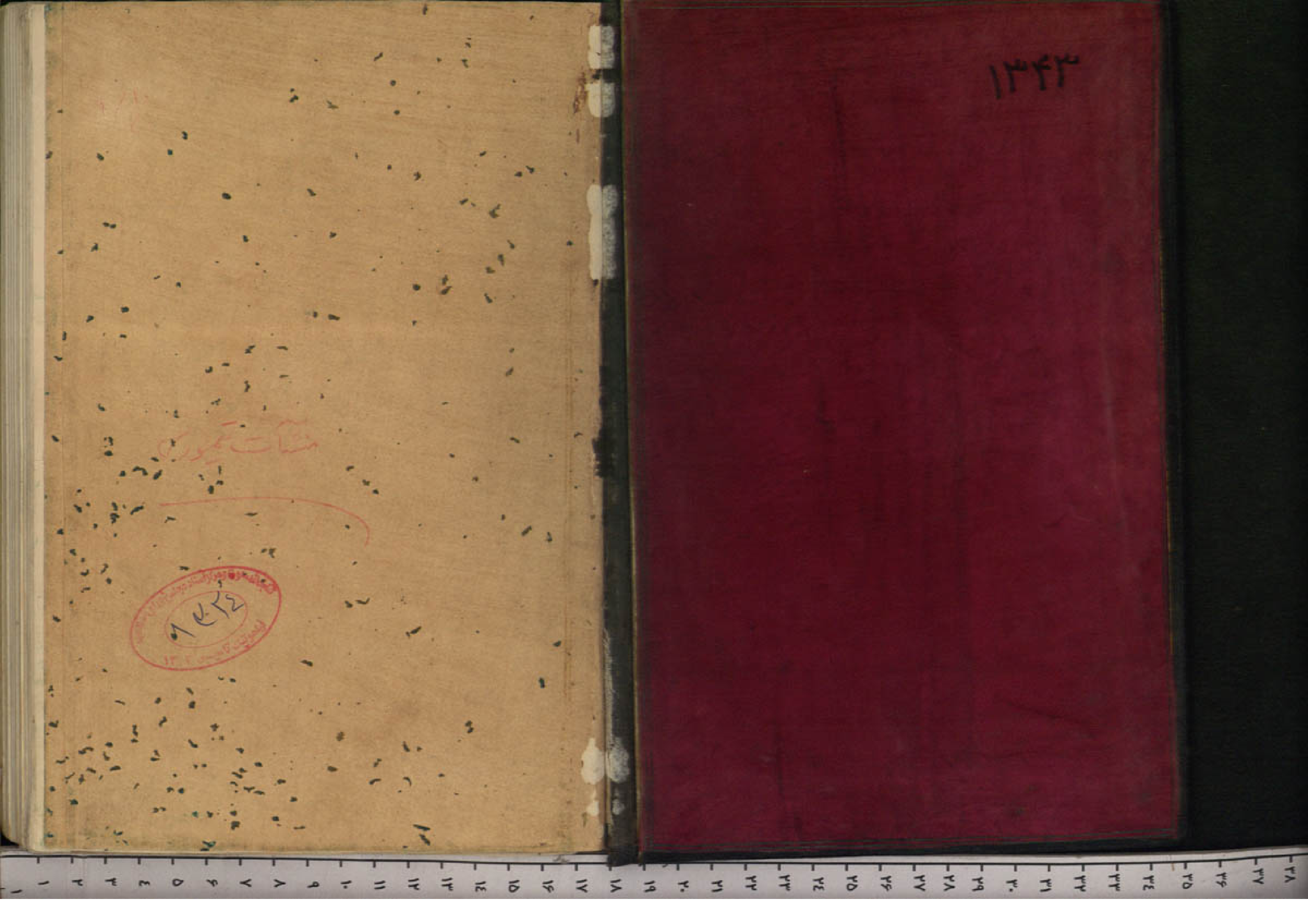
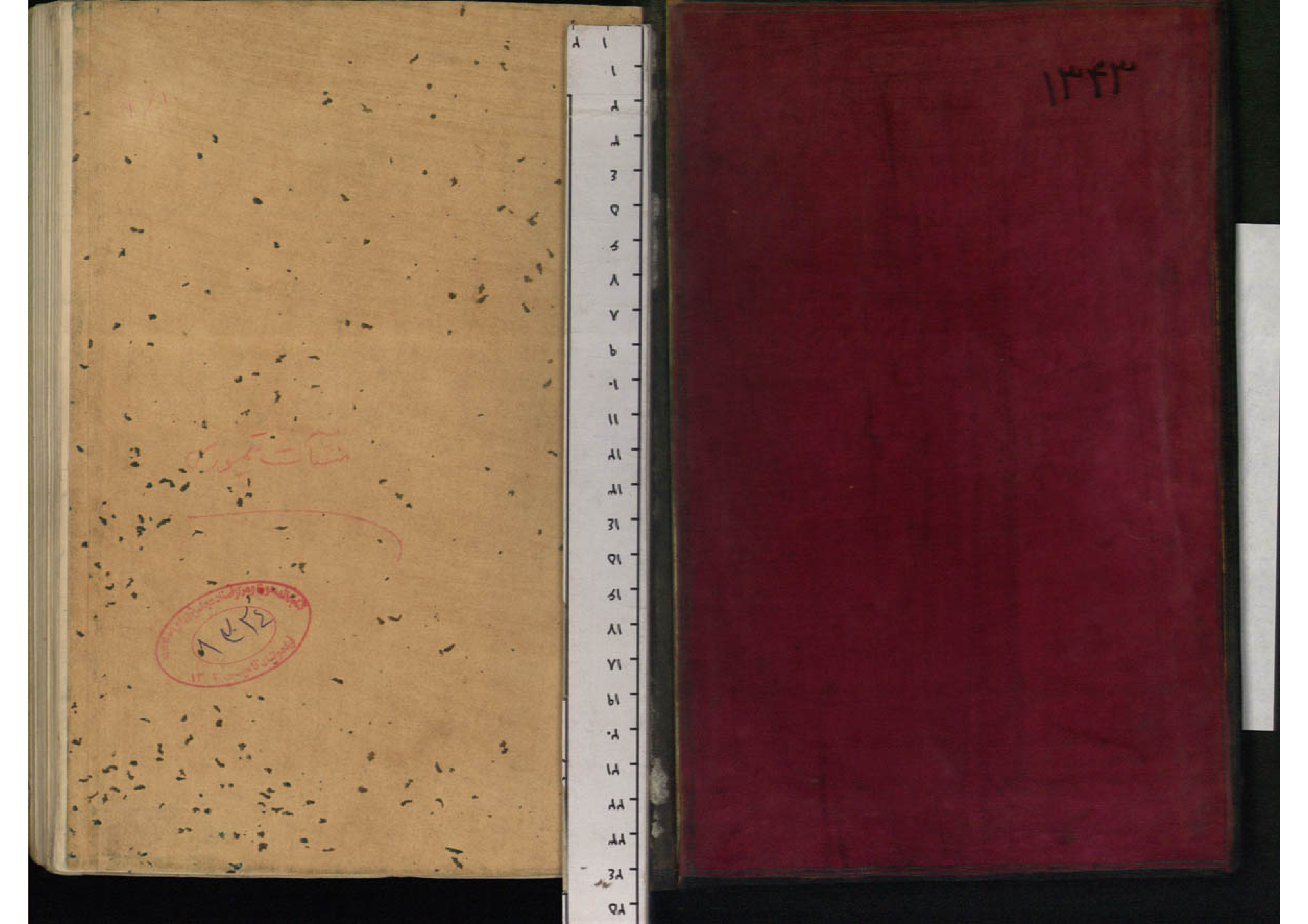

۱۳۴۳

واقع رسانید و چون عواید رحمانی و فواید یزدانی انگاشت دیده را نور و
دل را راحت و سرور زیادت شد **نوع آخر** وای کتابک مطلوباً علی غرّة
تقسّم التحریر بین السمع والبصر مثال عالی که مجلی عموم و منجی هموم بود
رسید بمطالعهٔ آن طلیعهٔ امانی طلوع کرد و صد هزار غایت که مایهٔ روح و
غذاء نفس انسانی بود عاید فتوح روزگار بنده گشت مثال عالی
رسید از مطالعهٔ آن دلی که هدف سهام مضرت بود صدف جواهر مسرت گشت •
مشرفهٔ فلان بنده که در دل شوق منوال آن حضرت در گردن طوق شمول
آن نعمت دارد رسید از نور روشنش قوت بوقوع و قوت دل مجروح حاصل
شد مشرفهٔ فلانی که نفحات اخلاص از مضامین آن فایح شد و روایح کرم در
اثنای آن غادی و رایح گشت رسید **فی الاشواق**
امداد تلاطم موج بحر اشواق و مواد تراکم فوج لشکر اتواق زبان حداث که
عدّ آن در حیز امکان آید • اشتیاق بدیدار مبارک خداوند از جملهٔ حدها
متجاوز است و وهم از ادراک آن عاجز جوامع اشواق و جوامح افتراق در هیج
بی قراری مستقر است و مجامع همت بر احراز نعمت اجتماع منتشر •
اشتیاق بانجاز سعادت منوال چون تفضلات و اشفاق آنحضرت
از دایرهٔ تصور بیرون است و التیاع بشرف دریافت بندگی روز افزون
حصول تلاقی مبارکش برحسب مراد کامل تیسر و بزاد کرامت باد • مواد

شوق فوق حد طوق فرماید شناخت • طفوح غلبات اشواق وطموح
لغبات آماق بر آنحضرت منیع که منبع النعم والافضال ومطلع انجم ذوی الکمال
است • نه بزبان سؤال است که در ظروف حروف گنجد مکان التیاع و
غرام بحصول امنیت اجتماع نه آن درجه دارد که بپای تقریر بنان برزده
بیان آن توان کرد • اشتیاق بمشاهده کریم نه بزبان حد انجامیده است
که اقلام را رتبت تقریر آن تواند بود یا اوهام را منزلت تصویر آن صورت
توان بست • امداد اشواق وموادّ اتواق بملاحظت حلیت ازهر
ومشاهدت طلعت انور اوفی واوفر است اتفاق بقلاق که سر دفتر منتهاها
ومبتغاست هر چند زودتر بر وجهی خوبتر مهنا ومیسر باد • سلام وخدمت که
نسمات مخالفت از ضمن بیان فایح باشد ونفحات ورد منشیها ومصادقت
از طی آن لایح گردد رسانیده می آید باری تعالی حصول میامن خدمت
و وصول محاسن طلعت که مایه موفور وماده سرور بران متعلق است
کرامت کناد • وما انا من ان یجمع الله بیننا باحسن ما کنا علیه بآیس •
آرزومندی واشتیاق که بهمچون مکارم ذات اشرفش نامحصور است
بحدی رسیده است وبغایتی انجامیده که طول زمان از عرض آن قاصر است
فیالها قصة فی شرحها طول وانت ملول • امداد بندگی زمین بوس
از محض خلوص مرتبه دارد ومواد اشواق بتقبیل باسط کرمش چون الطاف

واشفاق

واشفاق عمیم آنحضرت متجاوز الحد والاحصا وعدد الرمل والحصات
یشتاق تقبیل کف منک عامیة شوق الحجیج الی التقبیل للحجر • توفیق
ادراک شرف مثول که غایت مامولست کرامت باد • دواعی نزاع باحراز
سعادت اجتماع در تزاید است وسورت نوایر اشواق در صمیم سینه
بر تضاعف توفیق اجتماع وتیسیر اتصال مقدر باد • آرزومندی بادراک
شرف بندگی نه بزبان حد است که عد آن در حیز امکان آید شعر
قد صرت فی لجج الاشواق منغمسا • وحرت فی تیهة الاتواق منفردا •
بنده که طوق عبودیت برگردن جان شده ونطاق تعبد در میان
وجود معقود می دارد بندگی می رساند ادراک سعادت خدمت که ولی
ان غبطه وزیادت از آن عطیتی نتواند بود میسر باد • بفیض فضل
ربانی امید واثق است که حصول این تمنی بسر یعای مسنی کناد • بعد
از نسیم ورد و زرد دعا وفایحه ثنا داعی مخلص ومثنی متخصص بندگی
می رساند تعطش نزاع وتحنن والتیاع بتدارک دیدار مبارکش ورای
آنست که بنوک اقلام اعلام افتد سلام وخدمتی که نفحات ریاض وفوحات
ازهار آن بمشام خاطر فیاض مولانا منبع الجود والجلال معدن اللطف
والافضال حاوی الفواید ذی المعالی والفراید سند المکارم سید الاکارم
سناء المعالی صیاء الایام واللیالی اجمل العواید واحسنها اکرم الشیم

والزينها القدوة المسترشدين قدوة العارفين ملك الاتقياء الاحرار سلطان
الفضلاء الابرار جميل الخصال حميد الخلال مشكور الافعال مصدق الاقوال
ولي الله في الارض آمر البسط والقبض والابرام والنقض مالك الحل والعقد
جامع كلمة الايمان قامع عبدة الصلبان قاهر الزنادقة مبيد الطغاة رافع
علم البذل والاحسان باسط اليد في الجزر والامتنان على الانسان مالك
اعنة البراعة فايد ازمة اليراعة فلان متصل باشد و نسيم استراحت از شميم
صحت وسلامت ذات مطهرش اعلاه الله وصانه عن بوايق الزمن
استنشاق افتد رسانيده مي آيد آرزومندي بدريافت چهرهٔ مبارك
ولقاي منير فلان كه نهايت آمال وغايت مقصود درادراك سعادت
آن جمال است بحدي رسيده است كه تصرفات اقلام وتدبرات اوهام
جز تصور افهام والعجز عن درك الادراك ادراك نكرده **شعر**
وما تلومم جسمي عن لقائكم الا وقلبي اليكم شايق عجل باري تعالى
حصول ميامن خدمت و وصول محاسن طلعت خدمتش كه مايهٔ موفور
ومواد حبور و سرور بدان متعلق است كرامت كناد انه قريب مجيب
رجا از جناب قدسي آنست كه نعمت جمع شمل كه نهايت امنيت
و قصاراي بغيت است كرامت كناد انه على ذلك قدير وبالاجابة جدير
وتيسير العسير عليه يسير در تدبير ترتيب عالم تركيب تواصل ارواح بي تلاقي

اشباح

اشباح نظام سرور وحفظ موفور نوارد و از وصل موعود لذت حضور
مقصود نتوان يافت اگر توافق سراير بتواصل ظاهر مزين فرمايد غايت
سرفرازي وچاكرنوازي باشد ازين سپس بلقا كوش كه اشتياق رهي
از آن گذشت كه بايد بنامه خرسندي تقديم دعوات بر جملهٔ حاجات
فرض عين لابل فرض و دين است پيوسته از مجاري اوطار و طوارئ اخبار
اخبار فرمايد سوالف انعام برروادف اكرام آراسته مؤيد الطاعات
عذب وطريقة المخالفة وعر وصعب والله عالم باسرار السراير وطالع على
مضمرات الضماير رب العباد كه ملهم الخير والسداد ورافع السموات بغير
عمادست ضعفت الآمال بغيبته وتكدرت مناهل الحيوة من بعده فمعاذ الله
ان احول عن الاخوة وان حالت الاحوال وازول لو زالت الجبال لكل عالم
هفوة و لكل جواد كبوة و لكل صارم نبوة اعتماد بر مساعي جميل واجتهاد
جزيل جادهٔ خدمت معمور و مادهٔ مجدت مبرور است در ما بين معاهد
يگانگي وافر ومعاقد يكتادلي ظاهر دشمنان پيوسته در خيرهٔ روئي وتيرهٔ
رائي روي سياه وكار تباه بوده اند و باي مال نوايب و دست فرساي
وقايع گشته و در ظلمات ظلامات اسير مانده در آيينهٔ اعمال جز جزعهٔ آمال
نه بينند و از شجرهٔ اماني جز ثمرهٔ شادماني نچينند **مخاطبات الخواتين**
حوارهٔ ايوان عظمت وبستان دولت ملكهٔ مخدرات جهان خداوندگار

مخدومتین زمین و زمان ستیة مصطفیات العالم مفخر مطهرات بنات آدم
اعز الله انصارها و ابد اقدارها باوج کیوان و فرق فرقدان مقرون و منوط
باد الملآب سرادق جلال و عظمت خداوندکار عالمیان سلطان ذو الیمن
الثقلین ملکة ملکات الخافقین ناشرة العدل فی الآفاق منفقة ذوی
الفاقة عن ورطة الاملاق محیة مواسم المبرات و الطاعات منشیة قواعد
الخیرات و الحسنات باوج ثریا معطوف باد ملکة الملکات خلاصة
المخدرات نتیجة السعادات حاویة المکرمات ذات المعالی و المفاخر
کوکب سماء الرفعة درة صدف الحشمة زبیدة الزمان زبدة آل سلجوق
خدر اعظم و حجاب مکرم خداوند خاتون جهان بانوی بانوان ستیة المعصومات
خلاصة المستورات عصمة الدین صفوة الاسلام بلقیس الزمان رابعة
الدهر تاج الخواتین رضیة الدولة صفیة الملوک و السلاطین صانها الله تعالی
و زاد عظمتها در عصمت و صلاح و عفت و نجاح هزاران سال بماناد آمال
دو جهانی بحصول مقرون هواره صون ایزدی و عون الهی ملازم حضرت
عالیه خداوند خاتون جهان ستیة المخدرات ملکة المقصورات فخر
الملکات صفوة الدین رضیة الاسلام زبیدة الزمان خدیجة الدوران
افتخار الخواتین خلاصة الماء و الطین تاج النساء فی العالمین باد مراضی
الهی قرین ساحت دولت خداوند خاتون کبری سیدة الخواتین نتیجة العلی

والسعادات

١٠

والسعادات فاتحة المیامن و الخیرات فلان ادام الله ایامها باد • ستر رفیع
خاتون اجل کبیره عالمه رضیه زکیه معصومه صوامه قوامه زبیدة الدهر زین العصر
بقیة الصالحات خالصة الملوک و السلاطین ادام الله عصمتها

الدعوات على سایر الطبقات بحسب المراتب

اطلع الله فی ظلم الخطوب انواره و شید فی الاسلام مساعیه و آثاره حیاته
عز الاسلام بطول حیاته و اخمد نار الشرک بثبات سعده و عزمانه اسبغ الله ظلال
جلاله اسبغ الله ظلاله و اطلع فی درجة البدر جلاله ایّد الله عزمه بالانقیاد و شدّ
ازره بالاعتلاء و الاستظهار و مدّ له اسباب التمکن و الاقتدار ادام الله
ایامه و اجری بالسعادات اقلامه اطال الله مدته و صان عن مکاید اللیام
و مکاره الایام سدته اسبغ الله ظلال الکرامة علیه و وجه وجه کل خیر الیه
اطال الله بقاه فی ظلال السلامة و ابقاه فی ریاض الکرامة اصاب الله
بالنجح شاکلة قصده و اطلع فی افق الاقبال نجوم سعده اجزل الله من الطائف
السنیة رفده و اجزل من مواهب النعمیة و عمّ ایده الله توفیقه و انجح الی
الخیرات طریقه بسط الله بالمکارم راحته و جعل فی اسداء العوارف راحته
بسط الله یده فی الاحسان و الهمه حب التطول و الامتنان بوّأه الله مجده
اعلی المراتب و جعل همته بها ذات علی الکواکب متعها الله بالخلود و دامها الی یوم
الموعود جعل الله الملائکة لدولته انصارا و السعادة لمملکته شعارا اجعل الله

السلامة راية الكرامة فاينع حرس الله تشديده واجزل من مواهب فضله
مزيد حرس الله معاقد اقباله وجنح ونوّر مطالع افضاله واسعده حرس الله
معاليه وادام في الدولة ايامه ولياليه حرس الله نعمته وحمى من الحوادث
مهجته ورفع الله مجده فوق السحاب وجعل كيد اعدايه الى التباب ورفع الله
في العلاء درجته واوضح في تشييد المحامد محجته زاد الله محله تعظيما
وتبجيلا وجمع له اقسام السعادة تكميلا صرف الله العين عن كماله وصرف
الامور على وفق اقواله وزين سمة المجد بمناقبه وافعاله ضاعف الله
سعادته واطال عمره وعزته ضاعف الله جلاله وانال آماله عصم الله عن
غير الزمان اقباله وحرس عن هجوم الحدثان اجلاله عضد الله امره بالمضاء
ومهد له درجة العلاء قرن الله حركة ركابه بالتاييد وسيره بالطالع
السعيد قرن الله بالنجح مطالبه وجعل في كفالة الظفر مآربه قرن الله دولته
بالدوام ووقف على عمره من الشهور والاعوام قلد الله الاعناق اعنائه
واورد الآمال جوده وكرامه نظم الله المحامد في سلك فضله قلادة وجعله
من المحسنين لهم الحسنى وزيادة نظم الله في سلك المراد احواله وحقق
آماله نصر الله اعلامه وزين بالعدل ايامه خلد الله ملكه وجعل البسيط ملكه
واجرى في بحار الاقتدار فلكه لا زالت سيرته بالعدل على الخلق حالية
ودولته مما يميل عن الحق خالية لا زالت مكارمه للآملين وسايل ولنعمه

وصل

واصل الى كل طالب وسايل لا زالت راحته مبسوطة بالمكارم والايادي
وحاجته سابغة في الحواضر والبوادي لا زال اعلامه بالنصرة منشورة و
انعامه بين الخواص والعوام مشكورة لا زال قصر عمره عامرا وعمر اعدايه
قاصرا لا زال سحاب انعامه عند السؤال يهطل وعقد الوثوق بمكارمه
لا ينحل لا زال اعلامه بالنصرة مرفوعة واقسام السعادة لديه مجموعة واوامره
في الايام مسموعة وعادته في احسان الرعية مشروعة لا زال وليه في ظلال
نعمته وعدوه في عقبات نقمته لا زال وليه منصورا بدولته وعدوه مقهورا
بصولته لا زال وليه في الارتياح والاغتباط وعدوه في الاحتياج والانحطاط
لا زال وليه مستبشرا بظهوره وعدوه مستعثرا بشروره لا زال اوامره
مسموعة واشارته ممتثلة متبوعة لا زال الدهر لاوامره مجيبا والظفر لعزايمه
قريبا اسمعها الله البشاير والفتوح اسمعنا الله المسار والمحاب انفذ الله
شرقا وغربا نفذ الله في مشارق الارض ومغاربها نفذ الله في الخافقين
لا زال نافذا في الاقاليم لا زال نافذا متع الله الاسلام بغزارة فضله وطهارة
ذيله متع الله الاسلام بفوايد اقلامه وعوايد انعامه وبلطايف نفسه
وبركات نفسه متع الله المسلمين باطالة بقايه ولا حرمنا ميامن لقايه
لا زالت رياض الشرع مخضرة العود بفوايد اقتباسه وافلاك الاصل والفرع
متلالية السعود بنفايس انفاسه لا زالت جنابه مربع الفضلاء وبابه مربع العلماء

لازالت عيون النظر مفتوحة الاجفان الى لقائه واشجار الشرع مثمرة الاغصان
ببقائه ادام الله فضله وكثر في ذوي العلم مثله كثر الله امثاله وحقق
في الدارين آماله احسن الله نباته واطال للخيرات حياته زرعه الله للخيرات
وانبته للعلم والطاعات بناه الله للخير وصانه عن كل ضير بلغه الله غاية
الآمال ووفقه لمحاسن الاعمال مد الله في عمره ومن علينا باعلاء امره
احسن الله به الامتاع وملأه ببشاير الاسماع **للمريض**
كمل الله عافيته واحسن عاقبته كفاه الله السقم ووقاه الالم وهب الله عافية
غير عاقبة ورزقه رفاهية غير واهية لقاه الله الشفاء ووقاه الشقاء دفع
الله عنه السقم ومنع منه الالم وقاه وصب السقم وكفاه نصب الالم شفاه الله
شفاء عاجلا عجل الله شفاءه واطال في الصحة بقاءه كساه الله ملابس الصحة
البسه الله في العافية **في العزاء** ابقاه الله ووقاه من المحذور
وجعله ممن رضي وسلم الى المقدور احسن الله صبره ويسر امره الهمه الله الصبر
وعوضه الاجر جعلها الله آخر مصايبه ومنتهى نوايبه جبر الله مصابه وعظم
ثوابه اعانه الله على الصبر وجبر مصابه بالاجر ضاعف الله صبره وعظم بالصبر اجره
جعله الله وارثا للاعمار وصانه عن سوء الاقدار ضاعف الله اجره وطول
في السعادة عمره **للمتوفى** افاض الله عليه سجال غفرانه وارجح بالاحسان
كفة ميزانه سقاه الله سلسبيلا وهداه الى الجنان سبيلا كرم الله مآبه

وعظم

وعظم ثوابه تغمده الله بغفرانه واسكنه في اعلى جنانه البسه الله مدارع
رضوانه وسقاه مشارع غفرانه كساه الله ثوب غفرانه وسقاه صوب
رضوانه رضي الله عنه وارضاه وجعل الجنة منقلبه ومثواه طيب الله مضجعه
وبرد مهجعه نور الله قبره وعظم جاهه واجره سقى الله روضته ونور حفرته
سقى الله تربته وادام ترويحه خفف الله التراب عليه **للمحبوس**
خلصه الله نجاه الله عجل الله خلاصه ونجاته خلصه الله عما فيه وازاحه عن
شر عواديه اعاذه الله عن الغموم ونجاه من الهموم كشف الله غمه وازال
غمته **صاحب عمل را** اصلح الله عمله وانجح امله حقق الله مطالبه وقرن بالنجح
مآربه **غريب را** خفف الله غربته وسهل كربته رده الله الى وطنه مسرورا
وجعل عمله مقبولا ومبرورا رده الله الى مسكنه غانما والى مستقره سالما
ورده غانما **اعادي را** جعل الله الكيد دليله والشر عديله النحس
رقيبه والنحس نصيبه جعل الله تدبيره منكوسا وتقديره معكوسا جعل الله
عقباه الى خيبة واوبته الى غيبة خالفه الله القضاء والقدر وحاقه البلاء
والغير اخذله الله اباده الله دمر الله عليه حفت بالبوار بقاياهم وخفت
بالفرار سرايا هم **في التحميدات** الحمد لله على سبوغ نعمه المتواترة
وصنوف قسمه المتكاثرة الحمد لله على نعمه المتوالية المدد وعوارفه المتجاوزة
حد الحصر والعدد الحمد لله على احسانه فرجع الحق الى مكانه الحمد لله ذي الطول

الجزیل والاحسان الجمیل والانعام العریض والطویل الحمد لله مبدل العسر یسیرا
الحمد لله منتهی کل غمّ وحزنی ومزیل کل بلوی وشکوی الحمد لله علی نعمه السابغه
وقسمه السابغه الحمد لله علی ما یتوالی من آلایه ویتعاقب من نعمایه

فصل دوم در مراسلات ومکاتبات که بعضی از فحول فضلا
بخدمت بعضی از وزرا واصحاب علما وسایر مردم نوشته اند در مفاتحت
سایه مرحمت حضرت معظم ملک الوزراء فی العالم تا قیام ساعت وساعت
قیام بر کافه برایا وعامه رعایا مستدام باد کمترین بندگان بعد از تقبیل بساط عبودیت
بر رای عالی لازال عالیا عرض میکرداند که چون بعضی از صیت فضایل وبرخی از
طیب مکارم خداوندی مدّ الله علی الخافقین ظلال جلاله بگوش جان ومشام دل
این داعی مخلص رسید در حال دواعی اشتیاق خدمت آنحضرت سلسله
الاذن تعشق قبل العین احیانا در جنبانید وروز بروز از ایزد عز وعلا بتضرع
وابتهال میخواست تا او را در سلک بندگان درگاه معلی کشد چون دعا باجابت
مقرون گشت وصورت اقبال بدین دولت راه نمودن شد ناگاه ترددی
که موجب تحیر باشد بخاطر این ضعیف راه یافت بنابر آنکه حضرت پادشاهی
که ذات شریف او جامع اصناف علوم وعنصر پاک او حاوی انواع فضایل
است اگر فضل ریزه خود را عرض کند جز راه فضول نسپرده باشد
شعر همی شرم دارم که پای ملخ • سوی بارگاه سلیمان فرستم

تا لاجرم مدتی مدید این وحشت میان طالب ومطلوب حایل می بود که آن
سدهٔ معظم امروز چون کعبه مکرم مقصد مآرب عالمیان است بنا که
اسباب وصول بدو میسر نگردد ولم تکونوا بالغیه الا بشق الانفس ناگاه
بخت خفته اندک مایه بیدار گشت وطالع شوریده باقرار آمد در حال مبشر
اقبال بزبان فصیح ندا داد شعر چه گفت گفت که رویت بکعبه کرم است
نیاز عرض کن وحاجتی که هست بخواه • تا تصور بلدة طیبة ورب غفور
با تصدیق پیوندد وحالت واذا رایت ثم رایت نعیما وملکا کبیرا معاینه
دیده آید القصه هر کس با بر قدر امکان بحضرت عالی لازال مزیدا من العلو مترقی
حق که تعریف حال او میکند بنده کمینه را جز کرم عام خداوندی شید الله ارکان
اقباله شفیعی نیست که شرح قصه او کند شعر ایا جود معن ناج معنا بحاجتی
فما لی الی معن سواک شفیع • باری تعالی دولت همایون او را که حافظ ملک
ملت وناصر دین ودولت است در دست وزارت ابد الدهر پایدار
دارد بمحمد وآله نوع منه آخر همواره صیت سرادقات مواکب اجلال
فلان ببسیط زمین در نوشته با محیط جهان متصل باد • بنده کمینه بعد از تقدیم
خدمات وبندگیها عرضه میدارد که چون مشام اهل فضل بنسیم مفاخر ونفحات
مآثر خدمتش معطر گشته بود وگوش اصحاب ذوی الالباب باستماع
انواع کمال فضایل ومکارم اخلاق وشمایل آنخداوند مشنف شد وقبول

مناقب الطاف وافضال آنجناب باقطار عالم وآفاق جهان رسیده

شعر بعزّة قد الفی عصاه   وصیته یعظم ما بین العراق الی مصر

وچون بعضی ازان که اندر شرح غمام فایح تر وازمشک اذفر فایح تر بود بسمع
بنده کمینه رسیده ودماغ این بنده را معطر گردانید دواعی اشتیاق خدمتش
سلسلهٔ الاذن تعشق قبل العین احیانا در تحرک آورد وشغفی تمام در
ادراک سعادت شرف مثول آن خدمت که غایت مبتغاء مقبلانست
ظاهر گشت وخواهان آن شد که خود را در سلک مجاوران بندگی وعقد
ملازمان خدمت مسلوک بیند اما بسبب آنکه بتشریف انبساط و
مسابقت آنجناب همایون مشرف نگشته بود واتفاق شرف دریافت
عبودیت نیفتاده واختصاص تشریف دستبوس مبارک نیافته در تحیّر
وتردّد افتاده که بچه توسط بدان جناب عالی توان رسیدن درین تحیّر وتفکر
بود که بخت مساعدت نمود وباصدار این نوع بنده گستاخی اجازت
داد وبدین گونه بتحریر مفاتحت رخصت ارزانی داشت ظنّ واسطه
این عبودیت ارسال افتاد وامید است که اگر بنظر ملاحظت مخصوص گردد
این بنده را بشرف جواب مشرف فرماید تا سر مفاخرت بر آسمان بساید
واستظهار واعتضاد باظهار رسد وطریق انبساط وبندگی کما هو گشوده شود
ومواد مودت آنحضرت متزاید گردد انشاء الله تعالی

الجواب

دُرَر

دُرَر لطایف وغُرَر عواطف که ازان جناب کریم لا بل جناب نعیم والالتفات
عند اولی التحقیق متروک که یتیمهٔ بحر فضایل ویتیمهٔ بحر افاضل بود کالبحر
یقذف للقریب جواهرا جوداً ویبعث للبعید سحایبا   رسید وباجلال واعظام
تلقی دید گلاب وشراب باهم آمیخته وعذب وزلال درهم ریخته ودر کام جان
چکانید   من کل معنی یکاد المیت یفهمه حسناً ویعبده القرطاس والقلم
لطیفه که در شرح تشوق وتاکید اساس محبت ایراد کرده بود همانا چون
مصقل عکس کارنمای از تصاویر نگارخانهٔ ضمیر این مخلص خاطر مبارک نقش
پذیر شده است یعلم الله تعالی که پیوسته خاطر این مخلص خواهان فتح باب
مراسله ومکاتبه بوده است

شعر عمری است که با مهر تو درساخته‌ام
پنهان ز تو با تو عشقها باخته‌ام

اما چون کرامت ابتدا وفضیلت افتتاح
آن خداوند را میسر گشت وحق تقدم که از مکارم صفات اوست بجای آورد
حق مورد آنرا بتقدیم رسانیده آمد وبر موجب ارادت خدمتش جرأت
این عبودیت جایز داشته شد امل است که فیما بعد از طرفین خدمات
مترادف گردد ومواد اخلاص متضاعف شود تا از ثمرات این معاقد مودت
انتظام یابد

نوع آخر

برای عالی عرضه می رود که چون بعضی از صیت
معالی ومکارم آنجناب که بمصداق شرق وغرب رسیده است وصهوهٔ
صبا را امتطا کرده وشمول مناقب الطاف آن خداوند جنوب وشمال را

در جنیبت خامه کشیده بگوش جان و مشام دل این مخلص رسید اگرچه بندگی
سابقه نبوده است و اتفاق ملاقاتی نیفتاده و چشم باکتحال مطالعت
طلعت میمون او روشن نگشته و جان محاورت دلربای او راحت
نیافته اما دواعی اشتیاق خدمت الاذن تعشق قبل العین احیانا در
جنبانید و همواره بدریافت سعادت خدمت شغفی تمام و ولوعی بر کمال
می بود و قصوی همت و قصارای نهمت با دراک آن بندگی موقوف و
مصروف میداشت و از صدق رغبت متمنی و خواهان آن می بود تا خود را
در سلک مجاوران و عقد ملازمان آن خداوند مسلوک بیند چون این مقصود
در حجاب امل مانع بود و تیسیر آن بسبب موانع بحصول نمی پیوست خواست
که بطریق مراسلت قواعد خدمتکاری و اسباب هواداری را ممهد گرداند
و ساحت اخلاص آنجناب را بخطوات اختصاص سلوک کند باز بسبب
عظم جلالت آن کعبه اقبال از احراز این فضیلت احتراز می نمود و از رفعت
آستانه آن حضرت پای انبساط کشیده میداشت تا اکنون که ملقن
سعادت مساعدت نمود و برین تجاسر مخالصت رخصت داد و کمال
الطاف و اصناف اعطاف آنجناب را در ضمان این عهد نهاد موجب
این جسارت همین است اگر محل ارتضا یابد و بنظر ملاحظت ملحوظ گردد
امید است که بشرف جواب و یمن خطاب مشرف گرداند تا راه انبساط

برین بنده گشاده شود و اعتضاد و استظهار بیفزاید **الجواب**
مشرفه گرامی رسید و بمطالعه آن تمهید بنیه دل را ابلالی بحصول آمد
و امید گسسته را وصالی موصول گشت **شعر** فکانی یعقوب من فرح
اذا عاد من شم القمیص بصیرا   فاتحت و خاتمت آن منطوی بر شواهد
تعطف و عواید تلطف بنده بود و آن موهبت عظیم و منحت جسیم
شکرها گزارد و رسوم مبرات و صدقات بجای آورد و اشارتی که در
باب فلان فرموده بودند و تعلقی که نموده و استحکام و تاکید اساس
مودت یعلم الله و کفی به علیما که خادم دعا از مدتی مدید و عهدی بعید
باز بلکه از ایام طفولیت تا منتهای کهولیت غایت مقصود و نهایت
مطلوب چنین بنوده و همواره آن جناب رفیع را دعاگوی خاص و هوا
جوی باخلاص بوده اما تقریر آن تحریر بیان آن بنیان نوعی از ترک
ادب می شمرد و رعایت خاطر منور از مطالعه مسودات مشوش واجب
می دید چون مجلس رفیع دام رفیعا مفاتحت فرموده و حق تقدم و سبقت
که در همه معانی از خصایص ذات و صفات اوست آورده و مکتوب
محبوب ارزانی داشت حق مودت آن بواجبی گزارده و بر موجب
رخصت باجازت این جرات قلم و تجاسر کلمات نامنتظم جایز
داشت و اوراد دعا و ثنا متضاعف امید بجلایل کرم و ودایع شیم

او نیز چنانست که خادم را با عادت آن سعادت والعود احمد بمهوات
مستعدی کرداند تا بمیامن آن ثمرات مصافات از شجرات مواخات
اجتناب کرده شود و عقوبت مخالفت را در ضمن مراسلت انتظام داده آید
هم او بمخدوم علاء الدین صاحب دیوان نوشته بود حضرت با عظمت
خداوندکار و مخدوم خدایکان اکابر جهان کهف الثقلین مدبر امور الخافقین
محی سنن الخلفاء الراشدین کافل عمارة الاسلام وامارة المسلمین
ذلک الذی ختم الله الفضائل الا ان یکون فی تکوینه ثانی در جهانبانی و کامرانی
و زندگانی جاویدانی باد و جهت حمایت حوزهٔ مسلمانی و بقاء نوع
انسانی دعاء کافهٔ خلایق در باغ آن جهان مسیحا و جان معانی
برین سیاق شعر ترا برغم عدو عمر باد جاودانی که روزگار
نماند تو همچنان مانی • مقرون باجابت یزدانی کمترین بندگان که
بحمایت جاه آن درگاه جهان پناه زنده است و لب امید بخی از روی
انتساب بعبودیت آنجناب نصرت مآب پر خنده در تقبیل زمین
بندگی بل که پرستندگی قوام قواعد مجید بتمهید می رساند و لوازم تعظیم
تقدیم میدارد و ورد اوراد و دعوات بخضوع و خشوع کفته و باخلاص
اختصاص یافته بعضی اوقات و ساعات صرف میکرداند و آنرا از جمله
عبادات و طاعات شگرف میداند که بر حسب دواعی تراخی پیوسته

نوشته

بنوشته ابرام نماید بغداد اولاه و بالروم آخره نعت حال آید و با کمال
فسحت و بسطت عرصهٔ آن حلم احنفی و علم آصفی اندیشهٔ املال ازین جهت
بدان حضرت با عظمت و سمو از وی ظاهر خطاب اقل سلامی حب
ما خف عنکم آنست و از راه حقیقت انما الناس انتم الیقینی حیث کنتم
و نیز در ثنا گستری و دعا پروری در گاهی که بابتداء الذکر الجمیل و ختم
در شان آن باشد و لم یخل من لم یفتقر من لذیذ و لم یخل من شکر من لم قم
نشان آن بنده راکه و لو قلتم القیت فی شق راسه من الشوق ما غیرت
خطا کتابت آن روی کتابت کند چه قدرت شکر و کدام قوت عذر کم
از ذره را با پیش آن آفتاب چه تاب و از نیم قطره کجا امید عباب
حدیث سوسن و سیه چشم مشهور است و بیت متنبی که وما کان
ترک الشعر الا لانه تقصر عن وصف الامیر المدائح از حال متنبی با آنکه آن عذر
نیز نه از خور حال متعذر است بل که بعذری دیگر مفتقر و عذری فی التقصیر
ان لیس لی عذر و اعلم اننی اذا ما اعتذرت الیک ابا و اعتذاری
اعتذارا مخدوم جهانیان و سیف الدوله حمدان این الثریا من الثری
بنده و متنبی از کجا تا بکجا بر امید عفو این تجاوز نه حدی که از حد تجاوز رفت
اقتصار بر دعا اولی چه چیز نیست ترا تا بخواهم آن بدعا ان کان فیما اراه
من کرم فیک مزید فزادک الله و کفی هم او بمخدوم پروانه نوشته بود

شفاه دولت بدوام ایام همایون هموار پرخنده باد و شباه اعادی

بصدمات نامرادی پیوسته پراکنده و نظر کیمیا آثار عنایت که صفت

ینظر بنور الله دارد چنانکه هست شامل حال کمترین بندهٔ چه چیز نیست تا

تا نخواهم آن بدعا گفته می آید واختصار بر استدامت عمر که عمر اثیلم را اوثق

الارکان است وافتخار جهانیان بدان کرده می شود دوام عمر که

خیر شیء یسأل والله یسمع ویجیب **مهم بذو نوشته است**

رعی الله دوله کهف الوری وبلغه کنه آماله ولا زال اقبال اهل الزمان

یقبّل اطراف اذیاله فان الندی والتقی والعلی اذا سئل الشوء من آماله

کمترین بندگان این چند بیت را اشعار ابو الفتح بستی بر بالا ... الا

آنحضرت در غایت خوبی دید بواسطه عرض آن خود را مشرف

و دعایش موظف گردانید و اقتصار کرد زین جهان بکام باد

و جهانیان مسخر احکام بالنبی علیه السلام **مهم بذو نوشت**

کمترین بندگان اگر بوقت انتهاز فرصتی خواهد که تمهید عادتی کند

از بیم آنکه از آنحضرت سلیمان بکرات نخم اغدّونی بمال فما آتانی

خورده است و وهم بل انتم در وی اثر کرده در حیرت گاه یضیق

صدری ولا ینطلق لسانی فرو می ماند و آنرا از امارت سوء حظ

و جد می داند و مع هذا بامید جبر ما فات گستاخی کرد و برحسب

کل خیر عندنا من عنده هذا نیک و لک برخواند و می گوید الم ترنا نهدی

الی الله ماله وان کان عنه ذا غنی فهو قابله مراحم نبی درج شفیع

قبول و حصول مامول باد و اولیا منصور و اعدا مخذول بالنبی الرسول

و آله الطاهرین **برحوم تاج الدین مغنز نوشت** اسباب دوام دولت

و زندگانی و مزید جلالت و کامرانی ممکن باد و اعراض دو جهانی

محصل زمین عبودیت بوسیدن و دریافت شرف بندگی از حضرت

ربوبیت نبی نیازی از میان جان بوسیده می آید و از عرض شوق که

از مستحیلات است اعراض نموده و اتکال بر عواطف نامتناهی و کرم فیاض

فرموده ذکر که درباب زکی بغدادی بتجدید می رسید ظلم برادر فلان دیلم

توفیقه ظاهر است و خصوصا درین قضیه و در حق او معاونت حق و دفع

ظلم و شر ظالم واجب و عادت آنحضرت علیا با سعادت بیرون چه

نوید باری تعالی آنجناب عالی را دایما با سداء معروف و اعانت

ملهوف و موصوف و معروف دارا و عین الکمال از اذیال اقبال

مکفوف بالنبی و آله **مهم بذو نوشته بود** فرمان همایون خداوندگار

اعظم و مخدوم بحقیقت اعز الله انصاره و انصارهم و ضاعف اقتدارهم

باعظام بندگانه و اجلال نبی کرانه تلقی یافت و عواطف و مراحم که علی

مرور الایام بر تضاعف و تزاید است بدعا که منشأ آن از میان جان

باشد مقابل گشت باری تعالی آنجناب جلال را باصناف فضل و حمایت
خویش و آیا آراسته دارا و آن سایهٔ انور را بر بندگان مخلص مستدام
بمحمد و آله الکرام **بمرحوم صاحب دیوان نوشته بود** فرمان وحی
آسای را که مبنی بود بر انواع اصطناع و منبی از سعادت اجتماع جان و دل
باستقامت شتافت و از اشعهٔ آن غرهٔ کامرانی و دولت که بر عرصهٔ
این دیار خواهد تافت جاه عید فضیلتی تازه گرفت و مهر خوب چهر در
ایوان سبز رنگ چو اشرفی دیگر پرزرفت از مکامن میامن و ورود
اشارت فانقلبوا بنعمة من الله و فضل را که متضمن بشارت جمع شمل خواهد
بود و مامولست لطیفهٔ مشتمل این نعمت از فیض فضل باری تعالی کرامت
باد در مقابلهٔ عواطف حضرت معلی وظایف دعوات باخلاص که تیسیر
حصول مقاصد همگنان در ضمن اجابت آنست بتقدیم پیوست ولست
احسب من عمری وان حسنت ایامه الا یوم القاکا امید براحم ذو الجلال
آنست که دریافت شرف بندگی روزی کناد تا جراحت سورت مفارقت
رکاب همایون را از مشاهدهٔ آستان آسمان رفعت التیامی تواند بود که
اطناب عظمت و معالی باوتاد ابد ممهد و اعادی جناب عالی در حبس حرمان
مقید بمحمد و آله **بمرحوم شرف الدین ابن الخطیر نوشت** مثال بنده پرور که
ورود و وصول آن دل و جان را متوقع بود و منتظر باجلال و اعظام بندگانه

تلقي

تلقی یافت و بیمن ورود آن سید الصدور صدر الدین سید در عقب
توجه نمودنی بی توقف با خداوندگار ملک الامرا مهذب الدین ادام الله
معالیه عزم کند و باتفاق روانه شود یا لیتنی کنت معهم گفت اما چه سود که
نحن السابقون الاخرون وصف حال شد و مع هذا اذا کنت فی نعمة
وسلامة فانا الا فیهما اتقلب چون مقصد یکی و در ما بین فرق و تباین
متصور نیست و ما نحن بمسبوقین گفته می آید لطفهاء خداوند برادر بنده
باهر که می آید بمبالغه که مجموع امثال او تواند بود می نماید و عاطفه متواتر
داشته می آید و حوالهٔ عذر خواهی بعضی از الجمله بالطاف نامحصور خداوندی
می کند والله یرفعها و یعینها **بمولانا امین الدین میکاییل نوشته بود**
بنده نوازی و عاطفت خداوند مشفق و منعم ملک الامرا و الاکابر فی
العالم نظام و افتخار جهان سپهدار گیتی اکمل الوری چنانکه از آن حضرت
با عظمت مالوف است و معتاد علی مرور الایام قرین تضاعف و تزاید
باد و آنجناب عالی از فضل ذو الجلال محل و محط انواع اصطناع خدمت
و عبودیت از خلوص نیت موظف است و همگی اوقات با یراد اوراد
دعوات مشرف و این معنی بحمد الله خاطر مبارک را محاط علم اشرف و بدین
اعتماد از ارسال مکاتبات و زحمات که پیشهٔ ابناء ایام از راه تکلف
و تصلف نویسند استغنا حاصل امثال این معنی از قبیل کم رغبة قد نلتها

بجلادة فتر گشته اجنابة الشرکاه باشد والا از بندگی آنحضرت بارفعت
کرام شغل وخود کدام شغل شاغل ضعیف العمل والعامل خداوند در
باب اتمام وکفایت مهمات ومصالح واشغال که فرموده بودند بالغتها
نمود اما چون قوم نه بر قول ثبات دارند ونه از لاحول شتاب استحوذوا
واستظهروا ثم ابروا واستکبروا با مهذب الدین ولد مرحوم پروانه نوشته
بود مثال علی رسید وعواطف وتفضلات بانیه ودعوات مقابل
گشت تحقیق شمول سلامت وحصول عافیت موجب حمد آفریدگار شد
ودوام مزید آن خواسته آمد دیرگاه بود که انتظار قدوم مشرفات بزرگوار
می رفت وازین جانب نیز بسبب تقاعد قضا وهم در ارسال صحایف
خدمات وعبودیات تقصیر اتفاق افتاد درین وقت که شرف
پرسش آنحضرت بارفعت رسید وشمول سعادت ذات همایون
تحقیق گشت جراحات ایام روی باندمال نهاد وخاطر پریشان واحوال
مشوش را نوعی از تسلی ظاهر شد ودعاء دوام دولت ومزید رفعت
خواسته آمد امیدوار است که پیوسته باعلام احوال سلامت واستقامت
امور دولت بندگان را قرین طرب وقریر العین گرداند مهم بزو نوشته
قدوم مبارک وهمایون الطف واشفق عالمیان که دل ودین دایما
در راه بوده وضمیر بر صدق آن دعوی فرخنده ومیمون باد از میان جان و

دل هزاران خدمت وعبودیت بر اخلاص مشتمل ابلاغ کرده می آید
ودعوات صالحه را که مورد وموظف میداشت بتضاعف می رساند
چون فضل باری متنوع است وعجز بشریت ظاهر بر جهد المقل اختصار
می نماید ودوام مزید آن همت میخواهد همو نزد مرحوم سقر پروانه نوشته
بود سعادت واقبال مجلس عالی امیر سپهسالاری اجلی کبیری عالی
عادلی مویدی مظفری منصوری مجاهدی مرابطی تاج الدولة والدین
شرف الاسلام والمسلمین قامع الکفرة والمشرکین قاهر الخوارج والمتمردین
زعیم جیوش الموحدین عون الامراء والمجاهدین نصرة الایام فخر الانام عمدة
الممالک سید الکبرا عضد الملوک والسلاطین الپ الغ قتلغ همایون پروانه
بک اشرف الله سعوده والجزء فی درک السعادة وعوده وادام فی
درج السمو صعوده دایم باد امداد شادکامی بر وزود ایام متضاعف
باد ومواد نیکنامی علی تعاقب الشهور والاعوام متواتر ومتوالی وحلول
حوادث از ساحت رفیع ممنوع ومرفوع وایزد تعالی حارس ونصیر
وحافظ وظهیر خادم مخلص بر قاعدهٔ معهود خدمت ودعا وثنای می رساند
ونیازمند جمال مبارک مخدومی میباشد که عبارت از وصف آن قاصر
ماند باری تعالی شرف ادراک خدمت بر وفق بغیت مهیا کناد انه ولی
الاجابة ❁ مشرفهٔ مجلس عالی زید علاه که در احیاء رمیم امانی دم مسیح

داشت و در تحصیل مقاصد و جهات سعی بلیغ رسید و زود وصولش
موسمی از مواسم مسار و شادمانی مساحت و بدایع خادم نوازی در مضمون
آن شناخت و بهر عضوی بهره از شادمانی و ستاد و بهر سطری
هزار قطره اشتیاق بارید و از سر اخلاص گفت یا لیتنی کنت معه فافوز
فوزا عظیما قاصد آنحضرت رسید و مشافهاتی که از آن حضرت بنوازش
خادم داشت رسانید و بوجهی خوب و عبارتی محبوب در تبلیغ آن
اقامت متمیزانه تقدیم داشت و بر کفت وکی وقوف افتاد و صراحة از نظر
اشفاق مناصحت فرموده بود متصور گشت عنایت و شفقت مجلس عالی
زید علاه امروز زینه نیست همیشه دوستکام باد بوقت بازگشتن پاسخ
هر لفظی شنید و جواب هر فصلی اصغا کرد امید است که چون مجلس کرم
رسانند بار غایه شریف استماع فرمایند جاوید اقبال و دایم خیر باد
هم بدو نوشته بود تشریف خطاب عالی خداوند ملک الامرا والاکابر
حاوی المکارم والمعالی والمفاخر زعیم الجیوش ظهیر العساکر عمدة السلطنة
المعظمة بلکا اغلو معظم سوباشی بک ضاعف الله معالیه و اضعف معادیه
باجلال و اعظام تلقی دید و استقبال و بتحقیق شمول عافیت و ابلال الم
وجراحت خاطر تشفی واندمال ان شاء الله تعالی قوت جسمانی که تابع استقامت
مزاج است بزودی بهم جهت تکمل تر کرد و مقاصد و امانی محصل و میسر و ان

جهت

جهت نیز رقیم فراغت خاطر موفر رحمتها متواتر که درین مدت بجناب
عالی رسید و بانواع شفقتها مقاسات افتاد محقق است و مصدق بجمع حال
زحمت ما که آسان تر است و در جنب همت عالی بسیاری از محقر و مختصر
و سهوات تحمل امثال آن جهت مصالح کلی فرموده و در آن باب سابق اقران بوده
و هیچ حال ابا و امتناع ننموده و بقدر همت نه بر قدر مکنت ایستادگی کرده
و امتثال بجای آورده و هر آینه قدمت خدمت و شناخت حق نعمت
این اقتضا نماید و یعلم الله که اگر بخفیف تا مجال بود بنده مخلص اهمال
نمی نمود و ضمیر منیر چون بر صدق دعوی شاهد است و چگونگی عیار اخلاص
را مشاهد بتطویل نا ایراد قواعد باعدی نماید و بر دعا اختصار کرده می آید
مشرفه کریم را که بر حصول امانی مشتمل باد و دیعه دل در هم صدا است و انتظار
بود و در آن نیز والسلم بمولانا سید شرف الدین نوشته بود همچنین
خطاب مبارک مولانا ملک السادات فلک السعادات افتخار العترة الطاهرة
ولی الکرامة الظاهرة قدوة آل العباد علم الهدی شرف الملة والدین حجة الاسلام
والمسلمین ابقاه الله فضله و افضاله که نتیجه بحر سعادت بود و تمیمه حرز ارادت
گشت و آثار انامل شریف آن نور حدقه فضل و نور حدیقه قول فصل از روی
تیمن و تبرک و تبجیل بتقبیل پیوست از مطاوی و فحاوی آن نسیم روض
ناشم بلکه نفحات مکارم اخلاق ابوالقاسم صلی الله علیه وسلم باکرمت الکرم

بمشام جان رسانید و مدتی که گفتگوی آن سعادت عظیم روی نموی
افول داشتند و عضون آن نعمت و نعیم وصمت و ذبول تا این غایت که
نحن الثقات و یمن نظر مولی طالع و بایع گشتند بدین حمامه که عسی الایام
ان یرجعن قوما کالذی کانوا در یقظت و منام در خاطر می بود و دیدهٔ بصیرت
و زبان سریرت با خیال مبارک ناظر و مسامر و تکرار و اعادت این بیت که
وعدتنی الایام منک بوصل   آه لو کان تصدق الایام   نوعی از تسلی
ضمیر خاطر اکنون که صدر کبیر عالم عابد متقی صلاح الدین انجز الله وطره بکمال حسن
سیرت رسید و از ظهور حضور مبارک بدین طرف آگاهی داد و مژدهٔ
نجحت رسانید هذا تاویل رؤیای من قبل در ضمیر آمد و امید هست که
عما قریب بدریافت شرف خدمت توجها رسیده حقا نیز خوانده
آید و ما ذلک علی الله بعزیز تا اتفاق وصول این مأمول انتظار ورود
مشرفات بزرگوار برقرار خواهد بود و مثلک ان ابدی الجمیل اعاده وان
بذل المعروف زاد و تتمه بتطویل پیوست و امید عفو است و صلی الله علی
سید الاولین و الآخرین و علی آله الطاهرین بملک المشایخ مظهر الدین
ابن الشیخ الاعظم باخرزی نوشته است مولانا و سیدنا امام
الائمة قدوة الامة حامی الشریعه سلطان الطریقه لسان الحقیقه ترجمان
الرحمن جنید الزمان مظهر الحق قال سیف الاسلام والمسلمین سید العلماء

الراسخین قطب الاولیاء و العارفین پیوسته پیشوای ساکنان قباب
ایقان و قدوهٔ مجاوران مساجد عرفان باد   ذات کریم مقیم درگاه
انتباه و صیت مفاخر مسافر راه افواه بمجد و من تباه   بندهٔ مخلص
اعداد خدمات و تحیات فراخور آن مواد از تحیات می فرستد و با آنکه
استظهار کلی بمیامن همت میمون و دعا باجابت مقرون آن سلالهٔ
طاهر خاندان مفاخر طاهر است برحسب عادت دعا و ثنای رساند
حامد و شاکر و مباهی بر شمول فضل نامتناهی الهی که مفتاح نجاح آمال
و مصباح صباح اقبال است و نازان بقبول نیازی که بحکم ارادت ولی
و فتوی عقیدت صافی تقدیم رفت و مغتبط بر آنکه چهرهٔ امل از صمت
زردی و نفس امید با سعود صبح نجح از سمت دم سردی عاری
آمد و بیاری باری کار بر وفق ارادت و خواستاری فلما رآه مستقرا
عنده قال هذا من فضل ربی و هر آینه چون نطاق عشق بر میان صدق
استوار باشد و دست تشبث بدامن حسن ظن پایدار مقصود
درکنار آید و شاخ امل بر بر و بار الحمد لله الذی هدانا لهذا متوجه گشت
ان شاء الله بواسطه حسن مناب در خدمت مقام محمود پاید و بوسیلت
تمهید اعذار تقصیر و قواعد اخلاص از آن قرة عین شبلی و جنید و خواص
کرد و بمولانا مرحوم شرف الدین موصلی علی الله درجته نوشته بود

هرچند بوده و هست پیوسته کریم خداوند ملک الصدور والاکابر برهان حلم
عظیم و سیرت جسیم است از ملالت بیم باشد اگر دران باب اطناب
می رود موجب سهین است لاغیر و ضمیر منیر مبین بتصدیق این معنی
قرین تشریف خادم نواز بتبجیل و اعزاز تلقی یافت و تلطفات و تفضلات
باثنیه و دعوات مقابل گشت تغیری که از جهت مزخرفات اصحاب
اغراض بخاطر عاطر مولانا و سیدنا قاضی القضاة سلطان الافاضل
حجة تفضیل الاواخر علی الاوایل دام الله ظله و جعل اعداءه خاشعة
ابصارهم ترهقهم ذلة راه یافته است موجب پریشانی ضمیر و تقلب
تشویش و تشویر شد مقابله آن تمویهات بلکه ترهات تا التفات
اولی و اجدر بود و بعلو قدر و مکانت آنحضرت مقدس پس موافق
و ملایم تر اصبر علی مضض العدو فان صبرک قاتله جهان و هرچه درو
هست ان محل دارد که تو ضمیر مبارک بدان برنجانی و نص واذا
خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما کاری بایست بست و دران معنی
شروع ناپیوست که اصحاب قیصتین از حلاوت ایمان بی خبر
باشند و از طعم و زحم لحوم العلماء مسمومة بی قدر چه اثر نور
موسی چگونه بیند کور نطق عیسی چگونه داند کر شعر
وما انتوا الا المسک ضاع فتقدهم ∴ یضیع و عند العالمین یضوع

ومن یک ذا فم مر مریض یجد مرا به الماء الزلالا خاطر عاطر از منقولات
ممنوع مرة فرمایند کردانید و بر روی حشو و ممقوت موتوا بغیظکم
برخوانده و ممید بینی و وازان متنبی که در نعت حال مولوی مجری نماید
استناد فرموده و بدان اختصاری افتدانی وان لمت حاسدی فلا انکر
انی عقوبة لهم وکیف لا یحسد امرء علم له علی کل هامة قدم همواره مولانا
و سیدنا از فتح ولی و قدح عدوی بی نیاز باد والسلام و اقبال آن بدوام
ایام همایونش مباهی و پیوسته از عدو خام طمع که بدین طمع بکداز
شنیده آمد که ازین معنی شمه بخدمت حضرت وزارت عظمها الله
نموده اند و آن قوم را تقریع و تعییر و ملامت فرموده و ملطفه بدان حضرت
مشتمل بر حسن اعتقاد و صدق اعتضاد ارسال داده هر آینه آن
همت عظیم آن اقتضا کند آنرا بخلوص موالات و دعا و ثنا ابقا باید
نمود ان شاء الله تعالی بتطویل پیوسته منها معذور فرماید و طریق
مکاتبات و مراسلات معمور دارد مولانا مرحوم عز الدین قاضی سیواس
نوشته بود عواطف و مکارم مولانا و سیدنا امام الایمة حبر الامة
حجة الاسلام والمسلمین قدوة الآخرین والسابقین ولو زادة الالفة
نخالرندتها در باب بنده مخلص چون بی منتهی است و ایادی واصطناع
بر صفتی که اعد منها ولا اعددها در تقریر ان باتمهید عذر شروع نمودن

ملایم حال نیفتد و چون کنه حال پیدا شد که پیوسته بر غمرات گرفتار جایی
رسید چون از جهت بنده جز تسلیم و رضا نیست والله اعلم حیث
یجعل رسالته از آنحضرت نه برحسب واذا خاطبهم الجاهلون قالوا
سلاما کار موزون اولی باشد از حواله مهمات سیواس تقصیریه
جز تضییع سخن و تعبیر زمان چه آید انزامی باید ساخت درگاه خدا
حواله کامیست بزرگ وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون
بیش ازین تطویل بی ادبی باشد چه حیز نیست ترا تا بخواهم آن
بدعا ان کان ما تراه من کرم فیک مزید فزادک الله وحسبنا و کفی
والصلوة علی نبیه محمد المصطفی سمو نویسد نزد ظهیر الدین مشرف ملک
نوشته بود تشریف خطاب همایون باعزاز و اجلال مقرون گشت
و تحقیق قدوم میمون که بر سعادت مشتمل باد و بر کرامت متصل
ابتهاج و ارتیاح از حد بیرون و وردت اعم وارد عن مصدر
و تنزهت بعد و یک الابصار و تشوق برحسب و ابرح ما یکون
روز افزون سمو نویسد نزد شیخ مجد الدین شیرازی مولانا سید الائمة
والعلما قدوة المشایخ ملک العباد و الزهاد مجد الدین نجم السالکین
فخر العارفین دایما پیشوای رهط عباد الرحمن باد و از نزغات شیطان
بتوقیع ان عبادی لیس لک علیهم سلطان در امان تشریف خادم نواز

اعظام و اعزاز و مکارم و عواطف و دعوات صالحات را متصادم
آمد و متضاعف امداد ملابیی تحایا و سلام بر دوام است و قواعد
حسن اعتقاد و صدق ارادت علی مرور الایام مزید استحکام و بار
عهد افتراق تشوق مناسب آن مکارم اخلاق و تحیتی از حد بیرون و درون
و ازدیاد تزاید و تقارب مسافت لایق و ابرح ما یکون روز افزون
اما چون آستان مولانا ادام الله ظله در غایت عز و علاست و ملازمت
آن آستانی که لو ان یوما منه او مجلسا یباع بساعة اذن ما غلا بالدنیا هم
عذر عاشقان روشن می شود و همه جان سعادت حضور بدان دولت
آباد همه مخلصان را روزی باد باشد که از آن میان یکی من باشم نزد نظام
الملک پروانه نوشته بود جهان بکام و مراد و جهانیان را بدوام دولت
روز افزون مزید استظهار و اعتضاد بالنبی و آله زمین عبودیت
بوسیده باخلاص متصل و بر تفرغ مشتمل موظف میدارد و درین وقت که
بقدوم همایون خداوند ملک آرای العالم کهف الوری اشفق الخلایق
غره دین روشن و منور و اعتضاد و استبشار بهر چه بیشتر شد
و قصاد بشرف عبودیت می پیوستند تجدید عهد دعا بر وی لازم
بود و اگر چه این جایگاه جز آن بندگی کاری نداند خود همه عالم درین
کار نند باری اقتضاء اسباب حصول مرادات و شمول سعادات

ساخته کناد بمحمد وآله **نزد سعد الدین بیکچی نوشته بود** قدوم همایون
خداوندگار مخدوم مشفق منعم مکرم سید الوزراء والامرا ملک الصدور
والاکابر سعد الحق والدین باحصول اغراض ومزید جاه وتمکین خجسته
باد و دست تصاریف از اذیال اقبال آنحضرت کوتاه بعد از
خدمت و عبودیت و دعا و ثنا مشحون بخلوص طویت ابلاغ می رود
و ارعرض بخش اعراض نموده می آید و حمد ربانی بر انتظام و اتساق احوال
وحصول اغراض و آمال تقدیم می افتد و دوام مزید عمر خواسته می شود
باری عز اسمه دریافت شرف دستبوس که زبدهٔ مطالب است
بزودی میسر کناد بمحمد وآله عنایت ومرحمت حضرت با رفعت مخدوم
جهانیان خسرو عادل امیر معظم شهریار آفاق زید عدله که بواسطهٔ
تربیت مخدوم هر روز شامل تر است ومنت آن بر جان بندگان
هر دوم ثابت تر بتازگی مثال مشتمل بر پرسش ونوازش پادشاهانه
رسید سطری دو سه بحکم دعا کشیده و زبان استغراق دارد
نوشته در عرض داشت آن بر عادت عاطفت قدیم سیرت
غامیش متوقع است هزار سال عمر باد **بمرخیا نویسد** مشرفهٔ مجلس
عالی مرخیا مکرم حبر مکین ملک الرهبانیین منتخب الحواریین قدوة
الامة المسیحیة عماد الملة العیسویة مختار السلطنة المعظمة مرتضی الحضرة

الکرمة

الکرمة زعیم النصاری رضی دین المسیح بن مریم صلی الله علیه وسلم دام
شرفه وحرس بهاءه وبهجته آراسته بانواع تلطف وتفضل و
مشحون باصناف الطاف رسید وبتحقیق شمول سعادت ابتهاج
فزود واستروح روی نمود هزاران سلام ودعا از سر صدق
ومخالصت واخلاص دوستداری و مودت رسانیده می آید و شیبانی
بحضر میمون از حد وصف بیرون **نزد امیر یوسف نوشته بود**
مشرفهٔ همایون خداوندگار ملک الامرا والاکابر حاوی المعالی
والمفاخر محرز المناقب والمآثر سپهدار معظم افتخار جهان ذو المحاسن
والمیامن والسعادات ابد الله معالیه واباد معادیه متحلی بانواع تفضلات
وعواطف که قدیما از آن حضرت با رفعت معهود بود ودات و مغارف
واعداد آن متوالی و مترادف رسید و اعطایی که از لوازم ورود آن
صحیفهٔ لطف وافضال نوازش بود و دید بران سیرت کریم و همت عظیم
و سریرت قویم و هزاران ثنا و آفرین بتقدیم پیوست و در وظایف
دعوات باخلاص افزوده آمد مع الزمان دل وجان از ملازمان آن
جناب همایون آمد و سواد و ولاء قدیم روز افزون چون رای انور زاد
زاده الله اشراقا اقتضای انزوا واختیار گوشه کنار افتاد و بالیت
بندگان مخلص را نیز خاصه درین عهد ند عهد ان دولت میسر شدی

ابرام دور داشتن بادب نزدیکتر می نمود وحواله عرض اخلاص عبودیت
بضمیر منیر می رفت تا این غایت که بر عادت بنده پروری بتجدید عهد
مهتری فرمودند و رخصت ابرام حاصل آمد باری عز اسمه پیوسته خداوندگار
ملک الامرا عز نصره را در اقامت مراسم مکارم بادی و منتهی و سابق وارد
و ممد اقبال و حصول آمال بروزگار همایون متلاحق و بقیت عارضه
را که مزاحم آن ذات همایون بوده است مضاف و منضم با هزاران درد دل
بدخواهان آنحضرت منتقل امید است که مشرفات که بر حصول آمال و حصول
امال مشتمل باد متواتر فرمایند تا بدان مباهات نموده آید ان شاء الله تعالی

بمرحوم صاحب دیوان نوشته بود

ورد المثال من جناب المعالی
واعاد روحا وابلاء في الحال مثال مطاع چون وحی آسمانی والهام
ربانی بود و مثابت اني القي الي كتاب كريم داشت جان پژمرده را
حیوة اصلی داد و موجب مباهات کلی و مفاخرت اصلی شد و استظهار
و اعتدادی که بعواطف نامحصور حاصل بود متضاعف گشت بوسیله
بر قدم سر نهاد و در مقام عبودیت بقدم صدق ایستاده بزبان جان
خواند و بر آثار انامل رزق بخش هزاران جان ایثار کرده آمد مراحم
و مکارمی که در باب بنده قدیم فایض شده بود بکدام زبان تقریر
آن توان کرد اعتراف بعجز و قصور انی لا احصی ثناء علیک لایق حال

بندگان

بندگان واقتصار بدعا که دست آویز مخلصان باشد اولی و اوجب که
در دولت مخلد ماناد

بمرحوم سعید شیخ بدر الدین ارکلیه نویسد

علم الله که هیچ لحظه خیال جمال طلعت نورانی و چهره روحانی مولانا قطب
المشایخ مالک ازمة الزهاد والعباد رییس الابدال والاوتاد حجة
الحق علی الخلق بدر الملة والدين وفقه الله تعالى وادام برکته از نصب العین
خادم دور نبوده است

شعر

الله يعلم انني لست اذكره
وكيف اذكره اذ لست انساه

یاد می کند دل ریشم از انک یاد
انکس کند که دلبرش از یاد می رود اما در شگفت که اگر بواسطه
نقل ناقلی بوده است یا ایها الذین آمنوا ان جاءکم فاسق بنبا فتبینوا
چرا یاد نفرمودند و اگر مجرد ظن تهمت بی عهدی بدین مخلص حوالت افتاده
است حکم ان بعض الظن اثم شرط است که یاد فرمایند و اگر از حرکات
و سکنات این مخلص شواهدی روی نموده است و سببی این حوالت
را پوشیده نیست که حالات بنی آدم از تفاوت و تغایر مصون
نتواند بود و درین معرض که این مخلص بابت عازم است تصور
چنین معنی عجب نیفتد اما بحق شهد الله و بحرمت بیت الله
الحرام که عقیدت این مخلص ازین حوالت منزه و مبراست تا ظن مبارک
بر قرار فرماید داشت و در همه حالات مریدی صادق و مخلصی

بکمال دانست **صحو نویسد** حضرت فرقت فلان ادام الله سمو قدره
وصان عن الحدثان علو صدره در قضاء آن پیشه خادم چنان مشتغل
است که بهیچ شغل جز آن مشتغل نتواند بود آنچنان پر خون
شد ستم از غم هجران تو کز تو چشم میر و دخون جگر هر نیم شب
باری سبحانه که کارساز بندگانست لقاء میمون که مقصود ممکنات
میسر کناد طرق مکاتبات را تا غایت وقت مفتوح می داشت بتوقع
آنک مگر سلسلهٔ صداقت در حرکت آید تا از آن حرکت برکت زاید
این توقع نتیجه نتیجاید و این تمنا مستعمل نشد لعل الله یحدث بعد ذلک
امرا والسلام **مرحوم صاحب دیوان بمرحوم مجد الدین اتابک نوشته بود**
خطابی که قوت جسم و قرت چشم بود رسید و خواندم انه من سلیمان
از حال نزاع و تحنن والتیاع چون ضمایر مرایا متقابله اند بوسط اسفار
اقلام اعلام دادن موجب تکلف و تعسف می بود باری عز شانه
چندانک بعد مسافت مجاورت درون از زوال داشته است
شرف سعادت لقاء صورت کرامت کناد ما اقدر الله ان یدنی
علی شحط من داره الحزن ممن داره صول مهمانی که با تمام آن مامور
شده بودم چنانک امر نفاذ یافته است با تمام پیوست چون مطالعه
آن مشرف خواهد گشت بتکرار اعلام زحمت نمیدهد حالت فرابیان

وحادثه

وحادثهٔ نامتوقع یکی در بغداد افتاده بود چنانکه بمسامع شریف
اعلاه الله البشارات رسیده شد چون عاقبت عافیت بود شکر
حق عز و علا بتقدیم رسانید آید خداوندرا نیز احتیاط واجبست هرچند
امن واثق بود که از شرایط حزم دقیقهٔ مهمل نمانده باشد اما ان الشفیق
بسوء الظن مولع جاوید کامران باد **من انشاء رضی الخشاب بجماعت**
دوستان نویسد حیی الذین بوادی الجزع منزلهم فانهم نقضوا
العهد الذی سبقا مارا سلونی وما زاروا وما کتبوا اظن ما کان
منهم بالحی ملتقا زندگانی مجالس کبار دولت بزرگوار و اجلهٔ روزگار
اماجد و اکابر و اشراف و افاضل شموس الملة والائمة والدین بدور
الایمة فی العالمین مفاخر الفقهاء والعلماء والمناظرین اخوان الصفا
و اخدان الوفا اخیار الائمة و احبار الملة فراید الدهر و مشاهیر ماوراء
النهر تا افراش ازهار بر صحن میدان و طرف سادروان بمفرش دیبای
منقش بر گسترد و دوشیزگان باغ و نورسیدگان راغ را پیرایه
گران مایه می بندد چون بهار خرم و خزان در اصناف نعم باذکل شادمانی
در بهار امانی بخندید و ثمر دولت در خزان نعمت رسیده و ایزد تعالی
در خزان و بهار نگاه دار خدمتی که از نسیم بهار حکایت کند و بخفتی یکی
از نسیم خوش گوار دار القرار خبر دهد رسانیده می آید سلام کما

رق النسيم على الصبا وجاء رسول الورد من قبل الورد على منبع
العلياء والفضل والندى ومجمع الانعام والفخر والمجد شعف و نزاع
بخدمت دوستان و یاران که هر یک بستان علم و فضل و ریحان چمن
و هزل از چون نیاز گل باران و شوق بلبل بهاران تعزیر می افتد
شوقي الى وجنات وجنک سیدی شوق المريض الى لبس العافية
بجان تو که بدیدار تست آرزومندم چنانکه تشنه بآب حیوة و مرده
بجان و نموده می آید که تا از سعادت ملاقات همایون حرمان بادید
آمده است ذباب دیده مخلصان ابروار سیل بار شد و شاه ریاحین
که نوباوه بهارات در چشم نیازمندان خار گشته • شهرم ز بهار جز حزنی
شادی نیست نصیب من نمی رسد • گل در چمن آمده است لکن چشم •
اگر گریه بر بیرون چمن می رسد • لم يستحب بجنابي بعدكم فرح •
ولم يلق بنياني بعدكم قدح • بعد از آنکه ریاض مودت سقیا لها بسحاب
مساعدت سیراب بود و سپهر اخوت باتصال کواکب وصال مزین و
سلک معاشرت چون نطاق جوزا و نظام ثریا منتظم • سقيا ورعيا
لايام لنا سلفت فيها الوصال وفيها الانس مطرد فلک شوخ چشم
بدین حسد در ما نگریست و آن جمع را چون بنات النعش پریشان
گردانید ان الزمان مفرق الاحباب و این نه اول دلی است که تیغ جفا

خسته شده است و بآسیب عنا شکسته گشته ولی نعيم لا يكدره
الدهر یوسف صدیق صلوات الله علیه از مفارقت اخوان یک زمان
محنت چاه کشیده است و دیگر باره محنت جاه دیده و متمم بن نویرة
که مالک جان بها لک نار هجران سپرده بود و حیات بر مالک بن
عقیل عقیله گشته آری ز فلک جور نخستین اینست خاصه درین
موسم که بستان نیز دهان مسجد و ابر نیز چشم می گرید زلف
بنفشه بر عارض گلبرگ طری شکسته و صبا مشاطه وار در جلوگاه شاه
ریاحین را مهد زمردین بسته و گاه اطفال نازنین یاسمین را در قماط
زبرجدین پیچیده سرو و فاخته بار و ز بلبل ساخته بزار دستان ارغنون
ساز کرده و بستان رز رعنا گل و ارغوان باز کرده عندلیب کوشه
رباب تاب داده و سحاب حجر بید را آب داده • شعر • زمین بر طاوس رنگین شد
ز ابر آسمان بنت شاهین شد جاء الربيع وقد بدت ازهاره
طابت لياليه وطاب نهاره در هر طرف نگاری با یاری آرام گرفته
و فرحی از دست ایام خود کام باز ربوده و بر قضیت و صیت
واذا البلابل افصحت بلغاتها فانف البلابل باحتساء بلابل در هر گوشه
ظریفی با خوش حریفی رضيع الكاس نشسته و در بستر رامش راحت
و آرامش استراحت افتاده و این مخلص نه غز و مستمند بجور و هجر بادین

سنبل بار روی پریار بیهوش و مدهوش از لطایف بهار و طرایف
گلزار اعراض نموده و چون غراب غریب کنج عزلت گزیده و پای در دامن
خلوت کشیده   آنکس که یار دوست ترا وارد آن جهان
نی دوست بی نشیند و نی یار می رود   لاجرم باز دم سرد آن
سوخته خزان و اوراق برگ بهار شبیخون آورد و سوز سینه این هواخواه
آتش در خرمن گل زد   فاصابها اعصار فیه نار فاحترقت   باد بیخ باغ
مانکوی و ز گلبن ما نماند برگی و این مخلص کمان وار از دست فراق در
کشاکش ماند و آن دوستان چون تیر در ترکش فراهم نشسته   شعر
تناسیتم وعدی ولم انس عهدکم   واعرضتم عنی وما کنت مذنبا
هنیئاً لکم نور السرور فاننی   فوادی بنیران الفراق معذبا
اندک مایه تسلی بدان یافته می شد که یا شد که بصر تیره و دیگر حواس خبر را
از رواح نسیم معاوضات کریم و ملاطفات شریف انجماد از نسیم طلعت
دوستان ظریف نوری و بصر و بدن الحصول پیوند دهد. اما چه کنم
تنگ چشمی سپهر رنگ کور است بدین سعادت مساعدت نکرد
و از خلایق حمیده و طرایق ستوده آن دوستان این نوع بنده نوازی
بدیع و غریب و بعید و عجیب نمود   اذا ما غاب عنک اخوک یوماً
ولم یکتب الیک فقد جفاکا   آری مقرر است که هر عاشق که قدر شناه

وصال نشناسد بدرد ایام فراق مبتلی گردد و چون جام جان افزای
وصال این مخلص نوش کرده بود تجرع کاس فراق بدو اولیتر
علی قدر ما یکسو همم الدهر یسلب   تا درد همان خورد که صافی خورده است
توقع بکرم آن عزیزان آنست که بدین مباسطت غیب نفرمایند و ترجیح
رود تر عقد مسرت گسسته دوستان را بواسطه قدوم خود نظامی
دهند   اکابرنا عطفا علینا فاننا   بنا ظما و مرعی و انتم مناهل   طراز کسوت
مقاصد و رغایب و واسطه عقد مبانی و مطالب آنست که صد هزار
خدمت و عبودیت بجناب همایون فلان تبلیغ فرمایند و نیازمندی
بتعظیم خاک آن بارگاه که همیشه مقصد و مقصود وفود سعود باد چون
اعداد مواهب و امداد مکارم فلان نامحصور است بموقف عرض رسانند
شرط بزرگواری و سنت کهتر واری اجیا فرموده است و کمینه خدم
التشریف یاد کرد و سرافراز گردانید و در ضمن آن طبیق لطیف
تعبیه فرموده و من عادة السادات ان یتفقدوا اصاغرهم والکرم من سجایاهم
آری ز خاک ذره فراموش کی کند   آنجا که سوی چرخ کشد لشکر آفتاب
ایزد تعالی این کهتر نوازی را سبب مزید جاه و دوام دولت گرداناد
الجواب   درر و لآلی که از آن درج مکارم و معادن سلک
عبارت منتظم شده بود و ثواقب کواکب که از آن برج مراتب و مناقب طالع

شته وجواهر فضایل وغرر لآلی ومکارم که ازان محیط فواضل مستخرج
بود مخلصان خالص بسپید ○ از عنبر زلف تو بوی سحر آمد بما ○
جان باستقبال شد کای مهد جانان کجا ○ در میان جان فرو شد بر در دل حلقه زد
وز بن هر موی آوازی بر آمد کاندر آ ○ گلاب و شراب باهم آمیخته وعذب
وزلال در هم ریخته و در کام جان چکانید من کل معنی یکاد المیت یفهمه
حسنا ویعبد القرطاس والقلما طره شب دیجور بر غره روز پر نور شکسته
ابد آری سحر حلال وصحایف طوایف بابل فرو شسته وشب سیاه از رنگ
وعنبر بر صفحه کافور کشیده ورنگ وبوی از زلف و چهره حور در ربوده
جان چون اعجاز آن بریز آورد بر کشید **شعر** اقول لهم وقد وافی
کتاب تخال سطوره درا نظیما البیت کف کاتبه سحابا یمج
بها الشقایق والنعیما فکیف تخط فی القرطاس رسما وشان السحب ان
تمحوا الرسوما فقالوا من لطافته المعانی نعرف کیف شابه علیما ○
تناول من لطافته نهارا ففرق فوقه لیلا بهیما ای عقد جواهر نظم از تو
مستور جهان فضل به خامه تو بحری روان شده در تو گهر
چون ریگ بیابان زسر خامه تو زبان که خطیب مصقع دهانست
بعد از ادای شکر آن غرایب معانی که ورای عطایا در جهانست
در تنگنای حیرت معتکف شد و در گوشه زوایای دهشت منزوی گشت که

شرح

شرح این قصه بهر کم گشته را از کدام سر آغاز و تشبیب این قدرت
انچه نوع پردازد اول کرد عذر تقصیر در مفاوضه و اقامت رسم مراسلت
که همیشه در تشویر آفت بر آید یا سر در زمره نزاع والتیاع آن خدمت بر کشاید
اگر سوار اسب پیاده رو را که قلم عبارت از واست در مضمار اعتذار
جولانی می دهد خوف عثرت شده و ندامت و خطر کبوت عزم و ملامت
اقربان لا عذر لی الا جریمتی بفعلی الا ان عفوک فی عذری زین گونه گناهی که
دل سوخته کرد گر جان خواهی بعذر آن عذری نیست و اگر در بحار نیازمندی که
سر دفتر مباغی و فهرست مطالب مساعی نماید سفینه عمر بساحل
تقریر نخواهد رسید و در گرداب عجز و اضطراب غرق خواهد شد ومن
یتغلی البحر یغرق به الفلک یعلم الله وکفی به علیما که هر گاه که یاد عهود گذشته
وعشرتهای گذشته سقیا لها که سعادت اجتماع در حیز حصول بود سقیا
لایامنا التی سلفت لو ان دهرا بغیثها یعید و جواهر وصال در سلک مراد
منتظم و ریاحین مودت بسحاب مواصلت سیراب اذا العیش غض
والزمان غلام بر خاطر این مخلصان گذرد غمان غموم در هوای هوی
کله بندد و چشمها و حسرات از محاجر دیده بگشایند فذاک زمان لعبنا به
وهذا زمان بنا یلعب و شب و روز بر طریق ترنم همین بیت می خواند
رسم کوی منی مخلص ذکر زبان مجلس علی الایام ان یرجعن قوما کالذی کانوا

خدای تعالی گواه و آگاه است که همگی تمنای دل و آرزوی جان این
مخلصان بدان مصروف و موقوف است که لعل الله یحدث بعد ذلک
امرا که سبب اجتماع و التقا گردد و یکدم مردم و دمی که سالکان حدقه حدقه
اندیشه شرف دریافت سعادت خدمت و معاودت اوقات انس
و راحت ابتهاج نموده کله بحر اربعین بر گرفته آذین شادی در بندند
و دلهای زنگار خورده این سوختگان فراق مجاورت محاورت آن بزرگ جلا
پذیرد اما مشغله تقدیر بپروانه ما کان لهم الخیرة من امرهم دامن گیر [illegible]
می گردد و دست گناه قضا در محنت آباد وثاق پای بسته عیال و اطفال
می دارد و لولا العیال لکل ارض دار بسبب غم و اندیشه عیال و اطفال
با غایت اشتیاق تقاعد کرده آمد بکرم عفو فرمایند نوع آخر
تقاطر مکاتبات و تواتر ملطفات مشتمل باعزاز کلی و محتوی باکرام الحلی
آراسته بعواطف بی نهایت متحلی باصناف عاطفت و کرامت
از خدمت خداوندان مشفق ادام الله معالیهم چون وحی آسمانی
و رحمت رحمانی و کرامت یزدانی و هدایای سبحانی بدین خدمتکار
مخلص پیاپی می رسد موزون [illegible] مقوی قوای روح نفسانی و مستدعی
مزید مراتب انسانی می گردد و از فواید عواید مستفید هزار گونه
راحت و سرور و ابتهاج و حبور بجان و دل می فرستد و آیت قرآن

یکاد

یکاد بر مواقع اقلام و آثار انامل ایشان می خواند قرأت کتابکم فلات
شوقا و لکن جدد الشوق الغدایا فاحب الکتاب لم یشفنی و لکن
حب من کتب الکتابا غایت آنکه تعلق ضمیر که مهیج اسباب
دوستی و محرک سلاسل اتحاد و مفتح ابواب یگانگی اند چون بجای مایل
گردد بواعث باطن و دواعی درونی را بر تمهید اسباب محبت و تشیید
ارکان مودت تحریض کنند و ذکر احباب بر تخته مخیله دماغ و صفحه خاطر
و آینه ضمیر و جنة الجنان جنان نگارد که با بعد مزار و شحط دیار تدانی قلوب
و تشاهد ارواح حاصل آید و عبارت القلوب تتشاهد اینجا درست شود
لئن خالف الاقرار دون التقائنا فان اعتقادی فی الضمیر لقاء
اذا صح ود القلب من کل جانب فان التدانی و التباعد سواء اگر تا این
غایت عنان عبارت کشیده داشته شده است و در اصدار مکاتبات
کاهلی که نه از راه توانی و تغافل خیزد روی نموده بود همانا نوعی از تخفیف
زحمت و رعایت حقوق اکرام ایشان تواند بود الامانی و الامانی دیگر
نموده است لو ان الریح تحملنی الیکم علقت ببعض اذیال الریاح
و کنت اطیر من شوقی الیکم و کیف یطیر مقصوص الجناح زحمت دور
داشتن و طریق ابرام سپردن و گردانیدن نوعی از خدمت پسندیده
است و فی اجتناب المرء ثقیله ضرب من الخدمة محمود چه شرایط دعا

ومراسم درخلا وملا بزبان تضرع وابتهال تقديم مي افتد ودرغايت خفوق
نعمت برذمت همت لازم وواجب مي كردد ومزيد جاه وبسطت رفعت
ايشان خواسته مي آيد باري تعالى ان نجوم هدى وغيوم ندا وليوث
شرى واسود وغا وبحور كرم ودرياء نعم اعني مخدوم مكرم را از
نكبات زمان وصدمات حدثان وانقلاب دهر وتغير روزكار در حوش
امان دارد ودر كلشن اقبال وثمرات سعادت جلال انداز تتق افق
جلالت وطاق طارم سيادت دايما فروزنده وتابنده وپاينده داراد
انه سميع مجيب **ايضا رساله من انشاء رضي الخشاب رحمة الله تعالى**
انت الرسول عني لكنني اقول يا ليتني اتخذت سبيلا مع الرسول
هر سعادتي كه از ساكنان دولت آباد فراز آسمان نامزد متحركان باز
نشيب زمين است نثار روزكار همايون وتحفه اوقات وساعات
ميمون فلان باد وغمرت بالمعروف كالاح بارق ونائح الحمام الورق
في الورق الخضر ورفت على البيد اجنحة الضحى واوفت على الظلماء اعين الفجر
روز بخت آن حشمت وجاه چون طلعت خورشيد ورخسار ماه بارونق
باد وايام ولیالي باكتساب معالي مستغرق وايزد وحده حفيظ ورقيب
درود وسلامي وتحيتي وپيغامي جان فزاي تر از نسيم بهشتي وكلكنا
تر از باد اردبهشتي داده وفرستاده مي شود نسيم الصبا صافح

يد الزهر

يد الزهر الزهر وسح خدود الورد من عرق القطر وجل في رياض
الحزن عن قطارها فقد من خزاماها براية العطر وقبل عين النرجس الغض
بكرة تعد عطر الاردان والفم والثغر لتحمل عنا نشر طيب تحية
تجر برياها على العنبر الشحر الى موضع الاقبال والجود والعلى ومنصرف
الآمال والفضل والفخر اي باد بزلف يار وپيچي برپان
وز نركس او خبر بپيچي برسان امروز عظيم بسته ام از بارش غم
چون باد بندكي خدمت پيتي برسان فيض وفور نثار نيازمندي بدرياف
خدمت همايون كه منتهاي همت وقصاراي امنيت خداوندان است
بمعارف شكسته بسته اقلام درحيز بيان نتوان پيوست هيهات
ان البحر لا ينزف وچهره آرزو نيازكه پرده نشين ضماير مخلصان
است نه چنان است كه بجلوه گري اشارت وسفارت عبارت
بنظاركيان توان نمود يفني الكلام ولا يحيط بوصفه ليحيط ما يفني بما لا
ينفد اگرچه متيقنست كه اين مخلص را اشخاص متقاضي توبوا الى الله حلقة دولت
بر در دل بكوفته است ودواعي انيبوا الى ربكم در موقف انابت لبيك
اجابت شنيده وهاتف عصمت الهي صداي الم يأن للذين آمنوا ان
تخشع قلوبهم لذكر الله بكوش هوش عقل ونيوشش رسانيده وخرد
رهنماي بمدد روح القدس نفس بد فرماي را زير پاي آورده

پا بر سر نفس اگر نهادی یکدم — کشتی سگ نفس را و قربان این است

و طبیعت از حضور مجالس بزم تبرّم نموده و این مخلص صدق و سند
عزّ من قنع را بر پایگاه ذلّ من طمع اختیار کرده است و در زاویهٔ عفاف
اعتکاف گرفته و افرّ من اختار العزلة فالعزلة که بسلسلهٔ همّت از بالای ایوان
مداین القناعة مملکة در آویخته است و بر سریر نوشروان عادل دل بنشسته
و از تیه و الشعراء یتبعهم الغاوون بر شاه راه فتاب علیه و هدی بیرون
برده و از نظم و ترتیب انشا و ترکیب و ترصیف شعر پا پیچی که از نتایج
هوا و متابعت نفس خیزد اعراض کلّی نهاده و از خوف ترک تازی
اژدر بندان حرمان در حصار ترتّع بالعفة ذخیرهٔ تقنّع بالفقه نهاده
و اگر چه شباب خراب شد است و طریف و تالد و موروث و
مکتسب در معرض تلف افتاده بسر مایهٔ و ان عزّ نمال فالقنوع ترتع

چون حاتم نیست هستی تو اگرم — استظهار جسته حیث سرپروری و سخا

گستری او جود بی غایت و بذل بی نهایت و آوازهٔ ترتیب علما
و افاضل و تقویت فضلا و اماثل از جناب فلان در اصقاع و ارباع ربع
مسکون منتشر شده است می چون صبا بر کرهٔ خاک سواری کرده
و در عهد مبارک و ایام میمون او جریدهٔ مکارم حاتم طی طی شده است
و ذکر معن زاید چون الف زاید بی فایده و بی معنی نموده و زمانه

خط نسیان الماضی لا یذکر در صحیفهٔ بذل و فضل و صفحهٔ نوال آل برمک
کشیده بمن اضرب الامثال او من اقیسة الیک و اهل الدهر و ونک و الدهر
زبان جان بمقالت حالت با دل در محاورات و مباورات آمده که اذا انت
ترضی ان تعیش بذلة فلا تستعدن الحسام الیمانیا — این همه لاف لفظ
خوش و معنی دلکش می زنی لاقی یوم اجلت تا کی چون شمشیر خطیب
منزوی بودن و از خویشتن چون سجادهٔ امام روی بر دیوار آوردن
العز فی العزلة لکنه لا بد للناس من الناس اکنون که در بزم جنت آسای
فلان شمع اقبال بر افروخته اند و کار ارباب هنر چون چراغ در گرفته
چون آتش گرم کرد و بشتاب نی پای شکسته چو هیزم تا حال تو که
ظلمات بعضها فوق بعض است سر تا سر نور علی نور گردد خبر و اذا رأیت
ثم رأیت نعیما و ملکا کبیرا معاینه مشاهده کنی و خفض عیش نصب
عین تو گردد — فاغتم ذراه و اکتحل بلقایه — تری العیش حلو البال حلو المذاقة
و چون منشور اقبال الحضرة علیا از دیوان قدم بر توقیع ذلک فضل الله
یؤتیه من یشاء مزین است و کوس آن دولت بر کنگرهٔ انا مکنا له
فی الارض می زنند تا کسی را مشغله شقاوت دامن گیر نشود از تجویز آن
راه و حضور آن بارگاه چون مهرهٔ مقامر کم زغم بر بساط عجز در ششدر
حرمان ماند — همچو احرار بسوی دولت بوی — همچو بزنخ زاده و بود مجوی این مخلص

برحسب فرمان ذوق وار همه ذات حرکت شد و آب گردار همه تن پای گشت
ونزدیک آمد بجای خوبی زمشامم برون زند پر و بال لکن بعد تمام الاحتشاد
والاستعداد جزو خرده شناس که کوتوال قلعه دماغ است بگوش دل که فرمان
قضیه قابل است فرو خواند انی اعظک ان تکون من الجاهلین در حضرتی
که افاضل و اخیار و نحاریر و احبار چون سمط جوزا و عقد ثریا فراهم آمده اند
هریک با فراست بو فراس و ابکار ابوبکر خوارزمی و اصابت ابو اسحق صابی
و بدایع بدیع الزمان و فضل ابوالفضل همدانی و خاک آنجناب که از تراب فضل
و لطافت چون آفتاب شیر گیر است و سحرکاری سخنوران آن حضرت
از کمینگاه ان من البیان لسحرا مکابره برکاروان طرایف فتنه بابل زنند
شعر وَاِذَا سَرَحْتَ الطَرفَ نَحْوَ فِنَائِهِ لم تلق الا الفضل والافضالا
از بضاعت مزجاة تو استطاعت احرام ان میقات نیاید با دل گفتم
مرا ببر تو آنجا همچون دل من بهر دل هست آنجا از شوم این سرزنش
دل از دست برفت و پای برجای نماند و چون آتش شوق آنجناب مقدس
بالا گرفته بود بر قضیت غلبت النفس فارتفعت شراره پیر توسن کین
این برون زن قلم برون زد و بر سطح دیوار کافوری بیاض افتاد و بهر ورد
گوهر که بر طرف آن کان جوهری طبیعت موجود بود از بهر زیب و زینت
مخدرات مدایح فلان در سلک نظم و نثر کشیده آمد و اگرچه قوم بیان را

قوت ترقی مصاعد آن معاهد نبود ولکن بوساطت مدحت [illegible] ناقص
بزبان کرم کامل تو تسلی جسته شد فاته حاجة فی المدح تنظمه والشمس تکبر عن
حلی و عن حلل آراسته بی زحمت آراستن است چه اگر در بنای محاسن
شیم و اطرای معالی همم ناطقه سخن سرای نغمتی در ترنم آرد که معنی لا یغادر
صغیرة ولا کبیرة الا احصاها شامل باشد و از صوت و حرف هل غادر الشعراء
من متردم معلوم و مفهوم شود و منور صبابة من ذخائر و جبابه من تیار بر
باشد و من ابی یمشی فی مدارج الشعر تا کجا باشد توان دانست که شاطری
با این همه زبان بیان ما ان مدحت محمدا بمقالتی لکن مدحت مقالتی بمحمد
وگنگ وری این اعتذار بجای رسانیده است که ما بقی فی القوس منزع
ولا فی الکنانة منزع ان شاء الله که ابکار افکار این مخلص را مشاطه اقبال بر منصه
قبول جلوه کند و گرد وضحت فی جدوا بضاعتهم مزجاة و ودت الیهم بر رخسار
پری چهره گان خاطر این ضعیف ننشیند و بحکم آنکه آسمان قبله دعات
چون آسمان معلی آن آستان عالی است اگر توجه دعوات مخلصان بدان
قبله دعا و ثنا اعنی حضرت علیا ادامها الله تعالی باشد از قضیت حرز
دور نیفتد بثت المکارم فی البلاد فاصبحت تحبی الیه مجامع الآفاق ایزد
تعالی لوای دولت او را از کمال فرو بها و فرط رفعت و کبریا رشک شهپر
طاووسان اولی اجنحة مثنی و ثلاث و رباع وارا د **رسالة اخری**

بعد الالقاب اگرچه مدت مفارقت بتطویل انجامیده است
و عهد ملاقات دلکشای قریب العهد است و ایام وصال نزدیک اما
زبان فصیح در استیلاء محنت این نواحی سراید احن و ما فارقتکم عن ملالة
فکیف اذا سار المطی بنا شهرا اگرچه تو بیشتر شود خود چه کنم چون بکشد
هجران تو با من این کرد غلبات نزاع را ضمیر منیر شاهدی عدل و حاکمی
بی عزل است همیشه مطمح نظر همت و مسرح نظر نهمت جز نتیجه قصور ملاقات
نیست و مقصد برید ملتمسات و رای سیر خرد مقام مواصلت نه بر حسب
ارادت مقرون باصناف خیر و سعادت محصل و مسهل باد از جهت
آن تا دل پژمان و خاطر پریشان و ضمیر خسته فراق و سینه غرق اشتیاق
را آرام و تسلی باشد بهر وقت مطلقات عزیز و مفاوضات کریم را که مشتمل بر شرح
مجاری احوال بوذ انتظار کرده می شود توقع است که درین معنی تغافل
و اهمال را مجال مداخلت ندهند و مطالعات شریف متواتر فرمایند تا چشم
تیره و دیگر حواس خیره را بنظاره آن مواقع اقلام و مساقط کلام قوت
و قوتی باشد بدین مباسطت عیب نفرمایند که بنای آن بر شدت
اشتیاق و مدت تاول فراق بوذ والسلام رسالة اخری
آفتاب اقبال فلان از افق جلال و مطالع دوام طالع باد نظام نطاق دولت
حاوی اصناف مرادات صافی اقبال شامل و واصل انواع کرامات متواصل

بحکم

بحکم آنکه این بنده حسن اقبال یزدانی و لطف اشفاق خداوندانه از
آنجناب عالی مشاهده کرده است و بیمامن آن عواطف و برکات آن
عوارف مجاری امور این بنده بر سنن استقامت اطراد یافته و نظم احوال
و نتیجه آمال او در ضمن یمن آن همت عالی بحصول پیوسته لاجرم ولا و
متابعت و فرط هوا خواهی و مخالصت آنجناب که از مواجب و مقتضیات
است در ضمیر عقیدت این مخلص رسوخ تمام یافته خود را در سلک تقبیل
بساط عالی چون بندگان خالص منتظم میداند و در زمره عباد و خدم [illegible]
آنجناب معالی می شمرد و پیوسته انتظام احوال و التیام آمال آن مخدوم
از حضرت ذو الجلال بتضرع و ابتهال می خواهد و نیک بختی خود در دوام
آن می داند و حصول فراغ بال و تیسیر مقاصد و اقبال آن حضرت اعتضاد
و استظهار می افزاید چون ملکی التماس این بنده در جملگی مهمات بدان جناب
و استمداد او درجه ابواب میامن آن دولت مقصور بوده است
مهمی که روی نموده بوذ و ترتیب مصالح این بنده بدان متعلق بوذ پیش
رای عالی ادام الله اشراقه گذرانیده شده بوذ و حسن اصغا و لطف اجابت
بدان پیوسته و خادم مخلص باسعاف آن طلبت امیدوار گشته از آن
حسن مکرمت نوازی و لطف ضعیف پروری توقع کرده می شود و التماس
می افتد که لواحق انعام را باسوابق اکرام ضم فرمایند تا آن ملتمس بعز اهتمام انجاح

شعر با تمام رسد نو آن مقصود بجج بپیوندد	فان تلحق النعمی بنعمی فانما یزین اللیالی
بالنظام ازدواجها	التماس ایشان آنست که دامن عفو بر جرایم خادم
بپوشانند رسالهٔ اخری اصحاب طریقت و ارباب حقیقت آئینهٔ
سینهٔ ایشان از اشعهٔ انوار عوالم قدس عکس پذیر می شود چنین
گفته اند که طغرای دیوان تعز من تشاء منشور سعادت ابدی بتوقیع
ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و بنام ایشان کرده است و مملکت عریض
و جنة عرضها السموات و الارض بمثال فاما الذین سعدوا ففی الجنة در
اقطاع ایشان نهاده و لیتنی کنت معهم فافوز فوزا عظیما چنانک
ایشان را دیدار داد از بی تهمت کیفیت و وصمت جهت بپروانهٔ
للذین احسنوا الحسنی و زیادة علاوهٔ تشریف نجات و سرباری
علو درجات خواهد بود یا اندکان خطاب هیبت اخسؤا فیها
و لا تکلمون را که داغ شقاوت سرمدی بمکواهٔ فاما الذین شقوا
ففی النار بر چهرهٔ معاملت ایشان نهاده اند هم باید که پرتو نور تجلی
از کنگرهٔ مقاصر جبروت منظرهٔ مناظر ایشان دریابد تا موجب مزید
تحسر گردد	بر داشت نقاب از رخ و می گفت بناز	باری بنگر
کم از کی می بازی	از فحوای این مقدمه ادراک می توان کرد که آنانک
جام غم انجام وصال بتان زیبا نوش نکرده اند و لذت پیوند دلبران

رعنا در نیافته از حکایت کتابت فراق بی خبر اند و از مظلمهٔ حکایت
اشتیاق منکم	تو عشق نیاموزدهٔ معذوری و نیز معلوم می
شود که هر بکجا قواعد مصادقت مستحکم تر تاثیر جراحات مفارقت قوی
تر مقصود ازین معنی آنست که تا دل محنت کشیده و جان ستم
رسیده را با حسن مجاورت و لطف محاورت فلان الغنی بعد الله آشنا
کرد لذت آن هنوز فی لیستم لب	و ستّ خدّ عزیزی که در جملت
روزگار هر گوز است بر قضیت و ای نعیم لا یکدره الدهر خرقت
در سایهٔ مصاحبت انداخت بعلم الله و کفی به علیما که از شوق آن نعمت
و ذوق آن صحبت بیداری شب همخوابهٔ دل حزین و سوز و نیاز همنشین
جان غمگین من است	بس روز چنین بی تو بشب خواهم برد تا با تو
چنان شبی بروز آرم باز	اما گاه گاه که مشاطهٔ صبر و تحمل صورت تسلی
را در آیینهٔ تجری الریاح بما لا تشتهی السفن بر روی بر مراد ما کاری بیش دیدهٔ
دل و دیدهٔ نیاز جلوه می دهد از کنج خانهٔ صبر توانگر دل درویش [illegible]
ان المنی رأس اموال المفالیس مستظهر می گرداند کاخر زپس فراز
فی روز منت	رسالهٔ اخری لغیره	کوکب دولت و اقبال
بفضایل شمایل فلان معظم باد و ذات پاکش خلاصهٔ سراقی اعلم کلمن
اقبالش از خار وقیعت آسوده شرف آمالش از انقلاب احوال

آزاد بنده زمین خدمت می بوسد و دست دعا بآسمان اجابت
میدارد و از باری تعالی دوام عمر و مزید جاه و حشمت و علو منزلت
میخواهد با جابت مقرون باد مدتهاست که بنده بدین جانب منتظر
مراحم خداوندکارست تو یوسف صفا گوئی لطف تو مرا آب حیوة
تیره تر از چاه بیژن است چه از اندک سال باز حقوق قدیم و مجدد مؤکد
کرده بنده است شغلی که بفلان مقام داشت بحکم عنایت خداوندگی بنده
سزاوار آن بود از دست رفت تربیتی که بمهم دیگر فرموده بود
آنجایگاه ثبت نیافت و اقامت زیادة زفت بعنایت و رعایت
خداوندکار مستظهر بود سوء حظ و حرمان طالع بنده موجب سرگردانی
شد شعر کسی که ازین بخت بی روز برگشت شعر ز آب حیاتش برد ناگواری
همانا که اندر ازل کار ما را قرار اوفتادست بر بی قراری در همت
همت بزرگوارش تربیت بنده لازم می شود چه هر که روی بجرم
آفتاب آرد از فیضان نور او محجوب نماند و هر که دست در شاخ اقبال
زند از ثمرهٔ سعادت بی نصیب نگردد شعر
از خاک بر گرفتنش و رسانیش بر فلک هر زند بر آستین تو چون غبار دست
اگر سبکساری بنده بگرانی نشود و فلان مهم را بینده مفوض فرمایند بلیغ
معین توفیر آورد امید است که شفقت مصروف دارند تا در سرشت

ورفا

ورفا و خیت و رجا بدعا و دولت بیفزاید بقیت ببقاء الدهر یا کهف اهله
و هذا دعاء للبریة شامل رسالهٔ که صاحب طغرای بدوستی نوشته
بود مشرفهٔ شریف و ملاطفهٔ لطیف صدر کبیری عالی برادری فلان
الدین مهذب الکیالی مجد الکفاة شرف الاماثل و الافاضل امیر الکلام
ذو البیانین صاحب النظم و النثر ادام الله شرفه و غفر له ذنبه و شره
منطوی بر عذری نامقبول و مقدمهٔ نامعقول و محتوی بر اصول قطیعت
و فصول در طریقت مواصلت اصل همه فضول سیدنا تا از انجا که خلوص
اعتقاد و صفای ودّ و دوقوت مخالفت و صدق مصادقت این
برادرست اندکمایهٔ غبار وحشتی که در دل متمکن کردانیده است مطالعهٔ
سخنان مزخرف مزوّق و رباعیهٔ بظاهر در جواهر مغرّق اما بباطن کرده
آن مجلس مصداق مصدق از گوشهٔ خاطر برخاست و اگر ان شاء الله
اتفاق ملاقات دست دهد عذر این برادر تواند خواست در صد طومار
نه که در جبین رقاع صفت جور و شرح عذر و بسط مکر محذوری محقق
نتوان گفت و فسخ و نقض عهد یگانگی آن مجلس چون توقیعات
بر مصاحف پیشانیها خواهد ماند علی بن هلال نه شمس طغرای یک درج
از ان در پایهٔ قلم نتوان آورد و با این همه از قریحهٔ بقریحهٔ جفاء او حسنه
و طبع طبع مقاساتی و وفایی کرفته در صفت قطیعت او قطعهٔ افتاد

و رباعی چند در شرح بذ عهدی او که پیش من برابر مدعیان ثالث ثلثه
است فرستاد چنانک برین نعل و ما بصره و زین بکرمان عیب نفرماید
مطالعه کند و اگر نقد باید کردن درین شیه بیندارد که آن معامله نموذ آن چنان
نیاید فرموذ و بهمین گندم نمودن و جو فروختن قانع باید بوذ و کیفر کشیدن
ایخ کرد با خود تقدیر باید فرمود تا خوذ که کند زیان کرا دارد سوذ • در غم دلدار
خوذ فرهادوار • با دشیرین عیشهاء خسروی • گرچه با گفتار تلخ و روی ترش
آمدی زین من نخشم از من روی • گر نشین و راست گو منقزای عذر •
کم کن این بار است بازان کز روی • کز وفاء و عهد اخوان الصفا است •
با شفای دل نجات اخروی • کشتی ای فلاح دل تخم جفا • ثمر برش فردا بر آمد بخر
معجزات حمزه بنی احمدی • خسروی مانده چو طاق کسروی • کی توان خط عذر یارا تو
ضبط کردن بالزوم این روی • الحق اگر نه صفرای رونق سودای نظم را خون
ریخته بودی در وصف حامی ممدوح دیگرهای خواستم پختن که ذکری نکی
او چاشنی همه خوانهای صاحب سخنان بردی در رمضان شرح شعبانی
این برادر برین قدر اختصار می کنم ان شاء الله که عید کرده هم در شیشه
بر شیشه سنگ در آبگینه عذرها شکسته بسته او انداختن کیرم یا بینم
که عذر لنگی چگونه بر سواری پیش خواهد آوردن و علی الجمله اگر در ترتیب خانه
اهتمام برادرانه فرماید عجب نماند و هم نخانه اتابک ارسلان که فخر الدین عارض

می بوذ بهتر آید و اگر ازان بهتر و نزدیکتر سعی نماید شاید **سید شرف الدین**
بدوستی نوشته است معاتبة تقضمها کتاب   الى خل صحیمه حجاب
اعاتبه على تضییع عمری   بطول الهجران نفع العتاب   سلام الله علیکم
ما انصدع اللیل عن الفجر وابتسم   الروض عن القطر   بعد از اهدای تحیتی
که نسیم نکهت آن هتک استار عبیر کند و نفخه انفاس آن بر خزامی و عنبر
خندد معلوم آن دوست نیکو مهر باد که هر که را از رزانت عقل و صیانت دین
حلیتی باشد و برای و رویت و نقل روایت رجوعی دارد خویشتن را در هیچ
قضیتی از قضایاء دین و دنیا باستقلال و استبداد نسبت نکند و از افعال
و اقوال خود بهیچ حال خشنود نباشد و دایما بطریق آنکه جریده اعمال و احوال
خود را ناخته مطالعه کند و یقین داند که او را امضاء هر امری که روی در کمال
دارد یا منجر خیری باشد از استعانت بدوستی که نقد ولاو خلت او تمام
عیار باشد و بصلاح و فساد ایام عالم نگریزد از الجنت که صدیق صادق
بمثابت آیینه ایست تمام استدارت سالم از هر زنگی که صور محاسن
و مقابح را دران توان مشاهده کردن و حلیه حال و حلیه امور خویش
علی التمام و الکمال جز در او نتوان دیدن و بدین معنی اشارت میکند مصطفی
صلوات الله علیه که المؤمن مرآت المؤمن و از ذو النون رضوان الله
علیه منقولست که اخ کلما لقیتک اطلعک علی عیب فیک خیر من اخ کلما لقیک

وضع فی کفک دینارا   بدین کلمات سالف معلوم شد که اقتنا و تحصیل
چنین صاحبی از مقتضی عقل و مفترض دین و شرع است و چون حاصل
آمد استمساک بحبل مودت و تشبث بذیل محبت او از عزایم دین باید
شناخت چنانک امام شافعی رضی الله عنه می فرماید که شعر   ان ظفرت
یداک بحر فان الحر فی الدنیا قلیل   و اکابر دین از علما و عرفا رضوان الله علیهم
درین معنی بطریق نظم و نثر اشارتها کرده اند و قصب السبق در تقریر فرایض
رعایت قواعد اخوت از یکدیگر برده تا بحدی که بر فقدان چنین صاحبی که
ذکر بعضی از اوصاف او در قلم آمد تلهف و تأسف نموده اند از جمله اکابر
یکی می گوید   الا لیت شعری هل انا الدهر واجد   قرینا له حسن الاخاء
قرین فان تشکو یشکو ما بقلبی و قلبه کلانا علی شکوی اخیه امین   و مصطفی
صلوات الرحمن علیه بسری می فرماید المرء کثیر باخیه چون صاحب شریعت
صلوات الله و سلامه علیه اخوت دینی را و صداقت اخروی بکثرت
نسبت کند و بدان اعتداد نماید هر که آنرا استقلال کند و محقر داند اصحاب
حماقت و ارباب درایت رای او را برکاکت و عقل او را بسخافت
منسوب کرده اند و او را در عداد کفاة ندارند مراد ازین تلویح و فقرات این
آنست که آن بزرگ اعانه الله علی ما کلفه من امر دینه عرصه مصافات این داعی
و بر بنده را بعد از تمادی ایام مصاحبت و تطاول بدین مصادقت از ذوار

وفا بطریق حسن عهد خالی گردانید و مشرع ولا را بخاک جفا بینباشت و تنگ
بدین حدیث او را دامن گیر نشد تا شعر الله یعلم حفظ الود القدیم
بالک بقواطع براهین و سواطع تجارب چندین ساله میداند که نصاب وداد
این ضعیف با او در غایت کمالست و منزع و منهل موالات او از التفات
بحطام بی نفع دنیا در غایت نزاهت و در دین و دنیا بدان دوست هیچ
افتقاری ندارد و با این همه از محبت او او را بران می دارد که بر دوستی
آن دوست باکمتر روش شن است بعد بسبب حسن عهد مرعی کند و از کمال
حفظ خود راضی نمی شود که از جوانب اخاء آن دوست اعراض کند و حقوق
صحبت را اهمال نماید کما قیل کان رقیبا منک یرعی خواطری و آخر یرعی ناظری
و لسانی   اگر نه آن بودی که حق تعالی اسماؤه در سر آن دوست معنی
تعبیه کرده است بدان سبب ملحوظ عنایت ازلی گشته درون این
ضعیف بدو تقید ننمودی و خاطری که از کافه مطلبات بمطالب زینت
دنیا آزاد آمده است بجانب عزیزش نگران نگشتی بخدای که احرمت
صفات ذات او است که اگر بطریق تحقیق و اعتقاد در روزنامهای
گروهی که باشعار شرار اتحاد و فرط اعتقاد می جنبد نظر کنی بی رویت
معلوم شود که نقود دوستی ایشان مغشوش است بلک از جهت
اجتلاب نفعی و اجتذاب حظی که بدیشان راجع است بشما اهتمامی کنند

وتکاپوی می نمایند که اگر آن استیناس که بحصول مطالب خویش دارند
بیأس مبدل کردد از سوابق ولواحق صحبت هیچ طریقی یاد نیاورند
ومی دانم که بر صدق این حکایت هیچ دلیلی احتیاج نیست از جلال تجارب
وکثرت اخبار اصناف مردم حقیقت این معنی بر رای عالیش واضح
کشته باشد بر موجب مقدمات سالف وامن از بهر که در ضمن وسعی
إنما نفعي عاجل وإنما خيري آجل نباشد در کشیدنیست ومراد آن نفع آنست
که از حالت فی بحالت سنی انتقال کند ومهر که مضمون مصادقت وانده
بود خالی باشد رقم نزاع بر اسم ورسم او کشیدن لازم است واکثر
مصاحبان دهر ازین نمط اند ولا ينبئك مثل خبير لقد ورث القائل اذ يقول
ويزهدني في الناس معرفتي بهم وطول اختياري صاحبا بعد صاحب
فلم أر في الناس خلا يسرني بواديه الا ساءني في العواقب

نوع آخر

مرا شاذ کرده اند بندها او عکس کردم صفاء دوستی آن یگانهٔ عهد نکدرد
ووفای او بتغیر هر کاه که مزاج مودت از استقامت اعتدال مایل شود
واز ازار عوارض فتور واسباب قصور خللی کیرد تداوی آن بدواء انزار
باید کرد وعلاج آن بشراب لطایف معاتبت نمود تا عنصر صدق صداقت
دعوی ذات مودت از مواد خللی خالی کردد وصحت اعتقاد وصفوت
اتحاد از آسیب فترت وشوایب کدورت رسته باشد اذا ذهب العتاب

فلیس

فليس ود ويبقى الود ما بقي العتاب هرچند شراب عتاب طعمی تلخ
ومضغی ناکوار دارد غایلهٔ بطانت تلخ تر وکزند رسانیدن تراست ظاهر
العتاب خير من باطن الحقد چه هر وقت که دوست بر اسرار اسباب
آزار مطلع کردد در مستقبل از ارتکاب امثال آن تحاشی واحتراز نماید و
بواسطهٔ این معنی در استحکام وداد وهنی راه نیابد شعر
إني أعاتبكم شحا بودكم وفي العتاب حياة بين أقوام مقتضی این
دیباجهٔ لطیف ومقدمهٔ دلپذیر این مکاشفت ومعاتبت ساخته می آید و
نموده می شود که خادم مدتیست که ریاحین وفای آن دوست نجار
جفا خسته می بیند وبر صفحات صفوت یکانکی آثار جفوت بیکانکی
شاهد می کند الطاف موافقت باصناف مخالفت بدل کشته وآن عهود
ومواثیق جمله بر کشته هرچند می اندیشد وبکفتار وکردار خویش باز می
نکرد وحرکات وسکنات خود را مسرح نظر فکرت خود می سازد
سببی نمی باید که موجب این مفارقت ومباینت تواند بود مکر
صاحب اغراض که جامهٔ اعراض ایشان بمقراض غماز بریده باشد درین باب
تخلیط فتنها انکیخته اند ورنکهای خبث آمیخته وآینهٔ خاطر منیر را از آن جهت
وغیرت زنک تیرکی داده از تکاپوی تهمت وسعایت غباری بر ذیل
لطف او نشانده که آن مجلس یکبارکی نقاب حجاب مهجوری بر روی

محرمی نهاده و پای در غار غربت و انس انس سلوت را در بازار آزادمن
بزید داد کمال خبث آنجماعت ناقص بود و آن ناقض عهد ان اظهر من الشمس است
واوضح من النهار چرا بایزای مشکل کشای او پوشیده گردد واگر خوطبع
لطیف را سامعی و عزم استدامت مودت را نوامعی ظاهر گشت و آن وفا
نمودن باد پیمودن بود و آن بزرگ از مقام صفا و حالت پای در رکاب
بدعهدی آورد تا گوهر نیز عنان انبساط بدست صبر کشیده ترو ارد
و دوستی او نابوده انگارد **جواب** خطاب عتاب آمیز که
از خدمت مجلس عالی صادر گشته بود بدین گوهر رسید با جلال و اعظام
تلقی کرده خوانده آمد عتاب معشوقانه و ناز و کرشمه دلبرانه چون چشمه
آب حیات و برنجم و عادت کاغذی بر ظرف شکر و نبات
میان نهاده بود و روضه مودت را از شراب و بقی الود ما بقی العتاب
تازه و سیراب گردانیده بود قوف بوصیت نکایتی که فی حجم در ضمن آن
تلفیق فرموده بود معلوم گشت و بدان خیالات فاسد و ظنون نادرست
که آن مجلس را رفع الله الغطاء عن ضمیره در صدق این گوهر افتاده است متعجب
و متحیر ماند اساس دوستی مبرم است و بنای مهر نفسی محکم عقود الفت را
انحلالی نیست و عهود محبت را انخلالی نه و اگر خاطر عزیز را مصادفت
کلمات ناخوش و مطالعت مسودات مشوش متبرم گردانید آن دقیقه

خدمت و طلیعه موکب اخلاص را بر تقصیر محض حمل نفرماید و نوعی از بدخدمتی
نشمارد و چه این نوع بر ترک باب مراعات در رفض دقایق خدمات
نباید فرمود و خرمن هواخواهی بباد توبیخ بر نباید داد و باشتغال آتش
عتاب آب روی بر خاک نباید ریخت چه تمهید بنیاد مودت با ساس
تهدید و تشدید تشیید صورت نبندد و تاکید اسباب یگانگی با خطاب
و عتاب میسر نگردد و تیغ و تیر التیام نپذیرد اقلل عتاب من اعتقدت
وده لیست تصان مودة بقتال گلزار هواخواهی که از نسیم لطف
اخلاق آن مجلس شکفته بود بعواصف خزان معاتبت ذابل و باطل
نشاید کرد و بضاعت مصافات که در دکان بازار کرم و حسن شیم
نفاق یافته است بتهمت نفاق فاسد کاسد نباید فرمود که آن نه از
عادات اشراف عادات است و دانا خیار افعال و افعال اخیار است
در شکرنویسند اصناف الطاف و انواع اصطناع خداوند
خادم پرور در حق این غریق نعم و رهین کرم چندان بحدیست که قطرات
امطار و اوراق اشجار در مقابله آن صورت عدم دارد و حصر
و احصاء آن خاطر را تکلیف ما لا یطاق می نماید اولیتنی النعما بلغت
بها سؤلی و ادرکت منتهی املی شکرها مدتی و شکرها عنی تبلی
اذا انقضی الاجل بنده هر چند در نشر آن مبرات و ذکر آن مکرمات زبان

شکر کشاده است و منطقهٔ حمد و اخلاص بر میان جان بسته قطره را
از بحار آن ایادی بثناء بسیار و دعاهای بی شمار مجازات نمی توان
کرد و ذرّه را از عظام رغایب مواهب بخدمات گزیده و مدحهای
پسندیده مکافات نمی تواند کرد چه نطاق طاقت بکمتر جزوی از اجزای
آن محیط نگردد و افراط در تقریر آن جز ملالت خاطر شریف حاصل ندهد
و اطناب در تحریر آن جز سآمت طبع لطیف ثمره نیارد و اولی اعراض از تعرّض
آن اولیتر و عمل برین قول صوابتر **شعر** اذا لم تستطع شیئاً
فدعه و جاوزه الی ما تستطیع اقتصار بر دعاء دولت که دست این
ضعیف جز بدان نرسد بحسب طاقت جهد المقل کرده آمد توقع از
مکارم اخلاق او چنان است که سوابق یمن رعایت را بلواحق حسن
عنایت آراسته دارد و ریاض امانی بنده را بانوار تلطف و ازهار تعطف
مشمول و پیراسته و بر قضیت الشکر یستحق المزید شکر خادم را
حالت مزید مکرمت و احسان جود شناسد **نوع آخر**
الطاف و انعام فلان در باب بنده چون مکارم اخلاقش از نهایت
و زبان عبارت و استعارت از شکر آن قاصر و قلم فصاحت و بلاغت
از ادراک کنه آن عاجز بأیّ لسان بعض نعماک اشکر بأیّ بیان طیّ
جدواک انشروا در مقابلهٔ آن تفضلات بدعای سحرگاهی از بارگاه

الهی

الهی دوام دولت و نظام رفعت آنحضرت خواسته آمد باجابت مقرون
باد **نوع آخر** مساعی مشکور و مناجح مذکور و مناهج مأثور فلان
در حق این بنده از درجهٔ شکر و مدحت و سپاس و منت متجاوز است
و زبان اوهام و افهام از تقریر کنه آن عاجز و قاصر ولو ان شکری یمکن
امکن شرحه شرحت ولکن جلّ ذاک عن الشکر **نوع آخر**
خداوند تفضّل فرموده فلان خیری را بدین بنده فرستاده بود
شعر یک روز نیست کز تو هزاران نظر نوع در حق من کرامت و احسان نمی‌رسد
در موالات آن اصناف دعوات باقامت پیوست و نتایج خاطر در نشر
مفاخر ذات شریفش باقطار و آفاق منتشر شد **شعر**
ولو ان لی فی کل منبت شعرة لسانا یبث الشکر فیک لقصّرا
الجواب تشریف بنده نواز که فرموده بود رسید و دیدهٔ اخلاص
بمطالعت آن اکتحال یافت و از آن عبارات دل آرای و اشارات جان
فزای که از نفثات آن طبع وقاد و ثمرات آن خاطر نقاد بود تعجبها نموده شد
و بدان خط لطیف و کلمات شریف آفرینها گفته آمد • از خط شریف صدگونه
خورشید نشاط دل برآمد • خط کلمات دل فریبش • چون عارض دو
خط دلبر آمد • اما از آن مبالغت که در تمهید عذر و تاکید شکر
فرموده بود خادم فکرت خود را در مصاحبت حیرت و خجلت دیده

خویشتن را دبت و انداخ آن نمی بیند و می داند که بدان چندان مکارم و محامد
مخصوص تواند بود و با آنکه جز طریق تقصیر و تاخیر در اقامت خدمت سلوک
نداشته است آن مخدوم حق گزار در مقابلهٔ آن چندان بزرگواری و خادم
پروری فرموده از کرم طبعی و لطف موروث و مکتسب او بدیع داشته نیامد
لا غرو من البدر ان یلوح ولا من المسک ان یفوح اما اگر پیش ازین بسبب کثرت
اشغال و مهمات و ناموافقی روزگار تقصیری رفته است بعد ازین در توقیر
حقوق دوستی و یگانگی باقصی الغایه و ابعد النهایه رعایت کرده شود
و هرچه بر صفوت اتحاد و خلوص اعتقاد شاهد است و بفراغ بال و انتظام حال
و نظام احوال آن جناب و آن جانب تعلق دارد خادم غایت مجهود مبذول
خواهد داشت و هنوز در ادای فرایض خدمت خویشتن را مقصر شناخت
والسلم **در تهانی باید نوشتن** ممهوات مشارع علاء اعلی باستماع
مناقب معالی فلان مشنف و محلا باد . بنده کمترین بر عادت معتاد رهین
بندگی بلک پرستندگی پی بوسه و عرضه می دارد که اگرچه بالطاف نامتناهی
الاهی وثوق حاصل بود که آن ذات مطهر که بحلیت پاک اعتقادی متحلی است
و در حلیهٔ الذین آمنوا ولم یلبسوا ایمانهم بظلم اولئک لهم الامن مجلی بعنایات
ازلی مکنوف است و له معقبات من بین یدیه و من خلفه یحفظونه من امر الله محفوف
اما از آنجا که طبع انسانی است و ضعف بشریت احتمال را مجال نبرد و دم بدم

سواجس تشاویش روی می نمود و انواع تردد و پریشانی بر دل راه می یافت
و چون چارهٔ دیگر نداشت دست بدامن دعای دولت زده می آمد و بحضرت
ملک ذو الجلال بوسایل تضرع و ابتهال التجا می برد و ساکنان حظیرهٔ قدس را
مترقب رصدگاه انتظار می داشت تا کی بنا شیر خیر و سعادت و مناشیر فرح
و رحمت از درگاه صمدیت در رسد که دست سؤال بحصول مظفر شد
در اثنای این غصه قاصد آنحضرت جلال در رسید و بگوش مخلصان دولت
این مژده رسانید که موکب عالی بابلوغ سول و وصول فرموده و مقام عز و
دولت را مشرف گردانید ازین بشارت چندان بشاشت و ابتهاج روی
نمود که وصف آنرا بواسطهٔ طفل بنان که برنی بارهٔ سوار است در صحرای
کافوری کاغذ باظهار توان آوردن در حال وجود در سجود شکر هذا
من فضل ربی آمد و آیهٔ ولله الحمد رب السموات و رب الارض رب العالمین
برخواند اگرچه اخراجات روی نموده است بحطام دنیاوی که ثباتی و دوامی
ندارد نتوان دل بستن **شعر** ایابک سالما نصف الغنیمة
وکل الغنم فی النفس السلیمة باری تعالی دریافت شرف دستبوس
همایون را که جبر کسر خواطر بدان منوط است علی اشرع الحالات
کرامت کناد و مقاصد و مساعی کلی و جزوی را میسر و مقدر گرداناد
در جواب بزرگی نوشته اند مثال عالی از حضرت بزرگوار

خداوندکار ملک الصدور امیر التراجم لسان السلطنة شرف المعالی حاوی
المناقب کریم المناسب همایون اعظم ترجمانک اعزّ الله اولیاء دولته موشح
بظهور آیات معانی و محلّی بتحقیق رایات معالی چون حدیقهٔ قدس آراسته
بشموق انوار شمایل و بسوق فضایل و حصول ابواب محامد و وفور اعداد
مناقب کأنّه دقیقة الدهر و ریقة النحل بنده رسید و در موازاة الطاف عمیم
آنحضرت که نسمات نسیم جنت نعیم می کرد تحجّل شکر با قامت پیوست
و در محاذاة فضل و کرم آن جناب که دُرّ در صدف الفاظ جزل پوشیده بود
وغرّهٔ صبح محیّا را از ظلام کلام اقلام بیرون کشید **شعر**
اذا اخذ القرطاس خلت یمینه تفتّق نورًا او تنظّم جوهرا والسلم **مولانا**
همام الدین نوشته بود بشرف بندگی مخدوم معظّم سلطان العلماء
فی العالم صاحب السیف والقلم ناشر الایادی والنعم زبدة الافاضل
جامع انواع الفضایل حاوی محاسن الشمایل فلان الدولة والدین نظام
الاسلام والمسلمین عضد الملوک والسلاطین جلّت معظم عزّت افضا دولته
اشتیاق بنده و دعاگوی از حدّ تقریر بیان و تحریر بنان درگذشت
شوقی الی تقبیل کفّک فوق ما یصف البنان بألسن الاقلام اگر زمام
اختیار در دست روزگار دشتی و عنان تدبیر انسان ضعیف در قبضهٔ
تقدیر سبحانی لطیف از تنگنای زاویهٔ تسجیر سحبا علی الوجه او مشیا

سلطان الامراء فی العالم

علی الرأس

علی الرأس بدان جناب عالی که مرکز معالی است توجّه نمودی و بتقبیل انامل
مبارک مخدوم معظّم که ینابیع کرم و مفاتیح نعم است و حزو بات جهت این خطا
می فرماید قبّل انامله فلسن انامل لکنّهن مفاتیح الارزاق مشرّف گشتی
امید بفضل یزدانی میدارد که حصول این سعادت را بر حسب ارادت
من حیث لا یحتسب طریقی گشاید و تباشیر صبح شادمانی بر مقتضاء کلام یزدانی
که انّ مع العسر یسرا بدید آید والسلم **مولانا جمال الدین مرحوم مجد الدین**
اتابک نوشته بود شعر صبح دمی مژدهٔ جانان رسید
مژدهٔ دلم را اثر جان رسید مثال نبیل از حضرت جلیل خداوندگار
رؤف عطوف ولو زادت الالقاب فخرًا لزدتها ولکن حاشی ان یزید بها فخرا
برمثال یا ایّها الملأ انّی القی الیّ کتاب کریم کومان وصول یافت و بمطالعهٔ
آن دیده را النور و دل را سرور حاصل کرد پاسبان خرد بر کنگرهٔ دماغ این
کلمه سرایندن گرفت **شعر** لطف تو بکدام ذرّه پیوست دمی
کان ذرّه به از هزار خورشید نشد شفقتی و انعامی که فرموده بود بدعوات
دعواة الغریب یحمّل الغمام مقابل افتاد اگرچه بنده کمینه موافق حال پریشان
خود بیت الاحزان دارد رأی عالی آنچه اقتضا فرماید و اشارت رسید
نفوذی خواهد یافت کدام سعادت ورای آن تواند بود که بندگی
آنحضرت روزی کرده فی الجمله والتفصیل اشارت آنحضرت با بر جملگی مصالح

و مهمات بُجان و تفضیل است که جاوید کامران باد یکی از فضلا بمرحوم
شمس الدین طغرای نوشته بود حضرت معلاکه قبلهٔ آمال است کعبه وار مرکز
فج عمیق حجیج باد و عتبهٔ والا الی السماء ذات البروج عروج هر چند دواعی
و بواعث آن بیت معمور اقبال راکه علی التراخی در مقام وجوب است
و عمرهٔ آن مقام محمود نه بعمری باری که صرف عمر دران عین سعادت
و غایت مقصود و مطلوب پیوسته موفور می بود و مطمح نظر امانی بر تحصیل
آن دولت جاودانی مقصور و از جهت خط عاید و روزگار نامساعد
آثار بی‌نیی ظاهر می شد و سعادت طواف بنان کعبهٔ الطاف بحصول نمی
پیوست اما یک لحظه ی تمنی و ترجی حضور بدان جناب معمور نمی گذاشت
فلولا رجاء الوصل ما عشت ساعة ولولا مکان الطیف لم تجتنبی و ضعف
حال سی گشت درین حال احرام بسته روی بهندگی نهاد و اذا المطی بنا
بلغن محمدا باری تعالی این دولت را عما قریب مهیا کناد انه سمیع
و مجیب فظهورهن علی الرکوب حرام جواب که مرحوم شمس الدین
حمزه نوشت درر منثور و غرر منظوم فلان که خاطر عاطر ما را بمطالعهٔ
آن متنزهات روحانی مایهٔ ارتیاح و شادمانی افزوده است و بنظم
حسانی و نثر سحبانی فواید فراید و رغایب غرایب و بدایع روایع و طرایف
لطایف تمهید نموده جمله محقق و مصور گشت آفرین فراوان بیوست

و بشارت قدوم مبارک موجب استفاضهٔ تباشیر انس و مسرت آمد و شوق
که بحضور عزیز اوست نایرهٔ بر افروخت باید که در حضور تعجیل فرماید و توقف
ننماید تا بوجود ذی بحضور مغتنم و انفاس نفیس او تنگی دل رفع حاصل آید
و عقد افاضل که در حضرت منتظم اند بواسطهٔ مجاورت شریف او مشرف
شوند درین جمله شوق باید افزوده و در آمدن تعجیل نمود جلال ورکانی
بمرحوم شمس الدین نوشته بود اسباب اقبال خداوندگار ملک دیوان
الظفر عارف الحق مظهر الصدق اعلم الوری افضل الدنیا ضیاء بطالما لک
فلک المعالی جامع الفضایل اعلی الله قدرته با ثبات خاک و بقاء فلک الافلاک
هم طویله باد ماه و جاه اعدایش در غوغهٔ ذنب منخسف محمود آنکه
بنده و خیتی و از در بیان اشتیاق قدم اجتهاد نهاده است که وه غم بر دل
کرفته و دست حسرت بر کردن تحیر کر ساخته و سودای ارنی انظر الیک
در دیگ دماغ وکاسهٔ سر می پزد و می گوید شعر

یا اجل الناس یا خیر الوری • اعتماد الدین و الدنیا علیک •
زاد فی شوقی و اتی قایل • قول موسی ارنی انظر الیک •

امید است که پیش از حلول اجل و بیت یعقوب دل که در بیت الاحزان
سینه معتکف گشته است بدیدار یوسف روشن مکحل گردد اللهم
حقق لنا هذه البغیة و انلنا هذه المنیة مدتهاست که بنده می خواهد که

روی بجوار نعمت و قرار خدمت مخدوم قدیم خود آورده و موانع در پیش می‌آمد
و از آن بندگی و رای همه آرزوها است باز می‌ماند و منتظر می‌باشد تا مثل
وکم من حسرة تحت التراب بجوالا درین وقت که سعادت مساعدت نمود
عزم آن کعبهٔ آمال مصمم کرده و چون قاصد عازم آنحضرت بود این عجاله دعا
رفیق او کرده ان شاء الله در عقب بشرف مثول آنحضرت مشرف گردد
همواره قرین مسار و رهین و حلیف مبار باد در جواب او نوشته
بمعرض رفته که از روایح دهور و بدایع ایام و شهور است و مقدس مصالح ملقا
بلطف محاسن آن ممطور و نفایس آداب فصاحت غرایب آن مشهور
چون هدیهٔ از هدایای لطف ربانی و تحفهٔ از کرایم عطایای آسمانی که خدم مولانا
فلان مصحوب فلان ارسال کرده بود رسید و باعزاز و اکرام تلقی و بیان اخبار
حرکت قدوم مبارک بدین صوب استبشار و استظهار بدید آمد قلت
من قول البشیر سرورا قلوب نیازمندان بر امید استماع آن لطایف و فضایل
سوی منظرهٔ چشم و کنگرهٔ گوش مسارعت و مسابقت نموده و گفتند لیت
هذا السماع کان عیانا لیت صرف الزمان انجز وعدا متعطشان را جمیع
تشوق بر قضیت لا تیأسوا من روح الله مرتقب رصدگاه انتظار است تا سر کدام
شب بر آرد آن روز امید است که عما قریب دریافت حضرت مولوی میسر
گردد تا بواسطهٔ محاورهٔ خدمتش دلها از زنگار خورده جلا پذیرد ان شاء الله تعالی

نوع آخر اکنون که فلان رسید و از خطور حضور مبارک بدین
طرف آگاهی داد بر قضیت افادت المنازل زاد شوقی فواید اشتیاق در
التهابست و دواعی نفس مطمئنه در اضطراب و تأخیر داده شعر
لقد برقت بالابرقین غمامة • فخبرنا ان اللقاء قریب • و دیده را
انتظار دیدن بر منظر چشم است و صاحب بزید قوت سامعه بر کنگرهٔ گوش
دیدار ترا چشم همی دارد چشم گفتار ترا گوش همی دارد گوش ایزد
تعالی بزودی در وقتی دیدهٔ مخلصان را که با آسیب تند باد هجران خیره و تیره
شده است بمشاهدهٔ رونق افزای دوستان روشن و رشک گلشن کرد
انا دائم التشوق و التحبب و علی کل شیء رقیب نوع آخر چون ملطفهٔ
کریم که متضمن بشارت قدوم مولوی بود رسید دل بجمل شاد شد و جان
بزمان تازه گشت و انواع غبطت و حبور و امداد بهجت و سرور متواتر
چون دم عیسی در کالبدم جان آورد دل مستمند و جان نیازمند بر منظرهٔ
چشم و دریچهٔ گوش معتکف و منتظر خواهد بود تا ندای هاتف اقبال و صدای
وارد دولت از کجا شنود که ای خسته هجرانت از راه رسید و اگر این
سعادت مساعدت نماید و آن دولت میسر شود جراحت هجران مرهم راحت
یابد و خدشهٔ سهام ایام التیام پذیرد ان شاء الله تعالی مرحوم نور الدین
یعنی نور امیر نظیر الدین امیر شاه نوشته بود عرض دولت و اقبال

بدٌ علیم ان الله یمسک السموات والارض ان تزولا مرفوع باد و خیش
رفعت و جلال بابعاد و الله یحکم لا معقب لحکمه مکفول و مواهب رای بدرت
بذا عطاؤنا فامنن او امسک بغیر حساب مبذول وظایف دعا و ثنا
باقامت رسانیدن زمین بندگی بلب نیاز بوسیدن معروض داشته
می آید که نحکم یزدحم الناس علی بابه والمنهل العذب کثیر الزحام شیخ
فلان ادام الله کرامته والخ ارادت که فقیری را برامیری اختیار کرده و ملک
قناعت بقدر استطاعت برگزیده لکن چون بشر از بشریت بکلیت منسلخ
نتواند شد و از احتیاج که لازم ذاتی امکانست گریز نیست از
میقات رجا احرام حرم کرم بست و قصد کعبه جود در وجود بدعا
و ثنا لبیک گویان تقدیم داشت و بدین حروف که بتلاوت یا لیتنی
کنت معهم فافوز فوزا عظیما تشبیع یافت توسل جست همانا بعواطف
بی دریغ و عوارف بی نهایت مشمول کرده که آن مآب تا ابد الدهر
قبله ارباب حاجات و کعبه اصحاب مهمات باد و منتهی مطمح نظر طلبات
و آن درگاه معفر جباه و مقبل شفاه محمد و من تباه **لغیره**
زندگانی فلان در اقتراص محامد و اقتناص مقاصد و حصول کرامات
و شمول سلامت و دوام سیادت و نظام ارادت و احراز مهمه
همه اعزاز فراوان سال باد و ایزد عز و جل راعی و راضی و یار و حامی و نگهدار

محمد و آله الابرار و اصحابه الاخیار اعداد سلام و تحیت متوالی و متواترست
و معاود ثنا و محمدت متعاقب و متظاهر آرزومندی طلعت زاهر بیرون
از ادراک خواطر و افزون از توهم ضمایرست و احاطت ابهام از که بشغف
آن قاصر امید بتوفیق ربانی چنانست که تمامی سرایر بتلاقی ظواهر مشغوف
کرداناد انه علی ذلک لقادر پیوسته آثار مساعی و اخبار معالی آنخداوند
حرسه الله سدته بدین بنده مخلص و ناظم ثنا متحقق می شود و بدین
آن آثار و باستماع آن اخبار اعتضاد و اعتداد و استظهار و افتخار افزوده
می آید و از باری عمت کلمته و جلت عظمته خواسته می شود تا مجلس خداوندی
از زحمت شوایب و صدمت نوایب آسوده داراد و آنچه بصلاح احوال
و نجاح آمال او باز گردد مسهل و مهنا و محصل و مهیا کرداناد بمنه وطوله
و عزه و حوله هرچند بنده مخلص از کنف آنحضرت دورست و از شرف
آن خدمت مهجور یک لحظه و یک لمحه از ذکر آن مناقب و شکر آن مواهب
فارغ نیست و غافل نه و پیوسته بر اقامت وظایف دعا و تلاوت
صحایف ثنا مواظبت می نماید **الجواب** مشرفه فلان متضمن از مودت
قدیم و عقیدت قویم و مشتمل بر اقسام مخالصت و محض مصادقت و محبت
رسید و مورد او بانواع استظهار و ارتیاح رسانید و با عزاز و اکرام تلقی
رفت و بمعرفت اخبار سعادت و حصول ارادت و علو منار و بلوغ

اوطار ابتهاج واستظهار افزوده ومزید دوام خواست باجابت مقرون باد
اشارتی که از سر لطف بی شایبهٔ تکلف وتعسف فرموده بود ونموده
خاطر عاطر خدمتش پیوسته بدریافت کیفیت مجاری امور بنده مایل
باشد وبانتظام مهمات واعتدال احوال خادم مستیقن محقق شد بحمد الله اخلاص
موالات عمیم خداوندی از عهد قدیم باز معهود وممهد است وآنچ بتوفیق
الهی این خادم را می رسد ومیسر می شود از اهتمام همت مبارکش می
داند مع الجمله از لطف جسیم خدمتش چشم داشت همین می باشد
خود روابط اتحاد ومخالصت که از طرفین استحکام پذیرفته است همین
اقتضا می کند بعد از تقلید منن وافر بدعوات خیر در مقابلهٔ آن الطاف
وبنده نوازیها قیام نموده ودوام حبور ونظام امور آن خداوند را از حضرت
ملک غفور خواسته می شود مستجاب باد **نوع آخر** مفاوضهٔ
جان فزای وملاطفهٔ غم زدای فلان بدین بندهٔ مشتاق ونیازمند غم پیوند
رسیده چندان ارتیاح وبهجت ومسرت وغبطت فزود که زبان
گوینده بتقریر آن جاری تواند شد یا اقلام نویسنده بتحریر آن وفا تواند
کرد ایزد تعالی آن خداوند را مسلی اشجان ومجلی احزان کهتران ودوستان
داراد ابتهاج ودستند آری که بانتظام مهمات ومصالح واعتدال احوال
بنده نموده بود معلوم شد از ان همت کریم ومهمت عظیم عجب نمود

ومنتهای

ومنتهای آ چشم منتظم گشت **اخری** اذیال مقاصد فلان ادام الله
سموه وسناه وضاعف مجده وعلاه وحرس بهجته وبهاه واطال فی افناء
المناقب وارتقاء المراتب بقاه وارغم حساده واعداه در قبضهٔ حصول
استوار باد سلام وخدمت فراوان ودعا ومحمدت بی پایان بقبول موصول
فرماید آرزومندی طلعت کریم بیرون از تحریر بنان وتقریر بیان فرماید
شناخت حق سبحانه وتعالی دواعی ملاقات را علی احسن الحالات
مهیا ومیسر گرداناد وبرای انور عرضه می رود که جماعت حساد واعدا
اعراض معرض فنا برین تخلیط وتمها انگیخته اند ورنگها آمیخته وگاه وبیگاه
بتقبیح حال خادم در بندگی حضرت مسند وزارت آینه ایست که صورت
اسرار عالم غیب در وی توان دید وشمعیست که تصاویر نگارخانهٔ تدابیر
پیش پرتو او روشن است **شعر** لو کان من رایه مثقال خردلة فی السود طرا اذا
لابیضت السود **شعر** گر بکند ذره ای بنای شعاع او ازجسم آدمی
نتواند شدن نهان وتمویه جماعت مفتریان از تنبیه باز نتواند
نمود وتمنیه که ایشان از سر غرض در سخن بقیه کنند التفات نماید اما چون
مفسدان بر لحظه چهرهٔ مکر وحیلت وخبث وخدیعت را بمساوی
مجددی در حضرت وزارت جلوه می دهند والزامها می نمایند وآنرا بخوفیر
انگیزی می شمرند واحوال اکابر وچگونگی طباع وشیم امرای این زمان

خدمت مخدومی را معلوم است و از شرح استغنا تمام وارد اندیشه کرده
می شود که مبادا که تیر حقد و مکیدت و خبث عقیدت ایشان بر نشانهٔ
قبول افتد و چون آتش غضب اکابر بالا گیرد عالمی را که مشاهد می افتد فرا گیرد
واجب نمود از کیفیت حال اعلام دادن تا تدارک و غم خوارگی این معنی آنجناب
از حسن کفایت سزد تقدیم دارد بنده و فلان به دفع سخنهای ایشان
مشغول اند و شرایط حفظ الغیب بواجبی باظهار میرسانید **الجواب**
خطاب معظم و کتاب مکرم فلان رسید و ورود و وصول آن را معزز داشته
آمد صدق اهتمام که فرموده بود و از حالات آنجانب آگاهی و اطلاع داده
و نموده که طایفه را که در دل جایگاه هست و بدگفتن را پیرایهٔ افتخار ساخته
اند و سرمایهٔ استظهار خود شناخته از اصحاب غرض والذین فی قلوبهم
مرض اتفاق کرده شب و روز باصناف حیل و انواع حیل مشغول اند
و دم بدم در حق من بنده تخلیط و تضریبی نو از پرده بیرون می آرند و در
خدمت حضرت و ذات تقبیح حال بنده را تشبیهی تازه و مقدمات
بی اندازه می نهند و خبثهای مختلفه و متنوعه می کنند جمله محقق گشت و محض
مخالصت دانسته آمد و نشانی که از عقیدت قویم و سریرت مستقیم
و شفقت مخلصانه و اهتمام دوستانه در تدارک و تلافی این قضیه
فرموده بود و بود بزیادت تحقیق پیوست و از آن عالم لطف و مکرمت

غریب و بدیع نمود الطاف و اعطاف آن خداوند پیوسته بنظم مصالح
و مهمات بندگان مصروف است و همگی همت بزرگوارش باعتدال مخلصان
مشعوف از لطف عمیم و شفقت جسیم آنخداوند همین توقع بود و چشم داشت
بر تضاعف و ازدیاد آن می باشد باری تعالی آن دولت را تا ابد الدهر
مرتقی دارد و برای عالی عرضه می دارد که بنده چندانکه در احوال خود بر می
آید و بر روزنامهٔ اعمال در می نگرد و حرکات و سکنات خود را مطمح نظر
فکرت می سازد نفس خود را از جملهٔ معایب و شین و معرت مصون
می یابد و عرض خود را آلودهٔ هیچ غرضی نمی تواند یافت و از تخلیط و تقصیر
و اختلال قطعا قطعیه قطیعت هیچ معارضی بر بنده ثابت نتواند کرد امید
بفضل نامتناهی الهی و همت مبارک خداوندگار آنچنان واثق است
که معارضان و مدعیان خایب و خاسر گردند و معجزهٔ و لا یحیق المکر السیئ
الا باهله کالوکیل ایشان آید باکسم نیست بدی که همه خود رنم ریزند مهر کرا ارد
هست غذایش بد نماند **دروغ سخنان اصحاب اعراض نویسد**
جناب خداوندی که خزانهٔ عز و اقبال است و حضرت عالی که مزداینهٔ ذل
و اذلال همواره مزین دولتی باد بدر رفت کمال پیوسته و پیوسته رفعتی
بناجبهٔ ابد باز بسته حدایق جلال ناضر و مثمر و احوال اقبال بر قانون اراد
منتظم و ایزد عز و علا در کل احوال حافظ و ناصر چنانکه گفته اند **شعر**

گردون مطیع باد شش و ایام رام باد • خصمش بکام او و دلش شادکام باد
جان جهان ز دولت او با نظام شد • پیوسته حال دولت او با نظام باد
شادند خلق عالم از اقبال او مدام • اقبال او همیشه و شادی مدام باد

بنده که غریق نعمت و عریق همت خداوندگار است از سر صدق تمام ارادت
تمام بخاک عتبهٔ علیا تمرّغ می نماید و زمین عبودیت بلب تخشّع و تخضّع بوسه
می دهد و دعای دولت را که نیک بختی و سعادت خود را در او است آن
می داند می گوید مستجاب باد و می نماید که اگرچه مرخّم بنده نویسید و نماید که از کرم
خالی نباشد و الاناء یترشّح بما فیه این بنده علاوهٔ زحمتی زیادت و سر نامهٔ
تصدیعی تازه می دارد اما بحمد الله اکرام خداوندگار جاوید باد و برابر اَم خدم عمیم
هرچند بسیار بود راجح است و الضرورات تبیح المحظورات بنده را عذر
خواهی واضح برای عالی لازال عالیا پوشیده و مخفی نماند و ملتبس نباشد
هرکه باختیار یا باضطرار در میان کاری افتاد و سبب شغلی بر خویشتن
نهاد خصوصا که خداوند مخدومش او را بزیادت اختصاص مخصوص دارد
و در قربت خویش بمنزلت فرزندان رساند تا بدان حد که اقران او باز
اند خویشتن را اهلیت تقدم بندارند و از ان مرتبت قاصر مانند و خود را
از حلیت آن حرمت عاطل یابند و از دور بحسرت نشسته دست گزند و دوست
و دشمن خالی نماند خاصه کسی که از سر جدی تمام و عزیمتی ثابت و داعیهٔ قوی بقصد

او برخاسته

او برخاسته باشد و در کمین عداوت او نشسته بنده را که بدین حال مبتلی است
و نه بمزاولت خدمت مشغول شک نیست که جماعتی اصحاب اغراض تاب الله علیهم
که هستند سبب استزادت و خوف از داء ضرورت بداعیهٔ طبیعت بحضرت
عالی خداوندی التجا ساخته اند وقانا الله و ایاکم من شر مکیدتهم و خبث
عقیدتهم بحروف در حق من بنده تخلیط و تضریب نو از پرده بیرون می آرند و
تقبیح حال بنده را تشنیع تمام می کنند و حال عقیدت و طریقت بنده را بخلاف
راستی و بکلمات غیر واقع بر آرای عالیه عرض می دارند و سر دلشان باد فضای
سینه شان و فرا می نماید که یعنی بنده در خدمت آن دولت تقصیر میکند
و نهمت و نیت بندگی آنحضرت راست نمی دارد و در خدمتی که بحز مکاران
آنحضرت و ملازمان آن خداوند تعلق دارد بی التفاتی می ورزد سبحانک هذا
بهتان عظیم و کذب عدو الله بانه اولی بما بنیة برة ما کان مازعم الواشی
کما زعما من جودکم وجه آید از مجموعی انا اخطی علیهم و کفی به علیما
که آنچه مقدور بنده بود ذات است در همه مدتی از سابق و لاحق خدمت بندگان
دولت که پاینده و فراینده باد از میان جان بر خود واجب و لازم دانسته
و بهواه خیان بندگی حضرت خداوندی پیشه داشته است و اعمال جانب
رفق و شفقت در مسائل و معاملات و ترک اخلاص نیت در طاعت و عبودیت
او جایز نبوده و اگر تقصیری بیرون مقدور او رفته باشد دعا تا بنده بدان

معذور بود لا یکلف الله نفسا الا وسعها و اگر از جای دیگر در خدمت
نهادنی بزرین بکنند و تکاسلی کرده و بنده را بزبان جریت مخاطب
فرمایند و بدان بزخدمتی متهم کنند همانا برین حکم کرم و از تحیت را اعراضها
لازم باشد و لا تزر وازرة وزر اخری هر مرغی را بپای خویش آویزند
کل شاة برجلها ستناط آری قضیت سینه پر غصه و حصه قصه پس
دراز است و نیاز من سرسیمه بی‌شمار و از دل تحفت بیدلی نهایت و لکن
نفیس النفس عند امتلائها چون جوشش بر آورد و سر بیرون شد
اما باز این همه اگر نه باستماع این سخن خداوند را متوجه بزرگ متوقع بودی
و مثل این حسنات در کفه اعمال بر صدقات مقبول بجهان تمام بیدا آوردی
که استماع کلام الملهوفین صدقة در این باب چندین اطناب نرفتی فی الجمله
خلاصه غرض از عرض این خدمت آنست که چون آرای عالیه را حلیت این
معنی معلوم شود و صورت حال از حجاب شبهت مکشوف کردد امحا
اعراض را بعد از این مجال مجال بفرمایند دادن و مجلس همایون خویش را
که همیشه بسعادات محفوف باد ذکری حمید و ثوابی جدید و اجری عتید
حاصل آرد و اغراء اعدا و تمویهات و تسویلات در حق او بکار نکرد و
نزعم الله عبدا لا یقبل شهادة الفاسقین علی المومنین والسلم استعفا
بحکم آنک اصحاب اغراض مسامع شریف را زین بنده سخنی بر خلاف حقیقت

رسانیده اند بخلاقی که اذیال اخلاص بنده از تلویث آن مطهر است منسوب
کردانیده اند تا آفتاب رای منیر را در حجاب تغیر محجوب می‌بینم و پرتو
عنایت و انوار عاطفت آنحضرت را که بر سر این بنده تابان و درخشان
بود منقطع می‌دانم و خواهم که براءت ساحت خویش بواسطه ایمان غلاظ و شداد
روشن کردانم و بلطایف اعتذار در مقام تخشع ثبات قدم بازنمایم و دست
استغفار و طلب عفو بتضرع بردارم و این چند بیت از آن ادیب صابر که آب
عذوبت از آن می‌چکد بسمع کریم او انها کنم شعر

رفیع رای تو بر من تغیری دارد — بتهمتی که مرا اندران جنایت نی
بذات ایزد و توحید پاک حرمت دین — بحق کعبه و آنکس که کعبه کرد بنی
بزمزم و عرفات و حطیم و رکن مقام — بعمره و حجر و مروه و صفا و منی
بسوره سورت توریة و سطر سطر زبور — بآیت آیت انجیل و حرف حرف سنی
بقرب موسی عمران و سجده داود — باختصاص محمد بپاکی عیسی
بآب دیده یعقوب در غم یوسف — بپیری زکریا و طاعت یحیی
بآشنای عقل و بروشنای علم — بنیک نامی زهد و بپاکی تقوی
بخدمت تو که جان را از آن نوی حیات — بنعمت تو که تن را از آن اوست غنی
که هیچ لفظ و ساعت بهیچ لفظ و حدیث — بهیچ شغل و عزیمت بهیچ بیع و شری
اگر خلاف تو هرگز حلال داشته ام — حلال داشته ام اندر حریم کعبه زنی

نعوذ بالله اگر جنایتی کرده‌ام   طریق عفو چرا بسته شد درین معنی
جزای ان تعذبنی ولکن الود احسن عفوک من جزائی   اتیتک باکیا فارحم بکائی
حیائی منک اکثر من خطائی   وعفوک سیدی فاغفر ذنوبی   وانت دعوتنی
فاسمع دعائی   بقا بیری که یک پشه دود از دودمان نمرود بر آورد و بقا
دری که بواسطهٔ لعاب عنکبوت حصن حصین از پیش اعدای خاتم النبیین
و قاید الغر المحجلین صلی الله علیه وسلم بر آورد که اگر بنده دمی نه بر هوای آن جناب
زده است یا قدمی نه بر ولای آن حضرت نهاده در خیبت و در حاجز دعای
او نگفته است و در شدت و رخا غیر در ثنای او نسفته و از دیرباز بخوات
تا در انکشاف غمهٔ غم شفیعان بر انگیزد و در استطلاب تحری مرضات
او حیلی بسازد و هر چند اطراف جهان مروت را مسرح دید طلب ساختم
جز کمال لطف او شفیعی شفیق ترندیدم و جز کرم عزیز او وسیلتی نیافتم
عاقبت هم لطف و کرم او را شفیع خویش گردانیدم   من نیارم بتو شفاعت کس
که مرا لطف تو شفیع تو بس   لغیر هذا المعنی   هزاران سلام و تحیت
از سر خلوص طویت بخدمت جناب کریم لایل جنات نعیم مولانا ملک المشایخ
شیخ الاسلام فلان ناصح المسلمین فاروق الامة نصرة الملة مالک الحقیقه
سالک الطریقه بقیة الاولیاء وارث الانبیاء صفوة الخلافة المعظمه عمدة الامامه
المکرمه فخر العارفین شرف العابدین تاج السالکین افتخار الصالحین ولی

امیر المؤمنین ادام الله علی المسلمین برکته ولا اخلا عن کافة الموحدین کرامته
متوالی و متواتر است و هر دو آرزومندی دریافت سعادت آن
خدمت که منتهای مطامح همت است سعادت دنیا و آخرت در
ادراک عبودیت آنست پیش ضمیر منیر که آفتاب نور افزای و آینهٔ
حقیقت نمای است روشن و ظاهر ان شاء الله که بلطف توفیق کرامت
استسعاد خدمت و سعادت مثول آنحضرت میسر گردد و اقبال
دینی و دنیاوی بملاحظت کرامت دریافت خدمت بهم پیوندد
وما ذلک علی الله بعزیز   چون معتقد برآمد که از آنحضرت بزرگوار اشارت
کریم لایل بشارت عظیم در توقف ماند استظهاری که خدمتکار مخلص
و نیک خواه خالص را بوجود خویش بود دامن بر افشاند و آتش
شوق که در دل سوخته قرار گرفته بود شعله بر آورد و محبت و ارادت
که در میان جان استیلای کلی و استعلاء اصلی پذیرفته است تقاضای
آن کرد که از سر مباسطت جاکرانه استبطاء تشریفات مکاتبه کرده
آید تا باز بر عادت معهود و لطف موعود مخاطبات شریف دیگر بار
فرماید و این مرید صادق را در گوشهٔ خاطر عاطر آورد و طریق نوازش
خدمتکاران مخلص بیش از که دیده براه نهاده اند و گوش بر در دوانده تا از
آنحضرت بهشت سیما و ساحت فردوس آسا سفینهٔ مصالح لایل کتبه

نصایح که رسد باشد که ببرکت آن فواید بمقاصد و وجهی رسند و بمیامن
آن فواید مسامع خود را مشنّف گردانید ان شاء الله تعالی که این فیض
شفقت و صوب نصیحت از تشنگان ارادت دریغ ندارد و همت بزرگوار
بر اغماض و اغضای این تجاسر گمارد و ایزد تعالی آن انفاس متبرک را که از نفایس
ذخایر دو جهانست مفتاح دلهای بسته و عصای امت دارد بمنه و فضله
نوع آخر الحمد لله یصنع الکرام الحمد لله یجفو الذمام مذ غبت عنکم فلا رسول
ولا سلام ولا کلام اختر برج عزّ و علاء فلان از زحمت غروب و افول مصون
باد تحیتی خوشتر از نسیم سحری و خدمتی عطرپاش‌تر از کلبه گل طری
رسانیده می‌شود و نزاع و التیاع که متاع نهانخانه ضمیر است نه چندان و نه
چندان است که قاصد اقلام و مشرع اوهام آن را از خزانه اسرار بر سر بازار
اظهار تواند انداخت شعر احصیت اعداد التراع الیکم
لو کان یحصی عدد القطر رجا بفیض فضل نامتناهی الهی فسیح است
که از مکامن غیب لطیفه صنعی ظاهر گرداند که ادراک ملاقات مجلس کریم
در ضمن آن بحصول پیوندد وما ذلک علی الله بعزیز خود اگر جریان مقادیر
یزدانی بر وفق تدابیر انسانی بودی یکساعت بمفارقت خدمت رضا
داده نیامدی اما بیرون از مراد ما فلک را کاریست آری بشرایط
حسن عهد قیام نمودن از کرایم عادات سادات کرام است نه از خصایص

ذمایم اخلاق اراذل لیام برقضیت این مقدمه توقع و چشم داشت
می‌بود از آن حضرت که آیینه مصافات را بمصاقل خطابات شریف تصفیه
دهند چون آن دولت در حجاب انتظار بماند پرده خجلت از پیش چهره
معاملت بر داشته آمد و مباسطت افتتاح مکاتبت کرده شد باید که
بعین الرضا ملاحظت یابد و بتشریف جواب مشرف شود نوع آخر
بعد از القاب نویسند بعد از اهدای این تحف مرفوع از حسن مصادقت
آن دوست آنست که از زبان قلم که در حیرت و پریشانی با من همقدم و هم
قدم است از حکایت شکایت آن دوست استماع دریغ نفرماید معلوم آن
دوست و دشمن خود باد که از آن گاه که این مخلص را از خدمتش مفارقت
روی نمود بود انگشت کاغذ فرسای خاطر نیازرد اگر چه توطید قواعد مملکت
و رعایت مصالح دولت بمیامن کفایت و رعایت رای صایب منوط
و مربوط است اما از مراعات احوال دوستان مخلص تخلف نمودن و ذکر
ایشان بر جریده نسیت مودّتی اذ طال عهدی ثم قد قیل طول العهد منسی
کشیدن از قضیت حریت و طریق آزادگی دور است اذا ما غاب
عنک اخوک یوما و لم یکتب الیک فقد جفاکا این دوست بر مقتضای
تواصلوا بالکتب و ان شطت الدیار متوقع بود که نهال مودت را از
قوارع مراسلات و منبع مکاتبات سیراب می‌گردانید و ریاحین اخلاص

محبت را از نسیم مخاطبات و شمایل مفاوضات معنبر و معطر میداشت
تا سموم بیگانگی نفحات نسیم یگانگی را زایل و باطل نکرد و امید اما این مثل
در غایت صحت است که چون صرصر هجر نهال وصال را از عرصهٔ مواصلت
قلع کند و ترک تازین خانهٔ دل را بغارت اجانب ببرد از دوستی
و مصادقت ما که بر بسته باشد زود زایل گردانند و تند باد نسیان و
برگ ریز مرور زمان طراوت و خضرت اوراق نهال عهود او را بجفاف و
ذبول رسانند اگرچه آن دوست از جادهٔ وفا منکب شده است از
دوستی این مخلص متبرم گشته است داعی دیرینه که همواره بر جادهٔ وفا و محبت
حفاظ ثابت قدم بوده است بر طریق تمثیل میگوید ما نسیناک ان نسیت
العهود بل حفظناک هاجرا و ودیدا یا بعید الوفا انت قریب من عودی
وان حللت بعیدا بعد از تمهید این مقدمات بر رای عالی باد که عتاب
مصقله است که آینهٔ اخوت دینی و صداقت حقیقی جز بدو متصقل نگردد
فمن لم یعاتب لم یکن ذا حفیظة ولکن عتاب لا یجیف و ینبی با این همه
عفا الله عما سلف حق علیمست که همواره درون این ضعیف بمودت
آن بزرگ مشغول بوده است و هم بران قرار است و می گوید مرا تو بهر
صفت که داری دل کم نکند ز دوست داری حکایتی که زبان محبت
املا کند طویل و عریض باشد و قطع مسافت آن باقدام اقلام متأتی نشود

وصلی الله علی محمد و آله تناسیتموا عهدی ولم انس عهدکم واعرضتم عنی
وما کنت معرضا حییناکم نور السرور فاقبلی فوادا بنیران الفراق معذبا
اندکا پیشکی بدان یافته می شد که باشد که بصر تیره و دیگر حواس خیره را
بروایح نسیم مفاوضات کریم و ملاطفات انوار از ثمار نوری و سروری
بحصول پیوند و خود از اینجا که تنگ چشمی سپهر و روزگار رفت برین سعادت
مسامحت نکرد و بدین قدر مساعدت ننمود **نوع آخر**
بر رای عالی عرض می رود که گاه گاه بمطالعت آثار انامل میمون دل حزین
و خاطر مسکین را استینا سی می بود و بعذوبت کلمات آبدار که سلاست
آب روان و نفاست جان و روان داشت اشتعال نوایر محنت اطفا
می پذیرفت چه سبب شمت بالاآن آن نتوانه بود که از دیار عزیزی رسید سلام فا
شعر ما انس ظاعن بعاید بارد من بعد طول العهد بالموارد الا کانسی
بکتاب وارد من مخلص محض الوداد ماجد وقتی شد که مواد آن منقطع
است و اسباب وصول آن ممتنع **نوع آخر** جناب کریم والالقاب
عند اولی التحقیق متروک همواره محمود و جناب نعیم باد و سنوا ما ینبغی
در جویبار جوانی تازه و مواد امانی از امداد و تایید آسمانی بی اندازه سلام
و درودی که نفحات نسیم آن از نهب خلوص مودت خیزد و بواعث
نفسانی را در طلب آب زندگانی که عبارت از آن دیدار روحانی آن مخدوم

است از صمیم دل و صفای جان برانگیزد و سپاسی می‌آید آرزومندی بادرک
سعادت ملازمت از آن مقام تجاوز نموده است که عقول و اوهام را در ادراک
نصاب آن نصیبی باشد رب الارباب و مسبب الاسباب و مفتح الابواب
کرامات دریافت خدمت ممهد گرداناد شعر فان الذی قد فرق الیوم
بیننا قدیر علی ان یجمع الشمل فی غد مدتی بر آمد تا عنان مراسلات را کشیده
داشته است و طریق مکاتبات را مسدود گردانیده و سلامی مجدد که از آن
جانب وسیلتی درست آید و طوطی و ستمالی که قواعد مخالصت و مصادقت
از آن مستحکم گرداند بتحریر و تصدیر مکتوبی که از آن خدمت را منقضی عاید
نمی‌شد و درو نقیصتی ظاهر نمی‌گشت و این مخلص را بدان تفاخر و استظهاری
افزود و بخت بر این بنده با آن قدر از الجناب مختفی بخت آن بزرگ بزین وکالت
دور کار معمول شد الجواب ملطفه که مضمون آن چون
چشمه آب حیات بود رسانیدند فقلت له اهلا و سهلا و مرحبا بخیر
کتاب جاء من خیر کاتب عتاب معشوقانه و ناز و کرشمه دلبرانه که میان نهاده
بود و روضه مودت را از شراب مصرع وتبقی المودة ما بقی العتاب
تازه و سیراب گردانید بوقوف پیوست و مشتهای آن فی منتهاها مقابله افتاد
و از غفلت ایام غیور تعجب نموده آمد که غیرت آوازه ذات این سعادت
نشد و نگذاشت تا چنین دولتی بسر تخت زده رسید عجب عجب که ترا از

دوستان

دوستان آمد شکایتی که نموده بود از تقصیری که در باب مراسلت
و مکاتبت رفته است محقق گشت علم الله که اگرچه در تحریر خدمات اجتنابی
می‌کند و عنان قلم کشیده می‌دارد و حضرت مخدومی را بارسال خدمات ابرام
کمتر می‌دهد موجب رعایت ادب تعظیم می‌دارد اگرنه مشارع صفو
ودادها شوائب شبهت بس صافی آمده است ارواح با اختلاف حال اشباح
کامل و کافی علم الله که اگرچه در تحریر خدمات اجتنابی می‌کند و آن بزرگوار
را از مطالعه تصدیعات خود تخفیف می‌نماید جان و دل بعلایق اتحاد متعلق است
و با هداب خدمتکاری و اسباب دوستداری متمسک و امیدوار که از گوشه
خاطر عاطر فرو نرود و از ضمیر منیر فراموش نشود امثال این ضعیف را چه حد
آن باشد که رای جهان آرای را که آینه ابکار فضیلت و خزینه اسرار الوهیت
است بخط مشوش و عبارت ناخوش تصدیع دهد و ضمیر منیر را که در
مکاشفت حضرت کبریا مستغرق است و زحمت اغیار برنمی‌دارد علاوه
ابرام دهد و بمطالعه الفاظ سمج خود تصدیع کند مراسلات که
سید شرف الدین نوشته بود بشیخ عماد الدین نویسد نعی
نفسک من الردی یا من جعلت له الفدی اسمع مقالة عاشق فی الحب
قد بلغ المدی یا تارکی احدوثة قبلی لدیک من العدی اشمت تنی یا سیدی
فیک العواذل والعدی هزاران سلام متمسک بنسیم صفا معطر بنکهت

صفاء وفا مفتح بعنبر مجنی که طینت آن بزلال خلوص وود معجون بشد ناید
مقدم خیال جمال آن مایهٔ انس وسلسلهٔ روح قدس باز بعد از اهدای
این تحف وتصدی این مکتوب بزین ننقش مرجو از حسن حفاظ آن دوست
دشمن خو آنست که از زبان قلم که در حیرت وسرگردانی با من همدم وهم قدم است
شمهٔ از حکایت شکایت فراق که از نکایات آن سیلاب از اعماق دل وروان
آماق این دو ناودان اعنی دیده ودل خون فشان روان است از روی تفضل
استماع دریغ نفرماید معلوم رای آن دوست دشمن خو باد که این بیچاره دایم
در دریای درد او غریق است وچندانکه بحسن حبل اجتهاد می نماید که مگر از تیار
آن بکنار آید یا بدان از بحر هلاکی بساحل خلاص انتقالی کند علی مر الایام متلاطم تر است
وبا این محنتهای متوالی وکربتهای متتابع هر لحظه جفا آری آن نرم تو برین دل مجروح
نمکی همومم ونشیمن غموم است که این تحریر کشاید ودر حصار تیمار نمارش
نگذارد چه توان کرد جز تحمل بطریق تحمل چاره دیگر نیست هر چه بما زو رسید
بزرگی بود خرد نباید شمرد اگر چه آن دوست از جادهٔ وفا منکب شده
است واز صحبت ما متبرم گشته ما دست دلا در عروة الوثقی بر جا مستحکم کردیم
وبطریق ترنم بدین دو بیت وقت خویش خوش می داریم لئن درست
آثار ما کان بیننا من الوصل ما شوقی الیکم بدارس وما انا من ان یجمع الله
بیننا باحسن ما کنا علیه بآیس همو بدو بیتی نوشته است شعر

غلب النزاع الی الحبیب تجلدی فالقلب مسلوب القری منزوعه
یا عیش بالحمی انلیته والشمل غیر مفرق مجموعه ایام دارت للوصال
کؤوسه فینا ودرت للوصال ضروعه فراهم نوازع افواج اشواق
وتلاطم لوازع امواج اتواق بغرهٔ غرا وطلعت جهان آرای فلان مجد الله
افزون تر از قطرات اشک عاشقان مهجور ونصاعد انفاس بیدلان نجد
است عراق الطاف که از حضیض عالم اجسام است بذروهٔ برجای شوق
ارحبای عالم معنی است ارتقا نتوان یافت تقریر این شیوه جز بزبان اشک
خونین متانی نشود کما قیل الشوق غل والقراءة صحیفة والعین
تقرب والمدامع تکتب اگر چه شرر نیران اشتیاق از آن مستقل
تر است ومستولی تر که بسیلاب از دیدهٔ اشکبار منجمد ومنطفی گردد
لکن با جهد المقل وحرکة المذبوحی می کنیم شعر لعل انسکاب الدمع یعقب راحة
من الوجد او یشفی شجن البلابل مرجو از طیب دوست وکمال حفاظ ودرست
فلانی آنست که بیش از آن که حلق جان وکام دل از تجرع غصص ومرارت
انتظار متغرغر گردد ماهتاب طلعت آفتاب آسا از مطلع شروق طلوع کند
واین بیت الاحزان مارا بجمال آفتاب وش نوازش منور گرداند تا ما متمثل وار
می گوییم شعر وزایر زار بعد الیأس منظره احلی من الامن عند الخائف الوجل
همواره قرین مسار وحلیف مبار باد همو نویسد

تواترت كتابكم فعمت بالا ولكن جدد الشوق العذابا وما حب الكتاب بمستغرق
ولكن حب من كتب الكتابا دريغ كه از دولت اشخاص بدقباكه مايهٔ تنغيص
لذات اند وسرمايهٔ تكدير مشارب راحات فلان تيره گشته بود از مطالعهٔ
سواد مقاطر اقلام فلان كه سواد باصره وسويداى بصيرت را بها برطريق
ضراعت وتهيج استكانت بزبان حال از غور ابتهاج مى كنند وآيت انظرونا
نقتبس من نوركم ميخوانند منير گشت واز مشاهدهٔ آن حسن تحرير كه خليفهٔ
جمال فلان است نواير شوق در استطارت بتجديد عهد كشود واز استماع حكايت
عدم موافقت فردا روز از تسلط شغف ونزوع با نجاح جگر صدوع ظاهر
گشت اگرچه اين قدح كه برما عرضه كردى بس تلخ وناگوار است واين
شربها الغربت بس تلخ وگلوگير از همه مى آيد اما بايد ساخت وتحمل بايد كرد كما قيل
شعر اريد وصاله ويريد هجرى فاترك ما اريد لما يريد سمونويد
خل رخصت عليه حتى ملتقى والشئ مملول اذا ما رخص بالليه ازباع
ودى باعه ممن يزيد عليه لا من ينقص ما فى زمانك ما يعز وجوده ان رمته
الا صديق مخلص هزاران سلام وآفرين مشك بوى عنبر آگين بدان دوست
مهرگسل باد اشتياق بطلعت فرخنده كه آفتابيست عالم افروز از مبادى
ابهام وتكليل داغم بيرون است عزيزان بتوسط نامه وخامه منقضى نگردد
حالا در كنج اين غم آشيان با صد هزار محنت روزگارى ميگذرانيم ومى گوييم

لعل

لعل رياح الوصل تعصف بيننا فتجمع غصنى بانة حين تعصف سمونويد
يا من تبابن على احبابه جزعا قد كنت احذر ذا من قبل ان يقعا ان الزمان
راى الف السرور بنا فدب بالهجر فيما بيننا وسعى فليصنع الدهر بى ما شاء
مجتهدا فلا زيادة شئ فوق ما صنعا چون اين مفاوضه را بدين ابيات
درد آميز وكلمات جان آويز بروايق سايف ودويتى انيف مصدر
كرده شد خواستم كه از زناد خاطر استقداحى كنم واز قريحهٔ جامد استمناحى
چند انگ بقدم بريد فكرت ساحت دل پيمودم ومنازل ومراحل آن بسى
من طى ميكردم تشتت وتفوق درون زيادت ازان مى بود كه وقف نيل
چنين مطلوب وفا كردى اى عزيز اگر در شرح صدوعى وبسط
نزوعى كه در ارجاء جوارح واثناء جوانح بديد آمده است شروع كنم
همانا كه اعداد ثبهات شبه سيما واعداد روزنامه ولالى آسا در سلك انصرام
وحوزهٔ انخبام آورده شود وحكايات اين واقعهٔ موجع وقضيهٔ مولع
اين قطيعت مولم بامتداد متطاول منقضى نگردد ولعمرك ما شوقى كشوق
عرفته ولا ذا الهوى من جنس ما كنت تعهد اين مثل در غايت صحت
است كه مفارقت احباب بر مثال محكيست كه عيار نقد محبت بدان توان
دانست حقيقت اين سخن امروز مبرهن گشت اى دوست بدانكه
عاقل بحقيقت كسى است كه برادوار اين روزگار غدار اعتماد نكند و

مزخرف که مکاید غدر یا وظاهر ولایح کردد فریفته نشود چه از حکایت
حال ماهر و خلقی را عبرت حاصلست که بعد از چنان اعتقادی در استمرار
مواصلت از سبب حوادث چنین واقعه مایل بدید آمد بطریق فراغت
از جناب الوهیت در می خواهد که علی اسرع الاوقات بعد فراق را باوقات
تلاق مبدل کرداند فلا کان ذلک الوصل آخر عهدی ولا ذلک التودیع آخر زادی
همونویسد وجزعت یوم فراقکم یا سادتی من ذا الیوم فراقکم لا یجزع
سمع الوشاة ببیننا فتضاحکوا لیت الوشاة ببیننا لم یسمعوا ترنم بلبل
دل بهجت محب صافی وحبیب وافی بلغه الله الی اقصی المطالب واوصله الی
اعلی المراتب بالمصطفی وعترته علیهم الصلوة والتحیة زبران مبهج است که
بتانق الفاظ و نوامق الحاظ با تحریر بنان و تقریر بیان بمقدار آن توان
رسید هیهات مفاوز شوق بعید الاکناف تر از آنست که بپای مراکب
خرد مسافت آن قطع توان کرد و عمان هیجان آن از متلاطم تر است که عدد
حباب از فواج امواج آن تواند کزارد کما قیل کان فوادی تایه فی مفاوز
بلا سعد فضل عنه دلیله کان لغات الناس کلا یقول لی سقاک
سقم لا یفیق علیله فصبری علی قلبی حرام بان بی سقاما طویلا لا یطاق
قلیله علی الجمله از آن روز باز که صرصر هجر نهال وصال را از عرصه
مواصلت قلع کرد و ترکتاز بین خانه دل را از رخت صبر واپرداخت

نیز طلایع شادمانی بساحت جان هیچ التفاتی نکرده و بر برید مسرت بدان اطراف
هیچ گذری ننموده اما طوارق حوادث ایام نه چنان بر بسته منافذ مجاری
روح مترصد و مترقب است که با وجود ایشان هیچ نسمه از دیار یار بر غرامی
این عرصه تواند وزید ای دوست هر چند که تو لینی در عزیمت مسارعت
کنی که شربت مباینت بس مر المذاق است و کام جان از تجرع غصص
آن فاطر ومن لم یذق للتجرع طعما فانه اذا ذاق طعم الوصل لم یدر ما الوصل
همونویسد سلام الله علیک ورحمته وبرکاته ابقاک الله لما
تبقک له وجعل همومک هما واحدا بالمصطفی من عباده علیه السلام حکایت
اشتیاق از آن مطول تر است که از زبان قلم شرح توان داد مکر طریق
ایما و اشارت چه محقق است که قلم نحیف از دریای محبت که نه ساحل
دارد و نه پایان چه مایه اغتراف تواند کرد اکر برانکه نامه را مقصور کردم
بالقابی که متعارف است میان ابنای روزکار از اتحاد محبت آن
دوست وقاه الله الاسواء دلی پر وفا و زبانی آراسته بانواع دعا
حاصل است با آنکه مرا از حق تعالی حیا می آید که در انواع ابواب
مخاطبات با خلق شیوه مترسلان وابنای شیطان عادت پیش گیرم
چه آن رسم و نسم گرفتند و در کشاکش استعمال خلق کشته لله در القایل
فی هذه المعنی اذا محض المودة بین قوم ودام ولاؤهم سمج الثناء وخفف

قلوبهم في الغيب فراغ إلى ترك التكلف حيث شاء جهان عشق تو اندر
جهانیست که آنجا رسم مدح و ذم نگنجد اشارت جنید رضوان الله
علیه • علامة صحة المحبة سقوط التجشم في الخطاب همو نویسد أحب
بلاد الله أرضٌ تحلّها • إليّ ودار تحتويك ربوعها • لحا الله قلبًا لا يهيم صبابةً
إليك وعينًا لا تفيض دموعها • صدهزاران سلام که از مطاوی آن نسیم
اخلاص دمد و از مجاوی آن تحبیب صبا صفا آید نثار مقدم خیال جمال
جلال فلان باد حکایت محنت تحزن و اشتیاق بغره غراء مولانا نه
بزبان اسلوب است که بانگشت عبارت بدان ساحت اشارت
توان کرد یا وهم تیزگام و فکرت عالم نورد بعرصه آن گذر یابد در حیرتم
که چه نویسم نطاق الفاظ مضطلع از کجا حکایت شکایت اشتیاق
و قصه غصه افتراق بس قاصر است • پرسید ز من دوست که چونی بی من
گفتم که چگونه باشم ای سروچمن • در لجه دریای غمی افتادم • کانجا نرسد بجهد
کشتی سخن • دردا که ایام مفارقت پس متطاول شد و شبهای جفا
دراز آهنگ گشت و آفتاب مسرت که از مشرق وصل طلوع کردی در
مغرب بین افول کرد با این همه گویا بود که این شب تیره بروز فرح مبدل
گردد و در عقب این دی ماه فراق روز تلاق رخ فرخ خویش بنماید
تا ما تقی بنظر رؤیت وصال مژده دهد نفسي الفداء لغائب عن ناظري

وقلمه

و محله في القلب دون حجابه • لولا تمتع مقلتي بلقائه • لوهبتها لمبشري
بإيابه • معلوم خدمت مولانا باد که مواد اشتیاق یوماً بعد یوم در تزا
ید است اگرچه دیده اکتحال بطلعت مبارکش بحلیه حرمان متحلی است اما
از دریچه صفای مودت جان را علی الدوام مواصلت سالم از زحمت حایل
وما فرّقنا إن فرّق الدهر بيننا أليس روحان مجتمعان تفرّق الأجساد
والروح واحد فيا من له روحي لديه له ثاني بأرواحنا نرعى رياض
وصالنا • سليمين من هجر وخوف زمان • تا بر دل ریش من ز هجرت
نمکیست • بر چهره مرا ز اشک خونین نمکیست • تمثال رخت مجاور دیده
شدست • گر بینم و گر نبینمت هر دو یکیست • هرچه نوشته شد
و خواهد نوشته شدن در شرح محبت که از قدیم العهد باز در سویدای دل
کامن است آن شمه عقیقی است از فیض و شربی از دو نیم و قطره از
دریاچه حکایت بلابل اشواق جز بزبان اشک شنگرف گون بار نتوان
گفت بسیط محبت آنان متسع تر است که بمراکب الفاظ و اقدام اقلام
طول و عرض آن را توان کرد • الشوق أكبر والصبابة أبرح فعلام أشرح
منه ما لا يشرح شاید که بسبب تقصیری که این زمان رفته است اعنی قبض
عنان قلم از قبل این خادم غباری بخاطر مبارک مولانا راه یافته باشد و آن را
بر اهمال حمل فرموده حاشا از خدمت مولانا که محب قدیم خویش این گمان

برود ویا این اندیشه پیرامن خاطر اشرف شرف جولان کند حدیقه حال این
کمتر در ولاء مولانا در غیبت وشهادت اینست که شاعر ازاد در سلک نظم
کشیده است **شعر** وما نظرت من بعد بعدک مقلتی الی احد الا وانت مخیل
ولا رقدت الا وجدتک فی الکری کانک فیما بین جفنی نازل
نوع دیگر سوانح لوایح الطاف غیبی تحفه مسام دولت روز
افزون باد وذات همایون نفس متحلی بکمال عفت ومترع ومتنوع بکمال
عصمت بنت فلان که بلبل زبان نفس بر شاخسار منابر وچمن انجمن محافل
نوای دعا وغزل ثنای آنحضرت می سراید زمین بندگی می بوسد واز حضرت
باری تعالی بابتهال وتضرع ورود سر چشمه حیات بخش مشاهده میمون
میخواهد **لغزی** مشرفه فلان وارد شد موزه دستش را باکرام
استقبال کرده بنده وار بدست توقیر واحترام گرفت ومهر برداشت
وبر دیده مالید خواست که درج خود را از لآلی سطور نثار کند چه در هر
فصلی فصلی ودر هر حرفی الفی یافت از انعام واکرام که هیچ لسان قیام
نتوان نمود وحصول سلامتی ذات شریف باری تعالی را شکر گزارد
جلال الدین ورکانی در عتاب نویسد آن دل که در مهر تو بودی تنگ است
وآن پای که بار صبر بردی لنگ است   وآن جان که ببوی وصل بودی در تن
بی روی تو هم رفیق شب آهنگ است   لوامع اشواق همایون طلعت

فلان

فلان از حیز بیان وبیان تجاوز نموده است واز مقام عرض وشرح
گذشته چندان در تنور دل شعله شوق غلبه دارد که نی پای قلم در معرض
عرض آن بعد ذا احتراق است اگر عنان قلم کشیده داشته می شود
وحضرت مخدومی را بار رسایل خدمات ابرام کمتر می نماید موجب عنایت آمد
باری تعالی لطیفه کرامت نماد که متضمن دریافت خدمت باشد درین
وقت فلان که بصلاحیت وپاک دامنی موسوم است وبهواداری
وخدمتکاری او مخصوص بطریق تجدید عهد دعا متوجه خدمت بود
درین طرف مجامع ومحافل بنشر فضایل وشرح شمایل وذکر فضایل و
احسان وانعام او مزین ومشرف کرده بود ودر دلها تخم محبت
آنحضرت کاشته لازم شد از حسن عهد ونیکو خدمتی وهواداری
او شمه بحضرت نمودن تا چون بشرف خدمت مستسعد گردد ومشرف
شود در جریده دعاگویان خود ثبت فرماید وبنظر عنایت ملحوظ ومحفوظ
گرداند عند الله والناس متوقع حمید باشد بحمد الله نظر مبارک آنحضرت محل
اخلاق واوصاف خاص وعام است احوال مردم پوشیده نخواهد بود وبرین
گستاخی عفو فرماید **نوع آخر** امداد عواطف تبانی وتوادد
لطایف یزدانی حضرت بزرگوار مولانا فلان رکن الاسلام والمسلمین
ملک علماء العالمین صدر ائمة العرب والعجم تاج صدور الشرق والغرب

قاضی قضاة الممالک را پیوسته باد و اطناب کامرانی با وتاد عمر جاودانی
بسته چاکر مخلص سلام و حد فتری رساند و رواتب ثنا و صحایف دعا
مرتب میدارد و بر جادهٔ اخلاص بر عادت معهود ثبات قدم می نماید و
امتداد عمر و انتظام امر میخواهد و عرضه میدارد که از دیرگاه باز عنان تشریفات
باز کشیده است و درین چندین مدت در انباء سلامتی ذات بزرگوارش
آگاهی نداد تردّدی هرچه بیشتر روی نمود با سبق که بر قاعدهٔ مالوف طریق
مراسلات گشوده داشتی که شعف و نزاع بمطالعهٔ مکاتبات خدمتش ضمیر
منیر را محقق است انشاء الله مانع خیر بوده باشد درین وقت برادر عزیز
فلان بسبب امتداد بیکاری و هجوم زمستان دستوری مراجعت خواست
و روی بدان جانب نهاد و اگرچه وسیلت اختصاص او در خدمت متوسطی
محتاج نیست اما من چاکر ذریعهٔ او شدم که از فیض عنایت و صوب عاطفت
آنحضرت چنانکه پیوسته محظوظ بوده است همچنان نصیبهٔ او فراوان مبذول
کرده شکر او را که همواره از ثمرات آنحضرت میان دوستان متواتر
بوده است بر زیادت کرده ان شاء الله که این تصدیع محل قبول یابد و
پیوسته مخاطبات بزرگوار رسد و اشارت خدمات متوالی دارد
تا کمر چاکری بر میان جان بسته آید و شرط اخلاص برعایت رساند
عقود سعادت منتظم باد و وفود کرامات مزدحم والله ولی التوفیق

نوع آخر نقطهٔ شرف دستبوس از ادراک ضمایر بیرون و از
تصور خواطر افزون است بمقارنت عبارت و وسایل الفاظ کجا آن
توان رسید و بمظاهرت حذاقت بیان و مظاهرت طلاقت زبان
حقیقت آن نتوان نمود مقدّر امور و مدبّر مقدور اسباب این تمنا
سهل گرداند و وظایف دعا و لطایف ثنا در اطراف اوقات و ساعات
و اعقاب عبادات و طاعات در سلک ادامت بمحل اقامت می رساند و
موقف عرض رسانیده می آید که فلان با وصاف کریمه و اخلاق پسندیده
مذکور است و در حضرت ملوک طریق حسن عبودیت مسلوک داشته
در مضمار کفایت بخلق و بآثار درایت متحلی اگر از مواید رضا محظوظ و بعواید
ارتضا ملحوظ گردد رعایت بنده نوازی نواخته بود **وفیه**
حضرت علیا و جناب کبرای فلان همواره محفوف عواطف یزدانی و مکفوف
عوارف ربانی باد و ایزد دش حافظ و ناصر بیش از این بندگیها ارسال رفته
ذکر اشواق بحد دریافت سعادت خدمت رسیده آید دل کاهی است
کرده چون صفای سینهٔ خدمتش آینه ایست که شاهد این حالت رسیده
اثبات و وفا کردن شرط نیست درین وقت موجب ابلام آنست که چون نسیم
رواج معدلت و احسان و انعام خدمتش در اطراف عالم بمشام خاص و عام
رسیده است و بعد از بر عرصه خیرات و طاعات و حسنات او

با قاصی و دانی می رسد هر کسی در تحصیل بهره از آن مبادرت می نمایند و خود را
در کنف عاطفت و ظل عارف آنحضرت می رساند مبنی بزین مقدم فلان
که از جملهٔ دعاگویان و بندگان آنحضرت است روی بدان قبلهٔ اقبال و کعبهٔ
آمال آورده است امیدوار است که او را مقضی الحاجه باز گردانند تا باقی عمر در
دعاء دولت صرف کند **نوع آخر** چون شعاع آفتاب کرم فلان
بروزگار وضیع و شریف تافته است و هر کس از غیب عمام و انعام
عام او بهرهٔ وافر یافته و در حجر عنایت شامل او در زاویهٔ رفاهیت نشسته
و زبان صادر و وارد بذکر شکر او ناطق داشته و قلوب وفود رغبت
باحسان و رعایت او واثق و طموح آمال وضیع و شریف و قوی و ضعیف
بمخایل کرم او سامی متوسل بدین خدمت و متدرع بدین عبودیت غلامی که
جوانی ستوده و مودب است و پدرش بندهٔ قدیم آن خداوند بود و حقوق
بسیار ثابت کرده و اکنون او اهلیت و استعداد شفقت و عنایت دارد
و از مدتی باز معزول است که کرده اگر در بسطت کرم و احسان کنجد و خداوندی
جانب او را بنظر نوازش و اهتمام ملحوظ گردانند و بواسطهٔ سعی و تربیت
خدمتش بیان باز رسد تا در کنف لطف و عنایت مخدومی روزی چند
در آسایش زند موقع حمید باشد و موجب ثنا و آفرین افتد بدین ابرام
خادم را معذور فرمایند و مودت اخلاص را از شوائب کدورت خالص دارند
والسلم

نوع

نوع آخر چون فلان که بخصایل حمیده و شمایل مرضیه معروف
است و بحسن سیرت و نقای سریرت موصوف خواست که در سایهٔ
دولت او وطن سازد و از آفتاب اکرام و انعام او بهره یابد خادم را
درین باب وسیلت خود ساخت با آنکه در تعریف احوال او شمهٔ باز
نماید اگرچه احوال خدمتش از اخبار مستغنی است که باختیار معاینه
فضایل حال او حاصل شود توقع بحسن شفقت آنحضرت و کرم عمیم
و احسان جسیم آن دولت چنان است که بنظری از جاه خویش در
اسعاف مهمات و رعایت فرمایند **نوع آخر** دار نعم بندگی
فلان که همیشه بسمت اخلاص عبودیت موصوف و بشعار اختصاص
خدمت معروف بوده است و دائم خود را بربقهٔ ظل و ارف مرتبط
و در سلک بندگان منخرط داشته است و پیوسته سرچشمهٔ منال
و انتظام قوام حال خویش از انعام عام و کرم تام آنحضرت دیده
است و بتضرع و ابتهال از حضرت ذوالجلال دوام اقبال و خلود
جلال و کمال خداوندگار خواسته بدستبوس متوجهات اگر بنظر
رافت ملحوظ و بنوازش عنایت محظوظ گردد ثواب نهایت و دعاء
بی غایت عاجلا و آجلا مدد یابد **نوع آخر** اگرچه مساعی
مشکور و مناهج مذکور و مناقب مأثور فلان در حق خادم از درجهٔ

برگزیده و روایت کرده

شکر و مدحت و حد سپاس منت متجاوز است و زبان اوهام و افهام
از تقریر کنه آن عاجز و قاصر ولو ان شکری منک انکی شرحه شرحت
ولکن جل ذلک عن الشکر لکن چون آنخداوند همواره طریق مباسطت
و اتحاد مسلوک داشته است و لوای ایادی و عواید افراشته و مایده
کرم نهاده و خادم را بانواع انبساط راه باز داده و اهل این دیار
عاشق آن اخبار سار و احسان بی شمار گشته لاجرم مهمات و تعلقاتی
که بخدمت دارند بنده را شفیع خود می کنند و چون اعتماد کلی و اعتضاد
اصلی بنده مبرم بدان جناب عالی هرچه بیشتر است رقعه ها متواتر
بخدمت می آرد و ابرامها متوالی می فرستد و از آن روی که انعام آنخداوند
در حق خلق عمومی دارد و در باره بنده خصوصی از صفای سیرت
و نقاوه سریرتی که آن مخدوم راست آن تجشمات متحمل و آن توقعات
متقبل می گردد و آن اغراض را باسعاف و آن اقتراح را بانجاح می پیوندد
لکن این بار مرادم نه چو هر بار آمد اگر بر وفق اعتنای ارباب حوایج
و استغنای اصحاب افتقار و استدعای کفایت مهمات عامه خلق و ستر عوار
مصالح اخلاط الناس از جانب سایر طوایف رفتی این ساعت از درون
بطانه و اقربای آن خانه می رود که روح روح و انشراح صدور همگنان بوجود
او است و بجوامع اوصاف حمیده را مستوعب است و کلی صفات ذمیمه را

مجانب

مجانب آمده است و از رجوع بخدمت ناگزیر توقع بحسن اهتمام لطف
انعام چنان است که چون مستعد خدمت گردد تقویت او بر همت
مبارک لازم شمرد و هر آنچ رجوع کند عنایت کلی مبذول فرمایند وانشت
و از انواع رعایت و اصناف حمایت چیزی دریغ نفرمایند گذاشت یکی
از خدمت شاکر ایادی و ذاکر بر و عوادی باز گردد **نوع آخر**
صیت اصطناع و آوازه تربیت که در حق ارباب فضل و خداوندان
هنر رود باطراف عالم و اکناف جهان منتشر و مستفیض گشت
و ذکر فضل برمکی و مردم نوازی بی پایان اتاهی و ادانی جهان متصل
شد اصحاب حاجات و طلاب مقاصد روی بدان کعبه آمال آورده
اند و حروف خادم را بصنوف رحمات منطوی است و سیلت نجح
مطلوب ساخته و آورنده رقعه را که بحلیت کمال دانش آراسته و بزیور
علو نسب پیراسته مهمی حادث شده است که کفایت آن بعنایت
نواب آن حضرت منوط است اگر نه بعضی از خدمت اشارت رود
تا سخن او را بگوش شفقت و التفات خاطر اصغا فرمایند و در حال
او یک نظر از نظرات عنایت مبذول دارند بی شک این غریق دریای
هموم بساحل نجات رسد و آن مخدوم را مثوبت و درجات رسد
حاصل گردد والسلام **الجواب** خطاب عزیز

بدین مخلص رسید در صمیم دی ریاض شکفته و درطی بیاض نهفته مشاهده
افتاد دل پژمان از فرط بشاشت آن ندا انی القی الی کتاب کریم
در داد مؤید آن را باعزاز و احترام تلقی کرده آمد و مضمون آن بوقوف
و احاطت پیوست مهمی که در باب انجاح اقتراح فلان اشارت فرموده
بودند و این خادم را بدان سرافراز کردانیده و الطاف بی دریغ در ضمن
آن تعبیه کرده سمعا و طاعة و کرامة و غزارة گفته بر قضیت نیک بندگی
و صدق هواخواهی در وقت ساعت نطاق مطاوعت بر میان استطاعت
بسته اند و مباهات کنان بقدر توان و طاقت و امکان پذیرش آن
شغل و آنرا مایه افتخار و شرف روزکار دانسته و اهتمام نموده بمیامن
همت عالی و برکات التفات و نکرانی خاطر مبارک و خواطر ضمیر
منیر آنحضرت و آن مصلحت باتمام رسید هر کدام مهم نازک تواند بود که
بالتفات خاطر مبارک در طرفة العین بانجام و اتمام نرسد امید بر آن
کرم فیاض چنان است که ذیل اغماض برین جرات کسترانید و هر مصلحت
که این مخلص را در صدد و اهلیت اتمام توانند دید و برین طرف تعلق دارد
اشارت عالی دریغ نفرمایند تا بر سبیل مفاخرت در اتمام آن شرایط
صدق اخلاص تحقیق رسانیده آید مرحوم صاحب نجم الدین بمرحوم
پروانه نوشته بود در وقت آنکه منسوز در مکتب بود ذات مطهر که

درمحل

در محل ثبات نجم العبد انه اواب است و صلاح عالم و عالمیان و بقای
امن و امان را اقوی الاسباب از کنف فضل الهی در امن و اوثق محارز
حفظ و صون باد و سمو ان در معروض خطاب ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم
الاعلون موالی را در جملهٔ امور از زمرهٔ من جبر ظفر و اعادی را بایان کار
شان ابتر فبهت الذی کفر مخلصان بژده انهم لهم المنصورون وان
جندنا لهم الغالبون مبشر و معادیان خاکسار را دین و رخسار نجار
و ارادوا به کیدا فجعلناهم الاخسرین مستمر حدیث لیقون لعین و فلان
علیهما لعنة الله والملائکة والناس اجمعین و زخارف و ترهات ایشان
نسبت با کوچ و اذن راست و صدق اخلاص آنحضرت علیا بعیدیست
از آسمان تا زمین و بحمد الله سبحانه و عز شانه شاه و بزامم که شناسد خرد
جثه حیوان نعم بارکین کفر ابلیس را با صدق و صلابت بکری و عمری
چه برابری و تمویه شیطانی را با بینه سلیمانی چه نسبت وما کفر
سلیمان ولکن الشیاطین کفروا بر روی ماه بانک زدن کار
سکان است شنیده اند و ندانسته که گفته اند و مخطی من رمیه للقمر
مکر سر قضا و قدر بر مقتضای حسود واذا اراد الله نشر فضیلة طویت
اتاح لها لسان حسود روی بظهور و اعلان آن معالی امور داشت
تا در آنحضرت عدل پیشه احسان اندیشه انصاف اوصاف مرحمت شیمت

حق فرمای باطل وسای راستی واخلاص بی واسطهٔ خویشتن بنای
محقق ترشود و وبال ولا یحیق المکر السیئ الا باهله درحال بداندیش
ومفتری پیدا کردد ورب ساع فیما یفره وباحث عن حتفه بظلفه
درآید وما ذلک علی الله بعزیز وان الله لا یضیع اجر المحسنین وهو حسبنا
ونعم المعین **فی الشفاعة** برموجب تقریر ومقتضای
تحریر لو علم الناس ما نجد من لذة العفو لتقربوا الینا بالجنایات بر ذمت
همت خداوندان کرم حقیقی ذیل عفو واغماض بر هفوات وزلات
اصحاب خطیات از جملهٔ مفترضات است وبر حقیقت هر علی قدرا
بر جنایت وگناه خویش از عفو آفریدگار وبسط جناح رأفت و
رحمت واستغنا نیست وپیوسته چشم امید بر ان فیض عاطفت
کشاده ودر خطوات دل بر کمال مرحمت وجمال شفقت او نهاده
چون بزرکانرا از طلب عفو چاره نیست اکر ایشان نیز دامن تجاوز
بر سر جرایم وخطیات زیردستان وخدم بپوشانند بحصول این
مطلوب نزدیکتر باشند **شعر** من کان یرجو عفو من هو فوقه
فلیعف عن ذنب من هو دونه ولقد جمعت من الذنوب فنونها
فاجمع من العفو الجزیل فنونه وبحمد الله تعالی اکابر آفاق از مکارم
اخلاق آنحضرت نسخها می کیرند خواندم از لطف تو همه آفاق نکتهای

مکارم اخلاق پس با خراز این فضیلت بزرک وارزد بحکم قبول یکی بند
بدانحضرت متمکنان وابسته اند فلان که از ذوی عزتی در وجود آمده
بشفاعت این بنده التجا نمود واختصاص او را وسیلت خلاص خود
ساخت وبنده او را شافع مشفع شناخت وسخن او را محل قبول
بداشت ازجهة تحقیق ظن او وامید بر ان کمال شفقت ومرحمت چنان
داشته می آید که ذیل افضال واغضا بر خطیت وتجاوز او بپوشانید
وهر چه اصحاب غرض وتخلیط بمسامع اشرف رسانیده باشند بهتان
محض واباطیل اکاذیب دانند چه این سخن از عهد مهد باز در ریاض
اقبال آن مخدوم نشو ونما یافته است وهرکز ذوی العلیا وانا وامروا
افادات آنحضرت تافته وروی اخلاص درشاخ آن دولت زده وبرک
خدمت مخدوم دیکر برکشته وسوای آنجناب در عروق او تسرب نموده
اکنون که از ان جناب نجات جرم که در خدمت میداشت وخود زلتی
از وی در همه حال بحال سحی نماید واکر فی المثل بحکم اعتمادی واعتضادی
که بر نور علم وکمال کرم آنحضرت میداشت ومیدارد نادانی کرده
باشد یک روزه حرمان خدمت آنجناب صد ساله عقوبت وزجرای
تمام بود **نوع آخر** قال الله سبحانه وتعالی فمن عفی واصلح
فاجره علی الله وقال عز وعلا فاصفح الصفح الجمیل وان تعفوا اقرب للتقوی

نسیم نهایت کرم و خلاصهٔ لطف از تفسیر آن آیات تضوّع می کند وجهان
مکارم را معطر کرده اند و بحسب این معنی خواجهٔ کاینات و خلاصهٔ
موجودات محمد مصطفی علیه افضل التحیة واذکی التسلیم می فرماید که
اذا کان یوم القیامة نادی منادٍ الا لیقم الذین اجرهم علی الله فلا یقوم
الا العافون عن الناس و بحقیقت اگر از کهتران جنایتی و هفوتی
در وجود نیاید ثمرت عفو و شرف حلم مهتران ظاهر نگردد و پس
بدین دلایل قاطع بر ذمت همت خداوندان کرم واجب و لازم می شود
که ذیل عفو بر سر جرایم اصحاب جنایات کشند و صحیفهٔ زلت و سهو
ایشان را برقم صفح و عفو مرقوم گردانند غرض ازین تشبیب آنست که
درین وقت چنان استماع افتاد که بسهوی که از فلان بی اختیار صادر
شده است آن خداوندزاده او را بعد از اقامت شرایط زجر و تادیب از
خدمت خویش مهجور و مطرود گردانیده است و اگر چه او بدان قضیه
مستوجب زجر و ملامت و مستحق تعنیف و غرامت بود اما چون نفوس
انسانی در بدو فطرت از خطا معصوم نمانده است و نخست گناه
از آدم صفی صلی الله علیه وسلم واقع شد • آدم پدرست بود مجرم •
نی جرمی ما بود ز عاق • امثال او را طاقت صبر و صیانت از کجا تواند
بود و از سهو و زلل معصوم کی تواند ماند مع الجمله امید بعواطف و دریغ

آن

آن مخدوم چنان داشته می آید که او را تمکین دستبوس ارزانی دارد
و بار آوردن با سر خدمت خویش مشرف گرداند و بدین ابتهال
این التماس از خدمت مخدومی منن و عوائد و ایادی و قرین عواطف
و عوادی گرداند **نوع آخر** بعد از القاب برای
عالی عرضه میدارد که نزد ارباب عقل حرمتی عظیم است حقوق خدمت
قدیم را و خصوصا ملازمت عبودیت را بر اصحاب کفایت اثری بغایت
پس ازین روی بر همه مخدومان و ارباب خواجگی لازم است که اگر از
خدمتکاری زلتی که آدمی از امثال آن معصوم نتواند بود یا جنایتی که بشریت
کسی خود را از ارتکاب آن محافظت نتواند کرد در وجود آید پس
از آنک با وی عتابی فرموده باشند و زجری که ملایم و موافق آن گناه
باشد تقدیم داشته و او را از قبح و ناشایستگی آن فعل تنبیهی حاصل
آمده تقدیم عفو و نوازش و استیناف دلداری و مراعات جانب
وی از مواجب شمرند غرض ازین ابرام و مبالغت گستاخی و اقتحام آنست که
فلان الدین که از جملهٔ نواب آن خداوند معدود است پیش خدمت
از مقام عنایت مردود است اگر در شعب همت مبارک در گنجد که
بر قضیت والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس نظر عنایت بحال
او مصروف فرماید و او را بخود جرمان نکرده از شفقت عمیم و رحمت

غفلتیم آمده او نیز تعجب نماید و بدین بنده و فرزند نوشت جسیم در جنب دیگر
لطف قدیم ثابت آید ان شاء الله که این ابرام را باکرام مقابله فرماید و این
تکلیف را بتشریف قبول موصول گرداند و انبساطی که آن فرزند با امثال این
خدمت نماید از جمله گستاخی فرزندانه داند **نوع آخر** چهار
خصلت خوبست و خوبتر ز ملوک • کز ان چهار فزون است شادی و غم کم •
بگاه جاه تواضع بوقت قدرت عفو • بوقت کینه نصیحت بجای خشم کرم •
میدان حلم و غفران کرم حقیقی از آن واسع تر است و میزان حلم ایشان
از آن راجح تر که جرم را در جنب آن حجمی باشد یا خطیه را اثر و شان مرتبه
وسعت عظیم و شفقت جسیم و کرم عمیم ایشان از آن عظیم تر که بر زله
مخطی بخشم انتقام بگیرند و بر سر آن خشم بکار آید غرض ابرام آنست که
بسهوی که از فلان بی اختیار وی صادر شد او را از خدمت خویش
مهجور و مطرود گردانیده اند و اگر چه او بدان گناه مستوجب زجر و ملامت
بود اما چون نهاد هیچ بشر از گناه خالی نیست بحکم قبولی که این بنده را بآن حضرت
دانسته اند بشفاعت این کمترین التجا نمود و اختصاص او را وسیلت خلاص
خود ساخت و سخن او را محل قبول بداشت توقع از کمال الطاف آن حضرت
چنان است که جهت تحقیق ظن او و بر مقتضی کلام ربانی که والکاظمین الغیظ
والعافین عن الناس ذیل بافضال و اغضا بر موجب المقدمة بذهب

الحفیظة

الحفیظة بر خطیت و جنایت او پوشانند و صحیفهٔ این زلت و سهو را برقم
صفح و عفو مرقوم گردانید و خاطر مبارک را که از شوایب کدورت منزه
است با جانب وی صفا دهند و او را تمکین دستبوس ارزانی دارند
و بنار آوردن باز بخدمت خویش مشرف گردانند الاصاغر یهفون و
الاکابر یعفون از خطهٔ آب و خاک یک شخص نجات • تا بر نخ اورد
گرد خطای نرفت • چو باب عفو گشادست خالق خلق •
از آن که عفو و کرم عادت کریمان است • گناه نزد بزرگان ندارد آن غلظت
از آن سبب که نظرشان ورای ایوان است • چو مجرمی ز سر عجز خویش خیزد
قبول کردنش از موجبات غفران است • چه این مرد از دیرگاه باز و از عهد
بعید در ریاض اقبال آن دولت نشو و نما یافته است و بر کن روی انقیاد
از اوامر و اشارات او نتافته است و دست اخلاص در شاخ رفعت آن حضرت
زده و بر ترک خدمت دیگر مخدوم نداشته و هوای آن جناب در عروق
او ترشح نموده اکنون بیک گناهی که اگر چه آن حال از کفایت او محال
می نماید بحکم اعتمادی و اعتقادی که بر وفور حلم و کمال کرم آن حضرت دلالت
نادانی کرده باشد بکرونه حرمان آن جناب مبتلا شد عقوبت را زاجری
تمام بود **الجواب** مشرفهٔ شرف افزای و ملطفهٔ لطف
نما و فلان بدین خادم متمنی مشتاق متعطش یوم التلاق رسیده

چندان غبطت و بهجت و ارتیاح و مسرت رسانید که در صفحات لایتناهی
بسط آن امکان پذیرد یا بر طبقات آسمان عنبری از اعشار آن ثبت
توان کرد ایزد تعالی آن مخدوم را مروّج ارواح دوستان و مفرّح دلهای
کهتران داراد و شرف افزای خدمتکاران و مفاخرت نمای چاکران تشریف
اشارتی که مطاوعت آن از میان جان برین بنده فرض عین است و
امتثال آن از صمیم دل برین خادم فرض و دین خوانده آمد و بر چشم و سر
نهاده شد و بر مضمون آن وقوف و اطلاع افتاد و حکم آن مثال را ممتثل
و آن فرمان را منقاد گشت و بشکرانهٔ این موهبت جمیل و این کرامت
جزیل که از مطالعت مثال مخدومی روی نمود بر موجب اشارت عالی در
استخلاص فلان از قید عطلت و استخراج او از بند عزلت که گران تر از آن
بندی نداند مسارعت نموده آمد نه امثال این که اگر بر همگی خزاین و ملوک
عالم خادم مخلص مالک بودی و بر رقاب و نواصی و جواری و غلمان گیتی
در دست تصرف گرفتی و آن خزاین را اتلاف و اسراف و آن رقاب و نواصی
را تقبیل و سفک بر دست او رفتی چون اشارت مخدومی با آن ضم شدی
و فرمان خداوندی باستعفا و استصفاح آن وارد شدی از سر
همه برخاستی و از آن جمله درگذشتی و او را بزیادت تقریب و ترحیب
مخصوص گردانیدی حکم آن مخدوم بر جان و خان و مان بنده نافذ است

امثال این مصغرات و محقرات چه محل دارد امیدوار می باشد که همواره
خادم را باشارات بزرگوار مشرف دارد و اوامر و نواهی متواتر فرماید
داند تا کمر مطاوعت بر میان بسته در تقدیم آن مبادرت نماید
نوع آخر مشرفهٔ عالی که از خدمت فلان صادر گشته
بود و در ضمن آن انواع کرامات و اصناف الطاف و تشریفات تلفیق
فرموده رسید حق مورد آن بواجبی تقدیم افتاد و اشارتی که بر سبیل
شفاعت در حق فلان نافذ گشته بود بچشم امتثال مطالعه کرد و حکم آن
مخدوم بر مال و جان خادم نافذ است و اگرچه این شخص چند کرت پای
از دایرهٔ ادب بیرون نهاده و قدم در خطهٔ خطا آورده و ذیل عفاف
را بجنایت ملوث گردانید و حقوق نیک این خادم را که بر وی ثابت
داشت بعقوق و افعال خارج مجازات نمود و این خادم تلافی و تدارک
و تهدید و تشدید او عزیمت مقرر داشت اما چون مثال واجب
الامتثال از آن جناب لازال جنابه موئل الجناة و منهل العفاة رسید
و اگر فی المثل خونی ریخته بودی و فرزند دلبند خادم را در مهاوی تلف
انداخته مکافات آن جز مدارات و مقابلت نیفتادی و جزای آن بجفا
لایق نمودی تخفیف با امثال این مصغرات و محقرات سهو فرمایی و
اشارتی که از آن جناب رسد مطاوعت آن از فرایض و لوازم داند

نفس
خادم عزم جزای آن بد خدمتی کذاشت و بجان محل که بوذ دیکر باره
کرد و از ورامین رخت نوذ شذ بلک چون استظهار و مفاخرت او
بعنایت آن جناب معلوم کشت عز روز افزون آن بمزید بوذ و چالاک
شکر او بخدمت و مادهٔ شکایت نه بشایبهٔ انتظار متصل و منفصل کرد و
ان شاء الله تعالی فی التهنیة بوصول الذ بیکار و سفر از انشاء
مرحوم نور الدین منشی که بمرحوم امیر شرف الدین نوشته بود
الحمد لله الذی صدقنا وعده کواکب عظمت و جلال در افول باذ و کواکب
یمن و اقبال در برج تحصنت و تعقول و مطالب و جهانی در ذمت
عنایات یزدانی متکفول اگرچه بالطاف نامتناهی الهی وثوق حاصل
است که آن ذات مطهر که بحلیت پاک اعتقادی متحلی است و در
حلبهٔ الذین آمنوا ولم یلبسوا ایمانهم بظلم اولئک لهم الامن محلی بعنایات
ازلی مکنوف است و معقبات من بین یدیه و من خلفه یحفظونه من
امر الله محفوف از انجا که طبع انسانی است هواجس نفسانی روی
نموذ و تردد و پریشانی بر خاطر راه می یافت دست بدامن دعا و دولت
که هوای هلال وار روز افزون باذ و آفتاب آسا از کم و کاست مصون
زده می آید و بحضرت الوهیت بوسایل تضرع و ابتهال التجا می رفت
فلله الحمد رب السموات و رب الارض رب العالمین که دست سؤال قبول
مظفر

مظفر شد و دستکاز دعا که سلاح المؤمن است کارکر آید و سواد
جلالت و شادمانی نو کرفت و اسباب عظمت و بلندنامی زیادت
پذیرفت و تحقیق شعر و قفت و ما فی الموت شک لواقف
کانک فی جفن الردی و هو نایم • تمر بک الابطال کلمی هزیمة
و وجهک وضاح و ثغرک باسم • از دست بندکان بر آید و ذلک
فضل الله یؤتیه من یشاء و الله ذو الفضل العظیم سیادت اولی
بسعادت عقبی مقرون باذ و بلوغ آمال دو جهانی در ذمت کلف
و نون مضمون بحق محمد و آله الطاهرین نوع آخر مرحوم مجد
الدین اتابک بمذکور نوشته بود هزار آن خدمت و عبودیت
و دعوات مشحون بخلوص طویت و مقرون بیرون حدود و کیفیت و کمیت
ابلاغ میرود چون در سرا و ضرا مساهمت و مشارکت متعین است
و اتحاد ذات البین بیتن در شرع تالی یکی روی نموذ و ضی نمی رود
سلامت عرض مبارک و ذات مطهر مطلوبست و ان بحمد الله هست
بمال و انساب غادی و رایح دل نتوان بست   ایابک سالما کل الغنیمة •
و کل الغنم فی النفس السلیمة • باری تعالی در باب شرف خدمت
که جبر کسر خواطر بدان منوط است علی ایمن طایر کرامت کناد و مقاصد
و مساعی کلی و جزوی میسر و مقدر کرداناد بمنه و جوده ه

بشری فقد ادرکت ایامنا الاربا • ودرفت بنت الامانی ناظرا وربما •
اذا وافت الدولة الغرا صاحبها • واخمرت خدا المعالی بعد ما شحبا •
عشنا الی ان رأینا ما نؤمله • قدما وفی المثل المضروب عش رجبا •
برای عالی بدر الدین لازال بدرا منیرا فی فلک الاقبال مصونا عن وصمة
الزوال والانتقال معلوم و مقرر باشد که موالانی که از شوایب ریا و کدورت
نفاق و اعراض معرا باشند هر دعایی که از ساحت سینه در استدامت ایام
دولت موالی صدور یابد معانا که در قبول و استجابت آن شکی و
شبهتی نبوذ و چون آفتاب وجود برجود خداوندی درین بیکار مخوف
که جانها موقوف و دیدها مکفوف بوذ چهرهٔ نورانی خویش در حجاب
توقف کشته بعلم الله وکفی به علیما که جان و دل مترصد وصول اخبار
صحت و مترقب ورود انوار سلامت مولوی بود و همت بر عامره و
داشته و از حضرت باری بتضرع و زاری صیانت ذات شریف مخدومی
خواسته و بتلاوت قرآن مجید و نذور و صدقات کرامات ملاقات
عزیز از لطف آفریدگار عز شانه استدعامی کرده والحمد لله که رقعهٔ نیاز
مخلصان محل قبول یافت و مولوی ما بلوغ سول و وصول فرمود لله الحمد
علی ذلک **فی تهنیة المناصب** والولادة وغیره
تهنیت ولادة فرزند مقتضای سر حکمت باری عز شانه

وعظم

وعظم سلطانه آنست که بر وای ضبط معظمات امور و حل و عقد مهمات
مصالح جمهور همیشه از نسل دودمان مکرمت و خاندانی عالی منقبت
عقبی باشد که ارکان و قواعد دولت بااو شیده باشد و بنیان مملکت
بوجود او موطد و ممهد مانده و بندکان حضرت عالی لا زال دما الله علوا بصدق
درایت و صحت فراست همواره معلوم می بوذ که نسل آن دودهٔ سروری
و ارومهٔ مهتری بمرور دهور بر تضاعف و تزاید خواهد بوذ و همیشه
چشم کشاذه راه انتظار داشته می آمد تا کی بشارت رسانید که در
عقد جواهر زواهر معالی دری کرانمایه زیادت شد و چه وقت مژده
دهند که از نهال کامرانی شاخی کرامی بثمرهٔ کامکاری بارور کشت
و مترصد آن می بوذیم که کذام اتصال کوکبی و امتزاج بشکل سعد فلکی
بموجب پیوندد و تاثیر آباء علوی و قبول و تهیو امهات سفلی اقتضا
آن کند که این امنیت بحصول انجامد و این مقصود بوصول رسد
ناکاه دایذان تفرس و بخایل تخمین از حضرت جلت در رسیذ و
بشارت بشراک قد ظفر الراعی بما ارتاد رسانیدند و بازدیاد اعداد
مواد اقبال نامتناهی مژده دادند که • شکر ایزد از اکرم شایکان آمد
بدید • درین مجد و معالی بارجان آمد بدید • ماه دیگر بر سپهر کامرانی
و کمال • از برای زینت ملک جهان آمد بدید • در شهوار معالی زینت

عقد شرف • زین چنین زیبا صدف دریا نشان آمد پدید • از برای ضبط احوال
جهان از لطف حق • بر سریر عهد نو صاحبقران آمد پدید • زین سرور
شادمانی بر یقین بودند خلق • منت ایزد را که اینها از کمان آمد پدید •
دیدهٔ اقبال روشن شد که اندر دار ملک • قرة العین زمین و آسمان آمد پدید •
شادمانی را مگر پیری نهان در غیب بود • شکر یزدان را که آن پیر نهان آمد پدید
آوازه در سراپردهٔ سپهر سیادت و رفعت دادند که مقارن طالع
آفتاب طالعی که سیادت استفادت سعادت از آن ساعت کند و زهره
نوای خنیاگری برای هوای آن ساز کیوان بغران او سعود شود و مریخ
باتصال صاحب طالعش سعد گردد و آفتاب را تقابل و نور بخشد عطارد
بدو رتبت همین ماه و کلک زرین شهاب زینت طالع آن مولود همایون
را جدول صبح و زایچهٔ شفق بر ورق فلک درکشد و اثنی عشر بروج را
بر زحل جوامع آفتاب بر روی طالع تصویر کرد و با سطرلاب سعادت ابدی
ارتفاع طالع آن ولادت میمون گرفت و بورود آن خبر شادی بندگان را نیز آن
استظهار حاصل شد که در حوصلهٔ هیچ توهمی نگنجد والحمد لله الذی صدقنا
وعده و اطلع من مطالع الاقبال سعده آفریدگار تعالی او را صلاحیت
سعادت و شهریاری کرامت کناد و چنانک قرة العین جهان شد
حیات و قوت دل جهانیان کرداد و صدف آن در گرانمایه و مغرس آن نهال

اقبال همیشه از حوادث مصون و مامون باد انه قدیر و بالاجابة جدیر
نوع آخر کمترین بندگان زمین عبودیت می بوسد و بعد از لوازم
بندگی و اقامت وظایف دعا و مراسم ثنا عرضه می گرداند که چون باری سبحانه
و تعالی ایام دولت خداوندگار را اعز الله انصاره دیباجهٔ ازمنهٔ معالی و اقبال
و غرهٔ روزگار کامرانی و اجلال گردانیده است و حل و عقد مهمات مصالح
جمهور بتوطید قواعد دولت و جلال آنجناب منوط و ممهد ساخته بنیل آن
خداوندگار را که ارومهٔ شهریاری است نمو و بر دهور بر تضاعف و تزاید
خواهد داشت که بوجود مبارک ایشان این دولت تا ابد مؤبد ماند و این نعمت
تا نهایت حد مخلد باشد لاجرم بر مقتضای سر حکمت الهی از تاثیر آبا علوی و
قبول و تهیوء امهات سفلی بدری از حجاب غیب بطالعی که سیادت استفادت
سعادت از آن ساعت کند بوجود آمد و شهریاری از برج دولت بفرخ ترین
وقتی طلوع کرد شعر بشری فقد انجز الایام ما وعدا
وکوکب المجد فی افق العلی صعدا بندگان را دیده ها پر نور و دلها مسرور گشت
و استظهار و اعتضاد متضاعف شد شادیها نموده سجدهٔ شکر باقامت
رسانیدند واجب نمود ازین بشارت کاهی دادن تا سایر بندگان مبتهج
و مستبشر گردند و ادعیه را چشم نثار عنا و بیکباره بالاخلاص کرده آفرید
گار تعالی و تقدس این قرة عین جهانیان را سبب حیات و قوت دل جهانیان

گردانا‌د و بواسطه طول بقاء آنحضرت وما ذلک علی الله بعزیز **نوع آخر**

سپاس و ستایش باری تعالی را که بقدوم فرخ عین و قوت دل و فلذ
کبد و سلوت خاطر و مونس طبع فرزندی که بطالع سعد و اختر همایون
از مکمن الطاف الهی و مأمن مواهب ایزدی مجلس فلان ظاهر گشت
و بتوفیق ربانی و امداد عواید سبحانی بجناب همایونش پیوست
دوستداران و هواخواهان مخلص را خاطر قرین شادمانی و مسرت
شد و اعادی و بدسگالان را خار عنا و پیکان بلا در دیده خلیده گشت
آفریدگار گواه و آگاه است و لا استشهد باطلاً و کاذباً که بورود این
بشارت فرح افزای و رسیدن این مژده غم [?] زدای چندان روح راحت
و بشاشت و مسرت بدل این دوست پیوست که بسالها او تمام افهام
از هزار یکی و از بسیار اندکی در ضبط نیاورد و شکر و حمد باری تعالی
گزارده آمد و آیین سور و سرور پیدا کرد و آذین شادی بست ایزد تعالی
آن مجلس را بعقب این شبل شریف و نجل نجیب سعادات بی اندازه
و کرامات و خیرات بی شمار متواصل داراد و آن فرزند دلبند را وارث
اعمار و سر دفتر اخیار گرداناد و بنیکو نژادی و خوب صفاتی بر آوراد
و او را سبب قوت ازر و اعلاء کعب و جلاء بصر و زیادت انس و طول
بقاء آن مجلس گرداناد انه علی ذلک قدیر **نوع آخر**

چون

چون این محب را ولادت فرزند عزیز انبته الله نباتا حسنا استماع افتاد
بشاشت وافر و هشاشت متکاثر در عرصه دل و ساحت جان ظاهر شد
والحمد لله علی حسن المنة که دری از صدف منقبت صادر شد و بدری از برج
مجد طالع گشت و ثمره از شجره معالی بالغ آمد و فرعی جمیل از اصل اصیل
فارع و منفرع شد ایزد سبحانه و تعالی این نتیجه را سبب ظهور مکارم و
صدور خلف الکارم گرداناد **الجواب** مثال عالی
رسید متضمن بشارتی که هر چه خوشتر یعنی در باغ دولت نهالی تازه
رسته است و در چمن سعادت گلی نو شکفته و بر فلک اقبال اختری
مسعود طالع گشته و از صدف سروری و درج مهتری دری ظاهر
شده شمس و بدر ولدا کوکبا اقسم بالله لقد انجبا بورود این بشارت
انواع مسرت و ابتهاج روی نمود و انواع فرح و شادمانی بحصول پیوست
و امداد بهجت و سرور مترادف شد و مواد غبطت و حبور متضاعف
گشت والحق چنان بود که بی توقف بدان جناب شتابد و نصیب خود
از آن شادمانی و مشافهه استیفا نماید و حق تهنیت گزارد اما عوایق
ظاهر مانع شد ایزد تعالی آن خداوندزاده را از آن نور دیدگان تمتعی تمام
دهاد و او را بانتهای همت محظوظ و بهره‌ور سازاد و حیات او را سبب لقاء
آن دودمان کریم گرداناد بمنه و لطفه **در تهنیت عید**

عیدُ انسٍ و غبطةٍ و ارتیاح / باغتباقٍ و فرحةٍ و اصطباح

لا نکن ما جنا من الشکر فیه / بخمور الراحات و الافراح

فابق قطبا للمکرمات و عید / الف عیدٍ بنعمةٍ و ارتیاح

طلوع کواکب ایام شریف و اقبال سن موسم متبارک و اقبال ایام عید همایون بر بندگی خداوندگار ولی الایادی و الانعام فلان مبارک و میمون باد و ایزد تعالی ذات میمونش را با امثال این مواسم مبارک و اشباه این ایام بزرگوار در حصول مرادات و احیاء مراسم عبادات و خیرات آراسته داراد و چندین روز خجسته و ایام همایون سالها و قرنهای نهایت و اعوام بی منتها روزی کناد فهو المراد **شعر** روزت خجسته چو نوروز و عید باد / دست فنا ز دامن عمرت بعید باد بنده دعاء دولت آنحضرت احضرها الله المسائب برآسمان اجابت رسانید تهنیت ایام عید و روزهاء عزیز مبارک که بطایر میمون و انجم سعد و اختر همایون طلوع کرد می کند و بر افزونی دولت و رفعت و توفیق تقبل طاعات و تضاعف برکات و زیادتی خیرات و حسنات و توفر اقبال و تجدید تأبید و اجلال از حضرت باری تعالی استدعا می کند کرامت باد

تهنیت بقدوم از سفر حجاز

جاء البشیر مبشرا بقدومه / فملئت من قول البشیر سرورا

والله لو قنع البشیر بمهجتی / اعطیته و رایت ذاک یسیرا

وصول مقدم مبارک و قدوم ذات شریف و عنصر لطیف فلان زاد الله توفیقه و جعل الخیر رفیقه که بطالع همایون و اختر سعد و طایر میمون مقرون و مقام سلوک خویش را زینت داد مبارک و خجسته باد و بانواع خیرات و مبرات پیوسته و ایام و اوقات شریف باصناف سعادات و میامن مسرات و ادخار خیرات و اظهار حسنات آراسته بمحمد و آله • خدمتکار مخلص دعا و آفرین از سر صدق و یقین میگوید و تهنیت توفیق زیارت بیت الله و بر آوردن حجة الاسلام و حصول فضیلت طواف و احرام و استلام رکن و مقام و دریافت تمرغ بخاک تربت نبوی و مشهد و مرقد مقدس مصطفوی علیه افضل الصلوات و اکمل التسلیم میکند • یا لیتنی کنت معهم فافوز فوزا عظیما • بر هیچ آنچه این توفیق که خدای تعالی او را ارزانی داشت منتهاء مقصود جملهء اهل ایمان و غایت مرام مسلمانان و هر آنکس که آفریدگار عز و علا او را بدین توفیق موفق گردانید طاعت و این خلعت کرامت در وی پوشانید همواره محسود ارباب حقیقت و معرفت و مغبوط اصحاب صلاح و عفت است باری سبحانه و تعالی روزگار همایون او را پیوسته بتوفیق خیرات و ادخار مثوبات و تحصیل کرامات عقبی و تسهیل سعادات اخری و نیل درجات و سبل طاعات و عبادات مستغرق داراد و مساعی جمیل او را مشکور و اعمال خیر او که همه

اوقات عزیزش بدان مشغول است مقبول گرداناد چون خبر قدوم
مبارک بدین مخلص رسید چندان سلوت و شادمانی بخاطرش
پیوست که شرح آن در امکان نگنجد و بجهت آنکه در حال از پای غربت
برنمی آید بخدمت رسد این عبودیت نوشته آمد عجالة الوقت ان شاء الله
که در عقب بنفس خود بخدمت پیوندد و دیده را بادراک سعادت خدمت
اکتحال دهد اقبال مدام باد و دولت بر دوام تهنیت
بناء مسجد و مدرسه و آنچه بدان ماند زندگانی فلان در توفیق
اعمال خیر و تحقیق اشغال بر و تحصیل سعادت اخری و اکتساب شرف
اولی دراز باد و سلام و دعا و درود و ثنا می فرستد و نیازمند توفیق
دریافت خدمت می باشد و تهنیت اساس مبارک و بناء خیر و بنیاد خانه
خدای عز و جل که نهاده است میکند و می نماید که این معنی از صوالح اعمال
نیکوکاری و اخایر نیات نیکوکرداری و ذخایر حسنات طاعت
داری است و نزد باری عز و علا هیچ عملی صالح تر و نیتی صادق و طاعتی
خالص تر از آن نیست که خدمتش فرموده است ان شاء الله که مبارک
و میمون و خجسته و همایون باشد و یقین واثق است که سبب درجات
اعلی و نجات آخرت و موجب ثواب اخری و مانع عقاب عقبی بود چه
کلام قدیم و کتاب کریم بدان وارد است که ان الله لا یضیع اجر المحسنین

ومن جاء بالحسنة فله عشر امثالها و در جای دیگر فرموده است که مثل الذین
ینفقون اموالهم فی سبیل الله کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة
مائة حبة والله یضاعف لمن یشاء و اخبار نبوی و احادیث مصطفوی
هم بذکر آن ناطق است که اذا مات ابن آدم ینقطع عمله الا عن ثلاث ولد
صالح و صدقة جاریة و علم ینتفع به باری تعالی چون خواهد که بنده را
از بندگان خود بمواهب و عواطف لطف و عواید و عوارف خویش مخصوص گرداند
و رقم کرم و رحمت لایزالی بر چهره وجود وی کشد و قلم رأفت و عاطفت
خود در زلات و جرایم وی راند متاع دنیا را که در بازار وجود نفاق و رواجی
دارد بر دل وی کاسد گرداند و اموال عالم را که محبوب طباع انسانی است
و قوای جسمانی بواسطه وی بمقام فتح و صحت در معرض خواری و اهانت
افکند بر دل وی منکر و مبغوض گرداند و الهام حقیقت دنیا را بدرون
او باز دهد و معلوم او گرداند که لذت و ذلت و نعمت و نقمت و منحت
و محنت و رفعت دنیا باقی نخواهد ماند و نعم و الم گیتی هر آینه فنا خواهد پذیرفت
تا لاابد و سرمدی دنیا بنزدیک همت وی یکسان نماید چنانک گفته اند
الا انما الدنیا متاع و عبرة و قنطرة منصوبة لعبور سندابیدها تغنی و تغنی
نعیمها فستان منها ترحنی و حبوری تا چندانک مخدومی مال دنیا را در
آخرت نهند و تقربا الی الله تعالی و ابتغاء لمرضاته آنرا در راه خدای عز و جل

صرف سپارند ایزد جل و علا آن مخدوم را همواره موفق خیرات و مؤافق
حسنات داراد و این کرامت بر دوام و این توفیق را بر افزون گرداناد
بالنبی و آله

تهنیت شفا یافتن از بیماری و تفویض منصب

جناب عالی خداوندی همواره منشأ سحایب افضال و محط رکایب آمال و محل
رغایب اقبال و منتهای مدارج کمال باد بنده کمینه بندگی باقامت می رساند
و ثنای معطر و اطرای معنبر مراسم عبودیت موفر میدارد و آرزومندی تقبیل
انامل شریف که محل ارزاق عباد و مواد کرامات اسعادت بحدی رسید
است و بغایتی انجامید که تکلف بیان در اظهار آثار آن جز تعسف عیان
حاصل نیارد و تصور اوهام جز قصور و تحیر افهام نتیجه ندهد رب العباد که
ملهم سداد و ملقن اعداد رشاد است توفیق میابین این موهبت اعنی
شرف مثول خدمت و سعادت شمول عبودیت آنحضرت بزودی کرامت
کناد بعد از تقدیم این مقدمات بموقف عرض می رساند که تواتر اخبار
جمیل و تحقیق نعم نامتناهی چون تقاطر آثار رحمت الهی وارد شد والحمد
مراسم اشتغال و تمهید قواعد اقبال خبر داد و مبشر دولت و سعادت چون
تباشیر صبح سعادت از موافقت مقدور و مطابقت امور و مساعدت
جمهور و متابعت سرور را اعلام کرد و مقرر گردانید که ذات کریم خداوندی
اهلیت مراتب سنی و استحقاق عوارف سنی دارد و بمزید کرامت عنایت

ربانی و جدیر بکسوت عواطف یزدانی مخصوص شد و مقالید امور و مفاتیح
مهمات جمهور آن خطه محروس بدست کفایت و آستین امانت او مفوض
گشت و ساکنان آن بقعه و مقیمان آن خطه از تحنق وبال بلبال و تحرق
ضلال آمال بنور هدایت ابدی و آفتاب سعادت سرمدی [illegible]
اند و در حریم عنایت و نعیم نعمت او مرفه و مطمئن گشته شکری که مستجلب
مزید انعام آفریدگار عز شانه تواند بود باقامت پیوست و حمدی که مستلزم
مواهب جزیل او عم احسانه تواند بود تقدیم یافت الحمد لله علی ما سد بکفایته
ابواب الخلل و شد برعایته اسباب الامل و اقام بکفایته اود الضلال و امد
باقباله مواد الفضل والافضال حمداً یوازی جلیل نعمه و یضاهی جزیل قسمه
بنده کمینه را از دو نوع تهنیت آنحضرت واجبست یکی تهنیت بهر مزاج
محروس و ذات شریف از تعرض عارضه که روی نموده بود و نفس کریم
و شخص مروت بامراض الم و الم منالم خسته و چهره سعادت بحجاب ناتوانی
نوانی پذیرفته درین حال لطف آفریدگار کرامت شفا از خزانه رحمت فرو
فرستاد و طبیعت طاهره که محل انوار ازلیست از عوارض امراض منجلی گشت
و جهان مکارم و دنیای مکارم بنهای طلعت و دوای سعادت منور و
متجلی شد و اذا سلمت فکل الناس قد سلموا دوم تهنیت ان عطیت جزیل که
اعداد شکر و ثنا بدان مقرون خواهد شد و اصناف خلق جهان در فوادیس

امن و امان آسوده و مامون خواهند گشت انما الناس حیث انت و ما الناس
بناس فی موضع لست خالی در تهنیت منصب نویسند بعد الالقاب
بر رای عالی عرضه میرود که چون بنده در ولای آن جناب جانی دارد مشعوف
و در هوای آن دولت دلی بجانب مشتاق پیوسته متفحص اخبار و متتبع
آثار آنحضرت بندگاری باشد و از متجددات امور و متعرفات احوال استخبار
می کند و بوقوع اخباری استبشار نموده ابتهاج و استظهار فرض می
آید درین وقت چون فلان آمد و از رفعت مراتب عالی آگاهی داد و مژده
بهجت رسانید که مسند دیوان اشراف فلان مقام بوجود پر جود مخدومی
متحلی گشته است و جلکی امور دیوانی آن خطه خطیر بحلیت اقبال و کامرانی
او منوط گشته است و تزیین عرایس معالی بنفایس اقلام گوهربار و الطاف
متوالی او مربوط شده حمد باری جل و علا باقامت رسانیده شادمانی بی کران
و ابتهاج بی پایان نموده آمد درین نزدیکی بخدمت شتافته شود ان شاء الله
لغیره آفتاب اقبال فلان از افق جلال و مطالع دوام
طالع باد و نظام نطاق دولت حاوی اصناف مرادات ضامن اقبال شامل
و اصل و انواع کرامات متواصل بحکم آنکه محقق است که طبع عزیز بر رایت
کیفیت احوال مجاری امور این مخلص پیوسته مایل بوده است و همت
مهتم از سوء المزاج که وارد شده بود ایراد می کند و عرض می دارد که دور از ساحت
مجلس

مجلس این بنده را عارضه صعب ظاهر شده بود و مواد حادثه سمند بلا را
در رکاب آورده و عنان گشاده بقصد جان بنده میان در بسته
بودند و از گلشن حیاتم خاک برآورده و قدوم ملک الموت را
بکلبه شکسته اتمم دعوت کرده و آتش بی قراری در مفرش جانم
ریخته و خرمن امیدم یکسر بباد داده و درد بغایتی رسیده که صبر بی
طاقت شد • آن نیز چو دل تن را بقا باو نماند علق نفیس جان را در معرض
یزید فنا نهادند و بر سر چارسوی کل من علیها فان آوازی دادند
و نحول بدرجه انجامید که اگر دوستی عادت عیادت بجای آوردی
با قرب مجاورت تا محاورت نرفتی در هستی من بر گمان بودی •
کفی بجسمی نحولا اننی رجل • لولا مخاطبتی ایاک لم ترنی • و ضعف
بنهایتی کشید که موی بر تن این بنده از جبلهای گران صعبتر نمودی
و دم زدن از حملهای قوی گران تر بودی و خشعت الاصوات للرحمن
فلا تسمع الا همسا • و بی خوابی بحدی ادا کرد که اگر خیال آن در خواب
بزیارت بخت خفته من آمدی چون چشم نرگس دل پیوسته بیدار
بودی و از خواب بحنین روز نیفتادی و اگر نه و از عقلی و مانع شرعی
حجاب کشتی صفت لا تأخذه سنة و لا نوم در محل شرکت افتادی
نه اندیشه خواب بر خاطری گذشت و نه صورت خیال در خیال می آمد

و نه میان رفیقان نیک کشایش راه زیارت صورت می بست
شعر كَأنَّ الجُفُونَ علی مُقْلَتِی ثِیابٌ شُقِقْنَ علی ناکلٍ و در شبهاء
چون روز محشر دراز و چون دور محنت بی پایان ستاره چون ثوابت
تکرفز وکذاشته و ثوابت چون قطب سماوی اقدام قرار محکم کرده الا نکه
بازکه روشنای فلکی در لباس ظلمت خویشتن را جلوه می دادند مرا
جز شمار ایشان در شمار نبوذ اِلی اَن یُضِئَ الفَجرُ وهی افول نه دعوت
رَبَّنا افْرِغْ عَلَینا وثَبِّتْ اَقْدامَنا وانصُرْنا علی القوم الکافرین بمحل قبول
اجابت می رسید و نه مناجات رَبَّنا لا تُحَمِّلْنا ما لا طاقةَ لَنا بِه سمت قبول
می یافت و نه ناله اِنّی مَسَّنِیَ الضُّرُّ حالت استماع فرا می آمد و نه امنیت
تَوَفَّنی مُسْلِماً واَلْحِقْنی بِالصّالِحِین بحصول موصول می کشت چون نیک
تامل کردم و در سکال طالع نظر افکندم دل کفت که روشنی نیست بر نیز
و از تمنیم آن حال جز تفتیم خاطر سفر و ذکه هر یک از کواکب با کوکب ضدی
ساخته بودند و در وبال و مهبط نحوستی افتاده نیر اعظم که خداوند طالع
است در عذاب اکبر کسوف بوذ اما اول تحویل تا ویلی می جست تا چکونه
خویشتن را از حیز ستارکان خلع کند و برید فلک که صاحب هلاجی دعوی
می کرد هنوز داغ بر سکان پریشانی منقوش داشت و بند عقدهٔ ذنب بر
پای مشتری که قایم بوذ آماج شصت حلقهٔ نحوس کشته و زهره

بیدل زهره را از بیم بهرام کین توز که در تربیع او مریخ نشسته بوذ یارای
نوا خت این کهتر نواخت و کاتب فلک که بانی حجرهٔ تلثی است از بار
از ما دبیران از بار ترکشته و سر کردانی بیش بوذ پیش نه راه بیرون
شدن روشن میدید و نه طریق بازکشتن مهیا می یافت در حیرت اقامت
و موقف حیرت کامی می نهاد بعد از آنکه بسیار اکر احوال آبای
علوی و تامل حال طوالع فلکی متقاضی جان زاد دیدکه پای بفنودن کلوی
این کهتر محکم می کند و دست بر رک جان می نهد نوع حیوانی امید منقطع
کرده و مادهٔ حیوة منحسم شده با این بارهٔ خون که دل عبارت از اوست
همین خطاب می کند شعر یک مزبله کر مباش چندان دخنی اطرح
وافرح بخوان که وَما الحَیوةُ الدُّنیا اِلّا لَعِبٌ ولَهْوٌ ولَلدّارُ الآخِرَةُ خَیرٌ لِلَّذِینَ
اتَّقَوا چون از همه درها باز کشتم و از همه حیلها عاجز آمدم و نیک نیک
بدانستم که لا مَلْجَأَ مِنَ اللهِ اِلّا اِلَیه ولا المُؤَیَّلَ الّا هو پیش از طلوع صبح روی
بقبلهٔ استغفار آوردم و از سر خضوع و مسکنت بحضور و خشوع
ایمان عرضه کرده دست انابت بدعا بر داشتم و چشم امید مترقب
رصدکاه انتظار رحمت داشتم در ان میانه آه سحرکاهی بمسامع قبول رسید
و یک تیر دعاء ملهوف بر هدف اجابت رسید آمد و رحمت ایزدی
که دستکیر درماندکان است سایه کستر آمد و تن مرده را که در چنک اجل

نمانده بود بعد از انک امتنا اثنتین واحییتنا اثنتین نقاب بگشاده
حلهٔ حیوة پوشانید و جام عافیت نوشانید و صورت او من کان
میتا فاحییناه مشاهده دید آمد و خبر احسان و احیاء اموات از علم
الیقین بعین الیقین از این همه محنتها که روی نموده بود فراق خدمت
مخدومی صعبتر می نمود و اکر نیز وقتی مهجوران که بر حسب بواعث غرام
و نزاع بتحریر مراسلت و پیام صلاح و حفظ قوت مواثبات میکرد و مجال
تیسیر تحریر بنان و تقریر بیان بپوند و چون ضمیر منیر بر صدق این معنی
قمین است اجتناب از تطویل اولی میدانم و غبار از دامن بدیل افشاندن
بر طریق اوفق می شناسد دعا دوام دولت اکر زیتکر کرد از اجلال و معالی
مدام باد و اقبال و کامرانی بر دوام بمحمد و آله الکرام در جواب نامهٔ
دوستی که او را در حال مرض پرسش کرده بود بعد از القاب
خادم مخلص که بهر لحظه نیاز او بدریافت آن خدمت صادق تر است و شغف
او در تشبث آن کعبهٔ اقبال و اذیال آن سرادق جلال کریبان کیرتر و سوس
با کتحال خاک آنحضرت از حد اعتدال و کنه مقال در فزون و عرضه میدارد که این
مخلص مدتی مدید صاحب فراش کشته بود و زمانی بر شرف زوال پیوسته
و جهدی دراز بهلاک قرین شده ما جان بر مرده و تنی نیم زنده در حالت
درد و فراق آنجناب که از منهج اخلاص دور نمانده بود می کفت • و انجلتنا

من حیاتی بعد فرقتکم • و لیس لی فی حیاتی بعدکم ارب • و لیس موتة
عجیبا بعد فرقتکم • و انما فی بقائی بعدکم عجب • بی روی تو در رنج
و عنا می باشم • و از جملهٔ مراد و تها جدا می باشم • با این همه در مجالس تا بی
تو خدمت تو را بس جرا می باشم • فکیف که چندین روز که بهر تدبیر از آن
بجای هزار عاملست و بهر ماهی بجای هزار سال • فیوم کلا اراک کالف شهر
و شهر کلا اراک کالف عام • یک روز در فراقت صد سالست شمارم
تا بجانا چیست که بی تو خواب جالی که از غم بجان رسیده بودم بجان کاه
بالشخوان پوستم آری • دل بی تو همه پر از جراحت باشد • در دوری تو
بانواع طاقت باشد • حال چو منی که جو توی ماند باز • آنزمان شرح
وصف حاجت باشد • تا کاه منشور سعادت جلوهٔ ابدی و تحفهٔ آب
زندکانی کتاب مستطاب در رسید بنیم مرده جون عنوان آن دید
و سطری چند از آن برخواند بنا شیر صبح صحت انا فوق آن کلمات حیاة
بخش طالع بود بر صفحات حال خویش مشاهدت کرد بیقین الت
که تغیر این مزاج را جز از آن علاج نبود و مهجوری از آن خدمت سبب این
رنجوری کشته بود لا یخفی علی ضمیر المنیر که دل بر ضعف در حریم آنحضرت
شاکر او تا مقصود است جانی بر آسف بادر حمایت کتاب شریف و زندکانی
متوقف بود و خاطر تعلق بسجاده و تعب آن نعمت هنی و زنبت سنی

تا بدین بند و دیگر بندگان تا قیامت و قیام ساعت و ساعت قیام
پاینده دارد و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین

فی التعازی

در این وقت از نازلهٔ هایل و حادثهٔ مشکل و واقعهٔ جان خراش و مصیبت
جهان سوز خبر دادند و گفتند که خورشید سپهر معالی فلان بمغرب فنا
فرو رفت و ماه تمام آسمان احسان در عقدهٔ ذنب تمام بماند و صورت
حوادث بجان شد و پیکر انعام مسافر حیات را بدرود کرد • خبرٌ اتانا عن عیینة
مفظع کادت علیه تقطع الاکباد • و لهما خون در چشمها جیحون شد
و جانها خراب و سینها کباب گشت و بحکم آنکه آن مکرم و اصناف
نعم او در شهر ذری تاخته بود و بوضیع و شریف بهرهٔ کامل رسیده بود و
محبت او در شهر دلی وطن ساخته نکایت سوز و غایت او در همه دلها
اثر کرد • عمت فواضله فعم مصابه والناس فیه کلهم ماجور فالیوم قائمة
علیهم واحدی کل دار رنة و زفیر • خاص و عام در توجع و تلهف و تحسر
و تأسف موافقت و مشارکت نمودند علی الخصوص اهل فضل و ارباب
هنر که بانواع تربیت و اصناف نوازش از آن جناب بهره مند گشته بودند
و متاع هنر که در رستهٔ تجمل بس بی رونق شده بود بخریداری کرم او رواج
تمام یافته آه چون آلود این مخلص که صنیع اصطناع او است از فتنهٔ افلاک
در گذشت و افغان که پیوسته او بمعارج خاک سپرده نشد اگر چه آن مرحوم

مغفور

مغفور بصورت یک تن بود اما بمعنی عالمی در یک قبا و لشکری
در یک بدن • فما کان قیس هلکه هلک واحد • ولکنه بنیان قوم تهدما
آن مصر مملکت که تو دیدی خراب شد • و آن نیل مکرمت که شنیدی سراب شد
اما پوشیده نیست که مشرب مسرت دنیا از شوایب اقذای نفرت
صافی نیست و نوش محبت او از نیش محنت خالی نه • حبابة الذی مکدرة
باکدارها گل او را خار در کمین است و مُل او را خمار در قرین و آفتاب دولت او را
زوال در عقب و سایهٔ اقبال او را انتقال بر اثر و سهام مصایب که از کمان
قدر بر هدف سینهٔ ساکنان سرای حدوث راست کنند بسپر جد
و وقایهٔ بشر دفع نشود • للموت فینا سهام غیر مخطئة • من فاته الیوم سهم
لم یفته غدا • خیاط روزگار بالای هیچ کس • پیراهنی ندوخت که آنرا
قبا نکرد • چه ایام را خنده عزیزی است و اجرام را رنگ طبیعی و استرداد
مواهب از خصایص طبع ایام است و استرجاع منایح از سیرت ناستودهٔ
ایام ولا یبقی لمسرة و بسر ورد تا آن خداوندگار راد دو کان این معنی را
نصب العین خاطر و ضمیر دارند و ثوابی که نتیجهٔ صبر است بجزع و اضطراب
باطل و عاطل نکنند • انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب •
و کل مصیبة عظمت و جلت • تخف اذا رجوت لها ثوابا • خادم دل
شکسته عزیمت حرکت درست کرده بود تا شرایط عزا در مشافهه تحقیق

بسر بود — اسم رجل — هلاکی او — خراب شد

رسانند اما یکی از نوابغ کلی آن بود در خاک نهاده چون توانم دیدن از آنکه
مرا از خاک برداشته بود ایزد تعالی این مصیبت را آخرین مصائب آن
کرداناد بمنه و خفی لطفه نوع آخر دهتنی بفرع السمع صیحة الفجع
فیالیتنی من قبل ضربت بلا سمع • درین وقت مکتوبی رسانیدند که رئیس
کرد ذکر سمع از وکاه بسمع چون شود مرد مکه دین در وقت نظر مضمون
آن نثری نه خبری و غصهٔ نه قصهٔ و شکایتی نه حکایتی و نکایتی نه نگاشتنی
اعنی هودج کبریای فلان بجاذبهٔ اشتیاق الی لقاء ربه بجوار رحمت نقل
فرمود و داغ حرمان بر دلهای خستگان حوادث زمان و سینهای
خلیفهٔ هواخواهان نهاد و ساکنان ریاض قصور فرادیس علی القدم
خود شاد گردانید لئن بکت الدنیا علیه تحسرا فقد ضحکت اجداثها و قبورها
چون این مکتوب رسید صدمت زحم مصائب بپای شد و آسیب سهام
نوائب متواتر گشت نکرت النصال علی النصال آوازهٔ او آواز حزن آلود
و نالهٔ وا اسفای مخلصان غلغله در ملکوت آسمان و مشغله در اقطار زمین
و زمان افکند طوایف خردمندان گیتی در شگفت ماندند که چرا جرم زمین
همچو آسمان سرگشته و حیران نشد و آسمان همچو زمین از دور فرو نایستاد
و آفتاب طباخ و ماه صباغ در ترسته فلک درهای دکان در نبستند و نطاق
مجره از میان چرخ فرو نگشادند و سمط جوزا و عقد ثریا از هم فرو نریخت

شعر اما انفطرت هذی السماء بموته اما انتثرت تلک النجوم الزواهر
این چنین واقعهٔ هایل و حادثهٔ مشکل را که هنوز چرخ گردان و قمر
روشن و خورشید انور و عجب تر آنکه پرتوی از انوار حکمت او آفاق را
منور گردانیده بود و گوشهٔ از جاه و حشمت او در اصقاع و ارباع جهان می
گنجید جزوی از کرهٔ خاک آنرا چگونه محجوب تواند کرد و منها الشمس ضاق
الارض عن بعض نورها • فوا عجبا انی تضمنه القبر • که داشتی بجمع عمر پیش
ازین باور که آفتاب بذرات خاک شد پنهان آری بر بصر ارباب بصیرت
پوشیده نماند که از جامه خانهٔ کسوت تخلید و خلعت تابید بر قامت
بشر راست نکرده اند و ما جعلنا لبشر من قبلک الخلد و اگر ممکن بودی که
از زمرهٔ قافلهٔ وجود کسی در کاروانسرای حدوث رخت اقامت افکندی
و منزل قرار دار القرار خود ساختی مفخر و مهتر مهجن هزار عالم و سید
اولین و آخرین صلی الله علیه و علی آله و سلم که رحمت عالمیان بود در
دنیا رابدوستی او افروخته اند بدین تشریف سزاوار تر بودی با او
خطاب چنین کردند که انک میت و انهم میتون • ولو کانت الدنیا
تدوم لواحد لکان رسول الله فیها مخلدا تا ارباب خرد و اصحاب
تمیز بدانند که خورشید بقا را زوال برابر است و کل حیاة را خار وفاة
قرین و دلها بدین قراری قرار گیرد و بصحبت دنیا و خدعت او رغبت

نکنند که معشوق نیی و فاست دل در حضرت لم یزل و لا یزال بندند که برین
آن فنای مقدس از تعرض اقدام فنا منزه است که کل شیء هالک الا وجهه و چون
مقرر است که هر کجا مصیبت قوی تر بود ثواب صبر بیشتر باشد این معنی را
نصب العین خاطر و ضمیر دارند تا ثوابی که متضمن صبر است مضمحل نکردد
و باطل نشود ایزد تعالی او را در مهمان سرای بهشت فی مقعد صدق
عند ملیک مقتدر مأوی دهاد و آن مصیبت را آخر مصایب کناد و خاتمت
این رزیت در خاندان زهد و تقوی با اطالت اعمار باقی عزیزان ختم کرداناد
اکر بدامن جاهش نرسید دست زوال وکر ثبات عز بزرکش تعزیتی در ساز
نوع آخر فی التعزیة والتهنیة عظم المصاب فلیس منک عزاء
بل کیف نصبر والدموع دماء ❋ درین وقت خبری رسانیدند که موکب
همایون ستر اعظم و مهد علیا و مهد اعلی کوهر کان سروری و کان کوهر
مهتری و مهر سپهر مجد و معالی و تتمهٔ نجوم اشراف و اعالی و بقیهٔ بحر کرم و نوال
و شعبهٔ دوحهٔ جاه جلال فلان الدین و اما فلانه از محنت آباد دنیا بسرای
سرور و متکاء غبطت و حبور و ریاض حیاة عدن خرامید و در جوار
رحمت فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر توطن فرمود و حظایر قدس را
بر مجالس انس اختیار کرد از استماع این خبر هایل و فظاعت این حادثه
مشکل هفت طاق مقرنس افلاک را از آه دود آسای زمرهٔ مخلصان
کلّه

کلّه و آذین بستند و بند فطرت و عقال زمین که بر صفت دریا نهاده آمد
از راه دین بکشادند و از هول آن واقعه پارهٔ خون که دل عبارت
از وست پاره پاره شد کادت علیه تقطع الاکباد و جانها بر آتش
حسرت کداخته که آنرا اشک خوانند از فوارهٔ عیون دیده فرو کشت
وما دمعتی تلک التی قد تقطرت ❋ ولکنها روحی علیه تقطرا ❋ اما در
مقامی که هوا خواهان از سر سوز بار وزر کار غدار و جهان بی وفا عتاب
کردند که آخر همه صدمت زلازل نوازل بر دو دودمان قدیم باشد و باران
حوادث بر خاندان کریم بارد از روزکار بزبان حال این آواز آمد که
اکر بنهٔ شجرهٔ کرم و شرف دو دودمان قدم بندای ارجعی الی ربک راضیة
مرضیة را لبیک اجابت زد اما کوهر فضل ولکنه بنیان قوم تهدما ❋
خوبی باقی نکنجید روزکار کذاشت ❋ برفت محنت و اندوه یادکار کذاشت
و پسر محبوب خلقت میمون طلعت مقبول هیأت موزون حرکت
راست طبع سبک روح شعر فی المهد ینطق عن سعادة جده
اثر النجابة ساطع البرهان که میوهٔ دل و راحت جان و قرة عین
و فرح خاطر و لذت طبع و آسایش سینه و شفیق تن و شقیق روح
و شریک ذات و عدیل نفس و زبدهٔ خلقت و خلاصهٔ وجود و ثمرهٔ حیوة
و ذخیرهٔ عمر و مایهٔ شادمانی و حاصل زندکانی بود در خوف و رجا جهان

روشن بر روی او و در شدت ورخا جان شیرین برای او خواستی
و در ایام حیوة کو ارش غمت شادی بقای او را و انسی و صفدر شباه
اندوه لقای او را شنا لحنی و بعد از انقضای مدت عمر در احیای رسوم و ابقای
ذکر خویش چشم بر بقای او داشتی و حمایت حریم حرم و نظم شمل اعزه متوقع
عاقله از رای او کردمی و دوام نظام اسلاف و ثبات قاعده خاندان از احساب
از و کرمجی ذات نو بخش آن خورشید طلعت هنوز از اوج کمال نادیده سحر
از مطلع عمر در عقدهٔ تقدیر مبتلای کسوف فنا گشت و هلال بدر آسای آن
مهر چهر هنوز غرهٔ اقبال نا یافته از منزل اجتماع بتیسر قضا بتیر قضا ابر محاق
اجل شد و شکوفهٔ حیوة آن گل پر ثمار هنوز حجاب غنچه تمام ناگشاده و نقاب
ذکر او بمشام مسامع نارسیده بنفحهٔ تند باد اجل در کنار خاک افتاد و مرا بر
آتشی نشاند که آب زندگانی در تسکین نایرهٔ آن برکار نتواند بود شعر
در چشم من او همچو یکی برق نمود • کز ابر بجست و باز پنهان شد زود
والحق درین صاعقهٔ آفت و طوفان بلا و بحر محنت و سیلاب آفت کهتر
نصیبهٔ خویش بی نکریست و برتن ناتوان و عمر ناچیز خود می گریست کم
چون اصل ثابت و فرع شاداب پژمرده گشت تنهٔ بی طاقت یادگاری
عواصف نوایب چند پای داری کند و از نوحهای که دل مجروح شرح آن
بر رخ رقم کردست این نقابات خطرات • از مرگ پدر بهست غم مرد مش

وز داغ جگر گوشه دلی دارم ریش وین واقعهاست هم کنار در پیش
اکنون غم ایشان دو خورم یا غم خویش ولما رمتنی فلذتی بفراقها
وقد فات عینی والدای والدی عزمت علی ترک الحیوة تغصصت
بفقدهما والمرء لیس بخالد ایعجبنی ترک تلیدا و طارفا وقد سلف
الدنیا طریفی و تالدی شقیت شقاء لا سعادة بعدها بموت ابی
شمس کما سعد الزبن لقد اظلم الدنیا علی بفقده بلی یظلم الدنیا اذا
غابت الشمس آری درین مقام اگر میسر شود تسلیم لایق تر است
و اندرین حال گرد دست و عده صبر نیکو تر که در مصایب صبر تأمل کردن
و بشکیبایی تمسک نمودن به از آنکه بجزع تهالک فرمودن چه دست
تدبیر از گشادن بند تقدیر قاصر است و علت فنا از قبول علاج و حیلت
بقا متأبی و چون سپاه قضا تاختن کرد طلبات آرزوی محال
و چون سایس اجل صفرا آورد کوشش عاجزانه سودای بیهوده بود
المقدور کاین شبهت را درین قضیت مجال نیست و ذات این مقدمه
از عیب ریب منزه است که چون اجزای انفاس معدود و شمرده شد
و اجل محدود فراز آمد و دست فنا صحیفهٔ حیوة را بختام قضای محتوم
مختوم کرد و غریم اجل و ازل با حضر داد و ودیعت روح بیرون آمد و داعی
تقدیر ندای یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک بگوش جان رسانید

ودرین

وشاهین قضا در فضاء عالم ارواح جان شکردن آغاز نهاد واوراد
حسابات بساط ایام زندکانی راکطی السجل للکتاب در نوشت وکاتب
کن فیکون رارق منشور بقای منشور انقراض بنبشت وجف القلم فرمان
راتغییر وتبدیل وامتثال راتقدیم وتاخیر صورت نبندد فاذا جاء اجلهم
لایستاخرون ساعة ولایستقدمون • حکم المنیة فی البریة جار
ماهذه الدنیا بدار قرار • برانیم تخت وبتازیم تیز • جو آرام کیریم کوید خیز
وهرکه از عقل بهره دارد واز فکرت حصه وبزیور علم متحلی شد وبزینت
فطنت متجمل کشت دل بر مقام این محنت خانه دنیا ننهد وجهان کذرنده
را چون ثباتی ندارد دل بر ثبات پای زند وداند که شیون او برسور نخرید
ومحنت او بر سرور راجح آید ودل نوازی او در ازای بدسازی بو فنند
وشراب عشرت اودر خمار عبرت دربی راحت امل او راجراحت اجل
برابر وچون دنیا جای کذر است نه مقام اقامت ومعبر عدم است
نه منزل استقامت جناب دوام ابد وبقای سرمد برانکیزد
واز روی امتداد مدت عمر دل هم شیرین نکند تا شربت مرک
بمذاقش تلخ تر نیاید که ازین سرای سازِ رفتن می باید کرد وسال
عمرت چه ده چه صد چه هزار • انما هذه الحیوة الدنیا وان الاخرة هی دار
القرار • وحامل اعباء نبوت ومبلغ انبای رسالت ازین معنی چنین

بیان

بیان فرموده است که من امسی فی الدنیا فهو ضیف وما فی یده عاریة
فالضیف مرتحل والعاریة مردودة قال الشاعر
الا انما الدنیا کمنزل راکب • اناخ عشیا وهو فی الصبح راحل • نعیمک فی الدنیا
غرور وحسرة • وعیشک فی الدنیا محال وباطل نوع آخر قال الله
تعالی عز وجل اینما تکونوا یدرککم الموت ولو کنتم فی بروج مشیدة
آفریننده کاینات که سابقه عزم بر قدم او تصور نتوان کرد چون عالم را
از حیز نیستی بوجود آورد بنیاد جهان را بر افنا واعدام خرابت لازم کرد ودر
ترتیب ترکیب عالم موت را بر حیوة مقدم کردانید که خلق الموت والحیوة
ونجهت بقاء نسل مهر وشفقت ابوت وبنوت در دلها نهاد که احبوا
البنین وشاخ ایشان را که نهال بس عجب وشجره نیک غریب است میوه
اولاد مزین کردانید که احلی الثمار الاولاد بوقت انکه از منزل مشیمه بمرحله
کیتی روی نهد صد هزار فرح ونشاط در دلها ظاهر کرداند وهنکام فراق هزار
چندان ترح وغمها بر جان نهد قال النبی علیه السلام اولادنا اکبادنا ان عاشوا
افتنونا وان مرضوا احزنونا وان ماتوا احرقونا بعلم الله چون خبر سفر
آن بلبل بوستان وکل خندان وعندلیب شیرین نوای وطوطی شکر
خای ومیوه دل وروشنای چشم وباکوره باغ اصالت وغنچه کلبن
لیاقت وراحت جان ومفرح جنان در کوش این بنده ستم دیده رسید

عقل و هوش دل و جان او وداع کردند و قطرات عبرات از درون جگر
خون گشته بر رخسار آمد و آه دود آلود از دماغ بگردون رسانید
کر بعد سوزش دل چشم من بگریستی بر زفان راند و نوار دیده برمید
و جهان تاریک دید و آفت بزرگ درین واقعه مشاهدت کرد و شرط
عزا و ماتم بجا آورد اما آخر مرهم سوز صبرست که نهایت هر شیون سکون چاره
چیست اگرچه مهر نیز زوال در دل نهاده است • اما چون اصل باقی است
جمعت فرع چه توان مستمند بودن فانک الورد وان ذهب الورد
ایزد تعالی فلان را وارث اعمار کرداناد هیچ روزی نیست که این دود
از جان بیرون نشد امید است که عوض این فایت فاردنا ان یبدلهما
ربهما خیرا منه زکوة واقرب رحما بصالحین خیر اولاد جبری کناد و آن
فلانان را عمری دراز دهاد و هم بیقین واثق است که فردا روز شفیع
مشفع خواهد بود این والذی خواست که بنفس خود روی بدان طرف
نهد و شرط ماتم باتفاق بر جای آرد اگر نه چندین موانع در بند در راه
نداری تا سوی خدمت زنجیرکشان بسر دوان آمدی لو ان الریح تحملنی
الیکم علقت ببعض اذیال الریاح • وکدت اطیر من شوقی الیکم • فکیف
یطیر مقصوص الجناح • اما موانع روزگار ظاهر و حرمان از خدمتشان روشن
بود ایزد تعالی صبر جمیل و ثواب جزیلشان روزی کناد والسلام

نوع آخر نهال اقبال فلان یکی اصل اغصان لطایف و مجد
افنان فواضل و عوارف است در ریاض کامرانی و جویبار شادمانی
سیراب بقای سرمدی و مثمر میوهای سعادت ابدی سالیان نامتناهی
باد دست عواطف قواصف حدثان از ساحت بار احتش مردود و
بر شوری شوایب نوایب زمان درگاه دولتش مسدود و ظلال جلال
و جمالش بر همگنان ممدود و عمادش واحد مکروه بر رخسار حضرت
حضرتش غیر مشهور و لا یخفی علی ضمیره المنیر که در گلستان گیتی هیچ گلبرگی
تازه از غنچه فانظر الی آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها بتعهد عهاد
ترتیب حسن ترتیب فاذا انزلنا علیها الماء اهتزت وربت شکفته
است که نه باز کل نفس ذائقة الموت • و خزان کل من علیها فان نضارت
او را بذبول طلوع کوکب سعد او با فول مبدل نکرداند و بر صفحات لوح
حیوة انما الحیوة الدنیا لعب و لهو و زینة و تفاخر بینکم و تکاثر هیچ
کلمه و حرفی محقق نشد که نه دست و اذا جاء اجلهم لا یستاخرون ساعة
و لا یستقدمون آیت او را نسخ نکرد چو جره باز اجل بال قهر بگشاید •
پیش ضربت او چه عقاب چه عصفور • مباش ای دل غافل بکار عالم
شاد • مشو بنعمت دنیا ایمن و فا مغرور • قطاعت فرات ناگهانی و بحادثه
وفات نهال شادمانی فرزند عزیز جعله الله فرطا صالحا لوالدیه الی الجنة

وصبّ علیه سجال الرحمة من عین المنة عام الاثر تام الغیر موجب العبر
بود نه چندان تلهف و تحسر و انحراف و تحیر بدل و جان ممکنان انداخت که
شمه از ان شرح توان کرد تعیناه حتی للغزالة والشرق فکل شیء لو نظره
من الحتم ولکن بشارت ما ننسخ من آیة او ننسها نات بخیر منها او مثلها
مقتضی سکون و موجب اطمینان است و شهود سر حکمت فاردنا
ان یبدلهما ربهما خیرا منه زکوة واقرب رحما مبشر تخلفی صدق و نتیجه
شایسته و سلالهٔ بایسته می آمد والحمد لله العلی الکبیر در مضمار این کار
جز رضا بقضا روی نداد و غیر مسرور بودن بعقد و روجهی دیگر نیست
وعلی کل تقدیر خود را از جملهٔ والذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا
الیه راجعون باید شمردن تا از خصوص وصف اولئک علیهم صلوات
من ربهم ورحمة بنصیب وافر و حظی کامل محظوظ شوند تا سعادت
اقبال و کامرانی باذکار انهار تو شافی شکست یکی نیست **نوع آخر**
فی التعزیة والتهنیة بالاجلاس درین وقت چون خبر وفات
آن سعید شهید فلان بگوش خادم رسید یعلم الله تعالی که از شنیدن
آن خبر هایل از عالم حیات بی خبر شد و نزدیک بود تا پای رمق از
دستگاه آن بستر در آید فریاد و نفیر کرد و قلق و اضطراب مفرط
مدتی مدید ماتم داشت و راحات دنیا بجمله بگذاشت اما چون اندیشید که

دنیا

دنیا دنی فناء فنا و عرضه غرضه هلاک است مر تحیی را بحنة تابوت
بدل کند و بر چهرهٔ حیات بچنگل ممات خسته کرده اند هیچ آستانه
دولتی نه بینی که دود ماتم از سقف آن سر بر نیارد و هیچ مشرب عذب
صاحب املی نیابی که صفای آن بتیرگی اجل تکدر نکرده و ذوای نعیم لا
یکدره الدهر هر شخص عزیز را لباس تا بی کل من علیها فان پوشانند
و هر صاحب ذوقی را شراب کل نفس ذائقة الموت بچشانند بضرورت
بقضا رضا باید داد و طریق تسلیم باید سپرد و دانست که حکم خدای
بجزع بسیار کردن و ناصبوری نمودن رجوعی نتواند بود والله یحکم
لا معقب لحکمه و این دو بیت نصب العین او گشت • وما یغنی التاسی
اذ تولی وهل ما فات مرتجع بآه • فاقرارا و تسلیما و صبرا • علی ما کان
من قدر الاله • و چون آن شجرهٔ سیادت همگنان را بی ثمرهٔ سعادت
نگذاشت شفیق دلها و شفیق سینهها بدو خواهد بود چه اگر گلی از بوستان
دولت فرو ریخت گلاب معطر بجای ماند و اگر ستاره در فلک رفعت
افول کرد خورشید ظاهر بجای بگذاشت • فان یک سیار بن مکرم انقضی
فانک ماء الورد ان ذهب الورد • خادم گاه گاه سیلاب دیده کام راز
آتش سینه در تموج می آورد و گاه گاه حرقت دل برابر با آب دیده گریان
تسکین می داد که نسیم اجلاس آن بزرگوار در مناصب و مسانید مرحوم

مغفور له شهید قدس الله روحه وادام تر ویجه وزینه وخبر تهنیت
داذ که برج مشتری ازان ماه منیر خالی کشته بفر رای خورشید آسای آن
مخدوم که موجب آسایش همکنان است آرایش یافت واقالیم جهان
بزرکواری را روشن کردانید ورنک کلشن ساخت خادم شاذمانیها
نمود وآن جنان دردی را جز آن درمان نبوذ واین قطعه بر حسب واقعه
تهنیت وتعزیت کفت **شعر** منصب آن کذشته پاک نژاد
بر امام نشسته خرم باذ • زان کذشتن همه جهان غمکین •
زین نشسته همه جهان دلشاذ • کر جراغی ازین جهان کم شد •
باز شمعی بجای خویش نهاذ • ور زحل بخت خویش پیدا کرد •
مشتری نیز داد خویش بداذ • تا بوذ عیش و رنج شاذی و غم
تا بوذ آب و خاک و آتش و باذ • جاوذان باش در حیات آبذ
غم وتیمار وانذهانت مباذ **الجواب** کتاب کریم که شفای
دل سقیم بوذ رسیذ وبدست نیاز کرفته شد وبر سر شوریذه و دیذه
ستمدیذه نهاذه آمذ وازان مواعظ دل پذیر ونکتهای جان فزای
خادم مجروح دل خسته جکر را مرهمی ساخت وجان فرو بسته را
کشاذکی حاصل کرد وصبر جمیل که ثواب آن جزیل است عادت خویش
کردانید وآن رسوم سزوارانه وخصال حمیدهٔ معززانه که در اقامت

تغرابغا

شرایط تعزیت واظهار تحزن رییت ودر فرط جزع واکتیاب وفزع و
اضطراب وعارض مبارک بدر رز ولولوء اشک مرصع کردانید وحقوق
خدمات آن متوفی نصیب را مجازاة فرموذن حکایت کرد وجود قطرات
عبرات حسرات از مقاطر اقلام او چکیذ از حسن عهد وبزرکواری او
مستبدع وغریب داشته نیامد واکر بکسوف آن بیاضی که آفتاب سپهر
دولت خادم بوذ روز عیش او بشب محنت مبدل کشت اما جون تباشیر
صبح عنایت بر حال خادم تافت ونسیم نواخت در ساخسار پژمردهٔ امانی
او وصل نفس عیسی مریم بوذ احیای تمام یافت ودر قالب او جان کرامی
باز آمذ وآثار طراوت وانوار سعادت بر صفحات احوال او لایح ولامع شد
ببرکات آن همت عالی زمام مناصب آن سعید بدست تصرف او
مفوض کشت توقع از لطف عمیم ونظر جسیم ومحاسن سیر خداوندی
آنست که آنج بمناظم مهمات بندهٔ پیوند وصدق شفقت خود کافل وکافی
آن فرماید تا جراحات دل را مرهمی باشد **جواب نامه که مرحوم**
صاحب دیوان در ظهر تعزیت نامهٔ فخر الدین نوشته بوذ
سدرت نایرهٔ دود ومفقود را موجود یافت انوار حقیقت فلا تعلم
نفس ما اخفی لهم من قرة اعین جزاء بما کانوا یعملون بر ضمیر تافت
شعر کر کل بشذ چه شد همه سبزی تو باذ ما را بس است عارض نو باوکان کل

تعزیت نامه که صاحب دوم بصاحب دیوان در وفات
پسرش خواجه شهاب الدین نوشته بود نوجوانی او جهان بگریست
بر تو ترش سرو بوستان بگریست • زندگانی بماتمش بنشست
مرگ بر مرگ آن جوان بگریست • کاشکی دیدمی کشتی همه تن
کز بجهی بمی توان بگریست • چون خبر فوات فات فلذة الکبد
بمسامع این دیار رسید کادت علیه تقطع الاکباد بر فور سر ایا این
بیت گفت شعر الی الله اشکوا لا الی الناس انّنی
اری الارض تبقی والاخلّاء تذهب • اخلّای لو غیر الحمام اصابکم
عتبنا ولکن لا علی الموت معتب • اذا کان اولاد الرجال حزازة
فانت الحلال الحلو والبارد العذب • بزم قد معدش عطر المقدسته وقدس
مضجعه خواند گفت شعر چه گویم من که بر جانم چه سخت است
که عهد عمر با جان تو بشکست • ترا نادیدش ای نور دو چشم
دلم اندر سواد دین می جست • چونکه باخبر گشت از وفاتت
خیالت را بآب دیده می شست • در خاطر دایر و در ضمیر سایر بود کی
بقیة الاعمار ابا و اولاد • در بندگی مخدوم و مخدوم زاده مرحوم مغفور
تغمده الله بغفرانه واسکنه فی بحبوحة جنانه گوزانه گذشته است بریز بلم
لا یزورد اغورد که بیش آرزوی عاشقان کشند دیوار • ان شاء الله تعالی که

کوهر

کوهر گنج ثمین سلالة الوزراء شرف الدین هارون جابر آن کسور کرده
فلا خطت به الحجاج اسرجا ولا واقف بها الدنیا فراقا مرحوم صاحب شمس الدین
الاصفهانی در وقتی که محبوس بود انشا کرده است قوله تعالی
وقد احسن بی اذ اخرجنی من السجن وجاء بکم من البدو الی الآیة مدتی
مدید است که عمری متطاول تا این حبسه و اسیر کمین گاه ان ربک لبالمرصاد
از بارهٔ تمامشوا فی مناکبها پیاده است و این بستهٔ زنجیر مقرنین فی الاصفاد
گرد واز لبادهٔ خود را بر بارهٔ کاو لنهاده است این بنده گاه ما عملنا علیه
من سوء است لکن مکر بر خواهان ان الشیطان لکم عدو واز غایت
اضطرار نه اختیار گاهی بر بیت قلعه سرکش روا پی شامخات جون
باد شوار است و گاهی در شکم شوامخ راسیات مانند آتش استوار عهدی
بعید است تا این تحت زده لتبلون فی اموالکم وانفسکم در حصار
صبوری آباد صبروا فزادتهم ایمانا بی نوا است نی در غار کهسار جعل لکم
من الجبال اکنانا گرو است از بیم روز بانان واتقوا فتنة لا تصیبن الذین
ظلموا منکم خاصة چون اوباشان در محله سنگ تراشان وتنحتون من الجبال
بیوتا متواریست و چون رندان از دست برد باتبهم بیاتا از لباس
عافیت عاریست روزگاری بر آمد تا این دست خوش حوادث ولنبلونکم
بشیء من الخوف والجوع ونقص من الاموال والانفس والثمرات • بار خیر

داران و السلاسل يسحبون محبوس است بابي عال شنع و قبائح صنيعهم

بما صنعوا قارعة با خاكساران و تائم منها تخرجين در مطمورة اخسئوا فيها

ولا تكلمون مايوس است اين زيان زده عمل باد هوا را و قدمنا الى ما عملوا

من عمل فجعلناه هباء منثورا مستوفى و توفيه حساب برموجب حساب

كرد كان ذلك في الكتاب مسطورا با عمل داران زيان مند بالاخسرين اعمالا

توكيل ضدو فتنوع نهاد و بباقي لم يك شيئا مذكورا برات داد هذا كتابنا

ينطق عليكم بالحق داده بجز دانك تيار القضاء ليقضي الله امرا كان مفعولا

حكمي نامه مزور فقد افترى بهتانا و اثما مبينا جماعتي مدعيان ان الذين

جاءوا بالافك عصبة منهم از شهرستان بفترينه بين ايديهن و ارجلهن

بخطوط چك نويسان فويل لهم مما كتبت ايديهم بگواهي عدول معتبر

والله يشهد انهم لكاذبون بتزكيه اعيان يلعن بعضهم بعضا مبلغ

ما ليس لي به علم بثبوت قضاة قاضيان في النار عرض داشته اند

قاضي يفعل ما يشاء مرا ملزم ادا مي گردانند در شريعت استماع دعوي

بي مدعي عليه كي جايز است فكيف اقامت بينت حكم بصحت فرمودن

آري سر رشته شرع بدست تصرف ماست ما ننسخ من آية او ننسها

نات بخير منها ما را تصحيح اين حال از نامه مسجل رسلنا لديهم يكتبون

و گواهان تكلمنا ايديهم و تشهد ارجلهم محقق شده است و بتزكيب

والله

والله يرزق من يشاء رسيده در اعتراض بر فرموده سيد و داست لا يسئل

عما يفعل ترا حالا بدين سؤال بي توجيه كه بر نكته فهم ناكرده كرد سر قضا

كردي بتحته امر و لا امرد لحكمه مي سپاريم تا يستخف وهمان بزندان ليسجنن

و ليكونن من الصاغرين باز دارد و بعد از انقضاء مدت عدت بعلت

احسان و بهانه قلت ببياند ترا اطلاق ان مع العسر يسرا ارزاني داريم ترا

بيكاره تا هر تسعة رهط يفسدون هنوز در پيش است تا قطع اين

منازل و طي اين مراحل نكني از عقبات ظلمات بر چشمه آب حيات نجات

يخرجكم من الظلمات الى النور چگونه رسي موسى عمران عليه السلام با همه اختصاص

اني اصطفيتك على الناس برسالاتي و بكلامي و قرب كليمي و كلم الله موسى

تكليما چون بكوه طور آمد تا جمله فتم ميقات ربه اربعين ليلة بر رسم

تحية المسجد تمام نكرد اجازت مراجعت نيافت تو با همه دوري و مغروري

و شقاوت سينه كليمي چون برين قله از سعادت دور برابري كم از انكه

جمله بر آري كه از علايق انما اموالكم و اولادكم عدو لكم فاحذروهم مجرد

شوي و حاصل عزت را بباد فاصبح هشيما تذروه الرياح بر دارند

و بر صحيفه منشور مسطور رقم كان لم تغن بالامس نگارند تا در صفحات

بر سيكه در آينه ضمير خود نقش ما اغنى عني ماليه مشاهده كني خداوند ملها

بر آمد تا اين مراتب حصول لطيفه لعل الله يحدث بعد ذلك امرا • و طالب

وصول وظیفه سبحان الله بعد عمر نبرا بموافقت چنین از آوان من آه
مهین بازمان انشاناه خلقا آخر فتبارک الله احسن الخالقین در خانقاه
رحیم رحمن زمین فی غیابة الجب خلوت نشین شده است و چهلها بر آورده
و ریاضتها کشیده بارها از قلة آرزو نید دماغ بیکان ملمع پوشیدند زعفران
دمعا و دمها بر او در او رخساره دوانیده است و از لطف عنان سیلابها
بکشت زار زعفرانی رخساره رسانیده عقله جگر را از یا لایش دیده پالوده
و گوشت پاره دل که ان فی بدن ابن آدم مضغة یقال لها القلب بر سندان
مجاهدت خاییده و گاز دمجاهدت با استخوان بی طاقتی وهن العظم
منی رسانیده عاقبت کار آن برهنه مادرزاد را خلعت فکسونا العظام
لحما پوشانیده و خون خوارج از درکات ظلمات بعضها فوق بعض بطبقات
متنزهات الدنیا خلوة حضرة رسانیدند و این بیچاره در همان ها و یالوه
صعداء لحن کماکان والغناء زیاده بر می آرد چه حکمت است آری ضمیر
تو آینه چنین است از نفس ناله زنگی سویدا و دولت زنگ بر آورده
مهر تربیت شیخ ابوالفرج در و فطری المؤمن مرآة المؤمن کرد از صفا من
اخلص لله از روی مشاهده نکرد آن را بصیقل اذا ذکر الله وجلت قلوبهم
در شناو تا بمصقلة الا بذکر الله تطمئن القلوب و راجلی همه مشغول تو
بر معمول کند ریاضت بود لاجرم از سنگستان دولت که فهی کالحجارة او اشد

قسوه

قسوة رشحة از چشمها ینابیع الحکمة نتوانست گشودن قراضه قلب
از خلاص دارویی اخلاص مغشوش بیرون آید صراف بقلبها کیف یشاء
از میان انگشتان بین اصبعین من اصابع الرحمن بکم رانید عمل نوبه از سر
علم بود از الجنت منخ نیامد ما اتخذ الله ولیا جاهلا ثمرا لخت استعداد
خلوت نشینی حاصل بی باید کردن مسئله فقه نادانسته باد او ستاد
و علمک عالم نکن تعلم با عراض جدل در آمدی بدین غرامت بچندی تحقق
ایام جاهلیت زین للناس حب الشهوات من النساء و البنین و القناطیر
المقنطرة من الذهب و الفضة و الخیل المسومة و الانعام و الحرث از موج خاطر
فرو شوی تا امی مطلق کیوم ولدتک امک شوی و آنگاه در پیش مودب
ادبه اللیل والنهار زانو زن تا زبان باطن ترا بر حروف تهجی حب الدنیا
راس کل خطیئة روان گرداند بدرت در بدو کار آن همه رغبت از آنکه خبر
سابق فی الاشجار باشد که و علم آدم الاسماء کلها ثم عرضهم علی الملائکة
نوکم از آنکه باسماء الرجال مستحضر شوی که اهلک عادا الاولی و ثمودا
فما ابقی و قوم نوح من قبل انهم کانوا هم اظلم و اطغی تا در سلک اصحاب خدمت
منتظم گردی تو ادب القاضی من لم یرض بقضائی ناخوانده و بر قناوی
قضی الامر الذی فیه تستفتیان وقوف یافته بمطالبی لیقض علینا
ربک بالحق در آمدی روزی چند در علم نظر فاعتبروا یا اولی الابصار

در مدرسه و درست ما فیه در حلقه پنبه دستاران و من الجبال جدد
بیض روی باشتغال آورنا چون مباحث تحت فی الارض برسی
در تنور یا ویلتا اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب عزو نمای چون اسعد
علی یافته باشی انگه گرد زوایای پشمینه پوشان و یکون الجبال کالعهن
المنفوش بره آی تا صحبت یا صحبت بزرگان و الجبال اوتادا در یابی و هم
رنگ ابدال یوم تبدل الارض غیر الارض شوی گذری بطریق سیاحت
و سیاحت مجمع البحرین ذکر و فکری کن تا از معلم اول ما خلق الله سر
من صمت نجا استفادت گنج ترهدایت تهذیب النفس روزی کرد وای
معدوم محنت زدگان بیدار در صمیم شب تار تتجافی جنوبهم ای مونس شکسته
دلان غم خوار انا عند المنکسرة قلوبهم والسلام علی من اتبع الهدی این
خدمت در اواخر جمادی الاولی نوشته می آید و نحو ادموعی ما تخطط بانینا
از حالی که شکر باری عز اسمه بران واجبست که بسیار بد باشد
از بد بتر اگرچه بدان خدمت نیاز نامها بیش پیش دارم اما شرح آن نیاز
باری نمی نمایم چه توان دانست که در چنین حالتی لو رایتنا ها فی المنام
لفزعنا سپید کاری سپهر فیروزه فام روز امید روی بخت من سیاه
کرده و خیره دستی روزگار ناساز کار نگون دل بر رخ بی رنگ من
نیرنگ زده و از هر جنس خطرات اضجار در صحن سینه از سر کینه دست

برآورد

برآورد و دلی که بیت الحرام کرم بود بیت الاحزان مصایب شد و قبله که
قبله متمنا بود کعبه محنتها را حجر الاسود وار نشانه گشته و تنی که رکن
فضایل بود از کعبه آمال بمقام خیبت باز آمده و از سر صفای سینه
در منای غنا احرام انتظار گرفته تا که داعی اجل را لبیک زند و عمره عمر را
در نوردد و ازین بادیه پر آفت دنیا بدار السلام رسد شعر
فیا حبذا منی لمن یسکن القبرا و گردون دون چون مرا بسته دید
و میدان تنگ در معرکه تعرکیه من شاکی السلاح در ابستاده و در کمین
جیش امید من شکسته دل تعبیهای عجب ساخت و از سپاه غم و اندیشه
که چون ادوار آسمان نهایتی نا پیدا دارد گرد دل و جان من قلب
و جناح بر کشیده و میمنه و میسره را بحوادث مختلف و وقایع متفرق
آراسته و وفات عزیزان را بر وجه طلیعه پیش فرستاده و فراق
دوستان را ساقه آن گردانیده • وصف جفا راست کرده و رایت
بیدادی برافراخته • و تیغ جور آهخته و کمان ستم در بازوی طبیعت
افکنده و جعبه حوادث بخدنگ آفت آگنده و کمین قصد برگشاده
و ترکتاز فتنه آغاز نهاده و با چندین عدت و شوکت خصومت
من بیچاره بحرب و جراح برداشته و نهب مال و غارت جان آغاز کرده
و این نیم خرده که آخر بهر وقت در سپیاری کردی پای کشان بیشت

بهزیمت داد و صبر گریز پای که هم پای برزمین زدی یکبار یکی از دست
افتاده و دل که در دیگر وقایع جان می کندی بمیان خوارزم در پناه
دوستان گریخت و حالت ان الله یحول بین المرء و قلبه محقق گشته
و عقل که در هستی ان خود بر کمال از شداید کوناکون الفرار مما لا یطاق
من سنن المرسلین بر خواند و تن خسته شکسته درین اندیشه
سر بگریبان فرو برده و ازین غم آه بر آورده چه دانم کرد با گردون
بدین لشکر که من دارم و ضرورت حال تحدی سینه و حیرت
و تحیرت بنهایتی انجامید که آتش پای شدم تا این عمر باد پای
را که خاکش بر سر باد چگونه فرا آب دهم و زبان خاطر ازین معنی چنین
عبارت کرد تا داد فلک پیند و زندان بندم می گریم و بر کار جهان
می خندم دل از دل و جان و خان و مان بر کندم از مرگ بتر چیست
بدان خرسندم و بادیهٔ پایان اسیا و عدم استطاعت بر سدهٔ
باب زیارت احباب که کعبهٔ جان و دل اند حایل شده و دل نوازی
وصال بلعبت بازی خیال باز آمد و چشم ارزو در طلب همنفسی
آخر بکنفس دلداری کند و با من سوخته دو سه حدیث برنمک
رند جهار گشته و تن خام طمع که در پنجهٔ عنا و ششدر بلا افتاده است
بامید آنکه آخر درین هفت هشت ماه از دیوان نه فلک ده یازده

خبر بلا بیتی بدو رسید محصول دوازده برج را افزار باز نهاد و هر فلک
برداخته آرزومندی و التیاع و تحنن و تعطش و نزاع بدوستان یگانه
و یاران یکدل و عزیزان محرم و رفیقان همدم و حریفان موافق و کریمان
موفق و مخدومان شفیق و برادران مهربان که در حوادث خویشتن را
پیش دوستان سپر تیر بلا سازند و از گزارد حق صحبت بتیغ روی
نتابند و بر قانون حریت و قاعدهٔ اریحیت و چون بیچاره‌ای را پای
در سنگ نامرادی آید دستگیری مشفقانه لازم شمرند و چون آزاده
در بند محنت ماند گشایش او را مردانه میان در بندند اذا استنجدوا
لم یسئلوا من دعاهم لایة حرب ام بای مکان و آن مجلس بحقیقت
پشت آن سپاه و سر آن قوم و روی آن زمره و صدر آن جریده
است چند و چگونه رجه و چون باشد و دل و جان را که با آن مکارم
اخلاق خو گرفته اند و الفطام عن المألوف شدید بر حرمان خدمت
دلنواز و فوات صحبت جان پرور چه مایه تأسف و تلهف روی نماید

شعر
زمانه محنت بی‌رحم یکی هزار کند گهی که با دلم اندیشهٔ تو یار کند
خیال طلعت تو سوی خاطرم هر شب دو اسپه تازد و تا صبر من شکار کند
بسا غما که دلم خورد در جدای تو اگر دلم نخورد غم بگو چه کار کند
ز غم بنالم هر شب چه مادری شفیق که در وفات پسر ناله‌های زار کند

اگر ضمیر مرا بر جرخ سایه اندازد / زتاب چشمه خورشید را فکار کند
نشاط بود مرا با تو در غمار بسی / کز آیذ اری بزرخ آدمی شمار کند
شراب وصل تو بسیار خورده ام چه عجب / که گر کنون ز غمی فرقتم خمار کند
روزگا بدین روزگار افتادم / جنین ستمها بر مرد روزگار کند
در انتظار لقای تو دادهام داند / که هیچ غم نکند آنچه روزگار کند
جو یک بلا ز من خسته ناامید شود / بنو بلای بجنم امیدوار کند
نگار خانهٔ اندوه شد دلم زین وی / ز راه دیده بخون روی من نگار کند
بلی جو وا پس در جنید از کسی دولت / زمانه خون دلش نوذ در کنار کند
ز بی قراری کارم بجان رسانیدست / نعوذ بالله اگر هم بدین قرار کند
بصد بلا ز جفای زمانه در بندم / بلی زمانه گرینست ازین هزار کند
جو ترک ناز بلا کم نمی شوذ چه عجب / گر این شکسته تنم گور را حصار کند
جو مرد را همه اختیار باید زیست / عجب نباشد اگر مرگ اختیار کند
بکرد کار پناهیده ام که جان من / اگر کسی نکند فضل کردکار کند

و میخواهم که بیش ازین در شکایت نکایت روزگار که بر روی دلم محنتها
آورده است و با من مسکین معاملتها کرده کان نه شرعی بوده و
دیوانی شرعی نه بیوندم و حکایت حوادث ایام که جون قطرات باران
نیسانها و خطرات خواطر انسانی یکی را سر اندر دم دیگرات سر باز نکنم

و در حضر

و در حضر غرات بخت مزوریک رقم اصحاب الرقیم بر خود کشیده است
و در کهف غفلت اگر مهلت یابد خواب سیصد و اند سالهرا میان بسته
لب نگشایم که طرفی ازان قصهٔ پرغصه گر شرح دهم هزار دل خون گردد
لو انّ علی الافلاک ما فی قلوبنا تهافتت الافلاک من کل جانب ومهمان
بهتر می نماید که آن مجلس که زندگانیش باد نیز باستکشاف آن خاطر رنجه
ندارد تا بجور دل نشود که از ذکر این وقایع جان گداز جگرسوز جز درد سر
و رنج دل حاصل ندارم یا ایها الذین آمنوا لا تسألوا عن اشیاء ان تبد لکم
تسؤکم و تحقیقت گردد که کس بزبان حالت این واقعه شرح ور کند
کس بقلم صورت این حال رقم آتش سینه زبانه زند از راه دهان
صفحهٔ کاغذ پر خون شود از نوک قلم اما با این همه دل قرار نمی گیرد تا دل
پردازی نرود و ازین غمها نفثة المصدور بی اتفاق نیفتد تا جنانک کهتر
حقایق آنرا برای العین مشاهدت کرده است و لا ینبئک مثل خبیر علی الجمله
والتفصیل و قصیر عن الطویل از حوادث ایام محنتها دیدم که اگر حکایت آن
بر بیکر آفتاب نورانی نویسند سیاه شود و حکایت آن اگر بر دل سحاب
نیسانی رسد آتش بارد و از مکاید زمانه غمها خوردم که ذوق آن باد آب
حیات بنشاند و سوز آن خاک در چشم آتش دوزخ اندازد و از فرقت
عزیزان حرقتی بدل من رسیده است که شعبهٔ از شعلهٔ آن اگر سوی گردون

یا زده پستان را در درجات اوج محترق گردانید و اثری از شرار آن اگر با بحر
محیط آسیب رسد ماهی را در غمرات موج بریان کند • جار الزمان علینا فی تصرفه
وای دهر علی الایام لم یجر • عندی من الهم ما لو ان ایسره • یلقی علی الفلک
الدوار لم یدر • و درستی چنین ترشیها که روزگار بی مزه بر من می کند
و چنین تلخیها که از ناشیرینی بخت شور بکام دل می رسد در تجشم تا جان
ستم رسیده و ناکامی دیده گرامی باید در جمله نمیدانم که من مسکین
از مکمن صلب بمسکن رحم بکدام ساعت انتقال کرده ام تا چنین آفتها در کمین
بوده است و از تنگنای مشیمه بفضای زمانه بچه طالع آمده ام تا چندین
گونه محنت استقبال من واجب داشته است و علی الخصوص از حضرت
خوارزم بدین سفر که لقبت شقة من النار بر تنگ دوخته و آیت لقد
لقینا من سفرنا هذا نصبا در شان او منزل گشته بکدام اختیار روی نهاده
ام که چندین رنج اختیاری می بینم و نشان بختیاری نمی یابم و در هر منزلی بلایی
نو خاسته نازل می شود و در هر گامی ناکامی بیگانه روی بسلام می آرد
و در هر قدمی غمی چیره چشم سر بر می زند و در هر فرسنگی خر سنگی درشت
زخم در پای می افتد هر روز غمی و هر زمانی المی • افکند فلک ز خدمتت باز پسم
وین توسن عمر تا لب گور رسم • چون نیست بدست بوس او دسترسم
کز خدمت هیچ کس کنم هیچ کسم • این فصل ماجرای بعضی از احوال روزگار

خادم

خادم است که از اقتضای کواکب نحوس درین زندان و بند و حبس و قعر
چاه و قید محنت بعیدا عن الساحة گرفتار گشته ام و چون مرغ پای بسته
و خسته بدام هزار گونه غم پای بند شده ام و چندانکه سر بر قفس می زند
روی خلاص نمی یابد آفات عامه کبری محنت و واقعه عظمی آفت
هجران خدمت مخدومی است که شب و روز غصه و محنت اشتیاق
آن خدمت دایره وار گرد خادم در آمده اند و نقطه وار او را در میان گرفته
خون بر در آستانه می بیند و هر پرس • انه لا ییأس من روح الله الا القوم
الکافرون • اگرچه مقصد دور است و راه مخوف و وصول نا پدید و عاقبت
نامعلوم و عمر ناپایدار و زمانه غدار با این همه از فضل ربانی بعید نمی نماید که
عن قریب من حیث لا یحتسب واقعه طلایه شود و من حیث لا ینتظر
لطیفه روی نماید و این یک آرزوی او را اگرچه روزگار رنگی با جان دارد
در دل شکسته نکند و دیده خادم را بجمال جان فزای جهان آرای مخدومی
مکحل و روشن گرداناد • اللهم حقق هذه المنیة قبل حلول المنیة • بنده مسکینه
حکیمی امید بران مقصور داشته و کلی اعتماد بران کرده است که مصالح کمتر
در جوار اهتمام خویش گیرد و حجر نابکاران مضیع و بدگرداران مصنع واجب
دارد و دست گرفتن و فریاد رسیدن این خادم از عزت و تقدیم
عنایت درین فرصت از مواجب سیادت شناسد و دل بستگی گشادن

این عقده از عهده کرم لازم دانند چه ارباب مکنت اگر درماندگان
محنت را با دست نیارند در احکام مروت آنرا چه رخصت توانند
جست همت بزرگوار بر تدبیر استخلاص بنده کار رزو تعیین وجه
مصلحت یکهزار باز نفرماید گذاشت چه اندیشه او بمجاورت سینه
مجروح مجروح است و ارباب وقایع را ابواب صواب نامفتوح چه
این بنده کامی را که بقول اصحاب غرض بگناه برمن بسته اند بگناه برگرفتم
واین بهانه را که برمن گرفتند براست بنداشتم آخر هم این تعذیب و عقوبت
را حدی باید واین مدت ناکامی را انجامی پدید باید آورد و آن جز
از کرم آن مخدوم متوقع نیست که در حضرت جلال سلطنت مشار
الیه اولست و توطید قواعد مملکت بیمن کفایت و رعایت رای
صایب او منوطات امیداست که شفقت و رحمت در اتمام کار
خادم دریغ نفرماید چه عاقله قوم از عقیله ابرام نجات نیابد و مشرب
عذب از کثرت ازدحام خالی نماند و درخت مثمر از درد سر سالم
نماند والمشرب العذب کثیر الزحام • و همچنان مجالس کبار رواعه بزرگوار
واجله روزگار شموس الملة والدین بدور الائمة فی العالمین مفاخر
الفقهاء والمناظرین اخوان الصفاء واخدان الوفاء اخیار الامة
واحبار الملة فرائد الدهر ومشاهیر ماوراء النهر فخر الملة والدین وشمس الملة

والحق

والحق والدین وتاج الدولة والدین را ادام الله علوهم خدماتی که از نسیم
خوش گوار دار القرار خبر دهد میرسانم و عوایق چون انگاشتن خاطر
روان شود نسیم آن روان گردد زلفی اللیل والنهار مرتب میدارم
و از یاد کرد و شرح اشتیاق خدمتشان چون نطاق کوته ساق از ان ساق
علی وجه الاتفاق قاصر است که محیط بسیط بشرح و بسط آن وفا نتواند
کرد اذا لم تستطع شیئا فدعه برخوانده می شود و بر قاعده سنن
مالوفشان متوقع می باشد که از علو همتشان در رعایت این کهتر عواطف
عمیم مصروف فرمایند و دلبستگی بگشادن این عقده از عهده شفقت
و مکرمت لازم دانند و تعیین وجه مصلحت را یکهزار باز نگذارند چه ارباب
وقایع را عنان بصارت از دست میرود و پای خرد خرده بین وکفایت
دوراندیش از رکاب کیاست و حصافت بیرون می افتد اگر کهتر را که
بچنین دستکاری که گردون با وی می نماید وبدین زشتی که بخت حرون
در سر می آرد دست و پای بصارت از کار بشود عجب نباشد
چه در ایام نکبت عاقل مدبر غافل مدبر فراچشم آید و در مقام حاجت
سبک روح گران مایه سنگ گران سایه نماید • خداوندان و بزرگان
که منزلت من کهتر و دوستی خویش می دانند و منزل دوستی خود
در دل من می شناسند و ذکر مرتکب ستر باری این تطویل و علاوه این تثقیل

شوذ و راستی ازین کرانجای نه چندان کران باری حاصل آمده است که
بهیچ علاوهٔ دیگر اقدام نتوان نموذ مع الجمله اگر زحمتی در افزایذ و شفقتی دیگر
این کهتر را بر سر آید از آنجا الی بر خاطر مبارکشان عایذ خواهد شد علی الخصوص
مخدومان خاص سید المحققین نظام الملة والدین و تاج الائمة مجد الدین دام
نعماهما که مخصوص و مذکور اند بتحیاتی که فراخ روایح اخلاق ایشان دارد
آرزومندی بجمال مبارک هر یک خود هست چنانکه مت ازان بازپرس
شعر حسبی بمعنی غیر ان الروح عندهم • فالجسم فی غربة والروح فی وطن •
فلیعجب الناس منی ان لی بدنا • لا روح فیه ولی روح بلا بدن • و بکرم کامل
و لطف شامل ایشان که از فواید و عواید آن نصیبی مفروز و حصهٔ معین
داشته‌ام که بجهت تیسیر این عسیر و خلاص این اسیر از راه اخلاص برید
دعا را بحضرت ملکوت روان دارند و در فتح باب نجح مقصود چشم بر
دریچهٔ غیب نهند و بنتایج صبح فرح نفت افزایند قال انی اعلم من الله ما
لا تعلمون چه مقصود گرامی تر هنوز در پردهٔ غیب مستورست
و دری شریف تر در صدف خاطر مکنون • و انما القطر تلو بارقة واول
الفکر آخر العمل هنوز ساقی بلا جرعه باقی دارذ و بر عادت مجلس تازه
می کنانه مکر بخت بذ در خواب دیذ که ازین حبایل بلا گشایشی می طلبم و ازین
کناکش و نیازهایش می جویم با این کهتر میگوید که اگر بواسطهٔ وداع

جان

جان است نخشای بر آنک راحتش مرکب بوذ لکن چون صورت گشایش
زحمت نمیذهد و می گویذ که از حجرت نتوانی کرد توقفی شرط است که هنوز
رحم مردان کار بواجبی نذیذه و آسیب محنت روزگار بتمامی نیافته اگرچه
عالم غیب هر یک تازی تازه منتظرست دفینهٔ جان بصحرا آورد و در حقبهٔ
روزگار خدنگی چون خوار متخرات نشانهٔ دل ایش آر هنوز بادی در سر
که آتم از سر نکذشته باش تا آتشی بر خرمن سیزم که دمی خاک از من بر سر گیری
از آتش دوذ دیده باش هنوز در جمله درین غصه‌های بی پایان چندان غمهای
نابت قصم بخاطر من روی نموذه است و چندان محنتهای دست قوی در پیش
من دست در هم زده که اگر اثر آن بقضا عده سوی اثیر میل کند اطباق فلک
از هم فرو ریزذ و اگر حاشیه این برزخ بقعر ارکان زمین رسد تزلزل گیرد
و اگر سوز این حرارات بدل کوه باز خورد جواهر در ضمیر کان خونابهٔ تاب
لعل مذاب گردذ شعر هر شب دل من چنان بسوزذ •
کز سوزش او جهان بسوزذ • گر من نفسی ز دل بر آرم
ستاره بر آسمان بسوزذ • مع الجمله واثقم که درین نوبت نکبت
و شدت صحبت و حیرت که این خدمتکار را در آن می دانند و می بینند
آنچ لایق کرم خداوندان باشد از بذل اشفاق مدخر و در تقدیم آنچ بصلاح
حال او پیوندذ تاخیر نروذ و سرود نوازنان آن مجال غیبت او مطلق

عنان نگذارند و رجوعی که نوکران او در اتمام مهمات کنند بگران نشمرند و کفهٔ
حسنات را باحسان در حق ایشان گران بار فرمایند چه حقی که در ایام غیبت
و انکه چنین غیبتی ثابت شود موقع منت اندران هرچ مشکورتر باشد و شفقتی که
در حال ضرورت و خاصه در چنین ضرورتی مبذول کردد و تحمل شکر اندران
هرگز ادم معمور بود و لوا به فیما ارام و رای اصابه اولی النهی زندگانی خداوندگار
و بزرگان در ناز و نعیم دراز باد و دست نوایب از ساحت کریم موالی
کوتاه و مهمات دین و دولت موفق و اندیشهٔ همایون موفر و من فضل الله نیل
این نشات بذیل سعادتی مبشر و بلغ الرحمن غایات المنی کل امر یبتغی
الیه و ابتغانا • لعمرک ان العمر اکثره فنی • و یهدم بنیانه الزمان و لا یبنی •
و خلق الایام مالا اطیقه فجسمی مهزول و قدی منحنی • تبدد شملی بالفراق و انما
زمانی بتفریق الاحبة قد عنی • فها انا اشکو اصبوتی و صبابتی • و اذکر ایام
الحمام انثنی

خدای که بذل جان او را / پایهٔ اولین احسان است
که مرا در فراق خدمت تو / زندگانی و مرگ یکسان است
کمترین نما به لطف صنعش را / باد نوروز و ابر نیسان است
از هراسانی که بی تو بود / خاطر و طبع من هراسان است
می کشم در فراق سختیها / هجر یاران نگفتن آسان است
نه همانا که هیچ رنج دگر / که بر انسان بود برین سان است

دل و جان در نعیم خوارزم اند / وای بر تن که در خراسان است

اعداد تحیت و درود آفرینی که از طی آن نسیم نعیم ابد آید و از نوی آن
بوی عهد قدیم زاید ازین کلبهٔ عنا و زاویهٔ غم که می گویند دل است نثار مجمع
کرم کرم و آن خود جز جناب مانوس خداوند ولی النعم شهاب الدین جمال
الاسلام تاج المحققین منشی النظم و النثر افضل خوارزم ادام الله علوه نتواند
بودی فرستم یا لیتنی کنت معهم فافوز فوزا عظیما و دور از آن جناب
با دوری آن جناب چندان اندیشهٔ شوخ دیده بر من محیط شده است و جان
صبر کار نادیده مرکز حالی داشته است که اگر چه دل میخواهد خاطر مواتات
نمیکند که محافظت عادت قدیم بجای آرم و مراقبت رسم معهود واجب
دارم و دیباجهٔ سخن را با جمله ادوات مزین گردانم و تیزدستی را ان
رسم و سم تکلف گرفته و در کشاکش استعمال خلق خلق گشته بشیوه
مخلصان که همانا از آن نوع دلیل بر آنکه خطرهای عظیم مشاهدت میکنم
و دعوات بخلوات یکی با سابقهٔ رضا همراه باشد نه با شایبهٔ ریا مزیج لایق
تر و در حالی که هستم از آن خدمت فارغ نیستم جمال اللیالی فی بقائک
فلیدم بقاؤک سرمدا علیهن زاید همواره ورد زبان دارم این خدمت
در اوایل جمادی الآخر بقلم آورده معوذه می آید که چون مواکب عالیه نایب
گرد کار وداع روزکار خداوند عالم سلطان اعظم لازالت بالظفر محفوفة

وابدي الصروف عنها مصروفه بدر شادیاخ نزول کرد و بهرکجالی راکه اش
ازین بنذل مواهب در دل خلایق کاشته بوذ و بزلال انصاف پرورش
داذه و شکوه و هیبت پادشاهانه در ساحت سینهٔ عاصیان دواعی
مکرت و عزت را کام روا کردانیت و از حریم سیاست ملکانه بثغر سینهٔ
مخالفان مسرعان رعب و هراس آمذ و شذ کرفتند و برقانون معتاد و رسم
مالوف که بهر جا که عنان مبارک معطوف کرد فتح و نصرت باراق و رایت
همایون مقرون باشد صباح نجاح هم از مطلع کار روي نمود سنة الله التي
قد خلت من قبل ولن تجد لسنة الله تبدیلا یکی شاه جون راه فرار بر خود
بسته دید و وجه قرار متعذر کشته تضرع و زاری را سپر تیر بلا ساخت
تا از نکایت شمشیر خسروانه نخشاشد زبان خشانهٔ جان را که باقیست دریابد
و آن کیست که سیاست خدایکانی جون ابروي انتقام درهم کشد و کره
هیبت بر پیشانی آورد و چشم خشم بروي اندازد و روی بدو نهد که
نه لب بخواهش بکشاید و بدندان رخسارکان خاک نبوسد و جون کمال
پاک دینی و خوب اعتقادی این خدایکان خداترس که اظهر من الشمس است
میدان کبار ائمه و ابدال ولایت را وسیلت استعطاف راي پادشاهانه
ساخت و انواع جاپلوسی و دمدمهٔ دروغ مدد آن کردانید از آنجا که شمول
رحمت و فیضان رافت خداوند عالم خلد الله سلطانه است و المومنون

هینون لینون کالجمل الانف ان قید انقاد و ان انیخ علی صخرة استناخ
خواست تا کمال قدرت دنیاوی با حراز سعادت اخروی مشفوع کرداند
اذا ملکت فاسجح را کاربست و عفو قدرت آمیز را از متممات محاسن
اخلاق ساخت و جرایم جرایم آن منافق باب مغفرت در نوشت
و جناح اغماض بر جراح آمال و جناح ظاهر او منبسوط کردانید و اعزاز و تنویه که
آن ناشایست شایستگی آن نداشت ارزانی فرموذ و با کمال پیش بینی
و دوراندیشی و امعان نظر در عواقب امور از ین دقیقه غافل ماند که نادان
جز بعذاب عاجل و عقوبت آجل از ارتکاب معاصی اجتناب ننماید و ناکس
حقوق نعمت و لطایف عواطف را جز بکفران و عصیان مقابل نکند و اکرچه
هیچ پیرایه پادشاهان قادر را چون کمال عفو و احسان نیست فان اولی
الناس بالعفو اقدرهم علی العقوبة و احق الناس بالاحسان من جاز حکمه
اما باعتبار محل استحقاق دران مرعی کذاشتن از طریق حزم دور افتد
جه مقررست که هرکه باعتماد سایهٔ ابر در صمیم هوا جهر خانه اختیار کند از دست
برد حرارت آفتاب بستم نماند و هرکه بمعرفت روشنای برق در سواد آب
سواد شب راي سر کم نپش کیرد از تراکم خیل ظلام جز بر سر کردانی نرود
و هرکه در راه دلبازی پشت بمهر زنان و پیمان خوبان باز کذارد بحقیقت
از بوبهٔ وصال در بوتهٔ محنت و نکال کداخته شود و هرکه وجه تناسل از زیارت

خیال معشوق سازد همان آینه با انقطاع عقب و شمول ذکر خاندان مبتلا کرده
و هرکه بر خوب عهدی شیران و حق گزاری ناکسان دل نهد بی‌شک در محل
حسرت و مقام امتحان از وصمت ندامت و ضیاع بذل حقوق بهرهٔ تمام برگیرد
و داعیهٔ شک را درین معنی مدخلی نیست که در صحن شورستان بامید ریع تخم
پراکندن و در لجهٔ دریا برای ذخیرهٔ اعقاب دفینه نهادن و شیطان را بطمع
انابت کلمهٔ شهادت تلقین کردن و کوزهٔ مار را بانتظار حق شناسی در شیر
جای دادن و از صفحهٔ ماهتاب صحیفهٔ تعلیق پرداختن و در تیزاب خشت
زدن حقی بموضع تر و سعیی بموقع تر از آن باشد که در بارهٔ ناکسان بطمع حق
گزاری و امید وفاداری انعام و اصطناع فرمودن چه از سپهر ازرق
زرّاق هنوز مروّتی زیادت از آن آید و از روزگار مکّار مکارم عهد
بیش از آن خیزد که از ارباب فجور و فسق توقع وفا دارد و برعایت
حقوق چشم نهد و بحقیقت حادث تقدیر بود که زمام رای پادشاه
بدین راه بنهضت و تسکیل و عزم کشید تا حجت ان الله یحکم ما یرید گواه حقیقت
کرد و منشور ان الحکم الا لله توقیع مزید تحقیق کرد و الا رای که باول
فکرت نظر بر اواخر اعمال اندازد و هم در فاتحت کارها تدبیر عاقبت پردازد
هرگز بمثل این تغافل و تهاون منسوب و مطعون نشدی است و فی الجملة
جواد کبوة حاصل الامر بعد از آنکه چند کرت اختلاف رسولان اتفاق

افتاد

افتاد و عهود و ایمان که بنای ارکان ایمان است در میان آمد فرمان
خدایگان بر رفتن جمعی از بندگان که من کمترین یکی از ایشان بودم در آن
بقعهٔ نامبارک لا بارک الله فی طولها و عرضها صادر گشت و قضای مبرم که
مرغ را از اوج هوا پرواز کنان بدام بلا آرد و ماهی را از قعر دریا دندان کنان
بساحل فنا اندازد و مار را از نشیمن سوراخ بمرد و از شوی شارع خطر
راند متقاضی قضا را نافذ آن فرمان شد و کان ذلک فی الکتاب مسطورا و اذا
اراد الله بعبد شیئا هیّا اسبابه چندانک گفتم که انضمای این عزم از حزم
دور است و رفتن درین خطه خطر بزرگ را محتمل و زیادت این ترک ترک
این مصلحت را شاغل بزور مضاعفت و فریفته نباید شد و تعبیهٔ تهنیت که هیچ
سپارد جادهٔ صلاح رها نشاید کرد و بتمویه که شیطان وار می‌کند عدم
التفات باید زد و اعتماد آنکه هدیه کرده است فریفته نباید شد و خویشتن
در کام بلا نشاید نهاد و لا تلقوا بایدیکم الی التهلکة اگر حجاب انسانیت
که ندارد از دست فرو گذارد و لوم ظفری که بدان لایق است کار نبندد چون
مرغ پای بسته بدام این شریر پای بند شویم و چندانک سر بر قفص زنیم
روی خلاص نیابیم چه گشادکین از کمین قدر و کمان اعتماد نیک جای گیر
باشد و مباد که حدثه بر روی ملک شاه ظاهر شود که اخفاء آن میسر
نگردد و قرحه در دل دولت پدید آید که اندمال آن صورت نبندد و اقتحام

در چنین مضایق اصحاب حقایق بناشند الکرم سوءُ الظنّ البتّه این نصایح
و مواعظ مقبول نیفتاد و محلّ استماع و اصغا نیافت هر کرا پند دیگران
آید بند او پند دیگران باشد و هرچند بیش گفتم التفات کم رفت لیقضی الله
امراً کان مفعولاً و چون خواستم که من باری دست در شاخ غدری زنم و پای
از آن جمع باز کشم حیلهٔ بحصول غرض مفضی نبود و لا رأی لمن لا یطاع و حقیقت
هر که پای در رکاب خدمت ملوک آورد عنان اختیار از دست بباید داد
و هر که بنزدیکی پادشاه مبتلا گشت هوس کام و هوای دل از خود دور باید
داشت ضدّان لا یجتمعان این بود تا نماز شام که آفتاب نورانی در کلبهٔ
ظلمانی متواری می شد و جمال روز روشن بنقاب شب دیجور محتجب
میگشت و عرصهٔ هوا بموافقت کار شوربخت ما تیرگی می گرفت بزرگان راه
صواب گم کرده بطالتی که تیر اگنداز و تقویم در راه ایستاده‌اند و پند من که فساد
آن کار و سوء عاقبت آن حرکت بچشم خود مشاهده می کردم در گوش نگذاشتند
و نصیحتی که گویی سبیکهٔ حق و نتیجهٔ الهام بود بپاس نداشتند و کم آمر
بالرشد غیر مطاع و من که نه بیش کار ایشان روشن میدیدم و نه پس کار
خویش می توانستم رفتن پیاده راه اندیشه گرفته و بر مرکب غیرت
سوار گشته پای از پس می کشیدم و پای پیش می نهادم و پیش بلا
بازو می شدم و با خویشتن بدرد دل می گفتم بپای خود بلای دوم زمینی کار

هنوز درین فکرت و حیرت بودم که چهار دیوار شادروان باغ بر ما محیط گشت و تیغ
شش هزار خام قلتبان چنانک نکلم کردیدن بر ما جمع شده و تکین نا
سپاس ناحق شناس از سر خبث عقیدت کمین مکیدت ساخته بود
و بر شکستن عهد عزم درست کرده و بر بساط خدیعت از سر نشاط طبیعت
قدم ثابت گردانیده و هم از سر تکاپو زود در دست جباری نشسته
و بر پای مکاری برخاسته و فی عینیه ترجمة اراها تدلّ علی الضغاین و
الحقود چه از راه تلاحظ نواظر بر سرایر ضمایر وقوف توان خود و از هیأت
ظاهر بر عقیدت باطن استدلال توان کرد بر چهره بدی باشد آنرا که نهان
تو هم در دم آن کریة اللقا کره چشم بر و باه بازی خویشتن را موش مرده
و گربه روزگار ساخته بود و بگفتار خوش گفتار دوار نماز می بست چون شیرا
بسته دید سنگ بوسی پیش آورد هنوز جای گرم نکرده بودیم که سخن
سر زد آغاز نهاد و زبان مردمی لال کرد و چشم حرمت و وقار باز بست
و رخسار وفا بجفا بخراشید و روی مروت سیاه گردانید و نقض عهد را
دامن بر زد و بنیان حقوق را میان در بست و هم کیش عذر را تنگ
در کشید و بارهٔ عصیان را در جولان آورد و نایرهٔ بدنامی را در ساغر
افکند و حالی جایگاه خالی گذاشت و تشریف غیبت ارزانی داشت و
صورت واقعه از غبار شک بیرون آمد و لات حین مناص مولّی

وخوانیی وتنالد وطارف همان طرفة العین در تفرقه افتاد ونتق خبیث
پس امید ما بپنبه گشت وبتق محنت سوی دل ما گشاده شد
ولو تری اذ فزعوا فلا فوت واخذوا من مکان قریب وهم شبگیر
بند وزنجیر تقدیم فرمودند وموکلان گرانجان که دیدار ایشان دل
سنگ کند مرتب گشتند وهر یک از آن سگان چون سگ اصحاب الکهف
باسط ذراعیه بالوصید معتکف خانهٔ کهف آسای ما شدند ور اسی
چون من خود را نه استعداد گریختن حاصل می دیدم ونه استحقاق بند
بر نهادن می دانستم با تن غروری داشتم که از آن خطاب مغرور
باشم واز آن عقاب مسلم مانم اتفاق را آن ستوربان سر طویلهٔ عفونت
مرا ساختند وآن بی عقلان عقال از محنت نخست بر پای من نهادند
با خود گفتم جرم خود کرده را درمان نیست هر گه سجاده بر روی آب
اندازد ومسجد از لجهٔ دریا سازد هر اینه خاتجهٔ غواص وار در میان
غوطه خواند وعاذ النون وار در شکم ماهی کند هر که باستظهار مساعدت
اقبال واتفاق دولت در مضمار اخطار چابک سواری کند عاقبت
عافیت او را بگذارد وبیک در سر آمدن بر گردن افتد وهر که خدمت
مخلوق را مرکب سواد ارد واز واعظ خرد پند نشنود از امثال این
واقعهٔ خطرناک در دنیا در حفاظ محفوظ نماند ولعذاب الآخرة اشد

وابقی اما حکم کجی این دل غم فرسود بیدار کنون شد که نمی دارد سود
قربت پادشاه طلب کردن وکار وبار وگیر ودار را مرید بودن ونفاذ
امر وعلو جاه ومنصب را شغبه گشتن وحب دنیا ومال وجاه را قبلهٔ
ساختن لاجرم چنین احوال آورد بذلک وکانوا فوق نفع وازابلیه
که فرحت با قراح خرد درین معنی املا کرده است اینست • کردم از جهل خدمت مخدوم
تا ز خالق کنون سزاش اینست • عقل می گویدم که رو جان کن هر که خدمت
کند جزاش اینست • ودران شب سیاه تر از نامهٔ گنه کاران ودیر باز تر
از محنت روزگار کالف سنة مما تعدون • همه شب باندیشه دامن در دامن
بسته بودم ودست با آستین بی قراری بیرون کرده وپیراهن کوتاه
بالای صبر را چاک می زدم تا آنکه روز بموافقت دست بلورین صبح
قرطهٔ نیلین فلک را چاک کرد وآفتاب نور بخش سر از گریبان افق
بر زد ودر بر در آری از دامن سپهر فرو ریخت ونقاب ظلام از رخ هوا
مرتفع گشت واگرچه ما دران ورطهٔ هایل ومهلکه رنج تنگ وتاریک شب
از روز نمیدانستیم وصبح از شام نمی شناختیم وچندانک نظر می انداختیم
ظلمات بعضها فوق بعض نمی دیدیم چون حاضران بوقت نماز اعلام می
کردندی فرض ایزدی بادا رسیدی وهم در حادثهٔ واقعه که هنوز از خمار
شراب شبانه سر گری باقی بود واز سکرات دهشت واقعه افاقت نیافته بود

بر عادت آنکه بزرکان افتاده را چون در مقام ضرورت ببینند دست
کیری باز نکیرند و احرار چون آزاده را در تحمل حاجت پابند پای مردی
دریغ ندارند دوستی را ازان شکر همه توفیق رفیق شد تا چند بند کاغذ
در مساوی من چون دل و نامه خود سیاه کرد و بدایع تمویهات و لطایف
تصویرات آن را لباس قبول پوشانید و لطف طبع نکتی را نیک بدین
کرامت آب داد و بباد باد آتش فتنه را در استعمال آورد تا بوی تازه
تازه بادی در سر افتد که خیره خیره مراد در دل خاک جای دهد و اکر چه وثوق
محکم بود و یقین حاصل که لن یصیبنا الا ما کتب الله لنا اما بیم و بهراس آنک
نباید که قضا موافق قصد جان طلب و سعایت خون خوار او باشد خواب
و قرار از دل و دیدهٔ من پریشان فکرت سراسیمهٔ خاطر دور و نفور کشت
و اکر نبی کاهی من شفیع مشفع بودی و فضل ایزدی حصنی حصین
نزدیک بود کی دور از سعادت خطایی صادر شدی و خطای در وجود
آمدی که همای همت خلق در فضای تدارک آن پرواز نتوانستی کرد و
نقاش چابک دست اندیشه در سوس خانهٔ ضمیر نیرنک تلافی آن نتوانستی
زد والحمد لله الذی نجانا من القوم الظالمین و آخر آن همه هول و بیم که هم
سنگ عذاب الیم بود پس پشت کرده شد و در دیوار شاذیاخ روی
بچهار دیوار شکیبایی آورده آمد و نزدیک سفته که مقام و ران منزل

خشن

خشن امتداد پذیرفت و دعاء ما حضرت ایزدی که ربنا اخرجنا من هذه
القریة ان اهلها کانوا ظالمین تواتر کرفت و چون حالی امید فرجی و وجه
مخرجی نبود سواء علینا اجزعنا ام صبرنا ما لنا من محیص خوش خوش
بناکامی الفی حاصل شد کانی کانا ضربت امیمها النوداد و بابیخ وخم
سازکاری پیدا آمد مثل المصافات بین الماء والراح و با خود کفته
شد اکر زمانه با تو نسازد تو با زمانه بساز چون هر چه بر سر نبشته
است بروی آمدنی است جز بر سر بخت باز نهادن روی ندارد آری
این کار را سری باشد تو بدین خرد تمسک نمای و شکیبای را شعار
خود ساز و ثبات مردان را کار بند و صبر عاقلانه پیش کیر و جزع عاجزانه
در توقف نه و فزع نامفید از دل دور کن واصبر حتی یحکم الله کی فزع بیهوده
داغ تنک دلی نکرداند و جزع نامعلوم موجب سبکباری شود و نتیجهٔ
طبع بد کرچه باشی ز غم بر آتش تیز ... جز من صبر را مده بر باد
ور چه کارت بجان رسد ز عنا ... رنج بر دل منه مکن فریاد
که ز فریاد غم نکردد کم ... بر سرش دشمنی شود دل شاد
آخر نه در لا افکاه مروات خاطرت چنین دعوی کرده است شعر
لئن حرمتنی عن املی و نیلها ... صروف اللیالی لیس یکنهها حد
فساعد جدی لا یطور به وتر ... وصارم عزمی لا یدور له حد

وَإنَّ عَلَيْنَا الجِدَّ فِي طَلَبِ العُلَى • وَلَيْسَ عَلَيْنَا أنْ يُسَاعِدَنَا الجَدُّ •
و بر روزنامهٔ ضمیر محرّر گرداندن و در نگارخانهٔ خاطر مصوّر داشتن که شادی
و راحت • درین مرکز اغبر کبریت احمر • و زبهره و نام مانند جو سیمرغ و کیمیا
درجست و جوی آن تکاپوی کردن و اندیشهٔ اکتساب این در ضمیر آوردن
از خیالات فاسد و آرزوهای محال باشد و با سودا اعادت عمر سابق
و باز آوردن قرون سالف وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ و طبیعت
روزگار بر بنده سازی و لئیم نوازی مجبول احرار را از عادت او تحفهٔ
سعادت انتظار کردن و در پی خیر او ضالّهٔ راحت جستن ترجمان
ضلالت و برهان سوء القدر لا تبغی الحقیقة عنه • وان شئت ان تلقی
أذاهُ فغالط جهالت باشد و اقبال این جهان و دولت فانی آسمانی •
قدمگاهی متزلزل و تکیه جای نیک نامعتمد و دست آویزی سخت سست
شعر سَحَابَةُ صَيْفٍ لَيْسَ يُرْجَى دَوَامُهَا • پشت بثبات آن باز گذاشتن و چشم
بر دوام آن داشتن شیوهٔ عاقلان و پیشهٔ خردمندان نیست دل چه
نهی بر وصال کان نماند هرچه بران دل نهی چنان نماند گریهٔ عاشق بین
و خندهٔ معشوق • عاقبتش بین که این و آن نماند • اما مرد کار که نام
مردی بروی درست آید و اوصاف مردی برو پیدا باشد آن است که
در حال استقبال اقبال و ایام دولت نظر بطر و طغیان بر اخلاق او نیفکند

و نخوت و عجب و تکبر در مرتبت او قادح نیاید و در مدت شدت
و هنگام نکبت و صبر ضجرت و جزع و ناکامی بر احوال او مستولی
نگردد و بر صفحات حالاتش منقوش نشود و تبدل حالات غرض او را
عرضهٔ ابتذال نسازد و در محفل هنرمندان این لاف از وی درست
آید اگر دولت آید و اگر محنت آید بنزدیک ما هر دو را هست آنک
وَلِلْأَيَّامِ عِنْدِي عَادَةٌ فَإِنْ سَاءَنِي صَبْرٌ وَإِنْ سَرَّنِي شُكْرٌ ∴
و راستی چون اصل مولد من بلخ بوده است و نشو و نما در جناب مرو
اتفاق افتاده است و اقبال موسم شباب و انتظام سلک عمر در ربقهٔ
بنا بوده و مقام محمود اولاد و اخوان بیک که مقصد و مقصود دل
جان باشند حضرت خوارزم است این واقعه را مرثیهٔ شاذیاخ در بی
بابت تاریخ طبع بو تمام بر قد حال من تمام آید بالشام قومی و
بغداد الهوی • وانا بالرقمتین وبالفسطاط اخوانی • وما اظن النوی
ترضی بما صنعت حتی تشافهنی اقصی خراسان • علی الجمله بعد از آنک
شطری تمام از عمر ایام بگذشت و بیگ چندی فلک محیط گرد مرکز خاک بگشت
و چند بار اجرام علوی با اجسام سفلی زیر و زبر آمد و این ابلق تیز کام را چند
میدان در مضمار زمان بتاختند و امتلائی که مارا با جتماع مادهٔ نور در استقبال
حاصل آمده بود از مقاسات تیغ سیر ناچیز گشت و در تقاب حیرت تا غرهٔ

همایون از نقاب محاق بیرون آرد تا کاه تباشیر صبح سعادت لایح شد
و سوی تکین غدار که دیرینه عهد بی حیا از سلطان قادر قاهر بخشنده
بخشایش جلال الدنیا والدین محمود اعلی الله اوانه بار رسال من و جماعت
بزرگان مثال رسید ذلک ما کنا نبغی و تکین را امتداد حال ضرورت
خویش و اقتراب موسم سعادت ما بر امتثال فرمان باعث آمد بپیغام
داد که بسیج رفتن باید کرد گفتم سمعا و طاعة خود آمدن چه بود که بام سکنه
باد • دیگر روز فرمان و لا ترکنوا الی الذین ظلموا دلیل ساختم و رخت
عزیمت در بستم و بازاد توکل روی براه کردم و درستی بودن غرض
آن مسافت از عوارض مخافت خالی نبود و بدگمانی عادت روزگار
بلاها بر دل من پی می نمود و وساوس افکار متواتر اخطار بر خاطری
گذرانید و از راه سوابق احوال دواعی اهوال در دل راسخ میگشت و من نیز
از لفظ مبارک پادشاه وعیدی که از شکوه آن کوه بزلزله و چرخ بزلزله
شود تکاد السموات یتفطرن منه و تنشق الارض اهل غوایت روایت
میکردند اما زبان خرد بتلقین عقل با دل میگفت بردباری از ذل اسیری
و ننگ اسیری آن غدار که شر خلق الله است باز رهی و بحضرت پادشاهی
رحیم و کامرانی کریم بپیوندی و نفی و اثبات تو بحضرت او تعلق گیرد کرزه
کند و زنکث ذاو داند و واثق امل باش که پادشاهان نامدار و سلاطین

کامکار

کامکار عفو و رحمت را در مقام قدرت غنیمت شمرند و اگر تیر حد عقوبت
بر اندازد حد جریمت نگذرند و در هنگام غلبهٔ خشم تا اغماض اجمال کشد
از کس خبری نشنانند که در ایام حصول رضا دست امداد باز فرمودن
آن نرسند خود مقارن و حصول شکر همایون آن کامل قدرت
فایض رحمت جان بخش جهان گیر عفا الله عما سلف بر خواند و خطاب
رحمت او در رسید که لا تخف انک من الآمنین • تا بیاموزند شادمانی
که زر بخشند و سیم • من بهم جان بخشیدن از سلطان دین بهر اش
و دل چون ببقای جان مستظهر شد و از دعا و ثنا فارغ آمد بآواز بلند
گفتن گرفت و او عدتنی حتی اذا ما ملکتنی صفحت و صفح المالکین
جمیل و بعد از آنکه شرف مثول پیش بارگاه و وصول مجلس مبارک
حاصل شد و غمهایی که صورت آن کالنقش فی الحجر بر صفحهٔ دل منقش
شده بود بواسطهٔ شراب جان افزای در آن خدمت رفع پذیرد از
صفحهٔ دل محو گشت و مقدماتی که منتج ناخوشی دلی و تصوراتی که رابط
محنت بود باجابت و قبولی بر کرم خود فرمود از خاطر مسلوب شد
و چون از جنس سرمایهٔ خویش فضلی را اندم در حق من خاصه
بنوعی اعزاز فرمود که از مذلت عرض در جوهر دل خوفی نماند • آن شد
که زگردش فلک یی گفتم • گرهست غمی مونس و همخوابه ماست

ودل از غايت شادي اين تمنا آغاز نهاد يا ليت قومي يعلمون بما
غفر لي ربي وجعلني من المكرمين وخاطر بوجه ترنم گفتن گرفت
يا طالع السعد اطلع وجهك الحسنا واعادت آن سعادت وفتح ابواب
آن فتوح را وسيلت جز شفقت بي دريغ وعنايت بركمال وتربيت
بي قصور وتقويت بي فتور مجلس عالي خداوندي صاحبي كبيري
عالمي عادلي صدر الدولة والدين نظام الاسلام قوام الملك خواجه جهان
اعز الله انصاره وزين بنيله امصاره نبود صاحب صدري كه جز او را بالاطلاق
خواجه نتوان خواند وعالي قدري كه جز او را بالحقيقت وزير نشايد گفت
نه مبرعان ارقام بر شمه از كمال او گذر توانند كرد ونه منهيان اوهام
از حقيقت جلال او خبر توانند داد با كمال كفايت او بزرگي بر ديگر هنر
وران ناتوان است وآثار مناصحت كتاب بارضات تدبير ولطافت
راي زنگ بر روي ملك يار آورد دست وزنگ از چهره دين بزدوده
ودل بر دولت شاد كرده ودست انصاف قوي گردانيده نه بر هرچه
كند زمانه را محل اعتراض باشد ونه از هرچه فرمايد چرخ را مجال اعراض واكرم
اخبار مكارم وصيت شمايل او را باذ صبا هم عنان است وآثار مفاخر
او چون نور آفتاب عيان از آن شايع تر وظاهر تر است كه آفريده را لذت
استماع آن بي نصيب ماند باشد ليس الخبر كالمعاينة عيان بر هر شي

مي افزايد ومخبر از منظرش زيباتر مي آيد فلما التقينا صغر الخبر وتاه بدلالات
اقبال در جوار منبع سعادت انتست مخيم پاي خدام وسرادقات امان
در گرد ما كشيدند ونايبات زمان دندان از ما بر كشيدند ودرين مدت
اندك ببذل عواطف وفيض عوارف با تنگي عرصه فرصت وضيق مجال
وقت نسبت تنگي از دل ودست ما بر خاست وبر ذمت ما حقوق نكو
گشت كه عمر دامن در گنجيد نسيان بدان من نكشند وتا جان از منزل تن
بر نخيزد غبار اهمال بر عذار آن ننشيند اكنون باري از بخت گله نتوانم كرد واز
روزگار هيچ شكايت باز نتوانم گفت اقداح مراد وكامراني مالامال گشته
است واعداد اعتداد مال الآمال شده در خدمت چنين پادشاهي عادل
لباس پوشيده ودر جوار چنين صاحبي مفضل كام وهوا يافته ودست
نوايب بر تافته ونگين را كم دم ربكم الاعلي مي زند وترانه ما الظن ان تبيد
هذه ابدا مي گفت وگرد با باغ گرد در مقام عجز وانكسار وصورت دل
واضطرار بندامت مبتلا گشته وبغرامت ماخوذ شده احزان پروين وار
بر وجمع آمده وحسرات بنات النعش وار برو پاشيده مشاهدت مي افتد
وحقيقت هر كه از عذر وبي انصافي آن كند كه او كرد از صدمات روزگار
آن بيند كه او ديد وتا از نعمات كرد كار چه خواهد بود يوم ينظر المرء ما قدمت
يداه ويقول الكافر يا ليتني كنت ترابا چه ظلم مرتفع بس وخيم است وعذ

مثمر نیک ذمیم سزای ان در دنیا باتفاق دیدنی باشد و جزای
آن در عقبی بی شک منتظر وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون
آری این همه سعادتها و زیادت ازان هست اما دل غره نمی زند که
ان ما کو جون از صحبت دوستان و مشاهدهٔ عزیزان که ایشان دارند
یاد می آورم و ازان موسم عزت و ازان راحت ایام که لم یلج الصبا بین
الفضا و طیاتها بر می اندیشم و آن مجلس انس و مقر قدس را بمنزل الحی
بین الضال والسلم در خیال می آرم لواعج فراق جنان در دل من جای میگیرد
و دواعی اشتیاق جندان بر خاطرم مستولی می شود که همه لذتهای خوش
گوار نامسوغ می گردد و همه نعمتهای بزرگوار ناچیز می شود ح اقراء علی الوصل
السلام و قل له کل المشارب مذ هجرت ذمیم واگر راستی می باید گفت تا
شعبدهٔ روزگار بلعجب از دیدار عزیزان چشم بندم کرده است نظرم هیچ
مراد نیفتاده است و تا عکس طبیعی سپهر آینه فام صورت دوستان
را از من محجوب گردانیده است چشمم بهیچ محبوب باز نشده است و تا
خرده گیری پیر طبیعت و طریقت تقدیر مرا در غرامت فراق کشیده
است دل که داغ ارادت دوستان دارد صوفی وار از معلوم دنیا
خرقهٔ صبر پوشیده است و در جماعت خانهٔ ضمیر زاویهٔ قناعت نهاده
از اصحابنا در یوزهٔ دعا می کند و در معبد توکل جملهٔ محبت میدارد و دوستی

مودت

مودت میکند ربنا اکشف عنا العذاب که حاصل آید و این خرج کبود
پوشی سیه بخت و سیه گلیم سپید کار درین انتظار چشم و مویم سپید
کرده و اکنون رویم بخون خضاب میکند تا عاقبت کار رجا کشد در جمله
درین فراق نی فریاد چندان غمهای ثابت قدم بخاطر من روی نموده
است و چندان محنتها دست قوی در پیش من دست در هم زده که
اگر اثر آن بقضا عز سوی اثیر میل کند اطباق فلک را از هم فرو ریزد و اگر جاشنی
این برزخ بقعر ارکان زمین تزلزل گیرد و اگر سوز آن بخارات بزل کوه باز
خورد جواهر در صمیم کان خونابهٔ ناب و لعل مذاب گردد ح آری فراق دوستان
یگانه و جدائی یاران قدیم پیش آهنگ محنتها و پیشوای آفتهاست و در صنعت
رنجانیدن آن دستی دارد که کوه را بیک انگشت آتش پای کند و کل مصیبات
الزمان رایتها سوی فرقة الاحباب هینة الخطب اگر جفای روزگار رنجانیدن
رسم است ناکامی روی نماید بر روی دوستان این غم بتوان گسارد
و بمعونت ایشان ازان عقبات دران ساحل نجات توان رسید که لقاء
الاخوان مسلاة الاحزان اما جون عین احزان فراق روی دوستان و حرمان
خدمت بزرگان باشد بچه حیلت توسل توان جست و در حسم آن ماده
بچه تدبیر تمسک توان کرد چنانک اگر لقمه در تنگنای گلو ماند و طعامی در حلق
گذر حلق آویزد بشربتی آب دفع ضرر آن ممکن باشد و بجای شراب تلافی

آن میسر تواند بود اما اگر غصه از آب و شراب اتفاق افتد تداوی آنرا
طریقی جز تسلیم روی نباشد و بشفا و علاجی جز دعا دست ندهد و هل
یُرجی لِذی سقمٍ شفاءٌ • إذا ما کان مُسقِمه طبیبُ • دارو سببِ درد شد
اینجا چه امید است • زایل شدن عارضه و صحت بیمار • خدای تعالی گواه
و دانم که دل دوستان از اهم شهادت اقامت کند که هر گاه که خیال جمال
مبارک و یاد شریف حضور ایشان بر خاطر گذرد خونابه حسرت از دیده
روان شود خاک سرگردان در سرای فکرت آیم و بخوابگاه محنت
کرایم و عاجز وار سر بر بالین حیرت باز نهم و لختی بر بستر بی قراری بغلطم
و نومید وار گویم لو کان عرضا قریبا و سفرا قاصدا لاتبعوک و لکن بعدت
علیهم الشقة و ای کاشکی من زندانی اضطراب انتظار سپنجی کسوت
صورت بشری پوشند و جملگی آدمیان در صنعت کتابت تهدی نمایند
و همگی جوامع اعمار بر مداومت تحریر تقیه کنند ولو أنّ ما فی الارض من شجرة
اقلامٌ و البحر یمده من بعده سبعة ابحر بشرح یک جزو از اجزای لایتجزی
نیاز که بدان حضرت دارم قیام نتوانند نمود لطیفه که متضمن حصول التقا
و داعیه وصول و ملاقات باشد سر بعاینت و محصل باد بمحمد و آله و اصحابه
اجمعین الطاهرین   امداد سلام و خدمات از خلوص نیت و صفای طویت
موظف میدارم و اعلام میدهم که ملک روم که بر خوبی و رعنای و فراخی نعمت

وبسیاری

و بسیاری اسباب لهو و طرب و خرمی بر سایر ممالک گیتی ترجیح یافته
بود و بخوشی هوا و کثرت انهار آب عذب و زلال که گفتی از قدمگاه خضر پی
بدید آمده است یا از سرانگشت معجزه موسی علیهما السلام چکیده در مجاری
و مسایر بلاد آن روان در دنیا شایع و ذایع گشته بود و جمله شهرهای او را
باغ و راغ و بساتین با انهار و اشجار آراسته و سیاحان جهان دیده
و رونده‌گان عالم گردیده که ربع مسکون را زیر قدم خود گرفته بودند ملک
روم را جنّة الدّنیا لقب نهاده‌اند در شهور سنه هجری از تاثیر آباء علوی
و امتزاج کواکب سیاره و اقتضاء قران نحسین حال اهل روم عظیم متزلزل
شد و پریشان گشت و زهره بی دل و زهره که خداوند طالع بود از بیم بهرام
کین توز که در تربیع او مربع نشسته بود روی با نحوست نهاده و نه اهل
روم را می نواخت و نه باز بزمی ساخت و کواکب سعد در وبال و هبوط
نحوست افتاده بودند و از کواکب نحس داغ پریشانی بر چهره و پیشانی
خورده و هندوی فلک ترکی آغاز نهاده و در بیت المال خراب روم
بعنف در آمد و مشتری که قایم بود آماج شصت حلقه نحوس گشته و از
غایت نحوست وبال را اختیار کرده و کاتب فلک که بانی هجره ثانی
است غبار بار از ماه و بیران ادبار تیره گشته و علاجها را همه از مضمحل شد
و هم خاصیت داروها باطل گشت از شکونیای رومی اثر جز خرنوب

بعلی معاینه می گشت و از معجون تمری علی سفوف طباشیر در وجود می آمد
و از ماء اللحم گوسفند یکساله کیموسی قدیر دو پیاله تولد می کرد و شیاطین
رنود و اتراک از شیفتهٔ ضبط بیرون آمدند و هر یک طمع در بلاد اوج مستحکم
کرده و در طرفی بموضع حصین مستظهر گشت • رایت خروج الاوج من
ناءٍ مقاحیا ما لهم عقل ولا دین ان شئت یکتبیا ما قیل من قدیم مضی
سلیمان واتخذ الشیاطین و از امرا بعضی روی بعصیان نهادند و
بتشویش بال و تهییج فتنه گرائیدند و مال اصحاب مکنت و ثروت بنهب
و غارت بردند و بدین جهت از ابتداء ظهور سنه سبع و سبعین قحط عظیم
واقع شد و جدی قادح مهلک ظاهر گشت و مدتی از عمر ایام بگذشت و یک
چندی فلک محیط گرد مرکز خاک در گشت و چند بار اجرام علوی با اجسام
سفلی زیر و زبر آمد و این ابلق تیزگام را چند میدان در مضمار زمان بتاختند
و امتلائی که ماه را باجتماع مادهٔ نور و استقبال حاصل آمده بود از مغابن
رنج سیر نا چیز گشت و این مادهٔ فتن و قحط هنوز در تزاید بود و تنگی بجائی
رسید که از غایت گرسنگی تمامت گربکان و سگان را خوردند و چون
باخر آوردند اطفال و مردمان را از محلهای دزدیدند و بقتل آورده می
خوردند و حاکمان چندانک این طایفه را سیاست می کردند دفع نمی توانستند
کردن و عاجز ماندند و ازین سبب خانهاء قدیم بر افتاد و در هیچ بیتی بنا

ماند

ماند و اهل مکنت بفقر و فاقه رسیدند و بذل درویشی منتجی گشتند و رشت
و فقرا هلاک شدند و املاک بهلاک پیوست و ضیاع بضیاع رسید و اهل
حرث و زرع متفرق گشتند و اماکن و مساکن ایشان ماوای وحوش و
طیور و سباع شد و مثل شهر دار الملک قونیه که تخت گاه سلاطین عالم
بود و در سواد معمورهٔ بلاد جهان کانها حلیة الاسلام فی الملل بود و همیشه
خسروان ممالک روم خطر جایها و خطیر و تلف نفیسها بنفیس را در موازنهٔ
حصول آن و زینی نمی نهادند و ذکر حلاوت و نزهت آن در اطراف گیتی
مشهور و معروف بود و رسوم قواعد آن چون اوضاع فلک از تعرض
و نقصان مصون حدایق و ازباغ آن چون طرایق چرخ از تفرق حدثان
مامون هر باغ آن چون برج سرطان مطلع شعری و آرامگاه ماه و هر کوشک
از بساتین و کروم آن از خلد نموداری و هر طرفی از میادین آن از فردوس
نموداری فانها جنة بدت کفردوس لم یکن علی حسنها مستعلا
سواد او بصفت چون برنگ مینا رنگ هوا و بمثل چون نسیم جان پرور
صبا نموده خاکش طراوت طوبی هوا سرشته در آبش حلاوت کوثر
سبب قحط و تنگی و استیلاء رندی چند که هر یکی عفریتی از عفاریت
انس و فرعونی از طواغیت بشر حتان روی بتمایل و تداعی نهادکی هر گلشنی
گلخنی و هر مرحلهٔ مزبلهٔ گشت و حدایق و جنات آن قاعا صفصفا

معابد و مساجد خاویة علی عروشها مدارس مدروس و آثار عمارت
مطموس هر جا که بوذ آن دلستان با دوستان در بوستان شد کرک
و روبه را مکان شد کون و کرکس را وطن و شهر دار الفتح قیصریه که بسبب
شکرفی سواد و خوبی آب و هوا در اوایل تختکاه قیصر روم بوذ و در اواخر
سریر کاه سلاطین اسلام و مسکن امراء کبار که در خدمت هر یک هزار قیصر
رومی بغلامی کمر بسته ایستاده بوذند و آن امرا آنجایکاه بنیادها محکم نهاده
و قصرهاء عظیم و سراهاء بزرک و عالی بر آورده بوذند چنانک هر قصر و سرا
از نسخهٔ فردوس زیبا تر بوذی و حوران خلد در تصاویر جدران آن حیران
ماندی و سوار سیه پیاده رخ که حکیمهٔ الزمان تقریر و تحریر از غبار زبان
خاقان کوی سبق می ربایذ در وصف ارتفاع آن سراهاء منیف و اعتلاء
آن عتبهاء شریف که قواعد بناها آنرا مهندسان و رفعناه مکانا علیا
بر نوشته بوذند انکشت حیرت و عجز و قصور بدندان کزیذ همین می گفت
روزی که روزکار بناء نومی نهاذ ناهید روزها ز خورشید بالها
وبانی آن قصرها را کمان چنان بوذ که مجال حوادث ایام را در محال آن قصور
محال باشذ و دست تصاریف روزکار بدامن آن نرسذ اکنون بینی که
بتقدیر قضاء و قدر این نوع واقعه واقع شذ و آن قصرها و سراها را عالیها
سافلها کرد و بادهاء مخالف از هر جانب بر انکیخت و سفینهٔ اهل آنرا

در کرداب

در کرداب غرقاب طوفان تنکی و قحط افکند و جمله را هلاک کرد و اثری
از آن عمارتهاء بزرک و خوب بر روی زمین نماند هذا منازل اقوام
عهدتهم فی ظل عیش مقیم ما لهم خطر صاحت بهم حادثات الدهر
فانقلبوا الی القبور فلا عین و لا اثر و آن قصر که جمشید در و جام کرفت
آهو بچه کرد و کرک آرام کرفت • و شهر دار العلیا سیواس که خواجکان
و معتبران آن شهر بکمال خرد معروف و بمزیت عقل موصوف و مستغنی
بوذند و هر یک بثروت مال و کثرت منال و بسیاری نقود و جواهر ممتاز
و در بلاد روم و ممکنت و کدخدایی از آن بهتر مقام نبوذ و حاصل ابواب
المال آنرا مقابل حاصل روم می کرفتند و در انجایکاه عمارتهاء عالی و شریف
و محکم ساخته بوذند و بنیاذهاء آن ممهد نهاده چنانک هر بصدمت زلازل احداث
ثلمه در ان بنیاذ مرصوص نتوانستی انداخت کوی که هر یک از ان مثابت
کان اثیرات له عماد داشت اکنون بسبب آن واقعهٔ مشکل و قحط جان
روی بخرابی نهاد که زبان از تقریر آن عاجزست و جملهٔ اهالی و اعیان آن
شهر محتاج و مقل و درویش کشتند و بخواری هلاک کشتند از عموم عز
قوم ذل والله علی ما نقول وکیل

فصل سوم

در مکاتبات و مراسلات که از خدمت سلاطین و آل سلجوق بخدمت
ملک اسلام و اتابک و جماعتی دیکر صدور یافته است سلطان جلال الدین

بسلطان علاء الدین نوشته بود اهداء سلام و اوراد تحیت و
طایف ثنا و رواتب مدحتی که نسیم صفاء عقیدت و بقاء طویت
بمشام دل رساند و قواعد وداد و مبانی اتحاد راسخ کرداند هر لحظه سوی
مجلس سامی سلطان معظم عالم عادل مؤید مظفر مجاهد مرابط علاء الدنیا و
والدین معین الاسلام والمسلمین فخر الملوک والسلاطین قامع الکفرة والکفر
قاهر الخوارج والمتمردین حافظ الثغور حامی البلاد راعی العباد جمشید عهد
ذو القرنین وقت سلطان غازی شهنشاه مغرب دام سامیا و حمی الملک
حامیا توجه می یابد آرزومندی باحراز سعادت و اجتماع و نزاع بادراک
کرامات التقا که بر موانات دولت و مساعدت روزکار ان امنیت
باقیست بزبان خداست که قلم هرچند سرتیز و دو زفان است بواسطه
تحریر تقریر تواند کرد و احیط ما یفنی بما لا ینفد و اگرچه بیش ازین تغایر دوار
و تقلب احوال راه مکاتبت و مراسلت را که در هنگام مهاجرت و اوقات
مفارقت سلوت دوستان و سبب دو محبان بدان تواند بود مسدود
می داشته است بعد الیوم در رفع حجاب مغایرت و فتح باب یکانکی
می باید کوشید و از جانبین تمسک بان ظرفست بود و جز فان الحزن فی الدنیا
قلیل بر خواند چه بحمد الله تعالی مشارکت در متابعت سنت جهاد و جهاد
ثابت است و مشاهت در توافق دین و ملت حاصل و اولی الناس بود که

وخلیلک

و خلیلک من وافقک فی دینک و ملتک از پادشاهان مغرب مجلس سامی
است که بواسطه سد ثغور و قمع اهل کفر و فجور است و در دیار مشرق مانیم
که بواسطه شمشیر آبدار آتش فتن کفار می نشانیم پس با چندین قران جنسیت
ما کر راه مباسطت کشاده نداریم و جاده اتحاد نسپریم و در جذب منافع
و دفع مضار مشارک و متناسب نشویم فأی الناس نجعله صدیقا
و ای الارض نسلکه ارتیادا این مفاوضه از شهر مراغه عمرها الله تعالی که
این ساعت مرکز رایات ماست حفت بالنصر والظفر در اواخر جمادی
الاولی که بر مجلس سامی غره کامرانی و صباح شادمانی باد تحریر می کرود
و بحمد الله تعالی و یمن همت آن مجلس اسماه الله غایة المتمنی احوال دولت
و اعمال مملکت بر موجب صد هزار حمد است اسباب کامرانی و آلات جهانبانی
از اجتماع لشکر منصور و انبوهی حشم و اتفاق کلمه و یک کروهی اکابر
و مطاوعت و متابعت خانان بزرگ و ضبط ممالک موروث و مکتسب
بیکبار بنامیزد فراهم آمده است و در مدت غیبت رایات همایون ما ازین
ممالک مملکتی طویل و عریض از دیار هندوستان در ضبط کارداران ما آمده
و همکی همت و عزیمت ما بر انتقام اعداء دین و تشفی صدور اهل اسلام قرار
کرفته و محقق است که مجلس سامی اسماه الله بر وفق طراوت حال ملک
و دولت ما که استقامت رعیت و استقامت کار ملت در آن بوسته است

چگونه مبتهج و ناجح و شادمان شوذ چه هر سعادتی که او را روی نماید
ما خویشتن را دران سهیم و قسیم میدانیم درین حال صدر معظم مجیر الدولة
ظهیر الاسلام والمسلمین نصیر الملوک والسلاطین سناء الدولة القاهرة ضیاء
الملة الباهرة مجتبی الخلافة المعظمة امام الدنیا علم الهدی ملک ملوک النواب
قدوة اکابر الصدور نعمان الزمان صدر و نظام خوارزم و خراسان
افتخار جهان طاهر را ادام الله تمهیده که واسطه عقد اکابر و خلاصه زمره
مفاخرات و از قدمای اعیان حضرت و نقبای ارکان دولت قرنت
بالخلود والدوام بمزید تقریب و مزیت ترحیب مخصوص و در معظمات
مهمات مشار الیه و متفق علیه سوی آنحضرت توجه دادیم و بزفان رسالات
که راه مباسطت بگشاید و غبار بیگانگی و مغایرت از آینه یگانگی و اتحاد
بزداید عیار مصافات ما که بران وقوف تمام دارد باز نماید رفع حجاب
مباینت و بیگانگی و فتح باب موافقت و یگانگی واجب دارد چنانک
بعد الیوم تردد رسولان و اختلاف سفرا و شد آمد تجار و ابلاغ انها
متواتر باشد **جواب** از انجا که ایزد تبارک و تعالی
انتظام جواهر مفاخر و اجتماع غرایب مناقب در ذات شریف و طینت
لطیف مجلس عالی سلطان معظم پادشاه اعظم شهریار بنی آدم اسکندر
دوم صاحبقران عالم جلال الدنیا والدین علاء الاسلام والمسلمین محی العدل

فی العالمین مظهر الحق بالبراهین المخصوص بعنایة رب العالمین ملک
الملوک والسلاطین ادام الله تضاعف جلاله ولقاه فی الدارین نهایة
آماله و صرف عین الکمال عن کماله بمحمد و آله تعبیه و تقریر فرموده است
و بحمد الله براهین لطف عمیم و کرم جسیم بر جه صادق تر در جلوه تحقیق
آورده **شعر** لیس من الله بمستنکر ان یجمع العالم فی واحد
چنین خواست که ابتدا استمالت آرا و افتتاح استعطاف اهوا که طریقه
جهانداری و پیش پایه کامرانی است • هم از آنحضرت روذ تا بکلی
اقسام دلداری و تودد و انواع تعطف و تلطف آنجناب کریم لا بل آن
جنات نعیم را مسلم و مسخر و میسر و مقرر شوذ ذای الفضل الا ان یکون
لاهلیهم بنا برین قاعده با این مخلص افتتاح مکاتبت فرموذ و قصب
السبق در رعایت عنایت بوذ غیر مدفوع عن سبق الصواب چون
خطاب شریف که مایه مباهات و افتخار بوذ رسید شوقی که در جوانح
کامن و در سینه متمکن بوذ مضطرم گشت و زبانه آتش التیاع بثریا
پیوست • و ابرح ما یکون الشوق یوما اذا دنت الخیام من الخیام
علم الله تعالی که با سمعه حرکت رایات منصور بانتقام کفار ملاعین
و تحصیل تشفی اهل دین متواتر گشته است و سیما اکنون که بشایر
علو همت در روز ذا اعداد کامرانی بمضاء عزایم مجلس عالی سلطانی منتظم

لحظه بلحظه تمنی مباسطت خدمت بوده است و ساعت بساعت
آرزوی حرکت کستاخی مکاتبت افزوده اما از خدمت پوشیده نیست که
پیوسته این مخلص را رحلة الشتاء والصیف تحت ظلال السیف
با جهاد جانب کفار مجاهدت نموده است و بهمین معنی چنانک مجلس
عالی در خطاب شریف فرموده است و ذکر قران جنسیت تقدیم نموده
تمهید عذر کفایت است و دوم آنک خدای عز و جل کرامت افتتاح دربند
آنحضرت و از الطاف عواطف از آنجانب خواسته بخلاف مقدور بران
اقدام نمی شایست نمود اکنون اجازت مباسطت فرموده تا که
تواتر مکاتبات ملالت خواهد افزود و جانب محروس صدر معظم فخر الدولة
والدین ادام الله تمکینه و جعل الصدق قرینه مشافهات شریف رسانید
و از مطالع آن الطاف عمیم تباشیر خلوص عقیدت میدمید و روزی چند که
اینجا بود دلها را بذکر محامد و ثناها نه زنده و استظهار جانها بدان مکارم
خسروانه بیفزود و بجواب آن امیر سپهسالار صلاح الدین مستعد خدمت
گشت و مصحوب او بدان جناب عالی توجه نمود و توقع مستحکم است که
چون در خدمت آنحضرت بزرگوار شرف مثول یابد بدانچ گوید و نماید بر
الجمله تعویل فرماید و گفته این مخلص شمرد و این قاعده دلداری که نهاده
بتواتر مخاطبات و تعاقب اشارات متاکد کردانند لو کان فیما تراه من کرم

فیه مزید فزاده الله و کفی تا این مخلص بر جادهٔ خدمت مستظهر باشد و طریق
پیوستگی ورزد **سلطان علاء الدین بسلطان جلال الدین نوشته**
بود مجلس عالی ملکی کبیری عالمی عادلی مؤیدی مظفری منصوری مجاهدی
مرابطی جلال الدولة والدین مغیث الاسلام والمسلمین محیی الملة علاء الامة
عمدة الانام فلک المعالی قطب الممالک حامی البلاد ماحی آثار الالحاد کهف الجیوش
غیاث المجاهدین قاهر الکفرة والمشرکین قامع الخوارج والمتمردین افتخار
الملوک والسلاطین ادام الله علوه مخصوص و تحیات تحایا وافر
و اثنیه فایح خاطر و آرزومندی طلعت زاهر قدر و آب بانهر بیرون از تخیل
اوهام و ضمایر و تصور افهام و خواطر و دواعی استحکام اواصر و استحصاف
مزاید در مودت و محبت متظاهر و امداد اتحاد از صفای اعتقاد متوالی و
مترادف و متواتر امید بتوفیق ربانی چنانست که مناجی سرایر بتلاقی
ظواهر مشفوع کرداند انه علی ذلک لقادر اتفاق چنان افتاد که بعد از توجیه
رسول بخدمت و تحریر تحیت عزیمت بر استرجاع خانهٔ مغصوب و انتزاع حق
موروث محروسهٔ انطالیه قرار گرفت و همکی همت بر تدارک این مهم
اقتضا پذیرفت اول روز که پیروزی بر شهر نزول کردیم و همه روز در
مجاهدت همه روز بسر بردیم و آنچ در امکان آید و از جد بلیغ تصور شاید
در محاصرت بجای آوردیم و از دریا و خشکی لشکرها منصور بر شهر محیط

شدند و منجنیقها در کار آمد و نقاطان مستعد کار شدند و بعد معانات
فراوان و مقاساتی بی پایان مدد توفیق ربانی و بخت تأیید یزدانی در رسید
و بشیر کامرانی از صبح فتح و مطلع سعادت بدمید روز آدینه سلخ شهر
غره دهم گشت و ختم شهر بفتح شهر پیوست و عید فتح با عید فطر موافقت نمود
و لطف توفیق الهی ببرکت مجاهدت در ماه رمضان بعید فتح قربت فرمود
و بهمت بزرگوار مجلس عالی ملک الاسلامی جلال الدولة والدین دام
علوه جمله ثغور و سواحل در قبضه قدرت و خروج مملکت ما حاصل شد
و شواغل از پیش دل زایل گشت و واجب آمد ازین بشارت عظیم و موهبت
جسیم انها کردن و آنحضرت را باعلام این کرامات در مقام مشارکت
مساهمت آوردن که هر آینه ضمیر منیر بدین بشارت بزرگوار حصه استبشار
و شمه استظهار خواهد برداشت و بظهور کلمه مسلمانی مایه شادمانی
حاصل خواهد کرد و ببرکت صفاء همت مجلس عالی ورود امثال این
بشارت ان شاء الله بسمع شریف متواتر خواهد بود حامل تحیت صدر
کبیر عالم کمال الدین المنشی الاصفهانی که از جمله منشیان این خدمت و کاتبان
این دولت است و بفنون اهلیت مستحق انواع رعایت [illegible]
اصفهان در گذشته و از فناء آن فنا بجناب جنان پیوسته و ترکه او بر موجب
احتیاط شرعی و قضیت نصفت مرعی موقوف گشته و بحکم آنکه از آنجا

تا این

تا این غایت با این همه تقلب امور و تغیر احوال که درین دیار افتاد و از
اطراف و اوساط جمله ملوک اسلام شرط مشارکت در دلداری رعایت
کرده اند و رسم سلوک که میان ملوک است باقامت رسانیده مکاتبه
رسیده و میان جانبین بافتتاح مکاتبات و ابتداء مواخات مباسطی
رفته و عهد مخالطت و مخالفت و مصادقت که ملک مرحوم نصرة الدین
اتابک تغمده الله بالمغفرة با این طرف معهود داشت بتجدید پیوسته بنیاد
قدر ابرام بر ابتداء مخاطبات اقدام کردن لایق اخوان صفا ندیدیم و در قانون
اخلاص موالات بناء مکاتبات بر التماس مهمات نپسندیدیم که جوهر دوستی
چنان باید که بعرض هیچ غرضی نیالاید و تمهید اسباب مودت چنان شود که
باز تکلف برونق نو دارد که هم عهد و صفاء ود مجلس عالی دام علوه چشم
داشته می باشد که درین معنی عنایت فرماید و بدان حضرت در حق مذکور
کمال الدین دام تمکینه اشارتی نماید تا بر موجب معدلت و قضیت نصفت
نواب را مثال دهند که ترکه پدر او را در دست تصرف او نهند و مال موروث
او بدو سپارند و حق او را باز دست او بازگذارند و آنچ از شمه معدلت
آن خاندان بزرگوار در اقطار منتشر است بر زیادت تحقیق مقرون گردانید
و اسعاف این ملتمس را موجب سپاس و منت دانند و حقیقت است که مجلس
عالی اعلاه الله در اثبات این منت و تقدیم این بعث صدق عنایت

وبذل رعایت دریغ ندارد حاجت صاحب حاجت چنانکه از کمال کرم
او معهود است بگزارد و از جهت تحقیق اهتمام آنحضرت با کفایت مهمات
ارباب حاجات این خدمت اصدار افتاد و معنی اتحاد ذات البین بدین
صدا و اذن اجازت یقین است که مذکور مقتضی الحاجه باز گردد و این
درخواست باسعاف پیوندد ان شاء الله تعالی اقبال مجلس عالی مستدام
باد ثغور و سعادات طالع و وفود کرامات متتابع بملک ناصر الدین
نوید زندگانی مجلس سامی ملکی کبیری عالمی عادلی مؤیدی منصوری
مظفری مجاهدی مرابطی ناصر الدولة والدین قطب الاسلام والمسلمین
علاء الملة جلال الامة فلک المعالی محرز الممالک کهف الجیوش غیاث المجاهدین
قاهر المشرکین قامع المتمردین افتخار الملوک والسلاطین در مساعدت روزگار
و متابعت اقدار سالها بسیار باد سلام و محبت که نتیجه خلوص
طویت و مقدمه صفاء نیت است بکرامت قبول موصول کرداناد آرزومندی
غره ازهر و طلعت انور بدرجتی داند که تحریر بنان و تقریر بیان از قصاری
وصف آن قاصر ماند امید چنان است که لطیفه توفیق مقصود ملاقات
علی احسن الحالات بتحقیق رساند و ما ذلک علی الله بعزیز اگرچه از
جانب محافظت موالات قدیم بمواتات مکاتبات کریم تقدیم نمی رود
اما از طرف این برادر از اتفاق ضمایر و اتحاد سرایر بیش خاطر دور

می شود

نمی شود و پیوسته قواعد اعتقاد قویم و اتحاد قدیم متقاضی اعلام و استعلام
امور می باشد و باخبار و استخبار احوال مطالبت می کند و برین موجب
چون وصول مکاتبات و ترقب تحقق مهمات بغایت امتداد پیوست
و انهاء بشارتی تازه و موهبتی بی اندازه که اکنون روی نمود و خطه
خطیر و شهری مشهور در بسطت اسلام افزود لازم گشت این خطاب
اصدار کردن و روابط اخوت را بتحریر این تحیت تقدیم نهادن تا
مجلس سامی اسماه الله بدین منحت جسیم و کرامت عظیم و شادمانی
عمیم استظهار افزاید و باتساع عرصه مسلمانی و ظهور کلمه ربانی ابتهاج و
شادمانی اظهار فرماید اتفاق چنان افتاد که چون زمستان روی
بپایان نهاد نخواستیم که این فصل بی اصل بگذرد و این زمستان سرمایه بستر
رود و عزم محروسه انطالیه مصمم فرمودیم و روی باسترجاع حق موروث
و انتزاع ملک مغصوب آوردیم و اول ماه رمضان شهر الرحمة والرضوان
بر شهر نزول کردیم و از دریا و خشکی جهان فراخ بر ایشان تنگ آوردیم
و منجنیقها روان کردیم و خدای تبارک و تعالی ببرکت روزه و مجاهده
همه روزه ملک موروث بما باز گردانید و ما را روز عید نامه فتح رسانید
و جماعت موحدان را در روز آدینه سلخ الشهر لا بل غرة الدهر بفتح چنین شهر
عید دینی و دنیاوی و کرامت کرده و جمعه و فضل روزه بفضل غزا

جمع آورده والحمد لله علی فضله ان رجع الحق الی اهله شکر این نعمت جسیم
واداء حق این سعادت عظیم گزاردن وشمهٔ این مسرت عام والنعام
تام بمسامع اخوان صفا وخلان وفا رسانیدن وذکر این شفاء حال
عاجل ونجات کامل آجل بر قانون مسنون میان برادران مشفق
منتشر گردانید موجب شمول امثال این انعام وحصول وهبهٔ دوام
دانستیم بتحقیق فواید این بشارت وتقریر مصالح این سعادت
واستبطاء مباسطت معهود ومعاهدت معاتبهٔ ترک عهود جانب
عزیز قاضی القضاة صدر کبیر امام عالم مجتهد متبحر متهجد محق محقق متقن
اوحد الدین کمال الاسلام مرتضی الدوله محی الملة مفتی الامة تاج الایمة
علم الهدی ظهیر الخلق معین الحق ناصر الشریعه مظهر السنة قامع البدعة رضی
الملک رییس الاصحاب مأکل الفضایل امام المذاهب مقتدی الفرق سید
الصدور صدر الحکام یمین الملوک والسلاطین ادام الله فضله مستنهض
شد وانواع تقریرات متنوع او گشت توقع از مجد مجید وطینت طیب
مجلس سامی دام سموه چنان است که بتجملات او استینات فرماید وبر
تبلیغات او اعتماد کند وجادهٔ مواخات بمواتات مکاتبات دارد ومایهٔ
مباهات این برادر بموالات ملتمسات انجاح موفور داند والله ولی التوفیق
بملک فخر الدین نویسد مجلس سامی کبیری عالمی عادلی مؤیدی

منصوری

منصوری مظفری مجاهدی مرابطی فخر الدولة والدین ناصر الاسلام والمسلمین
علاء الملة جلال الامة حامی الملک مغیث المجاهدین کهف الجیوش افتخار
الملوک والسلاطین ادام الله سموه وحرس علوه سلام وتحیت وافر ثنا وآزین
متواتر ومتکاثر قبول کند وآرزومندی طلعت نامه بیرون از احاطت ضمایر
وتصور خاطر شناسد رب العزة اسباب ملاقات علی احسن الحالات
میسر ومهیا گرداناد از انجا که خلوص عقیدت وصفاء مودت او ودر مساهمت
استبشار ومشارکت استظهار باجتماع اسباب اقتدار وارتفاع مراتب
انتصاب معلوم ومتصور است وتضاعف غبطت وترادف بهجت او
بظهور کلمت وترقی مرتبت این دولت محقق ومقرر واجب می نماید
بشارت مواهب خطیر که بتوفیق الهی متواتر می آید بسمع شریف رسانیدن
تا بدان شادمانی فرماید واستظهار افزاید وبحصول جملهٔ مقاصد ومطالب
ابواب امیدواری بر ضمیر منیر بگشاید وچون از فتح محروسهٔ رغبان بی رنج
آن فارغ شدیم اختیار بر استخلاص محروسهٔ تل بشر افتاد که فتح آن فاتحهٔ فتوح
جملهٔ ممالک شام باشد روز سه شنبه بر شهر نزول کردیم ودر روز سه شنبهٔ
دیگر سلخ ربیع الآخر بتشدید محاصرت ومجاهدت محاربت ونصب
منجنیقها با سطوت وهیبت قلعه را در قبضهٔ قدرت وبسطت سلطنت
آوردیم وهمان روز از عتبات بیره وباقی قلاع وولایات که در حساب گی

اند بلابه کری قاصدان رسیدند و در ربقهٔ بندگی آمدند و دلایل فتح ممالک
شام چون صبح صادق ظاهر گشت و فتوح فراوان و موهبت بی پایان
از چهار گوشهٔ جهان متظاهر شد ان شاء الله که در عقب فتح نامهٔ جلب رسد
و مصالح دین و دولت بدین نهضت مقرون باشد والسلم بملک
مغیث الدین نویسد زندگانی مجلس اسنی ملکی کبیری مغیث الدوله
والدین رکن الاسلام والمسلمین کهف الامة جلال المعالی مجیر الممالک غیاث
المجاهدین در اقتیاد مقانب مناقب و انقیاد مناکب مطالب فراوان
سال باد همت بر استمرار امور دین و دولت موقوف و نهمت بر
اعتدال احوال ملک و ملت مشعوف و عزایم ملکانه بر اقتضاء مصالح
و اقتناء مدایح مصروف سلام و تحیت از خلوص طویت و صفاء نیت
بخدمت مجلس سامی رسانیده می آید آرزومندی ملاقات علی تقدم
الاوقات و اگرچه تقلب امور و تحول احوال خلاف اقتضاء پیوستگی
فطری و اتحاد اصلی می نماید امید مستحکم است که توفیق الهی ابواب دیدار را
بر قضیت ایثار و حسب اختیار بگشاید و ما ذلک علی الله بعزیز و اگرنه آنچ
که قناع عرضی و لثام غرضی چهرهٔ قرابت و جمال مناسبت را پوشیده است
و نفاق متاع اهل نفاق و خبث عبث ارباب سعایت را کوشیده
در فساد کار و کساد بازار از شفقت عمومت که صنو ابوت است

سطری

سطری از صحایف یگانگی بر بیاض سواد کردن و شطری از لطایف
پاک اعتقادی در معرض عرض آوردن واجب بود و در صفت
صفاء مشارع عقیدت شروع نمودن لازم می نمود اما با استحکام
تخیلات اصحاب اغراض ازین تکلف اعراض کردن اولیتر آمد و با
چندین دوری جستن که از جانبین دور و نزدیک را محقق شده است
ترک این تکلیف بتخفیف نزدیکتر نمود و با خلاف نتایج نسبت
و اقتضاء نتایج قرابت جز مقدمات اتحاد تخیل کردن نمی بایست
و میان شعب دوحهٔ یک دولت دودلی نمی بایست ولکن مشیت
قضاء و قدر بحیثیتی و امضاء مقدرات سابقت و مقدمهٔ توفیق
ربانی و ساقهٔ حکم یزدانی ملوک و سلاطین را و رعیت و طوایف بریت
را بمضاء مقادیر سابق لیقضی الله امرا کان مفعولا بملک مظفر الدین
نویسد مجلس شریف ملکی کبیری معظمی عالمی عادلی مؤیدی مظفر
الدوله والدین ادام الله شرفه و رفعته و حرس بهاءه و بهجته
بکرایم صفایا و تحایا مخصوص و تحیت و اشتیاق دریافت کریم را
از حیز احصا اسباب التقابر مقتضی تمنا مبشر و مهنا باد چون
خلوص موالات و فرط مصافات مجلس شریف شرفه با این جانب
اجانب و اقارب را محقق است و مقرر و تصدق و تعلق ضمیر غریبش

بذین خانه خویش و بیگانه را معلوم و مصوّر ارباب حاجات و اصحاب
مهمات توسّلات می رسانند و گنج مقصود و درک مطلوب خود را از آن
توسّل حقیقت میکنند و حسن ظنّی که باهتمام صادق او در تمهید مصالح
خلق ثابت شده است بتصدیق و تصوّر اهل حاجات در قضاء مهمات
گواهی میدهد ان شاء الله که بنیت تحقیق و طلب تصدیق این دعوی
پیدا آید و بقضاء حاجات حامل تحت شواهد خلوص محبت طویت و صفاء
نیت اظهار فرماید رسانیدهٔ خطاب صدر اجلّ عالم امجد کمال الدین که
در عقد دبیران این حضرت و سلک منشیان این خدمت منتظم است
و اسباب اهلیت او و تمهید مراعات و کفایت مهمات را ملتمس مکرر بر
اورا مجروس اصفهان اجلّ محتوم و حکم معلوم رسیده است و متروکات او
همچنان مهمل و متروک مانده و از انجهت که تا این غایت میان ما و مجلس
سامی ملکی کبیری عالی عادلی مقبلی مظفر الدینی ادام الله سموّه و اذلّ عدوّه
مکاتبتی نرفته است و با این همه تغیّر احوال و تقلّب اشغال که بدین دیار
افتاد از ان جانب نوشته نه پیوسته با آنک میان اسلاف ما و ملک
مرحوم نصرة الدین رحمه الله عهد با مکاتبت و مراسلت مجدد بوده است
و قواعد موالات و مصادقت موکد گشته بدین قدر تصدیع داده
و بناء مباسطت و مخالطت بدین غرض نهاده موافق اندیشه و رای

موافقت

موافقت بنموده اما چون اختلاط روابط ولا و ارتباط وسایط میان مجلس
شریف و بدین شرفنا با این حضرت میدانیم این خطاب را در این باب
ابتداء مکاتبت با آن مجلس بزرگواری گردانیم و توقع میداریم که چنانک
اقتضاء مساعی مشکور مجلس شریف است بقضاء مهمات و گزاردن
حاجات درین معنی غایت صداقت دریغ ندارد و بدین مهم قاصد و
نوشته ترتیب فرماید و بدان حضرت تسبیل گرداند تا مذکور کمال الدین
ادام الله تمکینه بخدمت آنحضرت برود و کار او را برآرد و ترکه پدر او را بتمام
و کمال مستخلص گرداند و بدو رساند چنانک بر زودی باز بر سر خدمت
خود رسد و قضیت نصفت و حکم معدلت تمهید یابد و اگر از عدل مشهور
و انصاف مذکور مجلس سامی ملکی مظفر الدینی اسماه الله محقق شده است
در حق کمال الدین هم تقدیم فرماید تا منت جسیم ثابت کرده و شکر
فراوان و محمدتی بپایان پیوندد و درین مهم اهتمام بلیغ فرماید و بتواتر
مکاتبات مایهٔ انبساطات افزاید و سوانح ملتمسات نماید تا تقدیم داشته
آید **به سلطان علاء الدین نوشته بود** مجلس عالی ملکی کبیری عالمی
عادلی برادری علاء الدنیا و الدین رکن الاسلام و المسلمین جلال الملة
فلک المعالی محرز الممالک مغیث الجیوش کهف المجاهدین قامع المتمردین
افتخار الملوک و السلاطین جاوید اقبال باد اعداء و کرامات متواتر و متضاعف

و مواد سعادات متظاهر و مترادف ظلال جلال و عوارف یزدانی وارف
سلام و تحیتی آفرین و محمدت رسانیده می آید آرزومندی دیدار همایون
و مشاهده میمون نه بآن درجه رسیده است و تحدی انجامیده که اوهام
باحاطت کنه آن و اوهام بادراک غایت آن وفا نماید حق سبحانه و تعالی
اسباب دیدار بر وفق اختیار ساخته گرداناد موجب اصدار این خدمت
آنست که از جانب ادرنه الروم چنان معلوم شده است که سودای
می پزند و از سر هوسات فاسده راه مخالفت می سپرند و اگر چه امید بلطف
ربانی و لطایف یزدانی مستحکم است که آن تمنی را حاصل و اندیشه را طایل نباشد
اما چنانکه طرف امیدواری مقرر است جانب بیداری هم مصور می باید
کرد و پیش از تفاقم کار و تراکم اشغال شرط احتیاط از شرط وقایهای
می باید آورد که این خصم را در ملک دست مشارکت و دارت مساهمت و کار
دشمن خانه چون حال خصم بیگانه نیست تقدمه حزم و تجربه عزم واجب است
و راه هشیاری ورزیدن و طریق بیداری گزیدن لازم سیما که اگر والعیاذ
بالله خصم را درین میان مداخلتی میسر شود مضرت استیلاء او جانبین را
شامل است بیک طرف مخصوص نیست و تقریر این معانی از اطناب
مستغنی است و چون شمول مضرت مفسدت جانبین درین باب محقق است
و این اندیشه ببراهین عقل و دلایل حسی مصدق بهمه وجهی اقتضاء

مصلحت

مصلحت آنست که ما برادران متفق الکلمه باشیم و در دفع خصم
طریق موافقت پیش گیریم اگر بخود و ملک آن برادر ابقاه الله بقصدی
بپیوندد و عزم او بآن طرف محقق گردد این برادر بنفس و احوال و
عساکر و عدد و ذخایر ایستاده است و جان و دل بر تلافی آن مهم
نهاده و زمام اختیار در طریق معاضدت و مساعدت بدست ارادت
آن مجلس داده تا بر الموجب که خواهد ترتیب خدمت تقدیم افتد و شرایط
حمایت و لوازم رعایت ایستادگی رود و اگر خواهد بنفس خود با همه
لشکرها روانه شود و الا امرا و بزرگان را با لشکرها گسیل کند تا پیش از آنکه
خصم را انتهاز فرصتی و اختلاس منفضتی دست دهد دفع کند و بموافقت
توفیق و مساعدت سعادت قصد او باز دارد و اگر قصد حدود آن
ممالک کند از آن برادر همین توقع است در موافقت و مرافقت جهد
استطاعت مستغرق دارد و همگی اهتمام بر کفایت این مهم موقوف
کند و اهمال و توقف از محظورات شناسد الجواب
مکاتبه شریف مجلس سامی اسماه الله رسید و بمطالعه آن مطالع شرف
مایه ابتهاج موفی گشت و پایه اعتضاد ترقی گرفت و آنچه نموده بوده که
از جانب ادرنه الروم ثمره عصیان ظاهر شود معلوم شد و اهتمام
صادق مجلس سامی اسماه الله که در اتفاق مدافعت و کلمت و اتساق مصلحت

فرموده بود بزیادت تحقیق معلوم شد و صفای عقیدت و فرط مودت
که از جانب مجلس سامی از قدیم باز ضمیر ما را تصور افتاده است بدین مصداق
بتصدیق کلی قرین آمد و حوذ دلیل آن معنی از مکاتبه که امیر سپهسالار
بدر الدین کرد و جمال الدین والی بکعبی ایدهما الله نوشته بودند
و شواهد خلوص مجلس سامی در ضمن آن دیدیم و منت آن میداریم و بشکر
وافر حق آن می گزاریم بحمد الله ما را بهمه وجهی از عدو و اوج فراغ کلی
حاصل است و از اطراف اسباب استقامت بال و استقامت حال
متواصل از جانب انطالیه و خوناس بر جب فراغت حاصل کردیم و آن جوانب
را بذخایر و عساکر مستظهر گردانیدیم و جمله امرا و سپهسالاران و لشکر
کشان و سروران اوج را بر تاختن ولایت کافر مرتب داشتیم و بجهة
طرفی افرا با فواج لشکر بر گماشته تا متواتر ولایت کافر را می زنند و تاختن
می کنند و دشمن را خذلهم الله مشغول می دارند که با حصول تشفی اسلام و بلوغ
مقصود انتقام او را اضطرابی باشد آنگاه چون از جوانب فراغت افتد
و اندیشه خصم ان شاء الله مردود شود امید چنان است که بمعاودت
تسلی و تشفی حاصل آید و بسبب آن آوازه مراجعت کردیم و بمحروسه
قیصریه رسیدیم و خزاین و اموال و اسباب و مواشی که مانده جمله پیش
کشیدیم و بر لشکرها تفرقه می کنیم و موج موج فوج را مستظهر می گردانیم

بزیادت تحقیق مضمون شد ۱۲

تا انتعاش

تا انتعاش یابند و بجمعیت بجانب سیواس پیش شتابند و لشکرها خبر
و دو فرکی لهم بشر خدا ارزجان بجمعیت اشارت کرده ایم و بتمهید این تقریرات
و کفایت این مهمات صدر کبیر فلان الدین را دام مجده که بکفایت وافر
و خصایص ظاهر موصوف است و بشرف مناقب و کرم مکانت او در این
دولت مشهور و معروف بخدمت استنهاض کردیم و از فرط اعتماد که
بر سعادت او در تمهید معظمات امور و مصالح حاصل است بخدمت
فرستادیم و آن تبلیغات که متضمن استقرار اسباب مصلحت جانبین
است و متکفل استقرار اوافی میان طرفین در محبت او مستوفی گردانیدیم
و توقع می داریم که چون بخدمت رسد و دوران مشافهات که از اینجانب
تبلیغ کند ایمان نظر واجب دارد و تاملی شافی و تدبیری کافی لازم
شناسد و بر وجهی او را باز گرداند و ما را منتظر جواب داند که تلافی مهمات
تاخیر بر نتابد و عاقل بتدارک امثال این احوال بهمه وجهی بشتابد که اگر معاذ الله
این خصم را مخلص قطاة در دست آید و بکمتر گوشه بادی در نهد خللها آید
و وقت بهار روی نماید آنکه استدراک آن در ادراک خواطر نیاید و بعد
از آن استغراق رویت و استعمال اندیشه جز تحیر و تحسر نیفزاید تا این
همه تامل فرماید و در تقدیم فرایض مصالح درنگ کردن روا ندارد و تا
اتفاق ملاقات مکاتبات را نهایت متجددات و مستدعیات حاجات

متواتر دارد **بملک ابخاز نوشته بود** زندگانی مجلس سامی
ملکی معظمی عالمی عادلی علاء الدنیا کهف النصاری جلال الملة العیسویة
مغیث الامة المسیحیة قطب الممالک شمس المعالی افتخار الملوک والسلاطین
ملک ملوک الکرج والالان والقفجاق والخزر اجراز محامد وانتهاز مقاصد
فراوان سال باد سلام و تحیت قبول کند و اشتیاق عز ملاقات متجاوز
الغایات شناسد اسباب دیدار بر وفق اخبار و تضییب بنا ساخته
باد اگرچه بسبب امتداد مدت عتیق که کار در روم افتاده بود و کفایت
مهمات و تلافی مصالح آن طرف مهم اهم می نمود آنچ رسم تسلیه و ثنا و شرط
تهنیت است تا اکنون اقامت نرفت اما توزع ضمیر با انتقال ملکه معظمه
جلال الدولة والدنیا هرچه بیشتر می بود و چون استقرار احوال آن دولت
محقق گشت استظهار ضمیر و استقامت خاطر فزود و چون از حد روم بدین
جانب مراجعت افتاد و بسبب قرب مسافت مطالعه احوال جوانب واجب
دست داد خبر اضطراب و اختلال ملک ابخاز رسید و از آنجا که ملوک را باهتمام
مهمات مجاوران ولایت و غمخوارگی همسایگان مملکت است باید که
شفقتی تمام باشد و دلبستگی بکمال و باظهار کرم و عهد لازم نماید
همگی همت بران مقصور داشتی که کار آن خانه میان جانبین منتظم
شود و احوال آن ملک قدیم را تلافی رود بدین مهم شرعی تسهیل کرده شد

وانتظار

وانتظار باز آمدن جواب بزودی می باشد تا چنانک پیوسته از آنجانب
رعایت طرف اخلاط رفته است درین نوبت با این جانب موافقت
فرماید و بتیمار داشت آن خانهٔ قدیم اهتمام مشارکت نماید و جانب
شاه ارمن ظهیر الدین نصرة الاسلام ملک الارمن ادام الله شرفه و رفعته
بحمایت جانبین از قصد خصوم ممتنع گردد و مادهٔ اطماع فاسد
منقطع شود دور و نزدیک را از جانبین رعایت نزدیکان و حمایت
همسایگان محقق گردد و استظهار مجاوران بمظاهرت جانبین سلوک
ماند تا این جمله تدبیر فرماید و بزودی جواب اصدار کند و پیوسته
فرماید نوشتن و مکاتبات روان داشتن و اقتراحات نمودن
تا در اتمام آن صدق اهتمام مبذول افتد **بملک ابخاز نوشته بود**
زندگانی مجلس سامی ملکی کبیری عالمی عادلی جلال الدولة والدنیا کهف
النصاری مغیث الامة العیسویة غیاث الملة المسیحیة حامی الممالک
فلک المعالی افتخار الملوک والسلاطین ملک ملوک الکرج والالان
والخزر در اتساق احوال و اتفاق اقبال و اعتناق آمال فراوان سال
باد مراسم سلام و تحیت و آفرین و محمدت مجدد داشت و معالم مودت
و محبت و مواخات و مخالصت ممهد اشتیاق بطلعت زاهر وافی
و وافر امید بفضل باری عز اسمه چنان است که اسباب دیدار

بر وفق اختیار منظوم کرده و تمنای التقای حصول پیوند مکاتبه مجلس سامی
اسماه الله بتصور و تحقیق پیوست و فحوی پیغام و نوشته خدمتش
معلوم و مفهوم گشت والحق از رای رزین و نظر صایب مبین پس
دور است و پیش نصفت محظور که ارزنجان و ارزن الروم را
از سلک ملک ما بیرون می‌دانند و از توابع و مضافات دیگر ولایت
می‌شمرند رای شریف مجلس سامی را اسماه الله چون از نظر راستی فرماید
تدبر کردن و تقضیت نصفت و معدلت در میان آوردن پوشیده
نباشد که ملک ارزن الروم ستدن و داده عم ما سلطان سعید
رکن الدنیا والدین رحمه الله و صاحب ارزن الروم و ارزنجان در آن
خانه نشانده جد ما سلطان عز الدین قلج ارسلان تغمده الله برحمته است
ولکن او را در خدمت مجلس سامی آشنای ضروری و از سر گرفتاری
و اسیری معرفتی افتاد آخر از ملازمان خدمت پادشاهان این خاندان
بودند اینچ ما را رای افتد که با منتمیان خدمت و متعلقان حضرت
و نشاندگان دولت و نواب سلطنت خود نیک و بد معاملتی
رود و یا بر هفوات و سقطات ایشان مؤاخذتی صادر شود مجلس
سامی چگونه پسندد که دران باب بدان اطناب عتاب پیوندد
و اینچ از ملوک بزرگ محظور داشته اند و بهمه وجهی مذموم شرع

ازرای رزین

وعقل

و عقل انکاشته از حمایت متعلقان در حال عصیان بر خداوندگاران
و تقویت جانب ایشان در مباشرت وساوس طغیان تقدیم فرماید
و با دوستی قدیم که میان این دو خاندان کریم تمهید پذیرفته است از
عهد آبا و اجداد تا الی یومنا هذا اسباب اتحاد در ذات البین باستحکام
اصلی و استحصاف کلی گرفته در چنین حالت مواخلت نماید بحمد الله
ما بر جاده مودت آن برادر بر عادت قدیم ثابت القدم بوده ایم
و محافظت لوازم برادری تقدیم نموده و روز بروز در احکام معاقد
اخوت و ابرام قواعد صداقت افزوده و بر همین نهج دوستی خواهیم
بود و اینجا که عزم کرده ایم و بدین مهم که روی نهاده در ولایت خود
می‌کردیم و میخواهیم که باستظهار تایید ربانی و اعتضاد توفیق یزدانی
تدارک مصالح دین و دولت و تلافی مناظم ملک و ملت بجای آوردیم
و ما را با هیچ جای گفت گوی و جست و جوی نیست الا معاملتی بر موجب
مصلحتی و تصرفی بر قضیت ارادت در ممالکی که از حدود این دولت
و اطراف این سعادت است و اکناف این سلطنت و درین معنی الحاح
انصاف را حاکم سازند هیچ حکمی بر جانب ما نپسندند و در نیک و بدی
که ما را با متعلقان خدمت و بندگان دولت خود رود عتاب کردن
و خود را در محل مداخلت آوردن روا ندارند و اگر بیرون از قضیت

اسلام و انصاف قدمی خواهد نهاد و زمام رای خود بدست بندۀ چند
خواهد داد که ببهانۀ حمایت آن برادری می خواهند که بر خداوندگار خود عصیان
ورزند و پیش عقلا جهت ایشان با برادران خود راه وحشت کرفتن
و تمویهات ایشان را بسمع قبول پذیرفتن ما معذور داشته نزدیک
ملوک منصف از منهج نصفت دور تکلف طباع بر استعمال وجوه مصالح
متعذرست و الزام اهوای مختلف بر اتباع مناهج حق متعسر فتأبی الطباع
علی الناقل بر ما همان است که ظاهر و باطن دوستی با آن برادر مرعی داریم
و رای او را در تقدیم ابواب انصاف صایب انگاریم و صدق رغبت
دوستی و برادری او را باضعاف آن مقابله کنیم و شرط اتحاد بیش
ازوی نشکنیم چنانک در تلقی طلب دوستی باعتقاد صافی آمده ایم
اگر ابتدا از مخالفت و افتتاح مکاشفت تقدیم خواهد کرد بضرورت
اهل غدر و مخالفت را هم ایستاده ایم هر آینه هر که امعان نظری کند
داند که آنکس که بکوشمال چنین بندگان عاصی از اذانی و اقاصی لشکرها
بکرار کشد این مایه اندیشه باشد که چنان باید آمد که مقاومت
هر که را در میان آید قیام نماید و نباید که این معانی بر تصلف حمل
فرماید که هر که حق خود جوید البته عنایت الهی قاید اقبال و پادشاهی
و رایدِ حصول آمال و امانی او خواهد بود و ناچار لطف آفریدگار رضا جوی

حق را معاونت خواهد فرمود والله ولی التوفیق انواع تبلیغات و اصناف
تحیات در صحبت فلان که از معارف خواص بطانه و مشاهیر بندگان خانه
است تقریر افتاد چون بخدمت پیوندد و مستسعد مثول انجاب کرده
و بدایع گوید و نماید اعتقاد کلی فرماید و با همه اضطراب اسباب مواخات
و ابواب مکاتبات بانفراج مهمات گشاده دارد بسلطان علاء الدین
نوشته بودند اطناب سرادق اقبال خدایگان عالم پادشاه بنی آدم
فرمان ده روی زمین شهریار عالم عادل قاهر مقتدر کامور دین و دولت
دارای ملک و ملت سلطان بلاد الله معین خلیفة الله المؤید بتایید الله
ظل الله فی الارض باسط جناح العدل فی الآفاق المخصوص بعنایة الحق فی
الخلق علاء الدنیا والدین غیاث الاسلام والمسلمین کهف الملة الغراء
مغیث الامة الشماء ناصر خلفاء المهتدین قامع الزنادقة والمبتدعین قالع
الجبابرة ماحی القیاصرة در اوج فلک تا ابد بسته باد جهانیان آفرین خوان
و جهان آفرین یار و معین محمد و آله الاکرمین بندۀ کمینه که آستان معلا را
لا زال محفوفة بالعز والمعالی که آسمان و زمین او است می بوسند
و بر خاک نقش العبدیه نگارد و بدستبوس اعلی که حقیقت بحر اخضر
و چشمۀ کوثر است جهانیان را بغایت متعطش و نیازمند می باشند
و از حضرت ذو الجلال بتضرع و ابتهال دوام سلطنت و نظام مملکت

خدایگان عالم ثبّت الله قواعدها بیخواهد مستجاب باد درین وقت فرمان
اعلی که عوذهٔ ازواج است عالمیان را بمبنای رسید بوسید و بر فرق سر نهاد
تعویذ
و بر عادت معهود و رسم مالوف بشرایط عبودیّة قیام نمود و بشارتی
که رسانیده بودند در فتح انطالیه که بر دست بندگان دولت خدایگانی
خلّد الله ملکه میسّر شد علم الله که بنده بدین بشارت نه چندان استبشار
و اهتزاز یافت که بیان با حاطت تقریر آن رسد امید بقدرت باری
جلّت آلاؤه و امل بلطف الهی عمّت نعماؤه فسیح است که هر روز فتحی
تازه و هر وقت بشارتی نو اندازه بمسامع بندگان حضرت و مخلصان
دولت رسانند و امداد تایید و نصرت در اعلاء اعلام آنحضرت لازالت
محفوفة بالسعادات بر تواتر باشد تا خاطر موحّدان از آشوب خبث
عقیدت ملاحدهٔ فرنگ که از استنبول در کنف عصمت آن دولت
روز افزون آسوده ماند ان شاء الله تعالی وحده العزیز

فی الجواب غیر هذا مثال اعلی خداوند عالم پادشاه
اسلام شهریار معظّم ملک ملک صفت پشت و پناه ظلّ الله علی العباد
علاء الدنیا و الدین سیّد الملوک و السلاطین ادام الله دولته و ضاعف
علی اهل الاسلام مکرمته ببنده مخلص رسید و تمهید افتخار اعقاب
و تذکرهٔ سرافرازی احقاب شد و پیوسته بندهٔ مخلص را از مشاهده

آثار

آثار لطف پادشاهانه و ملاحظهٔ انوار مکارم ملکانهٔ آن پادشاهان
یگانه و اسطهٔ عقد ملوک زمانه این تمنّی بوده است و ساعت بساعت
این هوس می‌نمود که با بندگان آن دولت و خدم آنحضرت مجال انبساطی
باید امّا باز ازین معنی اندیشه می افتاد که مبادا معاذ الله که بر مجاری
حال افتد یا بر ترک ادنی معذور کرده چون لطف عام حضرت عالی
زیدت علوّا این حجاب را از میان برداشت و بندهٔ مخلص را در عقد
هواخواهان و ثناگویان آورد و در عقد ملازمان و مخلصان عبودیّت
و منتمیان بندگی آنحضرت منتظم کرد این بنده را نه آن استظهار افزود
که هیچ شرحی باستقبال آن وفا تواند نمود و واسطهٔ حصول این سعادت
از مجلس عالی فلان الدین میداند که حقّ سفارت از آن جنس بجای آورد
کی سر دفتر مقامات اختیار و قدوهٔ مساعی بزرگان اقطار و نامداران
روزگار آمد ثمرهٔ آن بدین گوشه سعادت عاید گشت والحمد لله علی
هذه المنّة چون این بنده را در سلک سایر مخلصان کشیدند و روابط
مخالصت استحکام پذیرفت متوقّع می باشد که روز بروز نهال
مصادقت را باوامر و نواهی سیراب دارند تا سر مفاخرت بر آسمان
ساید و در اتمام آن طریق مسارعت نمود

نوع آخر

مکاتبهٔ شریف مجلس سامی اسماه الله در صحبت قاضی القضاة سدید الدین تبریز

فرید الاسلام وحید الملک مزید الفضایل حمید الملوک والسلاطین ادام الله
سعادته رسید و بمطالعهٔ آن مطالع شریف و مقاطع لطیف غایهٔ
ارتیاح و استبشار موفی گشت و بمایهٔ اعتضاد و استظهار ترقی گرفت
و تحمیلات که باتفاق قاضی امام سدید الدین دامت سعادته اعادت کرده
و در اداء امانت سفارت و رعایت لوازم رسالت شرط کفایت
بجای آورده باستماع پیوست و باصغاء مقرون گشت و اهتمام صادق مجلس
السّنی اسماه الله که در اتفاق کلمت و اتساق مصلحت می فرماید و در اعتدال
احوال شفقت مشفقانه می نماید بزیادت تحقیق مضمون شد و صفاء عقیدت
و فرط مودت که از جانب او از قدیم باز ضمیر را تصور افتاده است بزینت
مصداق بتصدیق کلی قرین آمد و امیر جمال الدین ایده الله و اعزه مندوب
خدمت و موسوم سفارت آنحضرت شد چون بخدمت پیوندد و مستسعد
مثول آنحضرت گردد فراغ بر رای اشرف عرضه دارد و از مهمات سفارت
در خدمت گزارد مجال اعتماد مقرون باید داشت و مسامع شریف بر استماع
آن فرماید گماشت و اگر رای اشرف بر تقدیم اتفاق و تقریر موافقت و تمهید
مصلحت و اختیار مصالحت قرار گیرد و اشارت جوانب و اهتمام اجانب
مجال استماع یابد و جمال اتباع پذیرد و هر آینه بمخالصت و مصافات و
مصادقت و موالات متلقی شود و اتصال اسباب اتحاد را بخلوص اعتقاد

مقابله رود و اگر حالی دیگر پیش خاطر عاطر آید و رای دیگر روی نماید عنان
اندیشه و زمام اختیار بدان عطف فرماید و جهت نقل طباع را بنیاد
و تغیر همم شاید علی تغیر الحالات توقع تواتر مکاتبات و تقاطر مراسلات
تظاهر ملتمس صادق داشته می آید **نوع آخر** مکاتبهٔ کریم مبنی از
اخلاق عظیم در محبت قاضی القضاه امام کبیر فلان الدین ادام الله رفعته و کوشش
وکفته که براهین موالات و لوایح مصافات بود رسانید و چون تطاول کفار
فرنگ و تعدی ایشان بران دیار حقیقت شد نایرهٔ تاسف چنان در جوانح
مستظهر گشت که آن تلهف جز باستغراق جهد استطاعت و تشفی از
اهل کفر و ضلالت تشفی نتواند پیوست و خاطر را بنا نکی با جمله ملوک اسلام
قصاد رغانه کردیم و بر آنچ بر خود فریضه می دانیم در تحذیر از عواقب اهمال
و تخویف از مغاوبت اهمال بجای آوردیم و از موافقت توفیق واثق می
باشیم باتفاق کلمت و اتساق مصلحت و استغراق عصبیت و امید مستحکم
است بمدد اهل توحید و برکت دعوات صالحهٔ ایشان شر آن خطب
عظیم از حدود اسلام مندفع و مادهٔ اطماع مشرکان منحسم گردد و امیر فلان الدین
ادام الله حراسته و حرس سعادته که از خواص بطانه و معارف خانه است
مندوب خدمت و مستنهض رسالت گشت و انواع تحمیلات که ان شاء الله
متضمن انواع مهمات باشد مصحوب او از رسال رفت چون سعادت

مشغول حاصل کند و با برادر مشافهة قیام نماید بر ایجملت اعتماد فرماید و بر تواتر مکاتبات که مایهٔ مباهات او آید و سوانح ملتمسات نماید تا مقدم مهمات داشته آید **نوع آخر** مکاتبهٔ کریم منبی از محبت و مودت قدیم و عقیدت قویم رسید مورث انواع استظهار و ارتیاح رسانید و صدق اهتمام که بمهمات اینجانب نموده بود و شفقت بیدرانه و غمخوارگی دوستانه فرموده جمله محض مخالصت دانسته آمد و از لطف عمیم مجلس سامی همین چشم داشته باشد و روابط اتحاد که میان جانبین استحکام پذیرفته است همین اقتضا می کند و بتوفیق ربانی و تایید یزدانی جمعیتی که خصمان ساخته بودند و انواع حیل بر انداخته پراکنده کردیم و وخامت اهل بغی آشکارا کردانیدیم و چنانکه پیش ازین اعلام داده بودیم بهمت بزرگوار مجلس سامی دشمنان جانب خایب و منهزم شدند و اکنون که براهین عنایت الهی در تقویت حق ساطع گشت و اندیشها که کرده بودند بر قضیت فرمان ایزدی آنجا که فرموده است ولا یحیق المکر السیء الا باهله بار کلو گیر ایشان آمد و امید چنان است که تمامت مقاصد و مطالب میسر کردد و مصالح ملک و ملت بر قضیت ارادت مقرر شود **در تعزیت نامه نویسد** زندگانی مجلس سامی برادری کبیری عالمی عادلی مؤیدی مظفری فلان الدولة والدین ادام الله اقباله و حقق آماله در حصول کامرانی و شمول شادمانی فراوان

سال باد سلام و تحیت فراوان و آفرین و محمدت فی پایان رسانید می آید آرزومندی دیدار همایون از حد و اعتدال متجاوزست اسباب ملاقات علی احسن الحالات مهیا و میسر باد حق علیم است و کفی به علیما که چون خبر هایل و واقعهٔ ملک مرحوم فلان الدین نور الله مضجعه رسید اضطراب خاطر و قلق ضمیر بغایتی انجامید که وصف آن کردن در حیز امکان نیاید و نه چندان تاسف و تلهف بر جوانح ریخته شد که هیچ بیانی بشرح آن وفا نماید اما معلوم است که این حکم نافذ و قضاء لازم بر همه مختوم است و میان پادشاه و رعیت درین قضیت فرقی صورت نبندد صورت نمی بندد و اجل معلوم هیچ حیلتی و قوتی از ضعیف و قوی مردود نمی کردد باضطرار راه تسلیم می باید سپردن و خود را براه اضطبار آوردن اگرچه تاسف غالب که بدین واقعه بر ضمیر او استیلا یافته است و انواع اندوه در دل و جان تمکن کلی پذیرفته جای آن دارد کی تصبر بحوالی خواطر او مجال نیابد و تسلیت اخوان صفا موثر نیاید که در تجرع این شربت همان مشاکلت کرده آید و باجرا اضطرار راه تجلد و اصطبار پیش گرفته و عموم این فجیعت و شمول این رزیت مسلی و معزی آمده ولولا الاسی ما عشت فی الناس ساعة ولکن اذا ما شئت جاوبنی مثلی ایزد تبارک و تعالی جانبین را مایهٔ تسلی ارزانی داراد

واسلاف طرفین را بفیض رحمت و مغفرت خویش مخصوص کرداناد
باید که مجلس شریف همان صداقت آبا و اسلاف تازه دارد و کار را باهتمام
مهمات آن خانه میان عزیمت بسته و اسباب نهضت پیوسته شمرد و
میان خانهاء جانبین بهیچ وجه فرقی و تباینی صورت نبندد و صفاء اعتقاد
و خلوص وداد این جانب محقق گردد و چون رسانندهٔ خطاب فلان
الدین محمد مرسل شد و بشرایط تبلیغ قیام نماید و بعد از آن بر نهضت استقرار
مملکت بر مجلس شریف نیز شرفا ایستادگی کند و آنچ از تقریرات تسمیع
شریف رساند جمله باصغا و اعتماد مقرون گرداند و کفیه این برادر داند و
بزودی باعلام مصارف مهمات آن خانه که همت بتدارک آن مصروف
استی تحصول مقاصد آن طرف موقوف قضیهٔ حال اعلام دهد تا چنانک
باید بتدارک آن قیام رود والسلم **بامرا و اعیان محروسه سیواس**
نویسند امرا و اعیان و نواب کدخدایان و معتبران و مشهوران و کافهٔ
متوطنان محروسه سیواس ادام الله رعایتهم و احسن وقایتهم از بارگاه
اعلی بمخصوص پرسش باشند و نظر عنایت و عاطفت ما بجانب ایشان
مصروف شناسند و بدانند که نیک بندگی و هواداری و پاک اعتقادی
و جان سپاری که تقدیم نموده‌اند و در دفع دشمن بجان و دل کوشیده‌اند
و نیکنامی خود را بخداوند پرستی که در همه جهان مشهور است باقصی الغایات

وابعد

وابعد النهایات رسانیدند جمله معلوم شد و مفهوم و متصور گشت و از جانب ما
بهمه عنایتی و عاطفتی مخصوص اند و امید چنان است که مکافات ایشان
بخیر چنان تقدیم فرماییم که حق گزاری ایشان لایق بالا فی بجای آوریم
باید که بانواع اصطناع و انعام و رافت و اکرام ما مستظهر و معتقد باشند
و با چنان شامل و رعایت کامل و عارف جمیل و عاطفت جزیل
وثوق افزایند و همت این نیک بندگی که کردند و شکر این جانسپاری
و وفاداری که بجای آوردند پیش ما هر چه وافرتر دانند و همچنین بر قرار
معهود خود همت و دعای صافی بصوب مصالح سلطنت مصروف دارند
تا امداد سعادات آسمانی و مواد مواهب یزدانی هر روز متواتر و متوافر
تر باشد و اسباب کامرانی و شادمانی بعنایت ربانی و تایید آسمانی
هر لحظه ممهدتر و مهیاتر چه آنچ ما را میسر میشود از حصول مقاصد و
مطالب و شمول عواید و مواهب و مقهوری دشمنان و خذلان
فاسدان جمله از همت صافی و دعای خالص ایشان میدانیم و امیدست
که برکت نیت نیک ما که در حق گزاری و رافت گستری با جانب
ایشان داریم و پاک اعتقادی و یکدلی ایشان که در دوستداری
و نیکوخواهی ما دارند اسباب سعادات بهمه وجوه روی نماید
و از همه جوانب مقاصد و مطالب در موکب نجاح استقبال کند

نزد امرا و بزرگان محروسهٔ قیصریه نویسند در باب زلزله

چون خدای تبارک و تعالی ایام دولت ما را بلطایف عواطف اختصاص
فرمود و ابواب رأفت و رحمت بر خلق خود بگشود بی آن نیت که بندگان
از بطر امن و آسایش و رفاهت و غرور استنامت باقامت شکر
یزدانی و سپاس مواهب حمد سبحانی مشغول نمی شوند و قدر آن فراغت
و نعمت آن رفاهت نمیدانند و بر غدوان و عصیان اصرار می نمایند
و از عهدهٔ بندگی و پرستندگی بیرون می آیند لاجرم کمال معدلت حق
سبحانه و تعالی جهت تنبیه اهل غفلت و غرفان قدر نعمت نادره
ابتلا نمود و مقدمهٔ امتحان اظهار فرمود و در شب شنبه سوم ماه جمادی الاولی
منجم کانون الاول شبی گذشته خلق عالم آرام گرفته و انواع مخلوقات
علی اختلاف الطبقات بر مقتضای و جعلنا اللیل سکنا زمین در زلزله
افتاد و مرکز ساکن در جنبش آمد چنانکه از اضطراب بساط ممهد اختلال
بر روح نشید روی نمود و وهم انقراض عمر عالم و انقضای مدت بنی
آدم می بود بضرورت دل در خدا بسته دروازهای شهر بگشودیم و بر
نیت احتراز از تقادیر یزدانی و امتناع از وقایع آسمانی بلکه متابعت
امر ایزدی را که تقدیم احتیاط فرموده است در شب تاریک از شهر بیرون
آمدیم و بهراس بطش الهی گریبان امید گرفته دست بدامن عصمت ایزدی

زدیم

زدیم و چون ظلمت شب بسر کرد و جمال چهرهٔ روز از حجاب ظلمانی
شب بیرون آمد بعد از آنکه از تنعّج سواری نزول فرمودیم و بدانگاه
بر پیشگاه استقرار نمودیم دوم بار زمین در جنبش آمد که آرام از دلها
بکلی در ربود و تا مدتی سخت گرفت که امید زندگانی نمانده بود و اسباب
استظهار هر چه سست تر می نمود چنانکه پیران جهان دیده و بزرگان
سال خورده از این جنس زلزله ندیده از سرای معمور بیرون آمدیم
و خیمه بر صحرا زدیم هم درین روز غازی پیشین دیگر باره زلزله افتاد و جای
عمارتها روی بخلل نهاد و مردم شهر جمله دل از خود برداشتند و خانها خالی
بگذاشتند و از خوف آن واقعه و از هول آن داهیه با محارم و اطفال بصحرا
آمدند و از خلاعت و تنگ آمد روزگار و استغفار شیطان و استقرار بر
معصیت و عدوان متنبه شدند و بسلامت ذات شریف و تضرع بر جا
و خلاص حشم دولت مخلصان نیت پاک خود صافی تر کردند و التزام
حجت از آلت ستمکاری و تقدیم سازکاری بدوزد و نزدیک رسانیدیم
و امثله بزرگوار در اطراف و اوساط منتشر گشت و محروسهٔ قیصریه این
مثال بنفاذ پیوست بر الجمله که بعد الیوم نواب و بزرگان و امرا و گماشتگان
و کافهٔ کارداران آن خطه در طاعت و عبادت افزایند و از معاصی و عصیان
اعراض نمایند و بار عیت که ودیعت معدلت ما اند طریق مجاملت سپرند

وازجادهٔ انصاف نگذرند و قواعد ناستوده و رسوم نابوده بردارند
و تکلیفات خلق از معترضات باطل و تحکمات فاسد فرو گذارند و شکرانهٔ
سلامت نفس عزیز و ذات شریف ما را بتمهید حسنات و تقدیم صدقات
و اخلاص طاعات و اجتناب مهاوی شهوات و اضفاء ثبات بجای آرند و
از هجوم بلیات و حلول موبقات (یعنی مهلکات) براندیشند و بدین عبرت زاهر و طاهر
و موعظت زاجر متعظ گردند و زندان را از زندان آزاد کنند و محبوسان را
اطلاق دهند و همت صافی دارند و بمدد دعاء ایام دولت ما مستظهر
گردانند **صورت فتح نامهٔ ارزن الروم از**
انشاء نظام الدین طغرای در زمان سلطان سعید علاء الدین تغمده الله
بغفرانه ولقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر ان الارض یرثها عبادی الصالحون
والحمد لله الذی صدقنا وعده و هزم الاحزاب الفجرة و خذل امرا و نواب
و اعیان و سایر سکان محروسهٔ ارزنجان عنایت کریم و رأفت عمیم ما
جانب ایشان را شامل دانند و حسن عقیدت ما و دعاء ایشان را عقب
و بدانند که بعد از شکستن خوارزمی مخذول و گرفتن ملک ارزن الروم
مجهول و برادرانش لشکرهاء منصور در عقب آن ظالم مقهور که بریختن
خون مسلمانان و غارت کردن خانهاء درویشان و بنده کردن فرزندان
مسلمانان و ترسایان میان بسته بودند و بر آفریدگار خود عاصی و طاغی

و باغی گشته با سرحد خلاط می رفتند و خانان و ملوک و امراء لشکر او را الاثار
می بریدند و در جنگ هالک و در تیغ می سپردند و روی زمین را از فساد
ایشان پاک گردانیدند و روز دوشنبه هشتم ماه شوال چتر منصور ما
نصره الله بر ارزن الروم سایه گستر شد و لشکر منصور شهر را مرکز الویهٔ
میمون ساختند و دایره وار بدام آوردند و سوادی که بدان شکر قوات
نسبت نقطه نمود با دایره بیک قطره با محیط و اگر لشکرها را اشارت می
فرمودیم گردانیدند و در حریم کأن لم تغن بالامس ثبت می گردانیدند
و در خرمن حضیض پایه می افکندند و خرمن وار بر باد فجعلناه هباء منثورا
می دادند اما رحمت و شفقت عام ما بطفیل ضعفا رحمت و بخشایش
فرمود و امان داد و هجوم و اضطراب لشکریان را از ایشان دفع کرد و بعد
از نماز شام گزاردن و مواهب یزدانی معجز مسلمانی اظهار فرمود و لطیفهٔ
قوت ناگذاشتن فرصت وقت را آفتاب سعادت از پس پردهٔ توارت
بالحجاب بسنت الراس بدتوها باز آوردند و دروازهاء شهر را فریاد و فتحت
ابوابها از نهاد بر آمد و قرار فتح قرایع فادخلوها بسلام آمنین آغاز کردند
و حجاب نصرت استقبال سنجق ما را مژدهٔ طبتم فادخلوها رسانیدند
و بامداد روز سه شنبه بفرخی و بیروزی و طالع سعد چتر منصور تخت
ارزن الروم را تشریف فرمود و ملوک شام مجلس سامی فلکی اشرفی اسماه الله

با پانزده ملک دیگر از برادران و عم زادگان و ملک عزت و ملک آخر
و ملوک دیگر بعینه انی رأیت احد عشر کوکبا والشمس والقمر رأیتهم لی
ساجدین فقضی الامر میخوانند و در خدمت موکب اعلی ما با پایه تخت
سجاه شکر ادخلوا مصر ان شاء الله آمنین ورفع ابویه علی العرش وخروا له
سجدا می گزارند و عقیدت پاک ما در رکعت الحمد لله الذی صدقنا وعده
واورثنا الارض گزارد و کلیدهای جمله قلاع ارزن الروم را بسته دوره
بخدمت ما آوردند و از ولایت او لبتی که بیرون ازین خط بود و با ارزن الروم
تعلقی نداشت بیست چهار قلعه دیگر با ولایت هم بندگان حضرت سلطنت
تسلیم کردند و امید بعوارف ربانی و توفیق یزدانی چنان است که بعد ازین
فتوح فتحها دیگر در عقب یکدیگر میسر گردد در علی التعاقب والتوالی مبشر
یکدیگر رسانند آید باید که بدین موهبت جزیل و مکرمت جمیل شادمانی
نمایند و استظهار افزایند و آذین بندند و صدقات بمصارف استحقاق
دهند ان شاء الله تعالی **فتح نامه محروسه شمیساط هم در زمان**
او رحمة الله علیه امرا و نواب سیواس و قیصریه و قونیه دام تاییدهم
بانواع عوارف پادشاهانه و اصناف عواطف خسروانه تمام مستظهر و امید
وار شوند و بدانند که زیباترین خلعتی د عالم پیرایه سلطنت را شایسته
الطاف ربانی و شکر عواطف سبحانی است و مهر شهریاری که از خزانه غفارت

الوهیت بشمول نعم تامه و حصول کرم بی اندازه مشرف گردد باید که شکر
این نعمت هنی و موهبت سنی که وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها زبان عدل
و بیان احسان بسمع جمع آدمیان رسانند و بساط نصفت و شادروان
معدلت ان الله یأمر بالعدل والاحسان بر بسیط عالم بگسترانند و از آیت
لئن شکرتم لازیدنکم حظی اوفی و نصیبی مستوفی بیابند و چون باری عز
شانه رایات ظفر پیکر ما را لا زال خفاقة العذبات بآیات و ینصرک
الله نصرا عزیزا معلم گردانید و ندای انا فتحنا لک فتحا مبینا بگوش هوش او
رسانید و زهله جهانگیر ما را بامداد اجناد و لله جنود السموات والارض
پیروزی روزی فرمود و با انجاح رافت جلال بر نجاح مقاصد و آمال جهانیان
گسترانیدیم و خلق عالم را در کنف رافت و ظل عنایت خود آسوده و مرفه
گردانیدیم و بحکم انک اولاد لبون نیل صبری را سیمت خود ساخته بودند
و قدم از دایره ولا از خاندان سلطنت خلد الله سلطانه و اعلی فی الخافقین
برهانه بیرون نهاده و حقوق آبای کرام ما را باطل کرده و از جاده عبودیت
و منهج موافقت عدول و انحراف جسته غیرت نامتناهی الهی و الهام الهام
و نواهی مستدعی حتف ایشان شد که قصد ولایت ایشان محقق گردانیدیم
و فلان را که بکفایت و درایت و صرامت و شهامت و حماست و کیاست
آراسته بود و بیک بندگی و خداوندپرستی و خداترسی پیراسته

و آثار حسن سیرت در ناصیهٔ خلوص و صفاء نیت او ظاهر و لایح با استخلاص
دیار دشمن نامزد فرمودیم و عزیمت فتح آن صوب فاذا عزمت فتوکل علی الله
برخواندیم چون قصد جوانب دشمن کرد و با بعضی از حشم بر سبیل عیون
در ظاهر شهر قسطنطنیه که مفتاح بلاد شام و بزرگترین بقاع و قلاع دیار بکر است
نزول کرد مقیمان آن قلعه از غروری که در نهاد ایشان متمکن بود روی
بمحاربت بندگان دولت ما نهادند و سپهر تمرد در روی کشیدند و از آنجا
که کمال مردانگی و سرافرازی فلان بود چو مرد برهنهٔ خویش ایمن دارد
شود برابر دشمن نحس بکار برخواند و بندگان دولت را که در اهتمام او
بودند بمحاصرت آن اجازت داد چون آن طایفه حشمت و ازدحام و رزم
سلطان حشم منصور مشاهده کردند روی اعتذار بر خاک استغفار و سر
امتثال بر خط انقیاد نهادند و فریاد الامان الامان برآوردند و از
جهت ثبات دولت قاهره لا زالت مشیدة الارکان و موطدة البنیان
آن جماعت را امان داده و بتاریخ فلان سنجق مبارک بر قلعه بردند و آن
مملکت را با اعلام مبارک و اذیال اقبال ما که کعبهٔ آمال جهانیان است مشرف
گردانید و این فتح بفر دولت روز افزون بر دست فلان میسر شد می باید که
وضیع و شریف بدین بشارت ابتهاج نمایند و شادی کنند و امثال
این فتوحها روز بروز منتظر باشند ان شاء الله تعالی نوع آخر

امرا و نواب و گماشتگان دار الملک قونیه حماها الله تعالی و ادام عزهم بالبقاء
حضرت سلطنت مخصوص باشند و بدانند که بموافقت توفیق و مساعدت
سعادت سوابق الطاف الهی بلواحق اصناف اسباب و لطایف پادشاهی
می رسد و غوادی میامن آسمانی بروایح شواهد کامرانی می پیوندد و چون بنیاد
عزایم جنود منصور نصر الله لواءه ممهد بتاکید جلال و موید بتایید لم یزل و لا یزال
دواعی اقتضاءات میمون ما را جواذب ظفر قابلیت و نتایج عزمات همایون
را اقبال از جملهٔ قوابل لاجرم فواید آن مواهب عاید جهانیان میشود و عواید آن
مکرمت شامل حال عالمیان میگردد تا امواج فتن روزگار که مفرق استراحت
بیوت و افواج عبر حوادث در محل راحت سکون یافت و خصم مخذول
مخذول که از مطلع آفتاب تیغ کشیده بود بر غروب عوارب جیوش خود
مطلع گشت و علایق حیل و حبال و جدال مضادت قهر و مصادمت تسلط
عساکر منصور بکلی منقطع و منقلع شد و خود اعداد حضرت سلطانی از آن
قاهرتر است و امداد مواهب آسمانی در پیرامن جلال جهانبانی از آن وافرتر
و کامل تر که قمع اشیاع و دفع اتباع او موجب اظهار اقتدار و سبب اشتهار انتقام
کرده اما چون آن مطالع در معرض تخریب بلاد و تعذیب عباد و قتل اخیار
و اشرار اقدام نموده بود رایت منصور ما نصرها الله در صدد اعانت اسلام و
اغاثت کافهٔ انام و عمارت عالم و رفاهیت بنی آدم آمد و ملوک و سلاطین

تشبث باذیال مظاهرت و تعلق باهداب مساعدت ما ساخته تناقض مضادت
طباع موجب معادات و فجایع او شده تا فواحش ظلمات ضلال او را بقوادح خبث
اقتدا دفع فرمودیم و هوسات غموه و آمال مشوه او را بمعاضد انتصار از دماغ
او بپالودیم و بطریق اضطرار مسافت دو ماهه را بفرار دو روزه بوجه اختیار
بدو نمودیم تا بال گسسته و پر شکسته پای بند قفس خمول گشت و کاسته
نور و مضطرب امور دست که مهبط افول شد و بیشترین جماعت او کشته
بپنجه شمشیر قدرت و شکسته طپانچه اثیر شوکت عساکر منصوره ما شدند و فضای
ارزن الروم با برادران و جوامع حشم و توابع خدم بقید قهر ما گرفتار آمدند
و همای چتر منصور سایه رافت بر ممالک ارزن الروم انداخت و پایه تخت
باستلام شرف التفات ما سر بر افلاک افراخت و کافه متوطنان و جمهور
ساکنان آن خطه که تا امروز پای کوب صروف حوادث و دست جور بی
صنوف طوارق بوده بمستفادات انوار معدلت و استفاضت بحار
نصفت ما در مامن راحت و مسکن رفاهت قرار گرفتند ضمیر منیر ما بصورت
می بست که آن مغرور خون ریز را بغیر اخلاط که از معظمات دیار و امهات بلاد
است ملاذی وثیق و معاذی انیق باشد و چنانکه از عادات ملوک کریم شیم
سلاطین مستمر و معهود است با این همه فسحت مملکت و حصول سعادت
شوکت که از حد اقصای هندوستان تا لواحق خراسان و پارس و کرمان

و همچنان

و همچنان ممالک عراق و آذربیجان و حدود مازندران و شروان و مضافات
و بیشتر ثغور گرجستان در قبضه تصرف او بود چشمی آسوده و لشکری
بتبعات تلا نیالوده و معهد مظاهرت و آماده معاضدت داشته باشد بنا
بدین مظنه فوجی را از عساکر منصور نامزد مطاردت او فرمودیم و خود بر
متابعت او کردیم خود رهبت هراس و هیبت احتراس در خاطر او چنان
تمکن یافته بود که در نظر او هر مردی خیلی و هر قطره سیلی می آمد و هنوز از آن
لشکر که بدین خدمت موسوم شدند تمامت نهضت نکرده بودند که از بیم
صلال و قاید انتقال او در مجاهب خذلان و ضلال خسران متواری گردانید
و ملک محروز و مکنوز را دانه تقبل بندگان حضرت ما ساخت و خود روی
زمین را از خبث نام و نشان خود باز پرداخت و بهجوم مقتحمان و پیش
روان عساکر منصور ممالک ارمن باسرها و اجمعها بر قرار سابق در قبضه
اقتدار آمد و در تصرف نایبان برادر ما مجلس سامی ملکی کبیری اشرفی اسماه
الله تعالی قرار گرفت و میامن مظاهرت و محاسن معاونت ما این دیار
را که ضربان جور و عدوان و صدمات ظلم و خسران کشیده بودند بحال
عمارت باز آمد و جماعت رعیت و ترسیت امن و آرمیده گشتند
و روی بوطن خود آوردند و آثار این فتوح بر صفحات روزگار هرچه
روشن تر بماند و امارات این مواهب هرچه واضح تر مبرهن شد

باید که بدین مباشرت و بشارت استبشار نمایند و بدین کرامت استظهار
افزایند و منتظر اخبار اتساع مملکت و ترقی فتح عرصهٔ سلطنت
می باشند و اعتماد بر توقیع اعلی اعلاها الله سازند فی منتصف شوال سنه
سبع و عشرین و ستمائة **نوع آخر** رب اوزعنی ان اشکر
نعمتک التی انعمت علی توفیق ادای شکر لطف عواطف یزدانی
و سعادت قضای حق مواهب ربانی هم از مبشرات و منتج نهایات آمال
و امانی و مقرر و مقدر موجبات اقبال و کامرانی میدانیم و این
رحمت مامول و رافت مسئول باضافت عوارف متسابق و عوائد متوالیه
متلاحق از لطف عمیم منعم مطلق و فضل عظیم رازق بحق محقق می شمریم
تا بموافقت این توفیق و مساعدت این سعادت شطری از شکر
نعمت صافی ضافی و بعضی از حق موهبت سابغ سایغ او عز اسمه بگزاریم
و وثیقهٔ ترادف مواد انعام و افضال و رهینهٔ تضاعف امداد احسان
و اجمال او تعالی و تقدس بدست آوریم و لئن شکرتم لازیدنکم علی الحقیقه
قوت جسمانی از تحمل اعباء منت متناصر رحمانی قاصر است و طاقت قابلی
انسانی از تکفل احصای نعمت متواتر سبحانی عز شانه فاتر و ان
تعدوا نعمة الله لا تحصوها و علی الخصوص لطف عام و لطایف انعام
که ایام دولت و عهد سلطنت ما را متواتر و متوالی گردانیده است

وتوالی

و توالی عنایات تازه در سلک تعداد ادای رعایت نمی اندازد کشیدن و چون
علی الاجمال از ذکر اجمال سطری بر صحیفهٔ ضمیر منیر نگاشتیم و شطری از شکر افضال
ملک متعال نزوال که فی الغدو و الآصال از امهات احوال و مفترضات اقوال
و افعال می داریم بگزاردیم از جملهٔ سوالف عواطف و جلایل عظمه
در ابتدای اجتماع اسباب دولت قاهره و اتساع بسطت ملک محروس
است وارد روادف عوارف و کرامات طارف فی الحال فتح محروسه
فلان که حصانت آن در اطراف و اوساط جهان مشهور و مشروح
است و فتح آن تتمهٔ قلاع علی الاجماع بکر الفتوح مطامح همت اسلاف
ما انار الله براهینهم با تمام استغراق مجهود از اعتلای ذروهٔ آن قلعه مردود
گشته و مطامع تخفیف جمله از امتطای صهوهٔ آن بقعه مسدود مانده
تا امروز بلطف توفیق جنان فتحی بکر در عهد ما در عقد ما آمد و شمشیر
آبدار بخطبهٔ چنین کلمهٔ نامدار ملک دین در پای کفار در کنار گرفت ان هذا
لهو الفضل المبین رای اعلی چنان اقتضا فرمود که جهت ضبط امور
و بسط ثغور و مجاهدهٔ کفار و محافظت آن دیار فلان الدین
را که بصرامت و حماست و شجاعت و بسالت ممتاز است و مقامات
خدمت و مواتات قدمت او از تقریر نیاز اختیار فرمودیم و در
کفایت دقایق این مهم بزرگ و رعایت حقایق این شغل نازک بر کمال

نیک بندگی وجان سپاری مشهور و مشهود و بیداری و هشیاری
معهود او اعتماد نموده‌ایم که طریق تحفظ سپاه و شرایط تیقظ
بجای آورد و لوازم محافظت آن امانت که در ذمت او کرده‌ایم
واو را بقصد تفویض این نیابت آورده‌ایم چنان بجای آرد که بهمه
وجهی خاطر ما از اهتمام مهمات آن جهات مرفه دارد و ولایت
غرغوم را با حدودی که بدان موسوم است در تصرف گیرد و بدان
منتفع باشد سبیل کافهٔ امرا و لشکرکشان و جملگی مقیمان فلان
موضع آنست که امیر و سرور و حاکم و سرلشکر خود فلان را دانند
و محکوم او باشند و متابعت اشارت او واجب دانند و جان
سازند که شکر او از جانب ایشان متوالی باشد والله ولی التوفیق

نوع آخر امرا و نواب و بزرگان و نواب و گماشتگان
و معارف و اعیان و کافهٔ متوطنان محروسهٔ سیواس ادام الله
تمکینهم بدانند که چون بمبارکی و همایونی بجانب دار الحرب عزم غزا
مصمم فرموده‌ایم و با عساکر منصور و جمعیت موفور بشهر لاذیق رسیدیم
خالی بطالع سعد چتر منصور بظاهر شهر پیوست باضطراب ملاعین
کفار با امان پیش ما آمدند و از صولت دولت ما زینهار خواستند
جهت توفیر غنایم مسلمانان ایشانرا امان دادیم و بزرگان فراوان

بیرون

بیرون از حد و عد در دست لشکر ما و منصور آمد و قلعهٔ فلان و فلان
مستخلص شد و بعد از تخریب شهر لاذیق بسبب آنک مخاذیل
فرنگ استنبول را محاصر بودند و زحمت می‌نمودند اقتضای رای صواب
بمسامحت رومیان و قبول جزیت و طاعت ایشان انجامید و روز
پنجشنبه ششم ماه مبارک شعبان سنهٔ فلان مواکب کامران عزم مراجعت
فرمودیم و اهل اسلام را درین ثغر بسطت عرصهٔ ظهور و استیلا میسر گشت
و از موافقت توفیق ربانی درین ثغر ظهور کلمهٔ شهادت و لفظ اسلامی
محقق شد بانگی بدین موهبت خطیر و فتح جزیل شادمانی نمایند و بشارت
زنند و آذین بندند تا دور و نزدیک از این شادمانی حظ وافر حاصل کردند
و نصیبی تمام محصول شود و از مساعدت سعادت آسمانی و نجاح جملگی
مطالب دولت ما واثق باشند و بانهاء این بشارت با نام فلان الدین
را فرمودیم فرستادن هر آنچه از صفت موهبت خطیر باز نماید معتبر دارند
و اعتماد نمایند والسلام

فصل چهارم در رقعهای مختلف

انت الحضرة العلیا مرارا فانت بحضرة القلب للجریح
بروح وصل ما را زنده کردان نه آخر بی کمان صدرا مسیحی
خادم بکرات قصد خدمت کرد و از غایت حرمان بشرف دریافت
خدمت مشرف نشد مرجو از وفور رأفت و کمال اریحیت آن مخدوم

آنست که غیبت اضطراری را بر تقصیری حمل نفرماید فریضه است
بدین بام لاتزوروا اندود که پیش آرزوی عاشقان کشند دیوار وصلی الله
علی سیدنا محمد وآله الطاهرین **نوع آخر** حضرت ارباب عزت
وقد اشتهرت غلمانه • نتوانست بتشریف مثول خدمت مشرف شدن
امیدوار است که حمل بر بی ادبی نفرمایند **شعر** از طلعت شمس روی ایشان افروخت
هر یک ز شعاع شاعش نور اندوخت • گر ذره ناتوان بخدمت نرسید
خورشید بذره کس هیچ فروخت • اگر بحضرت عالی نتوانم حاضر
بذرانکه بعضی از آن نامیسر تواند بود • ولیکن خاک جناب تو برگذشت از آنک
نصیب دیده مهجور میسر تواند بود • بنده کمینه که در حجر عاطفت و کنف
مرحمت آنحضرت نشو و نما یافته است و طوق بندگی بل که پرستندگی که طوق
الحمام الی یوم الحمام بر گردن جان بسته خواهد داشتن زمین تعبد
بوسیده و در ایراد اوراد دعاء دولت بخضوع خشوع گشته
و با خلاص اختصاص یافته همگی اوقات و ساعات خود را در ادامت آن
صرف میکرداند و آن را از جمله عبادات و طاعات شکرف می داند
و بر رای عالی لازال یزید من العلو عرضه میدارد که اگر بر حسب دواعی [illegible]
در آونی طرفی اللیل و زلفی النهار ملازمت خدمت خداوندگار نماید
و اگر آرزوی تعظیم و اجلال آنحضرت که کعبه آمال و قبله اقبال همگنان است

زحمت دور دارد بر عرض و تقدیر مراحم نامتناهی عذر خواه است و عذر
بپذیرد و دعاء این بنده از میان جان فی کل اوان بر این نمط که عمری باد ت
کز و بر نک آمیز نوح رای بگفت گز و خجل کرد ز نوح و متوقع می باشد که
از اخلاق مستطاب خود که خلایق آفاق را بحظ وافر و بهره کامل رسانیده
است و بمراحم جمیل مستظهر گردانیده و این معنی در اقطار عالم مستفیض
شده است بقطره از قطار سحاب عواطف خود بنده را مخصوص گرداند
تا حلقه شادمانی در گوش نهد و غاشیه اخلاص بر دوش گیرد
فی هذا المعنی ان کنت قد قصرت فی خدمة فلا تکن فی سیء
الظن انی اری اعظم من خدمتی صیانتی مجلسکم عنی گر مقصر شدم
بخدمت تو بذمکن برزهی کمان خویش بغیر خدمت ری لیک
باز دارد ز نوکرای خویش سلامی و خدمتی که مناهج خلوص بنیک
از معارج طی آن منتشر است و مشام اتحاد و مخالصت بنفحات نسیم
آن معطر رسانیده می آید و عرضه میدارد که اگرچه در ملازمت خدمت
که از راه تکاسل و تغافل خیزد تکاسل روی می نماید اما همگی اوقات
خود را با ایراد دعاء دولت مستغرق می دارد و این معنی بحمد الله بحاط
علم اشرف است بدین اعتماد زحمت و در میدارد و بر مقتضای این بیت که
وفی اجتناب المرء تثقیله ضرب من الخدمة محمود طریق ابرام مسدود

می کردند و از انواع از خدمت پسندیده می انگارد امید است که
حمل بر تقصیری نفرماید و خاطر شریف بجانب این سند مایل گرداند
وله ایضاً اگر درین دو سه روز بشرف دریافت عبودیت
نرسیده است و بر حسب دواعی ضمیر ملازمت خدمت بجای نیاورده
اما جان و دل ملازم آنحضرت اند و شرایط دعا در خلا و ملا بزبان
تضرع تقدیم می افتد که بکلمات غیر مرسم چه عجب انما القلب
والفؤاد لدیک • و چون ضمیر منیر بر صدق آن دعوی شاهد است
و چگونگی عیار اخلاص را مشاهده بطویل زاید از قواعد باعدمی نماید
و اقتصار بر استدامت عمر که عمر ایام را اوفق الارکان است کرده
می شود دراز باد ترا عمر در جهانبانی که عمر را صفتی خوشتر از درازی
نیست **فی الجواب** آمد مثال عالی ای آفتاب منور
شد چشم و خاطرم را از لطف کحل و دارو • صد بار می نهادم سر بر خطت تا دی
امروز می نهم هم خط تو بر سر و رو • خط تو پیرهن شد کامد ز مصر معنی
در پیش پیر کنعان کو دید دیده از تو • از ناز و ز عتابی کز عشق کرده بودی
نوعی بیافت خاطر قوت که رفت بازو • از اتحاد وافی و ز اعتقاد صافی
دانی که می نگنجد اندر میان ما مو • گر غایبم ز حضرت من خاطرم بخدمت
ظاهر بجای دیگر باطن بخدمت او • کی خواستی جدایی از جان خویشتن تن

الا نخواست • بجز نیکی ندانم بر خویشتن خطایی
ور نیز شد خطایی داری مرا تو معفو • اگر درین دو سه روز بنده از
شرف دریافت مثول که غایت مامول است محروم مانده است
امیدوار می بود که او را در سلک مجرمان مندرج نفرمایند و مؤاخذه و عتاب
نکنند • ملوک عفو ندارند با عتاب بقای • من ضعیف چه اندر خور عتاب توام
با این همه امیدوار می باشد که ذیل عفو بر جریمه جریمه بنده کشد
در جواب رقعه دو بیتی نوشته شد رقعه بر سبیل
اختصار اصدار فرموده بود و در ایراد سخن انجازی که نه از باب
اعجاز است ظاهر گردانیده قلم دو زبان اذیال کافوری کاغذ را
بیواقیت نکت و اسجاع و درر تجنیسات مالامال کرده و داد سخن
آرایی داده جان پژمان از مطالعه آن در عرق تشویر و گرد خجالت
غرق شد زبان روزگار چون عجز بنده دید بعد از تمام آیه وانکه فی
لاشل بنانه و لا کل لسانه بر آن صحیفه پر لطیفه بر خواند مورد آن
کرامت پیرایه روزگار و پیرایه افتخار و استظهار گشت و دیده
انتظار اکتحال یافت و نور بصر مزید پذیرفت • خط تو که بر بیاض
کاغذ • بنهاد سواد را میانی • هر نقطه از ان بچشم بنده • شد مردم
دیده معانی **در جواب رقعه دو بیتی نوشته شد**

جواهری که خاطر وقاد و طبع منقاد مولانا فلان الدین ارضا عد قلم
دُرَر بار و خامهٔ گوهر نثار در صحرای کاغذ فرو ریخته بود و
اذیال اطراف آنرا بآب زلال عبارت شسته و مشاطهٔ جزب دست
قدرت را در آرایش نتیج نقشبندان قلم لطیف دست برگشوده
و چهرهٔ ماه رویان مشکین زلف را ببدایع و روایع کلمات و نکات
مزین گردانیده در سلاسل سطور در آویخته بود و عذار لطائف مطبوع
از غبار کثافت مصنوع مبرا کرده و گرد تکلف و تعسف بگرد ذیل
برامنش ننشانده و مطالع و مقاطع آنرا بکلام لو ان للدهر سمعا
مال من حسنه الی الاصغاء • محلی گردانیده بنده رسید و اعجابی
که از لوازم ورود آن صحیفهٔ لطف و افضال تواند بود دید عذوبت
الفاظ آن درر معانی بغایتی دید که افهام و اوهام مبارزان فحول الفضلا
لگد کوب کام زده گلگشت اوهام سابقان بتکافی ولو کان
بعضهم لبعض ظهیرا از شروع شرح آن انی لا احصی ثناء علیک
برخواندندی بنده ضعیف را خود از کجا حد ادراک آن ابکار افکار
تواند بود در بادیهٔ ما جان عجز و قصور انگشت تحیر گزیده این بیت
برخواند • جواهری که بیفتد ز ساعد قلمت • برند دست بدست
از برای کردن خود • و بران سیرت کریم و همت عظیم

[illegible]

غنی رقم

غنی

وا زدید رند

مهران

فصل پنجم در مناشیر و فرامین و امثله و تقریرات مختلف منشور وزارت

الحمد لله ذی الفخر العلی والنصر السنی والسلطان
القوی والبرهان الجلی الذی اعظم شأن من استنصره واستهدی وارغم انف
من استنکف عن عبادته وغوی الجبار الذی وضع فی عبودیته من شمخ
من الجبابرة وتکبر ورب رفع فی تیار اقرار ربوبیته من رکع من القیاصرة
وتجبر العظیم الذی مکن سلطان العقل علی سریر الفضل وصیر منجاة من
العدل فی یوم العدل والفضل المجیب الذی سمع دعوة المضطرین من البرایا
فانقذهم من غمرات البلایا الحفیظ الذی حمی حمی المملکة من العوادی فی سدفة
الظلمة ورعی الرعایا من الضواری المرقة الغشمة المعید الذی اعاد
السکون الی الملک بعد اضطرابه وافاد برونق الدولة اهل الملة بجدنا المسعود
وجدنا المحمود بعد ذهابه والصلوة علی المبعوث الی کافة الامم المنعوت
باکرم الخلایق والشیم وعلی آله الزهر الطاهرین واصحابه الغر المحجلین ما
قام بازاحة العدوان سلطان وشهر واشرع فی سبیل الله سیف
وسنان چون از درگاه پادشاه له الملک وله الحمد فرمان انی جاعل
فی الارض خلیفة بنفاذ پیوست و از خطاب ونحن نسبح بحمدک
جواب انی اعلم ما لا تعلمون باسماع ابداعیان کن فیکون رسید
وحکم قلنا اهبطوا منها جمیعا از عالم علوی سوی خاکدان سفلی جهت

مصالح

مصالح بلاد و مناظم عباد نفاذ و مضی پذیرفت و از حضرت جبروت
و بارگاه ملکوت بتواتر رسل انبیا برای تمهید اساس ادیان اوامر
بمراح هر چند بر خلاف طبایع آمد جریان گرفت و بعد از دو و سلام آذر ابرهیم
آمد علیه السلام و تنفیذ فرمان ثم ارسلنا رسلنا تتری کلما جاء امة رسولها کذبوه
فاتبعنا بعضهم بعضا وجعلناهم احادیث چون فرعون را که از فرزندانی
عونی نداشت و بوهم ادبار انا ربکم الاعلی در تجاویف دماغش آشیان
ساخته بود و باد افتخار الیس لی ملک مصر خاکدان نهادش را بر نیانی
داد بر وا که جبرئیل علیه السلم موسی کلیم را صلوات الله علیه بتقریر
اذهب الی فرعون انه طغی مندوب رسالت فرمود ندا از فرط اضطرار
موازرت و وزیری و غایت افتقار بمشاورت مشیری مشفق صادق
قاصد دعا رب اشرح لی صدری و یسر لی امری واحلل عقدة من لسانی
یفقهوا قولی واجعل لی وزیرا من اهلی سوی آسمان که قبلهٔ آمال و کعبهٔ
اجلال است روانه فرمود تا بکرامت قد اوتیت سؤلک یا موسی اختصاص
یافت و بعد از اعتراف بعجز و قصور بر مخالفان مظفر و منصور گشت
و بعد از طی طومار از اطوار چون دور نبوت بروح الله در رسید و نجات
نایم دولتش ممتک افشای انی عبد الله آتانی الکتاب وجعلنی
نبیا وجعلنی مبارکا اینما کنت عرصات آفاق را غیرت گلزار دار الخلد

ساخته بود و از استفضاذ و استنجاد گزیر نمی یافت تا از زبان تضرع
ندای من انصاری الی الله بگوش سیاحان بیدا و دین خواهی رسید
تا از متانت ایمان و صلابت عرفان ایشان جواب نحن انصار الله بسمع
گرمش آمد و چون درخت رسالت در تربت بعثت بجلال جمال خواجه
کاینات و فهرست موجودات زیب و زینت گرفت و اعلام پیغمبری
و جهانگیریش بصبای و ینصرک الله نصرا عزیزا و باقطار خافقین در خفوق
آمد و مبانی مناشیر تعزیز و توقیرش بتوقیع و ما ارسلناک الا رحمة للعالمین
متوج شد جهت تاکید قواعد اسلام کلام اللهم اعز الاسلام بعمر بن خطاب
او بابی جهل بن هشام بلفظ درفشان اشرفش مشرف گشت و چون
مدت نهایتش بسر شد و عزیمت عزیزش را سوی مقعد حق
و مقصد صدق مصمم افتاد و زمان خلافت ابوبکر رضی الله عنه بنهایت
انجامید و زمام احکام اسلام و در قبضه مهابت و صلابت امیرالمؤمنین
عمر فاروق رضی الله عنه نهادند در مهمات مهمات برجوع بعلم زاخر
و فضل بی شمار حیدر کرار کرم الله وجهه می کرد و الفاظ لولا علی لهلک
عمر برین قضیه شاهدی عدل است و چون زمانه صحابه منقضی شد
و دوران تابعین بسر آمد بر موجب تعظیم یا بنی اسرائیل اذکروا نعمتی
التی انعمت علیکم و انی فضلتکم علی العالمین پاس کشورستانی بعمر عالم

آرای

آرای اجداد ما سلاطین سلجوق انار الله براهینهم معلم گشت و اساس کامرانی
و فرمان روایی بشکوه تیغ بی دریغ ایشان محکم شد استظهار روزگار
ایشان جز بیمن آرای و حسن تدابیر وزرا نبود بکفایت صدور آفاق
و وزراء با استحقاق دستور عمید الملک کندری و صاحب اعظم
نظام الملک طوسی و خواجه قوام الملک درگزینی که هر یک نسبت قران بخت
اقران و زمان خود بودند تغییر نمی یافت و اجداد ما سلوک جاده ارشاد
ایشان را التزام می نمودند و از مناهج رای رزین ایشان انحراف و نکوب
و انصراف و تجنب می کردند و هر لحظه رایت دولت و سنجق عظمت
ایشان از شرفات افلاک برتری و باغرفات عیوق و سماک برابری
می جست و چون از نصیحت عقلا و مشاورت امرا و نصحا اعراض نمودند
و اقوال ناصحان اغراض و حساد بد استماع کردند ناموس سلطنت بکلی
مندرس شد و صفا و رونق مملکت بتیرگی مبدل گشت و خداوند زمان
عز الحق والدین اکرم الله مآبه از شهریاری بهاجرت اضطراری روی نمود
و تخت از شکوه فرخنده او خالی ماند اکنون که بفر ربانی و دولت
پادشاه روی زمین زبدة عظمة سریر شهی بلقای بهی ما تزیین
یافت و منبر از شرف اقبال همایون ما رفیع القدر شد و سکه چون
دهان غنچه از شادی نام جهان آرای ما خندان ماند و بحکم یرلیغ جهانگشای

احکام جملگی ممالک در قبضهٔ ارادت و مشیّت آمد والحمد لله علی ذلک حمداً کثیراً
عقل فعّال از بارگاه ذو الجلال تعالی و تقدّس پیام فرستاد که چون انبیا
علیهم السّلام و خلفا رضی الله عنهم با کمال تأیید ربّانی و جلال منقبت دو جهانی
و تسلّط و تصرّف در ارواح و اشباح خاص و عام و اظهار معجزات در مکوّنات
از وزیری و مشیری مستغنی نبوده اند تا کار عالم شوریده قراری گیرد
و آثار میامن قدوم شریعت از اعمال عدل و نصفت در آفاق اظهار پذیرد
دست اعتصام و استعانت بدامن و شفقت مجلس عالی والدی
صاحبی اعظمی دستوری معظّمی عالمی عادلی مؤیّدی مجاهدی مرابطی منصوری
مظفّری معاونی معاضدی مساعدی فخر الدولة والدین ذخر الاسلام
والمسلمین کمال الدولة القاهرة جلال الملّة الزاهرة سلطان الوزراء
فی الشرق والغرب دستور العرب والعجم آصف الزمان بزرجمهر دوران نظام
المعالی قوام الممالک صلاح العالم مالک ازمّة الصدوری ملاذ الجمهوری یمین
الملوک معین السلاطین مشیر الخواقین الغ قتلغ اینانج اغرلو خواجه جهان ابو
المناقب والمناصب والمراتب علی بن الحسین ادام الله علوّه و زاد فی ارتقائه
الخیرات علوّه که از اوان شباب تا الی یومنا هذا که ابان مشیب است
مسند حکم و دست وزارت و جبههٔ صدارت از فر نوشان گیتی آرایش
خالی نبوده است در نقیر و قطمیر و قلیل و کثیر حاصل و فذلک جمله ممالک

اطلاع

اطلاع کلّی یافته و وقوف اصلی باحاطت دقایق و ارباب علم و علم
و اصحاب تیغ و قلم را بمکانت رفیع و عنایت کریمش استظهار تام و
اعتصام عام بوده و از ملالت و سآمت تجنّب و تنکّب نموده و بشاشت
و هشاشت و لباقت و طلاقت با وضیع و شریف و قوی و ضعیف کار
بسته و بار عام از بام تا شام بر همگنان گشاده داشته و قاصدان و وافدان
و رسولان را از خدمت بارگاه اعلی اعلاه الله مرضیّ الاثر مقضیّ الوطر اجازت
انصراف داده و خرد و بزرگ بتوقیر و ترحّم و تعزّز و تعظّم مخصوص گردانید
و عنان همّت مبارک بر عمارت ولایت و رعایت ولاة مصروف فرموده
و هیچ دقیقه از دقایق حقایق تعطّف و تلطّف اهمال ننموده محکم باید کرد
بر موجب این کلمات و سیاق این مقدّمات صاحبت حضرت سلطنت
و وزارت جملگی را باسرها و اجمعها بر قاعدهٔ سابق و قرار معهود و سنن
مألوف بدو و عمّ زیرا در ما بدو باز گذاشتیم و منشور همایون که خاصیت
هذا کتابٌ انزلناه الیک مبارک دارد بتوقیع اشرف اعلی رسید تا
زمام حلّ و عقد و قبض و بسط و رفع و خفض و اعطا و منع علی سبیل الاستقلال
والاستبداد والانفراد والاتّحاد در قبضهٔ حکم و کفّ کفایت خویش گیرد
و در رعایت اطراف و حراست اکناف و محافظت و مراقبت امور
و تنظیم بلاد و ترفیه عباد و تدارک خلل و تلافی زلل و دفع خرق و رتق

فتق و اصلاح فا بند و ارغام حاسد و ربط متنافر و ضبط عساکر و ارزاق
اطماعا و انقطاعا و مشاهرات و کفایت مصالح متجندین و کافه نواب و کتاب
و حساب و متعینان بقاع و مستحفظان قلاع و سایر امم از خیول و خدم و حواشی
و حشم مجود و محمود ارزانی دارد و در تکثیر اموال و توفیر وجوه و ترفیه قوانین
و اصلاح آیین مملکت و حفظ حرمات و ترتیب وظایف مخدرات مطهرات
هر جندرای اشرف انور شمس بر الهام الهی مبنی و از تجدید و اعادت علیه قوم قرون
مستغنی است اما بر موجب و ذکرهان الذکری تنفع المؤمنون این معنی
در قلم آمد دریغ نداردند و بنابر در ضمن عهده و طی تقلید بقلم دیوان استیفا
محمیه الله تعالی و حرسه بتسطیر و تحریر رسد نواب دیوان وزارت
لازالت عالیه در حوزه تصرف جو و آرند و اعداد و اسباب صحابت
و وزارت و زعامت و امارت بدان منتظم و مرتب دارند و علی مر الایام
والدهور و کر الاعوام والشهور اعداد رافت عزانه ما را در باره خویش
متضاعف و مترادف و متواتر دانند و زواید مکارم و فواید و عواید ما را
بر توالی ایام متطلع و مترقب کردند و هذا هو المقرر المبین المعین سبیل
ایمه و علما و امرا و کبرا و طرفداران و لشکرکشان و نواب و کتاب و صدور
و اصحاب درگاه و دیوان اعلی اعلاه الله و عامه طبقات مرتشیان
عبودیت و متعینان ممالک و بقاع و بلاد و نواحی و اصقاع ادام الله سموهم

و رفعتهم و تمکینهم آنست که این حکم فرموده و ارزانی داشته ما دانند و
از صدق نیت و خلوص طویت ما استماع کنند و در امتثال و انقیاد اوامر
و نواهی و خدمت مجلس عالی که مذکور است اذعان بر میان جان بندند و در مصالح دولت
روزافزون سلطنت ما از حکم و اشارت و صواب دید او البته و اصلا تجاوز
جایز ندارند و احکام و امثله و مناشیر او را بر توقیع همایون سازند
کتب فی تاریخ فلان والسلام منشور پروانچی الحمد لله الذی جدد لنا یوم
السعادة بعد دثوره و وجه قبلنا وجه الاقبال بعد دبوره ازهق صولة
عزایمنا المیمونة بالباس الشدید واضعف تکالیم مکاید الوری و
جعل نقضهم کل آن فی مزید زین سریر السلطنة برؤیتنا المنیر وطعن قلوب
الکاشحین بسنان من دولتنا طریر تشرف شرف المنابر باسمنا المسعود
و عقلها و شرف الاسماع بالقابنا المحمود و کرمها انزل من سماء عنایته
امطار رعایته علی البریة وانقذها من البلیة و کلاها و احیا الارض بعد موتها
و نظر کلاها اعاد رمیم المملکة بطوله منشورا و ختم بفضله امر المملکة من بعد
ما کان منشورا والصلوة علی سابق المکین والسابق الامین محمد المبعوث
بالحق و شفیع الخلق الذی ختم به باب الرسالة و ختم اتباعه علی ارباب
الضلالة وادی الوری من ظلمات الکفر الی نور الهدی والف بعزمه الغداة
و عسکره اللاهوتی اسباب الامور و ما هی من القوی و زینها علی حسن

نظام ورثها على المبين المقام وعلى آله وصحابه الكرام والغطاريف العظام بالمعت
المرهفات وملعب الاقلام الى يوم القيامة چون رسام قدرت خلق كل شيء فقدره
تقديرا نهاد و قصر مشيد تمهيد كرد و معمار فطرت خلق سبع سموات طباقا بنياد
سقف مقرنس را پوشش گردانيد و ببصر حكمت نظر در نظم درر شمل جمع ملاء
اعلى و سكان سموات على فرموده بعضي رتبت قربت و انا لنحن الصافون
يافتند و برخي اقامت لوازم خدمتي مخصوص مخصوص گشتند كروبيان
و حملة عرش كه سدنه كعبه عظمت و خواص حضرت جلالت اند بسدرة المنتهى
بمنزلت اسنى رسيدند زمام استاد سراى حفظه اجساد و ايصال ارزاق
عباد در كف كفالت و وكالت ميكاييل نهادند و قهرماني و سياست
عالم سفلي را بحكم سيادت عزراييل عليه السلم مفوض گردانيدند و احيا و
اجيا و نفخ صور روز نشر كرامت بانك اسرافيل گشت ناموس اكبر جبرئيل
مكين بمنزلتي حضرت عزت و رسالت باركاه الوهيت نزل به الروح
الامين على قلبك انتساب و انتصاب پذيرفت و هر يك ملازمت مقام
معلوم موسوم شد ثواقب سيارات كه بتغرير فالمدبرات امرا و توقير
فلا اقسم بالخنس الجوار الكنس محل تقسيم آمد بكار عز شانه و جل
سلطانه اندر جوع و استقامت و هبوط و صعود هر يك هر چند بقدم
عجز و قصور والشمس والقمر والنجوم مسخرات بامره از ديوان الا له الخلق

والام

والامر بر صحيفه وجود ايشان كشيدند اشكال غريب و احوال عجيب در كاينات
ظهور و حدوث مي پذيرد منصبي را متصدي و غرضي را متعين گشتند چراغ
ايوان هفتم بكيوان قدم نهاده و قضا و چهار بازار ششم كشور را بمشتري
سعادت بخش و سپهداري اقليم پنجم بصرامت بهرام و رياست و سيادت
طارم چهارم بجمشيد خورشيد و بزم افروزي چرخ سوم بناهيد مجلس آرای
و طغرا و انشاء دولتخانه بتير دبير و كيخي نوراني و كردون كردي را بقمر
منير ارزاني داشت و در ابداع هر يك حكمتي كامل و كرامتي شامل تعبيه فرمود
بعد از ان بر مقتضاء هو الذي جعل لكم الارض ذلولا و فراشا و الارض فرشناها
فنعم الماهدون بساط زروان بوقلمون فراز صفه زنكار گون بگسترانيدند
و نقش نگاران ابجاد را در كارخانه صوركم فاحسن صوركم بر بسياري
احسن كل شيء خلقه فراغ ميسر گشت و تار و پود بود وجود در هم پيوست
و بسايط عناصر را با تنافر طبايع بحكم امتزاج و ازدواج بفرمان انما امره اذا اراد
شيئا ان يقول له كن فيكون باديد آمد و از عرش مجيد تا فرش مهيد
هيچ كاري ناساخته و مهمي ناپرداخته نماند و از كافه جهانيان از فلك و
ملك و انسان و حيوان و نبات و جماد اقرار فسبحان الذي بيده
ملكوت كل شيء و اليه ترجعون از فلك افلاك تجاوز نمود انگه بفرمان
قلنا اهبطوا منها جميعا آدم خاكي را از ايوان مينا بميدان مينو فرستادند

وتاج انّ الله اصطفی آدم را بر تارک او نهادند و زمام عمارت عالم و نظام
مصالح امم بحکم خلافت و نیابت در قبضهٔ درایت او نهادند بتقدیم احکام
جهانبانی نام ربانی مجهود مبذول داشت و چون صحایف اعمال و اعمار خود را
برخواند و دور حکومت خویش باتراب اولاد گذاشت اخلاف او از انبیا
و اولیا و علما و حکما سلوک جادهٔ رشاد را بقدر طاقت بشری و اندازهٔ مکنت
بنیت بشری بغایت رسانیدند و بر موجب وحی و الهام یزدانی در تنقیح
مهام دو جهانی آثار اخلاق و اشفاق نبوت اظهار کردند و بتعلّم و تجربه ما
از زبان بختیاری و کامکاری جدود ما سلاطین سلجوق صدای ندای
یا داود انا جعلناک خلیفة فی الارض در گنبد نیلوفری و گل افشان طاق خضری
افتاد و شهپر چتر همایون نشان سایه بر اقطار و دیار آن نواحی مغرب تا حدود
کشمیر جهت فراغ بال و رفاه حال ممکنان بگسترد و رتبت منزلت السلطان بدرجهٔ
السلطان ظل الله فی الارض رسید بشکرانهٔ این عطیت امتثال مثال ان الله
یامر بالعدل والاحسان را زیب زندگانی و عمدهٔ حصول امانی خود ساختند
و رایات جهانگیری بر امید تحقیق نوید و سیبلغ ملک امتی ما زوی لی
منها در هوای کامکاری برافراختند و شهباز چتر همایون نشان میخواست که
شهر چرخ را بمخلب انتصار شکار خویش کند از دیار مشرق تا دیار مغرب
ملوک گردن کش جمله بستهٔ بند کمند و ارتسام خستهٔ قید انقیاد ایشان

شدند

شدند و چون اجداد ما اعلام کامرانی را از بارگاه آسمان دربارهٔ خویش دراز
یافتند و تشبث و تعلق باخلاق ربوبیت لازم شمردند بارگاه و دیوان و
درگاه خود را بآیین ملکی و ملکی تزیین دادند منصب مقربان سلطنت و معبران
مملکت بران شیوه که ایراد افتاد جد و القدیم فالقدیم مقرر شد بیمامن آن
تمثّل و تشکّل زیب و زینت آن خاندان همایون و دودمان میمون که
با ابد همعهد و همعنان باد والحمد لله علی ذلک حمداً دائما ابدا لا انفصام لعروته و لا
انصرام لمدته و چون ما را بفضل الله الکریم و طوله العمیم دولت ایلخان اعظم
فرمان فرمای گیتی خدایگان روی زمین دارای تاج و تخت و تیغ و نگین اعلی الله
شانه و اظهر علی الخافقین برهانه و یمن رغبت و حسن شفقت مخدوم جهانیان
آصف الزمان نظام الملک اعظم صاحب دیوان عالم ابد الله ظلاله و خلد جلاله و
مملکت قدیم عودت و اوبت میسر گشت و کوکب اقبال از وبال بدرجهٔ سعد
رسید و بسی از جموع استقامت گرفت و تخت آبای کرام تحت اقدام ما آمد
خواستیم که مناصب سلطنت مناسب حالت هر شخصی و مراتب اقدار دولت
بر قدر مدارج اعراق و معارج اخلاق هر نفسی تقریر افتد تا شریطهٔ اعطا القوس
باریها محروس و از وصمت وضع الشیء فی غیر موضعه ظلم محفوظ ماند و کارها بر وفق
آرای اولو الالباب در نصاب صواب قرار گیرد و در معرض تمکین تزیین پذیرد و اساس
شهریاری ممهد و لباس کامکاری مجدد گردد و دولت را شکوه و ابهت فزاید

و رونق سلطنت در مکان کما کان آید و چون ذات اشرف و نهاد
اکرم مجلس سامی اخوی سپهسالاری کبیری عالمی عادلی مؤیدی منصوری
مظفری حسیبی نسیبی مغیث الدنیا معین الاسلام نصیر الدولة ظهیر الامة
ملک الامراء و الاکابر جامع المناقب و المآثر حاوی المحاسن و المفاخر
کریم الطرفین حسیب الابوین ملک المعالی فلک الاعالی زین الایام و اللیالی
کهف المملکة و نظامها قطب السلطنة و قوامها صاحب السیف و القلم
مالک العلم و العلم مجیر الملوک و السلاطین مشیر الخواقین همایون اعظم الغ قتلو
سوباشی پروانه معظم اینانج الغ نایب ابی المؤید نوروز بن محمد صاحب
الدیوان فی الممالک اسماه الله در علو منقبت و سمو منزلت از شعلهٔ
مهر و چشمهٔ حیوان طاهر و طاهرتر است در زمان طفولیت مرتبهٔ
کهولت یافته و در اوان شباب که خلاصهٔ عمر مستطاب است بدرجهٔ
نجوم عظما و قروم کبرا رسیده و بر جویبار فطرت غرس عرش مثمر
مورق و نهال مزهر موفق شده و باستنشاق نفحات قبول لدنی که
از مهب ایمن یمن و فایت اعظمی وزیده و در اقبال بستن عیاشیم
اقبال نموده است مستعد قبول و مستوجب نبات حسن شده و از
علوم دقیق و جزیل حظی جمیل بتحصیل و هنگام ابراد معنی در اشغال
دیوانی بفصاحت زبان و لباقت لسان میان افاضل و اماثل جهان

مشار الیه بالانامل و البنان و در مدارج مرقاة معالی و جلال بذروهٔ کمال
رسیده فلله دره من همة ملکوتیة و نفس بنور ربها مضیئة و بر موجب
معقول و مقدمات مقبول بعد الاستخارة و التدبیر بر رأی مبارک حضرت سلطنت
را اجلها الله تعالی که از کرایم مناصب و عظایم مراتب است مواجب نقد
و مباشرت شغل اولاق آن اکابر زمان و اعاظم دوران بوده‌اند و مکانت
و مساهمت و مشارکت در حکم مملکت یافته زعامت و سرلشکری محروسه
ذی العلا بکیساد بدو باز رای واشتیم و فرمودیم تا دقایق شرایط
آن مهم بزرگ نازک را در ضبط ربط خویش آرد و بر وظایف شرایف
این امر معظم و شان محکم علم جزوی و کلی و احاطت فرعی و اصلی تمام
رساند و در روزبار که حضور ائمه و علما از صغار و کبار باشد و مانند
روز مشهود که یوم ❁ آنست مرکبی را زینت قیام
ظهور پذیرد خشوع و وقوف را با آداب پادشاهانه باخبات و خضوع
یوم یقوم الروح و الملائکة صفا لا یتکلمون الا من اذن له الرحمن و قال
صوابا تضعیف دهد و رتبت مجالس مناصب را بواجب رعایت
کند و بهیچ حال اخراب نکتر را منشور عز الدین بکلربکی از انشاء آنانظم التبریز
طغرایی اعاظم خسروان و اکارم جهانداران که از بارگاه له ملک السموات
و الارض در زمرهٔ ان فی ذلک لآیات لاولی النهی محظوظ شده‌اند و از نصاب

یؤتی الملک من یشآء حقست هرچه کامل تر و نصیبی بیش فاضل یافتند و هو
آباد عالم و نزهت سرای ربع مسکون را بحکم ایشان مفوض کردانیدند
پیوسته همت بران مصروف و دایما نهمت بران موقوف داشتند که
نام ایشان علی اختلاف الجدیدین بر جراید روزگار مسطور و بر حواشی ایام
مزبور و در صحایف ادوار مذکور باشد بلکه اولوالعزم من الرسل بتضرع
واجعل لی لسان صدق فی الآخرین از بارگاه مالک یوم الدین همین
منزلت تمنا و این مرتبت سوال کرده در نظم کار عالم و جمع شتات
مهمات اولاد آدم هیچ وسیلتی بزرگتر و ذریعتی شگرف تر از اجناد
اجناد که سلامت عباد و عمارت بلاد بی وجود ایشان در حوزهٔ تیسیر و
امکان نیاید و ارباب قرایح قویم و سلیم و اصحاب طبایع مستقیم
این معنی را مروی از اردشیر بابکان که از کیان قدیم باورنگ و دیهیم
رشک فرهنگ جمشید و هوشنگ آمده بود و نقوش تفکرش غیرت
کارنامهٔ مانی و ارژنگ شده چنین در سیاق نظم کشیده اند که
لا یملک الارض الموالی الا بقتال الرجال • لا یتفق رجالهم الا بمال کالرجال
لا یحصل الاموال الا بالعمارة والنمال • لیست تدوم عمارة الا بسوس
واعتدال • نیافته اند و چون براهین عقلی و نقلی مقرر و مصور می شود که
مقدمهٔ نتایج شکوه سلطنت و عمارت مملکت و رفاهیت رعیت

عساکر

عساکر جرار و دلیران کارزار و سواران خنجرگذارند و شهریاران کشورگشای و فرمان
دهان امصار را در حشد و حشر ایشان شروع فرمودن و خوض نمودن از لوازم
امور و فرایض مهام باشد از ان قبل که ایشان عمدهٔ کار مملکت و قطب
مدار دولت اند لکن اعمال رجال ایشان در حفظ ممالک و امن مسالک و حراست
نوامیس پادشاهی و حمایت بیضهٔ ملکت داری بی ضبطی که از خبط مصون
و ترتیبی که از تبتیر مامون ماند و از ان انتفاع ارتقاب توان کرد و آثار
عزمات و نهضات و حرکات ایشان در قمع مخالفان و قهر منازعان
در مصالح معاش و معاد اهل سواد و بلاد سرایت کند و احوال کافهٔ
خلایق را بدان سبب قوامی و نظامی پایمردی نماید دست ندهد
و همگنان را مقرر و عالمیان را از شعاع لماع شهسوار دل دلیر و زیرک
کامیاب منورتر است که اصناف امم از عرب و عجم در تنظیم شانی که در
صدد آن آمده و تقویم امری که بدان مامور شده باشند زعیمی که این مجرب
و صاحب تجربت و خبرت آن مهم باشد و سروری و سپهبدی
بر دقایق و جلایل ضوابط و روابط آن شیوه از جزوی و کلی اطلاع
یافته باشد و در تقدیم و تاخیر و تبدیل و تغییر حالات و ادوات آن در
اقطار جهان مشار الیه بالبنان گشته افتقار و احتیاج هرچه بیشتر دارند
خصوصا در عامت جیوش و امارت امرآء عساکر که بزرگترین مناصب

وعالیترین مراتب است بحکم این مقدمات سابق زایق چون فلان باز
انک بکرامت خاندان ونباهت دودمان وعلم شامل وعقل کامل در اقاصی
جهان واداني آفاق از ابناء کرام امتیاز عام یافته واز زمان صبا الی الآن
که عنفوان شباب واوان عمر مستطاب است باستکمال فضایل نفسانی
وتحصیل مکارم جاودانی واحراز کنوز معانی وتخلق باخلاق اعاظم سروران
وتحلی بحلیهٔ آداب رزم ومیدان وبزم ودیوان واجالت قداح تدبیر
وتقریر آرای منیر کافی دلپذیر انفاس عزیز خویش را مستغرق داشته
ودران منزلت بذروهٔ اعلی ورتبهٔ اسمی واسنی رسیده ونفس عصامی
باکرم عظامی امتزاج داده قاد الجیوش علی حداثة سنه والغصن رطب
والسعادة تقتبل • حامي المحامد والمناقب ماجد • سامي المراتب ذو للمعالی
مقبل • در صد هزار قرن سپهر پیاده رو • نارد چو او سوار بمیدان روزگار
آراسته بود تقلد واعتناق آن منصب خطیر وتکفل واهتمام آن امر کبیر را
معمور شایسته وبدو بایسته آمد • فلم تک تصلح الا له ولم یک یصلح الا لها
سروری وزعامت ولشکرکشی وامارت وحل وعقد وامر مطلق
وحکم نافذ جملکی امرای عساکر منصور وکافهٔ سپاه از امیر ومامور بار بهم
واجمعهم خاصهم وعامهم که بکلربکی عبارت ازان است چنانک تا ابن غایت
بمردانکی وفرزانکی وحکم ورای وتدبیر او مفوض بود مقرر داشتیم ومنشور

همایون

همایون واوامر مطاع صدور یافت تا بر استظهار واعتضادی بانواع بر
اصطناع عام مرحمت وافر زواثق کرده وبتقدیم لوازم آن مهم معظم قیام نماید
ودر مراقبت اقرار امرا وضبط امور ایشان وترتیب اقطاعات وتعیین
اطلاقات وارزاق عامهٔ متجندان چنانک جوانب ایشان مرعی ماند مجهود
خویش مبذول دارد ودر معارک قتال ومهالک ابطال تحریض ایشان
بر ثبات اقدام وحملات واقدام لازم شمرد وهر کرا در بندکی وجانسپاری
بر جادهٔ اخلاص ثابت یابد در افاضت اضعاف بار او مبالغت واجب
داند وآنرا که در عبودیت تخلف وتوقف جایز دارد توبیخ وتعریک نماید
واغفال واهمال از منکرات شناسد تا امارت مرارت لئام ظلم فسوق
تعذیبه وحلاوت واما من آمن وعمل صالحا فله جزاء الحسنی بکام انام متخلقان
ومجاهدان رسد واز بطش وسطوت وعفو ومرحمت ما بهرهٔ اجزل
وحصهٔ اکمل یابند وبدایع درضمن منشور وطی مزبور بقلم دیوان استیفا الممالک
وبحرمه مسطور ومحرر ومعین ومقرر کرد ذا ادوات امارت امرا وسر
لشکریان وزعامت کافهٔ سروران عساکر در جملکی ممالک زادها الله بسطة
مرتب ومهذب دارد وانواع رافت واصناف عاطفت ما را اعلی مراتب الاحقاب
ارتقاب وذلک ما قرر له وعین علیه فی مدة سنة کاملة کذی
عدد سبیل امرا وسپهسالاران وسرلشکران وکافهٔ سپاهیان وعلمهٔ

متجند و سایر حشم منصور در جملگی اطراف و اوساط و اکناف ممالک
حاطها الله و رعاها و حرسها و عمرها آنست کی فلان را زعیم و سرور و حاکم
و سر لشکر و آمر مطاع خود شناسند و از رای صواب که در تنفیذ احکام سلطنت
و انفاذ اوامر پادشاهی و اقماع دشمنان و اصطناع هواداران و قسمت
و تفریق و تصنیف و تنقیص و تضعیف اقطاعات و تعبیه صنوف و تعبیه
زحوف و ترتیب میمنه و میسره و قلب و جناح و طلیعه و ساقه که بایستگی
رسانند البته و اصلا تجاوز جایز ندارند و گفته و داده او را فرموده و ارزانی
داشته ما دانند و در تعظیم و تبجیل و توقیر جانب بزرگوارش مبالغت
هرچه کاملتر نمایند و توقیع همایون ما را درین تقلید حجتی قاطع و برهانی
ساطع تصور کنند و باعتماد و انقیاد مقرون کردانند ان شاء الله تعالی

صورت منشور شرف الدین ابن الخطیر از
انشاء ناصر الدین مذکور شهریاری را مقدمات بی شمار و کشور داری
اسباب بسیار است و در ذمت همت اولو الامر کی نهال کامرانی و ظلال
در چمن سرفرازی بر جویبار سلطنت و اقتدار نشانده باشند و عروس
مملکت را بعد از تقبیل شفاه با اتراب خداوند بر ایشان جلوه داده لازم
و واجب افتد که رعایت مهم مقدمه بتقدیم بیش از حدوث قضیه و وقوع
مسئله بر سبیل کفایت و حزم تقدیم دارند و تحفظ و تیقظ را شعار و دثار

ایام

ایام و اعوام خویش سازند تا هر لحظه وحدت ابهت و سرحد عظمت ایشان
در جان شکوه نمو و ارتیاش و سمو و انتعاش هرچه کاملتر یابد و خواطر
لشکری و رعیت و آراء اقویا و ضعفا و امت بر تقدیم و تبرز و تحکم ایشان
مقرر شود و کافه امم از زواجر و نواهی در هر نواحی تجنب و تحرز از تعرض
دانند پس اکناف قبابه ملکت کانک شمس و الملوک کواکب اذا طلعت
لم یبد منهن کوکب بر قد قدرت یکی از ین فرقت راست آید و از زبان
روزگار در روزگار هر نفس چه وقت ثنا و چه هنگام غلغل برای شعر
ای در بقاء ذات تو بسته بقاء ملک • بر قامت تو دوخته دولت قباء ملک •
بکوش مراد و بتیغ جان و صماخ ارباب او رسند و هکذا مقرر و عالمیان را
از لمعان برق سحاب و فیضان نور آفتاب ظاهر و باهر تر است کی نازکتر دقیقه
از دقایق سلطنت و مهم تر شریطه از شرایط کامرانی و حشمت سد ثغور که
حفظ مصالح جمهور و ضبط امور آمر و مامور بدان منوط و مربوط است
و این معنی ببیان و برهان و احتجاج احتیاج ندارد ذ فی طلعة الشمس ما یغنیک
عن زحل و چون از جانب خانه قل اللهم مالک الملک تؤتی الملک من تشاء
لباس حال ما را بطراز اعزاز فاجتباه ربه مطرز کردانیدند و او و منبر ما را
بنوید و نیتم نعمته علیک معزز فرمود و ندر همت کیوان رفعت کیما خاصیت
ما را بر آن مصروف داشته ایم که محافظت هر ثغری را در عیون عیون معادی جهان

مستحکم شده باشد بکفایت سپهداری گزین وکاردانی پسندیده و صرامت
و بسالت و اصالت موصوف و معروف باشد باز گذاردیم و جرأت شأن
او در آن باب واجب داریم تا انتهاض مهمات بر وجه صلاح و نهج فلاح
منتج و موفق باشد والحمد لله علی ذلک و محقق و متصور که امیر سپهسالار کبیر عالم عادل
مؤید مجاهد مرابط منصور مظفر معاون مثاغر شرف الدین عماد الاسلام
عمدة الدولة فخر الملة صفی الحضرة مختار السلطنة سید الامرا شمس الاکابر زعیم
الجیوش مقدم العساکر محرز الثغور اختیار الملک حسام الملوک والسلاطین
اینانج بلکا الغ قتلغ سوباشی بک ابوالحرب سنقر ادام الله رفعته و تمکینه بخلایق
لایق سابق از سایر خلایق بامتیاز و اختصاص تمام یافته است و پیرایه دولتی
پیری و سروری و ابن السری حاصل دارد اکرام و احترام جانبش لازم شمردیم
و امارت و سروری و زعامت و سرلشکری محروسهٔ نکیسار حماها الله
تعالی که از ثغور ممالک محروسه است معاف و مسلّم بر موجب شرحی
بر قلم دیوان استیفا مجّله الله تعالی گذرد و بدو ارزانی داشتیم و منشور
همایون فرمودیم تا از سر استحقاق اعتناق آن نهضت کند و مردانی که
در زمان پیکار تیغ آبدار را سرخ روی گردانید و نهال تیغ را از زلال فتح
سیراب داشتند تا بکام خلف سر مخالفان دولت سلطنت ابّدها الله ایّامها
بار دهند ملازم بندگی پیکار دارد و احوال ایشان را بکلی مضبوط و بساط معدلت

ومکرمت

و مکرمت در آن خطه مبسوط کند و آداب طرف نشینی و سپاهداری
بالسرها واجمعها برعایت رساند تا علی مرور الایام و کرور الشهور والاعوام
غایت نهایت و عارف کامل و شامل حالات اوطار او شود و بر
موجب ترقی منزلت و مزیّت گردد و براتج قلم دیوان استیفا حرسه الله
سمو تحرّر در ضمن منشور مسطور و معین کند اسباب زعامت و سرلشکری
و آلات و عدّت امارت و سروری آماده و مرتب و ساخته و مهیّا
دارد **نوع آخر** چون خدای سبحانه و تعالی و تبارک بصنع جمیل
خویش ما را بمقاصد و مطالب رساند و روز بروز امداد مواهب و کرامات
از همه جهات در کافهٔ مهمات متواتر و متظاهر گردانید و گردن گردن
کشان عالم را طوعا و کرها متقلد طوق طاعت ما می سازد شکرانهٔ این عواطف
متسابق و عوارف متلاحق و لطایف متطابق تا در ذمت همت پادشاهانه
واجب میدانیم بلکه از فرایض و لوازم می شناسیم ارکان دولت و مخلصان
حضرت و بندگان سلطنت را بمقاصد و آمال رسانیدن و مراتب و درجات
ابناء حضرت و پیوستگان درگاه سلطنت متضاعف گردانیدن تا هم
گزارد حق مرحمت الهی و موهبت نامتناهی بجای آورده باشیم و رهینهٔ
دوام نعمت و مزید کرامت حاصل کرده و هم بندگان جان سپار و بزرگان
نامدار را بر مقامات اخلاص طاعت داری مکافات فرموده و نیک خدمتی

ایشان را موقع و مکانت بواجب شناخته و آن مساعی مشهور و مقامات
مذکور و خدمات مشکور که امیر سپهسالار کبیر عالم عادل مؤید منصور مجاهد
مرابط سیف الدین حسام الاسلام عماد الدوله اسد الملة تاج الامة معین الملک
حامی الثغور زعیم الجیوش نصرة المجاهدین عضد الملوک والسلاطین پهلوان
الروم والشام والارمن ملک الامرا بلکا اینانج اغرلو غازی تهمتن ظهیر لنکیز
الغ قتلغ خاص سوباشی بگلربکی ابو منصور التونبه الذوقاق را ادام الله
حراسته و حرس رفعته در مناظم امور دولت و مصالح مهمات سلطنت
ثابت شده است و حقوق نیکوخواهی و هواداری باطراف و اوساط رسانیده
و میان اکابر دیار و نامداران اقطار سمر دفتر مقامات و قدوهٔ روایات
آمده و هرکجا هواخواهی مخلص و خداوندپرستی صادق ثبات قدم او بر جادهٔ
وفا و ید بیضاء او در هوا و ولا متحقق شده است و خلوص عقیدت و صفاء
سریرت او در خدمت دولت قاهره و حضرت زاهره و مصلحت خاندان
سلطنت و دودمان مملکت پناما کرده و سعی بلیغ و جهد بلیغ او را امام
غایات و اسوهٔ اهتمامات کرده رای اعلی چنان اقتضا کرد که اختصاص حرمت
و اصطفاء منابت او را مزید فرماییم و مرتبهٔ او را بذروهٔ رفعت و اوج کرامت
رسانیم علی استخارة الله تعالی سروری و پیشروی جملهٔ امرای دولت
و لشکرکشان سلطنت بدو اسناد فرمودیم و منصب بکلربکی بدو ارزانی

داشتیم

داشتیم و او را پیشوای جملهٔ ارکان دولت و اعیان مملکت و پیش رو
عساکر منصور و لشکرهای جرار گردانیدیم و مثال اعلی ارزانی فرمودیم تا بعد
الیوم در استغراق جهد و استطاعت که در اخلاص طاعت بنا نهاده است
بیفزاید و متقلد و متکفل تمکین مصالح دقیقها و جلیلها شود و همچنان بر قاعدهٔ
پسندیده و سیرت گزیدهٔ خود در نظم امور و استمالت جمهور می رود و عقد
مخلصان حضرت و خواص سلطنت برعایت جمیل منتظم می دارد و حسن
تفرس ضمیر منیر و خاطر عاطر ما را درین مهم عظیم و مصلحت جسیم که بدو اسناد
افتاده است محقق گرداند چنانک درین استخارت که فرمودیم اصابت نظر
ثاقب و صرامت رای صایب ما همگنان را مصور شود و وضع این مصلحت
در موقع خویش و وضع و تشریف او مقرر گردد امرا و بزرگان دولت و لشکر
کشان و سپاه سالاران سلطنت و کافهٔ ارکان و اعیان حضرت ادام الله
تأییدهم و حرسهم همیدهم این جمله را از رای اعلی تصور کنند و فرموده ما دانند
و بر موجب مثال اعلی اعلاه الله روند و قضیت اشارت ما را منقاد شوند
و بعد الیوم سرور و مقدم و پیش رو امیر سیف الدین شناسند و جانب
او را بزرگ داشت واجب دارند و در مهمات دولت و مصالح سلطنت
متابعت او لازم شمرند و از مخالفت او تجنب نمایند و مراضی ما را بشرط
مقرون دانند و شرط بزرگی و اعانت و تقدیم منزلت او مرعی دارند

تا بفراغت بال بنظم احوال استقلال نماید و این انعام جزیل و اصطناع جمیل که
درباره او تقدیم فرمودیم بزیادت اخلاص طاعت داری و استیفاء رسوم
و استیفاءات در مراضی حضرت و مناظم دولت مقابله می کند و دوام این
مکانت و ثبات این مثابت از وفور رافت و شمول مرحمت ما حقیقت
داند منشور استیفا الحمد لله الملک الوهاب للمومنین سبیل الصواب
وجعل آراء ارباب الحساب نور قلوب الکتاب بالحقایق وصور فی اذهانهم
معرفة الدقایق صغیر براعة الحساب سببا للثواب والعقاب وعالم الاشفی
منهم الخطا والابق والمصاب والصلوة علی من عقدت علی قضایا حیاتهم
واستوفی مکارم الاوایل والاواخر وعلی آله الغر المقلدین الوکفی الفضایل
والماثر ما تعلب التواریخ الدساتر وسطرت التواریخ فی الدفاتر عالمیان را
از لمعان آفتاب جهان تاب لایح تر و از معلومات ارباب ذکا و مفهومات
اصحاب دها واضح تر است که مهام دین بی انتظام عقود مملکت رونق نگیرد
و احوال مملکت بی التیام مصالح ملت در حوزه تیسیر نیاید و آن معنی بدایه عقول
بی ترکیب مقدمات معلوم می شود که عماد پادشاهی بی ایجاد اجناد واهی
ماند و احتشاد رجال که حفظه حوزه مملکت و حرسه بیضه دولت اند
بی عدد مال که عده حال داشته باشد دست ندهد و عادت انطبا سنت
قدیم آنست که چون پادشاهان جهانگیر و خسروان تاج سریر بشفاعت تیغ

بران و وساطت شمشیر بران اقلیمی را در ودایع حکم بند کا تحت تصرفات
اقلام اصحاب دیوان خود آرند رعایای این مملکت بانواع معدلت و اصناف
نصفت خویش بهره مند کرداند و جهت تحصیل رسوم و جمع قوانین قدیم و
قواعد ضروری بزرگی که با کمال کاردانی و دربت و درایت از ابنا زمان
بانضراب و اقران بامانت و دیانت و نقای جیب و طهارت ذیل و یمن
نقیبت و صرامت عزیمت امتیاز تمام یافته باشد منصوب شود تا بحسن
کفایت و تدبیر مساوات میان اکابر و اصاغر مرعی دارد و رعیت را منزع
نکرداند و غلال بوجه احسن بحوزه حصول اندو ممالک نذری بعمارت
آورد و امور دین و قواعد شرع بدان واسطه تنظیم و تمهید یابد والله ولی التوفیق
چون مجلس شریف صدری کبیری عالمی عادلی مویدی مجاهدی منصوری
الحکمی بارعی امجدی افضلی شفیقی ناصر الدین شرف الاسلام عمدة الدولة ذخر
الحضرة نصیر السلطنة مالک ازمة الذمة ملک الصدور و الکفاة عماد
الملک قطب الدواوین یمین الملوک والسلاطین الغ بلکا صاحب دیوان
الاستیفا ابو المجاهد محمد ادام الله شرفه بدین خصایل حمید و خلال رشید
آراسته و چهره حساد و اضداد را بنور غنا و نجابت گاسته و تقلد
امور عظام را از دوح در جستند با بیشتر و از نورد در بصر شاپشتر بود
بر موجب تقریرات تاویلات تحریر این مقدمات قضا و حکومت دیوان

اعلی را اعلاها الله تعالی کی عبارت از آن منصب استیفاء ممالک محروست
زاده الله بسطة بدو مفوض فرمودیم و بعد از تقریر منشور همایون بتقریر
بپیوست تا باستظهار تمام و اعتضاد کامل و اعتمادی که حسن اعتقاد بارع
او را شامل است مباشر و متزاول این امر شریف شود و در استیفاء وجوه
و استخراج اموال و ضبط جهات معاملات و طلب باقیات و تحقیق دفاتر
حسبانات و ایضاح مبهمات محاسبات عمال معادن و ملاحات
و استرداد تبعات اعمال و ایصال ارزاق رجال و کشف محصولات اقطاعات
و اطلاع بر سایر طیارات و مناقشه در تکثیر جهات ابواب المال و خدمات
و رعایت مصالح خزاین و استعلام حاصل و باقی و مصروف نفایس
و اعلاق و مجلوبات ظ و اجمال ملوک اعصار و اثاثات اقطار و توظیف
اخراجات جمله بیوتات و استکشاف احوال علافخانها و رواتب حرم و خدم
و حشم و کافهٔ ارباب وظایف و جرایات و تدقیق در محاسبهٔ اعشار
و تغار و نواب گماشتگان و سایر کارداران بلدان و عامهٔ الکه شبانان
لازم شمرد و تفحص بقاع ارتفاع و زراع واجب داند و هیچ شرطی از شرایط
استیفا مهمل و نامستوفی نگذارد و بنتایج درج منشور مسطور گردد
ادوات صدارت و سیادت مرتب و مهیا دارد و انواع زیادت
اصطناع از خدمت حضرت سلطنت اجلها الله تعالی متوقع و مترقب

باشد

باشد و ذلک ما قرر له و عین امرا و نواب و اعوان دولت و ارکان سلطنت
و صدور و اصحاب و کافهٔ متمکنان ممالک محروسه زادها الله بسطة و
عمارة و ادام سموهم و رفعتهم و تمکینهم و تأییدهم این جهت فی موقف و ارزانی
داشته ما دانند و توقیر و تعزیز و تبجیل و تکریم و تعظیم مجلس شریف فلان
مبالغت تمام را از لوازم شمرند و او را در منصب خویش مستبد
و مستقل و حاکم مطلق شناسند و در مهمات جزوی و کلی و تفصیلی و
جملی نواب مشرفان و سایر کتاب و محاسبان رجوع بدو و نواب
دیوانش نمایند و محل و مکانت او را در خدمت حضرت سلطنت اجلها الله
هر لحظه در ترقی و تزاید دانند و برین جمله اعتماد بر توقیع همایون سازند چون
موشح گردد ان شاء الله تعالی

منشور امارت

چون لطف توفیق ربانی و صنع جمیل یزدانی و بسطت رحمت رحمانی
تحقیق آمال و امانی ما برخاست و صفحات حال ما را بلطایف کرامات
و عواطف مباهات بیاراست و ما را از مقاسات نوایب و معانات
مصاعب معاطات مواهب علاقات مطالب بپاینده و ملک موروث
ما را بلطف مشیت خویش مکتسب سعادت ما گردانید ارکان دولت
و بزرگان حضرت را که در ظهور رایات دولت و طلوع شعشعه سعادت
ما اهتمام مشفقانه ابتدا نهادند و اعیان مملکت و اعوان سلطنت که در

اعادت طراوت کامکاری و احیاء رسوم جهانداری ما ینبغی مخلصانه
ابواب افتتاح بر کشاذند مراعات کردن و شرط نیکوکاری در مقابلهٔ
آن نکوخواهی بجای آوردن و مراقبت حق آن اهتمام که حدیث آن
بر مرور روزگار قدیم خواهد ماند تقدیم نموذن • و محافظت تقریر آن
اخلاص و لاکه در همت همایون ما مقرون است فرمودن از لوازم مکارم
عادت میدانیم و از براهین • دوام موهبت لایزال از موجبات مزید
سلطنت می شمریم برین قضیت جانب شریف امیر سپهسالار کبیر فلان
الدین رکن الاسلام ادام الله شرفه و رفعته و حرس بهاءه و بهجته
استمالت کردن و استعطاف خاطر او بجای آوردن و انواع اصطناع
تمهید نموذن و موالات اخلاص او را بمکافات اختصاص تلقی فرمودن
از مقدمات حسن عهد دیدیم و از نتایج علو همت و قضایاء ثبات دولت
دانستیم تا جملهٔ مخلصان خدمت و نزدیکان حضرت بحق گزاری ما
واثق باشند و نیکوخواهان سلطنت بنیک عهدی ما مستظهر شوند
و محروسهٔ فلان را که از معظمات ثغور مملکت و اطراف دولت است
بجمیع حدودها و نواحیها و لواحقها و مضافاتها چنانک پیش ازین فلان داشت
شربت بدو ارزانی داشتیم و بحکم او تفویض فرمودیم و فرمان اعلی نافذ
گشت تا بعد الیوم آن خطه را در تصرف خویش گیرذ و شهر و ولایت

درحکم

در حکم خود دارذ و کافهٔ رعایا که مجموع ودایع آفریدگاراند در حوزهٔ اهتمام
میدارذ و مصالح آن صوب را چنانک لا یعزب عنه مثقال ذرة مضبوط
گرداند و چنان سازد که خاطر عاطر ما از جملگی احوال آن خطه مرفه گردد
و دوست نیز سپاهیان گزین با برگ پسندیده ملازم کار دارذ و
بخبودیت بکار مبارک معد گرداند **نوع آخر** درین
وقت که خدای تبارک و تعالی بعد از مقاسات شداید و معانات مضایق که
موجب حصول مزیت تجربت و سبب بلوغ رتبت اهل قربت آمد و بدان
امتحان قضا و ابتلاء قدر کمال اصطفا و استسلام ما حکم یزدانی و تقدیر
ربانی را محقق و مصدق آن نوایب را لطیفهٔ ساخت که فاتحهٔ فتوح و مواهب
است و انجام آن شداید را کرامتی فرمود که سردفتر عواید است کرم طبع
و حسن عهد که ملکهٔ طریقت و مالک خلیقت پادشاهانهٔ ماست
ادای شکر این موهبت جمیل و قضاء این کرامت جزیل را رعایت حقوق
بندگان مخلص و چاکران خالص و وفادار که در ممارست ناکامی و مزاولت
بی مرادی در خدمت حضرت شهرهٔ مساهمت برداشته اند و جان و دل
بر اعتدال احوال گماشته از فرایض و لوازم می شمرد و توفیر حظ ایشان از
اعلاء مرتبت و تقدیم منزلت واجب و لازم میداند • ان الکرام اذا ما
اسهلوا ذکروا من کان یألفهم فی منزل الخشن و امیر سپهسلار فلان الدین

در مقام اخلاص از همکنان قصب السبق ربوده است و بهواداری و ولاء
خدمت میان حشم و خدم حضرت برهان یکدلی نموده اسباغ رأفت
و تمهید عاطفت او را مبذول داشتن و همت همایون بر رعایت وسایل
و مراقبت سوابق او گماشتن از کمال بنده نوازی و حق گزاری نموده تربیت
جانب او به تقدیم اصطناع و عنایت و ترتیب امارت و ولایت لازم
آمد و لایت غرغوم بدو ارزانی داشتیم و بحکم او تقریر فرمودیم و مثال
اعلی نافذ گشت تا آن ولایت را در تصرف و حکم خود آورد و با سپاهیان
گزیده و برگ و عدت بسندیده عبودیت بکار مبارک باقامت رساند
و بمراقبت مراسم هواداری و محافظت لوازم نیکوخواهی قیام نماید و بدین
انعام منتفع باشد امرا و نواب و سایر ارکان دولت و اعیان حضرت
عمل سوند و اعتماد نمایند منشور امیر شکاری بحکم آنکه کردگار
تعالت صفاته و توالت هباته زمام اهتمام کافهٔ خلایق را در کنف کف
کفایت ما نهاد و منکب موکب همایون ما را حامل اعبای رعایت رعیت
گردانید و موارد حضرت ما منهل و مشرب جماهیر ارباب حاجات ساخت
والمشرب العذب کثیر الزحام از انجا که خاصیت سوس نفوس انسان
و لوازم سجیت بشریت است احیانا سآمتی بر خاطر عاطر ما طاری
گشت و ملالتی بطبع اشرف ما بی موجب سرایت میکرد و ما را در دفع

آن

آن سآمت و ازالت آن ملالت بمعالجت و مداوت بر روحوا قلوبکم
ساعة فساعة بعزم صوب اصطیاد که در انواع ملاهی رخصت الهی اذا حللتم
فاصطادوا از شوایب مناهی مامون بوده رغبت می افتاد و چون برای
آن غرض بعد از وجدان عدد و اصناف جوارح از دلیلی حاذق و حریفی
ماهر که در مراصد و مراقب حزون و سهول بر توغر بر تفرس و تعرف مجاثم
و مراتع و مکامن و مواقع وحوش و طیور ذریعتی تمام یافته باشد و جرگی
بکمال بدست آورده و در شیوهٔ تیراندازی وصف کمند افکنی و کمین
سازی بهمه غایتی رسیده و در مدافعت و مقاومت ضواری سباع
مختلف جرأتی تمام یافته ناگزیر بود و چون امیر سپهسالار غرس الدین
اسد الاسلام سید القناصین افتخار المتقنصین مجتبی الملوک و السلاطین
الغ بخشی بک اغول امیر الصید بخصال مذکور و بکرم مناقب و مآثر معروف
و مشهور بود و اعتناق و التزام آن شغل را متعین او را بامیر الصیدی
موسوم گردانیدیم و بملازمت حضرت خویش مخصوص فرمودیم
و جهت معیشت بسروری و اعداد اسباب امیر الصیدی سرلشکری
محروسه سامره حماها الله بالجملکی توابع و مضافات آن بدو ارزانی داشتیم
و منشور همایون بنفاذ رسانیدیم تا وجوهات آنرا در تحت تصرف
خویش آورد و هر آنچه در خور آن شغل باشد از اصناف جوارح و کواسب

بزاة و صقور و کلاب و نمور و به جمع می کردانند و در تعلیم و تأدیب
انواع آن بر موجب نص کلام مجید وما علّمتم من الجوارح مکلّبین تعلّمونهنّ
مما علّمکم الله باقصی الغایه برسند و اگر از جنس سباع باشد بمعرفت مسایل
ثلثه وهی الانطلاق عند الاطلاق والاجابة عند الاهابة والامراس
عند الافتراس متفقه کردد و اگر از جنس طیور باشد که استعداد زیادتی
تادیب ندارد بادراک مسایل الانطلاق والاجابة متادب شود
تا مخارج و مصاید ایشان حلال باشد و نی وبال کردد سبیل امرا و نواب
محروسه سالمه آنست که امیر غرس الدین را حاکم و سرور آن خطه
دانند و شکر و شکایت نواب او را اثری تمام تصور کنند برین جمله
روند و اعتماد بر توقیع همایون سازند **نوع آخر**
استدامت اساطین انوار مملکت و استقامت قوانین قواعد
سلطنت جز بوفور بندکان حضرت و ظهور طرایف خدمتکاران
بستدیده طریقت که بشهامت ذاتی و صرامت وافی موصوف
و مجبول باشند متصور نشود و استثبات دعایم دولت
و استحصاف مراد حشمت جز بوجود مخلصانی که میامن اخلاص ایشان
مستدعی بسطت جهانداری و مقتضی دوام قدرت و کامکاری
بود میسر نکردد و چون اعوان دولت معدوم و ارکان مملکت

مفقود

مفقود گردند ثبات عروش بخت و دوام امور تخت سلطنت
مارا یقینی صورت نبندد **شعر** وما المثابات العروش بقیة
اذا استل من تحت العروش الدعایم
و چون امیر سپهسالار مقدام
باسل فلان الدین سند القناصیة ملک البازیاریة مرتضی الملوک
والسلاطین الغ سونکجی بک امیر الصید فلان که با کمال شهامت
موصوف است و آثار جلادت او مشهور و معروف و از علازمان
درگاه دولت و منتمیان بارگاه سلطنت بمزید عقل وافی و فرط
حزم وافر مستثنی و در علم شکار و معرفت شرایط آن کار از ابناء
روزگار در گذشته و مشار الیه گشته بر موجب این مقدمات امارت
و زعامت فلان شهر بدو تفویض فرمودیم و ریاست و زعامت و
سروری و سیادت و امیر شکاری بوی ارزانی داشتیم تا مایه
رفعت خویش بمزید عنایت ما که از وفور جلادت او تزاید گیرد
متوقع می گرداند و بمراسم و دقایق این مهم نمایند و وجوهی که در
مشروح منشور معین می گردد بوجه معاش خویش صرف میکرداند
و اسباب ملازمت بدان مهیا میدارد سبیل امرا و نواب و اعیان
و معتبران فلان شهر آنست که فلان را امیر و زعیم و سرور آن
بقعه شناسند و خود را مامور حکم او دارند برین جمله روند و اعتماد

بر توقیع همایون بیارایند **منشور استادسرایی** از انجا که نظر
صایب و رای ثاقب بر ضبط مصالح دولت و نظم اسباب سلطنت
گماشته ایم و اختیار بندگان جهت تقلید مهمات مملکت پیش
خاطر عاطر داشته سیما منصب استادسرایی را که از معظمات اشغال
و مهمات احوال است و متضمن انتظام امور و نگاه داشت خزاین و اموال
امیر سپهسالار جمال الدین ملک الزعما دام تمکینه که در خدمت مستظهر
است و کفایت و امانت او من جمیع الوجوه ظاهر بدین مهم بزرگ
اختیار فرمودیم و در اقامت مراسم این منصب خطیر و رعایت لوازم
این شغل عظیم بر کارگزاری و راست کاری او اعتماد نمودیم و مثال
اعلی نافذ گشت تا بفراغت روی بتفحص احوال و تحصیل اموال نهند
و وجوه خاص را در جملگی ممالک محروس در حکم خود آورد چنانک
البته دیگری هیچ وجه در ان وجوه دست نکشند تا جمله بخزاین معمور
می رسد و در اسباب و بیوتات جمله نظر می اندازد و آنچ بایست
باشد می سازد و باقی مهمات را که تعلق باستادسرایی دارد از
دقیق و جلیل کفایت میکند چنانک خاطر ما را از اهتمام آن مهمات
فراغت و رفاهت حاصل آید و بنیک خدمتی مستوجب زیادت
نعمت و عنایت و تضاعف رافت و عاطفت می شود هر آنچه بوجه

معیشت

معیشت او معین می کرد و بیشتر بخاصه خود صرف می کند و اسباب
ملازمت بندگی و خدمت آماده می دارد و رعایت جانب ارباب کفایت
و دیانت و اهتمام مهام اهل بسالت و درایت از مواجب مثابت
رای صایب و لوازم ذهن ثاقب حضرت سلطنت خواهد بود و ملازمت
خلوص عبودیت و مواظبت صفاء خدمت بارگاه اعلی موجب
ارتقاء مراتب و التقاء مآرب خواهد بود والسلم الی آخره **تقریر انشا**
چون وفور فضیلت و کمال اهلیت و فطنت فلان معلوم شد
و شایستگی و اختناق او در امور خطیر مفهوم گشت جانبش را بتبجیل
اختصاص دادیم و در مرتبت و مکانت او بیفزودیم و او را در سلک
منشیان حضرت والا و درگاه معلا منخرط گردانیدیم تا چنانک از
وفور دانش او سزد شرایط حصافت و فرزانگی در تمشیت
مناصب انشا بتقدیم رساند و آثار براعت و اهلیت ظاهر کرداند و امثله
و مناشیر را بعبارات فصیح و استعارات ملیح بیاراید و ملازمت
دیوان اعلی و بارگاه معلی از لوازم شمرد و مواجب نیک بندگی را مراقبت
کند الی آخره والسلم **منشور عارضی** درین حال جناح عاطفت برای انتظام
احوال فلان گسترانیدیم تا چنانک از فرط شهامت او معهود است در
طلب ثبات این مهم آثار اجتهاد باظهار رساند و مراسم و معالم ان کار را

مرتب میدارد و قواعد و قوانین آن شغل را ممهد می گرداند و در استیفای
محاکم و بازجست اسباب و اهبت و آلات و عدت ایشان استقصاء
تمام بجای می آورد و کیفیت و کمیت اقطاعات ایشانرا در دفاتر بقلم
مضبوط می دارد و محصولات و محلولات را محفوظ می گرداند الی آخره

منشور ملک الشعرائی تطییب بال اصحاب براعت و ترحیب
خاطر ارباب هنر و بلاغت که بوساطت انفاس شریف و طبع وقاد و لطیف
ایشان ذکر خوب نامی ما بر صفحات ایام و لیالی مرقوم می شود و کرم عهد
مبارک ما بزیور روزگار دست خلود می یابد و از اکرم شیم پادشاهانه
و اکمل عادت خسروانه می دانیم سیما چون حقوق دعاگوی و ثناگستری
از قدیم باز در خاندان کریم متوکد گردانیده است و عنفوان شباب که
طراوت عمر و خلاصه زندگانی و زبده حیات است از زمان آبا و اجداد
تا این عهد میمون در خدمت و ملازمت حضرت سلطنت صرف کرده
و اشباع نعم در باره ایشان مبذول فرمودن مستحسن مذهب شهریاری
می شناسیم مبنی برین مقدمات درین وقت جانب فلان را که همواره
محافل و مجامع از نتایج خاطر و عرایس ضمیرش آراسته بوده است

نوع آخر آفرین و ثنا نامحصور خدای را عز اسمه که عالم را
از کتم عدم بصحراء وجود رسانید و رقم حیات و صنعی بالواح اطلاق

وارواح

و ارواح عالمیان کرد و آدمیان را بمزیت عقل و نطق از میان ایشان برگزید
و بتفضیلت و لقد کرمنا بنی آدم و موهبت و فضلناهم علی کثیر ممن خلقنا
تفضیلا اختصاص ارزانی فرمود و ضمایر ایشانرا مهبط انوار حقایق آسمانی
گردانید و بزبان دستان سخن را بر شاخ زبان در ترنم آورد و تا تعظیم صفات
واجب الوجودی او را سرایان شد و ما را از میان آن طایفه در ابتداء جوانی
و بناشیر کامرانی بجهت محافظت حریم سلطانی بکرامت و آتیناه الحکم صبیا
تشریف داد و عنایت رعایت و زمام مهام ایشانرا در قبضه اقتدار و کف
تصرف ما نهاد و نهال همایون ما را بر رعایت حقوق دعاگویان مخلص و نیکو
خواهان خالص و انصاف مظلومان و اقلاع دشمنان و اصطناع دوستان
و حمایت جانب کافه رعایا که و دایع آفریدگار اند آراسته گردانید تا در اقطار
گیتی صیت رعیت پروری ما با نسیم صبا هم عنان شده است و زبان
ایام بجوش دولت ما که مخلد و مقرون باد این معنی فرا خواند **شعر** اتقر فیک
عجال الماء فی العشب و العلی بک انس الروض بالسحب ، فانت سیف
بکف الدین منصلت ، یلوح فیک فرند الرای و الحسب ، تا لاجرم بواسطه
آن چون مملکت ما زینت بسطت از غزر فضایل افاضل عالم و هنرمندان
دنیا با روضه خلد همسری می نماید و چون فلان که بدین قضیه بلاغت
و واسطه قلاده فصاحت و نقطه پرگار آن امت است و از عهدی

بعید و زمانی مدید بثنای خاندان همایون آل سلجوق روزگار خود را
مستغرق گردانیده است و از جهت خویشتن را در خدمت بارگاه
اعلی ما محلی شریف حاصل کرده و بشعر آبدار خود که مراح سحر حلال دارد
ذکر بدیع نوازی و چاکر فرازی ما را در جهان انتشار تمام داده و از مساعدت
خاطر انور از جمله اقران خود و از صدد اکفا و امثال خویش شده و در شیوع
سخن پروری بغایت کمال رسیده مبنی برین مقدمات او را بتازگی
عنایت فرمودیم و منصب ملک الشعرائی حضرت علیای ما را بدو تفویض
کردیم تا بر عادت ایام ماضی و ازمان غابر و سالف بقصاید غرای خود
ریاض محافل و مجالس ما را مطرز دارد و در بند دقت معانی و رقت
الفاظ باشد و مضمون قصاید را بفواید استعارات رایق و ایهامات
فایق و تجنیسات لطیف استعارات خوب و ترصیعات محبوب
مشحون و موشح کند و مکانت و مرتبت شعرا و مداحان که روی ببارگاه
آورند نگاه دارد و کسی را که صاحب صناعت و بضاعت بیند در نفی
او تهاون نکند والسلام بنویسد تا باتمام منشور امیر مطربان چون
نوبت جهانداری و رتبت شهریاری بما رسید و سریر سلطنت
بفر طلعت ما آراسته شد و همت پادشاهانه بر مرتبت اصول و فروع
مصالح گماشتیم و هر کاری را فراخور مصلحت مرتبت داشتیم و بندگان

خداوند

خداوند و پیزرها علی اختلاف طبقاتهم جمله در عقد خدمت منتظم شدند و بسلک
عبودیت منخرط گشتند و اصحاب رای و حزم و اهل صرامت و عزم و مردان
معرکه و رزم هر یک بر حسب حصافت و بر اندازه کفایت و لایق حماست
از کمال رافت و وفور عاطفت ما بهرهمند شدند و مکانت اختصاص و اصطناع
یافتند گوشه خاطر عاطر را با اهل انس و بزم مصروف داشتن واجب
دیدیم تا چنانکه عدد اهل حل و عقد نگاه داشته ایم و پایه هر کس فراخور
مایه بر افراشته اهل عشرت نیز از خدمت حضرت ما مهجور نمانند و اصحاب
بزم در ازای سوابغ رافت ارباب رزم بعنایت عمیم ما مخصوص باشند
و بوقت اغماض خاطر اسباب استیناس ممهد و آماده و ابواب تنزه
گشاده باشند برین موجب فلان الدین که در راه خنیاگری مایه استادی
چنان بچنگ آورده است که زهره زهرا جز بشاگردی او تقاضا ننماید
و ناهید از مساوات لطف نغمات او نومید گردد صیت آوازه او از اقاصی
عراق گذشته و در ترنم عندلیب مطربان عالم گشته واجب دیدیم
جانب او را اختصاص زیادت فرمودن و بتقریب آنچ تا این غایت
داشت منشور مبارک ارزانی داشتن تا مصالح خود بدان انعام
راست دارد و با اوقات خلوات که عزم عشرت و بزم پرده بر اندازد
و اسباب انس و نشاط افزاید امیر طرب ملازمت مجلس عیش

نماید و خاطر ما را مایهٔ انبساط و ارواح افزاید **نوع آخر** چنانکه ارباب
رویت و حزم و اصحاب صرامت و عزم و مردان معرکه و رزم از فیضان
احسان ما محظوظ اند باید که اهل عشرت و بزم از انعام عام و اکرام تام ما با
نصیب باشند و از دریای جود و کرم و موج لطف و نعم ما با نصاب مبنی
برین مقدمات مقتضی این کلمات مؤلف الالحان مصنف الاوزان
باربد الثانی استاد الاغانی عارف علم المثالث والمثانی انیس السلطنة
جلیس الملوک فلان را که در راه خنیاگری مایهٔ استادی چنان حاصل کرده
است که زهرهٔ زهرا را زهرهٔ آن نیست که بشاگردی او قیام نماید از نوای
خوب و صوت محبوب او خود را از مایهٔ موسیقی منفعل نی نوا شمرد و از
حسن نغمات او بربط از دست بنهد و زود بالاستفادت رود و سرود
چون نای چنگی او میان ببندد و از قانون قول راست او مخالف نشود
و ازین ده مقام خدمت او بیرون نیاید صیت او با قصی صفاهان و عراق
رسیده و باطراف حجاز پیوسته مکنوف عنایت و محفوف حمایت
ما گردانیدیم تا اغانی و ضرب و مبانی و مطالب او مقرون نجاح و موصول
نجاح مرموقیم تا مجالس انس ما را که گاه گاه از خلوتی حد انجانی و ملایم
باصوات لطیف و الحان شریف خود مزین گرداند **نوع آخر**
عقلای زمانه و حکمای فرزانه را از لمعان برق سحاب فیضان نور آفتاب

طاهر

ظاهر و روشن تر است که مهمات عشرت سرای انما الحیوة الدنیا لعب
و لهو که مقام طرب و فرح و منزل لعب و فرح دو طرف جد و هزل و دو
جانب وصل دارد و ماهیت هیچ نوعی از وهیات و مرتبات و منظومات
و محققات از تخفیف یکی ازین دو مرتبهٔ متناقض و دو حلیت متنافی
خالی نتواند بود بر موجب این مقدمات لازم آمد که پادشاهان که فهرست
صحایف لطایف ثنای و عنوان نامهٔ فضایل یزدانی اند بدین دو صفت
متصف و بدین دو عادت متعود باشند بوقت بزم نهال ربح امر گزارد
از تموز رد و برید معادیان خاکسار سیراب کرده اند و زمان بزم موالیان را
از گلشن استیفای شرفی نوا فرمایند تا قبای بقا خلعوا الفکاهة فی الحجر
قد رحبت بشوة الباس منه بر قد قدرت و قامت حالت خرابستان
رقعة الغزل آید و چون باری تعالی رکن ایوان سلطنت ما را باعانت
نعم المعین خویش فرمبانی معالی گردانید و زمانی مدید سپری کرده و بر اصول
و فروع و نغمات و مرغولات و تالیف اصوات و بعد و تاخیر ایقاعات
و نظایر و اخوات علمی وافر و خبرتی کامل حاصل داشته چون خاطر از رف
و رای اعلی ما اعلاه الله عزم نشاط و اندیشهٔ سلوت و نزهت فرماید
بجواهر انس و سلک مجالس الایام باید و بجواهر معانی ذوق از تعز
لوامع اغانی و مثالث و مثانی شگفتن گیرد خذوا بنعیم من حیاة و لذة ظاهر

شوند و بستر لا تترکوا یوم السرور الی غدٍ ردا و نقاب انجره مراد بردارند
آن زمان او آهنگ پیش روی راه آن گروه بر دست گیرند و با وفور
مایه و کثرت بضاعتی که بچنگ آورده باشند بایراد اموال بدیع و تصانیف
عجیب در خدمت بزم خسروانه چالاکی نمایند و با کمال درایت زمام بر حلم
نیک و بد بنهند و انشاد غزلهاء دل آویز و ترانهاء راحت افزود
مسرت روح و مبرت فتوح متنوع کردند و چون فرط موفق انجد اسعد
نور الدین بهاء الاسلام جمال الملة مجتبی الحضرة مقرب السلطنة عجب الزمان
مؤلف الالحان والاوزان عندلیب العهد فرید الوقت قاید زمام الطرب
معدن الفکاهة والادب انیس الملوک جلیس السلاطین امیر المطربین ابو
المحاسن یوسف بخدمت حضرت ما اعلاه الله معلوم و محقق و ذکر
اوصاف محمود وش مصدق بود امارت و زعامت مطربان خاص
و سروری و مهتری کافهٔ عامهٔ اهل طرب در ممالک محروسه بدو
ارزانی خاطر ما اعتناق و تعلق این مهم قیام نماید و تقدیم و تاخیر امور
بوجهی جمیل و طریقی پسندیده برعایت رسانند و بر ملازمت بزم مبارک
و مجلس نزهت که همواره بوده و شادمانی مشحون باد البته و اصلا
غیبت نکنند و کسانی که موسوم بممارست آن شیوه باشند و ایشانرا
از پیرایهٔ مهارت در آن باب عاطل بینند و از سرمایهٔ آن فن بی حاصل

مجال

مجال تمکن و امکان تردد بمجلس همایون ما ندهند و هیچ دقیقه از دقایق
حسن طبع و لطف ذهن و سلامت نفس و طرب و ذوق اهمال نکند
تا پیوسته انواع اصطناع و اصناف الطاف بیکران ما در باب خویش
شامل و متواصل دانند و مبالغ در ضمن منشور همایون بقلم دیوان استیفا
معین کرده و انتفاع جویند و مزید انعام و اکرام ما مستظهر باشند ان شاء الله تعالی
منشور دیگر اکتساب ثناء جمیل و ادخار دعاء جزیل و اجتذاب
ذکر دنیا و اجر عقبی در سماحت عقار و ضیاع و املاک است و رعایا
و خدم و برایا و حشم را مطلوب و مرغوب رسانیدن چنانک اسرار اشارت
کلام اعدی بدان ناطق است که و احسن کما احسن الله الیک و انوار
عبارت محمدی صلوات الرحمن علیه بدان صادق که رحم الله عبدا سمحا
اذا باع و اذا اشتری و قاید کون و فساد و زبدهٔ معاش و معاد بدین
جمله مقصور که ما عندکم ینفد و ما عند الله باق شکر الله تعالی که آثار این
معنی و صورت معانی و سورت و مبانی بر حضرت علیای ما حفها الله
بالجلال ظاهر است و لایح و نسیم انفاس دولت نایره ما در مشام اهل عراق
و شام باهر و فایح تا هر صاحب حاجتی از فیض فضل و جود و بذل ما بمنتهای
امانی و بلوغ مقاصد و بجهتی می رسند و دیگران را می رسانند و از آن
ملتمس بهره مند می شوند و ما امیر سپهسالار فلان الدین بود که دیه فلان

از اعمال فلان که حدی ازان نهایت دارد بر فلان دیه و حدی نهایت
بر فلان دیه با جملۀ حدود و ستینو آن چنانکه جامعی با قطاع داشتند
بحکم ملکیت از حضرت مولی ما التماس کرد در حال باجابت مقرون شد
و دیه مذکور را بهبت بوی ارزانی داشتیم و فرمان نافذ داشتیم تا بر حکمی که
خواهد ارداشتن و فروختن و بخشیدن و اقرار کردن و رهن نهادن
و باقی احکام مالکانه دران دیه بجهد و کسی مانع نگردد و منازع نشود و برین
جملت روند و اعتماد بر توقیع همایون سازند **فرمان مسلمی** چون
ایزد سبحانه و تعالی ذات پاک ما را بغزر پادشاهی و شکوه عز جهانداری
و نهال رافت در چمن عقل بیاراست و انوار هدایت و اسرار کفایت ما را
کرامت کردانید و لباس تقوی و رحمت و حلۀ عاطفت و شفقت در ما
پوشانید و در تمام مراد ما در فردوس کامکاری کشاده کردانید واجب
دیدیم حق این نعمت بزرکوار و موهبت بی شمار کزاردن و جانب رعیت
را که ودیعت معدلت و امانت مرحمت ما اند مرعی داشتن و تمهید بساط
عاطفت و بسط جناح مرحمت از لوازم علو همت و عموم مکرمت
شناختن و اهل فلان خطر را از عوارض و مونات و کلف و رسومات
معاف و مسلم فرمودن تا بعد الیوم بفراغت بال بوظایف دعا و تلاوت
ثنا اقامت و مداومت می نمایند و دوام پایۀ مرحمت و ظل رافت

پادشاهانه

پادشاهانه ما میخواهند امرا و نواب و حکام دیوان پیرامن سلطنت این
جملت فرمودۀ ما را دانند و اعتماد بر توقیع همایون ما سازند کتب فی تاریخ کذا
فرمان در قبول عذر درین وقت که امیر سپهسالار فلان الدین
ربقۀ عبودیت ما را ملتزم شد و در عقد ملازمان طاعت منتظم کشت
و از اخلاص و ولای بندکی حضرت اعلی اختیار کرد و روی بخدمت سدۀ
سلطنت آورد و بعروۀ طاعت داری استمساک نمود و صدای تمادی
و اصرار که بر صفحات روزکار او منتزاکم شده بود بآب انابت و اعتذار بزدود
صفح جمیل و عفو جزیل ما که باقالت عثرات و اغضاب و اغماض از هفوات
مصروف است و بر قبول اعتذار و تجاوز از اهل اعذار موقوف جنان
اقتضا فرمود که جانب او را مواسات و مراعات فرماییم و عقد
تقاعد و انقباض او را بنوازش و بخشایش بکشاییم جهت این
معنی و دلکرمی او مجموع رسم آبکرم را از تحویل فلان معاف و مسلم بجناب
اجل فلان الدین بدو ارزانی داشتیم و فرمان نافذ بتقریر آن انعام
نفاذ یافت تا آن نواحی را در تصرف کیرد و در حکم خود آورد و بر
جادۀ نیک بندکی و خداوند پرستی قدم می کزارد و در اخلاص عبودیت
و اخلاص طاعت می افزاید و آنچه بخاصۀ امیری آن ولایت تعلق دارد
بدان استبدادی نماید والله ولی التوفیق والسلام **منشور ایالت** چون خدای

تبارک و تعالی بلطف جمیل و موهبت جزیل خویش امداد عواطف
و توارد کرامات ایام دولت ما را متواتر کردانیده است و بهر وجه
که بیش کرفتیم برأفت کریم و لطف عمیم خود ما را بمقصود و مطلوب
رسانید شکرانه این موهبت و استدامت این کرامت را میخواهیم
که بندکان دولت را انشاء الله حضرت اندر عاطفت کامل و عنایت شامل ما
بهره مند شوند و ملازمان عبودیت و مخلصان طاعت باصطناع و
عواطف ما محظوظ کردند تا امداد عواطف ربانی و لطایف کرامات
یزدانی روز بروز متزاید شود و چون امیر سپهسالار فلان حقوق بندکی و
مقدمه وسایل عبودیت خود را در صدد اشباع عنایت و تمهید
رعایت آورده است و دریعه آن نظر عاطفت و مزید رأفت حاصل
کرده ایالت محروسه دار الملک قونیه را حماها الله که منشاء سعادت
و مقر سلطنت ماست بعهده تفویض او فرمودیم و در تحمل اعباء این مهم خطیر
و اقامت شرایط این کار بزرک بکمال فرزانکی و کفایت و مردانکی او
اعتماد نمودیم و منشور نافذ کشت تا آنچ شرط ایالت است در آن خطه
اقامت می کند و در ترفیه اعیان و اهل سداد و تعریک رنود و مواد فساد
و تادیب مفسدان و متهتکان جد بلیغ نماید و در تحصیل وجوهات و طیارات
و توفیرات و تکثیر ابواب المال و تثمیر معاملات باقصی الغایه می کوشد

و در قطع

و در قطع و فصل مخاصمات از نهج راستی و سمت دیانت بهیچ وجه عدول
نپسندند و چنان سازد که دولت قاهره ما را که درین مهم بدو استناد
فرمودیم ثنا و دعاء خلق متواتر باشد و اصابت رای اعلی ما درین تفویض
صاحب خاص و عوام را محقق کردد و هر آنچ در ضمن منشور بقلم دیوان استیفا
مسطور کرده متصرف شود و اسباب خود بدان منظوم دارد نوع
آخر چون خداوندپرستی و وفاداری اهل فلان موضع حماها الله
که در بندکی دولت سلطنت ما بجای آورده اند و حقوق هواخواهی و نیک
بندکی در ذمت همایون ما ثابت کرده مقتضی آن می باشد که اسباب رفاهت
و فراغت ایشان موفور داریم و ابواب رفاهت و فراغت اهل آن
خطه تقدیم نماییم درین وقت که بمبارکی و طالع خجسته برین جانب خرامیدیم
و احوال رعیت که امانت معدلت و ودیعت مرحمت ما اند تفتیش فرمودیم
و رای اعلی را محقق کشت که آنچ مطلوب نصفت عمیم و مقصود همت عظیم
ماست از جانب نواب و حجاب ایشان مرعی نمیشود و بخلاف اندیشه
صایب و نظر ثاقب ما با ایشان معامله نا مرضی میرود امیر سپهسالار فلان الدین
را که از جمله ایشان است بر احوال وضیع و شریف و قوی و ضعیف واقف
و بر دقیق و جلیل امور ایشان عارف اختیار فرمودیم تا از سر فراغت
روی بتمشیت این مهم نازک آورد و آنچ شرط این شغل خطیر است از ترفیه

جانب رعیت و تطبیب حال بریت که ودایع ایزدی جلّت قدرته و علت کلمته
اند جادهٔ اجتهاد سپرند و در تمهید اسباب آسایش خلق و عمارت شهر
و ولایت می کوشند و ایام دولت مارا نتایج و فواید می اندوزند و این امانت
بزرگ که او را تقلید کردیم چنان محافظت نماید که ما خود ملامت نشویم و مبرا گردیم
تعیین میرود بوجه معاش خود صرف کرده اند و اسباب معاش بدان
مهیا میدارد والسلام منشور اشراف مناظم امور و مصالح جمهور
که اسباب پادشاهی و آداب شهریاری بدان منوط و مربوط است و کفایت
مهمات انام و رعایت جانب خاص و عام که رایات جهانداری و آیات
کامکاری بدان منصوب و مکتوب باشد بتوفیق حقوق خدمتکاران و
ترتیب جانب هواداران که در جادهٔ بندگی قدم ثبات گذارده باشند و شعار
اخلاص و شعایر اختصاص تظاهر و تجاهر نموده مرتبط و منوط است مبنی
برین مقدمات چون کمال کفایت و وفور امانت و دیانت فلان امیر الحضرة
مجتبی الملک تاج الحساب سید الاشراف و النواب منظور الدواوین مظهر
الافانین دستور القوانین مختار الملوک و السلاطین ابا نام العزّ شرفک فلان
ادام الله تمکینه و جعل العزّ قرینه و حاط من المکارم بقیته رای جهان آرای
مارا محقق و مصوّر شد و قدمت خدمت و ثبات عزیمت او در پایهٔ تخت
اعلی حضرت بالجلال مصوّر گشته و طهارت ذیل و نقای جیب او کی از بهر غرض

مستعار

غرض نظر خود را بعیب عار نیالوده است و طرف خاص را بر مصلحت
جان و نفس خویش ترجیح نهاده و صریر السنهٔ اقلام او در کفایت مهمات
ملک با سنهٔ اعلام مبارزان غلو زده خود مشهور تر از آن است که در تقریر
آن تحریر و بیان محتاج گردد و دو ایما اقتضا آرای اعلی ما چنان بود که بعضی را
از حقوق خدمات پسندیده او مجازات فرمایند بر مقتضای تقریر اعطوا القوس
باریها و انزلوا الدار بانیها اشراف محروسه ارزنجان و توابع و لواحق آن که از
امهات بقاع ملک و معظمات ثغور اسلام است بدو تفویض فرمودیم
و زمام آن شغل خطیر بحسن کفایت و یمن دیانت و امانت او سپردیم
تا چنانکه از کمال درایت او معهود است بفراغت تمام و حسن اهتمام
روی بتمشیت آن مهم آورده و بر اقامت آن خدمت تصدی نماید و در ضبط
ابواب المال و تکثیر وجوه اعمال و رعایت جانب عمّال و تثمیر وجوهات و توفیر
و استخراج اموال جدّ بلیغ نماید و از خبط و اختزال و تقصیر و اهمال اعتزال
جوید و در محافظت وجوهات و ضبط معاملات و احاطت علم بمحاسبات
و ادرارات و طیارات باقصی الغایه کوشد و چنان سازد که هیچ چیز
از دقیق و جلیل و قلیل و کثیر و نقیر و قطمیر آن چنانکه لا یعزب عنه مثقال
ذرة از علم و قلم او بیرون نباشد و علم او محیط جملگی احوال آن مهم گردد
تا در وقت باز جست محاسبه تازه روی حاصل گرداند و اعتماد بر کفایت

او زیادت کرده و همچنان در قضایاء دیوانی و مهمات خاص و مصالح
استقصاء تمام و احتیاط کلی بجای آورد و چنان سازد که رقم قلم او بر
اصول و فروع آن مهم واقف باشد و هیچ چیزی بر وی پوشیده و مخفی
نماند و هر آنچ بقلم دیوان استیفا در ضمن منشور معین کرده در جریده
تصرف خود گیرد سبیل امرا و حکام و صدور و نواب و اعیان و مقیمان
و کافهٔ عامهٔ کدخدایان شهر و ولایت محروسهٔ ارزنجان و توابع
و لواحق آن آنست که فلان را حاکم دیوان اشراف دانند و در بروات
و تقریرات و تعلیقات نشان او را معتبر دارند و هر چه بی علم و رقم
و قلم او باشد معطل و مهمل و نامحسوب دانند و در جملگی مصالح و
مهمات که بدین مهم تعلق دارد رجوع بوی کنند و در توقیر و احترام
و اعزاز و اکرام او توفر نمایند و شکر و شکایت او را موثر شمرند این
این جمله فرموده و ارزانی داشته ما دانند و اعتماد بر توقیع همایون
[illegible] **تقریر امیر الاکادشه** چون وفور کفایت
و ظهور امانت و دیانت خواجهٔ اجل محترم مکرم الخ فلان الدین
بهاء الاسلام زعیم الاکادشه افتخار الاعیان شرف الازکیا والمشاهیر
مرتضی الملوک والسلاطین اینام اکدشباشی فلان ادام الله تأییده از پایه
تخت اعلی رضی الله قوائمه بموقف عرض رسانیدند و او را مشمول عواطف

خسروانه گردانیدیم و امیر اکدشانی محروسه فلان بوی تفویض فرمودیم
و توقیع مبارک بنفاذ رسانیدیم و تقریر آن کار بحسن تدبیر او موکول گردانیدیم
تا از سر فراغت روی بتمشیت آن مهم آورد و در ترفیه حال
رعایا و تطییب بال برایا کوشد و تسویت میان اقویا و ضعفا در رفع
وقوع تفرقه نگاه دارد و از میل و محابا و حمایت و عنایت اجتناب
نماید و کسی را از مکثران در حمایت نگیرد و مؤنت ایشان بر گردن [illegible]
ننهد و آنچ طریق سداد و سبیل رشاد و امانت و دیانت است بر
متابعت هوا و قوت نفس خویش ترجیح نهد و با خلق باخلاق
محبوب و عادت مرغوب زندگانی کند و سعی و اهتمام بر رعایت جانب
ضعفا و نفی تمرد اقویا مصروف دارد و چنان کند که هیچ دقیقه از دقایق
آن مهم مهمل و نامرعی نماند امرا و نواب و اعیان و اکادشه و معتبران
و مقیمان محروسه فلان مکان فلان را در شغل امیر اکدشانی مرجع و مشیر
تصور کنند و در امور کلی و جزوی آن مهم رجوع بدو نمایند و توقیر و احترام
او بجای آرند و شکر و شکایتش موثر شمرند بر این جمله روند و اعتماد بر توقیع
همایون سازند **تقریر تولیت** چون همت عزیز و اهتمام
صدر اجل افضل اکمل امجد نجم الدین بهاء الاسلام نجم الائمه شرف الائمه
سید المتولین رضی الحضرة مجتبی الملوک والسلاطین احمد المتولی در احیاء

معالم خیرات وابقاء آثار حسنات موقوف ومصروف بوده است
ونتایج میامن آن بر صفحات احوال وجراید اعمال او واضح وروشن گشته
بر موجب این دلایل وحسب این وسایل ترجیح جانب او وتقریب
وتعظیم طرف او وتنویه واجب ولازم می گردد درین وقت تولیت
اوقاف محروسه فلان بوی مفوض کرده آمد واهتمام آن مهم وتحسین
مساعی او موکول گردانیده شد تا بتمشیت این شغل توجه نماید ومراعات
شرایط ومحافظت دقایق آن واجب ولازم بیند وجملگی آن در حیز
علم ومعرفت خویش آرد وعمارت مستغلات وسایر رقبه وعمارات
از مزارع ومستغلات بر جمله مصالح مقدم دارد وآنچ از اخراجات
آن فاضل آید باصحاب ادرارات وارباب حاجات ومرتزقه وصاحب
استحقاق ومظان استیجاب علی ما قرر فی شرط الواقف وعین می رساند
ودعوات درویشان که مرضات الهی بدان مقرون است ایام دولت
روزافزون قاهره را ثبتها الله بالخلود مدخر گرداند وهیچ فریضه از شرایط
آن فرو نگذارد وچنان سازد که تحسین تولیت او غبطه اوقاف حاصل
گردد وتازه روئی بحصول موصول شود نواب واعیان ومعارف
ومشاهیر فلان شهر فلان الدین را متولی آن بقعه دانند وزمام تولیت
بدست او سپارند بر این جملت روند واعتماد نمایند تقریر امیر مجلسی

مبنی بر فرط ذلاقت وحسن دعاگوی واهلیت فلان الدین دام فضله
امیر مجلسی فلان شهر را بوی تفویض فرمودیم وبامضاء آن فرمان نافذ
صدور یافت تا بفراغت آنچنانک از حصافت او سزد مراسم معتاد
در محافل ومجامع لوازم آن شغل را باقامت رساند ومراتب ائمه وصلحا
بر حسب حال هر یک مراقبت کند وآن مواضع را بالقاب همایون معطر
ومزین گرداند وبدعاء دوام دولت روز افزون ما ثبتها الله سبحانه
وتعالی بالخلود الی یوم الموعود بیفزاید الی آخره تقریر معرفی
تقدیم ابواب مصالح دین وتمهید اسباب شرع مبین که از برکات ثمرات
میامن یقین آن نور هدی وسعادت تقوی حاصل می گردد ودلایل
کرامت تخرجهم من الظلمات الی النور روشن ومبرهن می شود علی
الاطلاق در جمله آفاق بر کافه اهل اسلام واجب است ومراعات اعاظم
اصول وفروع ومحافظت دقایق مفصل ومجموع آن بر همگنان لازم
لاسیما بر کسانی که زعماء اهل ملت وعظماء اعیان امت باشند واجب
واین مقدمات مقصور است بذکر امام مکرم فلان الدین نجم الاسلام
شهاب الملة شرف الائمة تاج المعرفین عمدة المذکرین مفخر الفصحا مجد البلغا
سحبان البیان والسلاطین فلان ادام الله توفیقه وسهل الیه السعادات
طریقه که ذات شریف او بانوار مناقب نفسانی وازهار فضایل انسانی

آراسته است وزینت محافل وآرایش مجالس افاضل گشته ومساجد
ومنابر در جمعات واعیاد بشهرت مواعظ او مزین شده وبحلیت دیانت
وکرامت صیانت مشهور درین وقت معرفی مسجد ومحفل فلان شهر بوی
تفویض کرده آمد واضافت آن شغل عزیز بافاضت مآثر مأثور وی
تقدیم داشته شد تا روی بتمشیت آن مهم آورد وهر روز جمعه بعد
از محفل مبارک بمسجد جامع حاضر می‌شود وبر بالای منبر مراسم دعوات
پادشاه اسلام محاسن القاب عالی مزین میدارد وبلطایف موعظت
خاص وعام را متنبه می‌گرداند ودر تعاریف وتهانی رسم دعاگویی وثنا
گستری تقدیم میدارد وسبک روحی ولطافت وخیرگویی ولباقت را
شعار ودثار خویش سازد وچون شرایط این خدمت باقامت رسانیده
باشد آنچ درضمن تقریر تحریر می‌رود بوجه مصالح خویش صرف کند وبدان
انتفاع نماید سبیل نواب وکارداران آنست که فلان را معرف اهل آن شهر
دانند وجانب او را عزیز ومحترم دارند ووظایف معهود بدو رسانند
برین جملت بروند واعتماد نمایند

منشور قضا

چون از مشارق عزت وسرادق عظمت الله نور السموات والارض
پرتو منجوق رایات آیات سلطان یهدی الله لنوره من یشاء بر جرائد
ضمایر الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور لایح وطالع

گشت

گشت ظلام ضلالت از نهیب بوارق سنان شارق جهان آرای واشرقت
الارض بنور ربها پای قرار روی فرار بمعاقل عدم ومواثل کان لم نهاد
اعلام جهالت والتباس انتکاس یافت وبنود جنود عرفان وایقان
از عنان آسمان وقصور شعری العبور تجاوز وعبور پذیرفت لمع تمع
ومن لم یجعل الله له نورا فما له من نور در فضای دیجور صدور منشرح وتاج
گشت فاستشرفت العیون الی محاسن الاسلام وتطلعت القلوب
الی قبول الاحکام وعاد الناس یغترفون من بحر زاخر لاینزف ماؤه
ویستضیئون ببدر زاهر لاینقص ضیاؤه وبا تعقب ادوار وتغلب
اطوار وتناوب لیل ونهار خدمت شرع مطهر موقر موفر واولیا دین
بتایید رب العالمین برا عدای ملت حنفی منصور ومظفر ومجامع درس
وفتوی بفضل وتقوی فحول اماجد علمای اصول وصوامع زهاد وعباد
از مساس انفاس مقدس ایشان بوسایل هبوب شمایل نسایم نفحات قدسی
مشمول بود وهلم جرا الی یومنا وچون بر مقتضای حکم یفعل الله ما
یشاء ویحکم ما یرید نهال جلال دین یزدانی ورونق دوحه مسلمانی ذبول ونحول
ذوی نمود وکوکب رفعت والحالة هذه چنانک مشاهد ومعاین است
بعد از استقامت راه رجعت گرفت وصورت ظهر الفساد فی البر والبحر
از مکمن خفا بمظهر اعلان پیوست و[illegible] در عرصه ممالک [illegible] حفظها الله

بالأمن والأمان والرفاهیة والاحسان که ساکنان آن بدعت وخصب
لقد كان لسبإ في مساكنهم آية جنتان عن يمين وشمال كلوا من رزق ربكم
واشكروا له بلدة طيبة ورب غفور معمور شده بودند باز بسبب
تتابع احداث وتوالی دواهی ایام ولیالی تشتت وشماتت فارسلنا عليهم
سيل العرم وبدلناهم بجنتيهم جنتين ذواتي اكل خمط واثل وشيء من سدر
قليل وابتلا وانسام یافتند تا از سر تضرع وابتهال قصه جواد زاد مسنا
وأهلنا الضر مستمرون بالطاف اعتراف ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا
وترحمنا لنكونن من الخاسرين بمحل عرض رسانیدند از تاثیر دعوات مستجاب
مستطاب ایشان خطاب فوقاهم الله شر ذلك اليوم ولقاهم نضرة و
سرورا بگوش هوش مناجح آمال ومصالح اعمال ایشان رسید شکر
این عطیت وسپاس این موهبت که در باغ ایام واعوام ما از حضرت
ذو الجلال تعالی وتقدس فایض گشت وآثار انوار معدلت ونصفت
بر جبهه امانی خواص وعوام رعایا در ممالک محروس ظاهر خواهد شد
در ترشیح احوال دین محمدی العود احمد برخواندیم وتنقیح امور آنرا از لوازم
امور وفرایض مهام شمردیم تا از مجالس ما بمن آن نیابت مبارک که یجعل الله
بعد عسر یسرا انجاز یابد وچون منصب قضا وحکومت شرع از اکابر مناصب
واعاظم مراتب ملت اسلامی است تفویض زمام آن مهم نازک بزرگ را بزرگی که

بانوار

بانوار علم وافر وآثار فضل باهر در اقطار واطراف دیار وامصار در مشهور
ومذکور باشد کردن موجب حصول مراضی الهی ونظام عقد اسباب پادشاهی
دانستیم بر مقتضا آن مقدمه چون مجلس شریف قاضی القضاة صدر
امام معظم عالم عادل مؤید مجاهد مجتهد متهجد محق محقق متقن متقی متفنن متبحر
نور الملة والدين ضياء الاسلام والمسلمين شمس الامة قطب المعالي ملك
الائمة والعلماء في الدهر شيخ العصر ابن شيخ الوقت علامة الزمان كهف
الانام ذخر الايام ابو الملوك والسلاطين ذو المناقب والمراتب والفضائل
علی بن عبد الله بن محمد الطالبی البنبتی ادام الله شرفه عالم را بروایح اخلاق معنبر
ومعطر وآفاق را بنفایس ذات مکرم معظم خویش مزین ومنور داشته
است واصناف علوم وانواع فضایل از فکر وقاد وطبع نقاد او را
منقاد شده ودفاتر قاطر جهان از تصنیفات محقق مدقق وتالیفات
محکم مبرم متقن مبین او مشحون ومملو گشته ودر مدارس ومجالس
مغارب ومشارق معروف ومشهور مانده • اذ كل كلمة منها جوهر من جواهر
الشرف لا من جواهر الصدف • وكل لفظة منها لؤلؤ من لآلي الفخر
لا من لآلي البحر تحكي سلاستها رقة الهواء وتضوع المشام منها نشر المطالع
متوافقة المقاطع تستعذبها الآذان والالسن وتتداولها الانفس
والاعين • اجتبا مجلس شریف واصطفا جانب عزیزش برهمت

حکومت قضا را از ما لازم شمردیم و بحکم آنک محروسهٔ دار الملک قونیه
مجمع اسرهٔ سلجوقی و مضجع اجداد ما سلاطین ماضی و مقطع سرهٔ میمون
ماست از تعدی و تمدید سراج نبوی شرع از اعراض و دعاوی ایشان بواسطه
صراصر ظلم و عدوان جهله مرده و شفقه منطفی شده بود و حالت هرج و مرج
در محکمهٔ شریعت که مبین حلال و حرام و مثوبات و آثام و سفاح و نکاح و
فساد و سداد و صلاح است و در آن شهر شهرت گرفته تقرب ارواح مقدس
اسلاف و اجداد و آباء کرام ما انار الله برهانهم نمودیم و منصب قضا و حکومت
محروسهٔ قونیه را بوجود مبارک مجلس شریف اقضی القضاة و الحکام نور
الملة و الدین ضیاء الاسلام و المسلمین ابو الملوک و السلاطین ذو المناقب
و المراتب علی بن عبد الله بن محمد الطالبی الینبعی ادام الله شرفه مشرف کردانیدیم
و اجازت و اشارت و نیابت فرمودیم تا آفتاب وار مسند حکومت و عهد
معلوم مقامات را بذات شریف خود منور کند و بتمکین و آیین تمام مانند ایمهٔ
المجتهدین بعد از قطع دعاوی و فصل منازعات بافادت و تدریس
قیام نماید و بلباس تقوی که برقوی قدر رفیع او خیاطت بافته است [illegible]
لمکارم اخلاق و نقای جیب و طهارت ذیل تعلم دارد و سهام احکام
الهی را برای صایب از کمان اجتهاد و کمال اعتقاد صافی بر هدف وجوب
رسانده و در امضا و اجرای اوامر شرع مصطفوی میان قوی و ضعیف

و وضیع و شریف و توانگر و درویش و بیگانه و خویش فرقی ننهد
و محابا و ابقا جایز نشمرد و در محافظت اموال غایب غایت مجهود در
تلاوت ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها مبذول دارد
و در تثمیر اموال ایتام حکم و لا تقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن نصب
عین بلکه فرض عین داند و هیچ دقیقه از دقایق صیانت و دیانت
و مکرمت مهمل و نامرعی نگذارد و بذلیع در ضمن منشور بقلم دیوان استیفا
مشروع شود و ضمع پذیرد در اوان سنوح طلبات و مآرب و حاجات
مصروف دارد و بمزید رأفت و شفقت فی نهایت و انعام عام ما که بر
تجدد ایام در بارهٔ او علی الدوام خواهد رفت مترقب و متطلع باشد

نوع آخر احکام مبانی احکام یقین و ابرام عقد سلک
عقد دین باعلام آیت و اسناء مدارج و اشادت منازل علماء شرع
که حرسه شارع حق و خزنهٔ جواهر تقوی و حملهٔ ابناء درس و فتوی
و حفظهٔ بیضهٔ صدق اند و رایحهٔ مثلک منی لا یعلم تاویله الا الله و الراسخون
فی العلم از مناهج انفاس فایح ایشان مشام ایام و دماغ روزگار را از ابتداء
تقریر انی جاعل تا دور طور انا ارسلناک الی یومنا هذا و یوم یبعثون
مبخر و معطر بل ممسک و معنبر بوده و خواهد ماند منوط و مربوط است و
بحمد الله العظیم و منته العمیم که در عهد صبا که هنوز صباء شهریاری را در چمن

کامکاری اول تنتم وعنادل پادشاهی را بر اغصان فیض فضل الاهی
آغاز ترنم است جوامع همت بر تقدیم این سیر مرضی وتمشیت قوانین
این عادت سنی مصروف فرموده ایم ویکی از براهین لایح ونهج واضح این
دعوی آنست که جناب صدر کبیر امام عالم عادل موید مجاهد عامل اکمل افضل
متبحر بارع ورع محق محقق مجتهد متهجد نور الدین شمس الاسلام سید العلما
افقه الفقها جامع الفضایل ذخر الاکابر والاماثل محیی السنة ماحی البدعة
شرف الزمان نجم الهدی ناصح الملوک والسلاطین ابو المحامد علی بن عبد الله
الطالبی البنبی را ادام الله فضله وکثر فی الاسلام مثله که از مشاهیر جماهیر
علما واخیار اخبار است ودر کشف غوامض مشکلات وحل عوایص معضلات
وبیان اسرار وفحاوی آیات محکمات ومتشابهات مشار الیه ومتفق
علیه گشته ودر طلابت اعمال دینی ومباشرت شرعی حین نشر الامتحان
عنوانه واوضح الیقین بیانه وتصفحت الجیوب سره واعلانه صواب اورا اشد
الکفاة مذهبا واعفهم مکسبا واقواهم فی العلم سببا وارجاهم فی النزاهة
وظلف النفس لنا بوده است عاطفت بی دریغ ومکرمت وعارفت
حضرت سلطنت ما حرسها الله الکرامات درباره اش شامل فرمودیم و
قضا وحکومت محروسه نکیه را لازالت من نکبة الزمان بعیدة با
جملگی توابع وسایر منسوبات ومضافات آن بکف کفایت وصیانت او

مفوض

مفوض کردیم ودر ذمت دیانتش که متحمل اعبای امانت است فرضی
وحتمی واجب فرمودیم تا ظاهر وباطن را بمجانبت هوی ومتابعت هوا
مزین ومحلی دارد وبتمسک بحبل الله الاقوی وبغایت اتقی رسد وبر
خضوع وخشوع احیا اخبات واخبا خلوع را ملوی ومطوی گرداند
وبحکم یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون
موبدی گردد واقتدا بکتاب کریم وفرقان عظیم الذی لا یاتیه الباطل من
بین یدیه ولا من خلفه تنزیل من حکیم حمید واجب داند واسباب سنت
محمد مصطفوی صلی الله علیه وسلم لازم شمرد قال الله تعالی ما آتاکم
الرسول فخذوه وما نهاکم عنه فانتهوا واتقوا الله ان الله شدید العقاب
واقتفا وتقبل باجماع امت واتفاق کلمه ائمه سلف که لا تجتمع امتی علی
الضلالة وصف لا ینفک بل جزو لا یتجزی آن است فرض عین شناسد وآن
دلیل سدید بنیان مشید ارکان بر اساس بذو ملاک کار خود داند وملازمت
قطع حکومات وفصل دعاوی ومخاصمات در وقت فراغ بال وخلو ذرع
از کافه اشغال از مفترضات انکار خود ودر همه ابواب سهل الحجاب جزل
الخطاب باشد ومیان متحاکمان از شریف ومشروف وخامل ومعروف
فرق ننهد ودر جملگی احکام سلوک سنن اقتصاد وتلاوت آیت ان ربک
لبالمرصاد واجب بیند ودر تتبع احوال شاهد ومشهود واهوال یوم الموعود

را نصب عین سازد و بر ابتهاج اذا حکمتم بین الناس ان تحکموا بالعدل
مواظب و ملازم باشد و در تثمیر اموال ایتام و محافظت آن در احصن حرز
و امنع صون تا وقت وصول ایشان بمنزل رشد و حصول ایناس رشد
و تسلیم موروث بدیشان تکثر و توفر جهدی بلیغ و جدی ابلغ نماید
و در ان باب حارس ان الذین یاکلون اموال الیتامی ظلما انما یاکلون
فی بطونهم نارا و سیصلون سعیرا را رعایت نماید و بولی تزویج عورات
بی ولی را روحه شفقت بکسانی که ایشانرا مکفی المونة و موقی المهمون دارد
با تمامت رساند و صلحا و امثالرا بر موجب حکم فانکحوا الایامی منکم والصالحین
من عبادکم و امائکم درین نصیب تحریض کند و در سایر موارد و مصادر
و سواد احکام و نوادر قضایا خود را از بطلان غلط و نوادر زلات
صیانت کند و مبالغ در ضمن منشور بقلم دیوان استیفا جهت او معین شود
اسباب تعیش خویش آماده و مرتب دارد والسلم

نوع آخر

اعلاء اعلام شرع و اشادت سمار مبانی اصل و فرع و اصفای موارد دین
و انمای قواعد یقین بتوفر مکانت علما و بتوقیر منزلت صلحا که مبارزان
میادین احکام سلمانی و صفدران معارک سامانی اند متصل و متیسر و
مستهل گردد و چون حاکم رفیع القدر و قاضی نافذ الامر که همواره همت خود
بر تقدیم این سعادت و تمهید این درجت مصروف دارد از براهین آلهی

او پیو

او پیوسته ساطع و امارات نیکونامی او واضح و لایح ماند و چون امام عالم
مولانا ملک القضاة والحکام ناصر الشرایع والاحکام سید الاکابر والافاضل
قدوة العلماء والعارفین مخلص الاولیاء وارث الانبیاء شمس الملة
والدین نور الاسلام والمسلمین ناصح الملوک والسلاطین ابو المحامد
محمد بن ادریس ادام الله رفعته نخبه علماء ایام و زبده قضاة
و حکام اعوام و ساعات است و بکمال تقوی و درس و فتوی
سرآمد اقران و پیشوای اقران زمان و اوان آمده و محروسه نکیه
از حاکمی عادل و قاضیی که میان حق و باطل فاصل باشد عاطل مانده
بود و امور شرعی و قضایای دینی خواص و عوام بر وفق قانون
الهی کما هی جریان نمی یافت و خبطی تمام بدان متطرق میشد بر
مقتضای این مقدمات قضا و حکومت محروسه نکیه و معدن
لولوه و سکنجور و خطابت و امامت معدن با جملگی توابع
بکمال افضال و فرط عفاف او از تحویل مرحوم قاضی نور الدین
بنعی تفویض نمودن لازم باشد تا شریعت احمدی و ناموس دین
محمدی بر وجهی که مرضی ربانی در ان باشد مرعی ماند و هیچ گونه فتوری
و قصوری بدان راه نیابد چه اعتماد بر امانت و دیانت خدمتش
از ان بیشتر است که در بیان آید یا در دایره امکان گنجد تا بوصیت

احتیاج افتد یقین است که توفیق ربانی در احکام مبانی دین یزدانی
رفیق او گردد و در قطع دعاوی و فصل خصومات و عقود انکحه و محافظت
مال غایب غایت مجهود و مجهود خود مبذول کند و هیچ دقیقه از دقایق تقوی
اهمال ننماید و مقداری که در ضمن مثال تعیین رود از امانت صورت حجت
اوقاف هیچ ننماید و بر تجدد ایام تزاید و تضاعف آن امر قبیح باشد
وهذا هو المعین من القرطاس الاعظمیة
کما صل هم هم للاضافة السامی عدد
امرا و نواب و گماشتگان و کافه کارداران و بیتکچیان محروسه تکیت
بدین عنایت که از حضرت ربانی در باره ایشان شامل فرموده اند و حکام
حل و عقد و دنیا و فروع خواص و عوام این جهت را چنین حاکمی صاحب
درس خدای ترس باز گذاشته واثق و مستظهر گردند و در تعظیم
و تکریم جانب عزیزش مبالغت تمام نمایند و هیچ حال خاطر بزرگوارش
را باستقبال الجبان و خاطر شدن بدیوان متکلف و مشوش نگردانند
و هیچ گونه در امور شرعی مدخل نسازند و در تبجیل و اکرام و اعزاز
و احترام و اعظام خدمتش باقصی الغایات و ابعد النهایات رسند
و محضران و ملازمان و نواب که نصب کند محکمه کریمش را انقیاد
و امتثال بجای آرند و از شکایت ایشان که نکایت عظیم خواهد داشت

احتراز

احتراز کنند و شکر و شکایت ایشان را موجب محمدت و مواخذت
دانند انشاءالله تعالی فی الحادی عشر من المحرم المکرم سنه سبع ...

نوع آخر من انشاء مرحوم شمس الدین حمزه الطغرایی

ساطع ترین برهانی و صادق ترین دلایل بر ترقی منزلت دولت و ارتفاع
رایات سلطنت ما آنست که تحول علماء دین و مشاهیر فضلاء اسلام
در حوزه مملکت ما حاضر می آیند و عرصه دولت ما بقدوم مبارک
مزین میگردانند تا بیمن همت عزیز ایشان قواعد جهانداری ممهد
شود و اسباب کامرانی پیوسته می گردد و لاسیما جانب رفیع صدر
روزگار امام کبیر عالم عادل مجتهد متبحر محق محقق بهاء الملة والدین علاء
الاسلام محیی الملة مغنی الامة ظهیر الشریعة الطاهرة مظهر السنة الزاهرة
ناصر الحق امام الفریقین قدوة المذهبین رئیس الاصحاب علم الهدی
وارث الانبیاء بقیة الاولیاء سالک الطریقة مالک الحقیقة سید العارفین
صدر العابدین یمین الملوک والسلاطین ملک علماء الشرق والغرب
تاج ائمة العرب والعجم قاضی قضاة الممالک والعساکر محمود بن ابی الفضل
الطبری المخزومی ادام الله کرامته ولا اخلانا برکته که فرع افاضل آفاق
و سر آمد ائمه اقطار است و در انواع فضل و اصناف علوم یگانه
روزگار و فرزانه دیار در این وقت که ساحت دولت ما را بانوار

فضایل ظاهر منور گردانید و محاورت عزیز و مجاورت شریف فراید
فواید و رغایب و غرایب رسانید رعایت جانب او را لوازم همت
بزرگواری دانستیم و منصب قضاء دار الملک قونیه حماها الله تعالی که بزرگترین
مبارک ممالکست بدو تفویض فرمودیم تا بفضل ظاهر و علم وافر و تقوی
طاهر و فتوی باهر خود احیای شعایر اسلام و تمهید قواعد شریعت
میکند و مهمات حکومات بر سنن نصفت و محجت عدل میگزارد
و مردم آن خطه را که بخداوندپرستی و وفاداری و سایر همه عنایت
بدست آورده اند و حقوق نیک بندگی و هواداری و جان سپاری
ثابت کرده مرتبی میدارد و احکام قضا چنانک بدقایق و جلایل آن
بصیرست و باصول و فروع آن خبیر اقتضا می کند و چنان سازد که در
عرصهٔ حساب و مجمع ثواب و عقاب که از ما سوال کنند و جواب
امور شرعی آن بقعه که امانت او ساخته ایم بدو حوالت کنیم ماخوذ
ندامت و مستوجب غرامت نشود و از عهدهٔ این امانت بزرگ
بیرون آید که بر جملگی افعال و اقوال رقیبانند که آن روز بتقریر و تطهیر
در پیش او وا دارند و حکم او را فراخور گفتار و کردار گذارند و بجز پرهیزگاری
و راستکاری هیچ پناهی نیابد و البته جز عمل صالح و دل صافی عذرخواهی
نه بیند ظاهراً و باطناً از محظورات مجتنب باشد و پنهان و آشکارا امر

ایزدی

ایزدی و حکم نبوی را انقیاد و امتثال نماید تا برات کاری رستگاری
یابد و بر جادهٔ شریعت و سیر سنت بمعاد و مصیر خود رسد تلک الدار
الآخرة نجعلها للذین لا یریدون علواً فی الارض ولا فساداً والعاقبة للمتقین
و آنچ بوجه معیشت او تفویض فرمودیم میفرماییم که بتمام و کمال در حکم او
مقرر دارند و بتصرف او باز گذارند تا بمصالح صرف کند و بفراغ خاطر
بمشیت این مهم نازک و محافظت این امانت بزرگ مشغول باشد
امرا و نواب و گماشتگان و کافهٔ اعیان و کدخدایان و معارف و مشهوران
و منظوران دار الملک قونیه فلان را دام الله رفعته و اسبغ ظله حاکم و قاضی
خویش شناسند و در مهمات شرعی رجوع بدو کنند و در اوامر دینی محکوم
و منقاد او باشند و بخجسته کار او تبرک و تیمن جویند و اختیار او بقضای
آن طرف همه محض عنایت و صرف رحمت و رأفت پادشاهانه دانند که
از بهر رفاهت و فراغت ایشان چنین بزرگی را باختیار او مهم قضا تقلید
کردیم و جهت اقامت مصالح و تقریر قواعد حق این شغل را بدو اسناد
فرمودیم تا این جمله از رای اعلی تصور کنند و طریق انقیاد و امتثال سپرند
و اعتقاد سازند **نوع آخر** از آنجا که رای انور را محقق
و متصورست که اهتمام مهمات دینی که و تقریر اشغال شرعی موجب
استقرار امور دولت و مقتضی استمرار احوال سلطنت صرف عنایت

بتقویت امور شریعت و ترتیب مناصب ملت مصطفوی اهم مهمات
میدانیم و تقدیم این بر مصالح دولت و مناظم مملکت از مفترضات می شمریم
تا باصحاب درایت و ارباب کفایت و دیانت اناطت افتد و باهل
تقوی و فتوی مفوض کردد و قواعد شریعت باستقلال ایشان از اختلال
مصون و محروس ماند و معاقد مهمات دینی بکفایت ایشان منبرم باشد
و قاضی القضاة امام کبیر صدر عالم عابد عامل کامل معین الدین ناصر الاسلام
فلان ادام الله فضله از ایمه عصر بغزارت علم ممتاز است و از علما دهر
بوفور فضل مستثنی و صدق اهتمام او باعتلاء احوال شریعت و قوام
مهمات اسلام مصروف و همکی همت او بر اقامت شرایط معدلت موقوف
و درین مدت محاکم محروسه انکوریه متقلد قضایای شرعی شریعت هر چه
مشهورتر و مقامات پسندیده او در اقامت حدود و حکومت هر چه
مذکورتر آمده است و ثبات قدم او بر جاده راستی هر چه مقررتر
معلوم و مصور شده درین وقت که خدای تعالی مقر آبا و اجداد و ما اورثه
براهینهم در قبضه قدرت ما مسخر کرد و ملک موروث باکتساب سعادت
در بسطت سلطنت ما آورد رای اعلی چنان اقتضا کرد که منصب
قضا و حکومت محروسه انکوریه که از مهمات ممالک و معظمات
اطراف و ثغور است هم بران قرار و قاعده که تا اکنون بدو رایت وی باز

مفوض

مفوض بوده است و برای صایب و فکرت ثاقب و علم وافر و فضل
کامل او مستند باهتمام او مفوض داریم و در تعظیم شعایر شریعت و اقامت
حدود و حکومت بر تقوی مجرب او اعتماد فرماییم تا چنانک موارد و
مصادر آن عارف است و بر دقایق و جلایل آن واقف تمشیت
آن مهم بزرگ و شغل نازک تقدیم می کند و احتیاطا احکام از عقود انکحه
و قسمت مواریث و محافظت اموال ایتام و تزکیه شهود و قطع دعاوی
و خصومات بر منهج شریعت و فصل محاکمات بر قضیت نصفت
واجب میدارد و چنان سازد که در مجمع ثواب و عقاب و محضر سوال
و جواب ماخوذ و غرامت و کرفتار ملامت نشود و در عرصه کاه قیامت
بسته ندامت نماند و آنچ در مشروح تعیین بجا افتد بخاصه خود صرف
می کند و بمصالح معیشت مصروف میدارد و السلم منشور خطابت
از ان وقت همایون و ساعت میمون که نوع انسانی را بزیور دل و جان
بیاراستند و صورت و زیبا و صورکم فاحسن صورکم را در انجمن
ملا اعلی بر منصه ثم عرضهم علی الملایکه جلوه کردند و مملکت عرصه میدان
خاک را بمنشور و لکم فی الارض مستقر و متاع الی حین در اقطاع او نهادند
بر صحایف ارواح و صفحات الواح مصور و مرقوم بوده است که جنس
انس و نوع بشر را بازی نیازمند اند و از جهت استیفاء لذات

تفننا و رانندگان کالبهایم شهوانی که بوی شرکت بهایم داد در وجود
نیاورده و این معنی از کتاب قدیم مستخرج است قوله تعالی
افحسبتم انما خلقناکم عبثا بلکه حکمت ازلی از خلقت آفرینش اهل عالم
و ایجاد طبقات بنی آدم اقامت وظایف عبادات و محافظت
اوقات ساعات طاعات بوده است و ما خلقت الجن والانس
الا لیعبدون و از جمله فرایض و ارکان واجبات هیچ عبادت در کفه
موازات و مساوات صلوات خمس نیست که سر ارکان ایمان و طراز
اعلام اسلام است و لفظ دربار نبوی صلوات الرحمن علیه بتصدیق
این معنی ناطق است که الصلوة عماد الدین و قال علیه السلم موضع الصلوة
من الایمان کموضع الراس من الجسد و هر نمازی که بجماعت مؤدی شود
بمزید فضیلت و مرتبت قربت مخصوص است و چون روز آدینه از حضرت
رسالت توقیع سیادت سایر ایام رفته است که سید الایام یوم الجمعة
نماز جمعه از جمله عبادات فاضلتر و کاملتر است و از شرایط صحت نماز
آدینه اقامت خطبه است بل شطری از عین مکتوبه وقت است چنانک
از صدیقه بنت صدیق الاکبر رضی الله عنهما مروی است انما قصرت الصلوة
بمکان الخطبة و جمله این تشبیب مقدمات علو مرتبت و جلالت
قدر منصب خطابت است و مقرر می گردد که متصدی این شغل عظیم

کسی تواند بود که بکمال فضل و فتوی سر آمد روزگار باشد و در فنون
زهد و عبادت مشار الیه و انواع ورع و فضیلت مسند علیه تا آن
مقام باشکوه بکمال ابرار بنام بشرف آن بپیوندد و تعلق مکانت
او عالی تر گردد و اوج منبر را بفر طلعت و فضیلت او زینت و رتبت
بیفزاید و خواص و عوام از افاضت و نشر علم و دانش او بهره مند
گردند و از شکوه درس و فتوی و مهابت ترس و تقوی او دلهای
زنگار خورده جلی پذیرد و اسماع خلایق باستماع خطب سار او متحلی
گردد و چون ذات شریف مولانا ملک الخطبا والعلما داودی الالحان
معجز الخطب الغراء مبدع الکلم الرقطاء فلان الدین بزین اوصاف حمیده
موصوف و باخلاق سدید معروف بود و از اکابر دهر و فضلاء عصر
بکمال فضیلت مستثنی و در حلبة الرهان فضلاء زمان گوی سبق
از اقران ربوده منصب خطابت محروسه دار الملک قونیه حماها الله
تعالی که از معظمات شعایر شرایع اسلام است بوفور صیانت و
حسن دیانت او تفویض افتاد تا از انجا که وفور نجابت اوست
احیاء شعایر اسلام تمهید میکند و دقایق حقایق آن بهم نازک یا بنوعی
تقدیم داده که زبان خرقه در وصف ذات بزرگوار او این بیت بر خواند
بجاه و حشمت او پایه منبر • عجب نباشد اگر سر فرازد از نه بام • و خطبه را

بخوبتر عبارتی و بلیغ تر فصاحتی لایق هر وقت و موافق هر حال مقرون
بر مواعظ و وعد و وعید و اوامر و نواهی بسمع مستمعان رساند و خود را
بلباس آل عباس مزین کرداند تا هیبت السواد اهیب در ضمایر مخالفان
شریعت متمکن کردد و در تطهیر ظاهر و باطن بر مقتضیت نص ان الله
تعالی نظیف یحب النظافة غایت مبالغت بجای آرد و چنانک
ملابس ظاهر را از لوث اقذار و اوضار تطهیر واجب میداند تنقیه
کسوت باطن را از انجاس و وساوس لازم شناسد و بر مقتضای و ثیابک
فطهر ای قلبک دامن دل را از آلایش نفاق و شقاق و ریا پاک دارد تا در
جریده و غیر تقی یأمر الناس بالتقی معدود نکردد و چون اول سخن [illegible]
و فاتحه کلام ربانی حمد و ثنای ذات باری و تعالی است سیاق سخن را
بطراز حمد و ثنای ایزد جل و علا و صلوات رسول صلی الله علیه و سلم
مطرز کرداند و در آن زمان که بفرمان فاطر السموات والارض درهای
آسمان بکشایند و راه اجابت دعوات خالی کردانند و فرصت
عرض حاجات و رفع قصه ملتمسات فوت نکند و دعای قواعد ارکان سلطنت را
اجلها الله تعالی ممهد کرداند و کافه مؤمنین و مؤمنات بدعای خیر یاد
آورد و مغفرت عصاة امت درخواهد و هر آنچه ذکر میرود بوجه معاش
خود صرف کرداند و بمزید عنایات بصدور اقتباس یابند. سبیل امرا و اعیان

و مشاهیر و ارباب مقیمان محروسه دار الملک قونیه حماها الله تعالی و ادام
تمکینهم و بهجتهم آنست که فلان را امام و خطیب خود دانند و بروزکار صحبت
حیات بخش او تبرک و تیمن جویند و افتخار و مباهات ورزند و در توقیر
و احترام و اکرام او توفیر نمایند و السلام **نوع آخر** تعظیم ائمه و تبجیل
علما که بفتوی هادی شارع بادیه دین سید المرسلین قاید غر المحجلین محمد
مصطفی علیه افضل التحیة در سلک زمره انبیا انخراط و انتظام می یابند علماء امتی
کانبیاء بنی اسرائیل موجب دوام شهریاری و سبب خلود ایام کامکاری
تواند بود خصوصا با کمال علم و فضل و اهلیت شرف طهارت نسب و زکاء
محتد و حقوق قدمت خدمت ثابت داشته باشند و وسیلت تاکید امور سلطنت
و ربیعه تمهید قواعد مملکت است مبنی برین مقدمات چون فلان الدین
بفنون فضل و هنر سرآمد روزکار بود منصب خطابت فلان شهر را بحسن
دیانت او تفویض کردیم تا از سر فراغت روی بدان مهم آرد و با پاک
ترین کسوتی بمسجد جامع حاضر شود و ظاهر خود را بلباس آل عباس مزین کرداند
و تنقیه باطن از انجاس و وساوس لازم شناسد و چون در آن مقام با هیبت
و موضع با شکوه که جلوه گاه فصاحت خاتم النبیین صلوات الله علیه
و عرصه گاه بلاغت خلفاء راشدین رضوان الله علیهم است حاضر شود و باواز
خطب غرا مشغول کردد و دیباچه سخن را بحمد و ثنای باری جل و علا تزیین دهد

وبصلوات رسول صلی الله علیه مطرز گردانند و دعای خلفای راشدین
و پادشاه وقت باقامت رسانند و بعد از آن بوعظ شافی بخو بر عبارتی
و خوش فصاحتی مستعار از زجری وتنبیهی لایق وانند واز تطویل ممل و
اختصار مخل صیانت کنند وچنان خوانند که مستفیدان را ارتفاع و مصلحان را
انتفاع حاصل آید وخیل دین متین و تقوی و اعتصام بجای آرند و در آن
زمان که درهاء آسمان گشایند و دل شکستگان بتضرع و زاری و تخشع
و زمان داری اصوات حزین و نغمات دردآگین در هم بندند کافهٔ مؤمنین
و مؤمنات را بدعاء خیر یاد آورند و سلامتی زوار کعبهٔ معظمه در خواهند و اگر
وعظ از نفس خود کنند تا در معرض وعید و تهدید اتأمرون الناس بالبر
وتنسون انفسکم وانتم تتلون الکتاب نیفتند و هر آنچه ذکر می رود بوجه
معاش خود صرف کرده اند والسلم **تقریر اطبا** تقدیم عنایت
ارباب فضیلت که بحلیت کمال تقدم یافته باشند و تمهید اسباب
قربت کسانی که بتقدم منزلت اختصاص تقدیم حاصل کرده بر ذمت
همت عالی و عهدهٔ مکرمت وافی واجب و لازم می گردد و تعظیم حال و تنویه
و اجلال ارباب فضل که همت بر ارشاد رکن فضایل و اشاعت نشر
فواضل مقصور داشته اند و زینت عقود علم و زیور فنون فضل که
بخشایش لطف الهی است جمال احوال ایشان را آراسته گردانید بر کرم

حلمی و سیرت مرضی همانا که فرض کلی تواند و چون مولانا ملک الحکماء الاطبا
جالینوس الوقت فیلسوف الزمان ابقراط الاوان اعجوبة القران
نادرة الدهر محیط الفضل قطب فلک الفضایل فرید دهره و وحید عصره
کمال الملة والدین نجم الاسلام والمسلمین شفاء الارواح راحة الاشباح
مداوی الملوک والسلاطین موسی بن عبد الکریم الخبروانی که از مفاخر
ایام و افاضل انام است و انفاس متبرک و اقدام میمون او چون دم مسیحا
و دم خضر مقتدا شفای صدور و مقدمات سرور گشته در احراز صناعت
شریف و احتواء مکارم عزیز همتها مصروف داشته و ایام جوانی باستغراق
آن صرف کرده و با جتناء لذات ثمرات آن از اقتناء اسباب دنیا
اعراض کرده و ذات شریف خود را مجمع فضایل خوب و مجموع فواید محبوب
گردانید بر موجب این مقدمات مزید مکرمت و امداد کرامت در باره
او مبذول داشتن از سیر ستودهٔ کرام تواند بود و درین وقت همگی اعتماد
بر کمال دیانت و حسن صیانت او موکول گشت تا از آنجا که فضل کامل
و تقوی مجرب و علم شامل اوست صحت را بر ابدان بسلیم محفوظ دارد
و امراض را از اجسام متألم زایل گرداند و در ازالت اسقام از اجسام بقدر
امکان کوشد و اعتلال را با اعتدال بدل کند و در ترکیب ادویه و معاجین
احتیاط بلیغ بجای آرد و چون برکات میامن انفاس متبرک او در آفاق

آن شغل نازک پیدا کرده و جهی که در ضمن مشروع می کرد و ذو بر و مفوض در
مصالح معاش خویش صرف کرده و بمزید مراقبت راقب باشد ۞
نوع آخر چون بر مقتضاء قول مصطفی علیه السلم چنانکه فرموده
العلم علمان علم الابدان و علم الادیان علم ابدان که معرفت یعنی طب
بر علم ادیان یعنی فقه سابق است و منافع آن کافه خلق را از خاص و عام
لاحق احترام جانب ارباب حکمت و اعزاز طرف اطباء صاحب تجربت
از لوازم و مواجب باشد بر وفق این کلمات طبیبی دار الشفاء محروسه
فلان بذمت فضایل صدر کبیر عالم کامل فاضل فایق سید الحکما ملک الاطبا
منبر الانفاس حافظ ارواح الناس شرف الدین فخر الاسلام و المسلمین عز
الحضرة صفی الدوله مداوی الملوک و السلاطین ابو الفضایل فلان ادام الله
فضله بذو تقریر رفت تا از انجاکه وفور فطنت و کمال تجربت اوست روبه
با قامت شرایط آن شغل نازک آورده و در معالجه امراض مختلف با معان
نظر دقیق آثار نفس مسیحا و انوار ید بیضا باظهار رساند و در ترکیب
ادویه و ترتیب اشربه و نسخه اقراص و حبوب و مستعملات از حد
مسطور در کتب قدما تجاوز ننماید و بوقت تفحص احوال مریض میان توانگر
و فقیر و خطیر و حقیر تفاوت ننهد چنان مشروط است که تفهیم متعلمان فن طب
مشکلات مسایل با بدلایل لایح روشن کرداند و کلیات اعراض ایشان را

از دقایق فنون قانون و رموز حقایق اصول فصول بحصول رساند
و جهت تحصیل رضاء حق در ترفیه بال خلق تقصیر جایز نشمرد و چون جهد
شرایط قیام و تصدی نموده باشد مبلغی را که در ضمن تقریر تعیین می شود
در تحت تصرف آورده و بدان اسباب فراغ مهیا کرداند انشاء الله تعالی
تقریر حفاظ حق سبحانه و عظم سلطانه و عز شانه و عم احسانه
بقدرت قاهره و مشیت ظاهره خویش نوع انسانی را از جنس حیوان بکرامت
اختصاص مخصوص کردانید و نفس مدرک و عقل مرشد را از عالم ملکوت
سوی او روان کرد و متابعت زمره انبیا و مطاوعت طوایف اصفیا
مکلف کردانید و برای راحت جان و رحمت مهجوران و شفاء رنجوران
آیات قرآن مجید بر زبان روح الامین بسید المرسلین صلوات الله
علیهما فرستاد و منشور احسان خود بتوقیع کرامت و ننزل من القرآن
ما هو شفاء و رحمة للمؤمنین متوج کردانید و در ضمن هر آیت انواع علامات
اعجازی هر چه ظاهرتر و از اصناف غرایب حکم هر چه بلیغ تر تعبیه فرمود
و معرفت خصایص و ادراک حقایق آن همه بحضرت عزت خویش حواله
کرد حیث قال و ما یعلم تاویله الا الله و از برای قمع قوت متمردان و دفع
حجت مشرکان هم از قرآن قدیم و تنزیل حکیم برهان باهر و سلطان
قاهر جواب داد که و لو کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فاتوا بسورة من مثله

وهیچ مستغنی واگرچه بفصاحت بیان وبلاغت سحبان موصوف بود
بنهایت اوصاف قرآن نتواند رسید وهیچ محقق بقوت عبادت احصاء
فضایل آن محیط نتواند گشت ولا یحیطون بشیء من علمه الا بما شاء فسبحان
من جل جلاله وتعالی شانه وعم نواله وتوالی هباته وچون صدر امام اجل
اکمل افضل سید القراء تاج الحفاظ نافع الثانی کسائی المعانی وحید الزمان
شعبی الاوان جمال الاقران معین الدین شمس الاسلام نور الملة سراج الائمة
شرف الایمة رضی الحضرة صفی الملوک والسلاطین عبد الرحمن ادام الله توفیقه
وسلک به فی التحقیق طریقه وجعل الصدق رفیقه بتشریف این کرامت
وتخصیص این امانت مشرف ومخصوص بود واعتبار دل واکناف ضمیر
بانوار کلام منیر منور گردانید وروزگار شریف خود را بمواظبت تلاوت
قرآن قدیم شرف اشرف مناصب دینی واعظم مهمات ملت حنیفی خطابت
وامامت است وچون امام همام عالم عامل متقی متدین بارع ورع افصح
البلغا افضل الخطبا سالک مناهج الیقین نظام الدین شرف الاسلام
والمسلمین امام الملوک والسلاطین ابو المحامد فلان ادام الله برکات اوقاته
از کبار فضلا ومشاهیر فضلاء عهد بود ودر نزاهت صدر ونباهت قدر
وغزارت فضل وطهارت ذیل ولطافت بیان وملاحت الحان شرایط
تقوی وورع واقامت مراسم اعیاد وجمع استحقاق اقتدای اهل اسلام

داشت خطابت وامامت جامع فلان عمرها الله وعظمها بدو تفویض افتاد
تا بلباس آل عباس رضوان الله علیهم مرتدی گشته بشرایط مهم خطابت قیام
واجابت لازم داند ودر جمع واعیاد حاضر شده مستمعان را بمواعظ
خطب ونصایح تذکیر مستفید گرداند ودر اسهاب واختصار اقتصاد
واجب داند وبعد از تحمید حق سبحانه وصلوات بر روضهٔ خلاصهٔ
موجودات علیه السلم وذکر خلفا واصحاب رضی الله عنهم دعای دولت
پادشاه عهد خلد الله ملکه وعساکر اسلام مهم شمرد وهمچنان در عقب
صلوات خمس ترحم روان بانی آن خیر لازم شناسد بر وفق
آن شروط که ذکر رفت جهت ترتیب اسباب معاش آنچ تعیین
می رود تصرف نماید ان شاء الله تعالی حرر فی سنه کذا وکذا **تقریر
مشیخت** قضاة وسادات وایمه ومشایخ وحکام ونواب
ولایت تکیین حرسها الله تعالی عن البلیة والمکیین بدانند ثبات
دولت اکابر اسلام وفراغ بال خاص وعوام برکات دعای صلحا
وارباب زهد است که لوایح ضمایر ایشان در صفحات ایام باهر ماند
میامن انفاس مبارکشان بر وجنات روزگار ظاهر باشد مبنی برین
مقدمات چون حضرت افتخار العلما زاهد عابد متورع متقی متدین
صفی الاسلام والمسلمین مولانا علاء الدین ادام الله ایام عمره در اذکار

ثواب عبادت و رعایت شرایط طاعت مفخر عباد و سرور
زهاد زمان بود اکنون شیخی زاویهٔ مرحوم مغفور فخر الدین افندی را
عمّرها الله و شرّفها که معهد ارباب صلاح و موطن اصحاب معارفست
بعهدهٔ دیانت او تفویض افتاد تا دران بقعهٔ مبارک متوطن گشته
بفراغ بال بوظایف طاعت و رواتب اوراد و مواجب ذکر حق عزّ اسمه
مشغول گردد و ساکنان آن موضع را از مقیم و مسافر فواید فواید
و دقایق رقایق اصحاب تسلیم و رضا و کلمات اخوان صفا بهره‌مندی
داند تا برکات حالات خلوت‌نشینان و میامن اوقات گوشه
گیران بایام اهل اسلام تایبد گرداند و چون بوفور امانت و دیانتش
وثوق کلی حاصلست در تعیین شرایط اطناب ی افتد وجه فراغتی
که در ضمن تقریر معین گشت بر معاش خود متصرف باشد و بدعاء دوام
دولت قیام نماید و بمزید مرحمت و شفقت ما مترقب و مترصد شود
مطالعان بر جملت رود و اعتماد بر علامت لازم شمرند **نوع آخر**
چون آثار رشد و تقوی و کمال زهد و ورع از سیمات حضرت
شیخ المشایخ البارع الورع الراشد المرشد السالک مسالک الطریقة الواقف
علی علوم الحقیقة المهتدی بنور الهدایة المؤید من عند الله الکامل المکمل
شیخ صوفی الدین بن شیخ احمد زاد الله فضله و کثر فی الارضین امثاله ظاهر

من الشمس

من الشمس و اشهر من الامس است فلاجرم دواعی همت شاهی و بواعث
نهمت پادشاهی ما مقتضی و متقاضی گشت که جانب عزیزشان در حسن
حال و فراغ بال کشد بنابرین مقدمات درین وقت عمارت مرحومه
مغفوره سعیده شهیده خداوندخاتون را نوّر الله مرقدها با جمیع اوقاف
و مسبّلات و ادرارات هرچه باشد و از دیه‌ها مثل دیه ایاکوزه و دیه
طناکی و دیه قنق و مزرعه اغرلنب و باغات و زمینها که تعلق بدان وجه
متبرکه دارد همه را بدیشان تفویض و تقریر گردانیده شد تا بعد الیوم هیچ
آفریده ایشان را مانع و منازع نشود و بدان اوقاف مذکوره را بوجه
من الوجوه مداخلت ننماید و باب قبض را انزاع ننماید و کاینا من کان
از ایشان حق النظارة نطلبند تا بفراغت تمام در انجا متمکن گشته آن
بقعهٔ متبرکه را بحضور منوّر خود پر نور کرده و بدعاء دوام روزافزون
اینجانب مداومت نماید تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانهٔ ما منظور و متحظ
بوده منتفع و متمتع دین و دنیا خواهد بود ان شاء الله تعالی سبیل اکابر
و اعیان محروسهٔ نکیده وی را موقّر الامر و معظم القدر دارند و در اعزاز و اکرام
شان مبالغه نموده مطالعان برین جمله روند و اعتماد بر علامت شریف
لازم و واجب دارند تحریرا فی سنه کذا و کذا **مرحوم مغفور که مولانا فخر الدین**
عراقی نوشته بود رحمه الله تعالی الحمد لله و سلام علی عباده الذین

اصطفی عشق شورانگیز دردآمیز که دایم محرک سلسلهٔ شوق ونزاع ومشعل
نایرهٔ تحنن والتیاع است در دل عراقی آتش اشتیاق چنان می افروزد
وخرمن عیش او را نه چنان می سوزد که تابش آن جز بخاک کوی وآب
روی حضرت مولانا امام المبین صدر الشرع والطریقه ومظهر الحق والحقیقه
لازال ملاذا لاهل الطریق وموئلا لاصحاب التحقیق منطفی شود وعیش تکدر
او صافی گردد وأین الصفا هیهات من عیش عاشق وجنة خلد لا تکاد
تخلق آن بخت کو که بر در تو باز بگذرم وآن دولت از کجا که تو باز آیی
از درم از شدت حرقت فرقت وطول مدت غربت کار بجان رسیده
وکارد باستخوان پیوست عمر باخر آمد وضعف مستولی گشت وآن راز
همچنان تنگ بود در پرده بماند هیهات هیهات الباب مقفل والحجاب
مسدل والمفتاح وان کان معلقا علی الباب لکن من وراء حجاب ولا
وارد ون رفع الاستار وفتح باب الدار فهل من رفیق آس او شفیق
مؤانس الی کم فرقة وکم اغتراب ولا اشکو لغیر الله حالی یا سیدی من خرج
عن اصله فهو غریب وعذاب الغربة شدید فطوبی لمن لم یغرب عن وطنه
ولم یغب عن حضور سکنه المستغنی بمطالعة انوار ذاته عن ملاحظة انوار
صفاته یسافر وهو مقیم علی بساط الشهود ویقطع الطریق بمقابلة من محل
الی محل ومن نور الی نور ینقلب فی انوار الاسماء والصفات ویتخلی

اطوار

اطوار المعارج والارتقاآت وهو ساکن لا احراک به ولا اضطراب قرآن
وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب فهناک یسافر مع الرفیق
الاعلی فی طرق الآباد والآزال ویقلب به فی الصور والاحوال المتقلب فی الشؤون
والاحوال قایلا بلسان الحال شعر لم ادر ما غربة الاوطان وهو معی
وخاطری این کنا غیر منزعج وصاحب هذا المقام مثل سیدی لا یحتاج الی غربة
ولا یفتقر الی اوبة فاما من لم یصل الی هذا المشهد العزیز مثل هذا الغریب فمحرک
دایما ینهی عن ما فیه بدا ویدخل فیما منه خرج الی الله قصیرا لامور مثل طبع وحکم
شرعی دایم باعث ومحرک می باشد بر مراجعت با وطن اصل ومعدن
وصل وآن جناب اطهر ومقام انور مولانا است اما هر بار کی این بی قرار قصد
آن دیار می کند ومتوجه آن مزار می آید تعریفی دامن گیر می شود که خلاص از آن
محال می نماید انت غلبات الشوق الا تقربا ویابی الحال الا تجنبا هر روز
خاطر بجایی میکشد ودل بجایی می برد وشریعت بکاری می فرماید وحقیقت
خود می کند اینچنانک میباید ممکن چه کند رای خفا البرق شرقیا فحن الی الشرق
ولو لاح غربیا لحن الی الغرب فان غرامی بالحبیب واهله ولیس غرامی
بالاماکن والترب امیدا است که مغناطیس همت عالیه جاذب ومحرک آید
شعر سر رشته بدست نشت من درست آموزم • چون سوی خود دم کسی نشر باز آیم •
چنین که من ز فراق تو در بسر آمده ام • گر نم تو دست نگیری بکجا توان برخاست •

همت تقاضا بمراجعت میکند و ادب می گوید الآن یؤذن لکم والعبد مخیر
بینهما فانظر ماذا تری فهل من سبیل لیالی الوصال خالی در آستانهٔ بیت الله روی
تملق بر زمین و بیجا پناه برده و حلقهٔ آن در گرفته است باشد که این در زدنی گشاید
و از آن جناب اشارتی آید که عودوا الی الوصل عودوا باز آی که تا باز من دلم
داشت **شعر** شود میسر و کوتی در این جهان بینم

که باز با تو دمی شاد و مانه بنشینم — بگوش دل سخن دلگشای تو شنوم
بچشم جان رخ راحت فزای تو بینم — اگرچه در خور بزم تو نیستم قبولم کن
که کرم بندم و اگر نیک چون کنم اینم — بسوی من گذری کن که نیک مشتاقم
بحال من نظری کن که سخت مسکینم — نبود من اثری در جهان نبودی اگر
امید وصل تو ذی همیشه تسکینم — بدان خوشم که مرا جان بلب رسید آری
از آن سبب که لب تست جان شیرینم — قصه دراز است و عمر کوتاه و مارای دم

زدن نه با اشارت شیخ رضی الله عنه از بلاد روم بزیارت شام و قدس افتاد
و از آنجا بامر حرم مصطفی صلوات الله علیه بحجاز پیوست اینجا موقوف اشارت
ماند گیرم که نیابی و نپرسی حالم — در خواب خیال خویش باری بفرست
در خواست میرود که درباره حسن که محب صادق و مخلص عاشق است
همانا که روحش در مرآة با این عاجز استجلا کمال جمال آنحضرت کرده است
و از انفاس این مسکین بوی انفاس آن صاحب نفس یافته با امیدی تمام

از سر صدق و اخلاص و عجز و افلاس روی بزاری درگاه جهانپناه آورد
گر ز تو کاری بکی خسته بسامان آید — در کله گوشهٔ حسن تو چه نقصان آید
ان الرجال یاتونکم من اقطار الارض یتفقهون فی الدین فاذا اتوکم
فاستوصوا بهم چون شفقت آن حضرت عام است امید است
که درباره حسن خاص باشد و مقام تکمیل ناقصان
و اعلاء کلمهٔ کاملان مقیم باد السحر فیه
الجمیل و یتجلی فیه کل الذی
لیس فیه الکل و الجمیع
والحمد لله
تمت

بسم الله الرحمن الرحيم

بدان وفقك الله که این کتاب در باب ترسل یاد کرده شد و تالیف نموده موجز و مختصر در غایت تسهیل مجتنب از تطویل چنانک مبتدی را فایده دهد و او را در معرفت این شیوه رشدی و انتباهی حاصل کردد و بر شش فصل مرتب کشت الفصل الاول فی آداب الکتابة
الفصل الثانی فی ذکر دعوات سایر طبقات الناس
الفصل الثالث فی ذکر المخاطبات علی وفق درجات الناس
الفصل الرابع فی ذکر الملاطفات وما یتضمن فیها الفصل
الخامس فی ذکر الاحکام الفصل السادس فی ذکر التقریرات

الفصل الاول فی آداب الکتابة دبیر باید که نخست مراتب مردم بداند و القاب بر وفق درجات ایشان نویسد و وضیع را دعا رفیع نکند و رفیع را دعا وضیع نکند و بر کلمات نقط و عجم بسیار ننهد مگر جای که محل شبهت باشد و می باید که از مخاطبه بمغایبه نرود و از مغایبه بمخاطبه و اگر بزرگان را بلفظ مغایبه یاد کند بهتر باشد و اگر چه مرد وشی به نوشتن و مخاطبه روی با روی کفتن بود چنانک کوبی در پارسی تو مرد و بتازی چنانک کوبی در دعا اطال الله بقاک و ادام نعماک و مغایبه پس روی کفتن بود چنانک کوبی او مرد و بتازی چنان بود که کوبی در دعا اطال الله

بقاءه و ادام نعماءه و کاتب باید که مرکب و قلم و مبراة و جمله ادات کتابت نیکو دارد و سینه و ران تراشد مقدار بند انگشت ابهام و در نوشتن سطرها کشاده نویسد کما قال امیر المومنین علی بن ابی طالب کرم الله وجهه لکاتبه عبید الله بن ابی رافع رحمه الله الق دواتک واطل جلفة قلمک ونم الالفات واللامات وفرج بین سطریک وقرب بین حروفک فان ذلک اجدر بصباحة الخط و می باید که قلم را تا نیمه جیب قلم البته و می باید که از قلم بند بر کیرد که بند قلم بستکی سخن آرد و قط بر جای نرم نه زند نه بر جای مرتفع تا جملکی قلم فرو کیرد و نه راست قط زند و نه محرف بین الاستواء والتحریف قط زند از آن جهت که مستوی خط قوی نویسد و می باید که در دعوات فرق میان وحدان و تثنیه و جمع و تذکیر و تانیث نکاه دارد مثلا یک مرد غایب را چنان دعا کند اعزه الله دو مرد غایب را اعزهما الله کروه مردان غایب را اعزهم الله یک مرد حاضر را اعزک الله دو مرد حاضر را اعزکما الله کروه مردان حاضر را اعزکم الله یک زن غایبه را اعزها الله دو زن غایبه را اعزهما الله کروه زنان غایبه را اعزهن الله یک زن حاضره را اعزک الله دو زن حاضره را اعزکما الله کروه زنان حاضره را اعزکن الله و می باید که نامه بالفاظ عذب و عبارت متداول نویسد و از معانی نامناسب بپرهیزد و از تطویل اجتناب نماید تا مکتوب الیه را ملالت

نیفزاینده وچیزی نیز فاین ننویسند که بوقت دیگر بروی حجت باشد و مؤاخذه
و معاتب کرد وهی باید که تاریخ ماه و روز نگاه دارد اگر بمسافت دور نویسند
تا مکتوب الیه را بر مرور زمان و تمادی مدت احاطت افتد و بر رقعه تاریخ
و عنوان ننویسند و در عنوان دو لغت است عنوان و علوان اما عنوان
آشکارا کردن بود و علوان از علو گرفته اند و بعضی گفته اند که عنوان آن نشان
بود و چون نامه نوشته باشد و مقصود تمام کرده از اول تا آخر مطالعه کند
تا اگر سهوی رفته باشد اصلاح کند و بداند که حفظ آداب کتابت همچنان است
که حفظ آداب مجالست اگر کاتب و مکتوب الیه در محفلی و یا در مجمعی حاضر
شوند اگر مکتوب الیه در مجالست از وی بالاتر نشیند در مخاطبه نیز خطاب
عالی تر نویسند و اگر مکتوب الیه بعلم و عمل از کاتب بهتر باشد باید که خطاب
عالی تر نویسد جهت آنکه صاحب مال را چون از علم و عمل بهره نباشد بمجرد
مال مرتبت او را اعتباری ننهند و اگر بر سبیل تواضع فروتر را خطاب عالی تر
نویسند شاید وهی باید که بوقت نامه نوشتن از کلماتی که بتصحیف بد آید اجتناب
نماید و ننویسند مثلا چنانکه نویسند یار فاخر و حبیب صابر را معلوم باشد که
ما دوستان در میان دولت اوهی زییم و اگر این جنس میان اکفا و ابنا جنس
بر سبیل مطایبه نویسند شاید وهی باید که در نامه بزرگان ظهر و حواشی ننویسد
که ترک ادب باشد و بداند که از مراتب عالی بر خداوندان انگاه مجلس اعلی

انکاه

انگاه مجلس عالی • انگاه مجلس اسمی • انگاه مجلس سامی • پس مجلس شریف
پس مجلس رفیع • پس مجلس کریم • پس جانب محروس • اما اعلی و اسمی از عالی
و سامی بزرگتر • زیرا که اعلی و اسمی افعل تفضیل را باشد و مجلس عالی را دعا ادام
الله علوه کنند یا دام علاه اعلاه الله مجلس اعلی یا مجلس سامی را ادام الله سموه
یا لا زال سامیا یا دام سموه مجلس اسمی را اسماه الله مجلس شریف را ادام الله
شرفه یا دام شرفه یا لا زال شریفا مجلس رفیع را دام الله رفعته یا دامت
رفعته یا دام رفیعا مجلس کریم را اکرمه الله یا دامت مکرمته لا زال کریما •
و بداند که برادر ببرادر اخوه نویسد بدو برادر اخوهما بجماعت برادران
اخوهم دو برادر بیک برادر اخواه جماعت برادران بیک برادر اخوانه
خواهر بخواهر اختها بدو خواهر اختهما جماعت خواهران بیک خواهر اخواتها
دو خواهر بیک خواهر اختاها جماعت بجماعت اخواتهن دختر بپدر بنته
بمادر بنتها دو دختر بپدر بنتاه بمادر بنتاها جماعت دختران بپدر بناته بمادر
بناتها پسر بپدر ولده دو پسر بپدر ولداه جماعت پسران بپدر اولاده •
ابنه • ابناه • بنوه • هم شاید پدر بپسر ابوه بدو پسر ابوهما بجماعت
پسران ابوهم • ولده • ولداهما • ولدهم • هم شاید پدر بدختر ابوها ابوهما
ابوهن • والدها • والداهما • والدهن دوست بدوست محبه یا صدیقه
یا خلیله دو دوست بیک دوست محباه • صدیقاه • خلیلاه بدو دوست

مجانبهما صدیقاهما خلیلاهما جماعت دوستان بدوستان احباؤهم
اصدقاؤهم خلانهم دوست بدوست هم شاید نوشتن المفتخر بولایه
المباهی بمحبته بمودته همچنان بدین قیاس که ذکر رفت می باید نوشتن
و فرق میان وحدان و تثنیه و جمع و تذکیر و تانیث و مغایبه و مخاطبه
نگاه می دارد و تصرف نماید **الفصل الثانی فی ذکر دعوات**
سایر طبقات الناس و غیرهم مما یلیق بهم سلاطین را خلد الله سلطانه یا
اعلی الله شانه یا خلد الله سلطنته و ابد مملکته یا مد الله علی الخافقین ظله وزرا
و امرا را ادام الله ظله یا ادام الله معالیه یا اعلی الله قدره یا اعز الله نصره
قضاه و ایمه کبار و فضلا را ادام الله فضله یا متع الله المسلمین بطول
بقایه یا مد الله ظله یا وفر الله فضله اهل تصوف را ادام الله صیانته
یا ادام الله عفته یا ادام الله برکته خواجگان و مردم تاجر را ادام الله بهجته یا
ادام الله رفعته یا ادام الله کرامته زنان خواتین را اعز الله انصارها یا ضاعف
الله قدرها یا بسط الله عدلها یا ادام الله معالیها و ظلها برین قیاس زنان
فرودتر را ادام الله صیانتها یا ادام الله عفتها یا ادام الله صلاحها یا سترها الله
یا صانها الله برین قیاس اطفال را انبته الله نباتا حسنا یا اطال الله بقاءه
یا طول الله عمره یا رزقه الله العلم و الصلاح یا اسعده الله فی الدارین یا متعه الله
رعایا را رعاهم الله یا ابدهم الله یا حفظهم الله فرودستان را اعزه الله یا

ایده الله

ایده الله یا دام عزه یا ادام الله تمکینه یا دام توفیقه ذمیان را ارشده الله
یا هداه الله یا محا الله عنه الضلالة بیماران را شفاه الله شفاء عاجلا یا عجل الله
شفاءه یا رزقه الله الصحة یا جعل الله مرضه کفارة الذنوب یا احل الله باعدائه
ما حل به غایبان را رده الله الی وطنه غانما سالما غریب را حفف الله غربته محبوس را
اطلقه الله یا عجل الله خلاصه دشمن را دمره الله یا خذله الله فاسق را تاب الله
علیه یا اصلحه الله صاحب اجل را انجح الله امله یا حقق الله مرجوه یا مطالبه
یا مآربه یا مقاصده موانس را بارک الله فیهما یا انجح الله نتاجهما یا وفر الله
نتایجها اموات را غفر الله ذنوبه یا تغمده الله بمغفرته یا البسه الله لباس المغفرة
یا نور الله قبره یا برد الله مضجعه یا غفر الله له یا رحمه الله یا برد الله مثواه یا
خفف الله عنه العذاب سلاطین گذشته را قدس الله ارواحهم یا بیض الله
غرتهم یا انار الله براهینهم مقابر اسلام را لازالت روضة الرضوان و حدیقة
العفو و الغفران [illegible] علیهم اجمعین ملایکه را
صلوات الله علیهم اجمعین مصیبت زده را جبر الله مصابه یا عظم الله بالصبر اجره
مصیبت را جعلها الله آخر الرزایا شهرهای اسلام را حرسها الله یا حماها الله یا
لازالت محمیة یا محروسة قلعه اسلام را حفظها الله یا لازالت محفوظة
لشکر اسلام را نصرهم الله یا نصر الله الویتهم یا قرن الله بالیمن میمنتهم و بالیسر میسرتهم
لشکر کفار را استاصل الله شافتهم یا خذلهم الله یا اعلاما الله یا انقض الله شرفا

وغربا بعدا وقربا یا لازال نافذا رکاب اعلی را لازال مقبل شفاه الملوک
جناب اعلی را لازال منبع الجلال ومرکز الاقبال حضرت اعلی را محفوف بالمیامن
والسعادات یا حفها الله بالمیامن والجلال مسامع اشرف را اسمعها الله البشایر
والفتوح یا اسمعها الله المسار والمحاب دست کریم را لازالت یده مبسوطة
لنشر مطاوی الایادی وقهر نواصی الاعادی یا لازالت ضامنة لارزاق الخلق
وکافلة لمصالح الحق انامل مبارک را لازالت مبسوطة یا بسطها الله رای جهان
آرای را نادره الله نورا واشراقا یا لازال منورا یا نورّه الله مواعید را قرنها الله
بالنجح والانجاز برین قیاس یک ذکر رفت تعرف می نماید الفصل الثالث
فی ذکر المخاطبات علی حسب درجات الناس مما یلیق بهم ویوافقهم نامه
سلطان چندانک مدار فلک مسیراست آفریدگار زمین وزمان اطناب سرادق
عز وجلال سلطنت خدایگان هفت اقلیم ملک بخش جهانستان دارای
اعظم مقصود آفرینش ومقصد کردگار رحمت عالمیان رأفت جهانیان مغیث
اهل ایمان غیاث وقدوه توحید وشرع وقرآن ومقر امن وامان مستقر
آسایش وکامرانی را با ترکیب چهار عناصر مستقر ومرتب دارد نامه صاحب
وزرا خداوندکار اعظم صاحب قران دستور کیهان آصف ثانی سند سلیمانی
خواجه جهان عز نصره که عرض مآرب مطالب خلایق است تا ابد پاینده باد
کمترین بندکان زمین عبودیت می بوسد ومی نماید که نامه نایب حاجب

خداوندکار

خداوندکار اعظم ملک ملوک الامراء نایب السلطنة المعظمة نظام الملک صلاح
العالم مدبر الممالک اعلی الله قدره تا انقراض عالم افزاینده باد بمحمد وآله بندکان کمینه
زمین عبودیت می بوسد ومی نماید که نامه مشرف ملک منبع زلال عذب
خداوندکار علی الاطلاق رئیس الاصحاب قدوة صدور العالم صاحب دیوان
اشراف الممالک عز علاه مشرب ارباب فضل وفضایل باد کمترین بندکان زمین
عبودیت می بوسد ومی نماید که نامه ناظر ملک حضرت خداوندکار رشید
الصدور والاعاظم اختیار الملک افتخار الحضرة صاحب دیوان النظر فی الممالک
ملجاء ارباب حاجات باد وبیری تعالی حافظ وحارس بحق من لا نبی بعده
نامه مستوفی ملک مرکز دولت خداوندکار ملک ائمة الاصحاب ملیک
ارباب الفضل مالک دیوان الاستیفاء اعز الله انصاره ملاذ وملجاء ارباب
حوایج باد بندکان کمینه زمین عبودیت می بوسد ومی نماید که نامه منشی
جاه ومعالی خداوندکار صدر صدور جهان حاوی الفضایل جامع العلوم
منشی الحقایق والدقایق عمدة السلطنة المعظمة ملک دیوان الطغرا اعلی الله
مکانه وارفع محله ومقامه در ترقی باد وبیری عز اسمه حافظ وحارس کمترین
بندکان زمین عبودیت می بوسد ومی نماید که نامه امیر عارض شمع دولت
در رکن رفعت خداوندکار ملک الصدور والاکابر ناظم العساکر مالک دیوان
العرض ادام الله علوه وارغم عدوه افروخته باد بمحمد وآله بندکان کمینه زمین بندکی

بی بوسد و می نماید که **نامهٔ اتابک** سنیهٔ منیفه خداوندگار اعظم
ملک ملوک الامرا سپهدار جهان اتابک اعظم اعز الله انصاره قبلهٔ ارباب حاجات
باد بمحمد و آله الطاهرین **نامهٔ بکلربکی** فتح و ظفر نصرت و تایید قرین ایام و رفیق
اعوام خداوندگار ملک الامرا لشکرکش اسلام سپهدار گیتی تهمتن طغرلتکین بکلر
بکی معظم نصر الله لواه و اعلی الویته باد بمنه و کرمه بندهٔ کمترین زمین عبودیت
بی بوسد **نامهٔ پروانه** جناب عالی خداوندگار اعظم ملک ملوک الامرا و
مدبر الممالک ظهیر آل سلجوق تهمتن همایون پروانهٔ اعظم عز نصره علیاء عالمیان بار
بحق حقه بندهٔ بندگان زمین عبودیت میبوسد و می نماید که **نامهٔ امیرداد**
کلبرگ دولت و کلبن سیادت خداوندگار ابنر اعظم همایون مالک دیوان العدل
ناضر و طری باد بندهٔ بندگان زمین عبودیت می بوسد و می نماید که **نامهٔ ترجمان**
مقاصد خداوندگار لسان السلطنة المعظمة سفیر الحضرة المکرمه ملک التراجمه مد علاه
محفل باد بعد از ایراد بندگی عرض می رود که چون **نامهٔ اطبا** هر سعادت کی
از حضرت لایزال و بارگاه ذو الجلال بمرکز خاکی رسد نثار روزگار صدر اجل کبیر
عالم عامل فاضل کامل فخر الملة والدین مجد الاسلام والمسلمین فرید الدهر وحید
العصر علامة الزمان جالینوس البیان افلاطون العالم لقمان العهد شفاء الارواح
مداوی الاشباح کاشف المعضلات ملک الاطبا ادام الله فضله باد **نامهٔ
سادات** نظام امور کامرانی و قوام اعمال دو جهانی موافق و مطابق اعوام

مجلس

مجلس عالی امیر سید اجل کبیر عالم عامل زاهد سید الشریعه کریم الطرفین ذو الریاستین
فرید العصر المتوسل الی الله بالبراهین المتمثل بسنن النبویه المستظهر بفرایض الالهیه
ناصح الملوک و السلاطین ذی السعادات و الکرامات باد **نامهٔ شیوخ** هر
سعادت کی از حضرت یزدانی و حضرهٔ قدس ربانی نزول کند قرین روزگار
و رفیق اعوام مجلس شیخ اجل کبیر عالم سالک ناسک زاهد عابد ورع بارع متقی
متدین صاین الدین عفیف الاسلام شرف الانام نجم الطایفه برهان الطریقه
طالب الحقیقه زین المحققین بقیة اولیاء الله فی العالمین سید الاوتاد مفخر العباد
فخر ارباب التصوف سابق الخیرات ابد الله برکته باد **نامهٔ مدرسان** شرحهٔ
فتاوی مولانا صدر امام حبر همام مجتهد معتقد سیف المناظرین مشید بنیان الحق
مهدم اساس الباطل شهاب الملة والدین حجة الاسلام والمسلمین ادام الله
علو ایامه و حرس من المکاره شهور اعوامه در اشاعت علوم شریعت و افاضت
قانون طریقت ناظر و طری باد بمحمد و آله الاخیار **نامهٔ خطبا** مجلس عالی
خواجه امام اجل کبیر عالم عامل زاهد عابد متقی متدین متورع متشرع کمال الدین
فخر الاسلام تاج الانام شرف الاعزه سید العلما مفخر الخطباء نجم العباد و الزهاد
داعی الملوک و السلاطین ادام الله فضله و برکته باد **نامهٔ شعرا و منجمان** اعمال
دو جهانی مجلس شریف صدر کبیر عالم فاضل افضل اکمل بلیغ المعانی بدیع العبارة
و الاشارة کاشف الدقایق و الحقایق صاحب قران النظم و النثر شمس الدین ضیاء الاسلام

سید الشعراء حسان الدوران مداح الملوک والسلاطین دام شریفاً محصل باد در شمول
وحصول امنیت فراوان سال باد **نامهٔ ادبا** ذات مقدس وعرض مطهر
معلمان
مبارک مجلس عالی امام اجل کبیر اجل اکمل افضل امجد اوحد ازهر انور اشرف عز الملة
والدین یمین الاسلام والمسلمین استاد الانام فی العالمین فرید الدهر بالفضل
وحید العصر بالطول الزاهرة نصاب الامنا رساح القلوب منبع الکلام بلیغ العبارة
والاشارة قدوة الکفاة مدبر الدهاة سلطان الکتاب عدة ذوی الالباب
مختار الخطاطین معتمد الملوک والسلاطین ذی البلاغة والبراعة ادام الله فضله بوسیله
مدار ارباب معنی ومزار اصحاب تقوی باد وبیری عتبا در کل احوال جاری بحق
محمد واله الابرار **نامهٔ کوتوال** ایام ولیالی مجلس عالی امیر اجل کبیر عالم عادل
مؤید موفق فخر الدوله والدین سعد الاسلام والمسلمین امین الملوک والسلاطین ثقة
الحضرة عماد المملکة اختیار السلطنة المعظمة حامی الحصون المحصنة حافظ الثغور المحروسة
افتخار الجمهور المؤتمن اخص الخواص الغ کوتوال بک در رشاد کامی مستغرق باد
نامهٔ قضاة معاهد لذات وموارد راحات مجلس عالی مولانا امام
اجل عالم عامل کامل کافی ورع بارع مجتهد معتقد صدر الملة والدین حجة الاسلام
والمسلمین سید القضاة والحکام اعدل البرایا سلطان العلما ادام الله فضله
وعلوم وزاد علوه از شوایب زمان محروس باد انهامی رود که **نامهٔ محتسب**
هر سعادت از افق آفاق بزین ساکنان وثاقی امکان اشراق دارد شار فرق

فراوان اوان مجلس سامی خواجهٔ امام عالم مؤید مسدد قامع فارق العهد
صلاح الملة والدین زین الاسلام والمسلمین الامر بالمعروف والناهی عن المنکر
اسبغ الله ظله وحصل فی الدارین آماله باد اعلام می رود که **نامهٔ خدام**
مجلس عالی امیر اجل کبیر عالم عادل سید الخدام قمر الدین جلال الاسلام والمسلمین
فخر الانام انیس الامراء جلیس الوزراء عزیز الحضرة الجشنیة مختار الملوک و
السلاطین الغ همایون اینام خاص زعیم الدار بک ادام الله بقاءه ورفع فی درجه
العلا ارتقاءه مستدام باد **نامهٔ برادر کوچک ببرادر بزرگ** مجلس عالی خداوندگار
عالم فلان الدولة والدین شرف الاسلام والمسلمین عزیز الملوک والسلاطین
دام بقاءه بر مقاصد مظفر باد وخطوهٔ جناب عالیش از خطهٔ معالی موفور البنی
واله هزاران سلام وخدمت رسانیده می آید آرزومندی بطلعت منیرش
غالب است امید ملاقات باد بخیر اعلام می رود که **نامهٔ برادر بزرگ ببرادر کوچک**
مجلس سامی برادر گرامی اجل کبیر اعز اخص برادر فلان الدین نجم الاسلام زین
الانام شرف الاقران تاج الاخوان ادام الله سموه مستدام باد از اعراض وجهانی
مبشر ومحصل محمد واله سلام وخدمت رسانیده می آید اشتیاق که نسیم
آن راحت رساند بدیدار عزیزش غالب است امید ملاقات بخیر باد **نامهٔ
پدر بفرزند** مجلس سامی فرزند گرامی قرة العیون ثمرة الفواد فلان الدین زین
الاسلام شرف الاصحاب فخر الاقران ادام الله سموه دایم باد وایزد تعالی

یار و نگهدار بالنبی و آله الاخیار سلام و تحیت بخواند آرزومندی صادق داند
النقابه و وفق مراد میسّر باد **نامهٔ فرزند به پدر** سعادت و اقبال دولت مجلس
عالی خداوند عطوف رؤف اشفق الخلایق والد اعزّ ادام الله علوه و کبت
بالذل عدوه مستدام باد و مطالب بر وفق مراد میسّر بالنبی و آله خدمت
و زمین بوس قبول فرماید آرزومندی بشرف دستبوس غالب داند ملاقات
بخیر باد **نامهٔ فرزند بمادر** باری جل و علا ذات طاهر و صفات ناهر
خداوندم اشفق الخلایق سیدة النساء ازهد بنی آدم شرف الخواتین تاج المخدرات
زبیدة الدهر خدیجة العصر عصمة الدنیا و الدین صفوة الاسلام والدین اعزه
ادام الله توفیقها از نوایب ایام و شوایب عوام مصون باد **نوع دیگر**
حکیمی ایام خاتون جلیله کبیره خاتون عالمه عامله محسنه مشفقه بارعه
ورعه معصومه سیدة الخواتین شرف النساء فی العالمین زین المخدرات
فخر المستورات ادام الله شرفها بکارهای مستغرق باد سلام و خدمت بخواند
ملاقات بخیر باد انتهای رود کی **نامهٔ مادر بفرزند** فرزند عزیز مقبل مشفق
نیکنهاد فخر الدین اطال الله بقاه و طول عمره سلام و تحیت بخواند و در افتراق
زبان قلم بذروه کمان بکجا صورت بند و بیری تعالی عزه و علا توفیق ملاقات
رفیق کناد انتهای رود کی **نامهٔ زن بشوهر** جناب رفیع خواجه باستحقاق
کدخدای محترم کبیر منعم شرف السوق وجیه الاعیان محبوب الخلایق فلان الدوله

والدین

والدین نجم الاسلام والمسلمین ادام الله توفیقه و رفعه سلام و دعا بخواند
که شرح اشتیاق اظهار رود اطناب تمام دارد از خاطر عاطر مبارک خود قیاس
کند ایزد عز شانه توفیق ملاقات رفیق کناد **نامهٔ شوهر بزن** زندگانی ستر رفیع
خاتون صاینه صالحه زاکیه ساجده فاطمه خاتون دامت سترها سلام و دعوات
قبول فرماید آرزومندی غالب داند ملاقات بخیر باد **اشتیاق نامه**
بزرگا آرزومندم بروئیت • یکی داند خدای عرش و کرسی • زمانی نیست
از دل فراموش • محالست انکه طول العهد منسی • اشتیاق بطلعت
همایون و غرهٔ میمون خواجه مجلس عالی دام عالیا لمدی الجامین است
و مشابهی رسیدن که تحریر از تصور آن در حمایت عجز ماند و طبع و قاد و خاطر
نقاد بکنه آن نرسد و اقلام از تصور آن قاصر آید • در باب مها از فرقت
خون گشت دلم ز اشتیاق • امل است چون بدین بندگی واقف گردد
کیفیت احوال و حقیقت اشتغال باز نماید که آتش اشتیاق سکون پذیرد و بدان
خطاب شریف که مشتمل بر فواید بسیار و محتمل بر معانی بی شمار است و بدان
اخبار سار ترفیه خاطر ظاهر گردد و بیری تعالی لطیفهٔ سازد که حجاب فراق
بانس تلاق مبدل گردد و بساط وصال بی انفصال گسترده شود و بزه وجه
نوع آخر جناب سلطنت مآب حضرت کیوان رفعت مشتری
سعادت بهرام صولت خورشید صورت ناهید عشرت عطارد فطنت قمر طلعت

ملک سیرت فلک سریرت جوذ همت جمشید حشمت منبع انواع السعود والکرم
اسم سلطان
معدن اصناف الحلم والشیم محض الطاف رب العالمین معین الفقراء والمساکین
جمال الدولة والدین خلد الله تعالی دولته وابدت سعادته وطایف ادعیه
مستجابه ولطایف اثنیه مستطابه را باسنن مالوف وسنن معروف
ممهد ومرتب داشته در عقب هر نماز از حضرت بی نیاز دوام دولت
وترقه جاه ومرتبت از حضرت قاضی الحاجات وکافی المهمات دریوزه
می کند قرین اجابت وضمین استجابت باد انه رؤف بالعباد شرح تعطش
وآرزومندی واشتیاق ونیازمندی بدریافت حضرت خداوندی
نه چندان است که خامه تحریر وزبان تقریر دهد مسبب الاسباب لطیفه که
متضمن ملاقات باشد سببی سازد سریع انه بصیر سمیع بعد برای عالم آرای
مشکل کشای عرضه میدارد ومی نماید که قبل هذا که رقعه مشتمل بر بیان عرض
حال فرستاده بودم که مقبول اصغا ومحل ارغاء آنحضرت نیفتاده است
از انجهت که مقاصد چیزی دیگر بود واز خاطر عاطر آنجناب چیزی دیگر گذشته
است آن نیز از طالع شوریده ما است شعر هزار جان بر انگیختم وصال ترا
ولی چه سود که دولت بروزواری نیست بالله الطالب الغالب المهلک المدرک
الحی القیوم الذی لیس کمثله شیء وهو السمیع العلیم که مقصود ومعنا نبود که در
جمیع اوامر ومهمات رجوع بآنحضرت کرده شود وبهیچ کاری بی اجازت

ومشورت

ومشورت آنجناب کرده باشد احتباس بنده اخلاص بود نه بدگمانی شعر
بخدای که نیست چه وچون است بر سولی که پاک وموزون است بحق آنکه ایوب
علیه السلام بچندان بلاها صبر جمیل داد وآخر اجر جمیل ارزانی کرد که بنده از بن غبار
که از دل مخدومی کدورت زاده است مظلوم ومعصوم است معاذ الله که این خاطر فرح
افزای ومکاتبه شادی فزای سید خواندم بزبان ملال گفتم هر چه آن خسرو
کند شیرین کند چون درخت نخل که حمله خوش کند بنده اوراضیست ومی شمارم
باز در ترقی دعا ودوز کار سعی کرده ام زیرا که ایشان آفتاب اند وبنده ذره
هر بار آفتاب ذره را ذره ذره میکند وباز الطاف بی حد نیز مینماید چون
چاره دل بیچارگان وراحت جان دل ماندگان در درون آن لبان لطیف
وزبان شریف مرتبت است رجا واثق است که اشارتی بر بشارت بر غم
آن کتابت معالی ارزانی فرمایند که حق سبحانه وتعالی آن گل روی را باین
وآن شکر زبان را فراینده دارد بحق آنکه ابراهیم علیه السلام از آتش نمرود برهانید
ودر میان گل وریحان بپرورانید باری تعالی هر چیزی را ضدی آفریده است
چنانکه ورزش روشنی وتیرگی نیکوی وبدی واو احکم الحاکمین است اگر چنین
نیافریدی مراد از ین اضداد است تا ایشان را بواسطه یکدیگر بشناسند بس این
قدر که در میان بنده وحضرت شان هست از بهر آنست که بنده مقدر خداوندی را دانسته
ومقدار خود را دید از ان سبب تیرگی بنده روشنی مخدومی را ازدیاد نمود

ونیکویی خداوندی در میان عالم و عالمیان منتشر گردد اما امید وارم که
دل نصیحت پذیر شده و جان هوا ساز بوده و ارادت کار امور گشته و خدمات
مجلس رضا قبول افتاده جفا بوفا و کدورت بصفا مبدل گشته منسبق باشد
بحق آنکه یوسف ع م از چاه و زندان فرج فرخ داد و پادشاه مصر کردانید **شعر**
ماه رویان جفا بسته وفا نیز کنند بکسان درد فرستند و دوا نیز کنند چون
بایشان معلم اند شرط تعلیم آن است یک روی زنند و بیک روی روی خدائی
میکنند ای لعل لبت شربت دلهای همه وز بهر تو میکشم جفاهای همه
یکبار دگر بگو که من زان توام تا کور شود دیده دلهای همه بحق آنکه جان
آفریدا ازان روز که این قضیه واقع است روز در سوز و شب در تب می باشم
آرزوی دل و دلخواه جان آن بود که بخدمت شتابم و عذر ما فات بجای
آورده اتفاق نیفتاد و ازانکه اعذار و امتحنت **رباعی** اگرچه جرم عاصی صد جهانست
ولی یک ذره فضلت بیش ازانست چو مارا نیست جز تقصیر طاعت
چه وزن آریم مشتی کم بضاعت ناچار اشک چشم را مداد کرده و بیاض روی
را قرطاس ساخته و دست اعتذار بجناب آن بزرگوار کرده و نامه را عذر خواه
فرستاده مگر انشاء الله تعالی بمحل رضا بسامع اصغا شده باشد تا زبان بدگویان
لال و غماز ملال پذیرد و بنده خود را مفتخر و شادمان کرداند بحق آنکه چشم
نابینا یعقوب ع م ببوی پیراهن یوسف علیه السلام روشن و جهانمای

کردانید

کردانید اگرچه آدمی از انفعال و عیب خالی نیست اما چون عیب دینی دشمنان
گویند زشت تر نمایند چون جناب عالی را مسکن و ملجا ساخته اند لاجرم جمع را
جامع مجموع باید داشت چه حاجت گفتار باشد اگرچه ادنی بود چندین طول
دراز نوشتن اما گفته اند که دردمند بسیار گوید و گرسنه بسیار خورد
جانا غم هجران تو این دل مسکین آن کرد که در خطه سیواس تیمور باقی را
عند الحضور تقریر نماید که دولت و جهانی و سعادت و شادمانی قرین روزگار
آن یگانه روزگار باد بمحمد و آله الامجاد **نوع آخر** طال شوقی الی لقائکم
ایها الغائبون عن نظری روز و شب مونسم خیال شماست فاسألوا عن خیالکم خبری
بو نسیم صبا هیچ کس نمی دانم که قصه برساند بدان دیار از من بگاه خلوت و
هنگام فرصت از سر لطف نیاز شوق کند عرضه پیش یار از من اما بعد تحیت
وارسال عبودیت که از طی آن نسیم نعیم ابد آید و از بوی آن بوی عهد قدیم
زاید و دعای باخلاص که از صمیم دل و محض اختصاص صادر گردد بجانب شریف
آن ماه آسمان ملاحت و سرو بوستان لطافت ملک سیرت پری صورت
سرو قد ماه خد گل عذار آفتاب رخسار که مشتری نور از روی اقتباس میکند و آفتاب
روشنی از روی التماس می نماید و لاله رنگ از رنگ روی می گیرد و بنفشه از بوی
زلفش بوی می برد گفته و رسانیده میشود آرزومندی بمشاهده غره همیون
و طلعت همایون که غایت امانی و نهایت شادمانیست پیش از آنکه دوران

ضمیر برا من تصویر آن توان رسید تا بمجرد تحریر قلم شمه از ان تقریر تواند کرد
کاغذ بیار تا بنگارم بخون دل • تحریر حال سوخته کار و بیز نیست • بالله العظیم
وانه لقسم لو تعلمون عظیم • اگر جریان تقدیر یزدانی بر وفق تدبیر انسانی
بودی یک لحظه و یک لمحه بمفارقت خدمت رضا داده نیامدی مصرع
بیرون ز مراد ما فلک را کاریست • پیوسته بدعا و زاری از حضرت باری
درخواست کرده می شود که لطیفه صنع ظاهر گرداند که در ضمن آن باز دولت
مشاهده جهان آرای و سعادت ملاقات جان افزای محصول پیوندد مصرع
این دعا را خلق جهان آمین باد • کار قصه خود را بخدمت نمی دانم که تا چون می گویم
بعذرا در وامق بی نام بلبلی حال مجنون می نویسم • خدمات نیازمندانه
که در حساب نگنجد و دعوات مشتاقانه که در وهم نیز منتهاش در نیاید و اشتیاق
با سوزی که بوی جگر سوخته دارد و ثنای نیازمندی که نسیم دل شکسته آرد
از ین کلبه عنا و زاویه غم که می گویند دولت بخدمت آن دوست یگانه و مونس
و غمگسار مرشدت و استظهار هر محنت زبده نیکویی و خلاصه دلجویی آفتاب
سپهر کمال و آسمان زینت جمال مصرع چو با حدیث تو آیم سخن دراز کنم
بدست منهیان صبا و شمال و مبشران سعادت و اقبال تبلیغ و ارسال کرده
می شود عدیل قبول باد هر چند می خواهم که دست شرح آرزومندی بر قدم راه
وصف او قدمی زنم نه خاطر بدان معنی یاری می کند و نه عنان تفکر در آن

باب

باب دست می دهد بیت هست اشتیاق من بجمال تو بیش از آنک
در حد فکرت آید در قبضه کلام • این نیازمندی در وفای آن مخدوم جنابست
که اگر جان بجزای او خواهد بدست اجل خونش ریخته باد و اگر جهان جز بروی
او بیند خاک فنا بر سرش ریخته یعلم الله که این محب صادق و دوست موافق
که بر ذای مودت او بر دوش و حلقه ارادت او در گوش دارد سرمایه
زندگانی و نوباوه باغ شادمانی القصه حاصل از عمر آن چند روز را دانسته
که در ملازمت خدمت گذرانیده باشد بیت گر بحقیقی ز عمر از حاصل دنیا بپرسند
گویم آن روز که در صحبت جانان بودم • از آنجا که تنگ چشمی سپهر بی وفاست
بدان سعادت مساعدت نکرد و ناکام از خدمت او جدا کرد بیت
جانا از جهان را از جهان کام دل اینست • که گردانند جدا یاری زیاری •
از آنک زمانه را جز غرض نیست و ایام را از رشک طبیعت هر زمان تعبیه
برآرد که در ضمن آن جمعی غمزده و هجران دل خسته باشد آری مصرع
ز فلک جور رسیدن اینست • الحمد لله که در ایام فراق که هیچ کس مبیناد که یک
لحظه و یک لمحه از یاد خدمتش غافل نبوده و از پیرایه خیالش غافل نشده بعد
مکانی راه زن قرب جانی نیست • توان گه که چو غایب شوی ز دل بروی
تفاوتی نکند قرب دل ببعد مکان • سلام من برسان ای نسیم باد صبا
بدان دیار که آنجا مقام یار منست نیازمندی من عرضه کن بخدمت او

چنانک لایق این عهد است وازمنت اکر ملول نکرد و بکویش آهسته

که در فراق رخت زیستن نه کارمنست • تحیاتی که چون از کلشن جان روان

شود بجناب حیات بخش روح افزا محنت زداء آن کل دسته باغ جمال •

مثنوی

وآیت رایت کمال • خورشید فلک دلبری • و ناهید برج نیک اختری • آن راحت

جان زندکانی • سرمایه عمر جاودانی • آن کشته بخش درجهان طاق • سرد فتر

نیکوان آفاق • آن رشک نکار خانه چین • آن فتنه عقل آفت دین • آن میوه

بوستان خوبی • آن نادره جهان خوبی • نکاری که مشتری که از شرف کوکب

نظر طالع سعد از منظر زیباي او نهاده و آفتاب که نیر اعظم است در طارم چهارم

که بخوبی و عالم آرایی منسوبست هر صبحدم سر از افق مشرق بجهت نظاره جمال

او بیرون میکند و زهره که معاشر و نوخه کر عالم بالاست ساز از غوغی

از برای نزهت خاطر او بر کرفته و عطارد که مدبر افلاکست در بیان اوصاف

او متحیر کشته و ماه خسرو ستیار کالنست در خم چوکان زلف او چون کوی

کردان رفع کرده می شود نیاز و افتقار بدر بارف خدمت آن یکانه زمان

نه چنان و چندان است که شمه از آن بسالها تقریر رود و یا نکته بعمرها تحریر

پذیرد حدای علیم است و کفی به علیما که از آن روز باز که اتفاق فراق افتاده

و دیده غم دیده از جمال باکمال آن خلاصه ایام و یکانه انام محروم مانده

و جان بزبان قرین محنت هجران کشته حیران و دل شکسته بکنجی نشسته ام

مشتاق

ودزنزوفی جهان بسته واین بیت را ورد زبان ساخته با عشق تو کر صبر

بهم داشتمی باري زغم درد تو کم داشتمی پس از اتفاق صحبت این دیار

رمیت با هرکس آرایی یافت اکنون ملالی از ایشان و میلی بدان هرچه

تمامتر است شعر کجا بجای تو باشد هزار قدمی که خاک پای تو بهتر ز نفس ناطقه شان

مصرع بر غم آنکه دل ندهم بعد از این بکس بیت سخن کوته کنم کان طبع نازک

ندارد طاقت چندین کرانی والسلام علی من اتبع الهدی بحق محمد و آله آه آه آه

سلام اولسون سکا بندن ایا محبوب روحانی چینک شهر مصر اولنش طبوکز

یوسف ثانی درخواست از بندکی مخدومی آنست که این مکتوب را پیش آن یار

یار غار بخوانند و یکان یکان تقریر کنند که از سوز دل و قرحه خاطر بیرون آمده است

مصرع سخن کاز جان برون آید نشیند لاجرم در دل سلامی خوش بوی

تر از نسیم اشجار و بیاض کل بوی تر از نافه تتار بر دست نسیم صبا ازین

مجروح دل افکار بران پسندیده طرفا یار دینی و دوست یقینی مولانا یوسف

زید فضله بکرم خود قبول فرمایند والسلام آه آه آه از دل من ازین جانب

غریب برادر بالی صد هزاران هزار سلام برسانند بکرم قبول فرمایند دعا

این درویش را بسناکار و حاجی محمود و حاجی احمد رسانند نوع منه

صفای و فای آن دوست صادق و یار موافق انیس سلوت و جلیس

خلوت محرم اسرارها و مرهم جراحتها جمع اخوان وفا و زبده اخوان صفا

ورد که بتن اندازیم و دارم غم
کر در دل شب تو را چه غم داری

شفیق رفیق و صدیق حقیق حبیب بی ریا و مایهٔ مروت و حیا و اسطهٔ
عقد احباب فهرست لطایف آداب بیقدر الاقران ذو البلاغة والفصاحة
صاحب البراعة والیراعة وهو الذی طبعه صیغی فی خلوق ولطفه جبلی نه وحشی
مسعود بیک بانعام ارشده الله فی عاجله واسعده فی آجله بی تکدر باد و خورشید
یکانکی از کسوف بیکانکی منزه بمحمد و آله لوایح اشتیاق این مخلص بحدی رسیده
و بغایتی انجامیده است که عرصهٔ آن بخطوات اوهام پیموده نکردد و حد فهم
دور که مهندس خیال و مساح ساحت کاینات بتصویر اذیال آن مساعدت
نماید شعر کر شرح شوق کفتم حقا نکفته باشم یک از ده و ده از صد و یکصد ز صد هزاران
در اوقات انابت که مطابق قبول و استجابت باشد بتضرع و ابتهال از واهب
الصور والحیوة خواسته می آید تا عقدهٔ مفارقت بانحلالی و ذروهٔ مباینت با
بقصای کرامت فرماید و این غم جراحت فزا را بمرهم راحت اشتیاق مبدل
کرداناد انه یسمع ویجیب وسایله لا یخیب اللهم اسمع واستجب هذا الدعاء
توفیق دستبوس تو میخواهم از خدا با آنکه خاکبوس درت نه لایقم
اما بعد فرماید دانستن که مدت مدید بر آمده است که اخوی بنده را از کوشهٔ
خاطر عاطر غریبش بیرون انداخته مشرفات معانیون که قرة عیون و سبب
تکحیل جفون شده بود نیافته و آثار ابتهاج و سرور و فتح احتراح ظاهر نکردانیده از آن
عالم لطف و کمال خداوندی این نوع عنایت و شفقتی بدیع مینمود که بنده کاغذ از بسته

کاغذ یاد نفرموده شعر زین کونه هوا دمت نه از عادت است بخت بدین
ما وران میدارد اکر از آنحضرت نسیمی بمسام این بنده نمی رسید باری این
کلمه چند در کوش اخوی نازل کرده که فراق الاحباب اشد العذاب شعر
نصیب من ز تو در جمله هستی سلامی بود این هم باز بستی اکر محروم شد
کوش از سلامت زبانرا تازه میدارم بیادت ز تو پرسش مرا او چند
خاصت اکر بر خاطرت کردم تمامت خدا عالم السر والخفیات که
بنده لمحه یکساعت از یاد آن دوست دیرینه غایب نیست و یک لحظه
از ذکر او فارغ نی چنانکه دایما متفحص اخبار و انتظام امور و مجاری احوال
بندکیش میباشد و چون استماع میکند که مهمات بر نسق مراد و مزاج محروس
در استقامت شکر آفریدکار جل جلاله میکزارد و الحمد لله علی هذه العطیة
بزبان میراند حقا که ایام مواصلت و اوقات معاشرت که در خدمت
خداوندی مصروف می افتاد و آن الطاف و مکارم که در هنکام محاورات
و زمان محاضرات مشاهده میرفت در خاطر بنده میکذرد ز تموج تلاطم امواج
اشواق بحدی رسیده نزدیک می آید که کشتی وجود بنده در غرقاب هلاک
کرفتار شود فی الجمله اکر از احوال بنده فرماید پرسیدن لله الحمد و بیمن همت
آنخداوند در امان صحت و سلامت متوکلا علی الله و ملتجیا الیه بوده درین
کوشهٔ خرابی متمکن کشته بجایی دیکر حرکت نکرده امید است که در اوقات

متبرکه از گوشهٔ خاطر عزیزش فرو نگذارد تا برکت نفس نفیس آنحضرت
این خاطر کلیل الجلا یابد زیاده چه گستاخی رود که سعادت دایم باد از این
جانب دوستان و یاران خواجه مسعود و مادرم و باقی خرد و بزرگ
بندگی و دعا میرسانند اگر سهوی و خطایی رفته باشد معذور فرمایند که
دارنده در جناح سفر بود که العذر عند کرام الناس مقبول **نوع من**
مپندار ای امی جز تو مرا یاری دگر باشد بجز در زمین عشق تو مرد کاری دگر باشد
دلی کز شغل تو رونی بود خالی نخوانش دل سری کز عشق تو یکدم بود خالی چه سر باشد
بندگی مخدوم معظم و برادر فخر مفخم حضرت صاحب معدن الالطاف
والاشواق المخصوص بعون عنایت الملک الخلاق چلبی کامران و کامیاب
بدیم الله معالیه و اقباله و برکته صد هزاران سلام و محمدت و ثنا آرزومندی
و نیازمندی ابلاغ و ارسال گردانیده اذین بندهٔ داعی محب مخلص و هوا
خواه مختص محل رضا قبول فرمایند طلاقات عما قریب روزی باد بمنه
و کرمه بعد ما انها میرود که مدت متمادی بی شد که هیچ گونه صحت و سلامتی
ذات حضور شان و احوال فرزندان مکتوب نوشته اعلام نفرموده اند
بدیع و عجیب بود از کرم الطاف رافت محبت اخوت احسان و الفعال
حالیا سلامت باشند **شعر** مرا بگذاشتی جانا چه بد کردم بجای تو ترا چون
بندگان بودم نجستم جز رضای تو ترا باری بجای من کسی دیگر بدست آید

غم من خور که در عالم ندارم کس بجان تو **شعر** مکن باور سخنهای شنیده
شنیده کی بود هرگز چو دیده توقع از مکارم اخلاق آنست که نظر مکرمت
از سر فرزندان این درجه دریغ نفرمایند و کاو نیک کار و معطل نشوند زنهار
از برای این جانب کاو رسپس بکارند و زمین کلول که در دیه اندیشول است
و آن زمین دیگر سبک سیر است آن دو پاره را بسر طوسان تنها بخود نزاعند
و نکارد با ما مشارکت کند و آن الو باغ که در دیه است چون شد از آن تیر و کیفیت
فرزندان و سلامتی برادران و خواهران و اقربا و خویشان مکتوب نوشته
آگاهی دهند که فرا یاد خاطر عاطر نشان آن جماعه و معلوم باشد که با خدمت
ملک الامرا و الاکابر علیبک چلبی دام دولته بیش برود و همسخن شود و کر
آن دیه را برادران حا بدهند فبها و اگر نمی دهند و خبر آنرا نیز ارسال نماید که
در دولت مساعد باد برادر عزیز مغز الاعیان شیخ علی دام اقباله پیام
بخواند و آن جمیع را انخامل تحیت حاجی شیخ داده تا اینجا بیارد و بخدمت خواهران
و شیخ مجتبی طال بقاهم سلام بخوانند والسلم **تعزیت نامه**
سرانجام دولت اگرچه بسیار غاید زوال است و عاقبت امور اگرچه منتظم
بود انتقال و ملک مخلوقات موسوم اند بتغیر و فنا و اسباب شمایل ایشان
بتفرق و انقضا و هر که را در سفر تقدیر از منزل تا به مرحله وجود آورند ناگزیر
با قافله فنا رحلت کند چه قضا نفاد مطلب تنزکرده است و دیدم گشاده

تا از حضرت لایزالی ندا آید که رسد که مادهٔ عمر فلان منقطع شد و اسباب رزق
او بر این گشت تا قبض روح او کند اذا جاء اجلهم لا یستأخرون ساعة و لا
یستقدمون ملک ایزد است که منزه از تنقل و زوال و مقدس از تغیر و انتقال
و آخر هیچ نمانست دل خطام در جهان فانی نظام نشاید بست که متاع غرورست
و هر که بفتور و مادهٔ مصایب و جادهٔ نوایب و در جناح رحلت سفر درنگ کردن
خطا باشد ان هذه الحیوة الدنیا متاع و ان الآخرة هی دار القرار و چون خبر وفات
شهید سعید فلان تغمده الله بغفرانه و اوجب رضوانه بسید عالم الاسرار
آگاهست که لشکر انس همین گشت و لیکن چه راحت درین شد اما بقضاء
محترم و اجل معلوم جز صبر چاره نیست انا لله و انا الیه راجعون اگر کسی نجات
از چنگ مرگ یافتی اولیا انبیا یافتندی کل من علیها فان باید که فلان صبر را کار
فرماید و کسوت صبوری در پوشد ایزد تعالی مضجع او را منبع رحمت کناد بحق
حقه **نوع منه** حکم المنیة فی البریة جار ما هذه الدنیا بدار القرار حتی علیست
و کفی به شهیدا و قد استشهد باطلاکی چون خبر فاجع و صیت هایل بوفات
مرحوم مغفور سعید شهید فلان تغمده الله بغفرانه بگوش این برادر رسید نجابت
رنجور دل گشت و مجروح روح شد و نه چندان تأسف و تلهف خورد که
تقریر تحریر آن نتوان کردن و آتش حیرت و هجرت در اخباء ضمیر مضطرب شد
و فرط مرارت بکلی منقطع گشت اتفاقا جهان ثبات پذیر نیست و بقاء او

متصل

متصلست بفنا و حیوة او مشوبست بممات و حلاوت او ممزوج است بمرارت
لیکن تقدیر الهی و قضاء لایزالی را جز مطاوعت نمودن و گردن نهادن چاره
نیست و از کاس موت تجرع نمودن ناگزیرست کل نفس ذائقة الموت
و هیچ گونه تقدیر الهی را منعی نبود لا راد لقضائه و لا مانع لحکمه باید که بصبر و رضا
کوشد و دست در شکیبائی زند انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب و حکم
باری را تسلیم و رضا دهد کل من علیها فان و هیچ کس مالک حیوة نیست
و نبوده است چه دنیا رباط رحلتست و جمله بر شرف انتقال و جناح زوال
موسوم اند معلوم باشد که خادم بی خواست که بخدمت آید و شرط عزا حضور
بجای آورد اما موانع بسیار در پیش آمد و او را از شرایط خدمت باز داشت
و از قدم بقلم اختصار کرد ایزد تعالی آن مرحوم را غریق رحمت کناد و مصیبت را
آخر مصایب و قفل نوایب گرداناد و آن مخدوم را عمری طویل و صبری جزیل
و اجری جمیل ارزانی داراد بالنبی و آله اجمعین **للجواب**
مشرفهٔ شریف و ملاطفهٔ لطیف فلان رسید آراسته بصدق مواخات
و خلوص مصافات و کرم سیرت و بقاء سریرت و صفای نیت و طهارت
طویت مشحون بفضایل متحلی و شمایل موشح بمواعظ بلیغ و حکم بدیع بود و د
از آن کدورت عیش صافی شد و اسباب تسلی وافی گشت و جلاء غموم
و صیقل هموم شد بحمد الله حسن عهد و صفای وداد او معلوم است

واظهار مساهمت در مصیبت و مقاسمت در محنت که فرموده بود چون آفتاب
روشن از طهارت مخایل و کرم محتد او بدیع نباشد که مرکز فتوت و منشاء مروت
است و خادم را رکن وثیق است که در شداید بدو اعتصام کند و در فواید
برای او اعتضاد نماید توقع همین تواند بود و مستغنی باشد از شرح عقیدت
دادن و طریقهٔ مرضیه بازنمودن ایزد تعالی او را در کنف رعایت خود
بداراد تا حقوق دوستان و خدم می گزارد و معالم مجد و شرف اقامت
می کند تا یمن او رباع اصطناع عافی نگردد و معاهد و مقاصد خالی نمانَد

تهنیت نامه از سفر آمدن چون بسمع خادم رسید که مجلس عالی فلان الدین
ادام الله علوه از سفر مبارک در رسید و کربت غربت براحت مبدل شد
از قدوم مبارک او دلها روشن گشت و خواطر آسایش یافت الحمد لله
الذی اذهب عنا الحزن علم الله که این مخلص سخت نگران بود چون بمقر عز
خویش پیوست صدقات بمساکین داده شد باری تعالی آن مجلس عالی
را همیشه آسوده داراد بالنبی و آله الاخیار نوع آخر بقدوم سفر
چون بشارت قدوم مجلس سید در خطهٔ سعادت و کسوت مراد و آراستگی
احوال بنجح مقصود و آمال بمقر عز و محل انس و مقام رفاهیت و مجلس کرامت
شادیها فزود و راحت مجدد شد بهار و اندوه منهزم گشت و گلستان
طرب از نسیم ورود او شکفته شد و شمع مؤانست بر افروخت و آفتاب

[illegible]

اقبال بتافت و صبای لذت از مهب آسایش بوزید تا بسعادت او ممر
دولت تحویل کرده بود و غبار وحشت بر چهرهٔ کرم نشسته بود و شادی
و راحت از سینها رمیده چون در ضمان سعادت و کنف مکرمت آن
خطه بقدوم میمون مغبوط گشت و اهل آن بمطالعهٔ طلعت میمون و مشاهدهٔ
همایون محظوظ گشتند چه هر بقعهٔ که گردسم مجلس بر و نشیند منبت شکوفهٔ
فضل و هنر شود و معدن جواهر بدایع کرم گردد و چون مژدهٔ قدوم مبارک سید
خواست که حالی بخدمت آید با رنگ وحشت مفارقت بموافقت خدمت بزداید
و تاثیرات ذوق یاد کرده اما عوایق روزگار و موانع اقدار حایل شد توقع چنانست
که عذر خادم را بکسوت قبول مزین گرداند ایزد تعالی آفتاب عصمت او را
در حضر و سفر بر صفحهٔ او معروف داراد و اعدای دولت و حساد نعمت او را
منکوب گرداناد تهنیت نامه بولادت فرزند بشری فقد انجز الاقبال
ما وعدا وکوکب المجد فی افق العلی صعدا چون سویدای دل ضمیر این خادم
همیشه زاویهٔ محبت فلان بوده است بمنزلت الجانب نشاط نموده و بساط
انبساط بر بسیط مودت مبسوط داشته خصوصاً بدین مکرمت منیف
موهبت شریف که صدری در محفل سیادت انبته الله نباتاً حسناً زیادت
گشت و بدری از بروج سعادت طالع شد و دری از صدف منقبت
پیدا آمد و زهرهٔ از شجرهٔ معالی روی نمود و فرعی جمیل از اصل اصیل فایع شد

ایزد عز اسمه این نهال سعادت را در روضهٔ سیادت و نیکنامی دارد
و صدر بزرگوار را ببقای او سامی و خندان که سرو مهتری و صدر سروری را
بشمایل و فضایل او آراسته و پیراسته بیند **تهنیت نامهٔ کسی که منصب دار شود**
معالم و معالی و مناصب محل عالی شرف الدولة والدین ادام الله علوه بتجدد
ایام از اندراس حوادث مامول و مصون باد چون استماع افتاد که مبارک
درسند منصبی که دون استحقاق اوست استیناد نمود و مرادات کلی و جزوی
در حوزهٔ حصول پیوست و صبح دولت از افق سعادت ظاهر گشت و از برج
هلال بدرجهٔ بدر انتقال کرد مسرتی نهایت و نی پایان و بهجتی فراوان
در دل و جان روی نمود و اعتضاد تمام افزود و شکرانهٔ این موهبت را
صدقات بمصارف استحقاق داده آمد روز بروز پایهٔ مناصب و مایهٔ مناقب
مرتقی و ملتقی باد • باش تا صبح دولتت بدمد • کین اثرها هنوز در فرست
إن الهلال إذا رأيت نموه • أيقنت أن سيصير بدراً كاملاً • پیوسته نهال
دولت و اقبال در روضهٔ سعادت نیرومند باد بمحمد و آله الامجاد **تهنیت
نامهٔ در زن خواستن** باری جلت قدرته نکاح را سبب مواصلت انام
و مراسلت ارحام کرده است و وصلت را ساختن در تناسل فرزند و تکامل
پیوند و اظهار نموده شریعت نبوی صلوات الرحمن علیه مبانی این وصلت
ممهد داشته است که النکاح من سنن الانبیاء خصوصا درین مواصلت

که نگین

که نگین خاتم سعادت و واسطهٔ قلادهٔ محمدت است تا نتیجهٔ از مقدمهٔ
وصلت صادر شد و دری از صدف مهتری ظاهر کرد ایزد تعالی او را بدین
وصلت و نکاح آراسته دارد تا سبب طلوع کوکب مکارم و ظهور خلف اکارم
باشد **تهنیت نامهٔ دیگر در تزویج** باری جلت قدرته نکاح را سبب مواصلت
انام و مراتب ارحام کرد و وصلت ساخت در تناسل فرزند و تکاثر پیوند و تحقیق
تاکید این قاعده استوار کرد که النکاح من سنن الانبیاء و معالم شریعت
ثابت قدم بود ذات و عادت در تعاطی شرایف امور موفق داشته
و در تمهید قواعد کرم مقبول کرده خصوصا درین مواصلت که نگین خاتم
سعادت و واسطهٔ قلادهٔ محمدتست و مجلس عرس کرم در زمین فتوت
نشاند و در بزرگ از صدف مهتری ظاهر کرد تا ثبات دولت و نظام رفعت
بود **الجواب** شریف خطاب کریم کتاب مجلس رسید آراسته
بانواع تلطف و متحلی بکرام عطف مبنی از صفا که بوصول آن چه شادی
روی نمود و چه اعتداد حاصل شد و مواقع اقلام بوسیده و بر دیده نهاده و شکر
ثنا استقبال کرده و تحفه ساخت خادم از عکس اقبال و ذخیرهٔ از نیل
آمال و آن را تاریخ روزگار شادی ساخت و بزرگیها فرموده بود و کرمها
نموده و تشریف داده و تفصیل نهاده و اعلام ورزیده که زبان بیان
از گذاردن شکران قاصر بود و بصیرت از ادراک کنه آن کلیل و آنج

نموده بود از مساهمت در انواع خیرات و مشارکت در فضای شکر و اهل
نعمت از ضمیر خادم خبر داده بود از ین مستغنی است که بر انطوای سریرت
او دلالت می کند و محاسن سیرت او بر صدق نیت و صفای خلیت مجلس
گواه کفایت است امثال این معنی قیام نمودن از عنصر پاک او مستبدع نیست که
بنیاد کرم و اصل فتوت است و همیشه با سدای مکرمات موفق بوده است باری
سبحانه و تعالی اقدام نوایب اقدار و حوادث روزکار از عرصهٔ شریف او
دور دارد والله اعلم **نامه عیادت** چون استماع افتاد که ذات مطهر و
شخص منور فلان اشفاه الله تعالی عارضه نزول کرد علم الله المهیمن که از اختفاء
طلوع آتش تاسف مضطرم گشت و مواد صبر بکلی منهزم شد و در سویدای
دل بختری تمام روی نمود اما امید بفضل ربانی واثق می دارد و بدعای
خیر مشغول می باشد که از خزانهٔ موهبت باری تعالی لباس عافیت در پوشید
و شراب شفا در نوشید و بر مسند صحت نشسته [?] و معلوم و آنکه نزول
مرض بر شخص آدمی تنبیه الهی است جهت امتحان خلایق و سبب تمیز مطیع
و صابر و جزوع و شاکر و کفور و راضی و ساخط و دعا گوی باید که بصبر و رضا
کوشد ایزد عز و جل این نازله را ماحی سیئات و ذنوب کناد و بصحت مبدل
گرداناد و ساحت او را از عوارض عارضه مصون دارد بمحمد و آله **نوع منه**
چون خبر دادند که شخص کریم را عارضه رسید و ساحت بلند او شطری از تواتر

روزکار نزول کرد علم الله که آتش تیمار مضطرم و لشکر صبر منهزم شد و اضطراب
هر چه تمامتر بود که چهرهٔ جمال گرفت و اعضاء سیادت ضعیف شد و کالبد
بزرکی نحیف و جهان بر دیدهٔ اهل فضل مظلم شد و هموم بیارند طالع کرم نحوست
گرفته و در هر دلی توجعی نزول کرد و تفکر بر صدور مستولی شد و همه کس
درین محنت مساهمت نمودند اما چون امید با قضع الهی و کرم ایزدی قوی
بود دلها را بانده کمال [?] تسلی ملاحظت می بود که ایزد عز اسمه این احسان
نعمت زایل نکرداند و این ذکر مجد و شرف خامل نماید چون مبشر رسید و نامه
مسرت آورد که صدر بزرکوار در محفل سعادت نشست و پشت صحت
بمسند عافیت باز کذاشت و خلعت شفا اکتساب کرد و در خیمهٔ آسایش
بساحت قوت بزد سینها آباد و امیدها قوی گشت و دلها بشادی رسید
و لذت عیش روی نمود و هر کس بقدر وسع صدقه داد و بشاشت
فزود و شکر باری تعالی گزارد ایزد تعالی این عرض مرض را کفارت ذنوب
و محو سیئات کناد و خاتمت مصارف و فاتحهٔ مسار باد **نوع منه**
چون خبر دادند که شخص کریم را المی رسید و چهرهٔ جمال او را تغیری حاصل شد
عالم الاسرار مطلع است که خادم چگونه مجروح خاطر و خسته ضمایر شد و چه
اضطراب و الم آمد و چه التهاب حاصل گشت که قالب مجد و فضایل نحیل گشت
و شخص جود و معالی علیل شد و غبار ضعف بر چهرهٔ مفاخرت نشست و اعضا

بزرگی فاتر شد این نازله تنها نه بدان جانب رسیده است هیچ دل ازین
الطاف بهره نیست و هیچ تن ازین بیماری بی نصیب که سعادت او راحت
نفوس است و عوارض او رنج و عنا قلوب و چون خادم آگاه شد خواست
که بحالی بخدمت آید و بشرایط دوستداری اقامت کند اما تراکم اشغال
ممنوع شد و این خدمت فرستاد و استطلاع احوال کرد ان شاء الله که
صحت روی نموده باشد و خفت بدید آمده و علت روی بانحطاط نهاده
و در فرح و راحت و شفا و سعادت ممکن نیست که از عیش لذتی خواهد
بود متمنی با در مقامی نجات با خبر سلامت و عافیت نرسد و صبح سعادت
روی نماید و آفتاب راحت نقاب برندارد و غبار زحمت از روی دولت
منجلی نشود توقع است تجدد سعادت باز نماید و از احوال اعلام فرماید
تا مکر سلوتی بیدا آید و خادم خود متمسک بدعاء و صدقه کزار و از باری تعالی
بتضرع و ابتهال میخواهد تا شفای عاجل کرامت کند و ان عنت و محنت
و الم را بعافیت و مرض را براحت بدل کند **شفاعت نامه**
بعد الدعا مقصود است این خدمت در حق فلان که در سلک فلان بندکان
منخرط است و در ربقه مطاوعت ثابت بدین جانب رسید شواهد
ارتکاب جنایت خود ظاهر کردانید و کیفیت جرم و زلت بیان کرد بسیار
توبیخ کرده شد و از غایت خواری و استذلال و تحیر و استعجال ترسان و لرزان

چون برگ خزان متغیر و متحیر و منکسر شد و خادم را بشفیع التماس کرد
توقع آنست که چون مذکور متصل خدمت کردد و مکتوب عرض دارد حله
مغفرت و کسوت مرحمت در وی پوشاند و قلم عفو بر هفوات و زلات
مذکور کشد و او را بدین خادم بخشد و بدین آیت کار فرماید و الکاظمین
الغیظ و العافین عن الناس خدای تعالی دوست کار نیکوکاران و طریق
عفو ورزیدکان و نیز کفته اند من تجاوز من العبد تجاوز الله عنه که تا جهان
بوده است کهتران کناه و بزرکی فرماید و زبان ساعیان و نمامان از وی
منقطع فرماید تا ثواب جمیل مدخر کردد **الجواب** مفاوضه همایون
مجلس سامی کمال الدین دام عزه رسید شادی و راحت رسانید آنچه نموده
بود از معنی شفاعت فلان حالی چون رسید مکاتبه فلان دوست عرض کرد
و این محبت در کرده خود شفیع آورده و بر کناهی و خطایی که از وی موجود گشت
بوسیلت و واسطه شفاعت او دوست درکذرانید و رقم عفو بر جریمه
و جنایت او بقلم مغفرت کشید بشرطی که این اهمال که کرد و این تغافل که نمود
دیکر نکند و در کاری که نا واجب بود دخول ننماید تا مستوجب مالش نکردد
و مواخذت عقوبت نشود امید است که تا وقت ملاقات مدام نوشته
و مهمات نماید تا کزارده شود **در شکر نویسد** چون حق سبحانه
و تعالی شخصی را بعنایت خود مخصوص کرداند و اعطاف و الطاف خود

[illegible]

در حق او با تمام سپاس زبان اخلاص خاص و تمام را بشکر ثنا و نشر دعای
او گشاده گرداند تا در سرّا و ضرّا و خلا و ملا جز نغمت تازه وارد و امداد
خیرات بر روزگار او متصل گردد بمنّه و کرمه عتاب نامه

از آنکه زجر بر دلش بند بود دیوانه شود گرچه خردمند بود هرچند
بود ره مرا خرسند بود پیداست که صبر آدمی چند بود مدتی مدید و عهدی
بعید بر آمده است که مجلس شریف از بذل خطاب و ارسال کتاب مضایقت
فرموده است و بهیچ حال این خادم را مشرف نگردانیده است نمی‌دانم تا چه سبب
بوده است و کدام مانع روی نموده که مستحق حرمان و مستوجب خذلان
شده و بدین معنی بغایت رنجور دل و شوریده خاطر و سراسیمه حال گشتم
و از هرگونه تفکری و تحیری میرود و البته معلوم نمی‌گردد که از خطا و سهوی رفته
است که مستوجب انقباض شده‌ام و غالب ظن چنانست که مگر او محبت
این دوست ملال گرفته است و از بنده سامتی بدیدار آمده و طریق
مراسلت و مواصلت یکباره منقطع گردانید و حق صحبت دیرینه امراعات
نکرده و انس قدیم باتش جفا تبه گردانید و از مخالف مخالفت نمود
و بند عهدی را پیشه ساخت و بساط الفت در نوردید و باغ و فلا از آب
روشن خالی گردانید و گلشن رشک ارم را بتند باد جور پژمرده کرد
سرّا و اجهارا بهر جایی وصول و تحشّم فرمود چرا انقباض نمود و حرکتی

نفرمود

نفرمود و این معنی از وی بدیع و غریب داشته‌اند و در بعضی خلق الظهار
چنین شیوه عرف و عادت خلق است گفته‌اند که من احبّ شیئاً اکثر
ذکره معنیش آن بود که هر که را دوست دارند بسیار یاد کنند و در این
روزگار قطعاً و اصلاً در کس وفا نیست و در هیچ سینه صفا نه افتاده است
که گفته‌اند شعر مثلی هست در جهان مشهور هرچه از دیده دور از دل دور
با این همه اگر جرمی رفته است امید داشته می‌آید که از کرم انعام و تعطف
اکرام این محب را پیدا کند تا عذر آن خواسته شود و استغفار کرده آید علم الله که
تا انتظام اسباب کامرانی و امور شنیده می‌آید شکر رب العباد می‌گزارد تا باد
چنان باد و همچنان هزار باد و جواب این عرض داشت را چشم انتظار مرقوم است
توقع آنست که بهر نوعی که باشد چگونگی حال باز نماید تا کماهی احوال دانسته
شود و مطمئن الفؤاد و مرفه القلب گردد ان شاء الله تعالی والسلم الاحوالات
موجب اصدار تحیت آنست که پیوسته علی الدوام از ملالت و سآمت تفحص
احوال و تتبع اخبار بواجبی تقدیم میرود چون شنوده می‌آید و تحقیق می
انجامد که کارها بر وفق مراد و نسق ارتیاد است شکرها گزارده می‌آید و شادیها
روی می‌نماید و اندوه و ضجرت کرانه می‌گیرد و از دیار رفعت و غبطت
و پیوستگی راحت و بهجت طلبیده می‌آید و از حضرت باری تعالی دوام استقامت
آن بخواهد اللّهم استجب امید که پیوسته مکاتبات و مفاوضات ارسال فرماید

وازکیفیت حال ذات عزیز اعلام کرداند و مهمات می نماید تا دران مسارعت
رود و باتمام پیوندد جاوید دولت باد **احوال** مقصود از
ترکیب این کلمات آنست که حامل خدمت اعز اکرم کریم الدین علی کتب الله
سلامته بدان صوب وصول می نماید و بشرف دستبوس خدمت مشرف
می شود جانب وی را محمی دارد و بدانچ متوقع کرده صدق اهتمام بطرف
مذکور مبذول فرماید و چنان سازد که مقضی الحاجه و شاکر الاحسان
مراجعت نماید تا خادم مخلص متقلد منت فراوان گردد چه مذکور از قدیم
العهد از جمله دوستان و محبان است هر عنایتی که در حق وی شامل دارد
املست که ضایع نماند مادام خدمات و مهمات نماید تا دران تسارع نماید
جاوید ماناد **احوال** مشتملست این بندگی در باب آنکه پیش
ازین بسمع بنده مخلص چنان رسانیدند که عارضه بعید عن ساحة ذات
شریف نزول کرده بود و جثه عزیز و قالب بزرگ را ضعیف و ناتوان
گردانیده باری تعالی آگاه است که چون آن خبر استماع رفت خواب
و آرام رمیده گشت و آتش تاسف و تلهف مضطرم گشت و ضجرت
و اندوه روی نمود درین وقت چون مسموع افتاد که فضل الهی نازل شده
است و همت دوستان و محبان موثر گشته و بکلی آن مرض از اعضاء
لطیف منهزم گشت شکرها گزارده آمد و دوام صحت و سلامتی خواسته شد

وامید

وامید بفضل باری چنانست که بعد ازین ذات شریف و عنصر لطیف
از حوادث ایام محفوظ ماند ان شاء الله تعالی **احوال**
اعلام می رود که درین حال در صحبت اعز اکرم کمال الدین اعزه الله یک سر
استر سیاه بخدمت فرستاده شد از الطاف عمیم چنان متوقع است
که چون بخدمت پیوندد به بها نیکو چنانکه مصلحت بیند بفروشد و از آن
مبلغ دو بار کلیم گنگری فرماید خریدن و باقی را با مردم امین بدین جانب
ارسال گرداند و بدین ابرام مواخذت نفرماید امید است که درین باب
شفقت مخدومانه ظاهر گرداند پیوسته بمشرفات شریف تشریف دهد که
باتمام پیوندد ان شاء الله تعالی **احوال** بعد از عرض رسم خدمت و دعا
بیان می رود که بفضل باری و همت احبا بدین صوب وصول افتاد و از دوری
عزیزان و اصدقا اکتحال حاصل گشت و اندوه و مشقت و ازدحام ایل
شد هیچ مکروهی و غمی نیست جز مفارقت و مباینت مخدومی اومید
بالطاف الهی چنانست که اجتماع عن قریب محصل گردد و تا وقت دریافت
لقای عزیز خدمات و مهمات نماید تا در تیسیر آن اقدام رود **احوال**
چون استماع افتاد و معلوم گشت که باز بوطن خود مراجعت فرمود
و بمقر خود پیوست و بسلامتی نفس رجوع کرد باری تعالی گواه است که
شادیها و استراحت متراکم گشت و غم و اندوه زایل شد و خواست که بخدمت

پیوندد و دیده بطلعت عزیزش منور گردانند اما گرانی قدم بر سبکی قلم
و خفت اختصار نمود و این بندگی را ارسال گردانید و امید که عذر بندی را
قبول فرماید و پیوسته اشارت کند تا بتقدیم پیوندد احوال
مقصود است این بحث در باب آنکه کمال الدین علی بن صوب پیوست
و از خدمت مخدومی شکر تمام و فراوان ایراد کرد و در محافل و مجامع بذکر مناقب
و محاسن ایادی مشغول می باشد و خادم مخلص رهین منت بی پایان
می گردد او میداند که از حضرت باری تعالی مکافات آن خیرات و حسنات
ضایع نماند بحکم لطف یکنفر کنیزک رومی اصل بهر نهاکه باشد فرماید خریدن و
بدین جانب ارسال گردانیدن تا بمنت فراوان مقابل افتد و بدین جسارت امید
عفو است که از غایت محبت فراحت داده شد مهمات نماید تا گذارده آید جاوید
رفعت باد احوال باید چون بر مضمون مکتوب اطلاع یابد بی
تقاعد و تکاسل در حال بدین صوب متوجه شود و در آمدن اهمال و اغفال
نورزد که مهم بازگیری نموده است بی حضور وی این مهم میسر نمی شود
توقع بالطاف عمیم و اخلاق کریم چنان واثق است که این معنی را از مهمات
فرایض شمرد و تعذر و تنک بجوید و در آمدن استعجال نماید که انتظار
عظیم و ترقب بی تطلع بغایت می رود جاوید باد احوال
خادم مخلص و چاکر خالص بموقف عرض می رساند و می نماید که مکر بیش ازین

ساعیان و نمامان و اصحاب اغراض بسمع اشرف خداوندی دام علوه
از جهت خاطر عزیز تغییر پذیرفته است و سایه شفقت و عاطفت منتقل
گشته حق علیم است که از آن وقت تا الی یومنا هذا خادم بغایت متردد
و متحیر و عاجز گشته است و چندانکه بر هفوات خود ملتفت میگردد
گناهی که موجب مکافات و ذلتی که سبب محنت مؤاخذت گردد مبین
نمی گردد و توقع بالطاف بی دریغ خداوندی دام علوه چنانست که تا وقت
شرف دستبوس خدمت آن زلت و گناهی که صادر شده است عفو نماید
و قلم مغفرت در کشد و سخن صاحب اغراض التفات نفرماید و سعایت
ایشان را مسموع و مقبول نفرماید که ان الله یرحم عبدا لا یقبل شهادة الفاجر
علی المؤمنین او میداند که چون بخدمت وصول افتد بر آن مصور و محقق
گردد و باری تعالی خداوندی را در دولت مستدام داراد بحق حقه
احوال حدیث نانباره که نموده بود که از مخدومی فرو کشوده
اند بدیگری مقرر داشته بتصور انجامید باید که خاطر عزیز خود را از آن قبل
فارغ دارد و متردد نشود و بهمه حال کدورت و پریشانی را بخود راه
ندهد که امید بفضل الهی چنان واثق است که چون مخدومی حضرت اکابر دین
دولت اعز الله انصارهم پیوندد و عرض دارد باز نانباره را مرحمت فرمایند
و بنزد وی بمحاصل آورده شود و فرمان همایون در آن باب حاصل کرده

شود تا بفراغت تمام منصرف گردد و بخدمت عبودیت بکار رعایا و
مواظبت نماید تا وقت التقا خدمات و مهمات نماید تا باتمام پیوندد و
احوال معلوم حضرت گردانیدن می آید که سیصد و پنجاه عدد که
در ذمت کمال الدین یوسف کتب الله سلامته متوجه بود و بدین خادم سپید
و بتصحیح او بعد کور رجعت داده آمد که بعد الیوم جهت آن مبلغ کسی جانب او را
زحمت ندهد و مطالبت نکند درین حال روی بخدمت نهاده است و متوجه
خدمت گشته توقع بالطاف بی کران خان داشته می آید چون بدان جانب
پیوندد و مشرف حضرت گردد چنانکه خادم نوی بوده است مطالعه
فرماید و بران نسق بحکم تلطف بر سبیل تاکید جهتی دیگر بعد کور ارزانی
فرماید تا خاطر وی بتمامت فراغت یابد و باز بوطن خود عودت نماید
و بدعای دولت مشغول گردد که در سعادت مؤبد باد انه ولی الاجابه
احوال حضرت معلا خداوندگار بحق ملک ائمة الانام صاحب
دیوان اعظم الاکابر ضابط الاقالیم بالقلم ولی الایادی والنعم خواجه معظم
مدبر الملوک والسلاطین اعز الله اعوانه وزاد معالیه واجلاله قبله ارباب
حاجات و اصحاب طلبات باد و بنده کمینه سر بسجده مطاوعت نهاده بموقف
عرض می گرداند که متاع هدیه متکافل برآمدن است که ارمغانی جامکی و نانپاره
محروم مانده است که بغایت قلت حال و کثرت اهوال و تواتر خسارت

وزحمات

و زحمات بجانب بنده کمینه روی نهاده است و ظاهر گشته درین حال
بعد فضل ربانی و عنایت رحمانی امید بمرحمت سنی دریغ خداوندگار بحق
اعز الله انصاره آورده است تا نظر رافت و لمحه عنایت بطرف بنده
کمینه مشغول گرداند و حلقه عبودیت در گوش و غاشیه بندگی بر دوش
تا در زمره بندگان و باقی چاکران منخرط گردد و بجانسپاری اقدام نماید
و بسایه عالی دام عالیا استراحت یابد تا دولت مخلد ماناد بمحمد و آله
احوال بعد از اقامت شرایط خدمات و ادامت مراسم دعوات
بخدمت مخدوم اشفق انجب امجد اوحد مفخر مجد الکتاب مفخر الکفاة عز الاقران
جمال الدولة والدین دام مخدوما معلوم می آید چون بندگی بخدمت پیوندد
بحکم تلطف بنده نوازی مخدومکاران دام عزهم اشارت فرماید که یکسر مرکوب
مصحوب حامل بندگی ارسال کنند که مهمی روی نموده است امروز و یا فردا باز
باصطبل عامره فرستاده شود توقع بکرم عمیم و لطف جسیم مخدومی
چنانست که این التماس را منع نفرماید و بدین استرسال امید عفو است که
پیوسته شادمان باد رقعه بخدمت صدر کبیر محترم مبجل سید الکتاب
مفخر العشایر والقبایل کمال الدولة والدین عز الله بقاه معلوم گردانیدن می آید که
بر موجب التماس صدری کتاب کلیله و دمنه و ترسل بهاء بغدادی بخدمت
فرستاده آمد امیدوار است که بمحل قبول فرماید مقصود بحصول انجامد و اگر بعد ازین

خدمت دیگر روی نماید اشارت فرماید تا برغبت تمام باتمام پیوندد و منت
وسپاس بر جان خود نهد که جاوید کامران باد رقعه ذات شریف
خداوندم سید الافاضل مفخر الادبا والاحباب بن الشباب حافظ بدر الملة
والدین دام فضله در امان حق باد خدمات مخلصانه قبول فرماید ار چگاه حسن
عقیدت و کمال مودت خداوندیت لحظه لحظه بجانب بنده تشریف فرماید
وقدوم مبارک رنجه کرداند تا ساعتی بوجود عزیزش از چنگال غصص ایام
تراکم نموده است خلاص یابد و استراحت حاصل کرده که انتظار بی رود جاه
عمر باد بمحمد و آله **الفصل الرابع في ذكر الاجوبة وما يتضمن فيها**
مثال نافذ انفذه الله تعالى الى ابعد البلاد از حضرت کیوان رفعت خورشید
فلک مکرمت خدایگان عالم پادشاه بنی آدم فرمان فرمای جهانیان بنده
پناه اسلامیان شهریار گیتی خسرو آفاق سلطان البراز والبحار خدیو زمین
زمان نوین و نوین زاده ایران و توران ابد الله نفاذ حکم سلطنته تا با نقراض
نیز عالم مستدام و مستحکم باد چون وحی آسمانی والهام ربانی ورود یافت
افتخار داشته بهجت تمام بوسها داده بهزاران تعظیم و تکریم خوانده شد
محکمات کم بالطاف و بنده نوازی فرموده باشلاء عالی این بنده و فرزند را
زوایا و خاطر عاطر انور مفتخر فرموده اند چندان شادمان و غبطت بی پایان
بر جان بنده و فرزند ظاهر گشت بر موجب اشارت و ارادت مولوی جوارح

بلبان

بلبان را بمصحوب خدمت افتخار الاماجد عزیز الاکابر والاماثل خواجه مبارز
ابقاه الله تعالى بملازمان بندگی فرستاده شد ان شاء الله که الیق نگاه
افتد چه جوارح مذکور را اولا نیز بجهت ملازمان بندگی آنجناب عز علاه نگاه
داشته بودیم و خواسته بودیم ببندگی آنجناب فرستادن اما موانع و شدت
سرما تاخیر افتاد حمل بر تقصیری نفرمایند و خواستیم که بنفس خود در موسم بهار اول
بدستبوس بندگی آنجناب عز علاه رسیده جوارح مذکور را بهم برده شود
بفضل حق و یمن دولت مولوی امید است که دیگر بهتر جوارح بلبان بدست
افتد بنده و فرزند بدستبوس آنجناب رسیده خود را بدستبوس آنحضرت
عز ظله مفتخر کرداند هما نا بنده و فرزند را اسپی نیکو که لایق شکار آنحضرت
باشد عظیم الوجود است توقع از مکارم اخلاق شاهانه آنجناب عز علاه آنست که
یکسر اسب نیکو که لایق ملازمان بندگی آنحضرت باشد بمصحوب دارنده فرمایند
فرستادن که بدولت و شادمانی آنجناب عز ظله سواره شده افتخار
نمود و ارمغان که ارسال فرمودند رسید همیشه بنده نوازی باشد
دولت مستدام باد والسلام کتبه ... **نوع منه من انشاء المرحوم مولانا**
یعقوب سپاه طاب ثراه
هرگز عجب نباشد از فر آفتابی
کر نور بخش کردد وز تاب ماهتابی
از باغ نوبهاری گل رسته ...
وان چشمه فراتی خوشتر نماید آبی
خطاب خورشید رخش جلوه بخش

از جناب بارگاه امیر مکرم و درگاه مخدوم معظم لشکرکش ایران سپهدار
جهان جوانبخت کامران پسندیده دوران خلاصه نوع انسان المختص
والمخصوص بعنایة الملک الرحمن ثقة الحضرة العالیة عمدة الدولة الغالبة جمیع
اوصافه العالیة والقابه الزاهرة امیر مظفر ایده الله تعالی بالتاییدات الباهرة
در اعز اوقات و اشرف ساعات مشحون بفنون تلطفات و ضروب تعطفات
چون وحی آسمانی والهام ربانی در صحبت ملک المدرسین و فخر المحققین
مولانا محی الملة والدین کتب الله سلامته صادر و وارد گشت و بهزاران تجلیات
و تعظیمات بمطالعه سید شعر همایون نامه ات چون برکشادم
گهی خواندم گهی بر سر نهادم   گهی در دل گرفتم همچو دلبر   گهی بر سر نهادم همچو افسر
و هرچه که در باب تعزیت و محبت نوازی فرموده مصور گشت لا غرو و للشی ان
و للملک ان یعفو و در معامله ادعیه متواتره و اثنیه متکاثره در علو تمکین
جهانداری و تخلید منقبت شهریاری و توفیق مرتبت عدل کسری و عطا
بخشیت ملک پروری گذارده شد لمشاهدة الوزیر در حضرت باری عز شانه
و عظم سلطانه مستجاب باشد آن وقت که حضرت مخدومی پیش پادشاه اسلام
خلدت سلطنته آمدند امید چنان بود که در وقت عود این شهر را بتشریف
حضور مشرف گردانند و این محبت بحضرت رفیع السیده وظایف دعوات
در حضور نیز بجا آورد این مقصود حاصل نشد اما امید آنست که مسبب الاسباب

شرف ملاقات بسبب دیگر بزودی میسر گرداند فهو المرام والمراد انه رؤف
بالعباد و دیگر بحضرت عظیم المآل معروض کرده که چندان جولان فکر برو
چیزی که لایق تحفه خدمت شان باشد شد غیر از این چیزی بهتر یافته شد که
رساله هادیه بصراط مستقیم ارسال کرده شد و هم بنام ایشان مصحوب
تا که ذکر جمیل ایشان باقی ماند ما بقی الدهر و امید است که خدمت ایشان
مقاصد این کتاب نصب العین گردانند تا که سعادت دارین حاصل شود
و بسبب صلاح ایشان صلاح عالم شود که الناس علی دین ملوکهم مباد که
الملوک علی دین ملوکهم زیاده تصدیع بیرون ادب دید که اطناب سرادقات
پادشاهی باوتاد عنایات الهی استوار باد   محب معقوب(?)   نوع منه
از ادنی با علی آید بنده کمترین بندگان که سر بسجده عبودیت
نهاده و بحضرت عالمپناهی لا زال ملجا و ملاذا عرضه میرود که مثال شریف
شرفه الله تعالی در اعز اوقات و اشرف ساعات از دست سعید فقیه
سید و بر مضمون میمونش اطلاع کلی افتاده هر خدمتی که در باب امرا
اینجانب فرموده اند بر موجب اوامر موقعش منزل شد و در میان امرا و خلایق
و قوم ایشان بغایت پسندیده اند و مستحسن گشت و بمهم مصالح و مهمات
که در کار معلا فرمان بوده است بر مقتضای اوامر و نواهی بفیصل رسانیده
تمام کرده شد و من بعد اگر فرمان اعلی جاری گردد با جمله امرا و اسحه و سایر

عساکر منصور نصرهم الله تعالی بر سر تراکمه مخذوله توجه نمائیم بعون الله المنان

امیدوارست که فرصت میسر افتد انشاء الله که دوستان مسرور و دشمنان

مقهور کرده و از ینجانب بجهت اعلام این اخبار و ارسال این بندگی سید

النقبآ والاکارم بوبکر یکبار فرستاده شد و مشافهات چند نیز بمشار الیه

تفویض رفت تا عند الحضور بالسرور تقریر نماید باقی فرمان بکمال کفایت

آنحضرت متعلقست زیاده ابرام و انبساط چه نوبت سلطنت و پادشاهی

مستدام و مستحکم باد بمنه ولطفه وکرمه **نوع منه** بندهٔ کمترین بندگان

سر بسجدهٔ عبودیت نهاده و زمین بعبد لب ادب بوسیده و بدعاء دوام

دولت آنحضرت در آناء اللیل واطراف النهار مواظبت مینماید و بر رای

عالم آرای لازال عالیا عرضه میدارد که درین وقت از حضرت سلطنت

پناه خلدت معدلته مثال شریف شرفها الله تعالی وامضاه رسید و بر مضمون

میمونش اطلاع کلی فتاده قضایا و خدمات که بدین بندهٔ کمینه فرموده اند

مفهوم و مصور گشت بر خدمات و مراسمی که فرموده اند سمعنا واطعنا

گفته در تمشیت آن مهم مبارک سعی بلیغ نمود و امید از فیض فضل ربانی

آنست که مجموع مصالح و مهمات حضرت سلطنت پناه خلد الله تعالی سلطانه

واوضح علی العالمین برهانه بر حسب ارادت دولتخواهان محصل و مهیا کرده

ان شاء الله تعالی و مخفی نماند که چون سید الاکابر قدوة الامنا شیخ محمود جی

رزقت سلامة از طرف این بندهٔ بدرگاه معلا عزیمت نمود کلمه چند در باب

قضایا و مصالح حضرت امارت پناهی سپارش رفت تا عند الحضور بالسرور

عرضه نماید هرچه مصلحت سلطنت آنحضرتست خودشان خوبتر می دانند زیاده

چه ابرام وگستاخی رود سلطنت و پادشاهی دایم باد بمحمد وآله الامجاد فهو

المرام والمراد الضعیف العباد **نوع منه** بندهٔ کمترین سر بسجدهٔ عبودیت

نهاده از حضرت باری عز اسمه استدامت جاه وشوکت و استحکام قواعد دولت

آنحضرت مسالت مینماید قرین اجابت باد بالنبی وآله و بعد اعلام میرود که

مثال همایون و نامهٔ نافذ میمون ارسال فرموده انواع تلطفات و بنده نوازی

نموده اند مفهوم گشته در مقابلهٔ آن الوف دعوات خالص الاعتقاد بتقدیم

رسانیده شد از کمال الطاف واشفاق آنحضرت چه فوت باشد مامول از حضرت

رب الارباب و مسبب الاسباب آنست که حضرت عدیم المثال را بحضرت جهان

پناه والدش انخشیده با حصول مرادات بکماله که ارادت خاطراست

رساند ان شاء الله تعالی زیاده چه گستاخی رود عمر در برخورداری ممتع

باد بالنبی وآله الکرام بنکیه **نوع منه اذا وسط باعلا** آنچه شرف

جناب امیر و امیرزادهٔ اعظم افتخار الاکابر والاعاظم مجمع فنون المعالی والمکارم

منبع الجود والکرم معدن اللطف والنعم خلاصه و برگزیدهٔ انام مفخر و سپهدار

ایران المخصوص بعنایت الملک الغنی تاج الدولة والدین علی بک ادام الله

نعمت دولته در این اوقات واشرف ساعات بوصول پیوست و ورود
مبارک و مورد شریفش را بانواع اعزاز و احترام مالانهایه تلقی نموده اشتیاق
و تعطش بالتقاء مبارک و صحبت شریفت دران نصابت که بحیز تحریر
مندرج کردد توفیق ملاقات علی احسن الحال میسر و محصل باد بمحمد و آله
بعد از مراسم اخلاص و دولتخواهی انهی رای عالی لازال عالیا می کرداند که درین
وقت مفخر الخواص سلیمان رسید احوال سلامتی مزاج مبارک و کامرانی امور
دولت را بافصح بیان تقریر نمود انواع بهجت و سرور بحصول پیوست و اعداد
شکر ربانی بتقدیم پیوست واجب نمود درین وقت مصحوب مذکور مفخر الخواص
والمعتمدین ناموس را ارسال کردانیدن تا کیفیت مزاج مبارک و نظام
امور دولت معلوم و مفهوم کرده در وقت معاودت این محب بجان
مشتاق را اعلام کرداند توقع که پیوسته ابواب مشرفات و مراسلات
مفتوح داشته و دایما اخبار سلامتی مزاج ملک صفات اعلام و استعلام
کرداند مزید محبت و ازدیاد اخلاص و اعتقاد کرده و دیکر درین محبت زواید
مصدع نمی جهان بکام و دولت مستدام باد والسلم [illegible] **نوع منه**
از انشاء مرحوم مراد پاشا رحمه الله مشرفه شریفه از اعظم منبع جواهر
الجود والاحسان والکرم جامع انواع المعالی والمکارم حسیب و نسیب
جهان المخصوص بعنایة رب العالمین علیبک چلبی دام علو قدره در اعز اوقات

واعز

واعز ساعات رسید و ورود نموده در مقابله آن هزاران سلام و محمدت
و اشتیاق نیاز عدد و بی حد مطالعه نموده معلوم باشد که هرچه در مکتوب تقریر
و بیان نموده بودند هرچه عند الله در لوح تقدیر مرقوم شده باشد بی تاخیر خواهد
رسیدن هرچه کذشتنی بود کذشت مضی ما مضی مجموع عذرها مقبول افتادت
مادر انست که از دو طرف اخوت سابق موکد و مستحکم بوده بالکلیة صفا از ذات
البین محصول افتد و یقین داند که قرة العین اسمعیل طال بقاه قطعا از فرزندان
ما تمایزی ندارد درین وقت سید الخواص حسین چلبی را فرستاده شده چکونه
که ارادت برادری باشد تعیین کرده قیام نموده و امینی کرده شود ان شاء الله
تعالی زیاده چه اطناب دولت و سعادت دایم باد بمنه و یمنه والسلم **نوع منه**
عن انشاء المذکور از بندکی برادر امیر و امیرزاده مکرم منبع جواهر الجود
والاحسان والکرم مجمع فنون المعالی والمکارم حسیب و نسیب جهان
المخصوص بعنایة الرحمن مجد الدولة والدین برادرم عیسی بک اعز الله نصره
وضاعف قدره در اعز اوقات و اعز ساعات از ایراد سید الاجناد ولد بوسطی
رسید هزاران سلام و اشتیاق و خاطر خوبی در مقابله آن مرتب داشته
و دیکر هرچه در قدوم مبارک بطالع اسعد بمسند امارت نموده اند بسلامتی
وجود پرجود سرور و حبور محصل شد و اینجانب نیز بفضل سبحانه و تعالی
با امرا و نواب و عساکر و غلبه تمامتر و شوکت بحمد الله حاضر و مهیا بوده هر چکونه

یکی مصلحت و فتوح آن ولایت برادری باشد اعلام فرمود برا موجب اقدام
کرده شود ان شاء الله تعالی و درین وقت عزم موکب همایون بطرف اقشهر مصمم
است با خدمت امیر معظم اعدل الملوک جلبی اعظم سخن ملاقات در میان رفت
اخبار آن طرف را بهر نوع که باشد اعلام نماید زیاده چه اطناب رود سعادت
دایم و قایم باد بمنه و یمنه بجهت این مهم سید الخواص چاوش را فرستاده شد
مشافهات تقریر نماید **نوع منه از انشای مذکور** مشرفه فرح افزای از حضرت
برادر معظم و شهزادهٔ اعظم ولی الایادی و النعم مستجمع جمیع فنون المجد و المعالی
و المکارم فخر اخوان صفا ذخر اخیان و فا المخصوص بعنایة رب الارض و السما
علاء الدولة و الدین علاء الدین بکوم عزت انصاره و عزت اعضاده در احسن
اوقات و ایمن ساعات از ابراد مفخر الاکارم قدوة الافاخم شاه ملک جلبی دام
معالیه رسید در مقابلهٔ آن الوف تحیات و صنوف دعوات مرتب داشته
مبرهن باشد که هرچه در الطاف و اعتذار نموده اند معلوم شد در اعتذار امر
ماضی و اتحاد و یکتا دلی التزام کرده فرحبا بالوفاق گفته ان عذر در محل قبول
افتاده رجا واثق که بعد الیوم در سلک محبت و عاطفت منخرط بوده در استحکام
دولتین کوشیده درین وقت مشار الیه را فرستاده شد و اجوبهٔ اخبار و غیره
حوالهٔ خدمت والد معظم عمو جم که مقبول افتاده بوی سپرده شد و مفخر الخواص
رضی الحضره و یونس جلبی را فرستاده شد مشافهات تقریر نماید زیاده چه نویسد

سعادت دایم

سعادت دایم باد بمنه و یمنه **نوع منه** مفاوضهٔ شریف و مخاطبهٔ
لطیف آنجناب سلطنت شعاری معدلت دثاری جهانپناهی خلد ایام دولته
در احسن اوقات و اشرف ساعات رسید بود و آن شادمانیها حاصل شد مضمون
آنکه غلام ایشان بدین طرف آمده بوده طلب داشته تفحصا که هم در ساعت متهیان بر انگیخته
و بهر جانب کسان فرستاده و در باب طلب غلام اهتمام بسیار نموده از هیچ
طرف خبری نیامد بعد از ان شریف آمده بوده و بخانهٔ مولانا صفی الدین فرود آمده
بوده بیرون رفته و دیگر معلوم نشد که بکدام طرف رفته و دیگر مولانا صارو
سنان و کاتب شمس الدین و مولانا الیه لو بجمع او را روانه کرده اند بطرف
شام و دیگر معلوم نشد زیادت عمر باد و السلام حامل رقعهٔ شریف ایشان
حاجی اسحاق در قدس مبارک است و بغایت ضعیف است تا دانند **نوع
منه** مشرفهٔ شریف در بار و ملاطفهٔ لطیف گوهر نثار که از جانب جناب
بزرگوار و یگانهٔ روزگار و سرور نامدار افتخار الامرا و الاکابر جامع المعالی
و المفاخر المنظور بنظر الملک القادر سیف الدولة و الدین باشا رکامران ادام الله
تعالی اقباله در اعز اوقات و ایمن ساعات ورود یافت باعزاز و اکرام بشرف
مطالعه پیوست الطافی که نموده اند معلوم گشت در مقابلهٔ آن هزاران سلام
و تحایا از سر محبت و وداد مبلغ و مهدی گردانیده شد اتفاق تلاق لحضره
مقدر باد بعد اتخ که در باب اوقاف دار الشفاء سیواسی که در نواحی قیصریه

واقف است اعلام کرده اند تا برموجب ملتمس آنجناب حکم داد حق
در مرکز خود قرار گرفت وحامل مکتوب را منقضی المرام روانه کرده شد زیاده
نرفت که در دولت ومعالی علی الدوام مستدام باد بمحمد وآله الامجاد نوع
منه ای ظریف جهان سلام علیک   وی لطیف زمان سلام علیک
کر تکرمت فی رسم بیتی   انما الروح والفواد لدیک   مشرفه گرامی ولطائفه
نیک نامی ازخدمت برادر اعز اکرم مجمع اللطف والکرم حاوی المناقب والمآثر
المختص بعنایت الملک القادر فتح الله چلبی دام معظما وعلی الاعاظم مقدما در اعز
اوقات واشرف ساعات ورود یافت وبرمضمون میمونش اطلاع کلی افتاده
صورتیکه درباب اتحاد واتفاق فرموده اند مفهوم ومبین گشت ای واثقه
از کمال کفایت ویگانگی آنحضرت همین متوقع بود وازینجانب نیز اضعاف والاف
آن تصور فرمایند وکلمه چند که هم درآن باب سید الاصحاب عزیز بک سپارش
فرموده بودند بافصح بیان واملح لسان بتوضیح رسانید درمحل قبول افتاد
وچون مشار الیه بدانجناب معلا عازم گشت واجب شد که اخبارات خد تسلیم
وتفویض رود اصغا وارغا فرمودن بالطاف آنجناب منوطست رجا واثق
است که دایما ابواب مکاتبات ومراسلات را مفتوح داشته لاینقطع اعلام
واستعلام فرمایند که موجب ازدیاد محبت ومودت گردد ذلک المتوقع
وچون خدمت اخوی عزیزی بانواع کفایت مزین وآراسته است زیاده

جرالطاب

جر الطاب ودود دولت ابدی وسعادت سرمدی دایم باد بمنه وبمنه والسلام
نوع منه کتاب علی ازحضرت امیر مکرم ومخدوم معظم منبع الجود
والاحسان نیکو سیرت جهان وبرگزیده دوران المخصوص بعنایة الملک الدیان
شمس الملة والدین احمد چلبی کامران ادام الله معالیه در اعز اوقات واشرف
ساعات ورود یافت وبرمضمون میمونش اطلاع کلی افتاده صورتیکه درباب
محبت ومحب نوازی فرموده اند بافصح لسان واملح بیان سید الاکابر حسام الدین
بک رزقت سلامة بتقریر وبیان رسانید وازین جانب اضعاف والاف آن
تصور فرمایند وچون مشار الیه عازم گشت واجب نمود کلمه چند درباب اخلاص
ومودت سفارش کردن اصغا وارغا فرمودن بالطاف آنجناب منوطست
وچون اخوی عزیزی بانواع کفایت آراسته وممتاز است زیاده چه ابرام بود دولت
معالی دایم باد بمنه وکرمه نوع منه اسروح اسموح اسعوح فی العدو والعلو
والشیم • تحیات ونیازمندی ودعوات آرزومندی وسلامی بی نهایت
وغرامی غایت نامتناهی فرموده شوق میورزد کی درج درج محبت وتحرک سلسله
مودت سید مراتخ فرموده بودند درباب قضیه اینی ولد سوندک که گرفته بودند
معلوم خداوندی کرده که حیوة بجانب گرامی سپرده است بقای شما
باد اما پیداست کی ازین جرعه چه پستی خیزد ونیز درباب صارو قواق که
اعلام فرموده بودند بایکه بجهت خاطر این مخلص درآن باب انفعال نشود

بوی تسلیم فرمایند زیرا این فصل دراز نایی دارد و بقلم راست نیاید صفت
تفصیلش حکی اعذاری که در کیفیت سوکندها فرموده اند راست است
اما درین حالت همچنین می باید فرمودن متوقع که بیرون ازین مصلحت نوعی
دیکر نکردد که سعادت دایم باد مجلس السامی ازین جانب خدمت معدن
الالطاف منبع الاعطاف مراد پاشای مکرم انجح الله مرامه به سلام و تحنن قبول
فرمایند و ذا بر رقم محبت مصطفی نیز دعای رساند مأمول از خدمت برادری
که حضرت پاشای معظم التماس نموده در باب تسلیم صرو قواق سعی دریغ ندارند

نوع منه مثال شریف و کتاب منیف از حضرت امیر مکرم و امیرزاده
معظم ملجا دصنا دید الانام صاحب ارباب الطبل والعلم نیکو سیرت جهان و بر
کزیده دوران المخصوص بعنایة الملک الدیان محی الدولة والدین محمد بک کامران
ادام الله اقباله در اعز اوقات و اشرف ساعات کصحف مکرمه در ورود یافت
و بر مورد ضمیر منیر اطلاع کلی فتاده و هر آنچه که در باب محبت و اتحاد نوعی
الذ منتفهم کشته ای والله از کمال کفایت و یکانکی آنحضرت همین متوقع بود
و ازین جانب اضعاف و آلاف آن تصور فرمایند املی واثق و رجا صادق
است که دایما ابواب مکاتبات را مفتوح داشته لاینقطع اعلام و استعلام
فرمایند تا موجب ازدیاد مودت کردد و چون خدمت سید الاکابر فضل الله
چلبی زد قت سلامة بدا لجانب عازم کشت واجب نمود که کلمات چند در باب

اخلاص

اخلاص و اتحاد سپارش کردن تا عند الحضور بابت نذور و تقریر و بیان
نماید اصغا نمودن بالطاف آنحضرت منوط است و چون حضرت بزرکواری
عزیزی بانواع کفایت آراسته و ممتاز است زیادت تصدیع نمود دولت
دایم باد بمنه و یمنه نوع آخر مشرفه شریفه و ملاطفه لطیف
از حضرت خداوند ملک الامراء والاعاظم مستجمع فنون المعالی والمکارم
نیکو سیرت جهان و برکزیده دوران المخصوص بعون عنایت الملک المتعالی
شمس الدولة والدین برادرم کامران ادام الله اقباله مشحون بفنون الطاف
و مقرون بصنوف اعطاف در اعز اوقات و اشرف ساعات وصول یافت
مورد شریفش را تلقی نموده هر آنچه در باب مودت و محب نوازی فرموده
اند بأملح لسان و افصح بیان تقریر نموده ای والله از کمال کفایت آنجناب همین
متوقع بود و ازینجانب اضعاف و آلاف آن تصور فرمایند امل واثق رجا
صادق است که دایما اخبار سلامتی ذات شریف و عنصر لطیف اعلام فرموده
تا تسلی دل حاصل شده بهجت و خرمی افزاید و ابواب مکاتبات و مراسلات را
مفتوح داشته لاینقطع اعلام و استعلام فرمایند که موجب ازدیاد محبت و مودت
کردد انشاء الله تعالی زیادت ابرام نرفت و مصدع نکشت دولت و کامرانی
در ترقی و تزاید باد بمنه ولطفه نوع منه مشرفه شریف و ملاطفه لطیف
از خدمت برادر ارجمند و دادر دلبند و در نوع پیوند سلالة الاکابر نتیجة الاعاظم

حاوی فنون المعالی والمفاخر حسیب نسیب جهان اصیل جلیل زمان نیکوسیرت
دوران و برگزیده اقران شمس الدولة والدین محمد چلبی کامران ادام الله تعالی
اقباله در اعز اوقات و ایمن ساعات از دست سید الاصحاب قدوة الاماثل
حاجی سیف الدین رزقت سلامة واصل شد و بر مضمون میمونش اطلاع کلی
افتاد صورتی که در باب سپارش مخدوم زاده کان انبتهما الله نباتا حسنا ادرج فرموده
اند معلوم و مبین گشت ان شاء الله العزیز هر چه از دست این محب بر آید دریغ
و مختفی نباشد چون حضرت خداوندکار عزیز و بزرگوار این محب است زیاده
تاکید و سپارش چه محتاج باشد سعادت ابدی و سیادت سرمدی دایم باد
بمنه ولطفه وکرمه نوع منه ای دو مثال عالی ای آفتاب مه رو . شد چشم
و خاطرم را از لطف کحل و دارو . هموار میخ نهادم سر بر خط نجات .
امروز می نهم هم خط تو بر سر و رو . از حضرت باعظمت و جناب با جلالت مخدوم
معظم مبجل مکرم منبع الجواهر والاحسان نیکوسیرت و برگزیده دوران المخصوص
بعواطف عنایت الملک الدیان شمس الدولة والدین اعنی برادرم کامران
ادام الله علوه و زاد سموه مشرفه شریف و ملاطفه لطیف در اعز اوقات
واشرف ساعات ورود یافت و بر مضمون میمونش اطلاع کلی افتاده صورتی
که در باب محبت و اتحاد فرموده اند مفهوم و متصور گشت ای والله از کمال
کفایت و مردانگی آنحضرت همین متوقع بود و از جانب اضعاف و آلاف آن
تصور
تصور فرمایند امل واثق و رجا صادق است که دایما ابواب مراسلات و مکاتبات
لاینقطع اعلام و استعلام فرمایند که موجب ازدیاد محبت و مودت گردد و ان شاء الله
تعالی از یاد شان ابرام نمود و مصدع نگشت سعادت ابدی دایم باد بمنه نوع
منه بشارت مبارک دم و مبشر خجسته قدم اعنی از حضرت برادر اکبر معظم
ملجا الصنادید الامم ملک ملوک الامرا فی العالم موسس قواعد عظمت و جلال موکد
معاقد دولت و اقبال مطلع لوامع العز والتمکین مظهر مآثر الملک والدین خلاصة الدوران
المخصوص بعون عنایت الملک المنان برادر کامکار و کامران ادام الله تعالی دولته
و زاد شوکته خدمات و دعوات زاکیات نامیات که از محض مخالصت منبعث گردد
مبلغ و مرسل گردانید اشتیاق و آرزومندی بحضور پر نور از حد عدد و تباعد
کلی دارد و توفیق اسباب التقا بالبر والحنی مهیا و مهنا باد بعده اعلام می رود که
درین وقت مشرفه موشح بتوشیح کلک نامه گشای و مرشح برشح طبع گوهر زای
با مصاحبت افتخار الخواص والملازمین حسین بساول کالوحی المنزل وصول یافت
شعر خطش چو مشک مجمد از ختن هوا لفظش چو در منعقد از کریه غمام
وارد گشت بمطالعه الفاظ و اطلاع معانی استیناس موفور بحصول موصول شد
و با فتتاح ابواب مخالصت و مصادقت پیوست و چون تمامی کتاب شریف من المطالع
الی المقاطع مقبول و دلپذیر و پسندیده و مستعذب بود عباراته فی النظم والنثر کلها
غرایب بقطاد القلوب بدایع تواقع اذان جناب انست که دایما از اخبار سلامتی

ذات عدیم المثال و مجاری احوال آگاهی بخشیده چون حسن صداقت و وفور
اخلاص آنجناب بدین جانب واضح و لایح است و یقین حاصل که لا یزال ابواب
مکاتبات را مفتوح داشته از تجددات امور و سوانح حالات اعلام و استعلام
خواهد فرمودن باقی دولت و سعادت دایم باد والسلام المحب المشتاق زین العابدین واین
جانب سیدالسادات امیر جلال دعا و دستبوس میرساند قبول فرمایند نوع
منه مطالع فرح فزای نتیجه ندای یعنی مکاتبه دُرّ بار و ملاطفه گوهر
نثار از جانب جناب جوانبخت نیکو سیرت جهان سرور سرافراز زمان نور حدقه
دولت و نور حدیقه سعادت سلالة الامراء العظام خلف الکبراء الکرام قرة
عیون الاماره برادرم امیر کامران و کامیاب عظم الله شانه و صانه عما شانه اردست
مفخر الاماثل والاقران اجه خان کتب الله سلامته چون تنزیل ربانی و در فرح بخش
ورود فرمود بیت فقبلتها الفا و قابلت بالدعا فقلت لها اهلا و سهلا و مرحبا
تفرج کنان بگلشن فحاوی آن صحیفه صفای دل و صفحه شفای جان که از زلال
باغ مودت و نسیم طراوت محبت اعلام و پیغام میداد عندلیب خاطر که مطالعه
آن گلزار مینمود دل و دیده را از دیده آثار خط آن اصل شریف حظ وافر و نور
مکان ظاهر گشت بیت خطش چو مشک منتشر از خرج هوا لفظش چو در
منعقد از کرنه فام چون بمضامین میامنش اطلاع افتاد ابتهاج کلی حاصل
بیت بوسیدم و بر دیده نهادم بپیچیدم و تعویذ دل شیفته کردم

صنوف

صنوف مراسم ودادی و صنوف وظایف برادری که از جهت اشتیاق
و وفاق فرموده بودند ازینجانب اضعاف آلاف آن فرمایند شناخت
وقاعده تهنیت و مکرمت از سر محبت بغازی کی نمودند و مبارکباد سکنی
جدید فرمودند الحمد لله از الطاف و اعطاف ایشان چنینها متوقع بود
عنایات ایزد عز اسمه بدین محبان که واصل و متواصل شد دولت حضرت
پادشاهی و بعز عنایت اخوی بود تا باد چنین باد مامول که ابواب مکاتبات
و رسل و رسایل مفتوح و مکشوف داشته مسدود نفرمایند داشت
زیاده توشت سعادت دو جهانی بر حسب دلخواه باد بمنه و کرمه والسلام المشتاق
ذا بن نا ده عیش قلبی صیل حسن یا بین که پابان ا ن
قدم تغب قلب خانه تودت قلب و تصحیف باغ و فرد ملل

نوع منه فی الجواب

مشرفه شریف اعز زاده اعظم احب و انسب زمان سید الاعاظم نجم الارب
منبع الادب ینبوع الوداد افتخار و یگانه جهان علاء الدوله والدین بک زید
دولته بانواع محبت اسید معزز و مکرم داشته سلام و تحایا فراوان ابلاغ
گردانیده اشتیاق و آرزومندی متجاوز الحد است توفیق ادراک ملاقات
بخیر مقدر باد این محبت نامه بتاریخ عشرین رمضان از مقام معلوم صورت عرض یافت
والحمد لله علی نعمائه بعد از سلام اعلام میرود که درین وقت صدر معظم

انحصار الکتاب حسن جلبی دام صدره فرستاده بودند و چون آنچه در باب
بزرگوارشان که بر مقتضای قضا گرفتار شده اند در استخلاص آن شفاعت
کرده اند و آن مملکت را بنام حضرت پادشاه خاقانی خلد الله تعالی
فی بسیط الارض سلطانه منادی کرده خطبه و سکه فرموده اند عظیم
پسندیده افتاد چه در زمان پادشاه ایلخانی مملکت روم تعلق
بپدر که لحت بود منسوب بوده اند حسن جلبی مذکور را بشرف بساط بوس
حضرت پادشاه خاقانی خلد الله تعالی سلطانه ارسال کرد و این آنچه صورت
ترتیب بود کرده شد دیگر شخصی ایلچی نزد امیر معظم ناصر الدین بک دام
دولته بجهت استخلاص امیر اعظم شمس الدولة والدین محمد بک خلصه الله تعالی
ارسال رفت که تحقق کرده جواب بیاورد و دیگر لشکریان چاره کرده شد
که بجهت استخلاص امیر مشار الیه بدان حدود متوجه می شویم خاطر من کل الوجوه
آسوده دارند و جمع دارند که ان شاء الله تعالی که پدرشان را خلاص داده
شود چون خدمت صاحب زاده معظم جلبی وصله الملک دام معظما را کار دعمران
است فرستاده شد و کلیات امور را بمشافهه محول است بوقت
حضور تقریر نماید نیکو استماع نموده بزودی بجواب مشرف فرمایند که
بر الموجب اقدام رود تا که ملاقات بمشرفات شریفه مشرف فرمایند
زیاده چه نویسد که دولت باد بمحمد الملیاس نوع منه

ای صبحدم

ای صبحدم ببین که کجا می فرستمت ۰ نزدیک آفتاب وفا می فرستمت ۰
این سر مهر نامه بدان مهربان رسان ۰ کس را خبر مکن که کجا می فرستمت ۰
بجدید بحضرت جناب جنات مآب مکرمت نصاب خداوندگار اعظم
عمدة اعاظم الامرا مرجع صنادید الکبرا موفی العهد والوفا المؤید بتایید خالق
الارض والسما ۰ جهانداری فریدون فرامیری پادشاه پرور ۰ که قدرش
برگرفت از سر فلک را تاج جباری ۰ علاء الدولة والدین امیر کامکار و کامران
و کامیار خلد الله تعالی سلطانه واوضح علی العالمین برهانه سلامی که خلاصه
اخلاص مخلصانست و مخلص خلاص هر مخلص آنست سلامی که نجوم سما از و منور
و پیامی که نسیم صبا از و معطر باقیا و ز سوق و زجل عمرو عن الطوق بدا بحضرت
جنت حضرت ابلاغ و ایصال و اهدا و انفال می کرد اند توفیق ملاقات
بر احسن الوجه عما قریب میسر و محصل باد بعد الدعاء الفایح والثنا الفایح
انهای رای ممالک آرای را که آفتاب پرواز خواهد از وی نور می کرد اند
که پیشتر ازین جهت عرض اخلاص و سوا خواهی شمه بعز عرض رسانیده درین
وهلت که آن حضرت محبتی قدیمی هر دو خاندان که ارثا و اکتسابا بر موجب
کانهم بنیان مرصوص استحکام یافته است مجدد الخدمت برادر شریف
صدر صاحب معظم عمدة الاعاظم الوری ضابط امور الجمهور مقرب الحضرة
السلطنة الشریفة پیر احمد جلبی لا زال معظما و مکرما ارسال فرموده بودند بمثابه که

انست که مواج در باب اشتیاق و نیازمندی که فرموده اند حق علیم است
وکفی به شهیدا که از طرف این بنده و فرزند اضعاف و آلاف آنست
ان شاء الله که دیدار بر حسب مراد میسر گردد و بدین بی ادبی که می رود عفو
فرمایند امانت خاتون دامت عفتها هزاران سلام و تحیت مطالعه
فرمایند آرزومند عظیم دانند ان شاء الله که دیدار بزودی میسر گردد
و در وقت طلاعات عذرها بانواع خواسته آید همچنان داود و دورن
افزون و نوروز سلام نخوانند مشتاق دانند و الدع سلیمان ملکه خاتون
هزاران سلام نخوانند از بنجانب سلیمان هزاران بندگی می رسانند و آرزومند
باشد که جاوید باد همچنان ملک الخطبا افتخار العلماء ذو البلاغة و الفصاحة
مولانا خطیب زید قدره هزاران سلام و خدمت قبول نمایند

پی السلطان ... سلیمان شاه بن ... نوع منه جواب تعزیت مثال همایون

از بندگی حضرت خداوندگار سم ملک ملوک الامراء فی العالم خسرو آفاق
خلد الله دولته بدین جاریه سید نجیل تمام مطالعه نموده آنچ در باب
واقعه مرحوم معصوم سلطان محمد نور الله قبره فرموده اند مصور گشت
و دیدها گریان و دلها بریان شده و چندان تاسف و تلهف روی نمود که
بوصف نگنجد اما بر سلامتی ذات همایون شکر رب العباد گزارده آمد
امید از حضرت ربوبیت جنان واثق است که آن مرحوم معصوم چندانکه

تشریف فرموده چند روز بحضور عزیزش مشرف گشته و غنایم روزگار
روزگار خود شمرده و محملات را کما هو الحق تقریر فرموده اند بجان و دل اصغا
کرده ثم افتقش امیرزاده مکرم سلالة الاعاظم زعیم الجیوش سنظهار
العساکر علاء الدین علی پاشا بک دام علوه را بدستبوس شریف که آرزوی
جهانیانست بوبانیت بهر نوعی که آنحضرت و بندگی حضرت امارت پناه
چلبی برهان الدولة و الدین اغا الله تعالی انصاره اشارت فرمایند و صوب
بینند و قلع و قمع اعداء مخذول اقدام فرمایند خود بنده مشتاق تر بنفس نفیس
و بمعجزات نبوی و بدولت آنجناب کمر اخلاص و ملازمت در میان جان بسته
بیت کمر بندگی بجان بندم جان کمروار در میان بندم بدستبوس شریف
رسیده آید که در دولت و کامرانی و کامکاری مستدام باد نوع منه
ببری سبحانه و تعالی سایه عالی خاتون ربانی سیدة النساء فی العالم ملکة
الملکات فاتحة المیامن و الخیرات نتیجة العلی و السعادات خدیجة الزمان فاطمة
العصر و الدهر معظمه دامت عصمتها از سر این بنده و فرزند خالی مباد هزاران
بندگی و تحیت دعوات و خدمت که از نسیم آن بوی صفا اید بدان جناب
عالیه ابلاغ می دارد و بدیدار عزیزش که مقصود کلیست آرزومند و مشتاق
میباشد امیداست که توفیق شرف عبودیت بخیر روزی گرداناد علی
رغم العداء بادشاه خلاق انه سمیع و مجیب غرض بجهت خدمت

آنرکه

در تحت تراب خفته باشد خداوندگار بقای عمر طویل ارزانی کناد و این
مصیبت را آخر رزایا و مصایب گرداناد بمنه و جوده همواره از محنت
و ملامتی ذات همایون آگاهی فرمایند تا استظهار و افتخار افزاید زیاده
چه نویسند دولت و کامرانی دایم باد جاریست نوع منه
رقعهٔ شریف از خدمت فرزند اعز قرة العیون شادی جان و سرور دل
امیر یوسف طال بقاه و رزقنی عاجلا لقاه در احسن اوقات و امین ساعات
وارد گشت باعزاز مطالعه کرده بمضمون میمونش اطلاع افتاد در مقابلهٔ آن
هزاران سلام و دعا و اشتیاق ابلاغ گردانیده اعلام میرود که حصهٔ باغ
ولد قاضی قلمشا را خریده شد و بدیوار بنیاد نهاده یک نهر انداخته یکی دیگر
نیت کرده شد که نهاده بعد از آن بار دیگر رفته شود ان شاء الله سبحانه
باغ چنان معمول کرده شد که تا بعید مبارک رفته بهایش زمین و باغ
را که در آنجا که دارد فروخته آورده ادا کرده شود ان شاء الله حق تعالی
تیسیر و آسانی میسر کناد و باز فرزندی غایت غریب است و الا هنوز یک
پر فریز یده و در زیرش سنگ کرده شد نوعی جد کرده زایل شد و باز بالا
بسیار پرها انداخت نیمه شد ان شاء الله بلاتی بدر آید ان شاء الله تعالی
فرزندی نیز عن قریب الایام آمده بدیدار عزیزش سرور دل حاصل شود
ان شاء الله تعالی سعادت دو جهانی حق تعالی میسر کناد آمین یا رب العالمین

والده اویس
فرزند اعظم شیخ دام اقباله سلام بخوانند و بخدمت بندگی ملازمت
کنند و از باغ لاادری خبر فرستاده اند شرف نخست آن بولا را می رنجانند
و زحمتی میدهد رقعه بنویسید بگویید که بهیچ وجه با آن درویش زحمت
ندهد و نرنجاند و بار زحمت نکند که بلا زنت بزودیم … و محمدی سلام بخواند همه
فرزندگان و اهل خانه اش همه سلامتند و حمزه در پیش ماست و بشیخ بگوید
که با آن بدبخت رقعه نوشته سهل نگیرد و همه قوم و تعلقات سلام میفرستند
و باید که رقعهٔ خدمت بشیر چلبی را رفته بدهد و سلام برساند و سلامتی
فرزندی را ارسال نماید حاجی خلیل و دده دعا می فرستند نوع منه
مفرزهٔ شریف گرامی و مراسلهٔ لطیف نامی بندگی امیر معظم ملک الامراء والاعاظم
حاوی صنوف المعالی والمکارم ذو المحامد والمفاخر یگانهٔ آفاق سرور
و سرافراز باستحقاق المخصوص بفضل عنایت الملک الخلاق علاء الدولة والدین
برادر معظم زیدت دولته رسید باعزاز و اکرام و توقیر و احترام تلقی کرده
بمطالعه پیوست بمقابلهٔ آن سلام و تحایا فراوان و ثنا و محمدت بی پایان
مبلغ و مرسل گردانیده اشتیاق و تحنن بلقاء منیر مالا نهایت است اسباب
تلاق علی رغم الفراق بخیر روزی باد بمنه بعده منهی میگرداند که درین
وقت خدمت سید الاکابر مجمع المفاخر لطف الله چلبی دام معظما رسید
و شرایط تهنیت مبارک کناد مهم مبارک بتقدیم رسانید از حسن محبت

والطاف بالانهایت بندکیش اضعاف مثله چون در ما بین طریقهٔ محبت
وولا و مودت ممهد است مرجو که ابواب مراسلات را مفتوح داشته
از سارهٔ سلامتی ذات شریف اعلام بخشیدن تا تسلی خاطر بحصول
موصول کردد بوافی متخلات را بتقریر افتخار الاکابر عمدة الافاخم عزیز بیک
دام عزه تفویض کرده عند الوصول بتوضیح رسانند زیاده اطناب نرفت
دولت و معالی لایزالی باد منه بحر الساقی (مستعد یار) **نوع منه** ازقلم دبیر یگانه
خواجه صدر کبیر مرترا شاید غلامی دست بسته صد دبیر چون امین آن امیری
سلطنت را هم مشیر دست چابوکت نباشد خالی از خیر الکثیر چهرهٔ کلکونهٔ اقبال
صدر بزرکوار و یکانهٔ روزکار ملک الکتاب اکفی الکفاة مفخر الدهاة صاحب العلم
والقلم اشفق الخلایق مبرز الاقران ذو البلاغة والفصاحة صاحب البراعة
والیراعة والی النظم والنثر خواجه باستحقاق انجح الله ما یبتغیه وبلغه ما یرتجیه
از تند باد زمانهٔ دون و روزکار حرون مصون باد تحف تحیت معطر
نسیم و نسخ عبودیت معنبر شمیم بی حد وبی ریب بندهٔ سد بد تبلیغ
داشته ملاقات بخیر باد بواعث ایراد کلام و خلاصهٔ تقدیم ابرام بخدمت
اخوی آنست که اکرچه محبت مخلص را فیما مر من الایام معرفی و مقدمهٔ کستاخی
نبوده است و واسطهٔ وصولی و رابطهٔ مثولی میسر نشده و در جوار
بنده کی جواز مؤانست نیافته اما چون سابقهٔ ازلی درمابین ثابت بوده

چنانک

چنانک حضرت خداوندکار فرموده است جان من و جان ترا پیش ازین
سابقه بوده که کشت آشنا الفت امروز از آن سابقه است کرچه فراموش
شد آنها ترا پس مبنی برین مقدمات واجب لازم دید که سابقهٔ مودت
قدیم را مجدد کردانیده بحکم تواصلوا بالکتب بظهور رسانیده شود چه یکی
امثال این ضعیف را حد آن نیست که با خاطر کلیل تنکتر از دیدهٔ مور دیدهٔ
مار یاد خداوندی کند و لیکن چون بیشتر ازین در کریم نامه که انجا ارسال
فرموده بودند بندهٔ کمینه را بیاد آورده اند که از آن کلمات دل آویز بوی
محبت چون رایحهٔ مشک و عبیر مید مید چکویم جز انکه جزاک الله عنا احسن
الجزاء فی الدنیا والعقبی حقا که از آن وقت عاشق آنحضرت شده شب و روز
بذکر محامد بندکی رطب اللسان می باشد که الاذن یتعشق قبل العین
احیانا امیدوار است که لطف فرموده نظر شفقت را در بارهٔ بنده زاده کان
مبذول داشته لطفها دریغ نفرمایند که عند الله ضایع نماند متوقع است که
اکر سهوی و خطایی رفته باشد بذیل عفو در پوشانیده معذور فرمایند که
العذر عند کرام الناس مقبول زیاده چه ابرام رود سعادت دایم باد
امیدوار است که لطف فرموده در وقت فرصت سلام و بندکی بنده را بخدمت
ملک الامراء والاعاظم مجمع المعالی والمکارم آقای کامران ادام الله معالیه
فرمایند رسانیدن بحر محبة المشتاق (منه با آشنا) **نوع منه** خدمت مفخر المستعدین

فدوة المحققين تاج المقربين ملك التاجرين عماد الدولة والدين معين الاسلام
والمسلمين المخصوص بعون عنايت رب العالمين شعر
هر اما جد عالم بها دين که کند • بر بر ظل کمال تو آفتاب مقام • اعني مولانا و مخدومنا
اولانا حضرت خواجه صدر الدين لا زال في ظلال السعادة سالما منور بانواع
معالي و مزين باصناف معالي حاوي باشارات روح افزا و بشارات
جان آسا بهوا خواهي نفاق از ديوان خانهٔ سعادت بحكم تعز من تشاء
رسيد شعر بوسيدم و بر ديده خون بار نهادم • بپيچيدم و تعويذ دل سوخته کردم
که يعني با آن مرغ ميمون بال مبارک فال بدست افتاد دولت کم شده را يافتم
و از گردون باز دولت و بخت شادمان آمد شعر از نامه رسيده تو چنان
شاد شدم • کز بند هزار محنت آزاد شدم • و ديده رمد ديده چون آثار
آن بشارت را ديد از فرياد اني القي الي کتاب کريم بر آورد شعر
ز اشتياق دست گوهر يار آن تشريف را • گاه بر دل گاه بر سر گاه بر رخ مي نهم
يعلم الله که از نتيجه زلال الفاظش سواد غبطت و شادماني مضاعف گشت
شعر در حال سجده کردم و گفتم هزار شکر کز ياد آن بزرگ فراموش نيستم
واهب العطايا گواه است که ربع مجروح از روايح آن شمايل بوز روح راحت
کلي يافت شعر رقوم کتابک الميمون فاحت • کنور فاح في وقت الصباح
جزاک الله خيرا شعر لطفهاي کني و نيست ترا • باي مردي که عذر آن خواهد •

و از مشاهدهٔ آن غرايب منور ديدهٔ عقل حيران است شعر
ز گونه گونه سخنهاي بکر تازه و تر • ز دست اهل هنر دسته دسته رياحين است •
لشکر اندوه که روي بخرابي بدل آورده بود از مطالعهٔ آن سرمايهٔ شادماني
روي بهزيمت نهاد شعر سلام کالزهر الربيع على الربا • وطرة ورد سوسها ايدي الصبا
سلامي چون نسيم تابان فرخاري و بيابي چون شميم مشک تاتاري چنانک
بر موجب شعر سلام و بندگيهاي فراوان • از اين مسکين بدان خورشيد تابان
سلام طرهٔ مشک تتاري • سلام رنگ گلبرگ بهاري • با تحف اخلاص و دوري
روانه مي کرداند و بغايتي مشتاق حضور خدمت سعادتي مي باشيم که ديدهٔ
خرد از ادراک بدايت آن عاجز است شعر بنامه تمام نتوان داشت شرح قصهٔ شوق
تمام هم نشود شمهٔ بصد طومار • و آرزومندي بشرف خدمت چون مکارم
اخلاق مولوي از حد بيرون است شعر دل خسته با تست و پا بند تست •
ولي ديده سخت آرزومند تست • و شدت فراق بغرة غرا بغايتي رسيده
است که با سالها شمهٔ از آن در عرصهٔ عريض اوهام نگنجد توقع از آن جناب
عالي آنست که اين داعي را فراموش نکنند شعر فراموشي مکن مقصود من آنست
فراموشي چه شرط دوستانست • بعده از آن جانب خير الدين و حسام الدين بر
وصفي الدين سلام قبول فرمايند و عظيم مشتاق شناسند و باقي اگر در مکتوب
خطا باشد معذور دارند که در شب بتعجيل نبشته لم العذر عند کرام الناس

مقبول زياده چه تصديع رود كه در فضل دايم باد بمحمد محبكم الفقير الحقير المحتاج
الى دعواتكم محمد بن حسام غريقاً لا تعظيماً شعر چو دوري از نظرم نامه درج مدار
بود كه جشم من از نقش آن بياسايد شعر مى نبشتم نامه و بر نامه مى بردم حسد
كاين جوابش از من مشتاق ببيند روى دوست • در همت شما و هم حال خوشت
وهم مشغوليم بچيزى خواندن مقصود ديدار شماست ان شاء الله آن نيز در
اسرع اوقات باحسن حالات ميسر مى باشد نوع منه از نامۀ تو ملك
جهان يافت دلم • واز لفظ تو عمر جاودان يافت دلم • دل مرده بدم ولى چو نامه برسيد
از هر حرفى هزار جان يافت دلم • خطاب شريف و كتاب لطيف حضرت
خداوند والد شفيق الشيخ الاستاد بالتحقيق العالم المهتدى العامل المتقى الصدر
المقتدى البر المرتجى منبوع الاصفياء ينبوع الصفاء احد الاقطاب السبعة
من رجال الطريقة قطب نور عليه رحى الحقيقة اوعظ واحفظ من الحسن البصرى
وابى الفيض المصرى اسلك انسك من الجنيد وابن خفيف مع بقية القابه العالية
خواجم لا زال جنابه الاكرم للمجاورين المستجيرين كهفاً ملجاً وصدره الاشرف شفاء
صدور القاصدين سحاباً ثجاجاً كروضة زينتها الازهار وكجنة تجرى من تحتها الانهار
در اسعد ساعات واعز اوقات رسيد بوسيده و بر فرق سر نهاده و بر پاى
تعظيم ايستاده بر مطاوى حيوة بخش آن اطلاع تمام افتاد و آنرا حرز امانى
وطليعۀ شادمانى كاهش چون خاتم سليمانى بدست چپ كاهش چون

تعويذ مصطفوى بدست راست ميدارد تعظيماً وتبجيلاً چون بر صحت ذات
ملك خصال و بر سلامت اخوان وخلان مشتمل بود شكر رب العباد
بواجبى بتقديم پيوست غبطت وسرور موفور حاصل گشت ايزد جل جلاله
وعم نواله سببى كه ملتزم تقبيل انامل شريف باشد بزودى وخرمى مقدر گرداد
وهو على ذلك قدير و بالاجابة جدير اين تحيت و بندگى فى التاسع عشر من شهر
جمادى الاولى عمت ميامن بركاته از دار الملك قونيه حميت عن البلية اعلام
جناب عالى ميسازد الحمد لله كه حمد ربانى و شكر يزدانى واجب ميشود وانتظام
امور و مهمات بر وفق مرام حاصل و صحت و سلامت بيمن همت ايشان
واصل چنانكه بغير از مفارقت ايشان غمى و المى ندارد و در نزديكى از جانب برادر
دلبند شمس الدين محمد سلمه الله تعالى چيثما حل ونزل واقام وارتحل حاجى تهم الدين
وشخصى ديگر آمده و مكتوب عزيز رسانيده از رغبت تمام نموده امير
كبير احمد غازى بك دام معظماً واو را از تسليم مناصب عليه و مراتب سنيه
آن مملكت بهند گيش و از اقامت نمودن او در آن مملكت آگاهى داده اند
و دران باب مشورت نموده اند اين بنده نيز جواب داده ايشانرا ابلاغ
گردانيده پوشيده نماند كه بنده را صدق و نيت و خلوص طويت بر آن
مصمم است كه امسال در موسم عزيمت حجاج بسوى كعبه شريف شرفها الله
وعظمها عزيمت و توجه نمايد متوكلاً على الله و مستغنياً بفضل الله اميدست

که بهمت مبارک اعلی فرمایند و از دعاء خیر فراموش نکنند مامول که بیمن
همتشان مقاصد دینی و دنیوی بحصول موصول کردد ان شاء الله تعالی
و بخدمت برادران اعز اکرم احمد و محمود ابقیهما الله بنا ثنا حسنا سلام و تحیت
فراوان بخوانند و مشتاق دانند و بندکی صدر معظم ولی الایادی والنعم
مولانا سراج الملة والحق والدین حاجی پاشا دام تمکینه و خدمت بلابل
محافل و جوامع احسن خصایل مولانا رضی الدین و مولانا شمس حاجی احمد
و مولانا شمس محمد قرشی خوان و مولانا شمس الدین شیخ احمد و خیر الدین خضر و
نور الدین سلاح و باقی یاران و دوستان یاسرهم و اجمعهم زاد الله قدرهم
وطیب انفاسهم سلام و تحیت قبول فرمایند و اشتیاق را غایت شناسند
و از ذکر خیر فراموش نکنند ملاقات بخیر و زودی مقدر باد زیاده تصدیع
نمی کند والدعا ازید من الاول بل اتم و اکمل عبده المشتاق الی تقبیل
یده العلیا عیسی الفقیر المحتاج غمخوارکی خدمتکاران تیزکی در انجا اند درین
نزدیکی راهها کشته تقدیم رسانیده شود ان شاء الله تعالی والله نوع
منه کتاب کریم متضمن بر بدایع روایح فضل و منتظم از زواهر جواهر
معانی از بندکی حضرت یار رفعت خداوندکار مولانای معظم حبر مفخم خلاصة
الفضلاء المتبحرین وارث منازل الراسخین کاشف المشکلات حلال المعضلات
اسبغ الله ظله علی کافة المسلمین ورود یافت نفحات راحات مشام

روح پیوست و بر سلامتی ذات همایون آنحضرت شکرها کزارده شد
مراجعت فرموده اند که موکب همایون مبارک به آنجا که شرف وصول فرموده است
معلوم کشت اهلا و سهلا و مرحبا شاد آمدند جای این بنده مخلص نیز مطالعه طلعت
غراء آنجناب بغایت متعطش و متحسر می بود از غایت لطف بود که
بدان دیار تشریف فرموده اند کفایه مهم روی نموده است ان شاء الله
آن کار را کزارده بعد از آن بدستبوس اشرف شافه مستسعد بندکی کشته
آن سعادت را از غنایم روزکار خود شمرد و بدان مستظهر و مفتخر کردد و همانا
تا رسیدن این بنده مخلص در آنجا که اقامت فرمایند دیکر چه مباسطت بود
سایه عالیشان پاینده باد ان شاء الله تعالی برحمته نوع منه
خدمت برادر امیر معظم جامع المحاسن والشیم علیبک چلبی ادام الله معالیه
بسلام و اشتیاق مخصوص بوده معلوم دانند که مکتوب فرستاده است
هرچه در باب کذشتن محمد چلبی کرتیجی نموده اند مبرهن کشت باز کیفیت
احوال و اوضاع لمحققا استعلام نمایند و دیکر در باب مردم طرسوس
کفته است پیشتر ازین بیست نفر نوشته شد پانزده نفر قطع کرده شد
و برای ده نیز حکم داده شد که مقبل دعیره و هیچ آفریده تعرض نرسانند
و هرکاه که انجای استحکام پذیرد آن پانزده نیز سهلت کذاشته شود و برای
مکتوبات املاک موقوف است اینجانب نیز درین نزدیکی بدر خواهم آمدن و چکونه

خاطر وی خوش باشد چنان کرده شود ان شاء الله تعالی و آن مقبل که در
اقسرای می نشیند جز از تفحص و اعلام اخبار چه کار دارد او را ختم کند که هر
چگونه کی باشد تحقیق اخبار را استعلام نماید **نوع منه** مثال عالی
از بندگی خداوند والدهٔ معظمه ولیة الانعام سلطان الخواتین مخدرة الزمان
خدیجة الدوران اسبغ الله علینا ظلها چون الهام ربانی رسید بوسیده
و بر دیده نهاده شرف روزگار خود دانسته بمطالعه رسانید اشارتی
که در باب عیادت فرزند دولت خاتون فرموده اند معلوم شده مباهات
افزود و مفتخر گشت ای والله از حسن شفقت و مرحمت ایشان دریغ ایشان
غریب و عجیب نیست حق تعالی سایهٔ عاطفت شما از سر این دختر و باقی
فرزندان خالی مکناد بالنبی و آله بیش از این رنجور شده بود و چون از
ما لتوآ ملهم قدری نیک بود در آخر که بشهر رفت و آمد هم خوش شد در ما بین
خبط غذا کرد نکس ظاهر گشته دو روز در زحمت بود اما بیمن همت عالی
ایشان عرق آمد و چشم باز کرد و این ساعت نیک است چنانک کودکی ارسال
گردانید که حکیم را باز گردانند و نباید همواره در امان ضمان رحمان باد دیگر خالهٔ
خاتون و عروس خاتون و خواهر مقبله کیرا خاتون و عایشه خاتون صانهم الله
تعالی سلام و خدمت قبول فرمایند که بهمت و دعاء ایشان فرزند دولت صحت
یافت ملازمان با سر هم سلام بخوانند سید الصدور و عمدة الکفاة ملک الاشراف

شمس

شمس الدین چلبی دام صدره خدمت قبول فرمایند فرزند آن بجگکی زمین بوس بجا
رسانیدند تهمان ملکها ای والله از شفقت و مسلمانی آن خدمت هزار چندان
عمرش دراز باد کاتب خلیفه بندگی رسانید خاطر مبارک شما از پرسان
است از این صدر روستر ور جهان مرحوم امیر شمس الدین رحمه الله کی دلها
ریش و جگرها کباب گشت الحکم لله الواحد القهار خدای تعالی خداوند بابای
اعظم را و شما را با فرزندان و اقربا و خول و خدم عمر بسیار دهاد و صبری
جمیل روزی دارد خدمت شمس الدین از سر لطف بخدمت خاتون معظمه تفهیم
گرداند ثواب باشد **نوع منه** فرزند امیر مکرم و فرزانهٔ خطیر معزز و محترم
ثمرهٔ دوحة الاقبال المخصوص بعنایة الملک المتعال اسحاق طول الله عمره بمراحم
شاهانه اختصاص یافته معلوم داند که درین وقت مکتوب فرستاده سلامتی
فرزندی اعلام نموده است تسلیات کلی بحصول پیوست و اخبار اولاد
دلغادر را نیز بیان کرده است مبین گشت باید که باز اخباری بظهور آید
متواتر اعلام نماید و بتلاوت قرآن مجید اشتغال تام نماید که در برکت آن عمر در
برخورداری ممتع باد بالنبی و آله الکرام زیاده چه تاکید رود و السلام **نوع منه**
فرزند امیر اعظم و یگانهٔ خطیر اکرم افتخار و عمدة الملوک فی العالم المخصوص بعنایت
خالق النور و الظلم غیاث الدولة و الدین محمد طول الله عمره بمرحمت باد شاهانه
اختصاص یافته معلوم داند که مکتوب فرستاده خبر غارت ترکمان مخذول

اعلام نموده است مفهوم و مبین شد درین وقت می باید که پیش فرستاده
کیفیت احوال ایشان را تحقیق دانسته بدینجانب استعلام نماید اگر این وقت
بر سر ایشان رفتن آسان است دیده باشد وگرنه درین ایام ممکن نباشد
چند روزی دیگر تاخیر کردن می باید ان شاء الله العزیز در هنگام اقدام نموده
باشد زیاده تاکید و سپارش محتاج نباشد عمر بسعادت ممتع باد بمنه نوع من
مشرفه شریفه و ملاطفه لطیفه از حضرت عالیه جهان پناهی احب الانب
دوران عظم الله جلال قدرت لا زال عالیا رسید و بر سر نهاد و بر عیون جان
بین مالید و بر مضمون میمونش اطلاع و وقوف حاصل شد ای وانه چه
بدبعث از ان شاه و شاهزاده کارهای بزرگانه تا جهان بود چنان بود ست
اللهم زید معه از اول انعام شما و از آخر انعام شما سالهای بسیار برای این
محبان و غریبان مستدام باشید محمد و آله و دیگر عرضه میرود که حال صحیفه
الدعا مستعجل بود یک فوتی جوارش عنایت تحفة الفقیر حضرت امید است
که در محل قبول باشد و عذر خواهی قبول فرمایند زیاده اطناب بر فتن عمر
و دولت و پادشاهی تا ابد الدهر پاینده باد بحق حقه علی خلقه تمت الاجوبة

الفصل الخامس فی ذکر الاحکام حکم نافذ همایون و برلیغ
میمون بر انجملت بصدور پیوست که دارنده علامت شریف فلان آذ جمیع
عوارضات دیوانی معاف و مسلم فرموده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده

اورا

اورا مانع و مزاحم نشوند تا بفراغت تمام بمسلمی مشغول گشته حکام و نواب
و متصرفان ولایت فلان مشار الیه را از جمله عوارض مثل عشر و نزل و قجور
و غیرهم مسلم دانند و چیزی نطلبند و نستانند والا مستوجب عتاب و عقاب
خواهد بود تا دانند مطالعان بر نجملت رونده اعتماد بر علامت اعلی و اشرف
واجب و لازم دانند نوع من حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی برد شت
دارنده ابراهیم فلد چپش داده شد مبنی بر آنکه مذکور از قدیم الایام تا این
نایب مرد مسلم بوده است درین وقت بدرگاه اینجانب آمده از ضرورت
و قلت حال خود عرضه داشت معلوم گشت که بخدمت مسلمی و بیکار رعایا
طاقت نداشته بعد الیوم ویرا از نسخه مسلمی بدر آورده بر عتیق دیه فلان
مقرر گردانیده شد و هر عوارضات و اخراجات و تکالیف دیوانی که صادر
می شود او نیز علی قدر بالوسع والطاقه در میان رعایای دیه مذکور حرمت
کند نواب و حکام و کدخدایان و کارداران ولایت نکیت و برا مانع نشوند
و متعرض وی نباشند مطالعان بر نجملت رونده نوع دیگر حکام و نواب
و متصرفان و بیتیکچیان قیصریه و مباشران اوقاف آنجا بدانند که چون مشیخت
و تولیت اوقاف خانقاه ابو الخیرات و الحسنات سعید شهید الحاج چلبی
سمکی طیب الله ثراه بر موجب تمسکات شرعی و احکام حکام ماقبل امثله
دیوانی بنام مرحوم مغفور شمس الدین محمد حافظ که برادر زاده اوست

مقرر و مفوض بوده درین وقت فرزند خلف و مفخر الاکابر مقبول العلما
حسام الدین حسین دام علاه عرض داشته التماس امضا نمود بدان سبب
این مکتوب در قلم آمد چنانک از قدیم الایام اباً عن جدٍ شیخی و تولیت خانقاه
و اوقاف آن ارثاً و اکتساباً بدو منسوبست بر همان قرار مقرر دانسته
تغییر و تبدیل بدان راه ندهند مانع و معارض نکردند محصولات اوقاف
آن بقعهٔ شریف مصرف مشار الیه کدارند تا بفراغت متصرف بوده بر موجب
شرط واقف علیه الرحمه مصب استحقاق رسانند برین موجب

ده قرابیرمان بانصاف — ده داقه اعلاه — ده بیلوبرلیت بانصف — ده کارکیاغ — ده ارکلاد

اعیان و اهالی قیصریه و اصحاب باغات انجا دو پاره باغ که در ناحیت
بیلوبران از راه ملکیت بمولانا حسام الدین مشار الیه تعلق بوده بنسبت
سایر ایشان از دو پاره باغ او چیزی نطلبند معاف و مسلم شناسند درین
جملت روند اعتماد نمایند نوع منه حکام و نواب و متصرفان
اقرا و ایو تحصار و سالمه بدانند که درین وقت سید الامرا اوغلجه بهادر
نمود که متوجهات دیوانی املاک برویست روجه مصالح قلعه و مستحفظان
دوک حصار بموجب حکم یرلیغ و التمغا امرای ماضی و مکتوبات حکام مقدم
نهاده اند و پیش ازین در اهتمام حاورجی آغا بوده واکنون در اهتمام اوست
و احکام‌ها و حکام در دست دارد از ما التماس امضا نمود بدان سبب این مکتوب

در قلم

در قلم آمد تا بموجب احکامی که در دست دارد بتقدیم رسانند و از آن تجاوز
ننمایند و اهمال نورزند برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریراً فی سنة کذا و کذا
نوع منه حکم نافذ انفذ الله تعالی بر زید بن بدر الدین محمود بر الجت
صادر شد که درین وقت او را منصب معرفی را ارزانی داشتیم مقرر فرموده شد
که بعد الیوم در میان جماعت تکیه خدمات معرفی را بجای آورد و چون
آن خدمت را بتقدیم رسانید شود از عوارضات و تکالیف دیوانی و اخراجات
چنانک پدرش معاف و مسلم بوده است و نیز بر همان قرار مسلم باشد هیچ
آفریده مزاحم و ممانع نشود و مطالعان بر تحملوندرا اعتماد بعلامت شریف
نمایند نوع منه حکم نافذ لازال نافذا بر دست دارنده مولانا عبد الرحمن
ولد صبحی فقیه
فقیه فرمودیم که مردی فقیه و دعاگوی است من بعد الیوم از مجموع عوارضات
دیوانی و اخراجات سایر معاف و مسلم باشد هیچ آفریده کائناً من کان از نواب
و سپاهیان آن دیه و متصرفان اموال ولایت نکیده مثل عشر و نزل و قجور
و تبقور و بیامه و جوز و غیرهم نطلبند و نستانند تا بفراغت تمام بدعای دوام
دولت پادشاهی ما مواظبت نماید مطالعان برین جملت روند و اعتماد بر علامت
همایون ما لازم و واجب دانند تحریراً فی سنة کذا و کذا نوع منه
درین وقت حکم صادر شد که نواب و حکام و تنقاولان و کدخدایان ولایت
ابصار از خدمت مفخر الائمة قدوة الامة مولانا عبد الرحمن دام فضله مثل اخراجات

وتکلیفات چیزی نطلبند و تعرض نرسانند که بفراغت حال بطلب علم و بدعا
گوی دوام دولت مشغول شود و مطالعه کنند کان چون بعلامت همایون
موشح کردد اعتماد نمایند نوع منه شرف الدین ساوجی و عثمان
الدین محمود و مظفر الدین شادی و متصرفان ممالک روم بدانند که چون
ازین مبلغ یکهزار دینار رایج ازمال و متوجهات آنجا بنام تاج الدین
علی بیک که بر سر معدن لولوه می بوده مقرر بوده است و بعد از آن
حکم یرلیغ بالتون تمغا نافذ شده که از ابتدای سنه عشرین خانی از جهت
سه هزار دینار رایج که بنام امرای معادن ممالک روم مقرر است هر سال
مبلغ یکهزار دینار رایج جهت اخراجات او مجری دارند درین وقت بنا
حکم یرلیغ بالتون تمغا ضمن نفاذ یافت که بقرار از ابتدای سنه ثلث عشرین
خانی هر سال از جهت سه هزار دینار که بنام امرای معادن روم مقرر است
مبلغ یکهزار دینار رایج بدو مجری دارند و قصور و احتباس بدان راه ندهند
برین جمله روند و چون بعلامت دیوانی موکد شده بالتون تمغا همایون
موشح کردد اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا بقرا باغ نوع منه توشمالان
و حکام و نواب و متصرفان و بتیکچیان قیصریه بدانند که درین وقت نمودند که
اراضی چند بناحیت قراطاش معروف بقرطجه و ویران تابع دیه داود اعلانی
است از اعالی آنجا که بوقف خانقاه مرحوم ناصر الدین سمکی تعلق دارد و

شرعی بذکر آن ناطق این مکتوب در قلم آمد تا بموجب وثیقه شرعی تعلق داشته
بگذارند که هیچ آفریده بتخصیص رعایای آن داود اعلانی و غیرهم تا شروع
در آنجا مدخل نسازند و مداخل نکنند و رعایای آنجا بجماعت نگیرند و درین
باب تقصیری ننمایند و محتاج باعاده سفارش نگردانند برین جمله
روند اعتماد نمایند کتب فی التاسع من شهر جمادی الاولی سنه ثلث و خمسین
و ثمانمایه نوع منه حکم نافذ و آمر نفاذ بر دست سید الخبازین
عبد الرزاق خباز بر آنجملت داده شد که بعد الیوم رواتب شولان
و خوان خاصه آنجانب را در عهده خود دارد و هر روز بر موجب راتب خاصه
و سرای عالیه و خورش غلمان خزانه و علوفه قصاد و ارباب برات
جواب گوید و محاسبه خود را وقتی که سال تمام کردد بدیوان عالی عرضه
دارد و هیچ کس از خدام و غلمان و قراشان و قوقان و یرا زحمت ندهد
و برات و بی یافته از وی چیزی نطلبند و نستانند و چون این مهم را
باتمام رسانیده باشد در مدت یکسال مبلغ پانصد جامگی وی باشد
و قصور و نی فتور و تصرف نماید مطالعان برین جمله روند اعتماد نمایند
تحریرا فی یوم الاحد غره شهر ربیع الاول سنه سبع و اربعین و ثمانمایه نوع منه
حکام و نواب و متصرفان و بتیکچیان و اعیان و کدخدایان نکیده بدانند که
درین وقت نمودند که مفخر الفتوة و النخاوة آخی مصلح الدین و آخی پاشا

وام بر کهنها آمنکات قدیم دارند در دست داشته بر سبیل سرکله و ادرار
بایشان رسیده است بدان سبب این مکتوب قلم آمد می باید که باز بر
همان قرار مقرر و مجری دارند هیچ آفریده در میان ایشان در نیاید که فارغ
البال صادر و وارد که آنجا رسند باخراجات خود متصرف شده باشند که
درین باب تقصیری ننمایند برین جملت روند اعتماد نمایند تحریراً فی سنه
کذا و کذا نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی بر دست دارنده حاجی
ولد همایون داده شد مبنی بر آنکه درین وقت اندرون باروی
قصبهٔ قلعه از بیت المال یکپاره زمین خریده است می باید که هیچ
آفریده کاینا من کان ویرا نزاع نکند زحمت و تعرض نرسانند تا بفراغ بال
در فاهیت حال متصرف بوده زراعت و عمارت کند حکام و نواب و متصرفان
بیت المال بوی مدخل نسازند و تعلق نورزند مطالعه کنندگان برین
جملت روند و اعتماد بر علامت شریف لازم دانند تحریراً فی سنه اثنی و [illegible]
نوع منه حکم نافذ بر دست افتخار الفقها مولانا خلیل فقیه بر الجملت
بصد و ربیوبیت که در ولایت [illegible] و هر قلعه هرجا که باشد از حکام و نواب
و متصرفان و دیوان اغنام و براه مدخل نسازد و از جمیع عوارضات دیوانی
معاف و مسلم دارند تا بفراغت بدعای دوام دولت اینجانب مواظبت
نماید مطالعان برین جملت روند و اعتماد کلی نمایند تحریراً فی سنه کذا و کذا

نوع

نوع منه حکم نافذ بر دست حزاوان لار نوع بر الجملت صادر شد
که هیچ آفریده از امرا و نواب و سایر سپاهیان ایشان از کار سخره نکنند و از
طرف اینجانب نیز بدیشان سخره نشود و هر کاری که بکنند با اجرت
شود و محتسب نیز ایشان را مدخل نسازد کاینا من کان ازین حکم تجاوز و تخلف
نکنند مطالعان برین جملت روند و اعتماد نمایند نوع منه حکم نافذ
لازال نافذاً بر دست دارنده سید الائمه مولانا علاء الدین دام فضله
داده شد که مردی دعاگوی و طالب علم بوده است می باید که بعد الیوم
هیچ آفریده از وی چیزی طلب ندارند مثل یا غیله و غیره از خرمن و غنم و بقر
مثل عشر و بملیک و حق غنم نستانند و تعرض نرسانند و باغی که از ملک
در تحت تصرف وی دارد چیزی نطلبند و زحمت ندهند تا بفراغت
تمام بدعای دوام دولت ما مواظبت نماید مطالعان برین جملت روند
و اعتماد بر علامت شریف لازم دانند حرر فی شهر ربیع الآخر سنه اثنی و خمسین و ثمانمایه
نوع منه درین وقت عمدهٔ [illegible] مولانا نور الدین [illegible] رحمه الله
[illegible] عرض نمودند که در باب دویست دینار ادرار در میان ایشان منازعت
است اکنون استفتا حاصل کرده اند که از الجمله ششصد و هشتاد و شش
عدد پسران آن و پانصد چهارده عدد دختران آن تصرف نمایند بر موجب
مثال دیوانی صدور [illegible] که بر وفق امر شریعت چنانکه در استفتا

معین شده است مبلغ مذکور را هر یکی حصهٔ خویش متصرف شوند و بر
یکدیگر حیف نکنند اگر تجاوز نمایند حکام و معتمدان عکس نموده حق بمستحق
رسانند و بر جملت رعایا اعتماد نمایند **نوع منه** درین وقت امیر
سپهسالار کبیر سید الامرا و الاکابر قدوة الاماجد اسد الدین اینام الغ
بلکا امیر حاجب بک دامت رفعته عرضه داشت کی دیه لدربیسون در ولایت نکیده
بملکیت بدو تعلق دارد و ورثهٔ موسی ولد ساغرچی بظلم و تعدی بدست
فرو گرفته اند و تصرف میکنند و پیش ازین نوبتی دیگر این قضیه در خدمت
امیر یاجار در بحث افتاده بود و بشرع حوالت کرده است اکنون بشرع
نمی آیند و تمردی میکنند مثال دیوانی صدور یافت که اگر چنین باشد ورثهٔ
موسی مذکور را بشرع مقابل شوند و آن دیه مدخل نسازند و باندک و
بسیار تصرفی ننمایند و چون بشرع مقابل کردند بر هر که مقرر شود تصرف
نمایند برین جملت روند والبته تجاوز نکنند و باعتماد موقوف کردانند
ان شاء الله تعالی کتب فی ثامن شهر رجب المرجب کذا و کذا **نوع منه**
توقیع همایون و حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی برین جملت بصدور رسید
مبنی بر آنک دیه بلاعضون ملک مشروع مفخر الامرا و الاکابر رضی الحضرة
العلیا مؤتمن الملوک و السلاطین کدخدا مکرم عبد الرحمن بک دام علوه بوده
درین وقت دیوانی دیه مذکور را نیز بنام مشار الیه ارزانی دیده مقرر

ومفوض

ومفوض کردانیده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف خود داشته می باید که
هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان و بتکچیان محروسه نکیده حماها الله
تعالی عن المکین و کاینا من کان ویرا مانع نشود و معارض نکردد و کدخدایان
و متصرفان ولایت ملندز او را از جمیع عوارضات و تکالیف دیوانی
معاف و مسلم دانند و از ناحیت ملندز نشمرند و دعوی شریکی نکنند
و بوجه من الوجوه مداخلت ننمایند و هر کی ازین حکم تجاوز نماید و تخلف
ورزد لعنت خدای تعالی و رسول و ملایکه کلهم اجمعین بروی باشد مطالعه
کنندگان برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اواخر شهر ربیع الآخر سنة اثنی
و اربعین و ثمانمایه **نوع منه** سبب تحریر میمون و موجب تسطیر همایون
آنست که درین وقت دارندهٔ علامت شریف کنعان خباز چند پاره زمین
خود را برای فقرا و مساکین و ابنای سبیل حسبة لله تعالی و طلبا لثواب الجزیل
وقف کرده است و بجهت آینده و رونده بنیاد زاویه و اساس بقعهٔ
درویشانه اقدام نموده هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان و کارداران
مرقلیه جمیع [illegible] ویرا مانع نشود و وجهی نستانند و آن زمینهای
مذکوره را از جمیع عوارضات و اخراجات و تکالیف دیوانی معاف و مسلم
دارند و بوجه من الوجوه از آن زمینها که در وقفیه مذکور و مندرج است
چیزی نطلبند و نزل نستانند و مداخلت ننمایند تا بفراغ بال منتظم الحال

دران بقعهٔ مذکوره قیام نموده و با آینده و رونده بالوسع والطاقه خدمت
کند و بدعاء دوام دولت روزافزون اینجانب مشغول شود و چون علامت
شریف لازم دانند تحریرا فی اواخر شهر محرم الحرام سنه کذا وکذا **نوع منه**
درین وقت خادم الفقراء والمشایخ حسن ولد شیخ در موضع آقبوک
زاویهٔ بوالفقیری و گوشهٔ توکلی بنیاد کرده حسبة لله وطلبا لوجه الله تا دران
بقعهٔ فقیرانه با آینده و رونده بالوسع والطاقه خدمت خواهد کرد بدان
سبب این مکتوب در قلم آمد که بعد الیوم هیچ آفریده او را دخل نسازد و تعرض
ننماید تا بکجفت عامل و در موضع آقبوک و ابرق زراعت و حراثت کرده کار
کند و یکنفر شریک نیز از بیرون بیاورد که آن بکجفت عامل و برات کرده
بجنبانند و چون این مهم را برین منوال بتقدیم رسانیده باشد نواب و کدخدایان
و بکجیان و متصرفان خاصهٔ آقبوک و ابرق و برا مانع نشوند و مزاحم نگردند
و از اخراجات و تکالیف دیوانی معاف و مسلم دارند تا بفراغ بال و مرفه الحال
دران بقعهٔ مذکوره متمکن گشته و بدعاء دوام دولت روزافزون ما
مشغول شده مواظبت نماید مطالعان برین جملت روند و اعتماد نمایند
تحریرا فی اوایل شهر رجب المرجب سنه احدی وخمسین وثمانمایه **نوع منه**
حکم نافذ بر آن جملت صادر شد که محصول مجموع اوقاف مدارس و مساجد
و بقاع محروسه کیخ و مرقلیه را بیشتر از رقبه و عمارت مرمت بهیچ وجه

چیزی ستانند بجهة و یک اقچه تصرف نکنند تا بعد از اتمام رقبه متصرف
شوند و غلات و دخل دیههای که بوقف مدارس و مساجد و بقاع تعلق
دارد و نیز دستور مدرس و امام و مشایخ و خورند کان تیمار و سپاهیان
و رندارند بلکه مردمان ایشان نیز با شحنهٔ سپاهی حاضر آید با هم بکیر متفق
شده درو آرند و هیچ کس ازین حکم تجاوز نکند و مخالفت ننماید و الا معاتب
و معاقب خواهد بود تا دانند و خرمنهای مزرعهٔ خولنب نیز در جای خود نهاده
حاصل کنند و بجای دیگر نبرند مطالعان برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه
کذا وکذا **نوع منه** حکام و نواب و گماشتکان محروسه ارخناک و ولایة
بدانند که درین وقت خدمت مولانا مکرم فخر الائمة والاصحاب سنان الدین
خواجه یوسف ادام الله برکته از قدیم الایام در مسجد دیه فلان بر امامت مشغول
بوده و تمسکات که در دست دارد بدرگاه اعلا عرضه نموده التماس امضا
توقیع کرد بدان سبب این مکتوب در قلم آمد که بعد الیوم باز برهمان قرار دران
شغل خطیر مشغول باشد هیچ آفریده از وجه عشر و نزل و تکالیف دیوانی چیزی
طلب نکند و زحمت نرساند تا دران بقعهٔ مبارکه در اوقات صلوات
خمس بدعاء دوام دولت ما مواظبت نماید مطالعان برین جملت روند
و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا وکذا **نوع منه** مثال شریف شرفه الله
تعالی بر دست سید الائمة علی بر آن جملت صادر شد که احکام امراء ماضی را

رحمهم الله تعالی بدرگاه معلا آورده امضا او را استدعا نمود اکنون بنا بر آن
این حکم نافذ بقلم آمد که او در موضع طیانه امام بوده از جمیع عوارضات و تکالیف
دیوانی معاف و مسلم و از سلامی نیز بهم امین باشد هیچ آفریده او را بوجه من الوجوه
مدخل نسازد و مطالبه ننماید تا بفراغ بال دعا دوام دولت بجای آورد
کاینا من کان ازین حکم همایون بجا ورنکند مطالعان بر نحجلت روند اعتماد
نمایند تحریرا فی سنه کذا **نوع منه** بر موجب حکم حضرت سلطنت
پناه خلد الله تعالی سلطنته و ابدت مملکته حکم نافذ انفذ الله تعالی بر دست
دارنده سید الایمه والفقها مولانا علی قاضی کلیه حصار داده شد که بعد
الیوم هیچ آفریده از آسیابهاء او که در قصبه بور بوده است چیزی نطلبند
و نستانند و بوجه من الوجوه مدخل نسازند نواب و کدخدایان و کارداران
بور قطعا سخن نگویند زحمت و تعرض نرسانند تا بفراغت تمام بدعا دوام دولت
اینجانب مشغول گشته مداومت نماید مطالعه کنندگان بر نحجلت روند و اعتماد
بر علامت شریف لازم و واجب شمرند حرر فی سنه کذا و کذا **نوع منه**
حکم نافذ انفذ الله تعالی بر انجلت صادر شد که سید للث امیر ذالنون
زیدت برکته بدرگاه معلا آمد احکام امرای ماضی را رحمهم الله بعز عرض رسانید
بواسطه آن درین وقت او را فرموده شد از قدیم الایام چنانکه می بوده
است بعد الیوم نیز بر همان قرار شود کاینا من کان او را تعدی و تعارض

نکند

نکند تا بفراغت تمام بدرویشی خود اشتغال نموده بدعای دوام دولت
اینجانب مشغول شود و مطالعان بر نحجلت روند اعتماد بر علامت شریف لازم
و واجب دانند تحریرا فی سنه کذا و کذا **نوع منه صورت حساب کرده**
سبب تحریر و موجب تسطیر آنست که در عهده شیخ باشا از متوجهات
خلیل بک مبلغ ششصد هشتاد سکه از بهاء غله و مبلغ دویست سکه از
بزر خانه شهر و غیره میبوده است باجازت حضرت امارت پناه خلدت
معدلته آمده محاسبه کرده بهر وجهی را از مرحوم خلیل بک برات عرضه نمود
بگواهان محل قبول افتاد بدین سبب این حسب کرده بدست مذکور شیخ
باشا داده شد که بعد الیوم هیچ کس درین معنی بوی منازعه ننماید که این
مبلغ را تمام ادا کرده است نوادا بندا اعتماد بر علامت لازم شمرند تحریرا فی التاریخ
شهر جمادی الآخر سنه خمس ثلثین و ثمانمایه کتب ــــــ
شیخ عبد حضور عثمان آغا — بگواهی حاجی آغا — بگواهی ابن گوسه
بگواهی ابن مصطفی — بگواهی علیشاه — **نوع منه** درین وقت محاسبه دارنده
علامت شریف عبد الرزاق خبازار المحضور مفاخر الکرام سید الاماجد
الرحمانک و نکربور شل اغا و باقی اصحاب دیوان ادام الله تمکینهم و بده الخراجات
که نموده شد بمحل قبول افتاده بر آن سبب این حساب کرده بدست مذکور
بر سبیل تمسک داده شد که از ابتدای شهر جمادی الاولی سنه سبع و اربعین
و ثمانمایه الی آخر شهر ذی الحجه سنه منه واجب هشت ماهه چنانکه مقدار دویست

نمد کندم که بمد کلمه ستنده است بوجه راتب خوان خاصه و مصالح شولان
و سایر اخراجات آینده و رونده رسانیده ادا کرده است بعد از آن مقدار
هشت نیم مد کندم در عهدهٔ مذکور باقی مانده است و راتبر مبلغ مجدد مذکور
قطع کرده بوده‌اند بتحویل خزانهٔ عامرهٔ اینجانب حواله گشت بعد الیوم هیچ آفریده از
حکام و نواب و محاسبان از وی چیزی نطلبند و زحمت نرسانند مطالعان بدین
جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **نوع منه** سبب تحریر
و موجب تسطیر آنست که وجه بوری فی تاریخ سنه ثلث و خمسین و ثمانمایه در عهدهٔ
افتخار الاعیان حسین کدخدا مبلغ هزار نهصد و چهل سکه بوده و از آن مبلغ باقی حواله
اینجانب مبلغ هزار ششصد هفتاد و سه سکه واصل گشت باقی مانده بود در عهدهٔ
حسین مذکور دویست و شصت و هفت سکه باقی مذکور را بارباب دیوان
و غیره بحکم اینجانب جواب گوید مطالعه کنند کاین مثال همایون بر نحو مذکور اعتماد
نمایند تحریرا فی اوایل صفر المیمون سنه ثلث و خمسین و ثمانمایه **نوع منه**
حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی برانجملت بصدور رسید مبنی بر آنکه بعد الیوم
از وجه فینوس هیچ آفریده کاینا من کان چیزی نطلبند زحمت و تعرض نرسانند
مثل عوارضات و مصادرات دیوانی نستانند کدخدایان ناحیت
ملند زمدخل نسازند و منازعت ننمایند که تا این غایت منزعج و متفرق شده
است از زحمات دیوانی و مصادرات که دیده است متمنی دارند باز بوطن

مالوف

مالوف خود شان مجتمع گشته بزراعت و حراثت اشتغال نمایند مطالعان
بر مضمون هذا اعتماد نمایند **نوع منه** حکم نافذ میمون و مرسوم جاری همایون
برانجملت بصدور رسید مبنی بر آنکه درین وقت جماعت اتراک کاوزوجات
تیرق که از قدیم الزمان قبیلهٔ اولاد قصون بوده بمقتضی الشباب قصد التجاء
ابراهیم بک ولد مرحوم خلیل بک ارزلی [illegible] متصرف گرده و چنانکه خلیل بک
متصرف بود مشارالیه نیز بر همان قرار تصرف نماید و جمیع قوم که درین
ولایت متفرق شده بوده در پهلوی هر کسی که باشد بنام قصون مذکور
در حوزهٔ حصول خود آورد و هیچ آفریده از نواب و حکام و متصرفان ولایت
نکیره و کاینا من کان بوجه من الوجوه وی را نزاع نکند و مدخل نماید تا بفراغت
تمام بخدمت بیکار همایون و ملازمت بندگی قیام نماید با جمیع او نوکران مواظبت
کند و ثمرهٔ اخلاص و هواداری بظهور و ایضاح رسانیده تا بمزید عنایت
و مرحمت پادشاهی مترصد و مترقب بوده منتفع گردد ان شاء الله تعالی و چون
بتوقیع میمون مزین و موکد گردد مطالعان بر انجملت روند و اعتماد بر علامت
شریف لازم شمرند تحریرا فی شهر فلان سنه کذا و کذا **نوع منه** بر موجب
حکم نافذ مرحوم مغفور پدرم نور الله قبره این مثال شریف صادر شد که
اولاد بیان از قدیم العهد والزمان خواص ما بوده‌اند باید که هیچ آفریده از عساکر
منصوره نصرهم الله تعالی و آزانیده و رونده از قوم و قبیلهٔ شان چیزی نستانند

و تعدی و تعرض نرسانند و هرچه لاچین از تیمار ایشان بستده است باز مسترد
گردانند و قوم و تعلقات او در وطن مالوفشان متمکن شوند و تعلقات او
در مزرعه کنیه جمع شده اند کسی ایشان را زحمت ندهد که متفرع و متفرق
نشوند و جماعت کونیه را نیز بدیشان فرموده شد تا دانند مطالعان
برین جملت روند اعتماد بر علامت شریف کالازم و واجب دانند تحریرا
فی اوایل شهر ربیع الآخر سنه [illegible] نوع منه حکم نافذ میمون انفذه
الله تعالی بر دست سید القبایل والعشایر ولد شمسون بر آنجملت صادر شد که
هر آن که از جماعت ولد شمسون متفرع و متفرق گشته اند باز بوطن مالوفشان
بیایند [illegible] و عمرو نور زند و محمد ولد فلان نیز هیچ آفریده او را مانع و منازع
و معارض نگردد و از این حکم تجاوز و تخلف ننماید و الا بعتاب و عقاب مستحق
خواهد بود تا دانند مطالعان برینجملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه
کذا و کذا نوع منه بر موجب احکام و تمسکات امراء ماضی رحمهم الله
تعالی حکم نافذ بر دست دارنده افتخار الاجناد محمد ولد یوسف داده شد مبنی
بر آنکه قوم و تعلقات او در هر جا که باشد جمع کرده بحوزه تصرف خود آورده
حقوق دیوانی و طیارات ایشان را بر عادت قدیم چنانچه آبا و اجداد او تصرف
می کرده اند مذکور نیز بر همان قرار متصرف گردد و حکام و نواب و متصرفان و
محصلان اغنام و یام مدخل نسازند و تعرض نرسانند تا بفراغت تمام بلوازم

بندگی اینجانب مواظبت نماید کنجی و کوکلار نافذ کور بنزد خود آورده هیچ
آفریده مانع نشوند و فرموده شد تا دانند مطالعان برینجملت روند و اعتماد
نمایند تحریرا فی اواسط ذی القعدة الحرام سنه خمس و [illegible] نوع منه
حکم نافذ انفذه الله تعالی برآنجملت بنفاذ پیوست که درین وقت رعایاء دیه
ایلمیه بدرگاه معلا آمدند از عجز و ضرورت و قلت احوال خودشان اعلام
نمودند از سبب جمات و مصادرات و عوارضات دیوانی مختل الحال
شده و پراکنده گشته اند از سویت احوال ایشان مبلغ سه عدد بدیشان
بخشیده و مسامحه کرده شد که خدایان و نواب و متصرفان اموال ولایت
ملندوس در هر تفرقه و سویت و متوجهات آن مبلغ سه عدد را بدیشان
وضع کرده فروگذارند و مبلغ دو سکه فلوری از خرجک مستغلات ایشان
موضوع و موهوب دارند تا بفراغت تمام آن رعایاء مذکوره باز بر قرار سابق
بوطن مالوف خودشان آمده بزراعت و حراثت مشغول گشته بدعاء دوام
دولت اینجانب مواظبت نمایند مطالعه کنندگان برین جملت روند و اعتماد
نمایند تحریرا فی اواسط شهر جمادی الاولی لسنه احدی و خمسین وثمانمائه نوع
منه علامت همایون و مثال میمون بر آنجملت است که بعد الیوم جماعت
درویشان و رعایا و متوطنان و ساکنان دربیون که روی بالانزعاج آورده
بوده اند می باید که باز باوطان خودشان آمده بافراغ بال و انتظام احوال بدعا

کویٔ دوام دولت و بر رویشیٔ خود غان مشغول باشند هیچ آفرین
کاینامن کان مثل خواجه ابراهیم وغیره و نوابی متصرفان ایشان را مدخل
نکنند و تعرض نرسانند هر که بخلاف این رود در لعنت خدا و رسول باشند
مطالعه کنند کا برین جملت روند و چون بعلامت شریف رسید اعتماد نمایند
فی عشر اول رمضان سنه سبع عشر و ثمانمایه **نوع منه** تو شمالان و
حکام و نوابی متصرفان و بتیکچیان نکیده بدانند که درین وقت دیه کاسلا
از اعمال آنجا ضعیف الحال شده از خراج بحال ایشان راه یافته است
بجهت آبادانی آن موضع و رفاهیت رعایا از ابتدای سنه ثمان و ستین
خانی مال و متوجهات آنجا را از اصل و نصف و ثلث و فرع و حق التقریر مبلغ
یکهزار پانصد عدد مقرر کردانیده شده حسب الحکم بدان سبب این مکتوب
در قلم آمد تا برا موجب مقرر دانسته بزیادت مطالبه ننمایند و مزاحم و معارض
نشوند و تغییر و تبدیل بدان راه ندهند و حق سویت خارجی آن موضع در آن
عدد القجه ده عدد مقرر بوده است برقرار سابق مقرر دانند و زیادت
از آن چیزی نخواهند و حوالی نکنند و زحمت رعایا ندهند و بهمه انواع رعایت
واجب دانند دیگر از تمغاوات آنجا از قصابی یک سر گوسفند برسم سرکله
بنام ملک الفتوة و المروة تاج الدین شیخ حسن دام علوه خارج ضمان مقرر
و مجری بوده است می باید که برقرار مجری و ممضی داشته تغییر و تبدیل بدان

نرهند و جفت عوامل او که در دیه کاسلا قایم است و متوجهات آن مبلغ
یکصد دینار بنام او موضوع است از عمال موضع مذکور موضوع دانسته مطالبه
ننمایند تقصیر نکنند و اگر بسعی و اجتهاد صاحب ملک و رعایا موضع مذکور
معمور کردد و قابل تغیر و زیادت باشد زیادت از مبلغ مذکور رعایای خارجی
مطالبه ننمایند و چیزی نخواهند و اگر تقصیر نمایند عمال مذکور را بدیوان رسانند
عذر نیاورند و چون بتوقیع همایون موشح کردد اعتماد نمایند کتب فی الثامن من
رجب المرجب سنه سبعین و ثمانمایه **نوع منه** تو شمالان و حکام و نواب
و متصرفان و بتیکچیان نکیده بدانند که درین وقت مفخر الاکابر صاحب الفتوة
تاج الدین اخی شیخ حسن دام علاه نمود که مزرعه اندیسون رعیت غار رود واز
مدتی تا غایت خراب و بایر مانده بود و از آنجا بدیوان چیزی عاید نمی شد
و خود در آنجا زراعتی می کند و التماس کرد که زراعت او را معاف و مسلم
داشته بدو کذارند چون بخدمات فقرا قیام می نماید و عنایت شاهانه ما
مخصوص کشته ملتمس او مبذول افتاد بدان سبب این مکتوب در قلم آمد
تا از ابتدای شهور سنه ثمان و ستین خانی سال بسال بدو مقرر داشته
در آنجا چیزی ننویسند مزروعات او را در آنجا معاف و مسلم شناسند و هر
سال بتجدید حکم و پروانه نطلبند و از فحوی آیت فمن بدله احتراز نموده مانع نشوند
و چون بتوقیع همایون موکد کردد اعتماد نمایند کتب فی الثامن عشر من رجب

المرجب سنه سبعین وسبعمائه ربت اختم بالخیر **نوع منه** کدخدایان ورعایا
ومزارعان ومقیمان دیه گوسلا بدانند که از انقلاب زمانه وزرکار بحلا وطن شده
متفرق گشته اند چون درین وقت جامع همت بر ترفیه احوال رعایا مصروف
است بنا بر آن فرمودیم که از مال ومتوجهات دیوانی از ابتدای این تاریخ مدت
سه سال معاف ومسلم وترخان بوده ورخصت نیست که هیچ آفریده از آنجا حل
ومتفرقه بیرانون کرده واین معنی را حقیقت دانند بر آن سبب این مکتوب
در قلم آمد که من جمیع الوجوه مستظهر بوده بمقام ومامن خود آمده بحراثت وزراعت
مشغول باشند درین باب تقصیر نمایند تحریرا فی الرابع من شوال سنه
ثلاث وسبعین وسبعمائه **نوعی دیگر** توشیمالان وحکام ونواب ومتفرقان
وبتکچیان دار البهلوانیه نکیده بدانند که مفخر الفتوة افتخار اصحاب المروة حسام الدین
اخی حسام دامت برکته متمسک نمود متضمن آنکه دیه گوسلا وتوابع آن مثل کاکنا
را بر سبیل اقطاع بدو مقرر داشته اند تا حقوق دیوانی را تصرف نماید بنا بر که
این مکتوب در قلم آمد تا بر همان قرار مقرر دانسته بر موجبی که تا غایت عشر
مواضع مذکور بدو تعلق بوده است دیوانی را نیز بتصرف او گذارند از همه ابواب
وتوقعات معزول دانند چنانکه از سر استظهار و فراغت بخدمات صادر
ووارد قیام نموده بوظایف ولتحوایجی دعاگوی مواظبت نمایند تغییر وتبدیل
بدان راه ندهند مانع ومعارض نشوند درین باب تقصیر نمایند وچون بتوقیع

همایون

همایون موشح گردد اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا وکذا ربت اختم بالسعادة
والحسنی بمقام نکیده **نوعی دیگر** حکام ونواب ومتفرقان وبتکچیان
وارباب واعیان وکدخدایان دار البهلوانیه نکیده بدانند که درین وقت صاحب
الفتوة والمروة حسام الدولة والدین اخی شیخ حسن دام اقباله حکم ودستخط
بندگی حضرت سلطنت پناه خلد ملکه نمود وبعرض رسانید مشتمل بر آنکه
مال ومتوجهات وحقوق دیوانی دیه گوسلا واجب سنه سبعین خانیه
از اصل ونصف وثلث وربع وحق التقریر مبلغ یکهزار وپانصد عدد بر موجب
مقرر ومفوض گردانیده شد بدان سبب این مکتوب در قلم آمد که تا بر قرار
سابق مقرر دانسته تغییر وتبدیل نکنند ودر سویت وقسمات خارجی ولات
در یکهزار وپنجاه عدد مقرر بوده است بدان منوال استیفا نمایند وزیاده
مطالبه ننمایند ومزاحم ومعارض نشوند نوعی سازند که رعایای موضع مذکور فارغ
البال بوده بدرویشی خود قیام نمایند درین باب تقصیر ننمایند واهمال نورزند
نوعی دیگر توشیمالان وحکام ونواب ومتفرقان وبتکچیان وارباب
واعیان محروسه نکیده واهالی وکدخدایان ولایت انجاو دیه طیانه بدانند که صدر
مکرم مفخر الفتوة افتخار اصحاب المروة زین الحاج والحرمین حسام الدین حاجی
اخی حسام دام معظما درباب آب گوسلا مکتوب شرعی نمود درین وقت بحضور
معرز شد که در هر یکماه سه هفته آب رعایا دیه کلیبا حصار بگیرد ویک هفته رعایاء

دیه گاسلا بکیر و من بعد تغییر نکنند بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا بگذارند
که در میان رعایا نزاعی باشد مانع نشوند که خدایان و رعایا مواضع مذکوره
بر همان قرار که مقرر فرموده ایم و در میانه مقرر دارند عذر نیاورند و محتاج باعادت
نگردانند و چون بتوقیع همایون موشح گردد اعتماد نمایند کتب فی العشرین من
ذی الحجه احدی و ثمانین و سبعمایه هلالیه بمقام سیواس **نوعی دیگر** بر موجب
شرع نبوی علیه السلام حکم نافذ انفذه الله تعالی صادر شد که سینور طغجوق ملک
مشروع ولد اخی حسام مبوذه است که در مجلس شریعت بثبوت رسانیده
بسجل قاضی در دست دارند بدین سبب این مکتوب بقلم آمد که بعد الیوم جماعت
سراله بدان زمینها او مداخلت ننمایند و تعرض نرسانند تا بفراغت تمام ملکانه
تصرف نمایند و در هفته روز آدینه تا شب آن قانونی را نیز بر هند کسی مانع
نگردانند مطالعه کنند که آن اعتماد بر علامت همایون لازم دانند تحریرا فی **نوع منـ**
نوشیمالان و حکام و نواب و متصرفان و بتیکچیان و صدور و اعیان و کدخدایان
دار البهلوانیه نکیده بدانند که همگی همت کلی نهمت بر انشراح صدور و تمشیت
مصالح امور اصحاب زوایا و قنادیل تخصیص در باره صدر مکرم صاحب اهل الفتوة
زین ارباب المروة کهف الحاج والحرمین حسام الدین حاجی آخی حسام دام
معظما مرجه بیشتر و کامل تر است واجب شد رعایت او بتقدیم رسانیدن بنا
بران بر قرار سابق ادرار و سر کله و دکاکین و دیه گاسلا و باغات او که تا غایت

بموجب احکام و مثالات قدیم و جدید رسوم ——
ادرار —— موضوع ——
(و سر کله و دکان — و معروره)
ادرار —— سرکله —— حانوت ——
(ماعیه — لمانه — ماماں)
محصول —— [illegible] —— عدم —— حصه —— اسی
(المواسه — رای — سایر — ری)
[illegible] —— اعمام —— [illegible] —— [illegible]
(عوض [illegible] — ه علامات)
ما —— [illegible] —— حانوت —— [illegible]
(مامه)
ده —— بر موجب مفصل بنام او مجری گردانید بدان سبب این
(گاسلا [illegible] و [illegible] — و اسباب)
مکتوب با مضا در قلم آمد تا بر همان قرار مقرر و مجری دارند از ابتداء
شهور سنه اربع و سبعین و سبعمایه بتمام و کمال ممضی داشته جواب گویند و هر سال
تجدید احکام و پروانجات نطلبند تغییر و تبدیل بدان راه ندهند مانع و معارض
نشوند و آن مقرر را در باب او اتفاقی عام دانند بعد از وی بر اولاد و احفاد
او نسلا بعد نسل مقرر و ممضی دارند در این باب تقصیر ننمایند و چون بتوقیع همایون
موشح گردد اعتماد نمایند کتب فی العشرین من ذی الحجه احدی و ثمانین و سبعمایه هلالیه
بمقام سیواس **صورت حکمی که معنی تقریر حاله** مبنی بر ظهور انوار اخلاص
و ظهور هواداری و صدق راستی و دولتخواهی حضرت فخر الفتوة عمدة ارباب
المروة مربی الضعفاء ملجاء المساکین فخر اصحاب الیقین آخی حسام الدین دام
برکته که معلوم و محقق شده طریقه اخلاص سلوک داشته واجب آمد نظر

مرحمت و عاطفت شاهانهٔ ما در بارهٔ او مبذول داشتن که دران وجه بهره‌مند
شده باشد و دیه گاسلا و توابع آن را مثل ترکان شاه بنام او مقرر و معین
داشتن چنانکه وجه مالکی از قدیم العهد از آن او بود و حقوق دیوانی را نیز
و غیرهم بر قرار تسلیم مفروز و از همه ابواب و تعرضات در تحت تصرف داده و
درویشان و فقرا که از صادر و وارد نزول کنند شاکر بوده به دعای دوام دولت
روزافزون ما مواظبت کنند نواب و حکام و صدور و کلانتران و محصلان
و جوهات این جمله فرمودهٔ ما واجب دانند و ازین حکم تجاوز و تخلف نکنند و تجدید
حکم و امثله و پروانه نکرده اند و قلم و قدم از آن دیه قاصر دارند و رعایا و فلاحان
و الجماعت تمامت حقوق دیوانی را بوی تسلیم کنند و هیچ کس دعوی ملکی
نکنند و امتثال فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه ان الله سمیع
علیم بر علامت شریف سازند محرز باشند تحریرا فی سنه کذا و کذا الحمد لله وحده

نوع منه مثال شریف شرفه الله تعالی بر انجملت بصدور انجامید که دیه
شیخان در ناحیت کلسه من قدیم العهد وقف زاویهٔ متبرکهٔ شیخین المرحومین
المغفورین الواصلین الی رحمة الله تعالی الشیخ بدر الدین و الشیخ شهاب الدین
رحمهما الله رحمة واسعة میبوده است باید که بعد الیوم امرا و هیچ آفریده از عمال
و متصرفان ناحیهٔ مذکوره مدخل نسازند و تعرض نرسانند و هر جهت که در آنجا
زراعت و حراثت کنند کسی مانع نگردد و بدستور از قدیم الزمان معین است قرار

سابق

سابق جاری شود کاینا من کان نزاع ننمایند و به خانهٔ او در امر عمال بر زعانه
عمارت سازند و شغل مزرعه را در آنجا کنند تا خراب نباشد و اصحاب و داشل و لد
بهاء الدین و ولد چوپلو و محمد بکی و محمود و احمد ابدا آن تعدی نکنند و از عوارضات
و تکالیف معاف و مسلم دارند تا بزراعت تمام در آن مقام لطیف بخدمت اشتغال
نمایند مطالعان بر تجملت و بدان اعتماد بر علامت شریف نمایند و واجب دانند تحریرا
فی اول صفر المیمون سنه ست و اربعین ۸۴۶

نوع منه حکم نافذ میمون انفذه الله
تعالی بر انجملت بر دست دارنده حاجی عبدل داده شد مبنی بر آنکه درین وقت
دیه جنکری را در ناحیت ملندر مذکور را از امین بیت المال مولانا محی الدین بر موجب
شرعی بملکیت خود خریده ما نزیع مشروع و به جایز دیده مقرر فرموده و قبول کردیم
و مشار الیه حاجی عبدل آن دیه مذکور را با فتخار للشیخ شیخ محمد وقف کرده
از جهات او باولاد وی منتقل باشد غیر از ایشان و برادر مدخل نسازند و هیچ آفریده
کاینا من کان مانع و معارض نشوند و زحمت نرسانند و از عشر و نزول و حرز
و قبجور مواشی و سایر جهات از مذکور شیخ محمد طلب ننمایند و نستانند تا بفراغت
تمام در آن موضع مذکور متمکن گشته و بدعای دوام دولت روزافزون اینجانب
مشغول گشته ملازمت و مواظبت نماید مطالعه کنند که برین جملت روند اعتماد
نمایند

نوع منه بر موجب احکام آبا و اجداد اینجانب رحمهم الله تعالی حکم
نافذ بر دست دارندهٔ علامت شریف شرفها الله تعالی شیخ محمد ولد شیخ قتلو

خواجه داد شد که در دیه جنکری زراعت و حراثت کند هیچ آفریده کاینا من کان
او را مانع و منازع نشود تا از جمله دعاگویان دولت شاهان عتبهٔ عالیهٔ ما بوده است
می باید که بعد الیوم حکام و نواب و متصرفان ولایت نکیده از وی چیزی نطلبند
و تعرض نرسانند و از جمیع عوارضات و مصادرات و تکالیف دیوانی معاف و مسلم
دارند تا بفراغت تمام بدعای دوام دولت روز افزون قاهره قیامت مواظبت
نماید مطالعه کنندگان بر جملت روند و اعتماد کلی نمایند **نوع منه** هو السلطان
الحکم یرلیغ همایون و التمغاء مبارک نواب و متصرفان سیواس بدانند که در این وقت
سید معظم مفخر السادة و الاشراف سید شمس الدین محمد الشیرازی دامت سیادته
نمود که پیش از این بعضی از اولاد مرحوم امین الدین نایب خان قراطایی را که
ثلثان آن بر خانقاه قونیه وقف است و ثلثی بر مدرسه و خانقاه قیصریه بملکیت
متصرف شده بوده اند و مجاسته که بدیگری فروخته اند سید مذکور بواسطه
آنکه شیخی خانقاه قیصریه منسوب بدو بود در باب رفع متغلبان و استخلاص خان
مذکور سعی بلیغ نموده در باب تحقیق آن مکتوبات شرعی و احکام یرلیغ
بالتون تمغا و آل تمغا ها و امثله حکام اوقاف حاصل کرده و بوقفیت مقرر کردانید
و نواب آنجا از قدیم باز بموجب احکام بدو مفوض بوده و از این ضعیف نیز
التماس امضا کرد و چون او مساعی جمیله در آن باب بتقدیم رسانید و استحقاق
و استیهال او واضح و لایح است بر وفق احکامی که در آن باب در دست دارد وی

مکتوب

مکتوب در قلم آمد تا بر قرار قدیم خان مذکور را بتصرف او باز گذارند و او را متولی
آنجا دانند و چون وقف آن بقاع خیر در قونیه و قیصریه است حکام سیواس
بهیچ وجه در آنجا تصرف نکنند و براه ننویسند و حوالات نفرستند تا مفخر معظم
مفخر السادة سید تاج الدین که آنجا متمکن است و سید شمس الدین مذکور بنیابت
بدو داده آن بقعه را در حوزه تصرف گرفته محصول از ابواب حق ضبط کرده بعد
از عمارت رقبه خان مذکور رقبه را بمصارف وجوب و مصالح استحقاق
رساند هیچ آفریده بمیان کار او در نیاید و مدخل نسازد هر کسی که بخلاف شرط
واقف تصرف نموده باشد مدت تصرف را محاسبه با او روشن داشته
هر آنچه بر ایشان ثابت شود باز گردانیده تسلیم دارند در این باب تقصیر نمایند
برین جمله اعتماد نمایند کتب فی حادی عشرین ذی القعدة لسنة اربع ثلاثین
و سبعمایه بقیصریه ربنا اختم بالسعادة **نوع منه** مرتضی و صاحب معظم
مفخر ایران جلال الدولة و الدین امیر حاجی دام معظماً بداند که مرتضی معظم مفخر السادة
شمس الدین شیرازی دامت سیادته نمود که خان قراطایی وقف است
و زین الدین علی چلبی بمقاطعه داده است در این وقت در ادرار مقاطعه
نقضی می نماید بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا او را حاضر گردانیده با فوج
نامی امل که منقطع آنجا اند و حقوق مذکور را بر موجب راستی مستخلص گردانیده
تسلیم دارد و عذر ننود و اگر ایشان را در آن باب سخنی داشته باشند

ایلچیان فرستند تا پرسیده و بشعور رسیده حکم آن بر موجب معدلت بتقدیم
رسد درین باب تقصیر ننماید و چنان سازد که حقوق مشار الیه بتمامه برسد
برین جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی السابع من ذی الحجه حجه خمس و اربعین و سبعمائة
اختم بالخیر **نوع منه** تومنیان اکنون و حکام و نواب و متصرفان و بتکچیان
قیصریه خصوصا و باقی ولایات عموما بدانند که بر قرار سابق و دوفق احکام
شیخی و تولیت و تدریس مدرسه و خانقاه مرحوم امین الدین میکاییل که
مبنی است در باطن قیصریه بر مقتضی مکرم ظهیر الدین طاهر و خلف الابقه مجد الدین عبد الله
مقرر و مفوض است و تعیین رفته بدان سبب این مکتوب باصدار پیوست تا اورا
شیخ و متولی خانقاه مذکور دانند و موقوفات از ابتصرف او گذارند تا
محصولات بموجب شرط واقف علیه الرحمه بمصرف رساند تولیت و شیخی بنام ظهیر الدین
طاهر و تدریس مدرسه بنام ملک العلما مجد الدین عبد الله مقرر است هر کس که از
محصولات اوقاف بقعه مذکور بیرا تصرف کرده باشند بتمام و کمال باز
گردانند و هیچ آفریده بمیان کار درآه او درنیایند و مداخلت نجویند و اورا درین
اشغال مستقل و مستبد دانند درین باب تقصیر ننمایند و چون بتوقیع همایون
موکد گردد مطالعان بر جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی الثانی والعشرین من محرم
الحرام سنه احدی و ستین و سبعمائه اختم بالخیر **نوع منه** حکم نافذ اعلاه الله تعالی
بر دست دارنده قرا حمزه داده شد مبنی بر آنکه بنام مذکور تمت دفینه کرده بودند

بدرگاه اینجانب آمده عرضه داشتند بر سر آن ثابت نشد بعد الیوم هیچ آفریده
از حکام و نواب و سپاهیان و متصرفان ولایت مذکور قرا حمزه بدان سبب زحمت
ندهد و زور و زیادتی ننمایند تا بفراغت تمام بدرویشی خود مشغول گشته و بدعای
دولت روزافزون اینجانب مواظبت نماید و هر آنکس که بعلت این کار بمشار الیه
متعرض گردد و ظلم و آمک و بهتان و عدوان کرده باشد مطالعه کنندگان برین جملت
روند و اعتماد نمایند تحریرا فی شهر ربیع الآخر سنه کذا و کذا **نوع منه** حکم نامه همایون
انفذه الله برانکه بیروستا رندکان جماعت دیه تکانلو داده شد که درمیان
ایشان و جماعت صغیر بوکی چند خانه بوده است در نزاع بدرگاه معلا آمده اعلام
نمودند و چند خانه دیگر از همسایگان و هم پایان جماعت دیه تکانلو درمیان صغیر
بوکی بوده است بعد از نزاع و خصومت با همدیگر مصالحه کرده خانهای تکانلو جماعت
صغیر بوکی و خانهای صغیر بوکی جماعت تکانلو معوض و مبدل شده از طرفین
راضی شدند و قبول همدیگر کردند بدان سبب این مکتوب در قلم آمد بران منوال
مقرر و معین فرمود شد می باید که بعد الیوم هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان
ولایت نکیده و برا تبدیل و تغییر نکنند و مخالفت ننماید اسامی مذکورین بدین تفصیل
که ذکر می رود حمزه سیاه و حاجی صدقه و مجنون و قوندان مطالعان بر جملت
روند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **نوع منه** السلطان المؤمنین
محمد اولجایتو یرلیغیندین نواب نوین اعظم خسرو عادل چوبان بیک نه بدعله

و نواب متصرفان و بتکچیان روم و نکیده بدانند که حکم یرلیغ برانجمله نافذ شد که
نکیده با توابع مضافات آن بموجبی که در یرلیغ بالتون تمغا مفصل ذکر رفته بنام
سیف الدین سنقر شبوز غابیشی رفت تا امرا اخراجات مقرری و وجوهی که در عهد
موضوعات هر سال مبلغ چهارده هزار دینار رایج سکه اتابکی از ابتداء شهور سنه اربع
عشر خانی در وجه آش بازین که بعهده و اهتمام اوست می رساند هیچ کس دیگر بولایت
نکیده و توابع آن تعلق و آرد و مدخل نکند و برات ننویسد و مطالبی ننماید و تعرض
نرسانند و اگر چیزی گرفته باشند بازگردانند و بعلت وجوه سلطنت و عال و قلان
و قبچور و اخراجات و ساوری و عارضی و حوزه و تابقور و وجوه اخته و مواشی و تغار
و وجوه طارقی و قبچورغان و وجوه جزیه و وجوه علم و نقاره و اولاغ و علوفه و
علفه و برعو و پیشکش و راه داره و نعل و وجوه منجنیق و وجوه نام و مواجب
کوتوالان قلاع و لشکر پیاده و دیگر بهانها از احرام ایشان ننویسند و از ولایت روم
معزول دانند و قطعا و اصلا بهیچ نوع بر آن ولایت تعلق نسازند و قلم و قدم بکلی
از آنجا منقطع دارند و باشغال و تغار و ملک و نایب و بتکچی نفرستند و قلاعی
که در حدود نکیده است از معموره و خراب چنانکه مواجب معین شد هیچ کس
در آن مدخل نسازند و با تصرف نواب او گذارند و سقاول و شحنه با املاک خود
در نیاورند و قوریها که در نکیده و توابع آنست هیچ کس بعلت ملکیت تصرف
ننمایند و امرا که از اردو بممالک روم روند نواب و بتکچیان نکیده را طلب نداند و اخراجات

نیندازند

نیندازند و جامعی که بقالون و یا سامیشی ممالک روم روند نکیده و توابع آن تعلق
نسازند مواضعی که بولایت نکیده تعلق دارد و در مؤامره بالتون تمغا مفصل
نوشته حقوق دیوانی تمام و کمال با دیوان نکیده جواب گویند و هر سال تجدید حکم
نطلبند و اگر حکمی آنجا آرند که نام نکیده داخل باشد قطعا مسموع ندارند که بعد التون
آورده باشند و این سیورغال را بر شهزاده ملک الامیر سیف الدین سنقر مقرر و مسلم
دانند و بعد از ایشان بر اولاد و احفاد و اعقاب ایشان قرنا بعد قرن و بطنا
بعد بطن مقرر شمرند الی ان یرث الله الارض و من علیها و هو خیر الوارثین فمن بدله بعد
ما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه ان الله سمیع علیم و اگر بسعی و اجتهاد او
ولایت نکیده معمور شود و یکی از صد حاصل شود هیچ آفریده بر آن تعلق نباشد
و بدیشان ارزانی رفته است دیگر مقرر بود که دیه بور و طیانه نام که سلطان علاء الدین
ماضی بهره مالکی آن را وقف کرده است اکنون جامعی بیراه و نامشروع تصرف می نمایند
می باید که هیچ کس خلاف شرط واقف بهره مالکی آن مواضع تصرف ننماید و تعلق
نسازد تا در وجه ادرارات که معین و مقرر شده می رسانند و بیرون بهره مالکی
املاک خاتون بعیدم ایلدزمش خاتون و املاک صاحبی و مملوکیه که در نکیده است
حقوق دیوانی آن را او جواب گوید و از دیوان ممالک روم برانجا برات ننویسند
و حوالتی نکنند و بعلت تغار و طاق در باب بکجوز و بوداندی و مزیری و قبه
حصار عباس و غیره ارسل و مسی هیچ کس تعلق دارد بر وفق آن این مکتوب

در قلم آمد تا موجب حکم یرلیغ بالتون تمغا بتقدیم رسانند و از آن عدول و تجویز
و تجاوز ننمایند برین جملت روند و اعتماد نمایند کتب فی ثالث محرم الکرم سنه خمس
عشر و سبعمایه سلطانیه والحمد لله حق حمده والصلوه علی نبیه محمد و آله اجمعین رب
اختم بالخیر حکم دعوت مفخر الامرا و الاکابر افتخار القبایل والعشایر شجاع
الدین الیاس بک و آتم علوه و مفخر الاعیان دولتخان و حاجی سلیمان و موسی و
باقی کدخدایان بذا قلو بدانند که درین وقت احوال ایشان بما معلوم شد اهتمام
عنایت ما درباره جمعیت ایشان هر چه تمامتر است عنان سبب این مکتوب
در قلم آمد می باید که هیچ گونه تردد و اندیشه ننمایند که رعایت ایشان بتقدیم خواهد
رسیدن تعیین دانند و هیچ کس یکی ایشان را که برین طرف توجه خواهد کردن
مانع و معارض نکردند که بدینجانب تعلق می دارد و سفارش ایشان را بمخدوم
کمال الدین آغا و آتم علوه مقررست و برآمدن مسارعت نمایند و چون بعلامت
شریف رسد اعتماد نمایند تحریرا فی الثامن عشر من جمادی الاولی سنه ثلث و ثمانین
و سبعمایه هلالیه نوع منه حکم نافذ بردست جماعت اندولی برانجلت
بنفاذ پیوست که هیچ آفریده از آنین ورود ایشان را زحمت ندهد و تعرض نرساند
و چیزی نطلبند و الا بعتاب و عقاب مستحق خواهد بود تا دانند مطالعان برین جملت روند
اعتماد نمایند تحریرا فی صفر المیمون سنه اربعین و سبعمایه نوع منه حکم نافذ بردست
بنا و نجاران نکیده و بور برانجلت صادر شد که ایشان را از عوارضات و اخراجات

و تکالیف

و تکالیف دیوانی هر چه که واقع میشود معاف و مسلم باشند هیچ آفریده بدان
علت از ایشان چیزی نطلبند و نستانند تا بفراغت تمام بدرویشی خود شان
مشغول بوده هر خدمت و مهمی که باشد بتقدیم رسانند ایشان خدمتکاران
این جانب اند تا دانند مطالعان برین جملت روند و اعتماد بر علامت شریف لازم شمرند
تحریرا فی نوع منه حکم نافذ لازال نافذا بردست سید الائمه سیدی احمد
برانجلت صادر شد که او در دیه قلی چنانکه عالم و امام زاده بوده باشد در زمان
و عموجم بعد الیوم نیز بر همان قرار در دیه مذکور امام باشد هیچ آفریده او را مانع و
منازع نکردد و تعدی و تعرض نرسانند تا بفراغت تمام شرط امامت بتقدیم
رسانند کاینا من کان ازین حکم همایون تجاوز ننمایند مطالعان برین جملت روند
اعتماد نمایند تحریرا فی عاشر شهر رمضان المبارک سنه ست و خمسین و سبعمایه نوع منه
حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی برانجلت بصدور رسید مبنی بر آنکه در بیع وقت
امامت جماعت در دیه قلو را در ناحیت ملندز بنام افتخار الفقها مولانا سیدی
ولد عثمان فقیه ارزانی دیده تعیین فرمودیم که بعد الیوم در آن دیه مذکوره تمکین
کشته در اقامت صلوة خمسه اقدام کرده ملازمت نماید و در عقب صلوة
خمسه دعای دوام دولت پادشاه وقت را موظف داشته مشغول کردد و چون
آن قواعد را باتمام رسانیده باشد می باید که هیچ آفریده کاینا من کان او را
مانع و منازع زحمت و تعرض نرسانند و از عوارضات دیوانی معاف و مسلم

دارند تا بفراغت تمام در درویشی خود ساکن باشند حکام و نواب و متصرفان
ولایت مذکوره و سایر مطالعه کنندگان برین جملت روند و اعتماد بر علامت
شریف لازم شمرند **نوع منه** درین وقت حکم نافذ میمون انفذه
الله تعالی بر دست دارندگان اولاد عثمان فقیه برین جملت صادر شد که ایشان
مردمان دعاگو باشند می باید که بعد الیوم هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان
ولایت نکیده بدیشان مدخل نسازند زحمت و تعرض نرسانند و از جمیع عوارضات
و اخراجات و تکالیف دیوانی معاف و مسلم دارند تا بفراغ بال و مرفه الحال بدرویشی
خود شان مشغول بوده و بدعای دوام دولت قاهره مداومت نمایند و چون بتحریر
حکم میمون مورخ و مزین کردند مطالعه کنندگان برین جملت روند و اعتماد بر علامت
شریف لازم شمرند **حکم شرعی** من مجلس الحکم النبوی المصطفوی بممالک الروم
وعساکرها ما حکاه الکاتب عنی صحیح حرره سلیمان الراجی الحاکم بممالک الروم
وعساکرها المنصورة فی تاریخه قضیه برین جملت که ذکر رفت کتبه ابو الحسن بن
ادریس المدرس تعریفاً للفقیر تشریفاً حکم شرع مطهر و نص فتاوی برین جملت
است که ذکر رفت کتبه العبد الراجی احمد بن نوشی البزاحمد الحنفی جده القاضی
بنکیده المحروسه نصره الله علی الاعادی بحق من له الحق عبده والنبی البشیر
درین وقت علاء الدین علیبک بمجلس شرع مطهر حاضر شد و چنان عرضه داشت که
از میانه دیه گاسله چشمهای آب طاهر است و رعایای دیه بطیانه و اتوکزمه و افنیون

و دزکونی

و دزکونی که زیر تر از ده مذکورند پیش از آنکه رعایای ده گاسله زمینها و باغات
خود آب دهند و زیادت شود آب مذکور را میگیرند و بدیهای خود می برند
و تمسک بمبایعه مجهولی کنند که برغم ایشان دقیانوس مدعی الوهیت
کرده باشند چون شرعا اصل در آب اباحت است و ملک کسی نیست
و زمینهای که بسر خد چشمها نزدیک است از سبنود دیهای دیگر اولی و اباطیل
و اضالیل کفار ما تقدم بر مسلمانان نافذ نبود و درین عهد احکام ایشان بنور نبوت
نبوی صلوات الرحمن علیه و سلامه بکلی مضمحل گشته می باید که تا زمینها و باغات
ده گاسله از آب خود سیراب نشود هیچ آفریده از اصحاب دیهای مذکور در آن
آب مدخل نسازند و بعلت اباطیل پیشین تمسک بجویند و اگر کسی تعصبی
کند و حکم شرع نشنود حکام نکیده هر چه علاء الدین علیبک در باب این
آب بدیشان رجوع سازد مدد و معاونت نمایند مطالعه کنندگان آن از اهل علم
ولایت نکیده برین جملت روند و اعتماد بر حکم دار الفقها ممالک و فتاوی علمای اسلام
نمایند کتب فی اواسط صفر سنه ثمان عشر و سبعمائه والحمد لولیه والصلوة علی خیر
خلقه محمد و آله و صحبه و سلم رب اختم بالخیر **نوع منه** این مکتوب بعلم
آمد که مولانا سنان الدین سکیب فقیه آنجا آمد و ترکه علاء الدین فقیه تفحص
کرد و در میان ورثه مرحوم مذکور تخش کرد و بهر یکی از آن ورثه فرزندان
بدست مادرش بخشد و در دست داود بخشد و یکسر اسب و مادر فرزندان

ثمن دو پکم باقی را بفرزندان خود بخشش کرده شد و از گوسفند بیت
دو سر بفرزندان رسید نی مضایقه و دعوی و نزاعی نباشد این معنی را
حقیقت دانند فی تاریخ شهر محرم الحرام سنه تسع عشر و سبعمایه بگواهی جماعت که
حاضر بودند مثل حاجی بابا و حمزه و علی و حسن باقی جماعت که حاضر بودند

صورت حکم شاه زاده که در باب املاک دیهها که در ولایت اندوغ است مفروز نامه

نوشجالان و حکام و نواب و متصرفان و بتکچیان
و عمال اعمال و مباشران اشغال کیده و ولایت اندوغ بدانند که همواره
جوامع همت و جملگی نهمت ما بر جمعیت احوال و انتظام مهام صدر معظم مخدوم الاکابر
قدوة الاعاظم تاج الدولة والدین امیر حسن آغا دام معظما بر جه تمامتر خاطر است
و از مدت مدید درین خاندان حقوق ثابت گردانیده و منظور نظر عنایت
و مراحم خسروانه پدران ما انار الله برهانهما مخصوص گشته و از آن تربیت
یافته والحالة هذه همان طریقه مسلوک داشته عنان عنایت و عاطفت
شاهانه ما نیز در باب او مصروف و معطوف است چون پیشتر ازین مال و
متوجهات دیوانی مواضع یاتی ویران و بیات و شبوک و سنوری کلیتا
و کرلندون که براه ملکیت بنا بر آن الیه تعلق دارد بر سبیل ادرار بدوام مجری
و مقرر بوده است و دیوان را در آنجا مدخل و تصرف نبوده درین وقت ما
نیز بر قرار بر او مقرر گردانیده ارزانی داشتیم بدان سبب این مکتوب

در قلم آمد تا برهمان قرار مقرر و مجری دانسته بهیچ علت از علل و خارجی و انقطاع
و حق التقریر و فروع و سایر مطالبات و تغار و علوفه و غیره چیزی نطلبند
و حوالتی نکنند و برات ننویسند و کائنا من کان مدخل نسازند و مواضع مذکور را
از دیوان آنجا مفروز دانند و داخل خود ندانند مرفوع القلم و مقطوع العدم شناسند
و بتصرف وکلا آن عزیز دهند و آن محقر را در باب او و اولاد او مدام مستمر و مؤبد و انعامی
ما لا کلام مستقر مخلد دانند و تغییر و تبدیل و تقصیر و تحویل بدان راه ندهند و هر
سال تجدید حکم و پروانه نطلبند و بیافته فیض جاری العاده قناعت و اکتفا
نمایند و بعد از وی بر اولاد و اعقاب و احفاد او ما توالدوا و تناسلوا قرنا بعد
بعد قرن و نسلا بعد نسل الی ان یرث الله الارض و من علیها و هو خیر الوارثین
مقرر و مسلم شناسند و از مفهوم آیت فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه علی الذین
یبدلونه ان الله سمیع علیم احتراز نموده مانع و معارض نشوند نوعی سازند
که از سر فراغت آن محقر را تصرف نموده بوجه اخراجات زاویه که در آنجا بنا
کرده است و بوجه معیشت فقرا و آینده و رونده بمصرف رسانند و بدعا
گوی دوام مطالعه کنندگان بر نجلت و هر کی تغییر و تبدیل کند در لعنت خدا
و رسول و ملائکة والناس اجمعین خالدین ابدا ملعون گردد درین باب تقصیر
ننمایند و چون بتوقیع همایون موشح گردد اعتماد نمایند کتب فی الخامس من ربیع
الآخر سنه سبع و ستین و سبعمایه

صورت حکمی که معنای تقریر داد

نوشجالان

وحکام و نواب متصرفان و بیکجیان و عمال تمغاجیان محروسه نکیده دانند
که احتمام عنایت نظر شاهانه مادر بارۀ صاحب الفتوة افتخار المروة مقبول
الخلایق حسام الدین آقی دام علاه هرچه تمامتر است و همکی همت بر انشراح
خاطر او مصروف بنابران بموجب احکام و تمسکات ادرار و سرکله و
تغار و دکاکین که تا غایت بنام او مقرر و مجری است مرجب

المحرری الموصی عهده
ادرار سرکله
ماعده
لصاب علاه
حاعارلیا
دکاکین
آپرشس کرهیج
اعمام سور
ملاک ملاکر

درین وقت بتجدید التماس امضا ساخت بدان سبب این مکتوب
در قلم آمد تا بر همان قرار مقرر دانسته تغییر و تبدیل نکنند و آن محقر را در بارۀ او
انعامی مستمر دانند سال بسال بتمام و کمال بر موجب مفصل بدو رسانند و بی
قصور و احتباس جواب کویند و دکاکین او را از جمیع مطالبات عالی و تکالیف
معاف و مسلم دانند مانع و معارض نشوند و بعد از وی بر اولاد و احفاد
او نسلاً بعد نسل مقرر و مسلم دارند و هر سال بتجدید حکم و پروانه نطلبند و از
فحوی آیت فمن بدله بعد ما سمعه محترز و مجتنب باشند برین جملت روند چون
بتوقیع همایون موشح و مزین کردد اعتماد نمایند کتب فی اثنا من ذی الحجة الشریفه
سنه ثمانین و سبعمایه حلاله رب اختم بالخیر منهمک صام باشارت العیان نخواند
بندکی جلبی کامران عز نصره **نوع منه** چون عاطفت و رافت مادر بارۀ انام که

ودایع

ودایع آفریدکار نند شامل است علی الخصوص در بارۀ منزویان زوایا که بدعای دوام
ازدیاد دولت ما میخواهند چون خدمت مفخر الفتوة اختیار المروة عمدة ارباب
الیقین مرتبة الضعفاء والمساکین آخی مصلح الدین دام برکته باوصاف
حمیده و شمایل مرضیه موصوف بود واجب شد که از انعامات عمیم ما محظوظ
کردد و مبتنی برین مقدمات بر موجب تفصیل که تحریر میشود بنام او معین و مقرر
باشد و هیچ آفریده کاینا من کان آن تغییر و تبدیل نکنند و از معاملات و وجوهات
محروسه نکیده حمیت عن المکیده مجری دارند

وجه دکاکین
ادرار القصاب و حبانی
صد سیر بار
علیه
هیچ معاد
بی تفش شهر
نزد معاف و مسلم
ملکه
دو ودر
اینش کیف
ا ا
محصور
اعمام غور
سی سیر هیچ سیر

این مکتوب و حکم در قلم آمد که نواب و صدور و کماشتکان و حکام این جلد را
بی شایبۀ تغییر و تبدیل بنام او مقرر دارند و ازین حکم تجاوز ننمایند فمن بدله بعد
ما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه ان الله سمیع علیم فی ربیع الآخر سنه
ثمان و سبعین و سبعمایه **نوع منه** حکام و نواب کوتوالان و کدخدایان و عمال
ولایت اندوغی بدانند که چون اسعد اسید العلما و افضل الفضلا مولانا ناصح الملة
والحق والدین اصفیا دانشمند دامت فضایله ظاهر کشت ما نیز در بارۀ او عنایت

وتربیت باشارت بندکی خلد الله ملکه وبحکومت ومنصب قضاء آن ولایت
ارزانی داشته شد باید که ایشان نیز مشار الیه را قاضی آن ولایت دانسته
وازحکم وی هیچ کس تجاوز ننماید باید که او نیز امر شریعت نبوی صلوات الرحمن
علیه را بجا آورد وهیچ کس را حیف ومیل نکند اعتماد بر توقیع همایون موکد
کردانند کتب فی سنه کذا وکذا **نوع منه** حکام ونواب وارباب واعیان
ومقیمان وکدخدایان ورعایا ووضیع وشریف جون ولایت انذوغی
علامت جهان مطاع مطلع کردد بدانند که مفخر العلما مولانا مخدومنا العالم
العامل سلطان العلماء المحققین مولانا پیر احمد ادام الله فضایله امامت
وخطابت وتولیت مسجد قریه اورته کوی را ووقف ولایت انذوغی
وجمله اوقاف یعقوب چلبی طاب ثراه معین ومبین داشته مقرر ومحقق
فرمودیم ودیکر مولانا مذکور مثل محصولات جفت وعشر املاک وتیمور مواشی
وازشریک او هیچ آفریده چیزی نطلبند وزحمت نرسانند معاف ومسلم
داشته ودیکر از حکم شریعت وی هیچ کس تجاوز نکنند مانع ومعارض نشود
جون علامت شریف رسد مطالعه کنندکان اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا وکذا
نوع منه حکم صادر شد که یکنفر شریک عبد الله نام در دیه کشلک
بوده است بنام مفخر العلما قدوة الفضلا مولانا پیر محمد دام فضله مال بودیم
کرا ارزانی داشته مقرر ومفوض کردانیده شد که بعد الیوم از حکام ونواب

وکدخدایان

وکدخدایان ورعایاء ولایت انذوغی وغیره از مذکور تعلیق عشر ونزل وتیمور
مواشی وعشر کاورس واخراجات دیوانی وغیره چیزی مطالبه ننمایند وزحمت
نرسانند مانع ومعارض نشوند مطالعه کنندکان بر حجلت روند **نوع منه**
حکم نافذ انفذه الله تعالی صادر شد که دیه اصبوزی در ناحیت انذوغی
وقف مرحوم یعقوب چلبی بوده است که در مدرسه خود تصرف نماید می باید که
عشر وبرا مثل حسن ولد برد ق صیان از جفت خود وشریکان وی بی قصور
وقصور تسلیم نماید عذر بهانه نیاورند وغله اجرتم را نیز مرجه در کتابت
دیوان مقرر میشود بخدمتکار مولانا قاضی دامت فضایله جواب کوینده
مانع ومعارض نکردانند تا بفراغت تمام بمنصب استحقاق رسلیت بدعاء دوام
دولت مشغول شوند مطالعه کنندکان اعتماد بر توقیع همایون لازم دانند
نوع منه معافی تیمور خانه مثال شریف شرفه الله تعالی بر انجلت
صادر شد که مفخر العلما اکمل الفضلا پیر محمد زیدت فضایله از وجه خراج دیه صما
هر روز مبلغ دو عدد مقرر ومفوض کردانیده شد واز محصولات جفت
ومواشی واملاک شریک او نیز قدم وقلم کشیده معاف ومسلم دارند هیچ
آفریده تعلق وتعارض نرسانند تا بعد الیوم با فراغت تمام رفاهیت کلی
حاصل شده بدعاء دوام دولت مواظبت نماید مطالعه کنندکان بر حجلت
روند اعتماد نمایند حرر فی شهر صفر ختم بالخیر والظفر **نوع منه** نوشیمالان

و حکام و نواب و متصرفان و بتیکچیان و کدخدایان و کوتوالان قلعه ولایت
اندو بخی بدانند که درین وقت تمسکات امرای قاضی در دست بعد معتمد مولانا
ملک القضاة مفخر عالمان قامع البدعة والمتمردین صفی الدین اصفیا دام فضله
بدان سبب این مکتوب در قلم آمد می باید که از مال و متوجهات و قیچور مواشی
و عوارض مستغلات نطلبند و تکیه و خانه او نزول نکنند و فراموشی وی نکرده
و از همه چیزی معاف و مسلم دانسته و هیچ گونه از عوارضات عا خلت ننمایند
و درین باب تعرض نرسانند و مزاحم نشوند تا بفراغت بوده بدعاگوی
روز افزون مواظبت نماید بر جملت روند و اعتماد نمایند کتب فی الرابع عشر
شوال المبارک لسنه کذا و کذا ربنا اختم بالخیر **نوع منه** مضمون مکتوب
بر اجملت است که از ترکه مرحومه مغفوره اکز بو قریبی که نامش کل ملک
مقدار دو سکه تجهت بیت المال علی مذهب الامام الشافعی رضی الله عنه
بمصارف شهزاده اعظم طول الله عمره رسید مطالعان بر جملت روند اعتماد
نمایند تحریرا فی غرة محرم الحرام سنه احدی و عشرین
[illegible]
بگواهی [illegible] و عبدالدین [illegible] **نوع منه** مثال شریف
شرفه الله تعالی بدست افتخار القضاة والحکام ممیز الحلال والحرام مبین الشرایع والاحکام
مولانا پیر محمد بر اجملت صادر شد که هیچ آفریده غیر از قاضی باحکام شریعت دخل
نکنند و بکسی تعلیم دعوا نیاموزد و باشغال قاضی بوجه من الوجوه متعرض نباشد

و اگر کسی

و اگر کسی منکی شود بدر گاه معلا آمده شکایتش را اعلام نماید کاینا من کان
ازین حکم تجاوز نکند مطالعان بر جملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی شهر ربیع
الاول سنه احدی و عشرین **نوع منه** کدخدایان و رعایا و مزارعان
و متوطنان وایه و صلحا جماعت دیه قایبی کثرهم الله تعالی بدانند که درین وقت
احکام و قضایای که بشریعت تعلق دارد بمولانا اقضی القضاة والحکام صدر
الملة والدین پیر محمد ادام الله فضایله مقرر و مفوض گردانیده شد بعد الیوم
مباد اکه از سخن و صواب دید وی تجاوز و تخلف کنند و هر مصلحتی که با شرع انور
و آنکه در رسوم شرعیات محکوم و محذو می باشد درین جملت روند اعتماد نمایند
زیاده مبالغه نرفت تحریرا دایم باد و هر که از سخن او تجاوز کند مستوجب عتاب
و خطاب خواهد بودن تا دانند **نوع منه** حکام و نواب و بتیکچیان و متصرفان
اموال ولایت نکیت بدانند که درین وقت به فضیان دیه الوانجلو مبلغ دویست
عدد از مال مقرری میل و مسامحه کرده شد چنانک مبلغ صد عدد از مال بهاری
و صد عدد از مال پاییزی بدیشان بخشیده می باید که بعد الیوم هیچ آفریده او را
مانع و مزاحم نشود مطالعه کنندگان بر جملت روند و اعتماد بر علامت شریف
لازم و واجب دانند تحریرا فی اوایل شهر فلان سنه کذا و کذا **نوع منه**
رعایا و کدخدایان و متیجان دیه او رتحصا بدانند که دلبستگی و اهتمام در باغ
ملک الاماثل بهاء الدین بهمن هر چه تمامتر است من بعد رعایت و تیمار داشتن

سوص گذشته بانواع رعایت خواهد بود بدان سبب این مکتوب بقلم آمد که
باغ چند در انحوالی که بمشار الیه تعلق دارد معاف و مسلم داشته شد قطعا ولما
از سبب عشر و خراج باغ مذکور خطابی نکنند و تعرض نکنند و تعرض نرسانند چنان سازند که
شکری منفصل کرده و هرکی از رعایا و متعلقان خلاف حکم این جانب از باغ
مذکور چیزی خواهد گفته شد که لعنت خدا و رسول باشد فمن بدله بعد ما سمعه فانما
اثمه علی الذین یبدلونه ان الله سمیع علیم مطالعه کنندگان بر نهجت روند و اعتماد
کتب فی الاواسط من شهر ربیع الاول لسنه ست و خمسین و ثمانمایه الهلالیه

گواه شد حامد بن ... گواه شد یونس بن یعقوب گواه شد یوسف بن عمر

نوع منه یکپاره باغ تمام
و ربع باغ کارگاه را در موضع ... که ملک ملکه خاتون بوده بمولانا
سید الفقها عیسی فقیه وقف کرده است باید که حکام و نواب و متصرفان نگیرند
آن باغات را از مال ... و عشر و سایر اخراجات دیوانی و مطالبات شرعی داشته
معاف و مسلم گیرند و هیچ گونه چیزی نطلبند و نستانند و تغییر و تبدیل نکنند
برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی جمادی الاول سنه کذا و کذا نوع منه
حکم نافذ انفذه الله تعالی بر انجملت بصدور رسید مبنی بر آنکه چون اثری در ناحیت
کلبه حصار ملک مشروع اثان سید القضاة والحکام مبین الشرایع والاحکام مولانا
پیر احمد چلبی قاضی محروسه ... بوده است درین وقت دیوانی و برا نیز بنام
مشار الیه ارزانی دیده مقرر و مفوض گردانیده شد تا بعد الیوم هیچ آفریده از حکام

ونواب

ونواب و متصرفان و سپاهیان او را دخل ننمایند زحمت و تعرض نرسانند
تا بفراغت تمام هرچه که حاصل میشود بموجب حصول آورده بمعیشت خود صرف
سازد و کاینا من کان و برا مانع نشود مطالعه کنندگان بر نهجت روند
و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوع منه درین وقت مزرعه
اثری که در ناحیت کلبه حصار است ملک مشروع اثان سید العلما والفقها مولانا
پیر احمد چلبی بوده است که از دیوانی او تا این زمان چیزی نستده باشند
باید که بعد الیوم بر همان منوال از مزرعه مذکور کسی چیزی نستاند و زحمت
نرساند فارغ البال بدعای دوام دولت روز افزون ما مواظبت و مثابرت
نماید مطالعه کنندگان بر نهجت روند و اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب
شمرند تحریرا فی اواسط شهر رجب المرجب لسنه ست و خمسین و ثمانمایه نوع
منه حکم نافذ لازال نافذا بر انجملت بصدور انجامید که صباغیه لار...
را از عشرین شهر صفر المیمون الی آخر سال بنام آخی صباغ فرموده شد تا از بهر روز
شصت ... و وجه ... قصور جواب گوید هیچ آفریده مانع نشود و در هر جا که
رنگ باید غیر از صباغیه یک روز قسط را جواب کنند و نایب شهر و کدخدا
بروی معاون باشند کاینا من کان ازین حکم تجاوز و تخلف نکنند مطالعان
بر نهجت روند اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب دانند تحریرا فی اوایل شهر
ربیع الاول من شهور سنه احدی و خمسین و ثمانمایه نوع منه حکم نافذ برد...

آقی صباغ لارنده بر انجملت صادر شد که از جماعت لارنده کسی بر صباغخانه
برده در انجا صباغت بپرداخت کرده باز بلارنده نیاورد و هرکه بیاورد و بغیر ضبط
بوباخانه شریک بوده بهم برهند و ریسمان و تفنیک یکس صباغت نکند و هرکه
بکند بکروز وزن و ضبط بدهد نایب کدخدای لارنده در کارساز او معاون باشند
مطالعان بر نجملت روند اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب دانند حسنی
و محمود در بوباخانه بهم باشند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوع منه
حکم نافذ انفذه الله تعالی بر انجملت صادر شد که دارندهٔ علامت شریف آقی
صباغ مقاطعهٔ صوفجیان لارنده از غرهٔ شهر جمادی الاولی الی آخر سال
بسیصد فلوری گرفته کی قصور و فتور با آخر سال جواب کوید هیچ آفریده مانع
نشود و هرجا که صوفجیان متفرق گشته باشند مجتمع کردانند و از سخن او تجاوز و تخلف
نکنند مطالعان بر نجملت روند اعتماد بر علامت همایون واجب و لازم دانند
تحریرا فی سنه کذا و کذا نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی بر انجملت صادر
شد که درین وقت قدوة الافاضل جامع فنون الفضایل حافظ ابدان
الناس مولانا حکیم زید فضایله از صباغیة فی یوم دو عدد و از حمام شرف التحریر
نیز دو عدد مقرر و معین شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده او را مانع و مزاحم
نکردد تا بفراغت تمام تصرف نموده بدعای دوام دولت روز افزون ما
مداوم گشته بمزید عنایت شاهانه ما مترقب و متمتع شود انشاء الله تعالی مطالعان

برین

بر نجملت روند اعتماد نمایند نوع منه حکام و نواب متصرفان محروسه
تکیت حماها الله تعالی بدانند که درین وقت مفخر الفتوة خلف الکبار آقی باشا
دام عزه نمود که از ابا و اجداد مرحوم پهلوان علی از خارج تمغا و جمع حاکم هر روز
یک سرکله بوده است بیان سبب این مکتوب قلم آمد تا بر قرار ایام شار الیه
شل نجنایش و طورسان آن یک سر کوسفند را هر روز خریده بکشند و عمال
بعلت تمغا مزاحم ایشان نکردد بر نجملت روند و اعتماد نمایند انشاء الله تعالی
تحریرا فی سنه سبع و سبعین و سبعمایه نوع منه حکم تجدید صادر گشت که بر
دست دارنده ورثهٔ علی پهلوان داده شد بنا بر آنکه از قدیم یک سر سرکله
در دار الفتح بنکیت داده بر همان قرار آن یک سر سرکله را بستاند هیچ آفریده
مذکور مانع نکردد و زحمت ندهد کی آن سرکله را تصرف کند و بدعای دوام دولت
مواظبت نماید بر نجملت روند و اعتماد نمایند نوع منه حکم نافذ همایون
و رسوم جاری همیون بر دست دارنده افتخار الفقهاء و المتعدین مولانا
شادمان زید قدره بر انجملت داده شد که بعد الیوم او را سخنی نکویند چیزی
نطلبند و نستانند و از جمیع اخراجات و عوارضات دیوانی معاف و مسلم دارند
هیچ آفریده از حکام و نواب و کدخدایان و بتکچیان و سایر اهل دیوان و غیر اهل
ن ازد زحمت و تعرض نرسانند و بوجه من الوجوه از قپچور و بیگار و وزن
و نزل و سایر مصادرات و اخراجات و تکالیف معاف دارند تا بفراغت تمام

بدعای دوام دولت روزافزون اینجانب مشغول گشته مواظبت نماید وچون
حکم همایون مزین گردد مطالعه کنندگان بر تجملت روند و اعتماد بر علامت همایون
لازم و واجب دانند نوع منه حکم همایون نافذ نفعک الله تعالی بر اجملت
بروند دارند شیخ وتیل ولد شیخ عادل داده شد مبنی برآنکه بعد الیوم
هیچ آفریده از وی چیزی نطلبد و نستانند و از جمیع عوارضات و مصادرات
وتکالیفات دیوانی معاف و مسلم دارند حکام و نواب و کدخدایان و متصرفان قصبه
بوده ویرا زحمت ندهند و مداخلت ننمایند تا بفراغت تمام در موضع بور رنگش نشسته
در خانهٔ خود گشاده دارد و بآیندگان و روندگان بوسع طاقت خدمت کند و بدعای
دوام دولت روزافزون اینجانب مواظبت و ملازمت و چون بدین شرایط
موکد گردد مطالعه کنندگان بر تجملت روند و اعتماد نمایند تحریراً فی سنه کذا و کذا
نوع منه درین وقت دیه ماجهون با توابع و لواحق و مضافات و منسوبات
بنام اقربا حضرت شیخ الاسلام اعظم اعلم ادام الله برکات انفاسه الشریفة
القدسیة حامد المعتزز فرمودیم باید مشارکی و منازعی با مال و متوجهات دیوانی
مفروز تصرف نمایند هیچ آفریده کائناً من کان متعرض نشود و مدخل نسازد دیرایون
نکرده و محصولات آنرا بفقرا و درویشان بمصرف رسانند و از سر فراغت
خاطر بدعاگوی دوام دولت قاهره اشتغال نمایند مطالعه کنندگان بر تجملت روند
و اعتماد نمایند تحریراً الامر العالی آمر نهال فی سنه کذا و کذا نوع منه درین وقت

حکم همایون و مثال شریف میمون بر موجب احکام امرآء سالفه رحمهم الله تعالی
بقلم آمدکی دارنده خلف المشایخ امیر یوسف ولد شیخ عبد الواحد از املاک
در دیه مجهون هرچه دارد مثل آسیاب و بزرخانه و غیره تصرف کند هیچ آفریده
از حکام و نواب و متصرفان دار الفتح قیصریه مدخل نکند و تعارض نرسانند و
مشار الیه املاک خود را بر موجب شرع نبوی علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات
تصرف کند کسی مانع و منازع نشود مطالعان بر تجملت روند و اعتماد بر علامت
شریف لازم و محقق شمرند تحریراً فی سنه کذا و کذا ببر و اکلی سرور نوع منه
بر موجب احکام و تمسکات حضرت سلطنت پناه خلدت معدلته و مرحوم مغفور
سعید شهید جدم طاب ثراه و جعل الجنة مثواه درین وقت حکم نافذ بر دست
دارندگان اقربا شیخ المشایخ امره تغمده الله بغفرانه بر اجملت داده شد که در
دیه ماجهون هرچه دارد از املاک و اسباب مثل بزرخانه و آسیاب و زمین و غیرهم
متصرف گردد هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان و کارداران و تکچیان و دیا
مانع نشود و معارضت ننماید تا شب و روز بدعاء دوام دولت ما مواظبت
کرده اشتغال نماید مطالعان بر تجملت روند و اعتماد نمایند تحریراً فی اواسط
ذی القعدة الحرام سنه کذا و کذا نوع منه بر موجب احکام که دارنده
سید الفقها مولانا تاج الدین ابرهیم امام مسجد جامع بور دام فضله حکم صادر
شد که هر روز مبلغ یک عدد از وجه مالکی آن دیه که بر رسم ادرار مذکور متصرف

بود برقرار تصرف نماید و حکام و متصرفان اموال حسین بکتمور و حاجی محمود که خوا
از اوقاف آن عشر و نزل نطلبند و هیچ مدعلهٔ را بجهت مذکور وضع نمایند برنجلت
روند و اعتماد نمایند و ازین حکم تجاوز ننمایند تحریراً فی ماه ربیع الاول سنه سبع
و سبعین و سبعمایه نوع منه حکم نافذ بر دست دارنده طلف المشایخ حسن
فقیه بر انجلت داده شد مزرعهٔ قلتاق را حضرت سلطنت پناه خلد الله تعالی
سلطنته باو ارزانی دیده مقرر و مفوض فرموده ماست درین وقت حاکم
برموجب حکم جهانمطاع خلدت معدلته او را بوی ارزانی دیده مقرر و مفوض
گردانیدیم می باید که بعد الیوم هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان آن ولایت
ویرا مانع و ممانع نباشند و زحمت ننمایند تا بفراغ بال و مرفه الحال متصرف بوده
در آنجا بکام متمکن شود و وظیفهٔ دعاگویی روز بروز بتقدیم رساند تا مزید عنایت
و شفقت اینجانب منتفع گردد ان شاء الله تعالی نوع منه حکم نافذ میمون
انفذه الله تعالی بر دست حفاظ جامع مرحوم مغفور سعید شهید سلطان
علاء الدین طاب ثراه داده شد مبنی بر آنکه دیه اندلوس وقف او بوده است
عشر محصول او بمشار الیهم متعلق گشته بعد الیوم هرچه که عشر جمع محصول آن
دیه مذکور است متصرف شده بر معیشت خودشان صرف سازند هیچ
آفریده از حکام و نواب و متصرفان ولایت نگیده اورا مانع و ممانع نشوند
و مدخل نسازند تا بفراغت تمام وظایف آنرا بر موجب شرط واقف بجای

آورند و در وقت محصولات مردم و شحنهٔ ایشان رفته ضبط کرده در حق
حصول آورند هیچ وجه سپاهیان و ملاک و غیرهم بوی مانع نشود و مزاحم
نگردد تا بفراغت تمام بملازمت جامع مذکور متبرکه قیام نموده و بدعای
دوام دولت اینجانب مشغول گشته مواظبت کند مطالعه کنندگان برنجلت
روند و اعتماد بر علامت شریف لازم شمرند تحریراً فی سنه کذا و کذا نوع منه
حکم نافذ انفذه الله تعالی بر دست فقیهان دیه فرناک بر انجلت داده شد که
بعد الیوم عشر باغات و کتان و عشر بوستان ایشان را بمبلغ صد فلوری
فرموده شد می باید که هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان اموال ولایت
نگیده حماها الله تعالی عن الآفات والمکیده غیر از آن زیاده چیزی نطلبند
و نستانند و زحمت و تعرض نرسانند مطالعه کنندگان علامت شریف
برنجلت روند و اعتماد نمایند نوع منه توشمالان و حکام و نواب
و متصرفان و بتیکچیان محروسهٔ نگیده چون واقف گردند باید که از نجلت
عوامل مفخر الفقرا زین الحاج والحرمین حاجی خضر دام توفیقه بعلت عشر و تغار
و مقرری و خادمی چیزی نستانند و تعرض نرسانند و از کوسفندان و مواشی
او چهور نطلبند و از باغ و زمین او چیزی مطالبت ننمایند و بهرچه رجوع سازند
مدد و معاونت دریغ ندارند چنانکه امداد شکر متصل گردد درین جمله روند
اعتماد نمایند کتب فی السادس والعشرین من محرم الکرم سنه کذا و کذا نوع منه

حکام ونواب ومتصرفان وبتیکچیان وارباب واعیان وکدخدایان نکیده حمیت
عن البلیة بدانندکه درین وقت مخزالمشایخ سید الزهاد والعباد قدوة الاوتاد
شیخ حاجی عوض دام الله برکته آمدنمودکه امرا ماضی یرحمهٔ الله تعالی بجهت زاد
آخرت وحسبة لله تعالی عشر ونزل وقبچور ودکاکین ووزن واز اخراجات
وعوارضات وتکلفات چیزی نطلبند وتعرض نرسانند معاف ومسلم نموده
وبنام مذکور هر روز یکسر کله مجری ومعین داشته ومنعا نیز نستانندکه
بدرویشی خود مشغول گشته بدعاگویی قیام نمایند این جمله را بعیشت خود
صرف سازد برین جمله روند واعتماد نمایند رب اختم بالخیر والنعال محررا فی سنهٔ کذا
نوع منه امرا ونواب وحکام ومتصرفان وبتیکچیان وکدخدایان ولایت
وبلوک نکیده حمیت عن الآفات والبلیه بدانندکه برموجب حکم امرای ماضی
رحمهم الله تعالی بردست دارندهٔ سید المشایخ حاجی عوض دام برکته حکم جدید
فرمودکه از مذکور عشر ونزل وقبچور وعوارض وتکلفات از جهت گوسفند
ودکان ووزن وکاه چیزی طلب ننمایند ونستانند وهر روز یکسر گوسفند برکله
ستانده وفروخته هیچ آفریده بمذکور چیزی نگویند ومنعا نطلبندکه مذکور بدرویشی
خود مشغول شده باشند ودرونان خدمت کرده بدعای دوام دولت
ملازمت ومواظبت نموده این جمله راکه ذکر رفت بعیشت خود وآینده
وروندگان صرف سازد مطالعه کنندگان برین جملت روند واعتماد علامت حاپوزا

واجب ولازم شمرند کتب فی غرهٔ شهر فلان کذا وکذا نوع منه حکم دارندهٔ بردست
سید الفقرا شیخ ذالنون ولد شیخ حاجی عوض دام توفیقه آماده شدکه از
قدیم الایام مرد دعاگوی میبوده اند می بایدکه بعد الیوم نیز بر همان قرار آینده
ورونده خدمت کرده بدعای دوام دولت مشغول گردد نواب وحکام
ومتصرفان وکدخدایان ولایت نکیده از نوع عشر ونزل وقبچور وساله
واز ربع باغ که در موضع بور داشته از چیزی طلب ننمایند وزحمت نرسانند
در جمیع عوارض وتکالیفات دیوانی حسبة لله معاف ومسلم دارند از این حکم
تجاوز وتخلف ننمایند اعتماد بر علامت شریف لازم دانند نوع منه
برموجب حکم حضرت جهانمطاع خلد الله معدلته بردست دارندهٔ قدوة المشایخ
ذالنون دام برکته که از قدیم دعاگوی معاف بوده است برقرار سابق عشر ونزل
وقبچور وسعور ومجموع عوارضات دیوانی ندهد وحکام ونواب وکلانتران
ومحصلان نطلبند وزحمت نرسانند مطالعان برین جملت روند واعتماد کلی نمایند
تحریرا ایام خان خلد نعاله فی سنه کذا وکذا نوع منه حکم نافذ بردست فلان
ولد فلان فقیه برانجملت داده شد مادام که دیه گلکوس دیه سکبان است او نیز
سکبان است وفتی که دیه کلکوس از جهت سکبانی بدر آید بنوعی تغییر وتبدیل
کرد مشار الیه ولد فلان رعیت باشد هیچ کس فیرا بعلت مسلی سخنی
نگوید زحمت وتعرض نرسانند برین جملت روند واعتماد نمایند نوع منه

حکم نافذ بردست دارندهٔ علامت شریف حمزه قوچی ولد عیسی خواجه برانجلت
داده شد که بعد الیوم در ولایت نکیده حمیت عن البلیّة در هر جا که می باشد
و متمکن میشود هیچ آفریده از حکام و نواب و کارداران ولایت مزاحم
نشود و مزاحم نگردد و از عوارضات و تکالیف دیوانی و قبجور مواشی
و حق اغنام معاف و مسلّم دارند تا بفراغ بال و فسحت حال در درویشی خود بوده
بدعای دوام دولت روزافزون اینجانب مشغول شود و مالکانهٔ دیه شوسند را
نیز متصرف بوده بر معیشت خود صرف سازد و نوعی که جابه عام باشد
به بیکار همایون بیاید و چون بحکم میمون موشح و مزین بوده مطالعه کنندگان
بر تنجلت روند و اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب دانند تحریرا فی شهر
جمادی الاولی سنه کذا و کذا **نوع منه** حکم نافذ بردست داود ولد کوچ
برانجلت داده شد مبنی بر آنکه زمینها که بجهت ملکیت تا این غایت در دست
مذکور بوده است از موروث پدرش و غیره و از جهت بیت المال بوده
خریده و خود نیز سند بر موجب شرع نبوی علیه افضل الصلوات و اکمل
التحیات در تحت تصرف خود داشته کسایر الملاک او نیز متصرف کرده هیچ
آفریده از حکام و نواب و امنای بیت المال و سایر متصرفان ولایت مزقلیه و
کاینا من کان ویرا مانع نشود و مداخلت ننمایند و زحمت نرسانند تا بفراغت
تمام بخدمت بیکار همایون با یکدر خیمه و یکنفر نوکر قیام نموده ملازمت نماید

نوع منه

نوع منه سبب تحریر و موجب تسطیر آنست که دارندهٔ علامت شریف
یوسف داماد مولانا سید المشرقین قدوة المحققین شیخ احمد دام فضله احکام
امرای ماضی رحمهم الله تعالی عرض کرد باغی که در سیتو بر قراگناندی و دکان
و باغ و آشت از جمله عوارضات دیوانی معاف و مسلّم بوده است می باید که
بعد الیوم بر همان قرار معاف و مسلّم باشد کسی مانع و معارض نشود و زحمت و تعرض
نرسانند مطالعه کنندگان بر تنجلت روند و اعتماد نمایند **نوع منه**
حکم نافذ انفذه الله تعالی بردست دارندگان اولاد اورخان بک ولد یحیی برانجلت
داده شد که در هر جا که قوم و تعلقات خود شان رفته است بسبب قرارت
پراکنده و متفرق گشته است جمع سازند باز بجای خود شان بیاورند و در
هیچ یکی و پهلوی هر کسی که باشد مثل او خضار ولد جمال مانع و معارض
نباشد و مداخل نکرده تا در وطن مالوف خود شان مجتمع گشته بشمار الیهم
اولاد اورخان اطاعت نمایند **نوع منه** حکم جهان مطاع برانجلت بصدور
پیوست که یکدر آسیاب وقف حاجی عمران که درین وقت بخدمت مخزن
الحافظین قدوة العلماء رکن الدین دام فضله را بر موجب وقف تعلق دارد
باید که از جمیع عوارضات دیوانی و سایر اخراجات معاف و مسلّم بوده چیزی
مطالبه ننمایند و زحمت نرسانند و پیرامون نگردانند هر که ازین حکم تجاوز ورزند
در لعنت خدا و رسول و ملائکه اجمعین باشند بر تنجلت روند و اعتماد نمایند

فی جمادی الاولی لسنه کذا وکذا نوع منه حکم نافذ وآم نفاذه بر دست
دارنده حسین ولد قراجچی در دیه اورته کوی داده شد مبنی برانکه بعد
الیوم ویرا بمبلغ دو سکه مقاطعه فرمودیم که بجماعت اورته کوی بدهد غیر ازو
چیزی ندهد واز جمیع عوارضات وتکالیف دیوانی معاف ومسلم باشد نواب
وحکام ومتصرفان ناحیت اندوغی وغیره ویرا ازعاج نکنند وزحمت نرسانند تا بفراغ
بال در هر جا که باشد در درویشی خود بوده بدعای دوام دولت ما مواظبت
نماید وهیچ آفریده در تبدیل وتغییر این حکم نکوشد وهر که از حکم تجاوز نماید لعنت
خدا ورسول بروی باشد مطالعان برنهجلت روند واعتماد بر علامت شریف
لازم وواجب دانند نوع منه حکم بر دست دارنده قراجچی واولاد
او در دیه اورته کوی داده شد مبنی برانکه بعد الیوم ایشانرا بمبلغ دو سکه
مقاطعه فرمودیم که بجماعت اورته کوی بدهند واز جمیع عوارضات دیوانی
معاف ومسلم باشد نواب وحکام ومتصرفان وکدخدایان ناحیت اندوغی
او را زحمت ندهند وازان دو سکه چیزی زیاده نطلبند وبوجه من الوجوه
غیر از عشر باغ وزمین مطالبتی ننمایند تا بفراغ بال بدرویشی خود مشغول گشته
بدعای دولت روزافزون ما مواظبت نماید وهر کسی که برین حکم مانع میشود
لعنت خدا بروی باشد مطالعان برنهجلت روند واعتماد نمایند نوع منه
حکم نافذ برانجملت بر دست جماعت قصبه بور داده شد که بعد الیوم بر عت

قنجور هوآنی شل کوسفند وبز وماده گاو وغیر از رسانه جفت از ایشان چیزی
نطلبند ونستانند وبوجه من الوجوه مطالبتی نکنند وزحمت ومعارضت
ننمایند نواب وحکام ومتصرفان ولایت نکیده وبور بعلت ان بدیشان
مدخل نکنند وسخن نگویند تا بفراغت تمام بدعای دوام دولت روزافزون
ما مواظبت نماید وهر که از حکم تجاوز کند ومخالفت نماید در سخط ولعنت خدای
تعالی جل ذکره ورسول خدا علیه افضل الصلوات واکمل التحیات باشد مطالعه
کنندگان برنهجلت روند واعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا وکذا نوع منه
حکم نافذ لازال نافذا بر دست سید العلما مولانا بدر الدین برانجملت صادر شد
از وصایای جماعت نکیده وولایت مرجه ولد بنی تصرف نموده است یا فرزند
فرموده شد باید که هیچ آفریده اورا مانع ومنازع نشود تا بفراغ بال تصرف
نموده بمعیشت خود صرف سازد ودعای دوام دولت روزافزون ما
مداومت نموده بتقدیم رساند وبمزید عنایت ومرحمت شاهانه ما ممتاز وسرافراز
بوده انتفاع یابد ان شاء الله تعالی مطالعان برنهجلت روند واعتماد نمایند تحریرا فی اواسط
ربیع الاول سنه احدی وخمسین وثمانمایه نوع منه حکم نافذ لازال نافذا بر دست
جماعت دباغان محروسه نکیده برانجملت صادر شد که رسم تمغا هرچه که
در زمان مرحوم علیبک معمول داده اند درین وقت نیز بر همان قرار مقرر فرموده
شد که او را بدهند وبدعتی که بعد از ان بریشان نهاده اند بوجه من الوجوه اورا

نطلبند و نستانند هیچ آفریده ایشانرا بازیاده آن متعرض نشود و از این حکم
تجاوز و تخلف نکنند والا مستحق عتاب خواهد بود تا دانند مطالعان برین
جمله روند و اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب دانند تحریرا فی اوایل محرم الحرام
سنه اربعین و ثمانمائه نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی برانجلت بغداد
ببوست که عادت و قانون او محصار چنانکه در زمان مرحوم مغفور پدرم
متعلق میبود و است بعد الیوم نیز بر همان قرار شود که تا یمن کان او را تبدیل
و تغییر نکند عناد و تمرد و منازعه ننمایند مطالعان برنجلت روند اعتماد بر
علامت شریف لازم دانند نوع منه حکم نافذ بر موجب قانون نامه
نکین بر دست دارنده سیادت الشجاع قدوة الخواص محمود بیک نمید قدره داده شد
که بر موجب قانون نامه از ولایت ملنذر ستانند غیر از قانون نامه یکحبه
نطلبند و نستانند و درویشان را زحمت و تعرض نرسانند و الا معاتب شود
اعتماد نماید مقصد
قاعده نامه و تمار ملنذر برین موجب
نوع منه تجدید حکم نافذ انفذه الله تعالی بنقاد ببوست
مبنی بر آنکه ناوینا افندی در موضع دیر یون بنام افتخار الحکما و العباد سالک
مسالک الطریقه مولانا جلال الملة و الدین حکیم دامت فضایله مقرر است حاکمه
که بعد الیوم نیز در تحت تصرف خود داشته اوقاف و مستغلات او را در هر جا که
باشد

باشد بی فتور و قصور تسلیم نمایند کسی مانع و معارض نگردانند تا بفراغت
تمام بدعای دوام دولت ما مواظبت نموده و مزید عنایت و مرحمت شاهانه را قصد
و متطلع گردد ان شاء الله تعالی مطالعه کنند کان امتثال نمایند نوع منه
تجدید حکم نافذ انفذه الله تعالی بر دست دارنده سید المشایخ شیخ منصور ولد حاجی
عوض دام برکته داده شد که از قدیم از جمله دعاگویان اینجانب است باید که هیچ
آفریده از جفت و یکحبه چیزی نطلبد و مجموع عوارضات و تکالیفات دیوانی
معاف و مسلم بوده است بر قرار باشد حکام و نواب و کلانتران و محصلان اموال
تمغا و رسومات و جز قطعا از این درویش زحمت نه دهد و چیزی نگوید تا فراغت
تمام بدرویشی خودشان مشغول بوده بدعای دوام دولت پادشاه جهانگشای
خلد الله ملکه و عار و افزون مداومت و مواظبت نماید مطالعان برین جملت
روند اعتماد بر علامت واجب لازم دانند تحریرا فی التاسع من شهر ذی الحجه
نوع منه سبب تحریر و موجب تسطیر نافذ آنست که ما کان رشیدین را
بمخزن الشیوخ والسالکین شیخ صوفی دام توفیقه ارزانی داشته بر قرار حکام
امرای ماضی رحمهم الله مقرر و مفوض گردانیده شد من بعد متصرف باشد وجه
معیشت خود بمصرف رساند کسی مانع نشود دوام دولت پادشاهانه عالی را
قیام کرده مداومت و مواظبت نماید اعتماد برین جملت نمایند تاریخ الاصح اواسط
صفر ختم الله بالخیر و الظفر سنه تسع و ثلثمائه بلالا نوع منه سبب تحریر

وداعی تسطیر آنست که در ولایت نکیده هرچه از اوقاف عا تعلق دارد بجهة
افتخار العلماء اختیار الفضلاء مولانا محیی الدین ادام الله فضایله تفویض کردیم باید که
بعد الیوم اوقاف انطرف را نایب مناب ما بوده تصرف کند و کاینا من کان
مانع و معارض نشود و مزاحم نگردد و دست او را در ان شغل دست ما دانند
و هر کسی در آن مهم بدو رجوع کند مطالعان بر نجملت روند و اعتماد بر تقریر او
لوازم و واجبات شمرند و تجاوز نکنند تحریرا فی الیوم الثانی عشرین شهر
رمضان المعظم من شهور سنه تسع و ثلثین و ثمانمایه **نوع آخر** درین وقت
حکم نافذ انفذه الله تعالی بر دست دارنده خلیل بیک ولد سلیمان بر انجملت داده شد
هر انکس که از قوم و قبیله و تعلقات او می آید در هستایکی مذکور متمکن باشند هیچ
آفریده از حکام و نواب و کارداران قیصریه بر وی مدخل نسازد و تعرض نرسانند
و از ایشان عادت اغنام حقوق دیوان نطلبند و از جمیع عوارضات دست
کوته کنند تا بفراغ تمام او نیز بخدمت امیری قیام نموده التزام نماید مطالعان
بر نجملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **نوع منه**
حکام و نواب متصرفان و ایمه و اکابر و صدور و اعیان و متمکنان و متوطنان
محروسه شهر نکیده حمت عن الافات فی المکیده بدانند که درین وقت قضا
و حکومت شرعی شهر و ولایت مذکوره را بنام مفخر العلماء قدوه الفضلاء اشرف
القضاة وارث الانبیاء و المرسلین خلاصه الماء و الطین راه الحامین مولانا تاج الدین

الحاج ابراهیم ادام الله فضایله مقرر و مفوض گردانیده شد تا بتمشیت آن مهم
دینی قیام نموده و در تقسیم مواریث و سجلات شرعی و انکحه و قطع خصومات
و امانت اموال ایتام و مخاصمات فی دعج دماء کافه خلایق و باقی مهمات دینی
بمنصب قضا تعلق دارد سعی نموده براستی و دیانت خود بتقدیم رساند و چنان
سازد که دقیقه از دقایق آن معنی فوت و خبط نشود و از سبب آن حیف
و ظلم مسلمانان نباشد و از وجوهات که از قضا بیفتد نیمه را خویشتن تصرف
کند و نیمه را بقسمت متساوی بمفخر العلماء سید الافاضل قاضی زاده مولانا حسام الدین
ولد مرحوم قاضی علیک دام فضله و سید الاقران خلف القضاة المتاخرین
قاضی زاده عبد المؤمن ولد مرحوم شمس الدین احمد نوبتی طاب بقاه رسانیده
ایشان نیز در وقت احکام شرعی در محکمه بهم باشند علماء و مشایخ و سایر اعیان
جانب عزیز مشار الیه را معزز داشته و مذکوران را شریک او دانند برین جملت
روند و از حکم او تجاوز و تخلف ننمایند و اعتماد نمایند تحریرا فی اواخر جمادی الاولی
سنه خمس و سبعین و سبعمایه **نوع دیگر** حکم نافذ بر دست دارنده علامت شیخ
ابراهیم بر انجملت صادر شد که مذکور بعد الیوم معاف و مسلم باشد چنانک سلطان
سایر خدمت کند او نیز بر همان قرار یکسوار خدمت کند و به بیگار همایون
ملازمت نماید می باید که هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان و کارداران
ولایت نکیده و برا مانع و معارض نشود و زحمت و تعرض نرسانند مطالعه

کنندکان برین جمله روند و اعتماد نمایند **حکمی که معنای آن تقریر دارد** بر موجب منشا شریف
و احکام سلاطین ماضی بیض الله وجوههم امامت مسجد ده بطانه بود به مرحوم مغفور
مولانا بدر الدین رحمه الله مقرر است و بامام مکرم متجل مولانا مجد الدین که فرزند
مرحوم مذکور است مفوض داشته این مکتوب داده شد که متولیان وقف جوامع
و جاهای امامت را آنچنانکه در احکام مسطور است و بدین مشروع مثبت شده
قصور برسانند و تمسک بجویند بعد سند مشار ... کنید مرام مقدار نقد
جنس بابی عذر برات کدارند و بهیچ گونه عذر و تمسک بجویند و آنچنانکه از قدیم ادرار
مؤید بوده است ایشان نیز تغییر نکنند و بر همان قرار مقرر شناسند بر جملت
روند و اعتماد نمایند کتب فی رابع عشر شعبان المعظم سنه ... تسعمائه رب اختم
بالخیر بر اوقاف مسجد از باغ و زمین وغیره که از قدیم بوده باشد بر موجب احکام
قطعا چیزی بجویند و از معنی عوارض و غیرها کی مطالبی نکنند معاف و مسلم دانند
نوع آخر مطالعه کنندکان بر موجب حکم مضمون روند و از آن تجاوز بجویند
و چیزی از عوارض و تکالیف وغیره نطلبند برین جمله روند و اعتماد نمایند کتب
فی غره جمادی الاول سنه ثلث و ثلثین و تسعمائه والحمد لولیه والصلوة علی نبیه محمد و آله
الطاهرین **نوع آخر** مثال شریف شرفه الله تعالی بر دست سید القضاة
والحکام مولانا محی الدین قاضی اخاتونسرای برای جملت صادر شد کی در ولایت
خاتونسرای لم جرایم و جنایات هر چه که واقع میشود در حضور او تفتیش و تفحص

کنند

کنند و فی که شرعا ثابت شود بر موجب قانون نامه جنایت را بستانند از آن
زیاده چیزی نستانند والا بعتاب و عقاب مستحق خواهند بود و مطالعان برینا
جمله روند و اعتماد نمایند **نوعی دیگر** حکم صادر شد که جماعت خاتون سرای
بعد الیوم شارع و امامان که بجماعت میکنند در هر حقوق و رسوم دیوانی
معاف بوده حکام و نواب متفرقان دیوانی از ایشان یک حبه نستانند
و مزاحم و معارض نشوند و ازین حکم تجاوز ننمایند مطالعه کنندکان برین جمله
روند و اعتماد نمایند **نوع آخر** مثال نافذ انفذه الله تعالی فی مشارق الارض
و مغاربها مبنی بر آنکه نظارت اسعار محروسه لارنده و امر معروف کردن را که
عبارت از نماز جماعت است بمحمد الامنا مزید فرموده شد که آن شغل خطیر را بر موجب
شرع نبوی علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات است مجری دارد و هیچ آفریده
کائنا من کان کار او را در نیابند و مداخلت ننمایند و مزاحم نبوند والا معذب
و معاتب کردند مطالعه کنندکان چون علامت همایون موکد کردد اعتماد
نمایند تحریرا فی ربیع الاول سنه اربع و عشرین و تسعمائه **نوع من انشاء مرحوم**
جار الله چلبی کاتب رحمه الله هو الهادی لا اله الا الله محمد رسول الله حکم
همایون و کتاب میمون بر قاعده شریعت نبویه افضل الصلوات علی واضعها
صورت تحریر یافت جمیع مسلمانان و مؤمنین و مؤمنات که دعوی امت
محمدی میکنند بصلوات قیام نمایند و زکوة را و جمیع فرایض الله را ادا کنند و سنن

وواجبات وصدقات را علی قدر الوسع والطاقة بر موجب حکم آورند از طریق جادهٔ
شریعت محمدی تجاوز و تخلف نکنند والا هر کی اوقات خمسه را قیام ننمایند و با امور
شریعت منقاد و مطیع نشوند در حضرت باری تعالی عز سلطانه و عظم شانه
و تقدست اسماؤه بنار جهنم معاقب شوند و هر کسی که نماز نگزارد او را بر غایت
زحمت دهند و عتاب کنند مطالعان بر جملت روند و اعتماد نمایند تحریراً فی سنه
ست ثلثین و تسعمایه هجریه نبویه **نوع منه** حکم نافذ بر دست دارندهٔ علامت
شریف صلش بر الجملت بصدور رسید کی درین وقت بر موجب شرع
نبوی علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات در بلدهٔ نکیده وولایت امر معروف
نهی منکر کند و بی نمازان را نمازگزار نند تادیب تهدید مخالفان و معاندان را
تقدیم دارد و ائمهٔ مساجد هر نمازی که در میان جماعت خود شان باشد
نامذکور اعلام کند پنهان ندارد و فسقه و شاربان خمر که شرب میکنند شب و روز
در ملاها شهرت کرده معلوم کرده بدرگاه اینجانب عرضه دارد تا از حضرت
بدر آمده تعزیر رود و متیان شهر و ولایت را تاکید کرده هر یکی در سر خود
شان علامت کبود اظهار کنند در میان مسلمانان زنان علامت کبود بر زنند
و نوعی سازند که هیچ دقیقه از دقایق امور شرعیه دینیه مهمل و نامرعی نماند
و چون این شرایط را بتقدیم رساند وظیفهٔ مباشران این مهم دبعی که از قدیم
معتاد است مشار الیه نیز بر آنمنوال بخرج خود آورد و هیچ آفریده مانع و منازع

نشود و قاضی و حاکم وقت و برا تقویت کرده در تمشیت وی اجتهاد تمام
نمایند مطالعان بر جمله روند و اعتماد بر علامت شریف لازم دانند تحریراً فی شهر
جمادی الاولی سنه [illegible] **نوع منه** حکم نافذ بر دست دارندهٔ
احمد شیخ بر الجملت داده شد که در میان جماعت نکیده وولایت امر معروف
نهی منکر کند و از حق تارک صلاة بواجبی بدر آید و هیچ کسی میل و مسامحه نکند
چنانکه در میان خلایق عادت مالوف است برهان قرار اجرا نماید هیچ آفریده
کائنا من کان مانع نشود مطالعه کنندگان برین جمله روند و اعتماد نمایند تحریراً
فی اواسط شهر ربیع الاول سنه ست و ثلثین و تسعمایه صلش در ساقی نیز با مذکور باهم باغ
هر چه دوستان بنفقه با همدیگر ببینند و در آن کار ستاهی باشد هیچ آفریده مانع
نشود برین جمله روند **نوع منه** از حکم الخاقان مبارک اشارت مخدوم
جهانپناه اعظم الله جلال قدره من دیوان الاوقاف بوقت تفحص اوقات
[illegible] دار البهلوانیه نکیده حماها الله تعالی متصرفان اوقاف مدرسه مجیر و فقیه
نمودند مشتمل بر آنکه یکصد دکان در بازار زرین وقف بوده است بر بقعهٔ
مذکور بعد از تفتیش تمام تحقیق انجامید که ربعی از آن دکان وقف بوده است
نه تمام دکان و بعد از تحقیق آن یک ربع دکان را نکیده زمین در ده او داک
چنانکه در مکتوب شرعی که در دار القضا نکیده باشد استبدال کردند و مستبدل
منه را تسلیم متصرفان گردانیدند بدان سبب این مکتوب در قلم آمد من بعد آن

دکانرا بتمام وکمال حق وملک قتلو بک ولد محمد بیک که متصرف است دانند وعلت
وتفنیت هیچ آفریده معارض ومزاحم نکردد ومطالعان برین جمله مقرر دانند واعتماد
نمایند تحریرا فی ثالث عشر صفر ختم بالخیر والظفر سنه خمس واربعین وتسعمائه رب اختم بالخیر

نوع منه مواضعی سادات وایمه وحکام ونواب ومتصرفان واعیان و
کدخدایان وجمهور رعایا ومتوطنان قبر شهر وولایت آن والکای خوبهار و
صاحبی بدانند که چون وفور فضایل وکمال استهال واستعداد وعفاف مولانا
اعظم اعلم ملک القضاه والحکام مبین الشرایع والاحکام افضل المتاخرین مؤید الملة
والدین دامت فضایله ظاهر ولایح است واعتنا وشفقت واعتقاد ما درباره
او وافر ولایح منصب قضا وحکومت شرعی وتدریس مدرسه چون را وتولیت
آن بر خدمتش مقرر داشته شد بدان سبب این مکتوب در قلم آمد مولانا اعظم
مشار الیه را قاضی نافذ الحکم ومدرس الجاد دانسته من کل الوجوه در امور شرعی
رجوع کلی بدو کرده باوامر ونواهی او که هر آینه مطابق وموافق شرع مطهر خواهد
بود مطیع ومنقاد شده انفراد بجویند واو را وهر سوجی که بنام او وفرزندان او
بموجب مکتوبات مجری ومقررات ودر دفاتر ومواجبات وجرایه ثبت برموجب
مرالعین البراتیه کمهرار ودرسی دینار مولانا اعظم سالانه ...
اولا ... ده الارا ... مالانه ...

مولانا معظم الدین ... مولانا ... اسعاف ... اسعاف ...

اسعاف عمدالی ... اسعاف ... اسعاف ... مدرسه ...

المرسوم ... مجری ومقرر دانسته بی قصور واحتباس بدیشان
رسانند وجواب گویند وتغییر وتبدیل ونقض وتحویل بدان راه ندهند
وبتجدید حکم وپروانه نطلبند وازتوزیع آیت عن بدله بعدما سمعه فانما اثمه علی
الذین یبدلونه محترز ومجتنب باشند چون جماعت ایمه وعلما وحفاظ ومشایخ
تا غایت از جمیع عوارض وتکالیف دیوانی از مالی وخارجی وقچمر مواشی وغیرها
معاف ومسلم بوده اند بر معاف ومسلم دانسته بهیچ وجه ایشان را مخاطب
ومکلف نکردانند ودر خانهای ایشان نزول نکنند وچهارپایان ایشان را در سفر
وحضر باولاغ نگیرند وایشان را باستقبال هیچ کس مکلف نکردانند وشکر
وشکایت ایشان را موثر شمرند سبیل حکام ومتعینان محروسه مذکوره آنست
مولانا اعظم الاعلم مشار الیه را باستقلال واستبداد قاضی نافذ الحکم دانسته
بمیان قضایای شرعی در نیایند وخصومات را بجانب نگیرند وبی اذن
او هیچ آفریده در نیابت محرر وثایق وعقود انکحه وقسمت مواریث اصلا
وقطعا مدخل نسازند ومتعرض نشوند از جواب برین جمله روند واعتماد نمایند
کتب فی ثالث ذی القعده سنه اربع واربعین وتسعمائه الهلالیه رب اختم بالخیر

نوع منه توشمالان وحکام ومتصرفان وکدخدایان دیه ... وطیانه بدانند که خدمة

مولانا مکرم فخر الدولة والدین عمران و شمس الدولة مؤمن که هر سال مبلغ ششصد
عدد مواجب امامت و خطابت در دفاتر مجری بود درین وقت باستظهار
آن التماس امضا کرده‌اند بدان سبب این مکتوب در قلم آمد برین موجب
[illegible] بابکی بر قاعده اول مبلغ ششصد عدد
که بمواجب مذکوران مجری است برسانند و ازین تجاوز نکنند سال بسال
جواب گویند و محتاج باعاده نکرده‌اند که تا فارغ البال بدعاگوی بندگی امارت
پناه خلد ملکه مواظبت نمایند درین باب تقصیر نکنند و نوعی سازند که
متواتر شکر و شکایت مذکوران بدینجانب متصل گردد و مؤثر شمرند و از
وجوهات سایر تکالیف و اخراجات چیزی ننویسند و مطابق نمایند برین
جمله روند و اعتماد نمایند کتب فی عشره ماه رجب الاصم لسنه [illegible] وسبعمایه رب اختم
بالخیر **نوع منه** حکام و نواب و متصرفان و بیتکچیان و عمال [illegible] بدانکه
چون برمکتوب واقف گردند مبلغ پانصد چهل شش دینار رایج و غلا و تغار

مولانا ... ادرار ...

موضع ... جامع ... حفاظ و موذن و امام و معرف

که ازمال و متوجهات آنجا برسم ادرار و مواجب موضوعی مام مولانا معظم
امام معرف حفاظ مؤذن فخر الخطبا علاء الدین
دام فضله و جماعت حفاظ و امام و معرف و مؤذن جامع سلطان مجری و مقررات
بر قرار مقرر و ممضی داشته برالموجب که احکام و تمسکات بران ناطق است
بتقدیم رسانند و از آن تجاوز و عدول بجویند بتمام و کمال بی قصور و احتباس
بدیشان رسانید هر سال تجدید حکم و پروانه نطلبند و متوجه عشر باغ اولیا
که از آن مولانا مشار الیه است بر قرار مقرر دانند و از اجا مطالبی نکنند درین باب
تقصیر ننمایند برین جمله روند اعتماد نمایند کتب فی الرابع عشرین جمادی الاول
سنه اثنین [illegible] وسبعمایه الجلاله رب اختم بالخیر **نوع منه از انشاء مرحوم مولانا**
محمد بغدادی حکام و نواب و متصرفان و ارباب و اعیان و کدخدایان دولو بلاد
که اهتمام تمام و دلبستگی در باب ایشان هرچه بیشتر حاصلست بتخصیص در باب
قضاة و ایمه و مشایخ آن چون این طایفه الی یومنا هذا از جمیع مطالبات
و حقوق دیوانی و سایر تکالیف معاف و مسلم بوده‌اند بر همان قرار معاف
و مسلم باشند درین وقت این حکم همایون بر سبیل امضاء احکام ماضی در قلم
آمد که هیچ آفریده مزاحم و معارض نشوند و از باغات و عوامل و مواشی آن
ایمه و قضاة و مشایخ چیزی نطلبند و نستانند و معاف و مطلق دانند

ایمه ... مشایخ

مولانا ... قاضی ... مدرس ...

خطیب علی پاسبان مولانا یوسف امام الهدی امام محمد ... حسن ... علاء الدین

حاجی حاجی مولانا خواجه علی شمس ... علاء الدین

امام امام خلیل محمد ... پروانه درین جمله روند

اعتماد نمایند تحریرا فی ربیع الاول سنه ... **نوع منه** توشیمالان و حکام

و نواب متفرقان و بیتکچیان و اکابر و صدور و ارباب و اعیان و امامان و

کدخدایان و رعایا و مزارعان و مقیمان و متوطنان تکیت و اندوغی و غیره بدانند که

چون مولانا معظم ملک العلما افتخار القضاة و الحکام مبین الشرایع و الاحکام بدر الملة

والدین محمود دام فضله بزینت علم و فتوی و زیور ورع و تقوی مزین و متحلی است

و کمال علم از جمال عمل آراسته و اهلیت و استقلال او از آن منظور شرع

و مخاطب شده بود می را ثابت و مقرر قضاء آن ولایت را بدو مفوض گردانیده

شد بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا او را قاضی آن ولایت دانسته از حق

و صواب دید او عدول نجویند و هر آنچه مرسوم و رسوم آن شغل شریف داشته

باشد بتمام و کمال بدو رسانند مشار الیه در مقام استماع دعاوی و مرافعت

حوادث قضیت سویت در میان رعیت رعایت کند و زندگانی بر وجهی

پیش گیرد که رضای حق تعالی در آن باشد و غبار طعن هیچ آفریده بر روی روزگار

او ننشیند کتب فی الرابع و العشرین من ذی القعدة المبارک لسنه سبع و ... و سبعمایه

ربا ختم بالخیر **حکمی که معنای تقریر دارد** ایمه و طلبه و ملازمان مدرسه مرحوم

تحریة

تحریة محمود شیده دولو رحمه الله بانیها بدانند که درین وقت نیابت تولیت مدرسه

مذکوره برادر من تقریر همایون امام این مکتوب در قلم آمد تا امام مذکور را نایب

متولی آن بقعه دانند و از سخن و صواب دید او تجاوز ننمایند او نیز باید که در استثمار

محصولات بقعه مذکوره چنانکه باید سعی بلیغ نماید و نظر با وقاف انجا کند و چون

شرایط و وظایف نیابت تولیت را بجا آورد رسم و رسوم تولیت را در وجه

معیشت خود صرف نماید و کسی بی مشورت و نظر او در وقف آن بقعه شریفه

تصرف نکند و مدخل نسازند درین باب تقصیری ننمایند درین جمله روند اعتماد

نمایند کتب فی الثامن من جمادی الاول لسنه خمس و ستین و سبعمایه بمحروسه ربا ختم بالخیر

نوع منه امرا و توشیمالان و جماعت نوکران ما و حکام [illegible] بدانند که

چون صدر موقر شهاب الدین شادی از برادران خود تبرا نموده است و از انجا

بسجل قضاة بذکران ناطق بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا بعد الیوم علت

قضایا که از برادران مذکور صادر گشته باشد مزاحم او نشوند و متعرض نرسانند

و مخاطب نگردانند و مطالبه ننمایند تا اثر فراغت بدرویشی و مصلحت

خود مشغول باشد و ادای شکر متواصل گردد درین باب اهمالی نورزند درین

جمله روند و اعتماد نمایند کتب فی الثالث و العشرین من رمضان المبارک لسنه ثمان

و خمسین و سبعمایه ربا ختم بالخیر **نوع منه** این مکتوب بالجملة بقلم آمد که مولانا

ملک العلما و الفضلا اختیار الملوک مختار السلاطین سید الزهاد و العباد خلاصة المدرسین

والمذکرین فخر الملة والدین ادام الله فضایله عمران بن عیسی را در دیه طبانه دو تخته
باغ خوین است و در جنب آن سه تخته فیدون ساخته بمبلغ شش عدد معاطعه کرده
شدنا سال بسال بجهت حصهٔ مالکانه بمعتمدان اینجانب برسانند و زیادت
ازین کسی جانب خدمتش را مطالب و مخاطب نگردد و بجدید حکم نطلبند و آنچه تخت
بعمارت آن مشغول گشته بجال عمارت آورد و بآبادانی کوشیده بدعاگویی مشغول
گردد مطالعه کنندگان مذکور برین جملت روند و اعتماد نمایند و هر که تغییر و تبدیل جوید
بلعنت و سخط الهی و رسول و ملایکه اجمعین گردد فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه
علی الذین یبدلونه انه هو السمیع العلیم سبیل رعایا و کدخدایان مذکور آنست که
همواره در احترام و توقیر خدمتش کوشند و بهر چه رجوع سازد مسارعت نمایند
برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریراً فی الثالث والعشرین من رمضان لسنة خمس
واربعین وسبعمائة والحمد لولیه والصلوة علی نبیه محمد و آله الطاهرین الطیبین اجمعین
بعقیام **نوع منه** چهار بابت باغ در سبنو رودیه فرناک جز اول
اصطفر کوتبیک
ولد جوای دوم کشتوس ولد اندرنکوس سوم بابا قسطنطین چهارم چوبان که
ملک دوگاس لنک است بر موجب وصیت امیر مرحوم نذر تم طاب ثراه بمبلغ
بیست و پنج عدد مقاطعه کرده این مکتوب داده شد که سال بسال بمعتمدان
مالکانه مبلغ مذکور را برسانند بمطالبه هیچ زواید هیچ آفریده بعلت
بهره فراهم نشود و معارض نگردد و نواب و فرزندان و معتمدان معاطعه گاه مقرر

دانسته

دانسته تغییر و تبدیل جایز نشمرند و در بطلان این معنی سخن نگویند و درین
باب طعن نزنند برین جملت اعتماد نمایند فی حادی عشر ربیع الاول سنه ثلاث واربعین
وسبعمائة والحمد لولیه والصلوة علی نبیه محمد و آله و صحبه اجمعین الطاهرین **نوع منه**
رعایا و کدخدایان دیه فرناک بدانند که درین وقت باغ لغوروس و باغ تودرس و باغ
کشتوس را بسید المسیح بابا عرب مقاطعه کرده شد که بی عذر و بهانه بدهد مقدار
بیست جواب کوبند و معتمدان اینجانب هر سال برسانند و هیچ آفریده دیگر زیاده
نطلبند و زحمت نه دهند و هر کسی که این مکتوب دیگرگون سازد لعنت خدا و رسول
و ملایکه اجمعین باشد مطالعه کنندگان برین جمله روند و اعتماد نمایند تحریراً فی تاریخ هشتم
ماه شعبان سنه ستین و سبعمائة **نوع منه** مکتوب بیان موجب در قلم آمد
بی برانکه از نوع دوگاس را اندرون عمارت امیر معظم مخدوم کامران اکبر سیف الدولة
والدین مد اقباله زمینی بود درین حال آن زمین را مذکور دوگاس برضاء خود
با امیر داده است و بعوض آن زمین دیگر بیرون آنکه درخت کردگان در میانه
زمین است در پیش دیه معروف ازان لیون سبن ستده است بعد الیوم هیچ
کس نباید حضور دوگاس دران زمین مدخل نسازد و رعایا و کدخدایان دیه فرناک
این زمین را ازان دوگاس دانند و دو تخته باغ در لاغوس ازان لیون کاسبن
بمبلغ صد عدد مذکور دوگاس خوین است و چهار باغ با ماسترس داده است
و جانها و خواب و شرابخانه ازان لیون با دوگاس داده مطالعه کنندگان برین جمله

روند واعتماد نمایند بتاریخ غره شعبان المبارک سنه اربع وسبع مایه حکمی که معاف

تقریر داده سبب نحیر موجب سطر آنست که درین وقت منجانه کمیت رالاز غره

شهر محرم الحرام سنه اثنی وخمس وسبعمایه بتحویل فلان تفویض وتسلیم داشته هر روز

بمبلغ شصت عدد مقرر کردانیده شد که بار باب حامکیات شنبه قصور وبی قصور

تسلیم کرده جواب کوید می باید که بعد الیوم هیچ آفریده ویرا مانع ومنازع نشود

تا بفراغ بال در ترغیب آن مهم جد بلیغ نماید مطالعه کنندکان بر جملت سعید واعتماد

کلی نمایند تحریرا فی تاریخ المذکور سنه کذا وکذا **نوع منه** حکم نافذ انفذه الله

تعالی بر انجملت بنفاذ پیوسته که از تمام شرف آن مبلغی چند بنام جامعی که در تفصیل

ذکر خواهد بود معین رفته بموجب تفصیل تصرف نمایند کسی مانع نباشد

نصف بازده سهام مولانا ... سهام عطشاد ... سهام ... سهام

سهام سهام مطالعه کنندکان برین جمله اعتماد نمایند تحریرا

فی ثانی عشر محرم الحرام سنه اربع وثلثین وثلثمایه **نوع منه** حکم دستخط

اشرف شرفها الله تعالی بر انجملت صدور یافت که مولانا سید العلما والفقها بدر

الدین دام برکته در دیه علیکوبی مسجد جامع دارد وجماعت مسلمانان وصلحا

در پنج وقت بنماز وطاعت ترغیب میدهد ومسجد را نحال عمارت می دارد

وجماعت مسلمانان هریک برای زاد آخرت دو باره زمین ودر هر باغ هر یک

بل دوجوی باغ درانجا وقف کرده ونواب معتمدان وقت ان را بخرد وبخورجات

مالکی معاف داشته وچیزی مطالبه نمی کرده درین باب مکتوب داده شد که

همچنان معاف باشد تا بفراغ بال در صلوة خمس اقامت نماید وشرط امامت

بجای آرد بنا بران الحکام دستخط اشرف صدور یافت تا برقرار سابق

ازان زمین وباغ وقف مسجد چیزی نطلبند وزحمت ندهند تا بفراغ بال

در امامت اقدام نماید ودر پنج وقت بدعای دولت مواظبت نماید وبدعای

خیر بیفزاید مطالعه کنندکان دستخط اشرف شرفها الله تعالی برین جمله روند و

اعتماد بر علامت شریف سازند کتب فی ثالث عشر ربیع الاخر سنه ... عشر

وسبعمایه هر که ازین حکم تجاوز ونخلف نماید بلعنت خدا ورسول وملایکه

باشد این معنی حقیقت دانند واعتماد نمایند **نوع منه** توشمالان

وحکام ونواب متصرفان وبتکچیان ودولو بدانند که مولانا معظم افضل

الایمه والافاضل مظفر الملة والدین منصور چلبی زیدت فضایله بانواع

فضایل وخصایل مرضیه متحلی است ومی خواهیم که روزکار بفراغت خاطر کذراند

بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا هیچ آفریده بد وخطابی نکند واو وابنیت

سایر ایمه از تکالیف دیوانی معاف ومسلم شناسند واز املاک بیت وباغ

وباغچه وجفت وزراعت او چیزی نطلبند وحوالتی نکنند ونخانهای او ومتعلقان

او نزول نکنند وجانب او را عزیز دارند ودرین باب تقصیر جایز نشمارند وچون

بتوقیع همایون موشح کردد اعتماد نمایند کتب فی الحادی عشر من ربیع الاول

سنه اربع وسبعین وسبعمایه رب اختم بالخیر **نوع منه** حکم نافذ انفذه الله
تعالی فی مشارق الارض ومغاربها صادر شد که حکام ونواب متصرفان
وبتیکچیان وکدخدایان وارباب واعیان واهالی ولایت قیصریه بدانند که
همگی همت وکلی نهمت بر ترفیه خلایق معروف وموقوف است وبخواهیم
تمامت مسلمانان ورعایا روزگار خود شان را در ریاض امن واستراحت
گذرانند بنابرین سبب این مکتوب در قلم آمد که از جمیع حقوقات دیوانی
واز قضایا وتمغاوات واز مبایعات باغات ومستغلات هرچه مفروز
میکردد وبر موجب قلم دیوان عرض تجدید الله ستدن بحجة دیگر زیاده چیزی
طلب نمایند تا بفراغت درویشان آن ولایت مرفه الحال گشته بدعای دوام
دولت مشغول شده وبمزید عنایت مترصد ومتطلع گردند ان شاء الله تعالی
هذا اما بعد **حکمی که معنای تقریر دارد** حکم همایون وقلم نافذ
میمون انفذه الله تعالی بنفاذ پیوست که امامت مسجد حاجی محسن که در بورد
مبنی است بنام افتخار الفقها سنان الدین یوسف فقیه ولد حاجی ابری ارزانی
دیده تعیین وتفویض فرمودیم که بعد الیوم در آن مقام مبارک صلوات خمسه را
اقامت نماید کسی مانع ومعارض نشوند تا که بفراغ بال ومرفه الحال بدعای دوام
دولت روز افزون مداوم وملازم باشد وهرکه ازین حکم همایون تجاوز و
تخلف کند لعنت الله والملائکة والناس اجمعین بر او باشد مطالعه کنندگان برین جمله

روند اعتماد نمایند عزّ ثانی واخر شهر جمادی الآخر سنه اثنی وخمسین وسبعمایه **نوع منه**
این مکتوب بقلم آمد بنابر آنکه ملک العلما والفضلا اختیار الصلحا مولانا معظم
سید الزهاد والعباد فخر الملة والدین عمران بن عیسی دام فضله در دیه طبانه
فیدونی ساخته است وبحال عمارت آورده وبجهت ثبات اجرت آن فیدون
را مبلغ پنج عدد مقاطعه کرده شد که ماه عشر مالکی بدهد وپس آن بسال الحکم بتجدید
نطلبند وجانب وی را مزاحم نشوند وتعرض نرسانند تا بفراغ بال ورفاهیت
حال بعمارت وآبادانی ان اجتهاد نماید نواب وحکام ومعتمدان دیه بور وطبانه
نعمهم الله تعالی بیرون این مبلغ که ذکر رفت زیاده نستانند ونطلبند وهرکی ازین
قرار تجاوز کند بلعنت خدا وملائکه باشد تا مذکور بدعاء دولت قاهره مواظبت
نماید سبیل رعایا وکدخدایان دیه طبانه آنست که خدمت ملک العلما والفضلا
قدوة الصلحا فخر الملة والحق والدین عمران دام برکته فیدونی که بنا کرده است
وعشر مالکی آن را مبلغ پنج عدد معین کرده تمکین ندهند که بزوابد چیزی طلبند
ومزاحم شوند وجانب وی را عزیز ومحترم دارند وشکر وشکایت وی را مؤثر
شمرند وقرار شد که آن فیدون تا که حاصل نماید مقاطعه که معین شده است بگیرند
ونطلبند از جوانب برین جمله روند واعتماد نمایند کتب ثانی عشرین رمضان سنه
خمس واربعین وسبعمایه والحمد لله وصلوات وسلام علی نبیه وآله اجمعین رب اختم
بالخیر **نوع منه** توشمالان وحکام ونواب متصرفان وبتیکچیان بور وطبانه

بدانند که مولانا معظم فخر الدین و شمس الدین مومن نود و ندکه هر سال مبلغ یکصد
دینار و چهار صد غله بمواجب امامت و خطابت مسجد جامع طبانه بنام ایشان
مجری است و بدفاتر و مواجبات درآمده والتماس امضا کردند این مکتوب
در قلم آمد تا آن محقر را سال بسال بتمام و کمال بی قصور و نقصان از محاکم
برسانند و بتجدید حکم و پروانه نطلبند و وجوهات و سایر تکالیف و اخراجات
چیزی ننویسند و مطالبت ننمایند و چنان سازند که مرفه بوده بدعا دولت
روز افزون قرین بالتأبید والتخلید الی یوم الوعد والوعید مواظبت نمایند تحریرا
فی الخامس من شعبان المعظم لسنه اربع و تسعین و سبعمائه هلالیه رب اختم بالخیر والجلال
مالکانه مقررست **نوع منه** مضمون تحریر همایون و مکنون تسطیر میمون
بالجملت بنفاد پیوست که جماعت درویشان و [illegible] ولایت نکیدن حجبت
عن الآفات والمکین آمده عرضه داشتند که از سبب پاسبان غایت زحمات
می کشند و از الجمت روی بانزعاج آورده اند درین وقت پاسبان را بدیشان
بخشیده شد و مبلغ بیست اقچه از وجه جفت که در هر سال از هر جفت مبلغ
یکصد عدد در قانون نامه مسطور است بخشیده و تخفیف کرده شد حکام و نواب
و متصرفان و وزراء محروسه نکیدن بعد الیوم از ولایت مذکور پاسبان
نطلبند و نستانند و تعدی نرسانند و از هر جفت در هر سال مبلغ شصت عدد
ستانند زیاده نطلبند تا درویشان فارغ البال و مرفه الحال بوده بعمارت

وزراعت

وزراعت و آبادانی مشغول شوند و بدعاگوی دوام دولت روز افزون
مواظبت نمایند مطالعه کنندگان بر نجملت روند و اعتماد بر علامت همایون
جایز شمرند فی اواخر ذی الحجه لسنه سبع و عشرین و سبعمائه **نوع آخر** نواب شیانان
و اعیان و اهالی و بیگیان نکیدن و عمال و امنا و قضا بدانند که جماعت دباغان
عرضه نمودند که چون بز ذبح کرده می شود دو پاچه بز با هم گذاشته مذکوران تصرف
می کرده اند و عمال [illegible] خلل می کرده بدان سبب این مکتوب در قلم آمد که بر همان
قرار و بر آن موجب که تا غایت قدیم برین موجب مقرر بوده مقرر دارند و در دو پاچه
بز طعن نرسانند و تغییر و تبدیل نکنند که تا مادام بز ذبح شود دو پاچه را دباغان
تصرف کنند و درین باب تقصیری ننمایند و اهمال نورزند که دباغان بفراغت
درکار و درویشی خود مشغول شده بدعاگویی مواظبت نمایند برین
جملت روند و اعتماد نمایند کتب فی الثامن عشر جمادی الآخر لسنه اثنی و ستین و سبعمائه
رب اختم بالخیر فی قیصریه **نوع آخر** نواب و متصرفان و متوطنی طبانه چون
بر مکتوب واقف گردند بر قرار قدیم که مولانا معظم امام افضل بدر الدین چلبی دام
فضله جامکی که سلطان اعظم علاء الدنیا والدین خلد الله ملکه معین و مقرر داشته
بوده است در مدت یک سال مبلغ چهارصد عدد سیم و مبلغ سی شش عدد
کیلم بوی می رسیده است باید که بر موجب احکام که در دست دارد برسانند
و اهمال ننمایند تا در وجه معیشت خود صرف نماید و بدعای دولت روز افزون

قاهره ثبتها الله بالخلود الی یوم الموعود قیام نماید از جوانب برین جمله روند

و اعتماد نماید کتب فی العاشر شوال سنه ثمان و سبعمایه نوع آخر

نواب و کارداران و رعایا و کدخدایان محفوظه سکجور بدانند که درین وقت

مدت دو ماه از سال سنه هوع خانی گذشته است و از متوجهات دیوانی

آنجا بدیوان چیزی نرسیده است و معلوم نشد که محصول آنجا بچه مصلحت

صرف شده اکنون مفخر الامرا و الخواص یولک بخشی را دام تاییده ارسال افتاد

تا محصول دو ماهه را از اول نوروز اصل و خرج را بر روشن کردانند و بکذارد که

درین سال اعمال و متوجهات دیوانی کسی مدخل نسازد و چکونکی حالات

بدینجانب اعلام دهد و وجوه سنه هوع خانی را بر دیوان و باقیجان را نواب

ماقبل اینجا بکاه آورند تا بر کیفیت آن وقوف افتد درین باب تقصیر نکنند و

آنچنانکه شرط راستی است مفخر الامرا و الخواص یولک بخشی باز نمایند تا بدینجانب

اعلام دهد با عادت محتاج نکردانند برین جمله روند و اعتماد نمایند کتب فی

عشر ربیع الاول سنه هوع سعلا سکیت نوع آخر یکپاره باغ که حضرت سید

الصدور و الاکابر جامع المعالی و المفاخر امیر رشید الدوله و الدین دام معظما

در ملک مبارک دیه قرناک دارد و آن مبلغ را از خاتون معظمه کرکادام عصمتها

خریده بود و همچنان بر همان قرار که بمقاطعه معین بود مقرر داشتیم که هر سال

بمعتمدان دیه قرناک برساند و هیچ آفریده جانب خدمتش را مزاحم نشود و معارض

نکرده

نکرده و برین موجب که ذکر رفت دو ده قرطاس دوانقه عدد نوع آخر دیه قراوران

هندو و دیه قرلودن و دیه ارودزا با حدود و سینور قدیم از ولایت محروسه

نکیت بمبایعت شرعی بملکیت بمبلغ زر سرخ پنجاه دینار زر سرخ سلطانی

با میر سپهسالار اجل کبیر عالم مؤید موقر مکرم سیف الدین معظم الاسلام زین الدوله تاج

الامرا مقدم الکماة عز الملک عمدة الملوک و السلاطین اینانج الغ بخشی بیک اور انکب

و مفخر الاماثل شرف الکماة عز الحضرة زین الدین اینانج بخشی بیک دندار ابن الله تعالی

فروختیم و آن مبلغ بتمام و کمال رسید و بتملیک آن منشور همایون لازال نافذ بعد

یافت تا از سر فراغت بملکیت تصرف نمایند و به حکمی مالکانه که خواهند ادکاشتن

و فروختن و بخشیدن و اقرار آوردن و وقف و کرو کردن و سایر تصرفات

ملاک با مضا رسانند و مانعی و مزاحمی و معارضی و منازعی امرا و نواب سلطنت

ادام الله رفعتهم این جملت فرموده و فروخته تا تصور کنند و دیه قراوران هندو

و دیه قرلودن و دیه ارودزا با حدود و سینور قدیم از ولایت محروسه نکیت

حماها الله تعالی ملک طلق و حق مذکوران دانند و اسباب مزاحمان زایل کردانند

و تغییر و تبدیل بدان راه ندهند و شکر و شکایت ایشان را موثر شناسند اعتماد

و تعویل بر توقیع همایون سازند ان شاء الله تعالی کتب بالامر النافذ الاعلی

انفذه الله و اعلاه و الممالک العالی الاصفهبدی مالک زبدة الامرا و الاکابر بعد تبارمود

الممالک کریم الاطراف و الانساب جلال الوزرا مجیر الدین نصیر الاسلام ظهیر الدوله

معین الملوک والسلاطین اینانج اعظم نایب السلطنة المعظمة لازال عالیا و الاتابک
الشامیة الصاحبیة الدستوریة المعظمیة العالمیة العادلیة المؤیدیة المنصوریة المظفریة
العمدیة العلائیة السنیة السامیة الجلالیة الکمالیة الجمالیة الافضلیة المحسنیة المحمدیة الکهفیة الذخریة
اعظم حاجبین قوام الملة نظام الامة مالک ائمة الوزراء لازال سامیة و مستصوب
المجلس الاسمی ملک الامرا و الاکابر ذو المناقب و المآثر عمدة الملک عماد المملکة یمین الدولة
رکن الدین جلال الاسلام مجد الدولة مشیر الملوک والسلاطین همایون پروانه اعظم
ابی المفاخر محمد بن المعتبر اسماه الله تعالی فی اوایل محرم المکرم مفتتح شهور سنة اربع و تسعین
و ستمائة والحمد لله وحده **نوع آخر** تمغای دیه علی کوری را از ولایت [illegible]
نکیده که ملک مرحوم بدر الدین لولو بود و بر سبیل غایبانه بخاص تعلق گرفت
با حدود و دستور قدیم و توابع و مرجع بدان تعلق دارد بمبایعت شرعی بملکیت
بمبلغ ده هزار عدد سیم سلطانی جهت تعذر وجوه بامیر سپهسالار کبیر عالم مؤید
مختار ممکن ماجد فخر الدین شهاب الاسلام اختیار الدولة قدوة الامرا سید الخواص
افتخار الاماجد مرتضی الملک صفی الملوک والسلاطین اینانج بک امیر اخوان والترکیة
یولق ارسلان ادام الله تایید فروختیم و آن مبلغ بتمام و کمال بخزانه عامره سلطنت
رسید و بتملیک آن منشور همایون لازال نافذا صادر و یافت تا بملکیت تصرف
نماید و بهر حکمی مالکانه که خواهد از داشتن و فروختن و بخشیدن و وقف آوردن
و وقف کردن و دیگر تصرفات ملاک با مضا رساند و هیچ کس را با آن کار

مانع

مانع و معارض نشود امرا و نواب سلطنت ادام الله رفعتهم تغییر و تبدیل بدان
راه ندهند و اعتماد و تعویل بر توقیع همایون سازند ان شاء الله تعالی کتب
بالامر النافذ الاعلی اعلاه الله و اعلاه و المثال العالی الاصفهبدی مالک ائمة الامرا
والاکابر و الوزرا ذخر الملک مدبر امور الممالک کریم الاطراف والانساب
مجیر الدین نصیر الاسلام ظهیر الدولة جلال الملة کهف الامة معین الملوک والسلاطین
اغرلو نایب پروانه نایب السلطنة المعظمة ابو المفاخر محمد بن الملک الطاهر لازال
عالیا و مستصوب المجلس الاسمی ملک الامرا و الاکابر ذو المناقب و المآثر عمدة
الملک عماد المملکة ممیز الدولة ذخر الحضرة رکن الدین شرف الاسلام مجیر الدولة
مشیر الملوک والسلاطین پروانه و اتابک معظم اسماه الله تعالی فی اواسط رمضان
سنة اربع و تسعین و ستمائة والحمد لله وحده و الصلوة علی نبیه محمد و آله الطاهرین
نوع منه مثال شریف شرفه الله تعالی بر الجملة صادر شد که از عمال
بلدهٔ نکیده در هر سال مبلغ شش هزار عدد و از تمغا آو وقی یوم میبست پنج عدد
تخفیف فرموده شده باید که بعد الیوم او را نشانند تا بفراغت جماعت بلده نکیده
مرفه الحال و فارغ البال گشته دعای دوام دولت روز افزون اینجانب را
اشتغال نمایند و آسوده شوند ان شاء الله تعالی مطالعان بر جملت روند اعتماد
نمایند تحریرا فی عاشر شهر ربیع الآخر سنه و تسعین و ستمائة **نوع منه** و سجل
اشرف لازال نافذا فی الاقطار نافذ شده بود که ثغور احوال و اولاد علی بک و مجیر الدین

رسند چون تفحص احوال ایشان نموده اند متوجهات املاک ایشان را مبلغ
معین گردانیده اند و درآن باب مکتوب نوشته که زیادت ازین کهامی
نداده درین وقت نموده اند که زیادت ازان مطالبت می نمایند و بدان واسطه
منزعج می کردند بدان سبب این مکتوب نوشته مقرر دارند و زیادت ازان
چیزی نخواهند و تعرض نرسانند تا بفراغت خاطر بمصالح و درویشی خود مشغول
باشند درین باب تقصیر ننمایند برین جمله روند و اعتماد نمایند کتب فی الثالث و
العشرین من رمضان المبارک لسنه اثنین وخمسین وسبعمایه رب اختم بالخیر نوع منه
حکم بردست دارنده مفخر المشایخ سیدی ابراهیم دام ظله داده شد که مذکور را
معاف و مسلم دانسته از جمیع حقوق و رسوم چیزی طلب ننمایند که او از جمله
دعاگویان اینجانب است هر که ازین حکم تجاوز کند در لعنت و غضب باری تعالی
والناس اجمعین باشد مطالعه کنندگان برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا
فی ذالحجه سنه ثمان وتسعین وسبعمائه از نواب و حکام و متصرفان و غیره چیزی
نطلبند نوع منه تومانات و حکام و نواب و متصرفان و بتکچیان
و ارباب و کدخدایان نکیدر بدانند که دارنده مولانا مفخر الفقها سیدی ابراهیم
دام ظله از جمله دعاگویان است و اوقات خود را بدرویشی میگذراند و تا
غایت در تربه مرحوم شیخ کدول خدمت می کرده و در آنجا موضعی و زمینی
و باغچه زراعت میکند بنا بر ثبات دولت قاهره فرمودیم که بدان علت ازوی

وفجور

و فجور مواشی چیزی نطلبند و زحمت او ندهند مطالبتی ننمایند تا در انجا بفراغت
متمکن بوده بدعاگوی ازلی ابد مانع و معارض نشوند رعایت او واجب دانند
و چون بتوقیع همایون موشح گردد اعتماد نمایند کتب فی الثالث من ذی الحجة الزکیه
سنه ثمانین وسبعمایه رب اختم بالخیر والسلام نوع منه درین وقت
چون این ضعیف بموجب حکم جهانمطاع لا زال نافذا بمفرقه المحروسه نکیدر
برسم امانت موسوم شد بنا بران زمینهای الاقوش که از مدت مدید خراب
و معطل مانده و از آنجا بدیوان چیزی عاید نمی شد و بملکیت مخلف الاکابر خیر الدین
خضر بک دام علوه تعلق گرفت جهت غبطه دیوان آن اراضی را مبلغ چهل عدد
نقد و پیسه تغار غله مقرر گردانیده شد که بموجب ایالت دیوان بارباب حوالات
جواب گوید و برسانند و بر قول نبوی علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات عمل
سازند که مَن سَنَّ سُنَّةً حَسَنَةً فله اَجرُها واَجرُ من عَمِلَ بها ومَن سَنَّ سُنَّةً
سَیِّئَةً فله وِزرُها ووِزرُ من عَمِلَ بها الی یوم القیامة باید که هیچ آفریده زیادت
ازین که ذکر رفت چیزی نطلبند و مزاحم نشوند برین موجب مقرر و معین شد
مطالعه کنندگان برین جمله اعتماد نمایند تحریرا فی العاشر من جمادی الاول سنه
اربع وستین وسبعمائه الهلالیه رب اختم بالخیر نوع منه درین وقت اراضی
الاقوش که از راه ملکیت بخدمت خلعت الاکابر خیر الدین خضر تعلق دارد
و تا غایت خراب و معطل مانده و از انجا بدیوان چیزی عاید نمی شد جهت غبطه

دیوان قرار کرده شده که در مدت یکساله مقدار چهار تغار غله بدیوان
جواب گوید و آنچه پیشتر بدیوان نیاورده سال بسال این مقدار بموجب برات
دیوان بارباب حوالات جواب گوید و برساند برین موجب معین شد
تحریراً فی السادس من ذی الحجه حجه سنه ستین وسبعمایه ربنا اختم بالخیر **نوع منه**
درین وقت یکپاره باغ معروف نعلبند در دیه ارزانی که بخاصه تعلق دارد
بصدر معظم مفخر الاکابر جلال الدین عبد الرحمن دام معظماً مقرر و مفوض گردانیده
شد بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا بجال عمارت آورده محصولات آن متصرف
شده بلا زحمت قلیم نماید و هیچ آفریده بعلت خاصه و غیره مدخل نسازند و
تعرض نرسانند و بتصرف مذکور گذارند درین باب اهمال و تجاوز ننمایند چون
مبارک موکد شود اعتماد نمایند کتب فی الثامن عشر من رجب المبارک لسنه اربع و ستین
و سبعمایه الهلالیه **نوع منه** حکم لا زال نافذاً بر دست سید الصلحاء
محمد ولد سراج بر انجلت صادر شد که او از زمان مرحومین و مغفورین عم و جد
و بکشایم رحمهما الله تعالی از عوارضات و تکالیف دیوانی معاف و مسلم بوده
است اکنون نیز بر همان قرار معاف و مسلم فرموده شد که بعد الیوم هیچ آفریده
او را تعدی و تعرض نرساند و از خانه و باغ و صنعت او چیزی نستاند تا
بفراغت تمام بدرویشی خود مشغول بوده مرفه و آسوده شود کارکنان
ازین حکم تجاوز و تخلف نکنند مطالعان برین جمله روند اعتماد نمایند تحریراً فی اوایل

شهر شعبان المبارک سنه ستین وسبعمایه **نوع منه** حکم دستخط اشرف نفذها الله تعالی
بر انجلت صدور یافت که مولانای مکرم سید العلما قدوة الصلحاء فخر الدین عمران
و مفخر الائمة والعلما سید الزهاد والفقها مولانا سراج الدین اسرافیل مردمان فقیه
و دانشمند و دعاگوی اند و ایشانرا در دیه علیکوی باغها بوده است از قدیم
و نونشانده و حدیث بسبب دعاگوی ایشان آن باغهای ایشان را که مخصوص بدیشان
و برادرانش تعلق دارد بجهت ثبات آن غرت مقاطعه کرده شد بمبلغ نوزده
عدد که سال بسال مقاطعه معین را بنواب و معتمدان باز رسانند مانع و معارض
نشوند برین جمله روند اعتماد نمایند **نوع منه** بنا بر ثبات دولت روز
افزون گوشیده دعا آثار و علما و صلحا علی کر الدهور والازمان اندوختن
لازم می شمرد و درین وقت که مفخر الامرا والخواص علیشاه از بندگی حضرت اعلی
دولته بنکیده تشریف فرموده بدیه طیانه رسیده در مسجدش روز آدینه
نماز گزارده خدمت سید العلما والنواب مولانا فخر الدین عمران را دام فضله
بدعاگوی حضرت منسوب و مستقل دید از روی حسن اسلام در مسجد طیانه
از صدقه بندگی حضرت منبر ساخته التماس کرد که مولانا فخر الدین امام مسجد
مذکور آنجا نماز جمعه گزارده اذیال خطبه را بالقاب همایون حضرت جهانپناه
زینت معدلته موشح گرداند و مترصد آن باشد که متعاقب حکم حضرت لا زال
نافذاً فی الآفاق در باب اجازت جمعه و خطبه عما قریب رسد فی الحال که این

معنی بکوشش داعی رسید امید وارست علیشاه آقا که بمولانا فخر الدین داعی عفا
کردانیده این کلمات در قلم آورد که روز جمعه نماز گزارده خطبه خوانده دعاگوئی را
در حق بندگی حضرت سلطنت پناه بر جود و بر کافهٔ اهل اسلام واجب و لازم شمرد
و عمارت بیمه رصد حکم حضرت مواجب و خلعت بوده جماعت را در شب دعوات
و نشر متن ابادی ترغیب و تحریص و هدایت و تنفاول و کدخدایان ناحیت سلطانیه
و اهل بازار که بهر هفته آنجا حاضر می آیند مولانا فخر الدین را در نیابت قضا و خطابت
جامع مشار الیه منسوب و منصوب شناسند و در اعزازش باقصی الغایه کوشند
و بهر چه رجوع سازد مدد و دریغ ندارند برین جمله اعتماد نمایند کتب فی اواخر رجب
سنه ثمان و اربعین و سبعمائه رب اختم بالخیر بحق و کرمه **نوع منه**
حکام و نواب و متصرفان و بتکچیان و ارباب و اعیان نکیده چون بر مکتوب
واقف کردند بدانند که دارنده مفخر الاقران پهلوان علی مردی در کارست
و در آن بقعه بهر قضا یا کمر بسته بمهمات مراسم اقدام می سازد و ساخته
سعی کرداند واجب نمود در حق او انعام کردن که در وجه معیشت خود بتصرف
عاید ثبات دولت روز افزون ثبتها الله هر روز یک سر گله بنام او مقرر کرده
شد که هر سال خارج مال بدو مقرر دارند و تغییر بدان راه ندهند بدان سبب این
مکتوب در قلم آمد تا آن حارفه را در باب او انعام مالکلام دانسته تبدیل کنند
نوعی سازند که از سر فراغت تمام آن یک سر گله را متصرف شود و درین باب

تقصیر ننمایند برین جمله روند و اعتماد نمایند کتب فی الخامس عشر من رجب الاصم سنه
ستین و سبعمائه رب اختم بالخیر **نوع منه** بنا بر آنکه تمام ممالک روم تعلق بما
بالحق دارد و هر کسی از انتقال سلاطین بموجب بیع و شری و غیر آن بعضی در تصرف
گرفته پادشاه جهان خلد الله ملکه بحوران رسیده حکم یرلیغ بنفاد پیوست که وثایق
و مناشیر و فرامینش دیده و احتیاط بلیغ بجا آورده چنانک صاحب تصرف نیز
اصلا بهره نماند تا نواب دولت قاهره را معلوم ماند و ان املاک بر بخشش قسم
منحصر فرموده بحضور قضاة و حکام و نواب تحقیق رفت از جملهٔ مواضعی که در بطن
مذکور مسطورست یکی آنکه بجهت اقطاع جو یک قطع کرده شد و نتیجه آنک
ثانی را بر ملکیت صاحب حجت مقرر داشته شد قرار بر آنکه اینک من بعد
در حصهٔ اقطاعی تصرف مردم یک که معین سی کرده بازگذارد و حقوقات
دیوانی بهر یک حصه خود بران موجب که در قانون معین میکرده برسانند
از جوانب برین جمله روند و اعتماد نمایند کتب فی الثانی عشر شهر ربیع الاخر سنه
اربع مائه یا رب اختم بالخیر **نوع منه** تو شمالان و حکام و متصرفان طرق الغنج
نکیده حماها الله تعالی بدانند که ورثهٔ علی پهلوان بر موجب احکام که دارند یک
سر گله تصرف می نموده است این مکتوب بدان سبب تجدید بقلم آمد که بر قرار
تصرف نماید که هیچ آفریده موجب حکم ما را تغییر و تبدیل ننمایند و تجدید حکم و پروانه
نطلبند و فی مضایقه آن یک سر گله را مسلم دارند و مجری گردانند مطالعه کنند کان برین

جملت بوند فی تاسع ربیع الاول سنه سبعین وسبعمائه **نوع منه** حکام ونواب
ومتصرفان وبتکچیان بور وطیابه بدانند که درین وقت دارنده معز الحفاظ خازن
کلام الله تاج الملة والدین عبدالرحیم دامت برکته حکم این جانب بعرض رسانید مشتمل
برانک مبلغ پانصد عدد از دکان قصابی بر سبیل ادرار بنام او مقرر بوده واز مال
ومتوجهات آنجا مجری شده است التماس امضا کرد بدان سبب این مکتوب در
قلم آمدی باید که آن مبلغ را ادرار مخلد مدام وانعام مؤبد ما لا کلام دانسته
تغییر و تبدیل بدان راه ندهند وهر سال تجدید حکم نطلبند برین جمله روند اعتماد
نمایند فی الثانی عشرین من رمضان المبارک لسنه ست وخمسین وسبعمائه یارب اختم
بالخیر **نوع منه** صدر معظم مفخر ایران شمس الدین ملک محبوب دام نایب
وسید الامرا زعیم الجیش جلال الدین محمد بک دام تمکینه ونواب ومتصرفان بور
وطیابه واوقاف خان علایی بدانند که درین وقت مولانا معظم ملک العلما سید الخطبا
افضل فضلاء الزمان جلال الدین محمود دام فضله معروض کرد که از محصولات آنجا هر روز
دو عدد بر سبیل ادرار بنام عمران ولد مرحوم نجم الدین خطیب مقرر ومعین بوده
وامثله واحکام دیوانی بدان ناطق وآن محقر اکنون بنام او مجری ومقرر است وبر تا
غایت عمر رسیده بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا بر قرار چنانک مکتوبات
دیوانی بدان ناطقست بنام او مقرر ومسلم دارند وسال بسال بی قصور ودر احتباس
بدو می رسانند هیچ نوع تغییر و تبدیل بدان راه ندهند و هرزه علت آن عارضه را

از نواب نکذرد وتحویل مضمون وبخود رسی شمرند وواجب شمرند وعرض
حالی برابی تعویق بدو جواب کویند تغافل نکرم عور درین ابواب مدد ومساعدت
نمایند در استخلاص وجوه او بر سبیل معاونت کنند برین جملت روند اعتماد نمایند
کتب فی عاشر جمادی الاول لسنه سبع وعشرین وسبعمائه یارب اختم بالخیر بکشهری ملک
النواب شمس الدین ملک محبوب در بین ابواب امداد ومساعدت نماید وساخته
کرده اند **نوع منه** حکم نافذ انفذه الله صدور یافت که نواب تکیه الشیخ
وصلادران وقف مدخل نسازند وبرات ننویسند وسبب عمل مغرزی وقارا
ترکو وعوارض وساوریین وغیر آن از اندک وبسیار زحمت ندهند وتعرض نرسانند
وحوالت نفرستند که تولیت اوقاف خاص بنواب سلطنت تعلق دارد وسید
الصدور والمتولیین سعد الدین قتلغ الغ متولی بک وامرا ونواب وحکام وکارداران
تکیه وغیره در انجا مدخل نسازند وتعرض نرسانند ومزاحم نکردند وباعث
ایشان محتاج نکردانند وجماعت نغاجیان زحمت ندهند واکر چنانک نواب
تکیه ازین حکم تجاوز کنند موجب انفعال خاطر اشرف خواهد بود واین جملت فرموده
داوانند ومراعات لازم شمرند تا درویشی چند که مانده اند بعمارت وزراعت
کوشند وبدرویشی خود مشغول کردند ودر دعاء دوام دولت روزافزون
بیفزایند برین جملت روند واعتماد بر توقیع همایون سازند ان شاء الله تعالی
کتب بالامر العالی الاعلی انفذه الله وامضاه والمثال العالی الاصفهندی مالک ارقه الامر

ازنواب

والاکابر معتمد برامور الممالک کریم الاطراف والاکناف جلال الوزرا آصف الزمن
نصیر الاسلام ظهیر الدوله معز الملوک والسلاطین اتابک اعظم نایب السلطنة المعظمة
لازال عالیا نوع منه حکم یرلیغ والتمغا همایون انفذه الله تعالی فی مشارق
الارض ومغاربها از درگاه حضرت پادشاه روی زمین قهرمان الماء والطین
ظل الله فی العالمین خلد الله ملکه بر الحجلت معروف است که قواعد اسلام بواسطه
ترتیب آن مضبوط ومبانی مصالح مسلمانی بسبب آن مربوط گردد و هر
روز بلکه هر ساعت نظامی تازه واستحکامی بی اندازه می باید چنانکه آثار آن بر
صفحات لیالی وایام ابد الدهر باقی مانده ونفحات آن اطراف واکناف آفاق را
معطر کند تا بسبب آن رونق پادشاهی وآب سلطنت لازالت مشید الارکان
که باد بی تو امانت بر زیادت می شود ودرین باب اصلی موکد وقاعده مستحکم
تمهید وامضای امر معروف ونهی منکرات وبا عزیمت نهی منکر بامضا پیوندد
تنفید امر معروف بهیچ وجه صورت نبندد ومعظم ترین مهمی درین باب استیصال
بیوت فسوق وفجور که عبارت از ابطال خرابات وشرابخانها ومواضعی که
در آنجا منکرات پی فر کشند وچیزهای حرام نوشند وچهره صلاح را بملاهی
ومناهی بپوشند تواند بود بنابرین مقدمات حکم یرلیغ لازالت نافذة اطراف
الآفاق بمبالغه هر چه تمامتر بنفاد وبامضای آن حکم التمغا دیوان اعلی اعلاه الله
تعالی صدور یافت که در جمیع ممالک محروسه بنیاد خرابات وخمارخانها را خراب

کرده

خراب کرده وقواعد خمارخانها ومواضعی که در وی چیزی که شارع علیه الصلوة والسلام
فرمعت ومزیل ومعطل که عقل خلاصه جوهر انسانیست فروشند ونوشند
بکلی مرتفع گردانند وقطعا شراب بنا لایند ودامن عصمت بگرد آن نیالایند
وگرد نگردند وبوزه وسوزه وطاسون وکلاسون ونکبی ودیگر منکرات
ترتیب نکنند واز جلیل وحقیر وصغیر وکبیر کسی را مجال ندهند که بخلاف این
معنی اقدام نماید واز ابتدا سنه وعشرین وسبعمایه وما بعدها علی الدوام و
الاستمرار بر تعاقب ازمان وادوار آن دو کبیره را کی هر دو علی الاطلاق باتفاق
ایمه دین وتباع مجتهدین از راه شرع معظم محرم اند من حیث الحکم نیز باطل
وممنوع شمرند واگر کسی بخلاف فرموده ارتکاب نماید چنان کسان را بانواع عذاب
وتشدید خطاب معاقب ومخاطب گردانند واین معنی را محقق شمرند واین اشارت
که متضمن بشارت کافه خلایق خصوصا وعموما که اهل صلاح را موجب فلاح است
از ثواب تعویق دوحن مصون دانند ومجموع خمهاء منکرات را بشکنند و
بهیچ وجه تقصیر وتهاون را مجال ندهند امرا وحکام وقضاة ومشایخ و
ارباب علم وعمل واصحاب تقوی وورع خلق را بطریقه مستقیم دعوت کنند
ودر شعار ودثار ناموس اسلام ومذهب حنیفی را رضی الله عنه غایت اجتهاد
مبذول دارند وکافه خلایق را ارشاد واجب شمرند واین حکم را که متضمن
خیر عالم وعالمیان وحسم مادهء فساد باقاصی وادانی آن ملک خصوصا وعموما

روا کرداند و بعد الیوم در ترفیه بال و تنظیم احوال کافهٔ رعایا که ودایع آفرید
کار حضرت‌اند باقصی الغایه و ابلغ النهایه گوشند و تزاید و خلاف و استحقاق
واحکام یرلیغ والتمغا هیچ چیز نستانند و رسوم دیگر که حکم بدعت داشته و سبب
زحمت خلایق و امر خالق باشد نخواهند و شبهت سا و رین (?) باقامت علوفه
و علفه مطابق نمایند و خلایق را بانفعال و تکالیف و تعرضات هیچ وجه
معارض نشوند و رعیت را بتکلیف نگردانند و مساجد و جوامع و بقاع عبادات
باقامت صلوات خمس و ادامت دعوت تزیین دهند و مدارس و مواضع تحصیل
علوم دینی را بموجب شرط واقفان بدوام تدریس و اعادت و اقامت
و استقامت بارونق دارند و بغیر علم طب که حدیث نبوی بجز آن نوا ادات (?)
مجال ندهند که از علوم عقلی چیزی که منافی شریعت محمدی علی واضعها افضل الصلوات
واتمها و اکمل التحیات و اعمها علی ملاء الناس در مدارس درس گویند و در اجرا
وظایف اوقاف بر نهج و شروط واقفان و رفع ید ستاکلان (?) و دفع ظلم ایشان
باقصی الغایه بکوشند و حقوق مستحقان از صدقات و ادرار و معایش مواجب
که اعظم فرمانات و از دیوان مجری و ممضی شده بی توقف و تاخیر و اهمال بنوعی که بموجب
احکام بر آن مامورند می رسانند و مآرب غایات آنرا بواسطه تعلل موارد
غدابات (?) نسازند و بجهت تمهید آن قواعد در هر شهری محتسبی که براستی قول
و صلابت و حمیت معروف و به بیداری موصوف باشند باتفاق اکابر و معتبران

آن شهر

آن شهر نصب کنند و چون بشروطات مهم سعی بلیغ نموده باشد اعلام دهد
تا باستحکام مهمات ایشان احکام بنفاذ پیوندد و برونق احکام این مکتوب
در قلم آمد تا بر موجبی که ذکر آن تقدیم یافت و حکم یرلیغ همایون لازالت
نافذا فی الاقطار ما دامت اللیالی والنهار پیش گیرند و در امتثال آن تاخیر
جایز نشمرند و هیچ وجه از آن عذر نجویند و تجاوز ننمایند تا برکات آن خیرات
بایام همایون دولت روز افزون لازالت قاهرة عاید میگردد و از جوانب
بر بجهت روند و اعتماد نمایند فی السادس سنه عشرین و سبعمائه من شعبان
المعظم و درین وقت بشنوانیدن این احکام بدیوان صدر مکرم زین الحاج
والحرمین الحاج یاحیی و معز الرجال شاطر دورا فرستاده شد والحمد لله رب
العالمین والعاقبة للمتقین حسبنا الله و نعم الوکیل و کفی لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم
رب اختم بالخیر **صورت حکمی که معنای تقریر معرفی دارد** منال شریف
شرفه الله تعالی بر دست سید المعرفین مولانا اویس بر اجملت بصدور
آنجامید که درین وقت معرفی بلدهٔ تکین (?) را با وارزانی دیده مقرر و مفوض
گردانیده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده او را مانع و منازع نشود تا نوبت
تمام وظیفه معرفی را در مساجد و محافل هر چه تمامتر بتقدیم رساند و وظایف
دعاگویی را بر مقتضای مقام بجای آورد تا مزید عنایت و مرحمت
شامله تمامتر مقصود و مترقب بوده انتفاع یابد انشاء الله تعالی مطالعان

برنجلت رونده اعتماد نمایند تحریراً فی اوایل ماه ربیع الآخر سنه ثمان و ثمانین

نوعی دیگر حکم صادر شد که خون عزالدین در عهده طرغوت و سلطان شاه

و یعقوب مانده است بر موجب شرعی خون از آن فرزند مرحوم است

درین وقت کودک بالغ نیست موقوفست تا بلوغیت کودک چون بالغ

شود اگر خواهد آزاد کند و اگر انتقام کشد مطالعه کنندگان برنجلت رونده اعتماد

نمایند نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی برنجلت بنفاذ پیوست که

اماماًن محروسه دار الپهلوانیه تکیه حماها الله تعالی دعاگوی باین ایجاب انهی قضا

مولانا سکینت باید که هیچ آفریده از اوقاف املاک ایشان چیزی نستانند

بوجه من الوجوه بدیشان مطالبی ننمایند و بزراعت ایشان را که در املاک خود شان

باشد مدخل نکنند و تعارض نرسانند و اگر در زمین رعیت زراعت کرده

باشند حق اورا بر موجب قانون نامه بدهند از آن زیاده چیزی ندهند

و بفراغت تمام بدرویشی خویشان اشتغال نموده بدعاگوی ایجاب

ملازمت نمایند تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه ما مترصد شوند مطالعان

برنجلت رونده اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب دانند تحریراً فی اواخر

شعبان المعظم لسنه ثمانین و ثمانمائه نوع منه حکم صادر شد که وارث

علامت محمد ولد عبدالله مرهی خدمتکار است باید که امر ولد

یوی زحمت ندهد و چیزی طلب ننمایند تا بفراغت تمام بکار خود مشغول کرده

اعتماد

اعتماد نمایند تحریراً فی سنه خمس و ثمانین نوع منه حکم صادر شد

مبنی بر آنکه باغات املاک و اوقاف در موضع ... مدرسه ... وقفی و مزرعه ...

و مزرعه ابکار حقوق و جهت که بخدمت سید السادات جامع السعادات سید

اسمعیل دام تمکینه تعلق دارد باید که بعد الیوم از تکالیف و عوارض و مصادرات

دیوانی معاف و مسلم بوده هیچ آفریده از حکام و نواب و متعرضان اموال بوجه

من الوجوه زحمت ندهد و فرموده ما دانسته از این حکم تجاوز نکنند و تخلف

نورزند و الا معاتب و معاقب خواهد شد مطالعه کنندگان برنجلت رونده اعتماد

نمایند تحریراً فی اواسط جمادی الآخر سنه تسع عشر و ثمانمائه و چون از ماتقدم

آباً عن جد در دست وارثان مشار الیه متصرف بوده هیچکس مانع و معارض

نشود و الا مؤاخذ و آید نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی برنجلت بنفاذ

پیوست که دار السیاده مرحوم سید حسن وقف اولاد بوده است درین

وقت نیز بر همان قرار مقرر است هیچ آفریده باوقاف او مداخلت ننماید

و متعرض نباشد تا بر قاعده اول مقرر بوده ورثه او تصرف نمایند کائناً

من کان از این حکم تجاوز و تخلف نورزند و الا مستحق عتاب خواهد بود تا آنکه

مطالعان برنجلت رونده اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب شمرند

تحریراً فی اواخر محرم الحرام سنه اربعین و ثمانمائه نوع منه حکم نافذ میمون

انفذه الله تعالی برنجلت پیوست دارنده قصاب ... ولد ارسلان ...

داده شد که بعد الیوم هیچ کسی از سپاهی و ایلچی بخانهٔ وی نزول نکند
از وی چیز نطلبد مثل علیق و خوردنی و غیرهم از جهت قنلغا چیزی نستاند
و بوجه من الوجوه بدان سبب وبا زحمت ندهد و هرکی زور و زیادتی
کند از خشم پدر خواهند آمدن تا دانند مطالعان بر نجلت روند و اعتماد
نمایند و اسب اورا باولاغ نگیرند و زحمت ندهند تحریرا فی سنه کذا و کذا **نوع منه**
حکم نافذ بردست جماعت بلدهٔ نکیدہ برانجلت صادر شد که مال رهاسی
و بایزی را در وقتش بستانند و مشاق و سخره و محافظان کرغار
نطلبند و نستانند و فتی که مبایعه ملک باشد در یک که یک اقچه بستانند
هیچ آفریده ازین حکم تجاوز و تخلف نکند مطالعان برین جملت روند اعتماد
بر علامت شریف نمایند تحریرا فی آخر شهر شوال المبارک سنه ستین و ستمائه **نوع**
منه حکم نافذ بردست سید الامنا شیخ پاشا برانجلت صادر شد که
اوقاف محروسهٔ نکیده را بتمامه تفتیش و تحقق کند نوعی سازد که شرایط
واقفین را بر موجب وقفیه شان مرعی و محمی کرده بر جمیع اوقاف بر موجب
ناظر باشد کاینا من کان اورا فساد و نزاع نورزد و اشغال اورا مانع نشود
مطالعان بر نجلت روند اعتماد نمایند بر علامت شریف لانه واجب دانند
تحریرا فی اواسط جمادی الآخر ثلاثه و اربعین و سبعمائه **نوع منه** حکم نافذ
همایون و مرسوم جاری سمعت برانجلت صادر شد یعنی برانک دیوقری

ملندز

ملندز غلک شروع ازان سید الاماثل سلالة الاکابر بکر بک ولد جلال بک بوده
درین وقت دیوانی و مالکانهٔ آن دیه مذکور را بنام شار الیه ازرانی دیم مقرر
و مفوض و نموده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف داشته بر معیشت خود
صرف سازد هیچ آفریده کاینا من کان مانع و معارض نباشد تا بفراغت تمام
با فیحور مواشی و یسامهٔ جفت و جوز و نزل و عشر مستغلات و سایر اخراجات
و مصادرات و مال بهایی و بایزی متصرف کرده حکام و نواب و متصرفان
اموال ازین حکم همایون تجاوز نکنند و مخالفت ننمایند و هر که ازین حکم مجاوزت
و مخالفت کند بلعنت خدا و رسول و ملایکه مستحق کردد مطالعه کنندگان برین
جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی شهر جمادی الاولی سنه ست و اربعین و سبعمائه
صورت قانون نامه حکم نافذ نفذه الله تعالی برانجلت نفاذ پیوست که
قانون قضایا که در بلدهٔ نکیده واقع میشود برین موجب که در تفصیل ذکر میرود
کاینا من کان ازین زیاده چیزی نستانند و الا مستحق عقاب و عتاب خواهد بود تا دانند

مفصله

لمرقصه
خون عداد رضا
و مصار سبع
هزار

لمرقصه
سر بوین کاله و شر
عدا رضا ختم و اتاسع
بانصد

لمرقصه
چشم کندن بعدا رضا
ختم و مصار سبع
سیصد

لمرقصه
و دندان کندن بعدا رضا
و مصار سبع
سیصد

لمرقصه
بهت یا جنایت مشهود شان
گواهی دهند و در خانه شند
لمرقصه لمرقصه
صد تنگاه صد تنگاه

لمرقصه
کسی پهلو و پای
عدا رضا و مصار
سیصد

لمرقصه
نکاح بر غلط
لوی مرقصه
تواجب صد
تنگاه

لمرقصه
سرد و امت
و قطع

لدفصل ربعون فضر وزن هرچه باشد بستانند | لدفصل محاصه لدعی اعشار فضله بیابند | لعکام سابر بعد هر از بموجب در شرحی شد

وطلب حکم را شهر لدما عدم شرح داده اند بازاوسط مدهند | محصول غنم عوض حاکم منصرفان مدعی بعرف معروف اند باز بر تحمان قرار | وسفید آن بر حاکم سعت ممی عوض کل بعد از بحمان قرار مانده مدعی بکنند | محصلان مالیات در مده شرح عمده مدهند

نوع آخر حکم نامه در باب بصدور بیوست که قانون ولایت شجاع الدین بموجب در مفصل ذکر میرود هیچ آفریده

ازین زیاده چیزی نستانند والا مستحق عتاب و عقاب خواهد بود تا دانند مفصل

عادت در سال ایلچی هر کلی بچهار | لدر مهمات در سال عشر دروده سکه تکمه سکه دو عدد | لدر مهمان آبدار ترکیه مبلغ عشر ده سکه | علوفه سفینه در سال در تحاه [illegible]

محصول گاو سر سه عدد دو | لدر مهمانه در سال کاه بکه بکه بکه | سباغ لدر باب بتی عشر درده یکعدد | هر ایلم حاکم

لدفصل خون بعد از اثبات شرعی و رضای خصم خاصه هزار | لدفصل چشم کندن بعد از اثبات شرعی و رضای خصم پانصد | لدفصل شکستن پهلو و سینه و پای بعد از اثبات شرعی در رضای خصم تا بعد | لدفصل دندان کندن بعد از اثبات شرعی و رضای خصم سیصد

لدفصل گاو سر غلط اوسط صد تحاه صد لدفی تحاه | لدفصل بعد از حاکم بعد از اثبات کنند و رضای صد ودر نهایت کنند لدبسته لدرسد دو بسته دوست | لدفصل ربعون دعرور دن هرچه در دست یابند بستانند

لدفصل هرچه هرچه در دست یابند بعد از او جریمه بستانند | لدفصل مطالع طرح حاکم مردم کشته باشند در مفصل شرح مطلع مطلب حاکم ومحصل در دست یابند بستانند | لدفصل مخاصمه کسی با کسی دیگر که جراحت نباشد از حق تا عشر فعل تا سه سه و بالضرورة و بابش بستانند

نوع منه حکم بردست دهقان ولایت نکیده و برکوب بر الجملت بصدور

بیوست

بیوست که اخراجات خراج و خراجیان برین موجب که در تفصیل ذکر میرود هیچ

آفریده از محصلان خراج ازین زیاده چیزی نستانند والا بعتاب و عقاب مستحق خواهد بود تا دانند

خراج از هر ذمی فلوری ربع | کسر زمین لدر هر ذمی چهار عدد | ورثه از هر ذمی یکعدد | کا نیابانه لدر هر ذمی دو عدد

محصلانه از هر ذمی دو عدد | ولوذمی با محبونند و باقی بر موجب شرع الحساننه

اما باید که هر ذمی که از ملازم یکساله نفقه باشد و یا عقد و ساله رفته باشد وجهی ندارد از ان خراج نستانند و نطلبند

و از ذمی مرده از ترکه او بعمان خراج نستانند زیاده چیزی نطلبند و از فرزندان

وقتی که از سر زمین ریسمان بکدرد خراج را بستانند و هر ذمی که لدر خراج بکر بزد از ان

نستانند بدیکری زحمت نه دهند کاینا من کان ازین حکم تجاوز نکنند مطالعان بر بنا

جملت رونده اعتماد نمایند تحریرا فی اوایل شعبان المبارک سنه [illegible] نوع منه

حکم نامه همیون انفذ الله تعالی بردست دهقان دیه مرتند و بر الجملت داده شد که این

غایت هر جک مستغلات ایشان بمبلغ ده فلوری مقرر بوده است درین وقت

بدرگاه معلا آمده از ضرورت و قلت خود شان عرضه داشتند بدان سبب

هر جک ایشان را بر سبیل مسامحه بمبلغ هفت سکه وضع کرده شد می باید که بعد الیوم

هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان اموال ولایت نکیده غیر از زیاده چیزی

نطلبند و نستانند زحمت و تعرض نرسانند مطالعه کنندگان برین جملت رونده اعتماد

نمایند تحریرا فی اربع و خمسین و ثمانمائه حکمی که معافی تقریر دارد حکم نامه همیون

انفذ الله تعالی بردست ارند لطفی ولد عمر فقیه داده شد مبنی بر آنکه درین وقت

تولیت مدرسهٔ مرحوم مغفور سعید شهید علیبک عمو جم راتغمده الله بغفرانه بنام
مشار الیه ارزانی دیده مقرر و مفوض گردانیده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف
داشته و اوقافی که بدو منسوب و متعلقست بواجبی ضبط کرده متفحص و متفحص
باشد و چنان سازد که هیچ کاری مهمل و نامرعی نگذارد و سعی بلیغ نماید و مرتزقه را خشنود
و شاکر گرداند و چون بدین شرایط قیام نموده باشد مراتبی که وظیفهٔ تولیت است
بر موجب شرط واقف متصرف گشته بر معیشت خود صرف سازد مطالعه
کنندگان بر جملت بروند و اعتماد نمایند تحریرا فی اواسط شهر فلان سنه کذا و کذا

نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی بر انجملت بصدور رسید مبنی برانکه
درین وقت بافتخار الشباب قدوة الطلبة لطفی ولد عمر فقیه قراکوز از انعام شرف
الدین مبلغ سه مکفوری یوم القطفی عذر بی تعلق به هند و از باغات
اوراکه در موضع بوری آغ این دار دعشر و خمس طلبند و نستانند و از جمیع
عوارضات و اوتاقات و مصادرات دیوانی معاف و مسلم دارند و هیچ آفریده
کائنا من کان مانع و معارض نشود و مزاحمت ننمایند تا بفراغت تمام در کار خود
بوده بدعاء دوام دولت روز افزون ایجاب مواظبت نماید مطالعه کنندگان
بر جملت بروند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا

نوع منه حکام و نواب
و متصرفان و تنکیجیان و ارباب و اعیان و مشاهیر و کدخدایان و عمال اعمال
و مباشران متفاوت بکیلت بدانند که درین وقت دارنده مفخر اهل الفتوة والمروة

خازن

خازن کلام رب العالمین تاج التحال اتقی علی داتم علوه حکم دستخط اشرف
حضرت اعلی خلد الله سلطانها نمود که یک سر گوسفند که بجهت زاویه وعد و سفره
و سه تغار غله برای آینده و رونده از مغای گوسفند بازار آنجا موضع و مقام
بوده چون این جهت با خواجات وفائی کرد و از فواضل صدقات عمیمه متوجهات
دو در دکان او را با خاصه اخراجات زاویه مقرر داشته بدان سبب این مکتوب
در قلم آمد تا مغای آن یک سر گوسفند سر گله و حقوق دو در دکان بنام او و وجه
اخراجات زاویه مقرر دانسته تغییر و تبدیل بدان راه ندهند و باستعداد امثله و برات
و پروانه تکلف نگردانند و در همه ابواب جانب او را عزیز دارند و چنان سازند که
مشار الیه از سر فراغت تمام بدرویشی خود و خدمت آینده و رونده قیام
تواند نمود و درین باب مقصر ننمایند و محتاج معاودت نکنند برین جملت بروند
و اعتماد نمایند تحریرا فی الثامن رمضان المبارک عمت برکته سنه اربع وستین و تسعمائه
الهلالیه

حکمی که مغای تقریر دارد
حکم همایون بقلم دیوان مصدر گشت مبنی برآنکه
خطابت جامع سنقور را در شهر نکیده حرسها الله تعالی بنام دارنده تقریر رفیع
عندلیب المحافل مولانا شمس الدین محمد دام فضله مقرر فرموده ایم که بر جملهٔ اوقاف
خطبای ماضی متصرف بوده کسی درین باب تقصیری نرسانند و همچنان بزاویهٔ
خرزیه نیز که از قدیم الزمان تعلق بر خطبای آن جامع سنقور داشته است ان
نیز متصرف شود مطالعه کنندگان اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا

حکمی که مغای عزل داده

توقیع همایون وحکم نافذ میمون انفذه الله تعالی بر الجملت بصدور رسید مبنی برانک
درین وقت دیوانی دیه بلاعضون را مخز الامرآ والاکابر رضی الحضرت العلیا مؤتمن
الملوک والسلاطین کدخدای مکرم عبدالرحمان بک دام علوه ارزانی دیده مقرر ومفوض
گردانیده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف خود داشته ومالکانه دیه مذکور را
نیز بدو تفویض رفته بسبب آنک او ملک مشروع او بوده است می باید که هیچ
آفریده از حکام ونواب ومتصرفان وبتیکچیان محروسه نکیده حماها الله تعالی
عن المکیده وکارنامن کان مدخل نسازد ومانع ومعارض نشود وکدخدایان
ومتصرفان ولایت ملندس نیز بدو دخل نکنند وتعرض نرسانند واورا از جمیع
عوارضات وتکالیف دیوانی معاف ومسلم دانند بوجه من الوجوه مداخلت
ننمایند وهرکه ازین حکم تجاوز نماید وتخلف ورزد لعنت خدای تعالی ورسول
وملایکه کلهم اجمعین بروی باشد مطالعه کنندکان بر جملت بصدور رسید
مبنی برانکه دیه بلاغصون ملک مشروع مخز الامرآ والاکابر رضی الحضرت العلیا
مؤتمن الملوک والسلاطین کدخدای مکرم عبدالرحمان بک دام علوه بوده درین
وقت دیوانی دیه مذکور را نیز بنام مشار الیه ارزانی دیده مقرر ومفوض
گردانیده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف خود داشته می باید که هیچ آفریده
از حکام ونواب ومتصرفان وبتیکچیان محروسه نکیده حماها الله تعالی عن
المکیده وکارنامن کان ویرا مدخل نسازد ومانع نشود ومعارض نکردد

وکدخدایان

وکدخدایان ومتصرفان ولایت ملندز نیز اورا از عوارضات واخراجات
وتکالیف دیوانی معاف ومسلم دانند واز ناحیت ملندز نشمرند ودعوی
شرکی نکنند وبوجه من الوجوه مداخلت ننمایند وهرکه ازین حکم تجاوز نماید
وتخلف ورزد لعنت خدای تعالی ورسول وملایکه کلهم اجمعین بروی باشد
مطالعه کنندکان برین جملت روند واعتماد نمایند تحریراً فی اواخر شهر ربیع الآخر
سنه اثنی وخمسین وثمانمایه **حکمی که معنای تقریر امامت دارد** امامت مسجد دیه
طیانه بر امام اجل عالم متقی مخز الایمة والفقها بدرالدین چلبی وامامت مسجد مرحوم
علم الدین علی هم دران دیه بنام فرزندش مخز الحفاظ نجم الدین مصحف وفقهما الله
تعالی وموفقی مسجد مذکور هم بنام ایشان بر موجب احکام سابق چنانک
دارند بی تغییر وتبدیل مقرر فرمودیم وبتاکید تقریر آن دستخط اشرف امضاه الله
تعالی صدور یافت تا بفراغ بال بشرایط آن مهمات دینی قیام نمایند وبعد از
ادای سنون ومفروض وایراد صلوات وادعیه صالحه در دعای دوام دولت
روزافزون سلطنت بیفزایند وهرساله مبلغ سیصد هشتاد عدد نقد وسی شش کیله
گندم بهذا انبار بوجه معیشت خویش تصرف نمایند واسباب معاش بدان مرتب
دارند متولیان وامنا دیه طیانیا اعزهم الله تعالی ایشان را دران مهمات دینی
دانند واعزاز واکرام بواجبی بجا آورند وشکر وشکایتش را موثر شمرند ودر اوقاف
مساجد از باغ وزمین وغیر آن مدخل نسازند وزحمت وتعرض نرسانند ورسم

عوارض و تکالیف قدیم و حدیث و عشر و خمس و غیر آن نطلبند و نستانند و کر
رعایا جانب ایشان را بمطالبت عوارض و تکالیف زحمت دهند مجرم و گناه‌کار
باشند برین جملت روند و اعتماد سازند [illegible] تعالی کتب بالامر النافذ الاعلی اعلاه الله
و اعلاه و ظلال جلاله فی العاشر من شوال سنه سبع و تسعین و سبعمایه نوع منه
امامت مسجد دیه طیانه که وقف خان علائی است بنام مولانا امام عالم زاهد
ورع بدر الدین و پسر او نجم الدین یوسف وفقهما الله تعالی و مؤذنی مسجد مذکور
هم بنام ایشان که بموجب احکام سابق که تا این غایت دارند بی تغییر و تبدیل
مقرر است هم چنان مقرر دارند و بهیچ نوع احتباس بدان راه ندهند و آنچ
جامکی و جرایت است نقد سیصد هشتاد عدد و غله گندم بدانبار سی شش
مد بوجه معیشت متصرف شوند و اسباب معاش بدان مهیا دارند و در اوقاف
مساجد از زمین و باغ و غیر آن مدخل نسازند و خمس و عشر و قدیم و محدث
نطلبند و نستانند و رعایا و کدخدایان جانب اتباع کسی را فزون نیاورند و کر
از حکم تجاوز کنند درگاه آیند فی التاسع عشر محرم سنه ثمان و تسعین و سبعمایه
نوع منه سبب تحریر و موجب تسطیر آنست که امامت مسجد طیانه بنام مولانا
امام عالم متقی متدین زاهد عابد بدر الدین جلبی و امامت مسجد مرحوم علم الدین
علیهم در آن دیه بنام فرزندش جمال الابه نجم الدین یوسف ادام الله توفیقهما
و موجب حکم و مستخط اشرف فرامین و تقریرات متولیان مقرر و مفوض بوده است

مکتوب

مکتوب برانجملت قلم آمد که همچنان و برهمان قرار مبلغی که برسم مواجب معین
کرده بودند سیصد هشتاد عدد و بیست و شش مد گندم چنانک تصرف کرده‌اند باز
تصرف نمایند و کسی را نرسد از متولیان و کارداران و شغلداران وقف و رعایا که
در مواجب ایشان مدخل سازند و از شایبهٔ تغییر و تبدیل مصون جویند و قصور
و احتباس بدان راه ندهند و از آن جا که مواجب ایشان تعیین شده است
مجری دارند و ممضی گردانند تا بفراغ بال بلوازم آن شغل دینی قیام سازند
و بدعای دولت روز افزون مواظبت نمایند متولیان و امنا دیه مذکوران
را در کار امامت مستقل دانند و در اوقاف مساجد از زمین و باغ و غیره مدخل
نسازند و رسم عوارض و تکالیف قدیم و محدث و عشر و خمس نطلبند و نستانند
و زحمت ندهند و تعرض نرسانند و رعایا بمطالبهٔ جری مذکوران زحمت دهند
اگر تعرض رسانند مجرم باشند و اعزاز و اکرام ایشان بجای آورند و شکر آن ایشان
رسد مطالعه کنندگان برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی السادس عشر ربیع
الآخر سنه ثمان و تسعین و سبعمائه نوع منه حکم نافذ بدست دارنده ابرهیم
فقیه برانجملت داده شد که از غرهٔ شهر شوال از قسط تمام ارنه کوی مرور
مبلغ چهار کعنوری بر سبیل وظیفه بستانند هیچ کس وی را مانع نباشد
تا بدعای دوام دولت اینجانب اشتغال نماید مطالعان برین جمله روند و اعتماد
نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوعی دیگر جماعت بکانکی در دیه بود طیانه

متمکن اند و باقی رعایاء آن حوالی بدانند که اجازت داده شد و بحس و بسینور
ده بود و طیانه شیار کنند مال و متوجهات و مالکانه که بدینجانب تعلق دارد
حس بدهند و اندیشه نکنند و توشمالان و معتمدان آنجانب می باید که بیرون
مکتوب که نوشته شد باجات زحمت ندهند و زور و زیادتی نسازند
و غیر ازین چیزی نطلبند که بی اندیشه سنار کسه برین جمله روند و اعتماد نمایند
کتب فی تاریخ سابق غره ماه شوال لسنه بوجه قسمت مادر با جمیع با اکرم والسعادة

نوعی دیگر حکام و نواب و گماشتگان محروسه ارمناک و ولایت او بدانند که
درین وقت خدمت مولانا مکرم فخر الائمة والاصحاب شمس الدین خواجه
یوسف ادام الله برکته از قدیم الایام در مسجد دیه فلان بر امامت مشغول بوده
و تمسکات که در دست دارد بدرگاه اعلا عرضه نمود و التماس امضا نموده
بدان سبب این مکتوب در قلم آمد بعد الیوم نیز بر همان قرار در شغل خطیر مشغول
باشد هیچ آفریدی از وجه عشر و نزل و تکالیف دیوانی چیزی طلب نکنند و زحمت
نرسانند تا در آن بقعه در اوقات صلوات بدعاء دولت مواظبت نماید برین
جمله اعتماد نمایند حکمی که معنای تقریر دارد الله مفتح الابواب لله الحمد والمنة الهادیة
الذی ای معالم العلم واعلی اعلام الاسلام و رفع بنور مناهجه الظلام عن صفحات الایام
والصلوة والسلام علی رسوله محمد خیر الانام وعلی آله الکرام درین وقت بسبب تحریر
همایون و قلم نافذ میمون انفذه الله تعالی برین موجب بقلم دیوان بصدور پیوست که

افتخار العظام خلف العظماء الکرام قاسم ولد پیر عمر و آمد و در مجلس دیوان عرضه داشت که
ولایت اسپور پیش ازین ملک حاجی قتلو بغا بوده است و حاجی قتلو بغا جد ما بوده
فرمودیم که در شریعت محمدی علیه الصلوة والسلام اثبات نسب و اثبات ملکیت
کند و چون در مسند شرع نبوی و مجلس حکم مصطفوی علیه افضل الصلوة و اکمل التحیات
با گواهان عادل و مزکی اثبات کرده و اجرا آورده حکم افضی القضاة والحکام ناصر الشرایع والاحکام
مولانا قاضی دام سموه بملکیت او جاری بود ما نیز حکم نافذ فرمودیم هرچه که در مجلس
شرع و اثبات کرده متصرف شود و هیچ آفریده من بعد الیوم بر حق ملک او مدخل
و تعارض نرساند و مداخلت نکنند و هر کی در سینور ولایت مذکور زراعت
و حراثت کند و باغ و بوستان و ارد غیر آن محصولات نی قصور به مشار الیه
تسلیم کنند نزاع و مخالفت نیارند و مشار الیه بهر کی بکار با عزت کامل و آداب
شایان جوانان پسندیده و مردمان کاردیده مدارات و ملازمت نماید و عشر
باغات و بساتین و غیر هم و هرچه که حق ملکیت بر معاش خود متصرف شود
و انتفاع جوید و بدعای دوام دولت روز افزون فی الصباح والمساء مثابرت
و مصابرت نماید و مزید عنایت مترصد و مترقب شود حکام و نواب و متصرفان
و کدخدایان و مزارعان و رعایا و متوطنان آن ولایت من جملت بر وندا و اعتماد بر
علامت شریف لا تنم و محقق شمرند تحریرا فی آخر ربیع الاخر سنه احدی و ثلثین و ثمانمائه و حسبنا الله
و نعم الوکیل و نعم المولی و نعم النصیر و نعم الکافی و نعم المعین آمین یا رب العالمین و یا خیر الناصرین نوعی دیگر

نوشبمالان و حکام و نواب و متصرفان و بتیکچیان و ارباب و اعیان و کدخدایان محروسهٔ
نکیدن و برکوب بدانند که صدر مکرم مفخر الکتاب شمس الدین بتیکچی دام علوه اخلاص
ظاهر گردانید بعنایت مقرون افتاد اهتمام بر انتظام حال او هر چه تمام است می باید
که بر املاک او که دران مواضع دارد از دیه و زمین و اسباب و باغ و غیره مدخل
نسازند مانع و معارض نشوند و بتصرف او گروند تا مذکور از سر فراغت
بحال عمارت آورد و بحمایت بگیرند و بهر آنچ در باب استخلاص املاک خود رجوع سازد
معاونت نمایند رعایت او واجب دانند دست او را قوی دارند و چون بتوقیع
همایون موشح گردد اعتماد نمایند کتب فی عشره ذی الحجه سنه ثمان و سبعمائه هلالیه
اختم بالخیر [illegible] **نوع منه** بر موجب حکم نافذ مرحوم مغفور [illegible]
نور الله قبره این مثال شریف بدست دارنده سید الصناع قدوة الاستادین
حاجی یعقوب آهنگر لازال دام توفیقه بر انجملت صادر شد که او آبا عن جد مربی
معاف و مسلم بوده است اکنون نیز بر همان قرار معاف و مسلم فرموده شد که بعد
الیوم هیچ آفریده تعدی و تعرض نرسانند و از خانه و باغ و زمین و صنعت او چیزی
نستانند تا بفراغت تمام بدرویشی خود مشغول بوده مرفه و آسوده شود
و بعد از و باولاد و اعقاب و احفاد او نیز سخنی نگویند زحمت و تعرض نرسانند
و هر که ازین حکم تجاوز و تخلف کند لعنت الله والملایکه والناس اجمعین بر او باشد
مطالعان بر جملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی السادس من رمضان سنه خمس و عشرین و سبعمائه

بجرته

بجرته **نوع منه** حکم بر دست دارنده مفخر العلما قدوة الفضلا خازن کلام الله
عالی المخصوص بعنایت الملک الدیان مولانا شمس الملة والدین محمد بن حافظ النکیدی
ادام الله افضاله که در اینجا آمده اعزاز و توقیر او واجب شمرده در هر باب چیزی
دریغ ندارد و یک سر کله هر روز برسم ادرار جواب کنند و برسانند برین جملت
روند و اعتماد نمایند تحریرا فی الثامن ذی القعده سنه سبع [illegible] سید الصناع
حاجی یعقوب حدادی چون علامت شریف رسد همانا بی توقف [illegible] گرده
بیابند از جمیع اخراجات معاف بوده بدرویشی مشغول گردد **نوع منه**
حکام و نواب و متصرفان و ارباب و اعیان و کدخدایان و جمهور اهالی محروسهٔ
بلدهٔ نکیدن حمیت عن الآفات و البلیة بدانند که درین وقت مفخر الصناع حاجی یعقوب
حداد بجهت تحت انجاب آمده است و اشتغال مهمات عمارة اقامت و قیام
می نماید بدان سبب در قلم آمد کی بعد الیوم از جمیع اخراجات معاف و مسلم
شمرده چیزی مطالبه ننمایند و تعرض نرسانند و بعلت تکالیف و بمعنی قونلغا
و غیره طلب ندارند مطالعه کنندگان برینجملت روند و اعتماد نمایند حرر فی العشرین
من ذی الحجه سنه [illegible] و از باغها و زمینها که در دیه [illegible] ارغانی دارد
عشر و خمس و منال و حرز نطلبند و نستانند **نوع منه** حکم نافذ میمون
انفذه الله تعالی بر دست دارنده علامت شریف سید الصناع حاجی یعقوب
حداد دام برکته بر انجملت صادر شد که بعد الیوم هیچ آفریده از جماعت اهالی

نکبت مثل عطاران وغیره وولد وده نیز آهن تا صو و چوب و بیل نفروشند ونخرند
واگر کسی فروخته آید مجرم وگناهکار باشند وآهن را حاجی یعقوب مذکور بستاند
وازین تجاوز وتخلف ننمایند بر این جملت رونده واعتماد نمایند فی ماه جمادی الآخر فی عشر [illegible]
نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی صادر شد که دارنده علامت سید الصناع
حاجی یعقوب حداد لارندی دام توفیقه از جمله مطلوبات مملکت است میباید که
بعد الیوم هیچ آفریده از نواب وحکام ومتصرفان وکدخدایان محترفه نکبت از وی
چیزی طلب ندارند از دکان وباغ که در ده اروانی وفرناک دارد چیزی نستانند
وزحمت نرسانند تا بفراغت تمام بدرویشی خود مشغول بدعا دوام دولت
روزافزون ما مواظبت نماید مطالعه کنندگان اعتماد بر علامت شریف لازم دانند
تحریراً فی شهر محرم الحرام سنه تسع عشر وتسعمائه مجربه نوع منه حکم نافذ لازال
نافذا بر دست دارنده سید الصناع حاجی یعقوب آهنگر لارندی داده شد که
از قدیم معاف ومسلم بوده است هیچ آفریده عشر ونزل وحرز وحق باغها که در ده
فرناک واروانی است حق باغ نطلبند ونستانند وزحمت وتعرض نرسانند
مطالعان بر این جملت رونده واعتماد کلی نمایند تحریراً فی اواسط ربیع الاول سنه احدی
واربعین وتسعمائه نوع منه حکم نافذ لازال نافذا بر دست دارنده علامت سید الصناع
حاجی یعقوب آهنگر لارندی داده شد که از قدیم معاف ومسلم بوده است هیچ
آفریده از نواب وحکام ومتصرفان وکدخدایان محترفه نکبت از وی چیزی طلب

ندارند

ندارند از دکان وباغها که در ده فرناک واروانی است عشر ونزل وحرز وحق
باغ نطلبند ونستانند وتعرض نرسانند مطالعان بر این جملت رونده واعتماد کلی
نمایند تحریراً فی سنه کذا وکذا نوع منه حکم نافذ انفذه الله تعالی بر این جملت صادر شد که
سید الصناع حاجی یعقوب آهنگر زیدت برکته بدرگاه معلا آمد احکام امرای
ماضی را رحمهم الله بعز عرض رسانید بواسطه آن درین وقت امرا فرموده شد که
از قدیم الایام چنانکه می بوده است بعد الیوم نیز بر همان قرار شود هیچ آفریده
اورا مانع ومزاحم نگردد تا بفراغت تمام بمسلمی ودرویشی خود مشغول گشته
حکام ونواب ومتصرفان وکدخدایان محترفه نکبت از وی چیزی طلب ندارند واز
دکان وباغها وزمینها که در ده فرناک واروانی دارد عشر وخمس ونزل وحرز
وفیچور وبیگار وغیرهم نطلبند ونستانند وبخانه او نزول نکنند زحمت وتعرض
نرسانند وازین حکم تجاوز وتخلف ننمایند والا مستحق عتاب وعقاب خواهد
بود تا دانند مطالعان بر جملت رونده اعتماد نمایند تحریراً فی اواخر صفر المیمون لسنه اربعین
وتسعمائه نایب شحنه ده فرناک واروانی ازاو وبلوک ونیابت وشحنگی وغیرهم نطلبند
ومذکور حاجی یعقوب هرچه از املاک بیع وشری کند از او چیزی نستانند زحمت
وتعرض نرسانند والا مجرم گناهکار باشند تا دانند نوع منه حکم نافذ انفذه الله
تعالی فی مشارق الارض ومغاربها بر این جملت صادر شد که قدوة الحداد بن حاجی یعقوب
آهنگر پیش ازین بدرگاه عالیه آمده بود بر موجب احکام امرای ماضیه رحمهم الله که در دست

داشته بود وی را حکم شریف داده شد که بر قرار سابق از جمیع عوارض
و تکالیف دیوانی معاف و مسلم باشد درین وقت رافع توقیع رفیع مختار المؤتمن
فرزندش مولانا پیری الخطاط زید قدره آن حکم شریف را بموقف عرض رسانید
پس این یرلیغ منیع بر موجب آن حکم رفیع بدست مولانا پیری مشار الیه فرموده
شد که بعد الیوم بر قرار سابق معاف و مسلم بوده فارغ البال و منتظم الحال الغدو
والاصال من حیث لا قیل له ولا قال بدعای دوام دولت روز افزون ما مواظبت
و مثابرت نماید حکام و نواب سمرقند و کدخدایان محترفه تکلیف از وی چیزی
نطلبند و از دکاکین و باغات و زمینها که در دیه فرنکت روانی داشته بود عشر
و نزل و خرج و تحویل و ساله و غیرهم طلب نکنند و بخانه او کسی نزول نکنند و بهیچ
نوعی او را کسی زحمت نرساند و تعرض نکند و الا مستحق عتاب و عقاب خواهد بود
مطالعه کنندگان بر جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اوایل شهر ربیع الآخر سنه
سبع و خمس مائه نوع منه حکم نافذ میمون بر دست دارندگان جماعت
صغیر یوکی بر الجملت داده شد که درین وقت پیادگان که بولایت نکیده بورع
و تفرقه کرده شد ازین پیاده بجماعت مذکورین چیزی نطلبند و نستانند و بعلت
آن کار بدیشان زحمت نکنند و سخن نگویند و ازین حکم همایون تجاوز نکنند
و مخالفت ننمایند مطالعان بر جمله روند و اعتماد بر علامت شریف لازم و واجب
دانند نوع منه درین وقت حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی بر دست

دارند

دارنده سید الفقها مولانا بدر الدین بر الجملت داده شد که بعد الیوم هیچ آفریده
از باغ و زمین و املاک او چیزی نطلبند و نستانند و از جمیع اخراجات و عوارضات
دیوانی معاف و مسلم دارند تا بفراغت تمام بدعای دوام دولت ایجانب مشغول
گشته ملازمت نماید مطالعان بر مرجمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اوایل ربیع الآخر
سنه اربع و خمسین و ثمانمائه نوع منه درین وقت حکم صادر شد که دارنده علامت
شریف شرفه الله تعالی جنت ولد همایون مسلم و معاف فرموده که از وجه جفت
بیع وجه حرز ندهد و نطلبند تا بفراغت تمام بملازمت مشغول شود بسبیل حکام
و نواب سمرقند و ولایت مرقلیه منازعه نکنند بر جملت روند و اعتماد بر علامت
شریف لازم و واجب دانند حرر فی سنه کذا و کذا نوع منه حکم نافذ انفذه الله
تعالی بر دست دارنده افتخار الخواص منبع الاخلاص خضر زید قدره داده شد
مبنی بر آنکه درین وقت نیمه دیه چنلیک را بملکیت ستده است بر موجب
شرع نبوی علیه افضل الصلوات بعد الیوم هیچ آفریده از سپاهیان و تمغاچیان
دیه مذکور مثل ولد اغار و غیره و برا مانع نشود و مداخلت ننماید تا بفراغ بال
حصه نیمه مالکانه خود را که سایر الملاک متصرف باشد و بملازمت بندگی ایجانب
اقامت کرده مواظبت نماید حکام و نواب و کارداران و تمغاچیان ناحیت
ملندرس مشار الیه متعرض نشود و مدخل نسازد و سایر مطالعه کنندگان
بر جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی شهر شعبان المعظم قدره سنه احدی و خمسین و ثمانمائه

نوع منه کدخدایان و رعایا و مزارعان و مقیمان و متوطنان و متمکنان دیه

فلان بدانند که برقرار بموجب حکم سلطان سعید شهید مرحوم مغفور رحمه الله تعالی

بخفرانه بنام مفخر الاماثل و القبایل شجاع الدین الیاس دام اقباله مقرر و مفوض

است بدان سبب این مکتوب در قلم آمد می باید که او را متقلد و متصرف مال و متوجهات

دیوانی خود شناسند و از سخن و صواب دید او تجاوز ننمایند و رسوم متعارفی

را بدو جواب گویند و هیچ آفریده از دیوان نکیده و غیره مدخل نکنند و مزاحم و متعارض

نشوند رعایای موضع مذکور نیز باید که خاطر آسوده داشته بعمارت و زراعت

آبادانی قیام نمایند و من جمیع الوجوه مستظهر بوده تجاوز ننمایند و چون علامت

دیوان رسد اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوع منه بنابر آنکه امرای

خلف رحمهم الله تعالی یکقطعه زمین را و دیه اسمه را از اعمال ولایت نکیدن سید

الزهاد و العباد شیخ موسی دام برکته مقرر و معین کرده بودند مثال همایون بتجدید

صادر شد است که آن بقعه و زمین را و دیه اسمه را برقرار متصرف کرده و حراثت

و زراعت سازد باید که امرا و نواب و کاشتکان و محصلان و صدور آن دیه

و زمین را بنام او مقرر دارند که نوع حصول آورده بمصادر و وارد و سایر درویشان

صرف کند و بدعای دوام دولت روز افزون ما مواظبت کند مطالعه کنندگان

بر حجت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی شهر فلان سنه کذا و کذا نوع منه

برموجب احکام قرنها الله بالخلود و الدوام که خدمت حاجی یوسف ولد ادریس

اخراجات که او را دستش رفته است چون مکتوب به سد چیزی که از آن مستدعیست

بر هند چیزی مطالبه ننمایند و تعرض نرسانند هم که ازین حکم تجاوز کند مستوجب

عقوبت خواهد بودن برین نسق روند و اعتماد نمایند نوع منه حکم

همایون نافذ میمون انفذه الله تعالی بر آنجملت به دست دارنده علامت قتلوخان

داده شد مبنی بر آنکه یکی کاو و عامل موضع خاصه با یکجا حراثت کرده زراعت

کند و از آن منتفع گردد و هیچ آفریده کاینا من کان از وی بعلت شرکی عشر و نزل

و حزر و سایر مصادرات و عوارضات دیوانی چیزی نطلبند و نستانند و بوجه

من الوجوه بوی مداخلت نکنند زحمت و تعرض نرسانند تا بفراغ بال بدرویشی

خود مشغول گشته بدعاء دوام دولت روز افزون ما مواظبت نموده ملازمت

کند حکام و نواب و کارداران و سایر مطالعه کنندگان برین جملت روند و اعتماد

بر علامت شریف لازم و واجب شمرند تحریرا فی اوایل شهر جمادی الاولی سنه خمس

واربعین و ثمانمائه نوع منه حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی بر آنجملت به دست

دارندگان جماعت دیه تکانلو داده شد که مزرعه صالوز از قدیم الایام ستور

و قلقای ایشان بوده است تا برقرار سابق در آنجایگاه نزول کرده متمکن

باشند هیچ آفریده از حکام و نواب و متصرفان ولایت نکیدن بدیشان مانع

نشوند و ممانع نکردند تا بفراغ بال در آن موضع مذکور آسوده شده بدعاء دوام

دولت ابجانب مداومت نمایند مطالعان بر حجت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اواسط

شهر شعبان المعظم سنه اربع وخمسین وتسعمائه حکمی که معنای تقریر دارد کدخدایان
ورعایای زنکان چون بر علامت شریف اطلاع یابند بدانند که درین وقت نیابت
زنکان را بنام خلف الاکابر والاعاظم حاصبک چلبی دام سموه ارزانی دید مقرر و
مفوض کردانیده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده اورا مانع نشود تا بفراغت
تمام درمیان ایشان نایب باشد از حق وصواب دیگر او تجاوز ننماید بر یکی یکی
حیف و میل نکند چون علامت همایون رسد اعتماد نمایند نوع منه حکم نافذ
میمون انفذ الله تعالی بر انجملت بصدور رسید مبنی بر آنک بعد الیوم از ذویقیوس
هیچ آفریده کاینا من کان چیزی نپسانند و منازعت ننمایند که تا این غایت
منزع و متفرق شده است از ذحمات دیوانی و مصادرات که دیده است منسی
دارند باز بوطن مألوف خودشان مجتمع کشته بزراعت و حراث اشتغال نمایند
مطالعه کنندکان برین جمله روند اعتماد نمایند حکمی که معنای تقریر دارد حکم نافذ میمون
انفذه الله تعالی بر انجملت بر دست سید المشایخ قدوة السالکین شیخ محمد ولد
شیخ چوپان داده شد که درین وقت شیخی زاویهٔ قطب الاقطاب شیخ چوپان
بنام مذکور ارزانی دید مقرر و مفوض کردانیده شد تا بعد الیوم روی بمشیخت
آن شغل خطیر آورده و در آن مقام مبارک میان بسته باینده و رونده بالوسع
والطاقه خدمت کند و هر آن چیزی که باوقاف و مضافات او تعلق دارد بر موجب
شرط واقف تصرف نماید هیچ آفریده اورا مانع و معارض نباشد مطالعه کنندکان
شال

شال شریف بر انجملت روند اعتماد نمایند فی سنه کذا و کذا نوع منه
حکام و نواب و متصرفان و ارباب اعیان واهالی و کدخدایان محفوظ دولو
چون بر مکتوب واقف کردند بدانند که اهتمام عنایت و مزید عاطفت درباره
جمعیت و انتظام امور جماعت قضاه وایمه و مشایخ کثرهم الله تعالی مرجه بیز
و تا امتراست و این طایفه تا الی یومنا هذا از جمیع معاونات و عوارض و سایر تکالیف
دیوانی معاف و مسلم اند درین وقت مولانا اعظم قاضی چلبی دامت فضایله بدرکاه
معلا آمده احکام امرا و ماضی را بموقف عرض ما رسانید التماس امضا نوع کرد بدان
سبب این حکم همایون در قلم آمد که بعد الیوم نیز بر همان قرار معاف و مسلم باشند
هیچ آفریده مانع و مزاحم و معارض نشوند و از باغات و عوامل و مواشی آن
ایمه و قضاه و مشایخ چیزی نطلبند و نستانند و معاف و مطلق دانند

امضا — مشایخ

مولانا قاضی میر احمد
مولانا مدرس
لعیب علی کاتب
سید علی سید شرنک
صوفی شیخ والده
و سید حلوا وطن
خطیب علی شاه لهام
مولانا افندی
یوسف لهام
سید محمد خطیب
سید حسن
راوی سید جعفر الیاس
حاجی حاجی دالغا لهام
مولانا عیاش
سید حلوا علی
سید محمد شش
سید علاء الدین
صاحب طبلخ لهام
و مولانا احمد لهام
دلم ... حکیمی شاه
برین جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی
ربیع الاول سنه تسع عشر وتسعمائه بمحروسه لاری نوع منه مفاخر الکرام والعظام
حاجی محمود و مصطفی و عیسی قوم و تعلقات شیخ محمد دام تمکینهم بدانند که مذکور
بود که ایشان حق ماکانه خود را بموجب راستی نمی رسانند و تمردی نماید بران

سبب این مکتوب در قلم آمد تا حق مالکانه خود را چنانکه تا غایت معهود و مقرر
بوده است بتمام برسانند و عذر نیاورند مقرا الخواص حرفوعی بپازد کی حق او برسانند
برین جمله روند و اعتماد نمایند فی الحادی عشر من رمضان المبارک سنه تسع و اربعین
و سبعمائه **نوع منه** حکم نافذ انفذه الله تعالی بر دست دارنده حاجی ولد حاجی
بر انجملت صادر شد که بعد الیوم جفت او را معاف و مسلم باشد که از وجه جفت
هیچ وجه نخواهند و نطلبند تا بفراغت تمام بطاعت مشغول شود و سبیل حکام و نواب
و متصرفان ولایت هر قلیه منازعه نکنند برین جملت روند و اعتماد نمایند بر علامت
شریف لازم و واجب دانند تحریرا فی سلخ شهر صفر ختم الله بالخیر والظفر سنه اثنی و خمسین
و سبعمائه محرمه **نوع منه** بنا بر آنکه بدر الدین ابوبکر کیکیان ضمن [illegible] نکیده
بمسجد جامع وقف کرده است و اثر آن و حکام ما قبل الحکام داده اند که یک ثلث محصول
آنرا ورثه بدر الدین ابوبکر تصرف نمایند و تا غایت مقرر بوده تاکید این مکتوب
در قلم آورده بورثه مذکور داده شد تا همچنان و بر همان قرار یک ثلث آنرا
تصرف نمایند و کسی مانع و مزاحم نشود نواب و کارداران و امام مسجد جامع برین
موجب که معین شده است بر همان قرار مقرر دارند و تغییر و تبدیل نکنند برین جملت روند
و اعتماد نمایند فی اواخر جمادی الاولی سنه [illegible] و سبعمائه **نوع منه** حکم نافذ
انفذه الله تعالی صادر شد که دارنده علامت سید الفضلا والائمه مولانا فخر الدین فقیه
دام فضله از جمله دعاگویان مخلص و دولتخواهان است باید که هیچ آفریده از باغات

او در سیبور

او در سیبور شهر وار روانی و نرتاک چیزی طلب ندارند و زحمت نرسانند
در جمیع عوارضات دیوانی از عشر و غیره حسبة لله و خالصا لوجه الله معاف
و مسلم دارند تا بفراغت بدرویشی خود مشغول گشته بدعاء دوام دولت
روز افزون ما مواظبت نماید کسی ازین حکم تجاوز و تخلف ننمایند و اعتماد
بر علامت شریف لازم دانند تحریرا فی رجب سنه ... **نوع منه**
توقیع همایون بر انجملت بنفاذ پیوست که چون همگی شفقت و جملگی رحمت
شاهانه ما در باره رعایا و مزارعان و درویشان ولایت نکیده حمیت
عن الآفات والمکاید هرچه تمامتر است بنا بر آن علامت کتابت مستغلات که
هر سال خرجیان و بتکچیان می نویسند آن نوشته را باطل کرده و فرمودیم که
بعد الیوم در ولایت مذکوره کتابت مستغلات نباشد بر موجب قانون
حسنه عمل کنند که از عادت معهود مانده است هیچ آفریده بخلاف این
نجویند مطالعه کنند کان برینجملت روند و چون بعلامت سند اعتماد نمایند
فی اواخر ذی الحجه سنه اربع عشر و ثمانمایه **نوع منه** قضاة و ائمه
و مشایخ و صدور و ارباب و اعیان و اهالی و متمکنان محروسه نکیده
بدانند که چون سلاطین ماضی رحمهم الله تعالی این ولایت را برابا و اجداد
ما بملکیت تام باحکام نافذ مبذول فرموده بوده اند و مدت مدید هم در تحت
تصرف ایشان بوده بعد از احدوثه زمان و تصاریف ایام ملکی وارثان آن

اسلاف ایشان احسن الله الینا والیهم این شهر را که ملک موروث ما بود و تصرف کرده
مزرعه و ضیاعی که از قدیم در وقف مرحوم مغفور امیرزاده پیر محمد شیخ
علی طاب ثراه سلطانی بود و در وقت صاحب الخیرات والحسنات المبرورات
سیف الدوله والدین سنقر جد ما تقبل الله منه حسناته همچنان سلطانی بود
تصرف کرده حقوق را بمعرف رسانیدیم بدان سبب این مکتوب بقلم آمد
که چون دارنده مکتوب فخر النواب قدوة الاعاظم جامع الافضال والمکارم
حسام الدوله امیر حسن آغا دام علوه از قدیم العهد از جمله مخلصان و متعلقان
آبا و اجداد ما بوده و خدمات پسندیده در خاندان ایشان بجا آورده و از ایام
جوانی تا اوان پیری بدل راست اخلاص تمام کرده چنانکه صاحبان غلامان ایم
برای استجلال خدمات مشار الیه بیکباره زمین مرج را که در جنب ... کبیر است
متعارف باسم [illegible] قرو بحسام الدین امیر حسن آغا مذکور دام مجده وقف
کردیم و از ملکیت ما اخراج کرده بخدمتش تسلیم کردیم که زمین مذکور را بجهة
عمارت و صلاحیت زراعت آرد و آنچه حق سبحانه و تعالی روزی کند بوجه
معیشت خود صرف کرده اند و بعد از وی اولاد و احفاد و اسباط وی ما توالدوا
و تناسلوا الی ان یرث الله الارض و ما علیها زمین معروف را تصرف کرده
ملک موقوف ایشان دانسته هیچ کسی مداخلت ننماید و از توبیخ آیه فمن بدله
بعد ما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه محترز و مجتنب باشند و هرکه درین

باب

باب تغییر و تبدیل و تحویل و بطلان جوید بلعنت خدا و رسول و ملایکه والناس
اجمعین ماخوذ باشد که علیه لعنة الله والملایکه والناس اجمعین مطالعه کنندگان
از جوانب برین جمله گواهی دهند و اعتماد نمایند تحریرا فی ثامن عشرین من ذی الحجه
حجه سنه سبعین و سبعمائه والحمد لله وحده والصلوة علی محمد و آله اجمعین نوع منه
تووشمالان و حکام و نواب و متصرفان و بیتکچیان و ارباب اعیان و کدخدایان
دار الپهلوانیه تکیه بدانند که بر موجب حکم بندگی حضرت سلطنت پناه خلد
ملکه در دست مفخر الخواص والاکابر حسام الدین حسین شاه در دست دارد
مشتمل بر ... مزرعه قامشلو و البش و اوذاجی که ملک موروث خود بوده است
و تا غایت خراب و بایر مانده است و مال و متوجهات آن موضع را بنام مشار الیه
ادرار و انعام مالا کلام ارزانی فرموده است بدان سبب این مکتوب
در قلم آمد که برهان وار مقرر داشته تغییر و تبدیل نکنند و پیرامون نشوند
و مرفوع القلم و مقطوع القدم شناسند درین باب تقصیری ننمایند تحریرا
فی الحادی عشر من شوال لسنة اثنی سبعین و سبعمائه نوع منه حکم صادر شد که
تل بزرگ و تل ... کوچک دیه ... را از سه حصه یک حصه را مفخر الاکابر قدوة
المستحفظین امیر الحضرة طوغان کوتوال دام تمکینه بحصول آورده متصرف سازد
و دو حصه را نواب و محصلان تل بجهت ایچ اینجا صرف کرده اند و ازین حکم
تجاوز ننمایند چنانکه ذکر رفت یک حصه را مذکور کوتوال تصرف سازد و دو حصه

را بجهت اینجانب نواب و محصلان صرف سازند مطالعان مکتوب برین جملت
اعتماد نمایند انشاء الله تعالی فی اواخر جمادی الاول سنه مدحس سبعمائه نوع منه
حکم بقلم آمد که مفخر الاکابر والمستحفظین مؤتمن الملک وشمس الحضرة طوغان کوتوال دام ایامه
در پیش خانه خود زمین پاره خراب جهت انزا عمارت سازد کسی دعوی نکند و دخل
نسازد مطالعه کنندگان برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اوایل رمضان المبارک
سنه خمس و سبعمائه نوع منه حکم نافذ بردست فخر الدین خضر فقیه در حق فلان
بر انجملت صادر شد که او مسلم بوده است باید که هر چیزی که از ما تقدم در دست داشته
است باز بگیرد و خدمت مسلمانه را بجای آورد هیچ آفریده او را مانع و منازع نباشد
تعدی و تعرض نرساند تا بفراغ بال بخدمت اشتغال نماید کارکنان از این حکم
تجاوز نکنند والاسعات فیها هدر بود تا دانند مطالعان برین جملت روند و اعتماد نمایند
تحریرا فی شهر ربیع الاول سنه احدی و ستین و ثمانمائه نوع منه توشیمالان
و حکام و نواب و متصرفان و بتیکچیان قوشحصار بدانند که هر سال از عمال و متوجهان
آنجا وجهی بر سبیل ادرار بنام مرحوم جمال الدین مجری و مقرر بوده است و بعد از
وفات او بر خلف الاکابر دولتشاه دام اقباله مقرر داشته شده است بتجدید
این مکتوب در قلم آمد تا وجه ادرار ایشان را بی قصور و احتباس بدیشان
رسانند و چیزی قاصر نگردانند و تغییر و تبدیل راه ندهند و هر سال بتجدید احکام
و پروانه نطلبند و در این باب تقصیر ننمایند و نوعی سازند که بتمام و کمال بدیشان

رسد برین جمله روند اعتماد نمایند فی سنه کذا و کذا نوع منه توشیمالان
و حکام و نواب و متصرفان و بتیکچیان و عمال قونیه بدانند که درین وقت
مفخر المشایخ حاجی علی قلندر احکام عرض کرد مشتمل بر آنکه هر روز مبلغ یازده
عدد از اموال آنجا بر سبیل ادرار بنام او مجری و مقررات و بمواجب و دفاتر
در آمده والتماس امضا نمود چون استحقاق و استیهال او واضح و لایح گشت
مبذول داشته یک عدد دیگر جهت ثبات دولت اضافت کردیم چنانکه
مجموع دوازده عدد باشد بدان سبب این مکتوب در قلم آمد تا آن وظیفه را
در باره او ادراری مؤبد مدام و انعامی مخلد ما لاکلام دانسته روز بروز
نه قصور و احتباس برسانند و از شایبه تغییر و تبدیل مصون و محروس
شوند و هر سال تجدید حکم و پروانه نطلبند و نوعی سازند که بی زحمت و تردد
داخل شود و قطعا بعلت احتباس مزاحم نشوند و تعرض نرسانند برین جملت
روند اعتماد نمایند فی سنه کذا و کذا نوع منه حکم بردست جماعت
فرنگ بر انجملت صادر شد که بجهت آب انزولد جعفر قاضی نکیده در دست
ایشان مکتوب شرعی داشته اند بفیصل مسیله است هیچ آفریده از آن
مکتوب شرعی تجاوز نکنند و بر آن موجب امتثال نمایند بوجه من الوجوه نزاع
نورزند جماعت ملسون و غیرهم تخلف نکنند و در هر جا که سینور داشته اند
او را نیز کسی مانع نشود و تعرض نرسانند مطالعان برین جملت روند اعتماد

نمایند تحریراً فی شعبان المبارک سنه عشرین وماته وچقوریورت وپروینون
وقوناک بری بدیه قوناک متعلقست تا دانند نوع منه حکم ناظر برد
جماعت دیه سمندت وکچی اغلو برانجمت صادر شد که ایشان از شامیان
رسیده است از آن سبب ضعیف وعاجز گشتند اکنون ایشان را حمایت نموده
شد که ضعیفان ایشان قوت یابند بتفصیل

لر کسان	لر احمد	حسن	مال
سمندت در سال دوم سکم	سمندت در سال [illegible]	ایشان را در سال [illegible]	ماهانچی و ماباری [illegible]

لر احمد کی اغلو در سال هیچ سکم ، لر کسان کچی اغلو در سال [illegible] ، ودیوانی از ایشان هرچه ستده است ازعشر وکارات شامیان باز دهد
عذر نیاورد ومطالعان بر نهجلت بوند اعتماد نمایند تحریراً فی ربیع الاول سنه تسع
وستین وماته نوع منه بموجب احکام امرای ماضی رحمهم الله تعالی این
حکم بدست دارنده سید المشایخ شیخ سلتوق ولد شیخ اسماعیل دام برکته
داده شد که در دیه دیکسون متمکن شود وباینده گان ورونده گان خدمت
کند ودر دیه مذکور ودر دیه خولنب ودر هر جاکی خواهد از ولایت نکیده زراعت
کند وهیچ آفریده از متصرفان وگماشتگان ونواب وحکام تعرض نرسانند
واعتماد بر علامت همایون لازم شمرند صدیق ولد طاش سجان خدمتکاران آن
زاویه است هیچ چیزی ندهد وزحمت نرسانند تحریراً فی جمادی الاولی سنه تسع

عشرین وماته والحمد لله وحده وکفی نوع منه بموجب احکام امرای ماضی رحمهم الله
تعالی درین وقت حکم همایون بردست دارنده مثال همایون افتخار المشایخ شیخ
جنید ولد شیخ صلتوق از جمله دعاگویان اینجانب است ودر دیه دیکسون متمکن
است باید که بعد الیوم نیز بر قرار سابق در اینجا متمکن بوده ودر مزرعه خولنب
ودیگر هرجا که خواهد زراعت کند هیچ آفریده کاینا من کان از وی چیزی طلب نکنند
ومرفه الحال بوده بدعای دوام دولت روزافزون ثبتها الله تعالی بالخلود ملازم
ومواظب شود ومطالعان از حکام ونواب مانع ومعارض نشوند بر این جملت
بروند اعتماد بر علامت همایون واجب ولازم دانند تحریراً فی غره شهر شعبان المعظم
فی تاریخ سنه خمس وخمسین وثمانمائه نوع منه بر موجب حکم امرای ماضی رحمهم الله
حکم بقلم آمد کی دارنده سید الفقرا شیخ صلتوق ولد شیخ اسماعیل ولد شیخ جانی
در دیه دیکسون متمکن گشته است آینده ورونده خدمت می کند باید که
بر همان قرار در آنجا نشسته ودر هرجا که می خواهد زراعت کند هیچ آفریده
مثل نواب وحکام ومتصرفان ولایت نکیده از مذکور عشر ونزل واخراجات
دیوانی وتکلفات طلب ندارند ونرسانند ومزاحم نشوند مطالعه کنندگان از این
حکم تجاوز وتخلف نکنند بر نهجلت بروند واعتماد نمایند کتب فی آخر جمادی الاولی سنه
خمس وتسعین وسبعماته صدیق ولد طاش سجان خدمتکاران آن زاویه است چیزی
زحمت ننهند ونرسانند نوع دیگر بموجب احکام امرای ماضی رحمهم الله که

دارند سید المشایخ شیخ صلتوق دام برکته ولد شیخ اسماعیل شیخ جانی که
در دیه دیکسون متمکن است این حکم را داده شد که در آنجا زراعت کرده و خدمات
صادر و وارد و بتقدیم رساینده کسی از حکام و گماشتگان اینجانب از معنی عشر و نزول
و اخراجات دیوانی و قبچور مواشی چیزی مطالبه ننمایند و مزاحم و معارض نشوند تا بفراغت
تمام بزراعت خود مشغول گشته بدعاگوئی دوام دولت روز افزون مواظبت
نماید بر جملت روند اعتماد نمایند صدیق ولد قاش بچن خدمتکاران او بیاست
چیزی زحمت ندهند و نرسانند **نوعی دیگر** درین وقت نیز ده کبکی محروست
نکیت و دیوان گوسپند ولایت او سید القبیله و قدوة الامجاد صدقه زید
قدره تعیین فرموده و ارزانی داشته شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده او را مانع و معارض
نباشد حق گوسپند را چنانکه بوده است بر قرار سابق ضبط کرده بملازمت همایون
قیام نموده آثار بندگی و جانسپاری و اخلاص فدا داری را بظهور رساند
تا بمزید عنایات خسروانه مامور و مترصد بوده انتفاع جوید ان شاء الله تعالی تحریرا فی اوایل
شهر جمادی الاولی سنه ... **نوع منه** حکم نافذ بردست ...
علامت شریف خواندی منکوحه عبد المؤمن بر الجملت صادر شد که با فلاس عبد المؤمن
حکم کرده اند باید که هیچ آفریده از دوام واران او از وجهی نطلبد و متعرض نباشد
کا بنا من کان ازین حکم تجاوز نکند که مجموع ترکه بسر پرستش حکم بوده است مطالعان
بر جملت روند و اعتماد نمایند فی ربیع الاول سنه ... **نوع منه**

حکم شریف شرفه الله تعالی صادر شد که درین وقت سید الاکابر و الاعاظم شجاع
الدین الیاس دام عزه در خدمت ما اخلاص و طاعتداری و دیگر مطاوعت در میان
بسته در بیکار ما مواظبت می نماید و ما نیز در باره او ارزانی فرمودیم که انچه حصه
او که در دیه ... می باشد او را نیز زحمت نرسانند و تعرض ننماید برین جملت روند
اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **نوع منه** درین وقت حکم همایون نفاذ
پیوست که در خاصها آفرای ... کسی که براة داده شد مثل المیرزادة الاعظم احمد بیک و غیره
بعد انبار فرموده شده است زیاده و نقصان طلب نخواهند که قانون مد انبار بازده
کیله مقرر است این مبلغ تحسین مقدم داده شد مطالعان برین جملت روند اعتماد
فی سادس عشر رمضان المبارک سنه سبع و عشرین ... **نوع منه** حکم نافذ
بردست ولد ... بر الجملت صادر شد که در میان او و ... قره حصار
منازعه بسیار شد در باب ... اکنون با کوامی قاسم سپاه منازعه ایشان را
بفیصل رسانید این حکم نافذ را در موضع بلکسون بدست او داده شد که بر موجب
تفصیل تصرف نمایند بعد ازین منازعه ننمایند تفصیل

مزرعه صلوکلی ماصعه
مزرعه لعاحی ماصعه
مزرعه تکی تکاری ماصعه
مزرعه قرن اغل ماصعه
مزرعه قوحی اغل ماصعه
مزرعه اسکلی ماصعه
مزرعه اکری کعی ماصعه
مزرعه قورج ماصعه
مزرعه بابندر ماصعه
مزرعه کرودری ماصعه
مزرعه اصل ملک تمام
مزرعه کوبیه تمام
مزرعه اسابدر تمام
مزرعه تعاحی تمام
مزرعه چات تمام
مزرعه امیر عباس تمام
مزرعه ارزوت تمام
مزرعه سلطان اوتاسی تمام
مزرعه مرمرلو تمام
مزرعه قزل بایزی تمام

مطاری / ادی شهر / دیناک / تمام

... ربعه ... ربعه ... بر موجب تصرف نماید سدری
نزاع نکنند و شانزده سکه داده است بجهه دیناک آن مبلغ را باز بستانند بدیناک
مدخل نکنند و وزوارچه نیز بر کنلور تصرف نماید غیر او مدخل نسازد و مطالعان برین
جملت روند و اعتماد نمایند تحریراً فی القعدة الحرام سنه ... **نوع منه**
امیر ستوده متفاول مکرم صدر الدین سویخ و آم دفعه بدانند که صدر معظم خواجه
کریم الدین و آم نمکینه آمده و معروض کرد که بر ولد ادیب که زن برادر اوست و منکوحه کو
مبالغی مال و اجناس قماش و جامه ماکران مایه بودیعت نهاده و محصول املاک
او بجمیع ایشان در آمده و در دیوان مظالم و حضور قضاء و اینه و حکمی که از دیوان
بحکم التغا نفب فی معروفه بوده جمله ثابت گردانیده است و برو بکر جماعت و سیم ...
الدین تمغاجی و ولد عفیف و شرف دبر دن و غیرهم بوناین شرعی حال دارد این جمله
شرف الدین در میان آمده است و رشوت ستده و او و نواب او و اولاد کریم ...
و ولد منوچهر با یکی چیزی که بدو داده اند بقهر و جبر از وی مجتها ستده اند و بدان
سبب عنم بندی ازو کرده بود که بشکایت رود مدت سه ماه او را محبوس
کرده اند و از راه باز گردانیده درین حال که همت بر آنست که زور و ظلم مرتفع شود
می باید که در هر قضیه و درین قضایا که شرف الدین سویاشی و نواب او در میان آمده
اند و بسلا مجتها ستده جمله باطل دانند و آن مجتها را اعتبار ننهند و این جماعت را
جمله بالزام و ولد ادیب را با منکوحه خود بخدمت دیوان فرستند تا بحکم شرع و بر موجب آنچه

موجب

موجب معدلت باشد با مضار رسانیده آید چنانکه حیف نرود و حق بمستحق رسد
انشاالله تعالی برین جمله روند و اعتماد نمایند کتب فی الخامس من ربیع الاول سنه ... **نوع منه**
درین وقت حکم همایون بنفاد پیوست که در خاصهای اقرای بهر
کسی که براه داده شد مثل امیرزاده اعظم احمد بیک و غیره بد انبار فرموده شده است
زیاده و نقصان طلب ندارند که قانون مقرر انبار پانزده کیله مقرر است این تمغا
تحسین مقدم داده شد مطالعان برین جملت روند و اعتماد نمایند فی السادس عشر
رمضان المبارک سنه ... **نوع منه** بر موجب ضمن روند و از آن عدول
و تجاوز ننمایند و متفاول مکرم صدر الدین سویخ آن جماعت را که در ضمن ذکر رفته
است استمالت داده بدیوان فرستد چنان سازد که غیبت نکنند برین جملت
روند و اعتماد نمایند کتب فی الحادی عشر من ربیع الاخر سنه ... والحمد لله
رب العالمین والصلوة والسلام علی نبیه محمد و آله الطاهرین علیهم السلام **نوع منه** لدولی
ما فیه مقرر و مسلم عندی حرره محب محسن علی عنه الصمد ... وانا سرور الناظر
فی الاوقاف مضمون علامت آنست که یکپاره زمین که در اقرا و قف سلوق است
در دست افتخار الفقها مولانا سنان الدین یوسف بوده است و مدت مدید
متصرف گشته است اکنون بر قرار سابق و منوال پیشین در تصرف مولانا مذکور
بوده کسی از حکام اقرا مانع و مزاحم نشود و کی بفراغت خاطر تصرف کرده بدعای دوام
دولت پادشاه الاسلام خلد دولته روز افزون مواظبت نماید تحریراً فی شهر ذی القعده

سنه ثلثه واربعین وثمانمائه تحریرا نوع منه ما فیه مقرر ومسلم عندی حرره محمد بن
محمد یوسف عفی عنهم   سبب تحریر وموجب تسطیر این تقریر آنست که یک قطعه
زمین وقف که در ظاهر محروسه اقسرا است بنام وارند تقرر مولانا سنان الحافظ
ارزانی دیده شد که بعد الیوم حاصل او را بمعیشت خود صرف سازد و در روح واقف
بدعای خیر یاد کند و هیچ آفریده کاینا من کان مانع ومزاحم نشود حرر فی اواخر ذی الحجه
الحرام سنه ثلث وخمسین وثمانمائه نوع منه حکام ونواب ومتصرفان وبتکچیان
وصدور وارباب واهالی واعیان اقسرا بدانند که درین وقت مولانا اعظم ملک
الفضلاء شمس الملة والدین الیاس دام برکته احکام ومکتوبات ما قبل نمود مبنی برآنکه
دیه ارغلسو از ناحیت ایو که مصار از اعمال آنجا بنام او مقرر ومفوض کرده اند که
بحال عمارت آورد و بدان سبب این مکتوب در قلم آمد که از متوجهات مقرر داشته
اند از دیوانی وسایر اخراجات معاف ومسلم دانسته هیچ آفریده بدان موضع
مدخل نکنند وتعرض نرسانند وبراة ننویسند وحوالتی نکنند وپیرامون آن نگردند
تا از سر فراغت مع عیال ودرویشان استمالت داده مجتمع گردانند که موجب رفاهیت
وآبادانی بوده آنچه ما رزق الله تعالی روزی دهد بوجه معیشت خود صرف
گرداند و بدعای دوام دولت قاهره ثبتها الله مواظبت نموده مشغول باشد
چنانکه اعداد شکر متواصل کرده درین باب تقصیری ننماید برین جملت روند
اعتماد نمایند کتب فی السادس عشرین من شوال سنه [illegible] وثمانمائه نوع منه

حکم

حکم نافذ انفذه الله تعالی برانجملت صادر شد که دیه آقوس ملک شروع آقی احمد
ونقیب وفخر النساء بنت است درین وقت ایشان را معروض شد که هیچ آفریده
بجهت مالکانهٔ ایشان را مانع ومنازع نشود تا بفراغت تمام وتصرف نمایند وبدعای
دوام دولت این جانب مداوم باشند کاینا من کان از این حکم تجاوز نکنند مطالعان
برین جملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی صفر المیمون سنه ثلثین واربعین وثمانمائه نوع منه
حکم نافذ بردست حاجی عادل برانجملت صادر شد که او را و دو نفر برادرش را
از جمیع عوارضات دیوانی معاف ومسلم فرموده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده
از ایشان چیزی نطلبند ونستانند تا بفراغت تمام بقلعهٔ خدمتکار باشند
وبدعای دوام دولت این جانب اشتغال نمایند مطالعه کنند کان برین جملت روند
واعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا وکذا نوع منه حکم نافذ بصدور انجامید
بدارندهٔ علامت شریف خلف الاکابر ولد عماد چلبی از وصیه جامع نکیده
وولایت او را مبلغ پانصد عدد ... نموده شد باید که متصرفان رضا یابی فتوره
آن مبلغ را بدو تسلیم نمایند عذر وتعلل وتاخیر نکنند مطالعان برین جملت روند اعتماد
بر علامت شریف لازم وواجب شمرند نوع منه فرزند امیر اعظم ویگانه خطیر
الفخر نوباوهٔ شجرهٔ سلطنت قرهٔ باصرهٔ مملکت غیاث الدولة والدین محمد طال بقاه
بمراحم شاهی اختصاص یافته معلوم دانند که بنام ولد عماد چلبی از وصیه درین سال
نیز آن مبلغ را خلاص کرده بدو تسلیم نماید درین باب بسیارش محتاج نکند هم

در برخورداری ممنوع باد **نوع منه** توشمالان و حکام و نواب و متصرفان

نکیت بدانند که چون بندگی سلطنت پناه خلدالله معدلته مفخر الاکابر الاکو زنا تجیل

پسر نویین زادهٔ اعظم عادل جوانبخت محمد بیک زید عدله فرستاده بدان سبب این

مکتوب در قلم آمد کی هر کسی را کی در باب املاک و اسباب و غیره با او دعوی داشته

تا بوقت مراجعت موکب همایون بهار کی موقوف داشته بگذارند کی کسی متعرض

شود و در املاک کی از قدیم تا غایت بتصرف او بوده شروع نمایند تا بوقت

حصول هر قضیه که باشد بعد از رسید بر مقتضی امر شریعت بفیصل رسد درین

باب تقصیر ننمایند و اهمال نورزند برین جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی جمادی الاخر

سنه احدی و خمسین و سبعمائه رب اختم بالخیر **نوع منه** حکم نافذ بر دست

دارندگان جماعت کلیسا حصار بر انجملت داده شد که بعد الیوم هیچ آفریده از حکام

و متصرفان و سپاهیان و تیمار خورندگان از ایشان بر سبیل مقاطعه چیزی

نطلبند و نستانند مثل بیابان جفت و قپچور مواشی و قپچور اغنام و در جمیع تولات

هرچه چگونه کی عادت بوده است ایشان نیز همچنان باشند کسی از نواب و کارداران

و بتکچیان او را تبدیل و تغییر نکند و زحمت ندهند تا بفراغت تمام بدرویشی خود ایشان

مشغول بوده بدعای دوام دولت ما مواظبت نمایند مطالعه کنندگان بر جملت

روند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **الفصل السادس**

فی ذکر التقریرات تقریر زاویه درین وقت دار السیاده که تا غایت بر دست

ودائع سید حسن بود بنام افتخار العلما و الفضلا مولانا شمس الدین دام فضله ارزانی

دیده مقرر و مفوض کردانیده شد تا بعد الیوم بنوعی حصول آورده و محصول اوقاف

آن بقعهٔ متبرکه را بعیشت خود صرف سازد حکام و نواب و متصرفان ولایت

نکیت و پیامانع و منازع نشود تا بفراغت بال و رفاهیت حال بدعای دوام دولت

روزافزون مداومت و مواظبت نموده تا مزید عنایت و مرحمت شاهانه ما

مترصد و مترقب بوده انتفاع یابد ان شاء الله تعالی مطالعان بر جملت روند و اعتماد

نمایند تحریرا فی تاریخ فلان **نوع منه** درین وقت مولوی خانه که در جنب

محروسه نکیت مبنیست بسید الحکما و الاطبا مروح القلوب ائمة الاشباح مولانا

حسن حکیم زید قدره ارزانی دیده مقرر و مفوض کردانیده شد تا بعد الیوم کی آن

بقعهٔ متبرکه مذکوره ساکن گشته اوقاف و محصولات وی را بنوعی حصول آورده

بر موجب شرط واقف بمعیشت خود صرف سازد هیچ آفریده کاینا من کان مانع نشود

و مداخل نکرده چنانچه که مرحوم جلال الدین حکیم متصرف بود او نیز بر همان قرار

تصرف نماید مطالعان بر جملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اواسط شهر جمادی الاولی

سنه ثلث و عشرین و ثمانمائه **تقریر امامت ان شاء آمر مظلوم ولد عجم** حضرت محمد بن سلطان علی عفی عنهما

التقرن سبب تحریر مکتوب و موجب تسطیر تقریر میمون مشتمل بر آنست که امامت مسجد

سنقریه را بنام صفی الدوله و الدین مولانا صوفی ارزانی داشتیم تا بعد الیوم آن

وظیفهٔ شرعیه را در آن بقعهٔ مبارکه اقامت کرده بدعای دولت پادشاه اسلام مواظبت

ودائع سید

نماید حوزی سنه کذا وکذا **خطابت تفویض بر** بنا بر آنک خطابت مسجد مبارک جامع

که از موروث صاحب الخیرات والحسنات جدام طاب الله ثراه وجعل الجنة

مثواه بدینجانب متصل شد و این ضعیف نیز بر موجب تخط بندگی خلد الله

سلطانه بنام مفخر الخطباء والمحققین مولانا معظم مفخر الملة والحق والدین دام فضله مقرر

و مفوض داشته تا بفراغت کلی باقامت مسجد مبارک بنام مشار الیه مقرر دانند

و او را خطابت دانند و تسلیم دارند درین باب تقصیری ننمایند و او را خطیب مسجد

مبارک شناسند که بعد الیوم طمع خطابت کند بلعنت خدا و رسول و ملایکه و

الناس اجمعین قبول خود کرده باشد مطالعه کنندگان برین جمله روند و اعتماد

نمایند **تقریر وتذکر** شکر آنکه بعد از فضل ربانی بندهٔ ضعیف بندگان را

تربیت و نظر شفقت بندگی سلطنت پناه خلد ایام مملکته و نوازش نوین و نوین

زاده جوانبخت پیروز وقت نیت معدلته از خاک بر افلاک و از ثری بثریا رسانید

با حقی نفیس ترین مراصاف از داد و ستد و حل و عقد و حکومت و داوری

و ما شبه ذلک میسر شد مر آینه از روی عمل جاری را که متضمن دعا اندوزی دولت

قاهره کشید الله تعالی قواعدها کما ینبغی باشد از صلوات و تصدق و افعال حسنه

کسب کردن لازم و واجبست حیث قال سبحانه وتعالی لئن شکرتم لازیدنکم

و قال النبی صلی الله علیه وسلم شکر المنعم واجب عقلا درین وقت حکم اعمال

و اموال خود را بتخصیص در ولایت ... نافذ میدید و حکومت و متصرفی الجایگه

بدین ضعیف مفوض شده بود و بهر جه خوض نمود غم خوارگی پیش گرفت و اکثر مردم این

بقعه این بودند که از انعام عمیم و تفضلات جسیم عالمیان که بدان در قید حبس ابدی

بهره مند شده اند و جماعتی که بانعام و مرسوم نقیر و قطمیری نصیب و نه حظ و

استحقاق نه که قلت معاش و دعاگوی بدان درگاه که منبع امن و امانی و معدن

استراحت و رزند کافی است مرکب ... غرض سانید غرض چون مفخر المحصلین نخبه

الحافظ تاج الحفاظ خازن کلام الله مولانا حسام الدین کل حسن ولد مولانا بهاء الدین

حافظ بعنوان خصایل حمیده آراسته است و در عنفوان جوانی لذت و هوای جسمانی را

ترک کرده در زهد و ارادت رحمانی پیش گرفته و در دعاگوی مواظبت باعمال انکه

الدال علی الخیر کفاعله مبلغ یک عدد هم روز بنام او بر سبیل ادرار چنانک در یک سال

علامت عدد یک شد از مال و متوجهات ... از ابتداء نوروز سنه خمس مقرر کرده

از تفاوت کتابی فرمود آورده شد بدان سبب این مکتوب بقلم آمد حکام و نواب

و متصرفان و بتکچیان اقرا می باید که مبلغ مذکور را در حق او و اولاد مخلد داشته

سال بسال بی قصور و احتباس جواب کوسید و برسانند و از شائبه تنقیص و

تبعیض مصون داشته بتجدید اجازت و اشارت نطلبند و اکر بر ور ایام و کرور

اعوام از ان تضاعف المرکم کردد و از وجوهاتی که سلس القیاد باشد راج کرده مستغرق

کردانند تا فتوری و قصوری بدان وجه راه نیابد تا بر قرار تکرار دعاء و ثنا کند

و تضاعف ادعیه ... یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم کرده

متصرف نموده سد رمق عيال و اطفال سازد و فارغ البال تواند بود از خداوند
اهل سيرت و بصيرت و مخاديم عظام نيك عقيدت هر كسى كه در مضى آن ادرار ساعى
كردد مستحق حمد و تحسين بوده عنايت رب العالمين را مترصد باشد و بر موجب
آيت كلام مجيد كار كنند كه من جاء بالحسنة فله عشر امثالها مطالعه كنندكان برين جملت
روند و اعتماد نمايند تحريرا فى سنه كذا و كذا تركيب مولانا اويس از زبان مرحوم
مولانا ابراهيمى رحمه الله انه من سليمان وانه بسم الله الرحمن الرحيم • حامدا لله و مصليا
على نبيه الكريم محمد و آله عليه و عليهم التسليم • فرز الامر على هذا المنوال والله تعالى ولى
النوال و انا العبد المعتصم بالرب الهادى سمرز عطا الله الرازى • چون شعاع بغبار
وجود سبحانى و فيضان عادر جود سلطانى و سكنات نبات فواضل نامتناهى و نفحات
نسيم عون رحمانى بذات شريف و عنصر لطيف و جوهر منيف سيد العلماء و سند
الفضلاء ملك المدرسين ناصر الملة والحق والدين مولانا يعقوب زاده الله علما و ازداد
حلما تعلق داشت تا باساليب صفات كمال و فنون سمات جامعه خصال متصف
و متسم كشت پس نظر سعادت همايون و لمعه عين عنايت ميمون بجانب وى
فتاد چنانك بكمال ظلال همت عالى صاحب معالى موقع رفيع و قبع مابرح عالما و ماعه
الحق حالما متظلل كشت و چون در ظل طلب قبول جناب عالى لا زال عاليا مقبول شد
تدريس مدرسه مرحومه مغفوره صاحبة الخيرات جامعة الحسنات خواند خاتون
طاب الله ثراها و جعل الجنة مثواها در محروسه قيصريه حماها الله تعالى عن البليه بنام مشار اليه

مقرر

مقرر و مفوض فرمود تا بعد اليوم باقامت وظيفه تدريس بقدر الوسع مشغول شود
و صلاح علمى طلاب و محصلان آن بقدر الطاقة و الامكان بجاى آورد و شيوخيت خانقاه
مرحومه مغفوره مادر پروانه را نيز بنام مشار اليه مقرر و مفوض فرموده تا متمكن
خود سازد و در اوقاتش متصرف شود بر وجه شروع و برين جمله مذكوره حكم
مقرر گشت پس مطالعه كنندكان حكم را بمحل قبول سازند و توقيع همايون لازم
شمرند تحريرا فى اوايل رجب المرجب سنه من شهور سنه ثلث عشر و ثمانمائه
نوع منه درين وقت منصب تنفيذ ثلث وصايا و ولايت تكيه شل
ناحيت اندوغى و قابى و بوره و كلسه حصار و غيرهم افتخار العلماء والافاضل مولانا
بدر الدين محمود ولد نجم ارزانى ديدم مقرر و مفوض كردانيده شد تا بعد اليوم محرز
حصول خود آورده مضبوط دارد و آنچه كه محصول بوند بمصرف شرع صرف سازد هيچ
آفريده از حكام و نواب و قضات و ولاية وى را مانع نشود و متعرض نباشد تا بفراغ در تفتيش
و تفحص آن مهم نازك باشد چنان سعى بليغ نمايد كه هيچ دقيقه از دقايق ان مهمل و نا
مرعى نماند مطالعان برين جملت روند و اعتماد نمايند تحريرا فى اوايل شهر ذى القعده
الحرام سنه احدى و خمسين و ثمانمائه تقرير وديعه ديه تلوجه از ولايت خانوتراى
بنام مفخر الاقران اسحاق و محمد دام اقبالهما مقرر كردانيده شد تا تصرف نموده
ملازمت قلعه محروسه بوده لسه را باقامت رسانند بايد كه كسى مانع و معارض نكردد
برين جملت روند و اعتماد نمايند تحريرا فى ربيع الاخر لسنه ثمان وستين و ثمانمائه نوع منه

آنچ در مضمون تقریر بقیین میکرد و مفخر الاکفال والمستخفظین افتخار الشجعان قراطوغان
دام تمکینه تصرف نماید و در محافظت قلعه محروسه قزلحصار جد بلیغ نماید و آثار
وفاداری را ظاهر گردانید و راستی را شعار و دثار خود کرداند و انتفاع جوید چنانچه
ما عین لذا علیه — مطالعه کنندگان
برجملت روند و اعتماد نمایند فی سنه — **نوع من** — هر آنچ در ضمن تقریر تعیین
میرود سیّد الاماجد عزیز الحضرة العالیة علاء الدین علی آغا و افتخار الخواص ملک الابطال
اختیار الدواقیه طغان ذوالقرنهم بتمامی تصرف نمایند و بخدمات پسندیده قیام
سازند اسباب خود شان را مهیا گردانید انتفاع جویند مولعین
لذا علیه — مطالعه کنندگان تقریر برین جمله
روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اواسط رجب المرجب سنه — **نوع من**
چون نظر عنایت و حسن شفقت در باره امیر اجل مفخر الاکابر زعیم العساکر مبارز الدین
سوباشی بک طوغان بهادر دام الله اقباله مبذول و معروف بود واجب و لازم نمود
جانب او را رعایت داشتن و سرلشکری جوانان ایجاب را بنام وی تفویض کردیم
تا از سر فراغت تمام جوانان را مجتمع گردانید در ملازمت بکار مبارک اقدام نماید
اخلاص طاعتداری را باظهار رساند و بارگ کامل و عدت پسندیده در زمره امرا
و سپاهیان شجاعت و مردانگی را شعار و دثار خود سازد و چون بدین شرایط
قیام نموده باشد آنچ ذکر میرود بوجه معاش خود صرف سازد و بدان انتفاع جوید و ...

~~در هر گستان تمام لذا اول لقا رسم ... و محصولات احکام ...~~
مطالعه کنندگان تقریر — علیه — بر جملت اعتماد نمایند
نوع من — درین وقت سوباشی گری پیادگان بلبوبران و صحرای
قونیه و بیر لقفدم را بنام افتخار الغلمان مقبل بازیار مقرر و مفوض داشتیم و
و معین فرموده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده مانع و منازع نشود و مشار الیه
با عدت کامل و اهبت شامل بکار همایون ملازمت و مداومت نماید و آثار
اخلاص و وفاداری بظهور و ایضاح رساند و بمزید عنایت و مرحمت پادشاهانه
مامترصد و مترقب شود و هر چه رسم و قانون و قاعده سوباشیان است او
نیز بر آن منوال متصرف شود و تفصیل پیادگان در ذیل تقریر ذکر کرده شد تا دانند
مطالعان برین جملت روند اعتماد بر علامت شریف دانند
الفصل —
ما — ما — ما — محرم الحرام
شهور فی العصر المبارک سنه ... و خمسین و ... — درین وقت جماعت
صغیر بوکی را چنانک مغروز بسید الشباب و الشجاع رضی الحضره پاشابک ولد مرحوم
مصطفی زرع فرمودیم که تصرف کرده آثار اخلاص و راستی و مداومت و ملازمت
بیکار عالی بظهور و ایضاح رساند بمزید عنایت و مرحمت ما مترصد و مترقب
بود انتفاع جوید مطالعان برین جملت روند و اعتماد بر علامت همایون موشح و ...

کرده تحریراً بامر العالی خلد نفاذه فی العشر الاول من محرم الحرام سنه اربعین و [illegible] تقریر
نیابت سالت پناه قضاة و حکام و نواب و صدور و اکابر و جمهور
متوطنان فلان ولایت بدانند که درین وقت نیابت و حکومت آنجا را بامیر
کبیر فلان دام دولته تفویض رفت تا بر قانون معدلت و مرحمت قضایا
و از دعوی دیوانی دیگر را مجال شرکت مداخلت تصور نکنند و در جمیع قضایا
و دعوی رجوع باو کنند از سخن و صواب دید او کی بر قانون معدلت بیرون نیاید
و رسمی که معهود نایبی و حاکمی باشد در قضایا از طرفین بلا و جواب گویند تا در وجه
معاش خود صرف نموده بدان شغل قیام نماید کتب فی تاریخ کذا تقریر
قضا لدانشمار مولانا درویشخان سلمه الله المحرر کاجر ثابت عندی حرره محمد بن
نبی القاضی بدار الفتح قیصری بنا بر وفور لیاقت و کمال استحقاق مولانا مکرم اسکندر
فقیه منصب قضا و ولایت [illegible] و بعض مواضع که در حوالی اوست مثل شوق
و سلطان و امامت دیه [illegible] بدو لایق و ارزانی دیدیم که بعد الیوم صلوات
خمس را در مسجد آن دیه بجماعتی که میسر شود بگزارد و فصل خصومات و عقود
انکحه و قسمت مواریث آن مواضع بکند و وصایا را نگاه کند و هر گاه که این
دو شغل خطیر را کما ینبغی بجای آرد هر چیزی که بدو مرسوم باشد بوجه معیشت
خود صرف کند و بدعای دوام دولت جهانمطاع مواظبت نماید مطالعان تقریر
مولانا اسکندر فقیه مذکور را قاضی و امام دانند و در اعزاز و اکرام تقصیر نکنند و بری

جملت رونده را عام و نمایند کتب فی العاشر من شهر ذی القعده سنه ست و خمسین تسعمائه
نوع منه درین وقت قضاء شهر قلبیه را بسید العلما قدوة الفضلا مبین
الحلال والحرام مولانا اویس دامت فضایله ارزانی دیده تفویض کرده شد
تا فیما بعد آن مهم دینی و شرع نبوی را بجای آورد و چنانکه در آن قضایا و احکام
شرعی شریف و وضیع معروف و مجهول را متساوی دارد و چون بدین شروط
بتقدیم رساند آنچه که منصب قضا و حاصل زمینها که بقضا منسوب است تصرف
نماید کاینا من کان مانع و معارض نباشد حکام و متصرفان و کدخدایان و عموم
رعایای شهر قلبیه و ولایته در احکام شرعی رجوع بوی کنند و احکام او را نافذ و مطلق
دانسته در احترام او مشغول باشند مطالعان بر تحملت رونده اعتماد بر علامت شریف
لازم و موشح دانند تحریرا فی السابع عشر من شعبان سنه خمس و عشرین و تسعمائه تقریر
نیابت کلنار بنام مرحوم عبد الرحمان بیک رحمه الله چون کمال مردانگی و وفور
شهامت و نیز اکی افتخار الاکارم والاعاظم رضی الحضرة عبد الرحمن بیک حکم عرض
بظهور و ایضاح پیوسته است لابد جانب او را نظر عنایت و شرط شفقت بتقدیم
رسانیدن واجب بود بنا بر آن درین وقت نیابت ولایت کلنار را بدو تفویض
و تقریر کرده اند شد چنانکه از جمیع محصولات نیابتش را بستاند و طیارات را
نیز تصرف نماید اما قضیه خون و شمشیر زدن و سرقه و قطاع طریق و دختر ربودن
بفرزند کرامی نور دیده قوت سلطنت متعلق است باید که بعد الیوم آنچه که متعین رفت

منصرف گشته بمعیشت خود صرف ساخته ثمرهٔ اخلاص و دولتخواهی را بجای
آورده نوعی سازد که مجموع رعایای و عموم خلایق آن ولایت مرفه و آسوده
باشند تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه مامترصد و مترقب بوده منتفع شود
ان شاء الله تعالی مطالعه کنند کان بر نهجلت روند اعتماد بر علامت شریف لا زم قرار
دانند تحریرا فی خامس شهر صفر ختم بالخیر والظفر سیلعوید وریاسه **تقریر**
کوتوالی قلعهٔ اوجحصار بنام مرحوم مذکور عبدالرحمانبک طاب ثراه چون کمال
شجاعت و وفور شهامت در ظهور امانت و راستکاری افتخار الاکابر مجمع
المعالی والمفاخر ذو المناقب والمآثر حاوی الخصال المرضیه عبدالرحمانبک دام علوه
بایضاح پیوسته الاجرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی مقتضی
و متقاضی گشت که در همه حال با حسن زندگانی شود بنابرین مقدمات درین
وقت قلعهٔ اوجحصار را چنانکه بهادر متصرف گشته است او را از ابتدای دین
مقرر و مفوض گردانیده شد که من بعد الیوم هیچ آفریده مانع و منازع نشود
تا بفراغت تمام تصرف نموده آثار بندگی و اخلاص و وفاداری را بظهور و ایضاح
رسانیده در محافظت قلعهٔ محروسه را با نوکر و مردمان کار دیده سعی بلیغ
نماید و در حفظ و خبردار شرط احتیاط را بجای آورد تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه
مامترصد و مترقب بوده منتفع و متمتع شود ان شاء الله تعالی مطالعان بر نهجلت روند
اعتماد بر علامت شریف لازم دانند تحریرا فی العشر الآخر من شهر ربیع الآخر سیلعوید وریاسه

نوع بعد دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی بر ذمت مشمول
داشتن امرای کرام و مخدومان عظام علی الخصوص خدمت امیر معظم و امیرزادهٔ
خطیر مکرم سلالة الامراء والاکابر زعیم الجیوش والعساکر ناظم امور الدوله مؤتمن
ممالک السلطنة شجاع الدوله والدین که خدام عبدالرحمانبک ابدالله دولته و زاد
علوه رفعته ارزانی و معین فرموده‌ایم که زعامت ولایت و محافظت قلاع و بقاع
و هر چیزی که در ضمن تحریر همایون و نسطر بخط تحریر میمون تذکیر میرود در تحت تصرف
خود داشته حکومت و ریاست و ضبط و سیاست اقالیم مامرجه تمامتر بجای
آورده و تجهیز مملکت و مصالح مسلمانان و علما و سپاهی و اهالی نامرعی نگذارد
و وظایف و قواعد و رعایت رعایا و حمایت شهر و و عاکوبان دریغ ندارد
و بدین شروط و قیود سعی بلیغ و جدی جمیل نماید و مجموع امرا و سوباشیان و
کوتوالان قلعهای او و خازن و کاتب و بیاولان و توشمالان درگاه معلی ما
که خدای با استقلال و نایب با اهتمام تمام تمام دانند و از سخن و صوابدید او بوجه
من الوجوه تجاوز و تخلف نکنند و خود نیز ملازمت درگاه و راستی و هواداری و
اخلاص و وفاداری یوما فیوما متضاعف و متزاید کرده بمزید عنایت و مرحمت ما
مترصد و مترقب و متطلع داشته تمتع جوید   هذا ما قرّرناه و عیّنّاه

لداعال ولایت کمست کمست عن الافات و البلیه

قلعه محروسه اوجحصار با توابع و نواحی و دیهها و مزارعات و محصلات تمام
با حسب اوجحصار با دیهها و سوبهای او تمام
حسب طاس در مقصریه معلوس
مواجب لداعال شهر مکه ۲۳ ۲۴ ۱۳ مع
حسب لداعال سیه مقصریه عوه

وچون بتوقیع همایون موشح ومزین ومرتب کردد مطالعان برین جملت روند
واعتماد بر علامت همایون لازم دانند تحریرا بامر العالی خلده تعالی فی سلخ [illegible]
نوع منه برموجب حکم مرحوم مغفور سعید شهید پاشام محمد بک سقی الله
بغفرانه ما نیز بدست افتخار الاعاظم والاکابر خلف الافاخم والافاخر رضی الحضرة
العالیة الشریفة کتخدام عبد الرحمان بک ادام الله تعالی معالیه حکم نافذ میمون انفاذ
تعالی دادیم که دیه بلاغشون در ناحیت ملندز ملکت مشروع خود است درین
وقت دیوانیش را نیز بنام مشار الیه مقرر ومفوض ومعین داشتیم که بعد الیوم
در تحت تصرف خود داشته و بر معیشت صرف سازد و بملازمت قیام نماید
و بتمیع اخلاص وطاعتداری زیاده نماید و بمزید عنایت و مرحمت مترصد ومترقب
بوده انتفاع یابد حکام ونواب متصرفان ولایت تکیه حمیت عن الآفات
والمکین مانع ومعارض نشوند وحکام ملندز از این حکم شریف تجاوز وتخلف
نشوند مداخلت ننمایند مطالعان بر جملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی غرهٔ شهر شعبان
المعظم لسنه ... صورت تفویض قضای ملندز بمرتبه اعلا انشا مرحوم محمود چلبی افندی مرقومه
تقدیم مناظم احوال وترفیه مناهج آمال علمای دین وائمه شرع متین از موجبات ثبات
دولت ودواعی نظام مملکت است وهمواره همت پادشاهی بر تأسیس آن
قواعد باعث بود تا آثار برکات بر صفحات روزگار بما لایح ولامع یافته وچون
صدر امام اجل عالم عامل مولانا معظم وجوه مخدوم محی الملة والدین مولانا قلیج دام

برکات

برکات ایامه در فنون علم ودیانت ووفور فضل وصیانت از شرح مستغنی بود
مبنی بران مبنی ازان قضاء محروسه تکیه با توابعه حرسه الله تعالی وتدریس مدرسه
مرحوم مغفور یعقوب چلبی طاب الله ثراه ارزانی داشتن از فرایض باشد وجهد
استحکام آن مهم دینی باهتمام اکرده ام چنانکه از وفور علم او معهود داشت
بواجبی اعتقاد کند وایزد تعالی عز اسمه را در همه حال مراقبت نماید وتمامت مصالح شرعیات
کلی شل عقد انکحه صغیره وکبیره وقسمت مواریث وکتابت سجلات ونصب نایب
بر مقتضای حکم التی مثبت ومتأمل کرده وشریف ووضیع ومعروف ومجهول را دران
قضایا واحکام متساوی دارد وتزکیهٔ شهود وتعدیل ایشان شرط احتیاط بجای آورد
وآن مقام مبارک را نیز با حضور خود مزین داشته طلبهٔ علم را مجتمع کرداند هرکی را
بلایق حظی ونصیبی مرتب دارد وچون این قواعد را بتقدیم رساند سادات وعلما ومشایخ
وائمه واعیان وکتخدایان تمامت مهمات شرعی بوی رجوع کنند واز احکام او تجاوز
نسازند مطالعان برین جملت روند واعتماد بر علامت شریف لازم وموشح دانند تحریرا
فی غرة شعبان سنه خمس وعشرین وثمانمائه نوع منه چون کمال فضل ودیانت
وصلاح نفس وصیانت مولانا معظم وجوه مکرم منبع الفضایل ومجمع الشیم
حاجی محمد قایلو دام فضله بظهور وایضاح رسیده است واجب دید آمد جانب
او را نظر عنایت وشرط شفقت بتقدیم رسانیدن چنانکه در حسن حال وفراغ بال
تا انحطاط وبی وبال شوند مبنی بران مبنی ازان درین وقت قضاء دار البهلوانیه

بکیلن حرسها الله تعالی عن الآفات والعاهات وتدریس مدرسهٔ یعقوب چلبی
بمخدومشان ارزانی دیدن مقرر و تفویض کردانیده شد باید که بعد الیوم آن مهمی
شرعیی را که بحیاطهٔ بیضهٔ اسلام متعلق اند بر موجب شرع نبوی علیه افضل الصلوة
واکمل التحیات بتقدیم رسانند هیچ آفریده بقضا او را مداخلت ننماید چنانک از قدیم
العهد بعهدهٔ لت تا بر جان وتا باشد ناحیت طبانه وقای وغیرها غیر از ناحیت
اندغی در دست شان باشد نوعی سازند که در همه حال جانب حضرت الوهیت عز
وعلا مراقب باشند و در فصل خصومات وضبع رسم شریف را مساوی دارد و قسمت
مواریث وعقود انکحهٔ صغیره وکبیره وتنفیذ قضایا با حکم وی هیچ آفریده عناد
وتمرد نکند تا بفراغت تمام آن مهمات را بجای آورد بمزید عنایت و مرحمت شاهانه
مامترقب بعد انتفاع جوید حکام و نواب و متصرفان نکیده و برا معزز و محترم داشته
اعتماد بر علامت شریف لازم شمرند تحریرا فی ثالث عشرین محرم الحرام لاربع وثلثین وتسعمایه

نوع منشر چون نور فضل واهلیت از سیمای سید العلما والافاضل حاوی
فنون العلوم والفضایل مولانا فرید الدین شاه محمد زینت فضایله کما طابت شمایله اظهر
من الشمس المنیر وانور من القمر المستنیر است فلا جرم دواعی مرحمت شاهی وبواعث نهمت
پادشاهی مقتضی ومتقاضی گشت که او فارغ البال ومرفه الحال بود بنابرین
درین وقت منصب قضا وحکومت شرعیهٔ محروسهٔ دو الوعیع ولایتها وکوسنج
وجماعت تحیاله وتدریس مدرسهٔ مغفور له یعقوب چلبی را بنام او ارزانی دیدیم تحریر

نام

نام و تفویض مالاکلام کردانیده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده او را معارض و مزاحم
نکرده تا بفراغت تمام در فصل خصومات و قسمت مواریث و عقود انکحه و تزویج
صغار و صغایر و حفظ احوال ایتام و غیب و سفها و ضالة و تسویهٔ خصمان و تعدیل
شهود و تزکیهٔ ایشان سعی شدید و جهد حمید مبذول طالبان علوم را که فی المثل
همچو سراب عانند از زلال علم و افاده سیراب سازند و ثلث وصایا را نیز بر موجب
شرع شریف بمصرف دعای دوام دولت روز افزون و ثبات ایام سعادت
همایون اینجانب موظف و مرتب دارد تا بمزید عنایت شاهانه و مزید مرحمت خسروانه
مامترقب و مترصد گشته انتفاع دینی و دنیوی یابد انشاالله تعالی مطالعان بر نجابت
روند و اعتماد نمایند تحریرا فی شهر ربیع الاول سنه سبعین وتسعمایه **مثال آخر**
قضاة و سادات وائمه و مشایخ و اکابر و صدور و ارباب و اعیان و عمال و اهالی
محروسهٔ بکیشهر حرسها الله تعالی عن الآفات البر والبحر بدانند که درین وقت حضرت
ملک الاطبا مربی العلما والفضلا ملجا الغربا والضعفا افلاطون الدهر جالینوس
العصر بزرجمهر روی زمین مغیث الاسلام والمسلمین خواجه کمال الدین رحمت الله
برنا والتماسا از جملهٔ محبان و مخلصان و دولتخواهان خاندان اینجانب است و عنایت
و مرحمت و عاطفت در باب او هرچه تمامتر حاصل و درین وقت تفاولی دیه
اودا بحوق را بنام مشار الیه بر قرار سابق مقرر و مفوض کردانیده شد بدان سبب
این مکتوب مستحظ در قلم آمد که حکام و نواب و متصرفان ناحیت کوجی و کذغانان.

ورعایا و مزارعان و مقیمان موضع مذکوره مشارالیه را حاکم مطلق آنجا دانسته از سخن
وصواب دید او تجاوز و تخلف و عدول و پروا ننمایند و وجوهات و مستغلات
دیوانی و مالکی آن موضع من النقود و الاجناس در تحت تصرف مشارالیه گذارند
هر مهمی و مصلحتی که داشته باشند رجوع بدو سازند از صادر و وارد و عن سایر الاخراجات
رعایای موضع مذکوره معاف و مسلم بوده فارغ البال و مرفه الحال بدعا و دوام دولت
مواظبت نمایند مطالعه کنندگان برین جملت بروند اعتماد نمایند تحریراً فی سنه کذا و کذا

صورت ــــــ تقریر زعامت عساکر منصوره تمامت ولایت

قرمان و نیابت درگاه اعلا مع القضایم من انشاء المرحوم مراد پاشا محمد رسالتی

نی قیاس مر صانع حی لم یزل و مانع لایموت و لایزال را که رتبه انا امر از طبقه انعام
نعم الکلام و لقد کرمنا بنی آدم محترم و موصوف و معزز گردانید و رایت اسلام را بآیت نصر من الله
و فتح قریب و بشر المؤمنین مرتفع ساخته مطرز فرمود و رقم شاهی و نعوت شاهنشاهی بموجب
و ان تعدوا نعمة الله لا تحصوها بر لوح ناصیه ما واضح و لایح داشت الحمد لله الذی
هدانا لهذا پس بشکر این موهبت و شکرانه این عطیت دواعی همت شاهی و بواعث
نهمت پادشاهی ما بر اندیاد امداد کامرانی و حصول امانی کافه خلایق مصروف
گشته از مفروضات فاضله خدمت مفخر الاعاظم افتخار الافاخم مستجمع جمیع فنون المعالی
و المکارم زعیم جیوش الموحدین مرغوب الملوک و السلاطین ضرغام الوقت هزبر وغا
علاء الدین پاشا لا زال معظما و علی الاعاظم مقدما که از عالم طفولیت الی یومنا هذا خدمت

ناشناهی ما بتقدیم رسانیده است مبنی بدین مقدمات مضمون توقیع همایون و منشور
تقریر میمون را بنام مشارالیه مفوض و معین فرموده و ثمره اخلاص و ظهور اختصاص
و علامت شهامت و هواداری و نتیجه خصوصیت و طاعتداری بایضاح رسانید
به بیکار همایون با عدت کامل و اهبت شامل و جوانان کاردیده و کار زار پسندیده
باقامت رسانید بمزید عنایت و مرحمت خسروانه ما مترقب و مستطلع بوده انتفاع پایه
لشکر اسلام تعالی لدا علا
ولایت قرمان حرسها الله عن حوادث الزمان
اقطاعات ــــــ اقطاعات
قدیمه او ــــــ حادثه از انعام ما
امیر الامرا ــــــ خاص ــــــ خاص ــــــ خاص ــــــ زعامت
تمام ــــــ عثمانلو تمام ــــــ بوصاله تمام ــــــ لالها تمام ــــــ عساکر منصوره ولایت قرمان تمام
قلعه ــــــ سنجاق ــــــ سور ــــــ سنجاق کوبیجی تمام
تا حصار سور تمام ــــــ موش بازاری و سینوران ولایت تمام ــــــ کستق تمام ــــــ کوبیجی
اولاک ــــــ مصنف ــــــ سیاست ــــــ مطالعه کنندگان
با همه تمام ــــــ موش تمام ــــــ درگاه اعلا
برین جملت روند و چون بتوقیع همایون موشح و مؤکد گردد اعتماد بر علامت همایون
و توقیع نافذ میمون لازم و واجب دانند تحریراً فی شهر جمادی الآخر لسنه خمس و ثلاثین
شهر المبارک حسبنا الله و کفی نعم نصیر بوفق اعطا القدوس باریها و نزل
الدار باریها در این وقت بحضور حضرت آسمان مرتبت سما صولت قدر قدرت
سپهر و سپهدار ایران صف شکن توران شعر بیکی و یضحک خصمه و ولیه
بالسیف و القلم الضحوک الباکی الدر و الذری خافاجوده فخضقان البحر و الافلاک
پادشاه عالم مفخر بنی آدم رفع الله تعالی معارج قدره و اکثر حواشیه بمناهج قدرت بالنبی

را الی الآن مع امارت و پادشاهی ولایت قره حصار تکه و اوجاب سواحل جانب
غربیش تفویض رفت تا از سر تفرقه و یکانکی چنانچه در ولایات حمید تصرفی بالاستقلال
دارد و در آنجا نیز بر همان قرار حکمی و تصرفی بر آن منوال که خاطر مبارکش خواهد نماید
حکام و نواب و کارداران و متصرفان امور دولت قاهره ما و ارکان سعادت
حکم و دست بندکیش قوی و مطلق دانند و خدمتش بر ترجیح درجه و دقیقه از دقایق
و دقایق مهمات و مصالح بدان مار نامرعی نکذارند و مطالعان برین جمله روند اعتماد بتوقیع
جهانپناه نمایند کتب فی سنه کذا و کذا تقریر امیری بر حکام و نواب و متصرفان و ینکجیان
و کدخدایان و ارباب و اعیان و عموم رعایا نکیده و ولایت آن بدانند که درین وقت
امیری و توشمالی و تنقاولی و حکومت آنجا از ابتدای سنه ست و ستین بفرزند
اعز اکرم سلالة الاعاظم مصلح الدین موسی دام اقباله مقرر و مفوض کردانیده شد بدان
سبب این مکتوب در قلم آمد تا مشار الیه را امیر و توشمال و تنقاول و حاکم خود دانسته
از سخن و صواب دید او که در باب رفاهیت رعیت کوید تجاوز ننمایند و از وجوه اخراجات
بخو نیده و رسم و رسومی که تا غایت میان شغل تعلق داشته باشد بنواب او جواب
کویند و برسانند و مهم قضایا و مصالح کلی و جزوی که واقع کردد رجوع بدو و بنواب او
سازند و بی شورت و اجازت او کاری نکنند مشار الیه نیز باید که هر یکی را بقدر حالش
معزز داشته و رعایا را استمالت داده مستظهر و مستوثق کردانید بعمارت و زراعت
مشغول سازند نکذارد که هیچ کونه بر طرف رعایا حیفی و میلی رسانند و جور و تعدی

نکنند

نکنند رعایت رعایا را بتقدیم رسانیده چنان سازد که در همه ابواب رعایا به آنجا مرفه
الحال بجمع بدعاکوی دوام دولت روز افزون ثبتها الله بالخلود الی یوم الموعود
مواظبت نمایند درین باب تقصیر ننمایند و چون بتوقیع همایون موشح کردد اعتماد
نمایند تحریرا فی رابع عشر شهر ذی القعده سنه ثمان و ستین و سبعمائه بمقام دار الفتح
قیصریه ربت اختم بالخیر تقریر امیری از انشاء مرحوم مراد پاشا رحمه الله درین
وقت امارت و ایالت و ولایت و شهر و سنکیت را بنام خدمت فرزند امجد
اسعد مقرب الحضرة المعلی حضرتی دام اقباله تعیین و تفویض فرمون شد چنانچه
مجموع اقطاعات در دست متصرفان بوده مرجع حکومت امیرانه باشد مشار الیه
نایب انجانب بحق قیام نماید علما و قضاة و ائمه و مشایخ و حکام و نواب موضع
مذکور مطاوعت و انقیاد مشار الیه را لازم دانند و در ان منصب مفوض و منصوب
ما دانند و حاج حسن ح لدرم نایب باشد و چون بتوقیع همایون موشح و مؤکد کشته
است مطالعه کنندکان بر جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی محرم الحرام سنه ثلث و عشرین
و ثمانمایه تقریر دیه تقریر همایون و تحریر مسطر میمون بر آنجمله بصدور رسید
درین وقت دیوانی دیه والیه را بفخر الشباب و افتخار الاقران حاجی اسمعیل ارزانی
داشتیم مقرر و مفوض کردانیده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف داشته و آنچه حاصل
میشود بمعیشت خود صرف سازد هیچ آفریده کاینا من کان مانع و معارض
نشود تا بفراغ بال بملازمت بیکار همایون مواظبت نماید و غره بندکی بظهور و اتضاح

رسانیدن تا بمزید عنایت و مرحمت پادشاهانه ممتاز و سرافراز بوده منتفع گردد
ان شاء الله تعالی و چون بتوقیع همایون مزین گردد مطالعان برین جملت روند و اعتماد
نمایند تحریرا فی شهر شوال المعظم فی سنه ثلث و خمسین و تسعمایه نوع منه رعایا
و کدخدایان و مقیمان و مزارعان نیمه دیه قنبق و دیه … بدانند که اهتمام عنایت
و نظر پادشاهانه درباره خلف الاکابر افتخار الامجاد حسن داغم عمره ارزانی فرمودیم
تنقاول خود شناخته و دانسته تا من بعد الیوم آن موضع از مال و قبچور و … و غیره
بستانند بوجه معیشت خود صرف نماید از … رکاب همایون ما و سفر و حضر مشغول
بوده و از صوابدید مشار الیه تجاوز ننمایند مطالعه کنندگان چون علامت شریف
رسد اعتماد نمایند تحریرا فی الثانی عشر شهر شعبان المبارک سنه کذا و کذا نوع منه
درین وقت دیه فیوس … در ناحیت … بنام سید الابطال و الفوارس صالح ولد
اسماعیل دام سموه تعیین و ارزانی فرمودیم که تصرف کرده بدوات و ملازمت رکاب همایون
مواظبت نموده و از درگاه عالی اعلاه الله تعالی در سال ئیل و مواجب … مقرر داشته
شد که تصرف کرده و باجمعه کامل خدمت میکند هیچ آفریده مانع و معارض نگردد مطالعان
برین جملت روند و اعتماد بر علامت شریف همایون لازم دانند و رعایا و آن دیه
و غیره و قراخواجه الله … مثل و لدکش و یکی دیگر بانه بجای آید کسی
مانع نشود اعتماد کلی نمایند [illegible] بصوابدید همت شاهانه مدار حصول فراغ
بال و نظم معدل حال و اسعاف و انجاح آمال جوانان طاعتدار و بندگان هوادار و چاکران

دولتخواه

دولتخواه و وفادار که بوفور کفایت و ظهور دیانت و امانت مشهور و معروف اند
مقصور و مصروف است و عنان عنایت بر صوب تربیت و تقویت ایشان معطوف
و چون مفخر الاماجد نبع الاقران خلاصة الانسان المخصوص بعنایت الملک المنان خواجه رحیم
بسامول زیدت قدره و ابدت علوه و کبت بالذل عدوه بدین اوصاف حمیده
و خصایل پسندیده موصوف و مذکور بود و جانب او بعنایت شاهانه و عاطفت
خسروانه مخصوص مبنی برین معنی حکومت و محافظت و سروری قلعه ابو نحصار
و ولایت و توابع آن باسینور و حدود که از قدیم قدیم الزمان بدان قلعه مذکوره
تعلق داشته بود بایدکه مشار الیه نیز متصرف بوده بدو تفویض فرمودیم تا از سر
وقوف لوازم و مراسم آن مهم خطیر را باقامت رساند و آثار کفایت و شهامت و دلایل
صدق عبودیت بظهور آورده هر مهمی که بدان تعلق است مهمل نگذارد و نادر چی
نگیرد و رعایت و اهالی آن قلعه و ولایت را چنان نیکو دارد که از خرابی بابادانی
روی نماید و ایشان مرفه و آسوده بوده بدعای دولت روزافزون ما مواظبت نمایند
و از ان سبب ثواب دو جهانی حاصل گردد مطالعه کنندگان بتوقیع میمون واجب و لازم
شمرند برین جملت روند و اعتماد نمایند حرر فی السادس شعبان المعظم سنه … و تسعمایه
نوع منه چون وفور شهامت و فرزانگی و ظهور شجاعت و مردانگی از چهره
افتخار الخواص جامع الاخلاص رضی الحضرة العلیا الیاس … ادام عزه اظهر من الشمس علی الشهر
من الامس است فلا جرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی مقتضی

ومتقاضی گشت که جانب او درین حال و فراغ بال باشد درین وقت دار الحصین
قلعهٔ جلدوس را بنام او ارزانی داشته مقرر و مفوض کردانیدیم شد که من بعد الیوم
هیچ آفریده مانع و منازع نشود تا بفراغت تصرف نموده آثار بندگی و اخلاص
وفاداری و جانسپاری را بظهور و ایضاح رساند بملازمت همایون مداومت
نماید بمزید عنایت و مرحمت شاهانه ممتاز و مترقب بوده انتفاع یابد انشاء الله
تعالی مطالعان برنجات روند و اعتماد نمایند بر علامت شریف واجب و لازم دانند
تحریراً فی اوایل جمادی الاخری لسنه ثمان واربعین وثمانمائه **نوع من** چون او فور
خلوص وفاداری وشهامت وجان سپاری وصرامت سید الخواقین قدوة المستحفظین
والاکمال مرتضی الملوک والسلاطین خیر الدین حضر دام علوه اظهر من الشمس فی شهر
من الامس است فلاجرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی متقضی و متقاضی
گشت که رعایت جانب او را بنظر شفقت شاهی ملحوظ گردانند و بحکم این مقدمات
درین وقت کوتوالی محفوظهٔ قلعهٔ دولورابوی ارزانی داشته مقرر و مفوض کردانیده
شد تا بعد الیوم طریق امانت و راستی پیش و ظهور شهامت و نیکو خدمتی
باقامت رسانیده و تعریک نموده و زجر او باش و باقی جماعت اراذل و غیرهم تقدیم
رساند و ترفیه اهالی و رعایا و متمکنان و متوطنان و ساکنان ولایت مذکور هم
باقصی الغایه بجای آورد و از مخلی بعذر جمعیت جم ستاند و از قاعدهٔ قدیم تجاوز
ننماید چنانکه بطوع و رغبت کافهٔ خلایق بفراغت و اطمینان قلب بدوستی خودشان

مشغول باشند و وجوهات و طیارات باورجوع حصول آورده هیچ دقیقه از دقایق
امور دیوانی و مهمات مصالحی که بدو متعلق باشد مهمل و نامرعی نگذارد و وجهی بدین
قاعده قیام نماید و بتقریر همایون موشح و مزین کرده سبیل اعیان و کدخدایان
وسایر ساکنان و متوطنان و متمکنان و رعایا و مزارعان آن ولایت اعزهم الله
تعالی آنست که اکرام اعز سید الخواقین قدوة المستحفظین مرتضی الملوک والسلاطین خیر
الدین حضر دام عزه را کوتوال و حاکم خویشان شناسند و مهمات که تعلق بکوتوالی
دارد رجوع بدو رسانند و احترام و توقیر و اکرام و تبجیل او را واجب و لازم دانند و شکر
و شکایت او را مسموع و موثر شمرند مطالعه کنندگان برنجات روند و اعتماد بر علامت
شریف لازم و واجب دانند تحریراً فی اواسط شهر رمضان المبارک سنه احدی و خمسین
وثمانمائه والحمد لله وحده وصلواته علی سیدنا محمد و آله و صحبه وسلم **صورت اقطاع**
مراحم موفور و مکارم نامحصور ما بر کافهٔ خلایق از مفترضات خاصه در باب
اخوان و برادرزادگان که بدینجانب خصوصیتی و علاقهٔ هرچه تمامتر دارند واجب
و لازم مبنی برین مقدمات مضمون مسطور قلم دولت انشا محب الله تعالی سالم فرزند
انجب دادو بن امیرزاده رحمه الله وابقاه برقراری که معاهد و معامله شده بود
مفوض کردانیدیم ارزانی رفت تا تصرف مالکانه کرده حکام و نواب ولایت
عز عزوم و ولایت ... قیر و اکثر قلاع و بقاع مواضع معهود فیما بعد باقطاعات
فرزند مشار الیه مدخل نسازند و مانع و متعرض نشوند تا بفراغ بال و فارغ

حال متفرق گشته و بدان وجوهات منتفع بوده بمزید عاطفت و شفقت خسروانه

ما مستوثق و مستظهر شوند انشاء الله وحده العزیز هذا ما عینا له و قرر

اراعه ——— ولایت فلان و توم

وجوهات ——— و معاملات سرشهری بیرون املاکات ..... بر قرار

لما ..... ——— حاصل .... فیما ..... بر تجاوز ....

وجهات ——— در تصدی ....

لذ معاملات ——— مطالعه کنندگان بر نهجی روند و اعتماد بر علامت همایون لازم

داننده تحریرا فی اواخر جمادی الاخری لسنه ثلث و سبعین و سبعمایه نوعی دیگر که معنا

حکم دارد المحمد اولیته جماعت که غلامان و رعایاء گوسیدی و کسوع و توابع آن بدانند که

عنایت و عاطفت در باره ایشان حاصل است و همت با انتظام امور و انشراح صدور

ایشان مصروف بر قرار تفاولی و توشیمالی و سرلشکری ایشان بر خلف الاکابر

قدوة الخواص جلال الدین محمد دام علوه مقرر و مفوض است بدان سبب اینکه مکتوب

در قلم آمد تا او را توشیمال و تفاول و امیر لشکر دانسته از سخن و صواب دید او تجاوز

ننمایند و جماعت سپاهیان سوار و پیاده بجا او جمع شده مطاوعت نمایند مال

و متوجهات که وجه مواجب سپاهیان و لشکریان قسمت نمایند و دیگری در میان کار

او در نیاید از جانب برین جمله روند و چون بتوقیع همایون موکد گردد اعتماد نمایند کتب

فی سنه فلان الهلالیه رب اختم بالخیر و السعادة نوع منه مراغ در حق تقریر

همایون تحریر و تعیین میرود بنام سید ارباب الفتوة قدوة اصحاب المروة افتخار الاماثل

مستجمع

مستجمع انواع الفضایل آخی حسام الدین دام تأییده ارزانی داشته مقرر و مفوض

گردانیده شد تا من بعد تصرف نماید و چون مزید عنایت و عاطفت شاهانه ما در باره او

شامل است باهتمام تمام اعتنا منتظر و متطلع گردد و هذا ما قرر له و عین

لذ اعمال ——— ولایت .... ——— حکومت ..... ——— رسم ....

حسام ——— لذ عاملات ——— مطالعه کنندگان تقریر همایون بر نهجی که ثبت

روند و چون بتوقیع همایون موشح گردد اعتماد نمایند تحریرا فی العشر الاوسط من رجب الاصم

لسنه ثلث و ثمانین و سبعمایه نوع بر مشیخت شیخی خانقاه مرحوم امین الدین تاج

بوعی رحمه الله که در باطن محروسه قیصریه حماها الله تعالی بنا کرده است چنانکه تا این

غایت بنام شیخ اجل امام عالم فاضل زاهد عابد سالک ناسک متقی متدین شمس الدین

نجم الاسلام قدوة الطایفه الشریفه مجد الشیوخ تاج المحققین مرشد السالکین داعی الملوک

و السلاطین محمد الشیرازی ادام الله فضله و زاد برکته مقرر بوده همچنان و بر همان قرار بروی

مقرر است و بحکم او مفوض و بتاکید آن بتجدید فرمان نافذ نفذه الله صدور یافت تا از سر

فراغت خاطر و احتراز وافر بوظایف شغل شیخی قیام نماید و جماعت مقیمان و مسافران

آن بقعه شریفه را مرفه و آسوده دارد و طلبه راه تصوف را ارشاد کند و نصاب

هر یکی را مجری و مرتب دارد و شرط واقف را رحمه الله رعایت لازم و واجب شمرد

و هیچ از دقایق آن مهم نازک که بدیانت او مفوض است مبهم و مهمل نگذارد و وجه معیشتی که

تعیین واقف معین شده است تصرف نماید و بدان انتفاع یابد سبیل متولی و مشرف

وناظر وساير متصرفان اوقاف مذكور آنست كه اورا شيخ آنجايگاه دانند ولوازم تكريم
بجا آورند وجايگى اورا مجرى ومضى دارند وقصور واحتباس بدان راه ندهند وزعامت
تقديم دارند بر نجلت رسند و از موده نما دانند واعتماد در توقيع همايون سازند ان شاء الله
تعالى كتب بالامر الانفذ الاعلى انفذه الله واعلاه والمثال العالى الصاحبى الاعظمى الدستورى
الكبيرى العالى العادلى المؤيدى المحسنى المنصفى المتقى المعاونى المعاضدى الذخرى
الفخرى الكهفى الجلالى الجمالى الكمالى العونى النظامى ملك الوزراى همايون اعظم صلاح العالم
ذى المعالى تولم الملك نايب الحضرة العليا لازال عاليا ومستصوب المجالس السامية
الامرا والاكابر والنواب فخر الملك مدبر امور الممالك مجير الدين نصير الاسلام ظهير الدولة
مشير الاتة معين الملوك والسلاطين همايون نايب السلطنة المعظمة ذى المحامد محمد المعتبر
وملك الامرا والاكابر قايد الجيوش والعساكر عز الدين جلال الاسلام مهذب الدولة
معين الملك سعد الممالك نصرة الملوك والسلاطين حامى بگلربگ معظم ذى المؤيد محمد بن
سليمان وملك الامرا ذو المحامد والمفاخر نجم الدين مجد الاسلام ركن الدولة عين الملوك
والسلاطين جامع اتابك اعظم ذى المكارم ابرهيم بن محمد اسامهم الله تعالى علاء الدين ملك
الامرا والاكابر زين الدين شرف الاسلام عضد الدولة عمدة الملك عماد الممالك عين الملوك
والسلاطين جامع سوباشى برو آنه بگ ذى المناقب احمد عثمان اطال الله شرفه فى اواسط
ربيع الاول سنه ست وثمانين وسبعمائة والحمد لوليه والصلوة على نبيه نوع منه
ازحكم يرليغ همايون واتفاق امراى عظام دولت اوقاف الممالك شيخى خانقاه مرحوم

امين الدين ميكائيل رحمه الله تعالى كه بقيصريه برموجب مضمون فرمان نافذ بوفور ديانت وكمال
صيانت شيخ كبير سيد الزهاد والمشايخ قدوة العباد رئيس الاصحاب شمس الملة والدين محمد
الاسلام نور الملة عمدة الطايفه ناصح الملوك والسلاطين محمد الشيرازى ادام الله توفيقه
مقرر است وتمكين مفوض تاكيد را مكتوب ديوان اوقاف ممالك صادر شد تا بفراغت
خاطر وظايف شيخى را در آن بقعه مباركه باقامت رسانند متوليان ومتصرفان اوقاف
مذكور برو نگاه يمين او بزرگ جويند وموجب وجوابات او را بى قصور واحتباس مجرى دارند
و برسانند و برين جمله روند اعتماد نمايند ان شاء الله تعالى كتب فى اواخر ربيع الاخر سنه ثمان
وثمانين وسبعمائه حامدا لله ومصليا على نبيه وآله نوع منه چون مملكى همت بر تفتيح
ابواب خيرات مصروفست بنابرآنكه توليت وشيخى اوقاف مرحوم امين الدين ميكائيل
طاب ثراه بنام فخر السادات والاشراف ظهير الدين طاهر دامت سيادته تعلق داشته
وتدريس مدرسه بنام سلالة الافاضل سيد الفقها مولانا مجد الملة والدين بوده بدان
سبب اين مكتوب در قلم آمد تا برموجب مثال همايون مقرر ومفوض داشته شد وهيچ
آفريده را در آنجا مدخل نباشد چون از آبا عن جد شيخى وتوليت وتدريس بديشان تعلق داشته
است بهمان قرار متصرف بعد عادت دوام دولت روزافزون مواظبت نمايند وهيچ
آفريده تغيير وتبديل نكنند درين باب اهمالى ننمايند تحريرا فى خامس محرم الحرام سنه ثلث وستين
وسبعمائه تقرير كوتوالى مثال شريف شرفه الله تعالى صادر شد كه كوتوالى قلعه
بدربكت بنام خلف الاعاظم والاكابر محمد چلبى ارزانى داشتيم مقرر ومفوض كردانيد

شد تا بعد الیوم چنانک علات و رسوم از دو سر شل عشر و نزل و مال و بیگار و خراج
و غیره معاف و مسلم داشته بمشار الیه جواب گوینده و برسانند تا بمزید عنایت و مرحمت
مرتصد و مستوجب گردد و لن شاء الله تعالی مطلعان بر نجلت ونداعتما نمایند تحریرا فی عشرین
جمادی الاولی سنه کذا و کذا الحلاتیه **توزیر کو نوالی از شاه ولد جوبان** الله فتح الابواب
والمعطی الوهاب قال الله تعالی ان الارض لله یورثها من یشاء من عباده بر جهانیان
پوشیده نیست که حق عز سلطانه و اعظم احسانه که ملک همه جهان در قبضه قدرت
اوست رایت ما را و قالوا الحمد لله الذی صدقنا وعده و اورثنا الارض قرین و هم
عنان گردانید است و بدایع صنایع خود در تحقیق امنیت تا بغایتی وان تعدوا نعمة الله
لا تحصوها رسانید و مقالید حل و عقد را بدست اقتدار ما که مفتاح ابواب
مسلم داشته لاجرم در اداء شکر او طرفة العین ظاهرا نگذاشتیم تا هر روز آثار آن
بر صفحات روزافزون ما ظاهر تر می بینیم و بندگانی را چون ودایع آفریدگار
دانستیم سایه عاطفت و شفقت بر ایشان مبسوط گردانیدیم بهمگی اصطنع
ایشان از تربیت ادب و امور معظمات ارزانی داشتن خصوصا چون درین وقت
همایون و ساعت میمون کمل مردانگی و وفور شهامت فرزانگی خدمت ملک
الامرا و الاکابر جامع المعالی والمفاخر رضی الحضرة سیف الانام دام الله علوه محقق
شد و خلوص نیت او را مشاهده کردیم امارت سینور قلعه کوتاهیه را
حماها الله تعالی عن الآفات و حکومت آن نواحی که امثله شریفه بدان ناطقه است

بروی مقرر داشتیم و زمام حل و عقد و قبض و بسط و احکام آن ولایت بکف
کفایت او گذاشتیم تا در نظم مصالح رعایا و ضبط امور و سد ثغور و قمع طغیان
و متمردان بیدار و هشیار باشد و عوام اهالی آن اطراف بشمول شمایل انصاف
و معدلت و نسیم آسایش همم و رفاهیت داده و همواره خود را بر اقتنار ذکر جمیل
و ادخار ثواب جزیل مقصور گردانند تا سعادت عاجل و آجل حاصل کار و سرمایه
روزگار او شود و سبیل قضاة و اعیان و ائمه دین و علما و ساکنان آن نواحی حرس
الله عواقبهم آنست که ملک کبیر عالم عادل خدمه مشار الیه را شایسته کفعل و حکم و فرمان
ما شناسند و متابعت او بظاهر و باطن در مهمات شرعی و دیوانی بوی رجوع
کنند و احکام او را نافذ و مطلوب دانند و از جوانب بر نجلت روند تا سعادت
دو جهانی در تحصیل مراضی رای مشرفه ما محصول خود کردانند اعتماد بر توقیع همایون
از لوازم و واجبات شمرند تحریرا فی شهر رمضان المبارک سنه ثلث عشر و ثمانمائه
والحمد لله وحده الوهاب و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الاحباب **نوع منه**
مثال شریف شرفه الله تعالی صادر شد که او و همصاران را از دو فرز اخراج کرده معاف
و مسلم داشته بخدمت امیر مکرم و سرور معظم شیخ چلبی و آلهم معالیه داده شد
می باید که هیچ آفریده از عوارضات دیوانی مثل مال و بر اصبور و طبقور
و مشاق و غیره چیزی نطلبد بر موجب توقیع همایون ما معاف و مسلم
دارند تا بعد الیوم تصرف کرده اخلاص و فاداری بظهور و ایضاح رسانید

بملازمت اطاعت انجناب قیام نماید تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه ما منرصد و منتظر
گردد ان شاء الله تعالی که خدایان و رعایا او رجوع بوی کنند مطالعه کنندگان بر نهجات
روند اعتماد علامت شریف لازم و موشح دانند تحریرا فی اواخر رمضان المعظم سنه اربع و تسعمایه
والحمد لله وحده وصلی الله علی سیدنا محمد و آله **تقریر دیه از انشاء امر او پاشا**
درین وقت دیه کذره را بمفخر الشبان قدوة الخواص مصطفی ولد لاجین بک ادام الله
عزتهما تعیین و تفویض فرموده شد تا تصرف نماید و ثمره اخلاص و طاعتداری بظهور
و انجاح رسانیده بمزید عنایت و مرحمت شاهانه منرصد و منتظر بوده انتفاع جوید
مطالعه کنندگان بر نهجات روند و اعتماد بر علامت همایون لازم شمرند تحریرا فی ذی
الحجه الحرام اثنی و عشرین و تسعمایه **نوع منه** درین وقت از ناحیت قاشلو مقدار هفت
تغار غله بنام دارنده تقریر سید الاجناد قدوة الفرسان مفخر الشبان حسین شاه
دام عزه مقرر و معین گردانیده شد آنچ تعیین رفت بمعیشت خود صرف سازد
و بوظائف ملازمت انجانب مع لطیفه عفو و بیکار همایون اقامت نماید هیچ کس مانع
و معارض نگرداند در تحت تصرف خود باشد مطالعه کنندگان مکتوب بر نهجات
روند و اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **تقریر مشیخت** درین وقت
شیخی زاویه مرحوم احمد پاشا را طاب ثراه بدارنده مثال شریف شیخ احمد ارزانی
مقرر و مفوض گردانیده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف خود داشته و محصولات
و اوقاف او را بر موجب شرط واقف بآینده و رونده بقدر الوسع و الطاقه خدمت کند

هیچ آفریده کاینا من کان مانع نشود و مزاحم نگردد تا بفراغت تمام در آن بقعه متبرکه مذکوره
متمکن بوده بدعاء دوام دولت ما مواظبت نماید مطالعه کنندگان بر نهجات روند و اعتماد
نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **تقریر دیه** درین وقت نیمه دیه از اطلم بنام مفخر
الاجناد ایال دام عزه را ارزانی داشته مقرر و مفوض گردانیده شد که بعد الیوم
در تحت تصرف خود داشته آنچ حاصل میشود بوجه معیشت خود صرف نموده بافراغ
کامل واجب شامل ملازمت بندگی و بیکار همایون مواظبت نماید مطالعه کنندگان
بر نهجات روند و اعتماد نمایند تحریرا فی اواخر ماه جمادی الاول سنه اثنی عشر و تسعمایه **تقریر**
قضا چون کمال رشد و رشاد و وفور صلاح و سداد و ظهور امانت و دیانت
افتخار العلماء قدوة الفضلاء کاشف المشکلات حلال المعضلات ممیز الحلال و الحرام مبین
الشرایع و الاحکام الموید من عند الله الملک الاحد مولانا محی الدین بن محمد زاد الله فضایله
اشهر من الامس و اظهر من الشمس است فلا جرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت
پادشاهی با مقتضی و متقاضی گشت که جانب غیر او در حسن حال و فراغ بال شود
بنا برین مقدمات درین وقت شغل منصب قضا و حکومت شرعی بلده نکیده که ولد
جانز متصرف بعد لواحق و مضافات او و شغل نایبی و تولیت حمام شرف الدین و ثلث و صایا
بمشار الیه ارزانی داشته مقرر و مفوض گردانیده و مرجوع شد که بعد الیوم هیچ آفریده
او را مانع و منازع نگردد تا بفراغت تمام و اهتمام کلی در مهمات امور و مهمات احکام شریعت
اجرا کند و شرایط دیانت و امانت در فصل خصومات و تسویه خصمان و تعدیل

شهود و تزکیهٔ ایشان و قسمت مواریث و حقوق و انکحه و حفظ اموال و نصب نایب و تنفیذ

وصایا کما هو حقه مرعی و مجری دارد نوعی سازد که در آن باب بوجه من الوجوه کار مهمل و نا

مرعی نگذارد تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه مامور شده و مترقب بوده منتفع و متمتع و

منطلع گردد ان شاء الله تعالی سبیل اعیان و اکابر و عموم اهالی بلدهٔ مذکوره مشار الیه را

بحکم و اجازت انجاب قاضی و حاکم شرعی دانند و از احکام شرعیهٔ او تجاوز نکنند مطالعان

بر بجانب روند اعتماد نمایند تحریرا فی شهر ربیع الاول [illegible] اثنی و خمسین و [illegible] نوع من

آنچه در طی تقریر همایون تعیین میکرد بنام مخر العلما افضل القضاة مولانا صفیا [illegible]

الدین غنی زیدت فضایله مقرر و مفوض گردانیدیم ارزانی رفت تا تقریر [illegible] بمزید عنایت

خسروانهٔ ما مستوثق گردد ان شاء الله تعالی هو المعین لذا عمال

ولات [illegible]

حکام و نواب و لایت [illegible] مشار الیه را قاضی خویشان دانند مطالعان بر بجانب

روند و اعتماد بر علامت معین نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوعی دیگر برموجب حکم

جهان مطاع لازال نافذا ابدا رنده تقریر سید القضاة مولانا قاضی صفی ابن [illegible] قدس

مسطور گشت که از تمامت حقوق و عوارض دیوانی و مالکی معاف و مسلم باشد باید که نواب

و حکام و گماشتگان انجانب جانب او را مرعی دارند و ازین معنی مسلم دارند و ازین

حکم تجاوز و تخلف نورزند تا بفراغت بدعاگوی دوام دولت روز افزون مواظبت

نماید برین جملت روند اعتماد نمایند تقریر تدریس درین وقت تدریس مدرسه

مرحوم

مرحوم [illegible] را بدار [illegible] منال شریف مفخر المستعدین مولانا شمس الدین بن محمد

ارزانی داشتیم مقرر و مفوض گردانیده شد باید که بعد الیوم بافادهٔ طلبة العلم مواظبت

نماید و اوقاف او را در حوزهٔ حصول آورده هیچ آفریده مانع و معارض نشود و مطالعه

کنندگان برین جمله روند و اعتماد نمایند تقریر تدریس و قضا مرآنچه در ضمن توقیع

همایون و یرلیغ نافذ میمون تعیین میرود بنام سید العلما قدوة الفضلا جامع فنون الفضایل

مولانا میر محمد زیدت فضایله ارزانی داشتیم مقرر و مفوض گردانیدیم و فرموده شد که

بعد الیوم هیچ آفریده او را مانع و منازع نگردد تا بفراغت تمام آن مهم خطیر را بجای

آورد و بمزید عنایت و مرحمت شاهانه مامور شده و مترقب بوده انتفاع یابد ان شاء الله تعالی

هو المعین و المقرر لذا عمال [illegible] مدرس [illegible]

مطالعان بر بجانب روند اعتماد نمایند تحریرا فی اوایل شوال المبارک سنه احدی و خمسین

و [illegible] تقریر دیگر آنچه در ضمن تقریر همایون و تحریر سطر نافذ میمون

انفذه الله تعالی الی یوم الدین [illegible] صادر گشت بنام سید الامجاد میر حسن ولد حاجی

حسن ارزانی داشتیم مقرر و مفوض گردانیده شد باید که بعد الیوم در تحت تصرف وی

بوده هیچ آفریده بوجه من الوجوه او را مانع و معارض نباشد و مدخل نسازد تا بفراغ بال

بیکار همایون ما با عدد کامل و اهبت شامل ملازمت و مداومت نموده آثار بندگی را بظهور

رسانیده و بمزید عنایت و مرحمت شاهانه مامور شده و مترقب بوده انتفاع جوید ان شاء الله

هذا ما قرر و عین لذا عمال [illegible]

مطالعه کنندگان بر جملت روند و اعتماد بر علامت شریف لازم
و واجب شمرند تحریرا فی شهر رجب المرجب سنه و خمسین و ستمائه هجریه نبویه
نوع منه تقریر همایون و حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی بر الجملت بصدور رسید
مبنی بر آنکه درین وقت مرآنچه که در ضمن تقریر ذکر میرود بنام افتخار الفوارس شیخ جلبی دام
اتی حسام ارزانی و تعیین مقرر و مفوض کردانیده شد که بعد الیوم در تحت تصرف خود
داشته و آنچه که حاصل میشود بر معیشت خود صرف سازد هیچ آفریده کائنا من کان
مانع و مزاحم نشوند و تعرض نرسانند تا بفراغت تمام بملازمت بندگی و بیکار همایون مواظبت
نماید و ثمرهٔ اخلاص و جان سپاری بظهور و ایضاح رسانید تا بمزید عنایت و مرحمت
پادشاهی مترصد و مترقب بوده انتفاع جوید انشاء الله تعالی اذا اعتمدوا و قرر
لوا عالی ولات سیدنا ... الله — کاملکم مالکانه و دولتی تمام — مواطف ... — اغنام ...
حرر فی سنه کذا و کذا
تقریر که معنای حکم دارد بسم الله الرحمن الرحیم مسعود بن کیکاوس
درین وقت امیر اجل اکرم محترم موقر مفخر الامرا جمال الاماثل نور الدین بهاء الاسلام ثقة
الدوله عز الملوک و السلاطین ... بخشی بک عزها ایده الله تعالی منشور همایون و فرمان
نافذ عرضه داشت مشتمل بر آنکه دیه اندیسون را بولایت محروسه نکیده بمبایعت
شرعی خریده است و بها بمصلحی بعد رسانیده تأکید را توقیع اشرف امضاه الله
صدور یافت که بر موجب منشور همایون و فرمان نافذ آن دیه را بملکیت تصرف نماید

و هر حکمی

و هر حکمی مالکانه که خواهد در آن نماید و مزاحمی یا مضادت نسازند امرا و نواب سلطنت و امرای لشکر ان
و حکام محروسه نکیده حماها الله و ابدهم این جملت تصور کنند و فرموده را داانند و
اعتماد بر توقیع اشرف امضاه الله سازند انشاء الله تعالی کتب بالامر العالی النافذ الاعلی انفذه الله
و اعلاه و المثال شرفا فی الرابع و العشرین من ذی الحجه سنه ست و اربعین و ستمائه نوع منه
تقریر همایون و حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی بر الجملت بصدور رسید مبنی بر آنکه درین
وقت دیه فرنک ملکی تا این غایت خاصه ما بود بنام سید الشجاع و الابطال بکر بک ولد
شیخ جمال ارزانی و تعیین مقرر و مفوض کردانیده شد تا بعد الیوم در تحت تصرف
داشته و آنچه که حاصل میشود بر معیشت خود صرف سازد هیچ آفریده کائنا من کان
مانع و معارض نشوند و منازع نکردد تا بفراغت بال و فسحت حال بخدمت این جانب
اقامت کرده مداومت و مواظبت نماید و ثمرهٔ اخلاص و وفاداری بظهور و ایضاح
رسانیده تا بمزید عنایت و مرحمت پادشاهانه مترصد و مترقب بوده منتفع کردد چون
بتقریر همایون موشح کردد مطالعه کنندگان بر جملت روند و اعتماد بر علامت شریف
لازم و واجب شمرند تحریرا فی اواخر شهر رمضان المبارک لسنه ثمان و اربعین و ستمائه
الهلالیه تقریر دیه با ضمیمه مرآنچه که در ضمن تقریر همایون و تحریر مسطور میشود
ذکر میرود بنام افتخار الکتاب قدوة الصدور ... کاتب ارزانی دیده مقرر و مفوض
فرمودیم باید که بعد الیوم در تحت تصرف داشته و آنچ بحصول پیوندد بر معیشت خود
صرف سازد هیچ آفریده کائنا من کان و برا مانع نشوند و مداخلت ننمایند تا بفراغ بال

در آن خدمت قیام نماید و ثمرهٔ بندگی و راستی بظهور و اتضاح رساند هذا ما تعین

لطر عالی [illegible]

و چون بتوقیع همایون موشح کردد مطالعان برین جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی

اواسط شهر رمضان المبارک سنه احدی و خمسین و تسعمایه **تقریر سوباشی اجنبیه**

چون اهتمام جمیل و عنایت جزیل در باب مفخر الاکابر [illegible] زعیم الجیوش مقدم العساکر

علاء الدین پاشا دام سموه بدرجه تمامه معروف کشت بنا بر آن درین وقت حکومت

و نیابت و سوباشی جماعت طوطرغا و قورت سوبی را بنام او ارزانی داشته شد

می باید که بعد الیوم مثل جماعت ایلیاج و جماعت طرغیل و جماعت [illegible] و الد چوماق [illegible]

حوکا و ولدار کوت [illegible] ولد سعد [illegible] و ولد نصر الله و شیخ کدیج و غیره و هر کی جماعت طوطرغا

تعلق دارد مشار الیه را حکم و سوباشی خود شان دانسته بر حقوق و رسوم که از قدیم

الزمان داشته باشند بدو جواب کویند و از سخن و صواب دید او تجاوز ننمایند و چیزی

پوشیده و پنهان ندارند و مهمی که داشته باشند بدو رجوع کرده بی مشورت او کاری

نکنند تا مشار الیه نیز بر اق کامل و اهتمام شامل بملازمت بکار همایون متعهد باشد

و طریقهٔ موافقت بجای آورده اخلاص ورزد و بمزید عنایت و مرحمت مستطلع کردد

مطالعه کنندکان بر جمله روند و اعتماد بر علامت شریف سازند تحریرا فی اواسط

شهر رمضان المبارک سنه اربع و تسعین و تسعمایه ربنا اختم بالخیر **تقریر اجرت خانه**

یکدر خانه در فلان محله که حق و ملک فلان است [illegible] مکتوب اعز اکرم فلان الدین

اعزه الله و ابقیه بمبلغ چهل عدد که نیمه آن [illegible] باشد بجهت عدد [illegible] یکسال تمام از غرهٔ

جمادی الاولی سنه کذا و کذا داده شد تا درین باب تنبیه و از ماه بماه اجرت

می رساند و اگر کسی بیاید و اجرت خانه افزون کند سخن او مسموع نباشد و منع کرده

آید تا وقت زوال میعاد و انقضاء آن و [illegible] این خط جهت استظهار او بقلم آمد تا وقت

حاجت عرضه دارد و برسم تمسک نگاه دارد که حاجت [illegible] باشد تحریرا فی سنه کذا و کذا

تقریر بیرقدار و غیره تقریر افتاد جاکی بجهت اعز اخص فلان بیرقدار

تا در سفر و حضر ملازم خدمت باشد و آثار جلادت و راستی و حلال زادکی و شهامت

ظاهر کرداند و چون شرایط خدمت بجای آورده باشد آنچ در تقریر تعیین یافته [illegible]

آید از تاریخ فلان جوابت بر قرار معهود [illegible]

تقریر تدریس از انشاء مولانا پاشا درین وقت تدریس مدرسه نو

درین وقت تدریس مدرسه نو که بنام افخر العلماء والافاضل جامع الفضایل

مولانا پیر محمد دام فضله تعیین و تفویض فرموده شد تا در بقعهٔ متبرکهٔ مذکوره بافادهٔ

طلبة العلم بقدر الوسع والامکان مشغول بوده وظایف و رسوم مدرسان ماضی را

بر موجب شرط واقفین متصرف بوده و باهل استعداد توزیع کرده بدعاء دوام

دولت شاهانه مواظبت و مداومت نموده بمزید عنایت و مزیت مرحمت [illegible]

و مستطلع بوده انتفاع جوید حکام و نواب و متصرفان ولایت بکیف مانع و معارض

نشوند مطالعه کنندکان بر جمله روند و اعتماد بر علامت همایون لازم دانند تحریرا

فی سنه کذا و کذا نوع منه چون کمال اهلیت و وفور فضل و ذکاوت فخر العلماء
والافاضل منبع الفضایل مولانا محی الدین پیر محمد دامت فضایله اظهر من الشمس و اشهر من
الامس است علو همت و دواعی همت شاهی و بواعث همت پادشاهی ما مقتضی گشت که
جانب او را بنظر عنایت و شرط شفقت بتقدیم رسانند بنابران درین وقت تدریس
مدرسه علی بک چلبی و قضاء آن ناحیت اندوغی را که از قدیم العهد در دست او
بوده است مخلد تا مشار الیه را ارزانی داشتیم تقریر و تفویض کردانیده شد باید که بعد
الیوم دران مدرسه بتدریس مشغول بوده همه طلاب را با افادهٔ علوم وجود متبرک
خود مستفید داده و قضاء اندوغی را نیز بر موجب شرع نبوی بتقدیم رسانیده احکام
شریعت را جاری کرداند چون این شرایط بجای آورد حکام و متصرفان محروسه
نکین حماها الله تعالی اورا حاکم و قاضی و مدرس آنجا دانسته معزز و مکرم دارند مطالعان
بر تجلیل رسیده اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوع منه مثال شریف
شرفه الله تعالی با قلم دیوان امجد مجده الله بر اجلال صورت تحریر یافت که تدریس
مدرسه مرحوم مغفور علی بک چلبی را بفخر العلماء والافاضل جامع فنون الفضایل قدوة
المستفیدین و الطالبین مولانا پیر محمد زیدت فضایله ارزانی داشته مقرر و مفوض کردانیده
شد که بعد الیوم جمیع طلبه را با افادهٔ علوم مستفاد داشته و طایفه تدریس را مرعی
تمامتر موظف داده و شرط ملازمت را بتقدیم رسانیده وظیفهٔ خود را بالکلام متصرف
شود هیچ آفریده اورا مانع و منازع نشود سبیل حکام و متصرفان و عموم اهالی محروسه

نکین او را مدرس دانسته معزز و مکرم دارند مطالعان بر تجلیل رسیده و بنداعتماد بر علامت
شریف لازم شمرند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوع منه درین وقت تدریس مدرسه
مرحوم مغفور چلبی را تغمده الله تعالی بغفرانه بنام سید العلماء والافاضل جامع فنون الفضایل
مولانا پیر محمد دامت فضایله ارزانی داشته تفویض کردانیده شد باید که بعد الیوم در آن
مدرسه مذکوره بتدریس اشتغال تمام نموده مجموع حصه تدریس را بر موجب شرط الواقف
تصرف نموده بحسب استحقاق رسانیده اما درین حال محصول را متصرف باشد و از محصول
مدرسه علی بک چلبی نیز امسال نه مقدار سی هزار غله مزبوره شده بستاند هیچ آفریده اورا
مانع و مزاحم نکردد و مطالعان بر تجلیل رسیده و بنداعتماد بر علامت شریف لازم شمرند تحریرا
فی اواسط شهر ذی الحجه الحرام سنه اربع و ثلثین و ثمانمائه نوع منه مضمون مسطور قلم
دیوان مجد مجده الله تعالی مفاخر الاکابر والاماثل قاضی و سوباشی و کدخدایان و سپاه
اندوغی اعزهم الله تعالی مقرر و مفوض کردانیده شد تا تصرف نموده بمزید عنایت ما مترقب
کردند ان شاء الله تعالی لذا عالی ——— ولایت عز الله ——— قضا ——— را بنام مولانا قاضی
رعایا ——— بنام حاجی احمد سوباشی ——— را بحکم ——— بنام کدخدایان ——— عام ——— رمیعا [illegible] سپاه اندوغی ——— [illegible]
مطالعان بر تجلیل رسیده و بنداعتماد نمایند تحریرا فی جمادی الاولی سنه [illegible] عامه نوع منه
درین وقت وظیفتین مفصلتین را که ذکر میرود بنام سید العلماء والافاضل مفخر المستفیدین
مولانا پیر محمد دام فضله تعیین فرموده شد تا تصرف نموده و بشروط وظیفتین قیام نماید بمزید
عنایت و مرحمت شاهانه ما متطلع گشته انتفاع جوید المعین لذا عالی ——— بیان

مدرس حمید چلبی منصب قضا ولایت اندوغی مطالعه کنندگان برین جملت رونده اعتماد نمایند تحریرا

فی سنه کذا وکذا نوع منه درین وقت مضمون توقیع همایون و مسطور نامه همیون

بقلم دیوان رسید مبنی برانکه قضای قطایع مفصلها بنام افتخار العلما قدوة الفضلا مولانا

شمس الدین بیر محمد دام فضله مقرر و مفوض فرموده شد تا تصرف نموده درباب امور

شرعی اقامت نماید و بدعای دوام دولت روزافزون مواظبت نماید و مزید عنایات

اینجانب مترقب و متطلع بوده انتفاع و تمتع جوید هو ما عنه للاعلى

قضای ولایت اندوغی مع توابع و مشیخت جامعی و احصار مطالعان برجملت

رونده اعتماد نمایند حرر فی سنه کذا وکذا نوع منه درین وقت مضمون توقیع

بنام افتخار العلما قدوة الفضلا مولانا شمس الدین بیر محمد دام فضله مقرر و معین فرموده شد

تا تصرف نموده در امور شرعی اقامت نماید و بدعای دوام دولت روزافزون مواظبت

نماید و مزید عنایات و مرتبت مرحمت شاهانه مترصد و مترقب بوده انتفاع و تمتع جوید المعنز

مدرس دار الذاکرین تام امامت مسجد اورنه کوی تام منصب ولایت اندوغی و نصب خطابت تام مطالعان برین جملت رونده

واعتماد بر علامت لازم شمرند تحریرا فی سنه کذا وکذا نوع منه درین وقت

نظارت مسجد جامع اورنه کوی را بیادرنه مفخر العلماء والمستعدین مولانا شمس الدین

بیر محمد دام فضله تعیین فرموده تفویض کردانیدیم و قضاء آن ولایه را نیز بدو تسلیم

کرده شد باید که در نظارت اوقاف جامع مذکور و حکومت شرعی آن ولایه

قیام

قیام نماید هیچ آفریده کاینا من کان مانع و معارض و مزاحم نشود و مطالعه کنندگان برجملت

رونده اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا وکذا نوع منه قرر ته لانا حسن بن محمد عفی عنهما

مثال واجب الاتباع مشتمل بانواع عواطف و اصطناع برقم قلم آمد مبنی برانکه درین وقت

دار الذاکرین ماکی در محروسه ... است بنام مفخر العلماء زبدة المستعدین وقاد القریحة

نقاد البصیرة حایز المعقول والمنقول جامع الفروع والاصول قدوة المفسرین والمحدثین

مولانا شمس الدین محمد دام فضله معین و مرتب داشته مسلم و مصدق مقرر و محقق داشتیم

باید که بعد الیوم خدمتش در آن جایگاه شریف به درس مشغول بوده مجموع اوقاف را

از تمام و غیره بکلی در حوزه تصرف خود آورده هیچ آفریده مانع و معارض نشود و مطالع

کنندگان مثال واجب الامتثال والامتثال آن برین جملت رونده اعتماد نمایند تحریرا فی غرة شهر

رمضان المبارک سنه ست و خمسین و ثلثمائه نوع منه هو المقرر الوثاب مسلم ما فیه

و مقرر حررت محمد بن حنیف بن محمد عفی عنهم درین وقت تدریس مدرسه یعقوب چلبی را

بنام افتخار الافاضل جامع الفضایل قدوة المدرسین وارث علوم الانبیاء والمرسلین مولانا

بیر محمد ادام الله فضایله برقرار سابق مقرر و مفوض کردانیدیم باید که بعد الیوم آن مقام را

مشرف کرده به درس مشغول شوند و بدعای دوام دولت پادشاه اسلام خلدت سلطنته

مواظبت نمایند و نصف قضای ولایت اندوغی را بنام ایشان بر موجب منشور پادشاهی

مقرر داشتیم مطالعان برجملت رونده اعتماد بر تقریر شرعی از واجبات شناسند تحریرا

فی اوایل شهر فلان سنه کذا وکذا والحمد لله وحده نوع منه المحرر مقرر حررت تمامی

محمد الحاكم بالممالك القرمانية المحمية چون وفور فضل و ديانت و ظهور علم و درايت و شمول حلم
و اهليت در ذات مفخر المستعدين زبدة المحققين جامع المعقول والمشروع حاوي الاصول
والفروع الى آخر الغاية الفاخرة مولانا محي الدين بن محمد دامت فضايله واضح و لايح شد مبني برين
مقدمات اعلاء مدرسه خاتونيه را كه بولد سعادتيمن كرده بوديم بنام وي مقرر و مفوض
داشتيم و يك حافظي جامع لعل طابت شاه جهان بنام خدمتش مسلم گردانيديم تا بفراغت
بال و انتظام احوال بدان مهم ديني شروع نمايد و طلبه علوم را مستفيد گرداند و چون
بدين شرايط قيام نموده باشد هر روز چهار عدد بجهت وظيفه اعاده و دو عدد بجهت
حافظي جامع مذكور شش عدد درابي مصور قبض كند بر وجه معاش خود صرف نمايد و بدعاء
دوام دولت پادشاه اسلام مواظبت و مداومت نمايد هيچ آفريده مانع و معارض و مزاحم
نشود مطالعه كنندگان از قضاة و حكام و نواب و اعيان بر نجملت روند و اعتماد نمايند حرر
في اوايل شهر ذي الحجه حجه سنه ثلث و عشرين و ثمانمائة هجريه والحمد لله وحده والصلوة على من لا
نبي بعده و على آله المنتجبين و اصحابه المنتخبين تقرير تدريس از انشاء مرحوم بر توقيع يعقوب
الحمد لوليه والصلوة على نبيه محمد و آله سوء يعقوب بن يعقوب عفي عنهما چون دولت
نشر علوم دينيه و اقامت ذكر قواعد شرعيه جز بمناظره و مباحثه و مدارسه و مذاكره
صورت نمي بندد و ميسر نمي شود لاجرم همت بر مداومت درس و بحث و افاده و استفاده
صرف ميبايد كردن تا كه هر محصل و مستفيد در تحصيل مقاصد و مطالب خود متمكن شود
و هدايت و مخايل فضايل و درايت در شمايل و احوال او ظاهر و لايح شود و بانواع كرامت

و اصناف تربيت مخصوص باشد و بر تصديق اين مقصد عالي و تحقيق اين مطلب سامي
چون مولانا امام همام مستجمع انواع فضايل و مستوعب اصناف فواضل جامع المنقول والمعقول
حاوي الفروع والاصول المولى الذي دقيق التحقيق سمته و طلاقة طريق الحق صفته محي الملة
والدين پير محمد لازال ركن الاسلام برشده و ارشاده و زكيا و متقن الفهم والتفهيم بحثه و جهده
مبينا از حضيض تعلم و استنزال مي كند بنابرين مقدمات منصب تدريس مدرسه مرحوم مغفور
سعيد شهيد يعقوب چلبي را انار الله تعالى مرقده و طيب مضجعه در بلده نكيده بخواجه بنام
او مقرر و مفوض گردانيده شد تا در ان بقعه متبركه بنشر علوم اسلاميه مشغول باشد و بر اقامت
وظيفه تدريس مواظبت نمايد و قضيه العلم كه بالتدريس قام را مقتضا را رعايت كند و در بين
امر خطير اهمال و تقصيري جايز نبيند تا احوال او بمحمدت پيوندد و ترغيب و تربيت مخصوص شود
و در غله اوقاف بموجب شرايط واقف عطا آورد مشاهير و اعيان وايمه و علماء و اجلاء
مولانا مذكور را مدرس شان دانند و بانواع تعظيم و تبجيل ارزاني فرمايند و در مسايل
شرعيه بسوي خدمتش رجوع كنند مطالعه كنندگان مكتوب بر نجملت روند و اعتماد نمايند
كتب في شهر فلان سنه كذا و كذا تقرير قضا تقديم مناظم احوال و ترفيه مناهج آمال
علماء دين وايمه شرع متين كه از موجبات جالب دولت و دواعي نظام مملكت است بنا
بران كه درين وقت نصف قضا و ولايت اغدوغي و حكومت آن نواحي را بجهت مفخر العلماء
والايمة مبين الحلال والحرام ناصب رايات العدل و علاء ارباب الفضل مولانا محي الملة
پير محمد ادام الله فضايله ارزاني داشتيم تفويض كرده شد كه تمامت مصالح شرعيات كليه

بر مقتضای حکم الٰهی بتقدیم رسانید و در احکام و قضایا و شتری که در سجل

قاضی تحریر رود اطلاع یافته نبوت وی باشد نوعی سازند که در موازات و محاذات

خصمان و تسویهٔ ایشان احتیاط بجای آرند بر جملت روند بتوقیر و احترام و تبجیل و اعظام

خدمة مولانا مشار الیه از جملهٔ لوازم دانسته اعتماد بر توقیع همایون موشح دارند

تحریرا فی سنه کذا و کذا **تقریر تولیت** چون بموجب انتسب سبیل من اناب

الی بهمه انواع از اسلاف خود رحمهم الله میراث یافته اند مراعات جانب علما روزگار

و مآرب فضلا ادوار که بحقیقت منار انوار شریعت و انجم هدایت اند علی الخصوص که

خدمة مولانا مکرم رفیع القدر وسیع الصدر مشفق محترم خواجم دامت فضایله از

قدیم الایام از جملهٔ دعاگویان و دولتخواهان این خاندان است درین وقت بموجب

اشارت جهانمطاعی خلد الله ملکه تولیت مدرسهٔ مرحوم مغفور علی بک عموم اطاب الله

ثراه نخلهٔ منش ابدا فی دیمه تفویض کرده شد که بموجب شرط واقف منصب

استحقاق رسانید بعمارت و حراثت اوقاف او مشغول شده سعی جمیل دریغ

ندارد و آنچ وظیفهٔ تولیت است بموجب ما قال الغیث رحمه الله حاکم نیکتب متصرف

کرده وظایف دعاگوی روز بروز متزاید و متضاعف بود تا مزید عنایت

و مرحمت پادشاهی مترصد و متطلع داشته مقرون افتد انشاء الله تعالی مطالعه کنندگان

بر جملت روند اعتماد نمایند بر توقیع موشح دارند کتب فی سنه کذا و کذا **تقریر دیگر**

چون ظهور فضیلت و کمال دیانت و وفور اهلیت امام عالم فاضل متقی متدین سند الاعاظم

والعلما

والعلما تاج الاخیار استاد الانام مولانا تاج الدین و فرزندش مولانا مجد الدین شیخ

باشا دام فضلهما واضح و لایح بود و حسن عقیدت و نیکخواهی و دولتخواهی ایشان

بجانب خاندان ما معروف و معطوف دیده بنابران رعایت جانب مشار الیهما

در همه ابواب از جملهٔ لوازم و مفترضات شمرده سرسوبی ایشان را در حمام جمال الدین

وزیر رحمه الله تعالی مسلم و مفوض داشته شد چنانکه پیش ازین اباء و اجداد

ما مسلم داشته و تقریر داده و سرسوبی دران حمام تعیین کرده اند مطالعه کنندگان

تقریر از مدرس مدرسهٔ مظفریه و معید و فقها و غیرهم کسی درین باب معارض

نشوند و حمامی مانع نشود و اجرت حمام نطلبند تا بفراغت تمام و ارادت خاطر

بحمام در آیند و شکر و شکایت ایشان از امور تحری شمرند بر جملت روند و اعتماد نمایند

کتب فی سنه کذا و کذا **تقریر حیب** مر آنچ که در ضمن تقریر همایون و حکم نافذ

میمون اعزه الله تعالی مسطور و مرجی کرده بنام افتخار الامرا والاکارم سیدی احمد بک

ولد قرا اوزانی دیت مقرر و مفوض گردانیده شد تا بعد الیوم متصرف باشد

و غرهٔ اخلاص و هواداری بظهور و ایضاح رسانید تا مزید عنایت و شفقت

پادشاهی مترصد و مترقب بود منتفع گردد انشاء الله تعالی هذا ما عین و قرر

له اعمال ولایت سمکد ————— مواضع

اعامنوا و ارک | دم المسون | مزارود

دوانا | دوانا

عل | و چون بتوقیع همایون و حکم نافذ میمون اعزه الله تعالی بصدور

از اعمال | محاله

رسید مبنی بر آنکه درین وقت تفتیش و تحقیق و حکومت بیت المال ولایت سمکد

را بافتخار الامثال والاعیان مولانا محی الدین دین داری تفویض وتسلیم داشته شد
تا مبلغ سیصد فلوری بمدت یکسال تمام مقرر ومعین کرده شده که بی قصور وقتی
نقصان بخزانهٔ عامره ایجانب رسانیده هیچ آفریده کاینا من کان مانع ومعارض
نشود تا بفراغت تمام روی بجهت آن شغل نازک آورده و در آنجا که وصیت حضرت
المال متعلق باشد ثلث آنرا نیز بموجب حصول خود آورده تصرف نماید و بارباب
بروات صرف سازد هیچ کس ویرا انزاع نکند وتعرض نرساند مطالعه کنندگان برین
جملت وثوق واعتماد نمایند تحریرا فی اواسط شهر جمادی الآخره لسنه احدی وخمسین وتسعمایه

تقریر تولیت درین وقت تولیت اوقاف مرحوم مغفور سعید شهید حضرت
بسید الشباب قدوة المعتمدین لطفی ارزانی داشته مقرر ومفوض کردانیده شده باید
که بعد الیوم هیچ آفریده او را مانع ومنازع نشود تا بفراغت تمام آن مهم را بموجب
شروط واقف بتقدیم رساند نوعی سازد دران باب که اهمال وتامل نکند
وآنچه حصهٔ تولیت تصرف نموده بمعیشت خود صرف سازد کاینا من کان ازین
حکم تجاوز نکنند مطالعان بر جملت وثوق واعتماد بر علامت شریف لازم دانند تحریرا فی
کذا وکذا تقریر مشیخت مضمون تقریر همایون وسطور تحریر میمون که بخط قلم دیوان
المجد بر آنجملت صادر شده که درین وقت مشیخت زاویهٔ افندی را بسید الزهاد مولانا
علاء الدین بر قرار سابق مقرر فرموده شد و اعادهٔ مدرسهٔ یعقوب چلبی را تیره و
تفویض کردانیده شد باید که هیچ آفریده او را مانع ومنازع نشود تا بفراغ بال

شرط واقف تصرف نموده بملازمت وظایف قیام نماید و بمزید عنایت شاهانه امیدوار
و مترقب شود مطالعان بر جملت وثوق واعتماد نمایند بر علامت شریف لازم دانند تحریرا
فی سنه کذا وکذا تقریر دیگر بر موجب حکم جهانمطاع حکم نافذ بر دست سلالة
العالم والفاضل شاه محمد ولد مرحوم مولانا پیر محمد بر آنجملت بعد ورسید که امامت
جامع بور داده شد مبنی بر آنکه امامت جامع بور را که حضرت سلطنت پناه بنام
مشار الیه ارزانی داشته مقرر فرموده است درین وقت ما نیز بر همان قرار ارزانی
داشته مقرر ومفوض کردانیدیم از ثلث وصایا و ولایت کیفه مبلغ پانزده فلوری
بوی ضمیمه کرده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده کاینا من کان ویرا مانع نشود وتعرض
نرساند تا بفراغت تمام روی بجهت آن مهم نازک آورده التزام نماید واوقافی
که از قدیم العهد بدو منسوب ومتعلقست مذکور متصرف شود بمعیشت خود صرف
سازد وچون بتقریر میمون موشح کردند مطالعه کنندگان بر جملت وثوق واعتماد
بر علامت همایون واجب دانند تحریرا فی اواخر شهر صفر المیمون سنه اربع وخمسین وتسعمایه

نوع منه بر موجب حکم حضرت جهانمطاع لازال مطاعا حکم نافذا نفذه الله
تعالی بر دست سلالة العالم والفاضل شاه محمد ولد مرحوم مولانا پیر محمد داده شد بتاریخ
که در ضمن توقیع همایون وسطر تحریر میمون ذکر می رود بنام مشار الیه ارزانی داشته تعیین و
تفویض فرموده بوده است درین وقت ما نیز بر همان قرار ویرا ارزانی مقرر ومفوض
کردانیدیم تا بعد الیوم روی بجهت آن مهم خطیر آورده بتقدیم رساند اوقاف

ومتعلقان که بدو منسوب است به موجب شرط واقف متفرق کرده هیچ آفریده
کا بنا من کان مانع نگردد و متعرض وی نباشد مطالعه کنند کان برنجلت و مدد اعتبار
بر علامت همایون لازم دانند **تقریر دیگر از انشاء مجموعه چلبی شیخ بنام مولانا**
تدریس
شمس الدین ولد صاروبیعقوب شکر و سپاس بی قیاس مقتدری را که تقدست
اسماؤه وتتابعت آلاؤه که بفضل بی غایت و لطف بی نهایت خویش گل
فطرت ما را از خاک تیره با قدرت احدیت و بنسیم احسان صمدیت لقد خلقنا
الانسان فی احسن تقویم مخمر ساخته وثنای بی انقضا مصوری را که عظمت کبریاؤه
وجلت جلالة وجود ما را بشبنم وصورکم فاحسن صورکم مزین گردانید و از صدف
عدم بصحرای وجود آورد تعالی الواحد الصمد الجلیل تعالی ان یکون له عدیل وخلعت
جلالت بر ذات ما تعیین فرموده زمام نواقذ احکام ما در حل وعقد بدست اقتدار ما
سپرده رایت ما را تیز باید کا اجتهاد در رعایت کار وی اولیتر و بتقدیم او نحو در بستن
باشد که نظام امور دولت و قواعد اقبال و رفعت از و استحکام یابد بنا برین مقدمات
چون خدمت مولانا مفخر العلماء قدوة الفضلاء الامام الهمام العالم العامل البارع الورع
المحقق المدقق بقیة السلف برکة الخلف جامع علوم المتقدمین والمتأخرین مولانا
شمس الدین زیدت فضائله که در حسن شمائل و وفور فضائل از افراد زمانه و در
همه اسالیب آداب چون بدر ماهتاب است واجب ولازم شد که جانب او در حسن
حال و فراغ بال بجو و مبنی بران در ین وقت آنچ که در ذیل قایمه معظمه تفصیل ودو

بنام او ارزانی و دید مقرر و مفوض گردانید و فرموده شد که بعد الیوم هیچ
آفریده او را بوجه من الوجوه مانع و منازع نباشد تا بفراغت تمام چنانکه مرحوم
ولد عجم تفرقه موقوفات از تمام شرف الدین والعاده نیز برهان قرار تصرف نماید و جمیع
مهمات را اشتغال که با و تقلید رفته است باحسن قیام وعز اهتمام مرتب و موقوف
سپارد بنوعی زندگانی کند همه شرایط و قوانین جمهور علماء مرعی بوده به مزید عنایت
و مرحمت شاهانه ما مترصد و مترقب بوده انتفاع یابد ان شاء الله تعالی هو المفصل والمقرر
لداعی

ملک ملک تعالی	مدرسه مرحوم علیشاه چلبی بنام	عمارت خواهد جامعیت
منصب قضا در قصبه مع التوابع مع عوارضها	نظارت او جامع تکمیه دیر قلعه مع توابعها	مطالعان از علماء و اکابر و اعیان

و عموم اهالی در توقیر و احترام مشار الیه سعی بلیغ نمایند تحریرا فی اواخر جمادی الاولی
سنة احدی و خمسین و تسعمائة **نوع منه** چون کمال اهلیت و ظهور صلاح دولت
افتخار العلماء والفضلاء جامع فنون الفضائل مولانا سنان الدین زیدت فضائله بانضمام
پیوسته است فلاجرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی ما مقتضی وتقاضی
گشت که جانب او در حسن حال و فراغ بال بجو بنا برین مقدمات درین وقت تدریس
مدرسه عتیق بابا وارزانی و دید مقرر و مفوض گردانید شد باید که بعد الیوم هیچ
آفریده او را مانع و منازع نباشد تا بفراغت تمام وظایف و شرایط تدریس را بر وجه
تمام موقوف و مرتب داشته بمزید عنایت و مرحمت شاهانه ما مترصد و مترقب بوده
انتفاع یابد ان شاء الله تعالی مطالعان برنجلت وی مدد اعتبار بر علامت شریف ما لازم دوا جب

واقعه تحریراً فی اواخر شهر جمادی الاولی عام ثلث و خمسین و مائة نوع منه چون وفور
فضیلت و تدین و ظهور دیانت مقرون از جبهه افتخار العلماء قدوة الفضلاء السید
المستعدین مولانا شمس الدین دامت فضایله الظاهر من الشمس و اشهر من الامس
فلا جرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی بر آن متعلق و متقاضی گشت که
جانب او در حسن حال و فراغ بال باشد بنابرین معلقه آنست که تدریس وقف مدرسه
مرحوم قراطای را بنام مشار الیه ارزانی داشته مقرر و مفوض کردانیده شد تا
بعد الیوم دران مدرسه شریفه بمسند تدریس نشسته باستفاده طلاب مستعدان را
راه صواب چنانکه عادت است بمعارف دین است مشغول بود و هر یکی را بقدر
استحقاق و اندازه استعداد ترتیب نموده بمعقولات و مشروعات و تفاسیر و احادیث
درس گفته هیچ دقیقه از دقایق نامرعی نگذارد و هر جا از اوقاف مدرسه مذکوره حاصل
شود بوجه معیشت خود و رقبه او صرف سازد و بدعای دوام دولت روز افزون
مداومت و مواظبت نماید تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه مامور گردد و مترقب بوده
باید که نایبان کان این حکم همایون تجاوز و تخلف نکنند مطالعه کنندگان بر نحلت
روند و اعتماد بر علامت شریف واجب و لازم دانند و چون توقیع رفیع موشح گردد
عمرنا فی السابع عشر من شهر صفر المظفر سنه ثمان و خمسین و مائة الهجریه **نوع منه**
مراتب در ضمن نقش همایون و سطر میمون است بنام افتخار العلماء قدوة الفضلاء فخر المدرسین
المخصوص بعنایت رب العالمین مولانا فلان الدین دامت فضایله ارزانی داشته

مقرر

مقرر و مفوض کردانیده شد که بعد الیوم تصرف کرده تا در عمارت وقف و آبادانی
مواضع و رفاهیت متوطنه و رعایا و غبطه مساعی جمیله بتقدیم رسانند و نگذارند که در
قضایا و مصالح انجا یکسر موی تقصیر رود و بر مقتضای اوامر شریعت و حکم وقفیه
و شرط واقف کار کنند و نوعی سازند که هیچ دقیقه از دقایق مهمات مهمل و نامرعی نباشد
مطالعان مثال شریف از نواب و حکام و متصرفان و بتکچیان و کدخدایان و اعیان و ارکان
دولت بدین جملت روند اعتماد بر علامت همایون و تقریر میمنت لازم و محقق دانند تحریراً
فی سنه کذا و کذا **تقریر طبیبی مع الضمایم** لله الحمد و المنة صدر مجالس دیوان را
از استحضار صدری که زمرۀ زینت اکابر باشد استظهار افزاید و ضبط قوانین اعمال را
از صاحب دولتی که دقایق سیاق کتابت را بواسطه تحریر قلم منتظم کرده اند اعتبار باشد
و چون بر مقتضای قول مصطفی علیه السلام چنانکه فرموده العلم علمان علم الابدان و علم الادیان
علم طب بر علم ادیان سابق است و منافع کافه خلق را از خاص و عام اقدام جانب ارباب
حکمت و اعواز طرف اطبا و صاحب تجربت از لوازم و مواجب باشد بر وفق این کلمات هم
اکنون در ضمن نقش همایون و سطر میمون است بنام سید الصدور الاشراف قدوة اکابر الاطباء
که در ضبط شرایط تحریر سر دفتر ایام و سرور کفاة انام بود و افتخار الحکما ملک الاطبا ترک
الانفاس حافظ ارواح الناس مداوی الملوک و السلاطین مولانا خیر الدین دامت
فضایله ارزانی داشته تعیین و مقرر فرمودیم که بعد الیوم در تحت تصرف خود داشته و بر
معیشت صرف سازد اسباب فراغ خاطر باشد و بملازمت خدمت این جانب قیام نماید

وبدعای دوام دولت حضرت جهانپناه مواظبت و ملازمت نموده و بمزید عنایت
و مرحمت مترصد و مترقب بوده انتفاع یابد ان شاء الله تعالی بعد اما فرله وعنت

لمراعات
دار الفتح قیصریه و ولایه حماها الله عن آفاته

لمرطرف — لمرطرف
لدولتی اعلی اعلاه الله تعالی — اوقاف و دار الشفا

نیابت — کتابت — قیابت — توبت — ...
درج — الحکام و تحریر — و ... — لتوبه — ...

... — ... — ... — ... — مطالعان مثال شریف برین
ارکمات — ... — ... — ...

جملت و بندا اعتماد نمایند تحریرا فی محرم الحرام سنه ... تقریر خطیب در ین وقت
ماکان ذبه کوسون سینو راندوقی را بسید الاماجد والاماثل حسن ولد یونس دام عزه
ارزانی داشتیم مقرر فرمودیم تا بعد الیوم ماکان تصرف کرده آثار بندگی و اخلاص و خدمتکاری
بظهور پیوسته بملازمت بندگی قیام نماید تا بمزید عنایت مترقب باشد ان شاء الله تعالی
مطالعه کنندگان اعتماد بر علامت همایون لازم دانند تحریرا فی ذی القعده سنه عشر و ...
نوع منه در باب آنکه بر موجب حکم والد معظم مفخر الامراء والاعاظم صوغابکم اوکم دام
دولته توشیمالی و حکومت ... کلیسا حصار را بنام مفخر الاکابر و النواب ... خان دام
معالیه مقرر و مفوض داشته شد که خدایان و رعایا و مزارعان انجا باید که او را توشیمال
و گماشته انجا دانسته از سخن و صواب دید او تجاوز ننمایند و قضایایی که واقع شود
رجوع بخدمت او سازند و با تمام رسانند درین باب تقصیری ننمایند و رسم و رسوم
توشیمالی را بدو جواب گوی بند برین جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی الحال عشر شهر ...

لسنه

لسنه احدی و سبعین و سبعمایه هجریه نبویه تقریر قضا توشیمالان و حکام
و نواب و بیکجیان و ارباب و اعیان ولایت ابندوغی بدانند که منصب قضای آن نواحی و حکومت
شرعی آن ولایه بنام امام عالم فاضل کامل سید الائمه والفقها فخر الدین عمر لث دام فضله
مقرر است تا قضایا و وقایع را با حکام کتاب آسمانی و سنت رسول علیه الصلوة والسلام بانجام
رساند و در عقود و انکحه و کیفیت و تنابق و تنفید وصایا و عقد مبایعات و فصل خصومات
و تحریر سجلات احتیاط بلیغ بجا آرد و از میل و حیف پرهیز کند اهالی و متوطنان ولایت ابندوغی
و کروه و ابنوه روز بازار مولانا فخر الدین عمر لث را نایب مطلق دانند و در تمشیت کار روی
باقصی الغایه کوشند و از سخن او که موافق تفسیر و حدیث و فقه گوید تجاوز نکنند و چون
در میان کسی را قاضی نگماشته ام و همه انجا باسم نیابت کاری کند هیچ آفریده از ایشان
در نیابت مذکور مدخل نسازد و مطالعان بر نحلت و نشان اعتماد نمایند تحریرا فی اواخر ذی
الحجه لسنه اربع و اربعین و سبعمائه حامداً مصلیا مسلما نوع منه در ین وقت
منصب قضا و ولایت کلنار را بسید القضاة والحکام مولانا حسام الدین زید فضله
و دیانته ارزانی دیده تفویض کرده ایم شد که بعد الیوم در همه امور و معاملات احکام
شرع نبوی را علی واضعها افضل الصلوات و اکمل التحیات اجرا کرده در تنفید احکام
شریعت و تخییر قواعد آن طریقت سعی بلیغ نماید نوعی سازد که در آن مهم دینی کار مهمل
و نامرعی نگذارد و در جمیع اشغال حضرت عزت و عزت اسمان و نوالت نعمان مراعی نماید
و در فصل خصومات و احکام شرعی غنی و فقیر و ضعیف را متساوی دارد و در عقود انکحه

و قسمت مواریث هر دو ست ای بوده در همه مهمات از حیف و میل اجتناب کنند به هر حال
در رعایت اوامر شرعی باشند و آنچه که وظایف قضاة متقدمین متعرف شود
کاینا من کان بحکم او را عتقاد نورزند و تعرض نکنند تا بفراغت تمام از شغل خطیر به تقدیم
رسانید بمزید عنایت و مرحمت شاهانه مامور هستند و مترقب بوده منتفع شود مطالعان
برین جمله روند اعتماد نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **نوع مثال انشا محمود چلبی**
ولد مشرف شیخ چون کمال فضل و دیانت و وفور علم و صیانت سید العلما قدوة الفضلا
العالم العامل محیی السنة ماحی البدعة مقرر الاخبار النبویة مبین الاحکام المصطفویة حاوی
المعقول جامع الفضایل سالک مسالک الشرع ناسک مدارج الاصل والفرع اعلم الاخلاف
وارث علوم الاسلاف سیف المناظرین افضل المتأخرین مولانا شمس الملة والدین شیخ
صدرت و رفع قدره وزاد افضاله و حصل آماله بظهور و ایضاح پیوست فلا جرم معنی همت
و جملگی نهمت پادشاهی ما مقتضی و متقاضی گشت که جانب او در حسن حال و فراغ
بال شود بنابرین مقدمات درین وقت منصب قضا و حکومت شرعی دار الپهلوانیه بلخ
تمکین حماها الله تعالی با مضافاتش باو ارزانی داشتیم مقرر و مفوض گردانیدیم و فرموده
شد که تقوی ایزد تعالی را عز اسمه او را شعار خود سازد و طریق سداد و راستی پیش گیرد
و در سیرت علما و مفتیان ورزد و از میل و محابا و اغتصاب محترز باشد چنانک باری
تعالی فرموده است که فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوی فیضلک عن سبیل الله
و بر آداب و شرایط شریعت بمجلس حکم حاضر آید و میان متخاصمان در نشاندن و شنیدن

قضایا

قضایا و ملاحظت و التفات خود سویت نگاه دارد و در استماع دعاوی و بینات
تثبت کند تا هر چه پیش او رسد مسموع و مقبول شرع باشد و در صور وقایع
حکمی و اشکال مسایل شرعیه را نیکو تامل نماید و در مواضع اختلاف ائمه و علما رحمهم الله رحمة
واسعة بر واضح ترین نهجی رفته شود و شرایط تزکیه و تعدیل گواهان بتقدیم رساند
و کتاب سجلات که درو از مصادر و موارد واجب باشد و آنچه ایامی ناکفا و تزویج یتامی
بر وفق شرع ببندد و نقل املاک چنین حجة مرضیه درست گشته باشد بر وفق حکم شرع
بر آید در حکم تسجیل و ثبوت توثیق که باو مفوض است علی وجه البصیرة باشد و اموال ایتام
و غایبان را نیکو رعایت کند و از ضایع و تلف صیانت نماید و هر که را وصیتی باشد و بوصایا
تسلیم نماید و در قسمت ترکات و مواریث بر حدود و فرایض خدای تعالی بر وجود داد و آن
امانت که او را تقلید کرده شد راستی پیش دارد و از مطامع دنیوی و مطاعم غیر مشروع تحرز نماید
تا درین جهان ثمره امانت را یافته و در عقبی ثبوت نیکو کاران رسد و چون این شرایط را
بجای آورد رسم و رسومی که قضاة متقدمین متعرف بوده‌اند مثل وصایا و تولیت تمام
شرف الدین او نیز غیر از حصه عبد المؤمن را تصرف نماید و بمزید عنایت و مرحمت شاهانه
مامور هستند و مترقب بوده منتفع و متمتع باشند انشاء الله تعالی سبیل اکابر و علما و اعیان
بلخ مذکور احسن الله عواقبهم مشار الیه را حکم و فرمان ایجاب قلمی دانسته در
مهمات شرعیه رجوع باو کنند مطالعان بر جملت بدیمند اعتماد بر علامت شریف الاعلی نمایند
تحریرا فی الخامس من عشرین شهر ربیع الاول سنه ثلث و خمسین و ثمانمایه **تقدیر دیگر**

بر آنچ در ضمن تقریر معایون و تسطیر تحریر مبعوث کنم که می رود بنام افتخار العلماء و الفضلا
قدوة الافاضل جامع فنون الفضایل مولانا صدیق دام فضله بر موجب فرمان حضرت
جهانپناه خلدت معدلته ارزانی دیده مقرر و مفوض گردانید و فرمود شد که
بعد الیوم در تحت تصرف خود داشته و آنچ بحصول پیوندد بوجه معیشت خود صرف
سازد کسی مانع و منازع نباشد تا بمزید عنایت و مرحمت پادشاهی اینجانب مترقب
و منتظر بوده منتفع گردد ان شاء الله تعالی هو المقرر و المعین لمراعاته [illegible]
اعاده [illegible] منصب [illegible] [illegible] [illegible]
تحریراً فی یوم الثالث محرم الحرام احد شهور سنة اربع و خمسین و سبعمایه تفویض امامت
امامت مسجد معروف که نعم بازار [illegible] بخدمت ملک الائمه قدوة الصلحا دیندار نیکوکار
فخر الدین عمر [illegible] دام برکته مفوض داشته شد تا بفراغ تمام در انجا اقامت
کرده در پنج وقت مواظبت نماید جماعت آن مسجد از صغیر و کبیر چون خدمت مولانا
فخر الدین مشار الیه در همه چیز از آن مستحقست باید که وی را پیش واو اقدم و مقدم
شناسند و در تعزیز و تکریم خدمتش توقیر جویند و جان ورزند که مثوبات شکر وی
بدیشان متصل گردد و هیچ کسی را اجازت نیست که در آن مسجد پیش نمازی کند
و امر و نهی او را در آن باب ثابت شمرند عامه مطالعان و کافه مطلعان بر جملت
روند و اعتماد نمایند کتب فی عاشر شهر رمضان سنة احدی و اربعین و سبعمائة
والحمد لله وحده العزیز نوع منه چون پیش بر موجب منشور سلاطین ماضیه

والحکام

والحکام متولیان امامت مسجد که در دیه طیانه بنا کرده اند بنام امام عالم فاضل
کامل سید الفضلا مولانا نجم الدین یوسف مقرر داشته شد تا روی بخشیت
آن مهم و بنی کند و پنج وقت قایم دارد و بدعاء دوام دولت روز افزون مواظبت
نماید سبیل رعایا و مقیمان دیه مذکور خدمت مولانا نجم الدین یوسف را امام خود دانند
و در اعزاز و اکرام او تلقی نمایند و هرچه در باب مصالح امامت فرماید تجاوز ننمایند چون
شرایط امامت را بجا آورده باشد آنچ حکام ماقبل جهت معیشت معین فرموده
باشند معتمدان دیه طیانه بر موجب براءات اینجانب برسانند [illegible]
[illegible] معتمدان و متولیان اینجانب باید که امام عالم مولانا نجم
الدین یوسف را عزیز و محترم دارند و در اعزاز و اکرام او کوشند بر جملت روند و اعتماد
نمایند کتب فی عشر رجب الاصب سنة احدی و عشرین و سبعمایه نوع منه در تاکید این باب
بر موجب ضمن تقدیم رسانند و از آن عدول نجویند و تجاوز ننمایند و تغییر و تبدیل
نکنند و بر قرار بورثه ایشان مجری و مقرر دانند و محتاج مراجعت نکنند و اندر بر جملت روند
و اعتماد نمایند کتب فی اواسط صفر ختم بالخیر و الظفر سنة ثمان و اربعین و سبعمائة والحمد لولیه
مثال تقریر امامت مسجد دیه طیانه وقف خان اعظم علای [illegible] تغمده الله بغفرانه
آنچ ملک تا این غایت بر موجب تفویض متولیان ممالک امام اجل فخر الصلحا زین المله
بدر الدین [illegible] محمد وفقه الله داشت همچنان و بر همان قرار بدو مقرر و مفوض است
تاکید را دستخط اشرف شرفه الله صدور یافت تا از سر فراغت ملازمت مسجد بجای آورد

وبا دوام صلوات خمس قیام نماید و جماعات را بذکر مشغول کرده خشنود دارد و وجه معیشت
را که مفروق می‌بود تصرف نماید و بدعای دوام دولت روز افزون مواظبت نماید و همچنان
امامت مسجد علم الدین علی که در طیانه بنا کرده است بفرزندش امام نجم الدین یوسف مقرر است
بر موجب تعیین دیوان اوقاف خاص ممالک کسی در آنجا مدخل نسازد معتمدان و کدخدایان
دیه طیانه ایشان را امام آن دو مسجد شناسند و در زمین وقف آن مساجد مدخل ننمایند
و اعزاز و اکرام بجای آورند بر این جمله روند و فرموده را مطاع دانند و اعتماد بر توقیع سازند ان شاء الله
تعالی کتب بالامر العالی اعلاه الله تعالی واعلاه والمثال شرفا عالی فی اواسط محرم الکرم
سنه تسع و ثمانین و سبعمائه والحمد لله وحده العزیز و کفی نوع منه درین وقت
[illegible] مسجد جامع مبارک مرحوم مغفور صاحب الخیرات و الحسنات [illegible] طاب
ثراه را بخدمت مولانا اعظم قدوة العلماء والفضلاء زین الحاج والحرمین فخر الملة والدین [illegible]
عمران قاضی دامت فضایله مقرر و مفوض داشته شد تا از سر فراغت روی بمباشرت
آن مهم خطیر آورده و آثار دعاگویی و ملازمت اوقات خمسه که از جمله لوازم است قیام نموده
باظهار رساند و آنچه شرایط است تقدیم فرماید و چون جمله شروط را مقدم داشته و آنچه
وظیفه ادرار امامت است که تا غایت معهود بوده بوجه معیشت خود رساند
آید مؤذنان و قراشان و موالی و غیرهم مذکور را دامت فضایله امام و سرور جامع
مبارک دانند و در اعزاز و احترام او کوشند و درین باب تقصیر ننمایند بر این جمله روند و اعتماد
نمایند تحریرا فی الرابع محرم الحرام احدی و تسعین و سبعمائه والحمد لله وحده وصلواته علی نبیه محمد وآله اجمعین

٧٨٩

رب اختم بالخیر

رب اختم بالخیر نوع منه توشمالان و حکام و نواب و متصرفان و بیتکچیان [illegible] بدانند که
درین وقت فخر الاکابر والخواص بدر الدین حاجی محمود ولد [illegible] که حاجی امیر [illegible] نوع منه
تقریر همایون و حکم نافذ میمون انفذه الله تعالی بر انجملت بصدور رسید مبنی بر آنکه درین وقت
امامت مسجد [illegible] را در قصبه [illegible] و خطابت جامع که در آنجا یکاه است بنام افتخار
الطلبة والفقها مولانا مصطفی [illegible] مقرر و مفوض کردانیده شد تا بعد الیوم
روی بمباشرت آن شغل خطیر آورده اقدام نماید و وظیفه امامت و خطابت را بواجبی بجای
آورده و در اقامت صلوات خمس در آن مسجد محل التزام بتوفیق مواظبت نماید و بدعای
دوام دولت [illegible] وقت اشتغال نماید و چون آن شرایط را باتمام رسانیده باشد محصولات
اوقاف که تعلق بمساجد مذکوره است بموجب حصول آورده بر موجب شرط واقف
بمعیشت خود صرف سازد نواب و حکام و کدخدایان و برایا مانع نشوند و تعرض نرسانند
و از جمیع عوارضات و اخراجات و تکالیف دیوانی معاف و مسلم دارند تا بفراغت [illegible]
مهم تارک و امور دینیه مشغول باشد مطالعه کنندگان بر این جمله روند و اعتماد نمایند تحریرا
فی اواسط شهر جمادی الاولی لسنه احدی و خمسین و ثمانمائه نوع دیگر از انشاء خاص بابا حاجی رحمه الله
تقریر همایون و حکم نافذ میمون بتعلیم دیوان اعلی اعلاه الله تعالی بر انجملت بصدور رسید مبنی
بر آنکه درین وقت دیوانی دیه [illegible] در ولایت [illegible] والبلیه بنام [illegible]
ارزانی داشتیم مقرر و معین فرمودیم تا بعد الیوم در تحت تصرف داشته و آنچه که حاصل میشود
بمعیشت خود صرف سازد هیچ آفریده کائنا من کان بوی مانع و ممانع نشود و زحمت

٥٠١

وتعرض نرسانند تا بفراغ بال بملازمت بندگی قیام نماید و غرهٔ بندگی بظهور رسانیده

تا بمزید عنایت و مرحمت بالی شاهی مترصد و مترقب بوده منتفع گردد ان شاء الله تعالی

و چون بتوقیع همایون موشح و مؤکد و مرتب گردد مطالعه کنندگان بر بجملت روند

و اعتماد نمایند بر علامت شریف لازم و واجب شمرند تحریرا فی اوایل شهر محرم الحرام سنه

اربعین و عشر **تعریف والدهٔ شهزادهٔ معظم اسحاق بیگ طال بقاه** مضمون توقیع همایون و مرسوم

نافذ میمون که تعیین مهد علیه و مخدره ستر اعلی و صدر معظمه دولت عصمتها و زینت شوکتها

و شفقتها ارزانی داشتیم مقرر و مفوض گردانیدیم شد که بعد الیوم هیچ آفریده ویرا

مانع و منازع نشوند تا بفراغت تمام خدمتکاران او تصرف نموده بر ارزه یاد دولت [illegible]

نمایند تا در برکات ادعیهٔ مستجابهٔ او ثبات دولت و نظام مهمات مملکت باشد

ان شاء الله تعالی هذا ما عمل و حرر لها لد اعمال ____ ____

مطالعان بر بجملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی سنه ____ مواجب ____

کذا و کذا **تعریف عامل** مثال شریف شرفه الله تعالی با قلم دیوان عرض تجدید الله

بر بجملت صدور تحریر یافت که درین وقت خزانهٔ عامره را بکمال کفایت مفخر الامناء و

الاکابر ذو المناقب و المآثر ضابط الاموال فلان را دام عزه ارزانی داشتیم تفویض

گردانیدیم شد که بعد الیوم همه اموال را بخزانه حصول آورده مضبوط و محفوظ دارد

هیچ آفریده او را دران باب مزاحم و منازع نگردد تا بفراغت تمام آن مهم خطیر را مرعی

دارد و نوعی سازد که دران باب کار مهمل نگذارد و از خیانت و تلف اجتناب نماید

تابمزید

تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه ما مترصد و مترقب بوده انتفاع یابد ان شاء الله تعالی

مطالعان بر بجملت روند اعتماد بر علامت شریف لازم دانند تحریرا فی سنه

کذا و کذا **تقریر کدخدای او** مهر آنچه در ضمن توقیع همایون و مثال شریف نافذ میمون که

تعیین و تفصیل میرود بخدمت افتخار الاعاظم و الاکارم ناظم الامور عمدة الجمهور

قاید الکرام مفخر العظام فلان زیدت معالیه ارزانی داشتیم مقرر و مفوض گردانیدیم

شد که من بعد الیوم هیچ آفریده ایشان را مانع و مزاحم نگردد و تا بفراغت تمام

تصرف نموده آثار اخلاص و وفاداری را و انقیاد و طاعتداری را بظهور و ابضاح

رسانیده بملازمت بندگی قیام نماید تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه ما مترصد

و مترقب بوده متمتع دین و دنیا خواهد بود ان شاء الله تعالی سو المعزز و المعین لیس

لد اعمال ____ ____ ____ مواجب

مطالعان بر بجملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی تاریخ سنه کذا و کذا **تعریف [illegible]**

دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی بر دست ما مصروف و مشغول

داشتن در باره هواداران مخلص و دولتخواهان متحقق فرض عین و عین فرض

است مبنی برین مقدمات سید الابطال و الشجاع خلف الافاخم و الاعاظم رضی

الحضرة عیسی بیگ ولد جمال حاجی یوسف دام تمکینه تعیین و ارزانی داشتیم که مخلصان

و دولتخواهان است بدرگاه آمد پدرش مرحوم حاجی یوسف بقا بی ما مشغوفی

شد واجب و لازم شد که هوای همت و شفقت در باره او مبذول داشتن

ونیمار پدرش با وارزانی فرمودیم در تحت تصرف خود دارد و ملازمت درگاه عالی بالمرافق
کامل و جهت شاملی با جوانان کار دیده و مردمان پسندیده مواظبت نماید و آثار اخلاص
و بندگی و ظهور اختصاص و وفاداری متضاعف و متزاید کرده به مزید عنایت و مرحمت
پادشاهانه مترصد و مترقب و متطلع شمول باشد تحریراً فی اواسط ربیع الآخر
سنه [illegible] **تقریر نیابت** چون وفور شهامت و مردانگی و ظهور
شجاعت و فرزانگی از چهرهٔ سید الاکابر جامع المعالی والمفاخر واضح ولایح است
فلاجرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی مامقتضی و متقاضی گشت که
جانب او در حسن حال باشد بنابرین مقدمه آنست که درین وقت نیابت ولایت
فلان را بنام او ارزانی داشته مقرر و معین گردانیده شد باید که فیما بعد هیچ آفریده
مانع و معارض نشود و از سخن صواب دید او تجاوز نکنند حکام و متصرفان و اهالی
آن ولایت مشار الیه را نایب گذاشته دانند کما بیان کان ازین حکم همایون تخلف
نکنند مطالعه کنند کان برین جمله روند اعتماد بر علامت شریف واجب دانند تحریراً
فی سنه کذا وکذا **تقریر برادر رستم بیک اقطاع سام** چون کمال مردانگی و وفور
شجاعت و فرزانگی خلف الامرا والاعاظم سلالة الکبرا والافاخم شمس الدین احمد چلبی
دام علوه اظهر من الشمس است فلاجرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی
مامقتضی و متقاضی گشت که جانب او به نظر عنایت و شرط شفقت بتقدیم رسانیدن
بنابرین مقدمات آنچه که در ضمن توقیع همایون و یرلیغ مبین که تغییر مهر و [illegible]

مشار الیه

مشار الیه ارزانی تفویض و تقریر گردانیده شد باید که بعد الیوم هیچ آفریده او را
معارض نشود تا بفراغت تمام متصرف گشته آثار وفاداری و اخلاص طاعتداری را
بظهور رساند و ایضاح رسانیدن بملازمت بندگی قیام نماید تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه
مامترقب بوده انتفاع جوید هذا ما عین و وقع له لم اعمال
ولایت [illegible] مذکور

لم ولا سمرقندی [illegible] الله — لم ولا — مطالعان
[illegible]
بر تحلیه و نداء علامت نمایند تحریراً فی اوایل شعبان المبارک سنه سبع وستین و تسعمائه [illegible]
لله الحمد والمنه [illegible] حکام و نواب و کارروایان ممالک دار الپهلوانیه
تکبیر حفظها الله تعالی بدانند که درین وقت مخر الاماجد قدوة الاکابر افتخار [illegible]
والشجعان آن جبر [illegible] آغا دام عزه از جانب ارزنجان بوطن خود آمده و بخدمت ما رسیده واجب
نمود و اقطاع و املاک او که در آن بقعه قدیم متصرف بود بار ارزانی داشتیم بنابرین
معنی مضمون تقریر همایون را که بقلم دیوان انشا مجدد الله تعالی مسطور گشت بنام وی
مقرر و مفوض گردانیده شد تا بعد الیوم تصرف نموده هیچ آفریده مانع و معترض نشده
که بفراغت متصرف باشد و بدان منتفع بوده بندگی قیام نماید و سه باب دیه را که ملک
اوست تقاول باشد هذا ما عین له لم اعمال
ولایت [illegible] مذکور کما [illegible] الله تعالی

[illegible] املاک [illegible]
[illegible]

مطالعه کنندکان تقریر معیمن آنچ تحریر یافت بنام مشار الیه مقرر و مفوض دانند برین

جملت روند و چون بتوقیع همایون موشح کردد اعتماد نمایند ان شاء الله تعالی تحریرا فی غرة

ربیع الاول لسنه سبع و سبعین و سبعمایة نوعی دیکر از انشاء مرحوم مولانا پاشا بهرام آنچ

در ضمن توقیع همایون فرخ مثال و یرلیغ میمون فرخنده مآل که تعیین میرود بافتخار

الصدور والکتاب طرسون چلبی دام صدرت ارزانی دیده مقرر و مفوض کردانیده شد

تا بعد الیوم تصرف نموده آنچ که ثمرهٔ اخلاص و راستکاری است بظهور و ایضاح

رسانیده بملازمت بندکی قیام نماید تا مزید عنایت و مرحمت پادشاهی مامر صدد و مطلع

بود و انتفاع جوید مولمعین لذا اعمال ________ کا ________
عزیز والاسکالت ... تعالی

________ بحصول ... لذا کرد ________ لذا حاص ________
بحصولات و لاسانکل ... یلولیع مع تقیم ...

لذا اعمال ________ مطالعان بر جملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی الحادی
کاما نه در صد دو عدد

والعشرین من رمضان المبارک سنه خمس و عشرین و ثمانمایه نوع ________ مضمون تقریر

همایون را خواجه ازدیم بحکم مرحوم پدرم متصرف میبوده بر همان قرار بسید الصدور

ضابط الاقالیم طرسون چلبی دام صدرت تعیین و منصوب فرموده شد تا تصرف نموده

بندکی برادر عزیز قرة العین محمد بک دام اقباله مواظبت نماید بد المعین

لذا اعمال ________ ________ کا ________
بلولیع تقیم ... در صد دو ...

کاما ________ کا ________ مطالعه کنندکان بر جملت روند و
... در صد دو ... عمای ...

اعتماد نمایند تحریرا فی ... سنه رمضان المبارک سنه ست و عشرین و ثمانمایه نوع ________

آنچ

آنچ در ضمن توقیع همایون فرخ مثال و یرلیغ میمون فرخنده مآل لا زال نافذا فی جمیع البلدان

والامصار که تعیین میرود بافتخار الخواص مقرب الحضرة اقبردی دام اقباله ارزانی دیده

تفویض و تقریر کردانیده شد تا بعد الیوم تصرف کند آثار بندکی و اخلاص و وفاداری

بظهور و ایضاح رسانیده بملازمت بندکی قیام نماید تا مزید عنایت و مرحمت شاهانه

مرصد و مطلع بود و انتفاع جوید مولمعین لذا اعمال ________

________ ________ مطالعه کنندکان برین
... و سطور ... مولع ...

جملت روند اعتماد نمایند تحریرا فی السادس من رمضان سنه خمس و عشرین و ثمانمایه نوع

چون و فور صیانت معروفی و ظهور اخلاص و هواداری خلف الاکابر زین الافتخار

والاحباب مطلوب الحضرة محمد چلبی ولد ناصر الدین چلبی اوغلک دام اقباله معروف و موصوف

شد فلاجرم دواعی همت شاهی و بواعث نهمت پادشاهی مقتضی و متقاضی کشت که خاطر

او در حسن حال و فراغ بال باشد بنابرین مقدمه آنست که درین وقت مضمون توقیع همایون

و سطور قلم نافذ میمون اجمع مجدم الله تعالی که صادر شد بخدمتش ارزانی دیده معین

و مقرر فرمودیم که تصرف کرده آثار اخلاص و وفاداری و ظهور اختصاص و هواداری

بظهور و ایضاح رسانیده بملازمت و مواظبت درکاه معلا بوقا فوقا متضاعف کرداند

و تربیت و عنایت و شفقت ما در باره او مبذول داشته روز بروز اضعاف و آلاف

بی نمودیم تا مزید عنایت و مرحمت پادشاهی مامر صدد و مترقب و مطلع داشته انتفاع جوید

هذا ما قرر له و عین لذا اعمال ________ ________
... والله ... تمام

دیوانی کمالو ... مولعب [لهرصاف عوض لهجاره] وچون بتوقیع ساتعیت بوع و ترتیب

[نام] و مرتب گشوگو کرده مطالعه کنندکان بر بمجلت روند و اعتماد نمایند بر علامت همایون

لازم و واجب دانند تحریرا الاشهاد خلّد تعالی فی اوایل ماه شعبان المعظم سنه احدی

و ثلثین و مائه **نوع منه** آنچه که در ضمن توقیع همایون و برلیغ نافذ میمون تعیین

میرود بنام سید الخواص منبع الاخلاص مقرب الحضرة العالیة شجاع الدین الیاس دام اقباله

ارزانی داریم تقریر و تفویض کردانیدیم و مخصوص شد که بعد الیوم او را هیچ آفریده

مانع و معارض نشود با فراغت تمام تصرف نموده آثار بندگی و اخلاص و وفاداری را

بظهور و ایضاح رسانید بملازمت بندگی قیام نماید تا بمزید عنایت و مرحمت شاهانه

ممتاز و مترقب بعواطف انتفاع یابد ... لما [illegible]

زعما ... سلمان ... رعایای ... مطالعه کنندکان بر بمجلت روند

اعتماد بر علامت شریف لازم دانند تحریرا فی منتصف شعبان المعظم سنه سبع و ثلثین

و تسعمایه ... دار الملک ... **نوع منه** سیبور غلان بر قرار سابق بی

شایبه تغییر و تبدیل بسید الفرسان قدوة الاقران ... ولد مسعود داعوه الله مقرر است

با تصرف نماید و بابرق کامل و علم ... بندگی بکار ... باقامت رساند

تا ... وغیره در آن سیبور مدخل نسازند و معارض نشوند بر بمجلت روند

و اعتماد نمایند ان شاء الله تعالی فی اوایل ذی القعده سنه ... **نوع منه**

درین وقت ... ده دیکا ... ده کوبه ... را

برسم اقطاع بنام خدمت ... الاکابر سلطانشاه بیک ... ارزانی داشته مقرر

و مفوض کردانیدیم شد که بعد الیوم در تحت تصرف خود داشته متصرف کردد و آثار

اخلاص و دولتخواهی بظهور رسانید اخلاص ورزد و میباید که سید الاکمال ... دار

... دیه را که بالا ذکر رفت اصلا مدخل ... و بتصرف مشار الیه فرو گذاشته

بهیچ وجه مدخل نکند ... وغیره چیزی نطلبد و غیر از آن دهها بهرجه که جماعت

... زراعت ... مناصفه کرده محصولات ... نیمه را ... نیمه ... ساق

تصرف نماید و از ایشان خدمت نطلبد که بخدمت امیر اعظم علی بیک چلبی دام دولته تعلق

دارند مطالعه کنندکان بر بمجله روند و اعتماد نمایند تحریرا فی ربیع الاول سنه سبع ... **نوع**

منه تقریر همایون و حکم نافذ میمون ... باکمال صدور ... سید ...

... درین وقت دیوانی ... را در ناحیه ... بنام ... ولد طوغان ارزانی

داشته مقرر و تعیین ... که بعد الیوم در تحت تصرف ... که حاصل ...

بر معیشت خود صرف رساند هیچ آفریده ... مانع و معارض نشود ...

نماید تا بفراغت تمام بملازمت بندگی و بکار همایون با خیمه اقامت کرده مواظبت

نماید و ثمره اخلاص بظهور و ایضاح رسانید تا بمزید عنایت و مرحمت پادشاهانه م

متاز و مترقب بعواطف انتفاع جوید مطالعه کنندکان بر بمجله روند و اعتماد نمایند بر علامت

همایون لازم و واجب شمرند تحریرا فی اواخر شهر شوال المعظم ... سنه سبع و ثلثین

... **نوع منه** درین وقت ... ده ... را بنام خلف الاکابر ... الاعاظم

سیدی محمدی ولد مرحوم احمد دیو ... ارزانی داشته مقرر و مفوض گردانیده شد
تا بعد الیوم در تصرف وی بوده کاینا من کان مداخلت ننماید رعایا و مزارعان دیه
مذکور باید که مشار الیه متقاول و صاحب ملک خود شناخته از سخن صواب دید
او تجاوز ننمایند و رسم و رسوم که حمله اند و کلی متصرف شده بود بدو جواب گویند و
برسانند مطالعه کنندگان بر حکمت روند و چون بعلامت سند اعتماد نمایند فی التاریخ
سنه سبع عشر و تسعمائه **نوع منه** تقریر میون و حاکم مشار الیه بر الحکمت نفاذ
پیوست که درین وقت دیوانی دیه کرکمه را در ولایت قیصریه حمیت عن الآفات والبلیه
بنام افتخار القضاة والعلماء ... ارزانی داشته مقرر و مفوض فرمودیم
می باید که بعد الیوم در تحت تصرف مشار الیه بوده چنانچه سعدی برادر مذکور متصرف بوده
او نیز بر همان قرار با خراج و غیره متصرف باشد هیچ آفریده او را مانع و منازع نگردد
تا بفراغت تمام بملازمت خدمت قیام نماید و ثمره بندگی و راستی بظهور و انتفاع
رساند بهره مند شود مطالعه کنندگان علامت شریف بر حکم روند و اعتماد و اعتقاد
کلی نمایند تحریرا فی سنه کذا و کذا **تقریر مشیخت** مثال شریف شرفه الله تعالی
بر الحکمت بصدور انجامید که زاویه آق قلی را بسید العلماء والمتقدمین مولانا شمس الدین
احمد زید فضله ارزانی داشته مقرر و مفوض گردانیده شد که بعد الیوم در تحت تصرف
او باشد باید که هیچ آفریده او را مانع و منازع نشود تا بفراغ بال متصرف بوده بدعاء
دوام دولت روز افزون ما مداومت نماید و بمزید عنایت و مرحمت شاهانه ممتاز شد

ومترقب

و مترقب بوده و متمتع شوند ان شاء الله تعالی مطالعان بر حکمت روند و اعتماد بر علامت شریف
لازم دانند تحریرا فی اوایل ... سنه ثلث و اربعین و تسعمائه **تقریر تولیت** درین
وقف تولیت محروسه اقرار الخدمت صدر معظم ملک الصدور والاکابر ذو المناقب
والفضائل مختار الملک مرتضی المملکه کریم الدین حاکم دیوان التولیه فی الممالک ادام الله رفعته
ارزانی دیده مقرر و مفوض گردانیده شد که بعد الیوم هیچ آفریده او را مانع و منازع نشود
تا بفراغت تمام ان مهم را بر موجب شرط واقف بتقدیم رساند هرچه از محصولات ولایت
مذکور حاصل می شود بر وفق سند و حال و متوجهات آن ولایت را بر موجب
قانون اصل بحسب ثروت و مکنت رعایا بر سبیل معدلت کرده اند و چنان سازد که جانب
غبطه خاص مرعی ماند و بر رعیت حیفی نرود ... و در جمیع امور طریق امانت و دیانت
پیشه سپرده و آنرا وسیله ... و میل و حمایت رعایا اجتناب لازم شمرد و هیچ دقیقه
از شرایط امانت و کفایت اهمالی ننماید نواب و حکام و کاداران محروسه اقرا حکم الله
تعالی صدر معظم ملک الصدور والاکابر ذو المناقب والفضائل مختار الملک مرتضی المملکه
کریم الدین حاکم دیوان التولیه فی الممالک ادام الله رفعته را از طرف دیوان وزارت ...
و حاکم دانند و بی معرفت و علم و نشان و حضور او هیچ کاری مدخل نسازند و تفرقه
و حوالت نکنند و برات ننویسند و در جمیع امور و مهمات دیوانی و مالی بدو رجوع نموده
سازند و افراد و اکرام بجای آرند و اهالی شهور و رعایا و ... سالمه ولایت
آن هرچه ازیشان بدو راجع است از مقرری و ... حوالات

تا واجب حاسبی باز نماید و چیزی پوشیده و پنهان ندارند تا حال ایشان معلوم گشته

اگر برکسی ظلم و حیفی رفته باشد خبر حال او کرده آنرا [illegible] بتیمار داشت بتقدیم

رسد از جوانب بر نهجلت روند و اعتماد نمایند ان شاء الله تعالی کتب فی السابع عشر من رجب

الاصم سنه ثلث و سبعمایه والحمد لله رب العالمین والصلوة علی نبیه محمد وآله وعترته الطاهرین

تقریر امامت درین وقت امامت جامع سلطان را بافتخار الایمه والفقها مولانا ابن شیخ

احمد ارزانی دیه مقرر و مفوض فرموده شد تا بعد الیوم روی همت بآن امور دینیه

آورده باقامت صلوات خمس قیام نماید و بعد از نماز بدعاء دوام دولت پادشاه اسلام

مشغول گشته مواظبت نماید و آنکه وظیفه امامت ان قدیم الایام او نیز بوجهان قرار

متصرف شود هیچ آفریده وی را مانع نشود و مطالعه کنندگان بر این جمله روند و اعتماد

نمایند تحریرا فی اواسط شهر جمادی الآخر سنه خمس [illegible] **نوع منه** درین وقت

امامت جامع [illegible] بمحمود ولد حاجی سلیمان ارزانی دیه مقرر و مفوض

گردانیده شد تا بعد الیوم در آن مهم دینی اقدام کرده باقامت صلوات خمس قیام

نماید و وظیفه امامت که از قدیم بوی رسیده متصرف بعد او نیز بر جمان قرار تصرف نماید هیچ

آفریده کاینا من کان وی را مانع نشود و مداخلت ننماید مطالعه کنندگان بر نهجلت روند

و اعتماد نمایند تحریرا فی اواسط شهر رمضان المبارک سنه ثلث و خمسین [illegible] **نوع منه**

هر آنچه که در ضمن تقریر همایون و حکم نامه همیون انفذه الله تعالی مسطور میگردد بنام خلف

الاکابر مفخر العلماء والاخایر مولانا پیر احمد ولد قاضی زید قدره تعیین و تفویض فرموده شد

که بعد الیوم

که بعد الیوم نوع حصول آورده آنچه حاصل می شود بمعیشت خود صرف سازد

هیچ آفریده کاینا من کان [illegible] نشود و معارض نگردد تا بمزید عنایت پادشاهی

ملحق بوده ازو منتفع گردد مطالعین والمنصل [illegible]

[illegible]

بر نهجلت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی غره شهر جمادی الاولی سنه اثنی وخمسین [illegible] **تقریر**

امامت تقریر همایون و حکم نامه همیون بقلم دیوان اعلی اعلاه الله تعالی بر نهجلت

بنفاذ پیوست که امامت مسجد گوکلکسوز را که در اورته محله بو رمبنیه [illegible] درین وقت

بافتخار الایمه قدوة الفقها مولانا مصطفی ولد حاجی اسماعیل ارزانی دیه مقرر و مفوض

گردانیده شد تا بعد الیوم روی همت بان شغل خطیر آورده و در محافظت اوقات صلوات

خمسه سعی بلیغ نماید همی و مرعی داشته جماعت وی را شاکر و ذاکر گردانند و چون آن

قواعد را باتمام رسانیده باشد اوقاتی که با امامت متعلقست بموجب شرط واقف

تا این غایت ایمه متقدمین متصرف بوده اند مشار الیه نیز بر جمان قرار تصرف نماید و شب

و روز در عقب صلوات خمسه بدعاء دوام دولت خاطر پادشاه اسلام مشغول

گشته مواظبت کند مطالعه کنندگان بر نهجلت روند و اعتماد بر علامت شریف لازم

دانند تحریرا فی سنه کذا وکذا والحمد لله وحده وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه

تقریر قصابی سبب تحریر و موجب تسطیر آنست که درین وقت قصابی گوشت

راتب اینجانب را بدارنده تقریر همایون مصطفی قصاب ارزانی دیه مقرر و مفوض

کردانیده شد تا بعد الیوم در عمل او باشد هیچ کس و غیر او دخل ننماید و تعرض نرساند
تا بفراغت خاطر در تمشیت این کار مهم سعی بلیغ [illegible] کرده چنانکه یکسر اوکاج را
بچهار نیم من گوشت و دو سر شیشک را بیکسر اوکاج کرفته و گوسفند بابره را برمهمان
قرار جمع کرده با خواجات شولان و رواتب خاصه معروف دوقاقان و طباخان بتحویل طبخ
عامره جواب گوید و هر چند گوسفند که بتسلیم او می رسد از اوکاج و شیشک و غیرهم
متفرق گشته بر این منوال که ذکر رفت برسر هر یک محسوب کرده روز بروز ادا نماید و چون
آن خدمت را بدین شرایط بجای آورده باشد هر روز مبلغ چهار [illegible] بمواجب [illegible] و چهار سر
گوسفند بر سبیل سرکاروی بست و دو نفر قصابان بخدمت و معاونت خود مقرر و معین
داند هیچ آفریده کابنا من کان و براءما غرابه نشود و مداخلت ننماید مطالعان بر نجملت روند
و اعتماد بر علامت شریف لازم دانند تحریرا فی غره شهر ربیع الاول سنه اربع و خمسین [illegible]
منقبضه بزرخانه در ین وقت بزرخانه شهر تکیه را از اول ماه جمادی الاخر الی آخر سال
بمبلغ چهار صد سکه مقرر داشته شد که سید الامنا شیخ باشا تعرف کرده بخزانه عامره
جواب گوید و چهار صد پنجاه سکه ده یه تنکه را جواب گوید هر سال بخزانه عامره شش صد
پنجاه سکه بعهده خود مجری داشته و مجموع مصالح بزرخانه و تنکه هیچ آفریده بمذکور
شیخ باشا غدار و ترقی نکند مطالعان بر نجملت روند و اعتماد بر علامت همیون لازم
و واجب دانند تحریرا [illegible] سنه کذا و کذا و از مجموع عوارضات دیوانی
آن ده یه معاف و مسلم باشد مشاق و بیگار و غیره نطلبند و نستانند و اعتماد نمایند نوع منه

سبب نجی و موجب [illegible] آنست که درین وقت بزرخانه و طبخانه ولایت مصر قلعه را حسبت
عن الآفات و البلیه [illegible] علامت حاجی ولد همایون تفویض کرده شد از غره
شعبان المبارک الی آخر شهر رجب الاصم واجب یکساله بمقدار دویست و شصت تنکه [illegible]
خصوص [illegible] الیه مقرر کردانیده شد می باید که بعد الیوم هیچ آفریده کابنا من کان
بوجهی نزاع نکند و مزاحم نشود تا بفراغت تمام در تمشیت آن مهم اقدام نماید و هیچ وجه
مهمل و نامرعی نگذارد تا مدت یکسال آن دویست و شصت تنکه را بخزانه عامره جواب
گوید چنانچه آن [illegible] مبلغ دویست هشتاد و سه [illegible] باشد بتحویل خزانه عامره تسلیم نماید زیاده
چیزی طلب ننمایند و زحمت نرسانند مطالعه کنندکان بر نجملت روند و اعتماد بر علامت
شریف لازم شمرند تحریرا فی سنه کذا و کذا نوع منه تقریر همیون [illegible] دارند
شریف حاجی ولد همایون داده شد مبنی بر آنکه درین وقت عمل بزرخانه و طبخانه
و تنکه ولایت مصر قلعه را حسبت عن البلیه بجهت مذکور تفویض کرده و مقرر کردانیده
شد که از روز چهارشنبه چهاردهم ماه شعبان المعظم سنه ثمان و اربعین و ثمانمائه تا مدت
یکسال تمام مبلغ دویست پنجاه سکه را بتحویل خزانه عامره بی قصور و بی فتور تسلیم کرده
جواب گوید می باید که بعد الیوم هیچ آفریده از حکام و نواب و کارداران ولایت مصر قلعه مشارالیه
دخل ننمایند و زحمت و تعرض نرسانند تا بفراغ بال در تمشیت آن مهم سعی بلیغ مبذول
مجهد کرده مطالعه کنندکان بر نجملت روند و اعتماد نمایند تحریرا فی منتصف شهر شعبان المعظم
قدره سنه کذا و کذا الهلالیه نوع منه تقریر همیون [illegible] حکم نافذ [illegible] انفذه الله تعالی

در این وقت بعلم دیوان رسید که بزرخانهٔ ولایت مهر قلعه را از غرهٔ شهر شعبان المعظم سنه
سبع عشر و ثمانمایه الی آخر سال بنام ... جای بعهده ... تفویض و تقریر بر معتاد
بدانک ... چندانست که مبتدیان کار در استعمال آرند و بدان کار رانند و فایده گیرند
و منتفع شوند **تقریر اشراف و ناظری** چون وفور کفایت و درایت و ظهور دیانت
و دور ... صدر کبیر عالم مؤید محسن منصف کافی معتمد نجم الدین نور الاسلام سید
الصدور مجد النظر فخر الکفاة مرتضی الملوک والسلاطین الغ ابنانج کافی خاص ناظر بک مسعود
ادام الله تمکینه معلوم و مصور گشت واجب شد ناظری شهر و ولایت محروسه دار الظفر
حماها الله تعالی بوی مقرر و مفوض داشتن تا از آنجا که کمال درایت و صدق دیانت
پیشهٔ اوست روی بخشیت آن مهم نازک آورد و از سر یقظت و خبرت جمله اعمال
و وجوهات را از حقوق و رسوم و طیارات بقلم کفایت خود مضبوط دارد و هیچ دقیقه
از دقایق آن مهم نامرعی و مهمل نگذارد و البته و اصلا در آن کوشد که نیکنامی او حاصل
کرده تا در توقیر و احترام او افزاید و آنچه در ضمن نقیر تعبیر رود بمصالح خود صرف
نماید من العین کذا و کذا سبیل نواب و کتاب دار الملک و اعیان محروسه اقرار آنست که صدر کبیر مؤید
مجل عالم محسن منصف کافی معتمد نجم الاسلام سید الصدور مجد النظر فخر الکفاة ملک الکتاب
مرتضی الملوک والسلاطین الغ ابنانج خاص ناظر بک مسعود ادام الله تمکینه مشرف و ناظر خود دانند
و در اعزاز و اکرام او افزایند و بیرون از حکم و قلم او هیچ کاری و شغلی نکنند و هر چه از ضبط
تحریر او بیرون باشد محسوب نخواهد بود و صواب دید او بجای آرند و تجاوز نکنند و شکر

و شکایتشان

و شکایتشان را مؤثر شمرند بر مخالفت و عناد اقدام ننمایند تحریراً فی تاریخ فلان سنه فلان **تقریر
نیابت و ایالت** در این وقت سلطنت محروسه فلان حماها الله تعالی بنام اعز اخص اکرم سید
الاقران مفخر النواب عین الدین جمال الاسلام شرف الولاة رضی الملوک والسلاطین الغ ابنانج والی
بک عمر مکنه الله مقرر و مفوض داشته شد تا از آنجا که جلادت و کاردانی و یقظت و هشیاری
اوست روی بخشیت آن مهم نازک آورد و طریق درایت و کاردانی باظهار رساند و در
محافظت لشکر شهر و ولایت اجتهاد تمام تقدیم دارد و جماعت مفسدان را دفع ... باشد
و ... روز ... جمله را ... چنانک اهالی شهر و صلحا و کدخدایان و کافهٔ
رعایا آسوده و مرفه باشند و باستراحت تمام و فراغت کامل بدعای دوام دولت روز
افزون قاهره ابدها الله و دوام مشغول باشند و در مقام مألوف خود متمکن گردند و جماعت
مجرمان را بقدر گناه جرم ستانند و نگذارد که قوی بر ضعفا تعدی کند و احتیاط وجوهات را
بسعی تمام محفوظ دارد و در جملگی مهمات ایالت به رجوع بنواب اصل سابقه و از حکم و صواب
دید ایشان تجاوز ننماید و چون بدین شرایط اقدام نماید از وجوه و طیارات آنچه حاصل
کرده عشر آن را بمصالح خود صرف کند و در دعای دوام دولت قاهره ثبتها الله قیام نماید
تا در توقیر و احترام و تبجیل و اکرام افزاید ان شاء الله تعالی سبیل نواب و اهالی و اعیان و کدخدایان
و کافهٔ رعایا و زمرهٔ ساکنان و جملهٔ متوطنان مذکور فلان مقام حکمهم الله تعالی آنست که
اعز اخص اکرم سید الاقران زین الدین جمال الاسلام شرف النواب مفخر الولاة رضی الملوک
والسلاطین الغ ابنانج خاص والی بک عمر امکنه الله شحنه و والی خود دانند و در جمله وقایع

واحوال رجوع بوی کنند وجانب او را عزیز و محترم دارند و از حکم صواب دید وی بیرون
نشوند تقریر بر مجملات روند و اعتماد بر علایم شریف سلطانی از تاریخ فلان سنه فلان نوع
منه تقریر مذبحه و غیرهم ضمان مذبحه محروسه دار الملک قونیه حماها الله تعالی
بدارنده حجت دیوان اعز اخص ایده الله داده شد تا از سر جلادت و کارگزاری بوی
بمشیت آن مهم نازک آورده و از سر کفایت و درایت اجتهاد نماید و بر قرار قدیم و قانون
مألوف چنانک عمال ما تقدم اقدام نموده اند مباشرت نماید و وجوهات تا مادر اکثر
نجرت محروسه حیوان آید و مالی آن عمل را آسوده و مرفه دارد و آنچه تغییر [illegible]
در مدت یکساله تمام از اول آذار ماه موافق سنه فلان با ارباب دولت و اصحاب حاجات یکجا
رساند و ذلک من الغیب بحوالی قرطاس مطالعه کنندگان مکتوب بر مجملات روند و اعتماد
بر علایم دیوانی سازند تقریر چندی بر آنچه در ضمن تقریر جزیری رفته بنام
اعز اخص مفخر الفوارس والاقران فلان الدین ایده الله مقرر داشته شد تا بر کمال تمام
و عدت کامل در بندگی مواظبت نماید و آثار جانسپاری و شطارت باظهار رساند
و در زمره باقی هواخواهی ملازمت خدمت بجای آرد و بمزید عاطفت مطلع و مترقب
نماید العظیم الطبیب سبیل امرا و سپاهیان و حواشی و خدمتگاران
مذکور را چندی این طرف شمرند و اعزاز و تبجیل وی بجای آرند بر مجملات روند و اعتماد نمایند
تقریر باغبانان تقریر افتاد باغبانی باغ فلان بن فلان که در موضع فلان است
بنام اعز اخص فلان اعزه الله تا روی بمشیت آن مهم نازک آورده و راست پیشی

وشفقت

وشفقت باظهار رساند و باغ مذکور را معمور و آبادان و آنچه مطلوب رعایت باشد
چون جوی پاک کردن و آب دادن و میوه بریدن و درخت نشاندن و باقی شرایط
که قاعده باغبانان دیگر است بجای آرد و از خیانت بهر چیز و هیچ دقیقه از دقایق
آن مهم فرو نگذارد و سهل نگیرد و چون بدین مقدمات قیام نموده باشد هر آنچه
که حد اوست روزی کند بر وی مقرر باشد و با خواجات حقوق خرج کند و بر کفت وفا
کفاف آید بگواهی که جماعتی که حاضر اند از تاریخ فلان سنه فلان تقریر آسیابان تقریر بضمان داده
شد و سنگ آسیاب فلان که از آن فلان بن فلان است بدارنده مکتوب مومی فلان
بجمیع آلت و تمامی عمارت تا روی بمشیت آن مهم آرد و هر چه در آسیاب واقع شود
از شکستن سنگ و آهن و غیره و بطالت و تشویش در عهده صاحب ملک باشد و باقی
ساختن بام آسیاب و آب راست کردن و رخنه بستن و آنچه که قاعده آسیابانان دیگر
است در عهده آسیابان باشد و روز و شب ملازمت نماید و آینده و رونده را خشنود
کند و قاعده محدث ننهد و آسیاب را معمور و مضبوط دارد تا انشاء الله تعالی تقریر
رکابی تقریر افتاد جامگی و جرایت مفخر الفوارس فلان الرکابی اعزه الله که در حضر و سفر
ملازم بندگی باشد و شرایط جلادت و راستی باظهار رساند و آنچه از آلت و غیره
بوی تعلق دارد بدو تسلیم رفت محافظت و مراقبت نماید و اگر چیزی ضایع کند
بجواب آن قیام نماید و چون بدین شرایط قیام نموده باشد در مدت یکسال تمام از
منتصف ماه فلان سنه فلان آنچه ذکر رفت از عهده با خواجات خود صرف کند

[illegible]

گنجشکی قرطاس (مایه عدد) سبیل متعلقان و حواشی و خدمتکاران آنست که مقرر گردانیده
فلان را اعزاز و اکرام و بجای آرند و اعتبار نمایند **تقریر جناری** جناری لب آب آن
بدارند مکتوب تقریر فلان مقرر داشته شد تا از جلادت و یقظت و بیداری و هشیاری
رونق بدین مهم نازک آورده و در وقت ییلاق و قشلاق معرفت و خبرت کامل بقلعها
کرده و نیکو موضع پسندیده و خار چنانکه لایق و موافق اسبان باشد و اجتهاد سازد
و چراگاه آنجا داری سازکاری جواید و آبی دهد و در وقت نتاج و غیره اگر گرسنه و تشنه
نداده و چشم گشاده دارد و احتیاط و شرایط آن بواجبی تقدیم دارد چنانکه تقصیر و اهمال
بهیچ حال از وی ظاهر نشود تا موجب مواخذت نباشد و جمعی مزبور شرایط قیام
ممنوع باشد باوی رسانیدن آید در مدت یکسال تمام از ماه فلان سنه فلان علی [illegible]

قرطاس (مایه عدد) **تقریر سالاری** چون جلادت و کارگزاری مفخر المعتمدین فلان اعزّالله
در جمله کارها ظاهر گشته و به پیشی زندگانی کرده بموجب مصلحت چنان افتاد که سالاری
معتمدی دیه فلان در حکم او مقرر باشد تا مذکور بطوعی ترفیه رعایا و آسایش ایشان
جوید و عمارت و زراعت هر زراع خاص چه تمام نماید و دخل و خرج انکشاف بستاند و معروف
باشد و بوقت رفع سوال و جواب آن در عهده او باشد و بتحصیل رسوم و حقوق دیه
از خراج و غیره هم متعهد باشد و زندگانی بواجبی کند سبیل رعایا دیه مذکور آنست که ذکر
فلان را سالار و معتمد خویش شناسند و حاکم دانند و در همه کارها رجوع بدو کنند و سخن
و شکایتش را موثر شمرند و بر جملت رعیه و اعتبار نمایند از تاریخ فلان سنه کذا و کذا **تقریر شکاری**

قرار افتاد بفلان که مدت یکسال تمام از اول ماه فلان سنه فلان خدمت و امانت و دیانت
را کار خود کند و آنکه و آنچه شفقت و راستی باید بجای آرد و طریق خدمتکاری را مهمل و معطل
نگذارد و آنچه [illegible] رود بضبط الشهور سپرده سازد و بمصالح خود صرف نماید [illegible]
(دوبار) بارش بکسینی قرطاس رکاه بهای اقرار چندانکه باشد **تقریر**
دکان و خانه و مثل آن بکیره دکان برآنی که ملک فلان است باجرت داده است [illegible]
مکتوب اعزّ اکرم مفخر الاعیان فلان ابن فلان اگر ساعد نه مقرر تا دکان مذکور را معمور دارد
و اجرت بی مضایقه بضبط الشهور ادا نماید و مدت یکسال تمام از تاریخ فلان در دکان
مذکور متمکن گردد و بکار و مهمات خود مشغول باشد و اگر صرفی در سال مذکور عمارت
کند هم اجرت در عهده او باشد بگواهی جماعتی که حاضر بودند ان شاء الله تعالی **تقریر نیابت**
چون کمال اهلیت و وفور کفایت و ظهور امانت و راستکاری امیر اجل ممکن مختار [illegible]
مرتضی فلان الدین سید النواب بین الاماثل افتخار الاماجد رضی الملوک و السلاطین [illegible]
و وفادار بکلمات بیک ادام الله تاییده که همواره سعی خود را در اقامت خدمات نیک [illegible]
و خلوص و وفاداری و فرط شهامت معروف داشته است معلوم و مقرر [illegible] و مصور
گشته و پیوسته کمر انقیاد بر میان جان بسته است و طریق راستی باقصی الغایه
رسانیده واجب دید که آنکه رعایت جانب او را بغایت تعلق کرده آید نیابت که خدای
و باقی مصالح ولایت سلطانی بکی و نواحی آن را که متعلقات قلاع و مهمات شغاع ممالک محروسه
است زاده الله بسطة و ان شاء الله بکف کفایت او باز گذاشتیم تا روی بمهمات آن شغل

خطیر و مهم نازک آورده و نظر بر مصالح احوال آن نواحی کارد و در تحصیل وجوهات آن قصبه
و قصبه و مضبته و دواب و مراعی و باقی جهات جد بلیغ و سعی بلیغ تقدیم داند و چنان
سازد که هیچ چیزی از وجوهات باقی که خرابی بعمل و نامرعی نماند و چون بدین شرایط
قیام نموده باشد و حسن اهتمام و صدق اجتهاد بجای آورده بمزید عاطفت واثق و مستظهر
باشد و مقداری را که تعیین رفته وجه معیشت خود صرف کند و از غره شوال سنه کذا
قره کلیس رعیلد اعیان و کدخدایان و سایر ساکنان و کافه متوطنان و رعایا
و فلاحان سلطانیوکی ایدهم الله بدانند که امیر اجل مختار مکین فلان الدین ادام الله تأییده
نایب حاکم خود دانند و در جمیع مهمات رجوع بدو سازند و توقیر و احترام و اکرام او را لازم
دانند و شکر و شکایت او در مسموع و مؤثر شمرند مطالعه کنند کار ان بر مجملت رونمایند تقریر
حکمی بنا بر خلوص وفاداری و شهامت جانسپاری و صرامت امیر اجل کبیر مؤید موفق مکین
نظام الدین ظهیر الاسلام سید الامرا اشرف الولاة افتخار النواب منصف المظلومین منتقم
مرتضی الملوک و السلاطین الغ تبلغ و فاالرخاص والیبک ادام الله تمکینه که اظهر من الشمس چو
رعایت جانب او را واجب شد بنظر شفقت ملحوظ کردانیدن و بحکم این مقدمات ایالت
محروسه فلان بوی مقرر و مفوض داشتیم با طریق امانت و راستی پیش و ظهور شهامت
و نیکو خدمتی باقامت رساند و تحریک خود و زجر اوباش و باقی جماعت اراذل و غیرهم
بتقدیم رساند و ترفیه خاطر اهل صلاح بطایفه مسلمانان الا اقصی الغایه بجای آورد
و از تخطی بقدر جریمت جرم ستاند و از قاعده قدیم تجاوز ننماید و عدول نجوید و اهالی آنجا بقصد

آسوده

آسوده و مرفه و مطمئن دانند چنانکه کافه خلایق بفراغت و اطمینان دل بمهر شغل خود
مشغول مانند و وجوهات و طیارات آن درجه حصول آورده و آنرا علم و معرفت منصرف
وقت در هیچ مهمی اقدام ننماید و باتفاق و استصواب یکدیگر مهمات آن بکفایت رسانند
و در مدت یکسال تمام بوجه معیشت خود صرف کند و قره کلیس رعیلد سبیل اعیان
و کدخدایان و سایر ساکنان و کافه متوطنان و رعایا و فلاحان محفوظه فلان اعزهم الله
انست که امیر اجل کبیر مؤید موفق مختار نظام الدین شرف الولاة مرتضی الملوک و السلاطین الغ خاص
والیبک ادام الله تمکینه والی و حاکم خود دانند و بمهماتی که تعلق بایالت دارد رجوع بدو سازند
و احترام و توقیر و اکرام و تبجیل او را واجب و لازم دانند و شکر و شکایت او را مسموع و مؤثر
شمرند بر مجملت رونمایند تقریر اشراف در این وقت چون کمال اهلیت
و ظهور امانت و درایت و راستی فلان صدر کبیر عالم محسن منصف کافی وافی بدر الدین
نظام الاسلام ملک الصدور سید الاشراف مجد الکفاة و الکتاب صفی الملوک و السلاطین اینانج
خاص کافی منشی فلک محمود ادام الله مجده که باصناف خلال حمیده و انواع خصال مرضیه موصوف
و معروف معلوم و محقق شد اشراف ولایت ضده قلو را بوی مقرر و مفوض داشته
شد تا از آنجا که خلوص امانت و صدق دیانت اوست جمله اعمال و وجوهات آن نواحی را در
تصرف حوزه حصول آورده و بقلم خود مضبوط دارد و هیچ دقیقه از دقایق آن مهم
نازک مهمل و نامرعی نگذارد البته و اصلا در آن کوشد که قانون و قاعده محدث ننهد و از
تخلیط و تفریط که عاقبت آن وخیم است اجتناب نماید و راستی را شعار و دثار خود سازد

وکافهٔ متمکنان و متوطنان آن طرف را در زمان حکومت خود مرفه و آسوده و فارغ

البال دارد و چنان سازد که بوقت بازجست محاسبه تازه روبی حاصل کرداند و هیچ

حادثه شود و صادر کرده و باتفاق و استصواب ایشان باتمام رساند تا طمع صاحب

لواحق در عوض ظاهر او ظاهر نکردد و بمزید انعام و اصطناع واثق و مستظهر باشند و در مدت

یکسال تمام مبلغی را که تعیین میرود بوجه معیشت خود صرف کرداند قرطاس بالصدد

و ما ... عشر ... سبیل اعیان و کدخدایان و معارف و مشاهیر و کافهٔ

جماهیر و متوطنان صند و قتلو اعزهم الله آنست که صدر کبیر عالم محسن کافی کامل بدر الدین

نظام الاسلام ملک الصدور سید الاشراف مجد الکفاة و الکتاب صفی الملوک و السلاطین

اینانج الغ قتلغ خاص شرف بک محمود را اعزه الله تعالی و ادام مجده حاکم و مشرف خود دانند و آنچ

تعلق بمهمات اشراف دارد رجوع بدو رسانند و شکر و شکایت او را اثری هرچه تمامتر

دانند و احترام و توقیر و اکرام و تبجیل جانبش را باقصی الغایه و اعظم النهایه بجای آرند و بر

جملت رعیتدار اقتصار نمایند تقریر قابضی مبنی بر صدق صفا و طویت و شمول اخلاص و عقیدت

و راستی و امانت و حلال زادگی و صیانت صدر اجل کبیر کافی وافی مجد الدین نجم

الاسلام سید الامنا معتمد الحضرة امین الملوک و السلاطین الغ خاص قابض بک احمد ادام الله

تمکینه که باصناف خلال حمیده و راستی معروف و بانواع خصال مرضیه و کاردانی موصوف

بود قابضی محروسه فلان بوی مفوض و مقرر داشته آمد و بوفور کفایت او بار کذاشته

شد تا تمامت اموال خاص را از قلیل و کثیر و نقیر و قطمیر باحتیاط هرچه تمامتر بنظر و علم و معرفت

نواب

نواب مکنهم الله در حوزهٔ قبض خود آورده و در جمیع احوالات محافظت بواجبی تقدیم

دارد و بوقت استدعا وجوه بی برات علایم و الی مشرف و نایب و ناظر بهیچ حال چیزی ندهد

تا محل اعتراض منقطع باشد و آنچ شرایط محافظت است با مضا رساند و چنان سازد که

بوقت مطالبهٔ محاسبه مواخذ نباشد و معاتب نکردد و آنچ قابضان ما تقدم بوجه

معیشت خود متصرف بوده صرف نماید و در مدت یکسال تمام قرطاس بسبیل

نواب و کارداران محروسه فلان حرسها الله و ادام تمکینهم آنست که صدر کافی مجد الدین

نجم الاسلام سید الامنا معتمد الملوک و السلاطین اینانج قابض بک احمد ادام الله تمکینه

قابض و امین اموال خاص دانند و بهمه انواع جانب او را عزیز و محترم دارند و بر نخلت اقتصار نمایند

تقریر خوابندار مر آنچ در ضمن تقریر تحریر میافتد همه اولو الکرم زین الدین یوسف اعزه الله تصرف

نماید و در سفر و حضر ملازم خدمت باشد و از معنی آنست آنچ بوی سپارند در حفظ آن تهاون

ننماید و اگر چیزی ضایع کند بجواب آن ادا آن قیام نماید از غرهٔ ماه ذی الحجه سنه ثمان و سبعین

در مدت یکسال تمام ... ماهی ... قرطاس بالصدد ... تحریرا فی تاریخ المذکور

تقریر سر لشکری مر آنچ در ضمن تقریر تعیین میرود اولو الکرم مخزن سرافرونه بهاء الدین موسی

اعزه الله تصرف نماید و در زمرهٔ سرآخورلان ملازمت بکار و حساب بجای آورد و در تیمار دواب

چارپایان اهمال و تقصیر ننماید از غرهٔ محرم سنه ... در مدت شش ماه تمام قرطاس تحریرا

فی المذکور تقریر انباردار انباردار عامرهٔ دیوان سر لشکری محروسه قیصریه را بنام دار ...

تعزیز ... الامنا زین الدین عثمان اعزه الله تعالی تفویض رفت تا در وی ... آن شغل آورد

واحتیاط کیل بواجبی تقدیم داند وطریق امانت و حلال زادگی بجای آورد و آنچ معین گشته
تصرف نماید و اسباب معاش خود بدان مهیا داند از غرهٔ رجب سنهٔ ثمان وسبعین وسبعمائه بهر ماه اعطی
ترکاس مطالعه کنند کان فلان ابار دار خاص سرلشکری تومان قیصریه داند بر
جهت اخراجات نمایند ابرولت [illegible] نجم الدین الیاس القابض اعزه الله تعالی
از ولایت قیصریه از نابت سرلشکری از دیه قرا [illegible] العوارض نوبت دوم واجب
ثمان وسبعمائه بتاریخ بیست دوم ماه محرم اعطی ترکاس محسوب افتد اخراجات نماید عوض
فی تاریخه برلت رسانند عاملان [illegible] ولایت قیصریه و [illegible] زین الدین
احمد و بدر الدین [illegible] بوجه علوفه ایلچی [illegible] تحصیل مال العوارض رسید است
واجب پنج روز از دهم ماه رجب سنهٔ ثمان وسبعمائه اعطی هر روز ترکاس [illegible]
کهنه [illegible] محسوب افتد
بر جهت اخراجات نمایند برلت رسانند عاملان ملاطیه [illegible] زین الدین ابراهیم
وبهاء الدین [illegible] وبهاء الدین عمر و حسام الدین الیاس [illegible] تحصیل مال
مبشرانه رسید است [illegible] از مواضع دیگر ترکاس محسوب افتد بر جهت اخراجات
برلت رسانند فی علاء الدین [illegible] برسم برات عامره واجب روز پنجشنبه بیستم ماه
رجب سنهٔ ثمان وسبعمائه [illegible] محسوب افتد برلت رسانند زین
الدین الحاج القصاب برسم برات عامره واجب روز آدینه پانزدهم ماه رجب سنهٔ ثمان وسبعمائه
کهنه گاوی گوسفندی [illegible] محسوب افتد برلت رسانند عز الدین [illegible]

ابناری [illegible] ذکر [illegible] بتاریخ دهم ماه رجب سنهٔ ثمان [illegible]
[illegible] محسوب افتد برلت رسانند
[illegible] اعزه الله تعالی برسم برات مطبخ عامره واجب روز دوشنبه [illegible] ماه محرم سنهٔ ثمان
وسبعمائه [illegible]
[illegible] محسوب افتد برات رسانند حسام الدین [illegible] برسم برات مطبخ عامره
واجب روز پنجشنبه بیست دوم ماه ذی الحجه سنهٔ ثمان وسبعمائه [illegible]
[illegible] کرات [illegible]
افتد احوال صدر کبیر مخدوم صادق [illegible] مجد الدین [illegible]
[illegible] صدر لطف فرماید تا [illegible] تاج الدین امیر حاج را [illegible]
اکرم فخر الفوارس بهاء الدین عبد العزیز اعزه الله برات فرماید نوشتن از اول آذار واقع در [illegible]
محرم سنهٔ ثمان وسبعمائه تا [illegible] و [illegible] بیکار [illegible]
نماید جاوید عمر باد احوال اگر خدمت حضرت جلال سلطنت [illegible] الله تعالی [illegible]
خسروانه وعواطف [illegible] شامل کرده و بر [illegible] که ذکر رفته بتوسط کمترین بندگان [illegible]
همایون [illegible] فخر الفوارس سنان الدین یعقوب [illegible] الله تعالی [illegible] فرماید
[illegible] در خدمت بیکار همایون ملازمت نماید و آثار جانسپاری ظاهر
کرده اند از اول آذار سنهٔ ثمان وسبعمائه از [illegible] قیصریه از [illegible] مظفر الدین [illegible]
[illegible] رجب سنهٔ ثمان [illegible]

اقرارنامه اقرار کرد و اعتراف آورد بتنی درست و عقلی ثابت سعد الدین یوسف علیه العزیز
که بروی است و در ذمت وی است از آن کریم الدین علی بن فخر الدین بعد از آنکه مبلغ دویست سیم
سلطانی که نیمه آن باشد صد دینی لازم و حقی ثابت موجل تا مدت شش ماه تمام از ابتداء دهم ماه
رجب سنه ثمان و ستمائه چون مدت میعاد منقضی شود باداء آن قیام نماید و با عذار و مماطلت
و تعلل و تمسک نجوید بگواهی جماعت عدول که حاضر بودند و این مکتوب بر سبیل حجت داد تا
وقت حاجت عرض دارد. نوع منه اقرار کردم و اعتراف آوردم من که فلان بن فلانم و گواهان
بر خود کردم بتنی درست و عقلی بر جای بی اجبار و اکراهی که بر منست و در ذمت منست
از آن فلان بن فلان دینی لازم و قرض واجب مبلغ چهار صد عدد سلطانی مسکوک
مصروف الوقت که نیمه آن دویست باشد دویست عدد در مدت یکسال تمام موجل بگواهی جماعت
شد که ذکر می رود اگر موجل باشد معجل نویسد. عتاق نامه یکنفر غلام بلبان نام
رومی الاصل دراز قد سپید پوست سیاه چشم که روی کشاده ابرو ... فلان ابن فلان ام
آزاد کردم و اسم حریت بروی نهادم خالصا لوجه الله تعالی و طلبا لمرضاته و هربا من عقاب
الیمه برای آن روز که یوم لا ینفع مال و لا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم کس را نرسد
از فرزندان و اعقاب که با این بلبان نام مضایقه و مناقشه کند و دعوی منازعه نماید در
حال حیوة و بعد از ممات اگر خواهد برود و اگر خواهد ملازمت خدمت باشد هر که او را منع
کند و دعوی آغاز نهد مستوجب سخط و لعنت خدای عز و جل باشد و این تذکره بر سبیل حجت
بوی داده شد تا محفوظ دارد و بوقت حاجت عرض دارد در بیستم ماه شهر الله الاصم رجب

سنه ثمان و ستمائه. نوع منه این وثیقه ناطق است بذکر آنکه اقرار کردم و اعتراف آوردم که من فلان
بر خود کردم بتنی درست بطوع و رغبت خویش که مملوک فلان بن فلانم فلان بنده را و آنکه فلانه
کنیزک را که مملوک طلق معین منست آزاد کردم و اسم حریت بر وی نهادم لله و فی الله و خالصا
لوجه الله و طلبا لمرضاته و ثوابه و خلاصا من الیم عقابه و بعد الیوم مرا بر وی هیچ کسی را حقی
نمانده است نه بموجب شرعی نه بر قضیت حق و البته و اصلا آن گروه را از اولاد و انساب
و اقارب و اعقاب من و غیرهم نرسد که با وی در باب رقیت سخنی گوید و تنازعی کند و هر که
با وی در حال آزادی دعوی کند باطل و بهتان و طغیان کرده باشد و بشریعت اسلام قبول
نیفتد و بلعنت باشد و ماخوذ بسخط الهی گرفته بگواهی جماعت که اسامی ایشان ذکر می رود از تاریخ
فلان. نوع منه بر مقتضای حدیث نبوی صلی الله علیه و سلم که من اعتق رقبة اعتق الله
بکل عضو منها عضوا منه من النار و آزاد کردم حکم ... نام کنیزک رومی الاصل سیاه چرده وسط
سن را آزاد کرده ام اسم حریت او بهیچ گونه دعوی نکنند و آزاد کرده ما دانند هیچ آفریده
مجال مقال و امکان دعوی رقیت و جدال نباشد فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه علی الذین
یبدلونه ان الله سمیع علیم تحریرا فی اواسط جمادی الاول لسنه ثمان و اربعین و ... بگواهی عبد الرحیم ...
بگواهی خوشقدم بگواهی جوهر بگواهی عمر کاتب بگواهی شیخ طیب بگواهی محمد ... بگواهی ... محضر در صلاح نسبی
بخدمت حضرت اکابر دین و دولت و اعاظم ملک و ملت که متکفلان مصالح انام و محافظان
میثاق اسلام اند اعز الله انصارهم و ضاعف اقتدارهم بندگان کمینه بعد از تقبیل زمین عبودیت
و اقامت شرایط وظایف طول عمر عرض میدارند و گواهی می دهند خالصا لوجه الله و طلبا

مرضاة بعد حمد الله تعالى والصلوة على النبي و بهتر افعال و اقوالی در معقولات عادات گفتن است

وحق را از باطل جدا کردن و آنچه علم آدمی محیط است به راستی باز نمودن و نص قرآن مجید بران

ناطق است تعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الاثم والعدوان و حدیث رسول علیه السلام درین معنی موافق که ان الله

فی عون العبد ما دام العبد فی عون اخیه المسلم که فلان شخص صالح است و با نواع دیانت و راستی

و اصناف صیانت و رستکاری معروف و موصوف و بخصال حمیده و احوال پسندیده موسوم

و نهیی که صاحب غرض در حق وی نموده است به حق التماس شد و هر جای که احتیاج افتد ما

گواهی دهیم و ما شهدنا الا بما علمنا و ما کنا للغیب حافظین **فی ذکر الملاطفات و ما یتعلق بها**

ملاطفه فلان رسید آراسته بخلوص وداد و صفای اعتقاد و منطوی بر طهارت طویت و بقای

بحجت ابتهاج افزود و مباهات نمود **آخر** مشرفه فلان رسید متضمن شمایل حسن

فضایل خوانده آمد و بر مضمون آن از احاطت افکار و بنظام امور و استقامت احوال فتح افزوده

منزلت وی معلوم و شکر باری تعالی گزارده آمد **آخر** خطاب شریف و کتاب لطیف فلان

رسید آراسته با نواع تلطف و متحلی بکرم عطف مُنبی از صفای اعتقاد و خلوص اتحاد و محض وداد

بود و آن اعتداد و افزود اعتقاد وافی روی نمود **آخر** مثال مطاع چون وحی آسمانی در

تنزیل ربانی رسید و بر فرق سر نهاده آمد و از مورد آن مباهات افزود و جلاء همُوم و

صیقل غموم گشت و بر اشتیاق امور بهجت افزود **آخر** خطاب مستطاب فلان رسید

آراسته بصدق مواخات و خلوص مصافات و بیمن سیرت و بقای سریرت و صفای نیت

و طهارت طینت مشحون بفواضل معالی و فضایل شمایل موشح بمواعظ بلیغ بود و آن ابتهاج

آخر مکاتبه فلان رسید و اورنش آراسته بشواهد کرم و پیراسته بحلیت سروری

و علو همم بود و آن از اسباب تسلی موکد گشت و معاهد ابتهاج مجدد شد **آخر** معارضه

شریف فلان رسید متحلی با نواع فضایل و متجلی باصناف شمایل خوانده شد و آنچه منوف بود و

طول فرمود معلوم گشت و منت جسیم و شکر عظیم کرده آمد شرح آرزومندی و اشتیاق

که ذکر کرده بود از جانب اضعاف و آلاف است **آخر** مخاطبه عزیز فلان رسید اعلام

کننده از محض کرم معتاد و شوق قدیم اتحاد و آنچه از بزرگی و بنده نوازی کرده مصور گشت

و از مطالعه آن دیده را نور و دل را سرور حصول آمد **تقریر تحکی** تحکی و معتمد

دیه فلان نام دار دیه تقریر اعز اکرم اخص محترم سهم الدین طاب دوق اکرمه الله تفویض افتاد

تا روی بحیثیت آن شغل آورده و در کیل مستغلات احتیاط نماید و حلال زادگی ورزد

و از خبط و خیانت مجتنب باشد و جه طیارات و جرم و جنایات در وجه حصول آورد

و آنچه رسم و قاعده قدیم است آنرا استاند و زیارت نطلبد و از قاعده معتاد تجاوز

ننماید و آنچه رسم محکان متقدم است تصرف نماید و وجه معیشت خود را بدان مهیا دارد

از غره شعبان سنه ثمان و سبعمایه مطالعه کنندگان تقریر اعز اکرم اخص محترم سهم الدین

جاروق را و شحنه و معتمد فلان دیه دانند و از صواب و مصلحت او تجاوز ننمایند بر جملت

روند اعمال نمایند **تقریر جبیجی** قرار رفت تا یوسف جفتدار که بزراعت و حراثت مشغول

گردد و در تیمار داشت مزرعه کاولت بیفزاید و در هشیار کردن ملازم باشد و آنچه تقبیل

بر رود و در مدت یکسال تمام بوی رسانیده آید از غره رجب سنه ثمان و سبعمایه

بعد صد سال و پس هزار سال و بعد از آن هزاران هزار

نعمت جاودان

همایون برمجلس اعلی بر علامت سازد

تمت بعون الله تعالی تحریرا فی اوایل رمضان المبارک

سنه احدی و ستین و ثمانمائة الحمد لله اولا

و آخرا والصلوة علی محمد و آله

طاهرین برحمتک یا ارحم

الراحمین

مکتوب

دعاء دوام دولت مستجاب باد در بندگی حضرت با عظمت مخدوم جهانیان خسرو کامران اسکندر عهد و زمان خلد الله ملکه و ابد دولته بنده کمترین که حلقه اخلاص در گوش و غاشیه اختصاص بر دوش دارد زمین عبودیت بلب ادب بوسیده و بدعای دوام دولت روز افزون و ایام کامکاری قرنها الله تعالی بالخلود الی یوم الموعود مواظبت نموده بموقف عرض میرساند که بنده کمترین دست امل بدامن عنایت و ذیل کرم و مرحمت زده و بدان درگاه جهان پناه اعتصام نموده است **الجواب** مشرفه بزرگوار خداوند مولانا معظم صاحب السیف والقلم مخدوم الاقران یگانه عصر محیی الدوله والدین لا زال معظما رسانیده موجب بر جهان بر نهاده و بر سلامتی ذات شریف شادمان شد سلامتی و خدمات فراوان تر در مقابله آن با وفور آرزومندی و اشتیاق این حروف از قیصریه ثانی عشر جمادی الاولی نوشته شد

ازخالق یکی حمد ربانی واجب بعد بخدمت مخدومی عرضه نماید که اخلاص و محبت و هوا خواهی این مخلص مخلص ما خدمت احتیاج شرح نیست بخدمت برادر جانی و معدن نیک نامی مولانا فلان الملة والدین از روی گستاخی و از غایت اشتیاق این رباعی فرستاده شد ای که ترا داده کرم و زهد و صلاح • هم با تو دهد نیز ش قادر فلاح • مقصود ثنا و خدمت بر بندگی است • نامی نکنی فراموش از روی وطاح **بیت** سبحان خدای که مارا طریق هجر تو نمود امید دارم که آسان کند طریق وصال • امید واثق باشم که بدین زودی لقاء کریم خداوندی مشفق عطوف رؤف سید الفضلا قدوة العلما والغربا ملک القرا خازن سر الله الاعظم برهان الملة والدین متع الله فضایلهم را روزی کرده **بیت** عمر که نه در خدمت می گذرد • هر چند که با رفاهیت میگذرد • از جمله خوشترهان نقد و بیت • با الله که باکراهیت می گذرد • فی الجمله شب و روز خیال مبارک از ندیم خالی نیست • ما را خیال دوست بقربان می رسد • ورنه فراق خدمت تو زهر قاتلست • چه حرج داری که بی تو خوش نشستم از بهر چه بی تو خوش نشستم می داری • بر روضه مطهر مقدس معطر شیخ رضی الله که یک لحظه با خداوندم نبستم • تو خود دانی که من بی تو چگونه تنگدل باشم مبادا کند زین پس ز روی تو خجل باشم ان کنت لست معی فالذکر منک معی • قلبی یراک وان غبت عن بصری بدین زحمات بی پایان که از غایت اشتیاق در قلم می آمد امید عفو است که در فضل و فضایل مستدام باد **ابد دولت** والعطار بر علایم دیوانی نماید الجبار

رساند محمود الخباز دام عزه لزوجی که در عهده او است براتب مطبخ علم بر دست اسماعیل

لالا الهوایی بتاریخ سیزدهم ماه شوال سنه [illegible] نیسان چهل [illegible]

نیسان [illegible] [illegible] اعتبار بر علایم دیوانی نماند [illegible] بنده

لالا اسماعیل الانباری برساند لالا الانباری از [illegible] که در عهدهٔ اوست [illegible]

برات حمایون یا بتعهد فلان ما بحوالهٔ شیخ سنان یا بحویل اسطبل تسلیم [illegible] تقدیم

چهارپایان [illegible] بتاریخ سیزدهم ماه شوال سنه [illegible] لسال [illegible]

[illegible] [illegible] واعتبار بر علایم دیوانی نماند بنده البقال

رساند خواجه ابوبکر البقال [illegible] که وجهی که در عهدهٔ اوست جهت مطبخ عامره برسد

لالا اسماعیل الحلبی بتاریخ غرهٔ ماه رمضان المبارک سنه [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] واعتبار بر علایم دیوانی نماند ~~والله اعلم والحکم بالصواب~~

برساند ولد [illegible] از وجه بزرخانه [illegible] بوجه خلف الامراء والاعاظم [illegible]

زید قدره [illegible] [illegible] [illegible] رساند قدوة المعتمدین فلان

از وجهی که در عهدهٔ [illegible] بوجه مذکور [illegible] [illegible]

[illegible] والله اعلم والحکم بالصواب [illegible] وبالله التوفیق وصلی الله علی سیدنا محمد

وآله اجمعین وسلم تسلیماً دائماً کثیراً کثیراً تاریخ فی منتصف ماه شوال سنه [illegible]

در [illegible] [illegible] یکی درویش یکی در پادشاهی یکی در تشنگی جان می‌سپارد یکی غرقه در دریا

هم ماهی بیت چرا توبه نیایی بر جوانی چو عمرت باطل بگذرانی چرا از

معصیت دل بر نشویی چه دانی چند باشد زندگانی دل در دنیا مبند ای طالب بخت

بسیار ملک نبود مرگ از بر تخت امروز مسافرم در زیر درخت چون بر گذره بگردانم رخت

چه توان کرد آتش جهان هست چنین نوشش او حمایه نیش آمد مهرش همه کین وبالله التوفیق

وصلی الله علی محمد وآله اجمعین طیبین طاهرین وسلم دائماً کثیراً کثیرا بنشستم ز عالم ندارم خبر

که عمرم چه ماند چه آید بسر خدایا عفو کن گناهان من که طاقت ندارم بنار سقر خدایش

بیامرزد آن بنده را که برخواند این خط فرخنده را بگوید که یا ارحم الراحمین بیامرز گناه

نویسنده را المسکین الغریب کتبه فی خط [illegible] یعقوب بن موسی اللارندی الکاتب [illegible]

مکتوب سلطان ابراهیم که بولد خان نوشته شد از انشاء محمود چلبی [illegible]

شاهی که هست قدرش برتر ز فرق فرقد کو ملک رانت وارث هم از پدر هم از جد

احسنت پادشاهی ختمت بر جلالش چون دولت رسالت بر مصطفی محمد

بجناب سلطنت مآب معدلت نصاب نوین اعظم و شهریار اکرم اعدل ملوک زمان مادهٔ

نعمت امن وامان مولی موالی العرب والعجم مالک رقاب الامم المؤید من السماء المظفر علی الاعداء

لطیف الجوانب نابع الحیا اظهر الاروم واکرم الجرثوم خلاصة الموجودات من الماء والطین

الممنوح بالآیات الزاهرة علی الخلایق اجمعین ابیح العرف صفاته لطیف الظرف ذاته المستغنی

عن التوصیف والالقاب فرزند کامران وکامیاب خلد الله ملکه وسلطانه ورفع علی الفرقد

مکانه ایا غایباً عن عینی حاضر بدل سلام علی الغایب الحاضر سلام علیکم لا سلام موقع

ولکن سلاما لایزال جدیدا ابلاغ وایصال کردانیده آرزومندی بذات دل نواز دوست

پرور جنانست که لوان الریح یجلی البکم تشبثت باذیال الریاح جمعنا الله فی مجامع

وصلی علی سرور متقابلین بالنبی وآله الطاهرین وبعد اعلام میرود که حضرت فرزندی اعظمی
عمت مناقبه الشریفه که از آغاز دولت و ابتدای حکومت عالم آرای و تشییع ارکان سلطنت
انگشت نمای بوده است بواسطه آن بیشتر ازین بجهت صلاح اسلام و امان و امینی اهل ایمان
وصید منال مترصد دولت و اقبال عنان عزیمت را بجانب ممالک اعداء دین و اخراب شیاطین
دمرهم الله الی یوم الدین معطوف فرموده اند چون داعیهٔ خلوص مودت و صفای عقیدت
غالب و جالب اتحاد بود و تعلق خاطر اینجانبی بطول مدت و بعد مسافت از حضرت
عزت عزت اسماؤه و تقدست آلاؤه برعد خواهی و تمنای حصول مطالب قلوب آنحضرت
اعلی الله رایته مصروف و مقرون بود فلله الحمد والمنه در کنف اکرام ربانی و حجر انعام یزدانی
نشو و نما یافته ابواب کرم الهی و الوان نعم نامتناهی بروی مفتوح و مکشوف بوده بیاری
باری تعالی بتیسیر مرادات و وصول سعادات و فتح حصون رجعت مقر دولت و مرکز
سلطنت فرموده کشجرة طیبة اصلها ثابت و فرعها فی السماء قرار گرفته اند ازین بشارت
خرم که ناگهان آمد بنزار جان غمین گشته شادمان آمد که آفتاب امارت بطالع مسعود
باوج برج سعادت ناگهان آمد حق عظمت که جامع بلمرادی مبدو و ملابس کامرانی
همه مجدد گشت امید از حضرت ذوالجلال آنست که همیشه ذات معلی صفات با لطایف
عواطف یزدانی محظوظ بوده از غواشی انیاب نوایب محفوظ باشند الحالة هذه بجهة
اداء مراسم تهنیت قدوم سفر مبارک مفخر الملازمین قدوة المقربین رئیس النقبا والتوابین
تاتار را شرف بساط بوس آنحضرت از دولت تبرک و احسانه فرستاده شد بر سلامتی ذات

شریف

شریف و عنصر لطیف وقوف یافته در وقت مراجعت باخبار سلامتی او بجانب این مسرور
و مبتهج سازد ان شاء الله تعالی **دعوت عروسی از انشاء خلیل بیک ولد حاجی بیک**
بضمیر منیر مخدوم زاده سموه پوشیده نماند که درین وقت از جهت تزویج چاکر کمترین
مصطفی بیک نیت عروسی میمون دولت آن حضرت علی الله الاعالیا در دل این بنده محکم
گشت این بار هم چون توقع از آن جناب عالی مآب آن بود که از سبب اخلاق حمیده محبت نوازی
و اوصاف مجید چاکر نوازی همتی بوده عامی از درون دل و زبان دریغ ندارند بلکه چه
انبساط بود که آن ذات شریف و عنصر لطیف را خدای لایزال در غایت دولت و اقبال
و نهایت سعادت و جلال باقی و پاینده دارد الی یوم السؤال آمین یا رب العالمین **نوع دیگر**
فرزند امیر مکرم و سرور خطیر مفخم ثمره دوحة الاقبال المخصوص بعنایت المتعال اسحاق طول الله
عمره بمراحم شاهانه اختصاص یافته معلوم دارد که مزرعه تابر ملکت را زرع علامت حاجی بیک باش
بوده است باید که ملکش را باز بصاحبش دهد تا بندگی فرزندی و بیکار همایون علاوه
نماید و اگر بخدمت راضی نباشد در آن مزرعه مذکور زراعت کرده عشرش را بجانب بیگ
و رعیت باشد و او را از ملک خود رانند زیاده چه تاکید رود عمر در برخورداری ممتع باد
بالنبی و آله الامجاد **صحبت جواب نامه** مفاوضهٔ فرح فزای و مراسلهٔ بهجت زدای
بندگی امیر و امیرزاده اعظم نقاوة اولاد آدم احب و انسب جهان معز الدوران خسرو
آخر زمان قهرمان ایران و توران ملاذ امم و امان اهل ایمان خلاصة العناصر و الارکان مغیث الدنیا
والدین تاج الاسلام والمسلمین ابراهیم بیک نصرت دولته و ابدت مملکته مشحون بصنوف

محبت و معروض بفنون مودت و اتحاد وصول مکرمه نموده بر فحاوی و مطاوی آن اطلاع
حصول موصول گشته بانواع اعزاز و اکرام تلقی نموده در مقابله آن سلام و دعا با صنوف
و ثنا و محمدت مسکاشر که از ینابیع جنت فایض باشد مبلغ و مرسل می گرداند از نیاز
بحضور پر نور از آن درجه متباعد و از آن مرتبه متصاعد است که در حیز بیان توان آورد
توفیق شرف استسعاد اللقا که اهم مطالب و اتم مآرب است بخیر و خوبی مقدر باد بعد
از سلام اعلام می رود که در مصاحبت صاحب معظم شهاب الدوله و الدین امیرزاده دام
معظما عمدة الاعاظم قدوة الاماثل و الافاخم خیر الدوله و الدین خضرشاه نقیب دام توفیقه
رسید و حسن محبت و وداد و کمال مصادقت و اتحاد آن عزیز الوجود را ایراد نموده
معلوم و مفهوم گشته مصدق شد موجب اعتقاد و اعتضاد گشت چه موالات و مصافات
در مابین که واقع شده است از مدت قدیم الایام سمت رسوخ یافته امل واثق و رجا
صادق است که تا قیام الساعه و ساعه القیام از انهدام زمان مصون ماند تا گلهای وداد
و اتفاق شکفته ریاحین مصادقت ها و مخالصت تعرقی هر چه تمامتر روی نموده در ترتیب
و تقویت و تمشیت امور دولت ان یگانه خواهد رفت که آثار آن بر صفحات ایام تا اتم
باقی ماند درین وقت مشار الیه اجازت انصراف داده در مصاحبت عمدة الفوارس افتخار
الاقران حسن ابو النصر طب اقدام ایصال گردانیده شد و کلیات قضایا را مشافهه
متحمل گردانیده شد عند الحضور بالسرور ایراد خواهد نمود همانا که دایما ابواب مکاتبات
و مفاوضات مفتوح و ممنوح داشته از مجاری امور و کیفیت حالات اعلام و استعلام

نماید

نماید تا موجب تضاعف موالات و مصادقت گردد و درین محبت زیادت نبشت که
دولت و سعادت مؤید و مخلد باد در مفتتح فصل بهار بعنایة الله تعالی بصوب یلاق
نهضت خواهد اتفاق افتاد آنجناب نیز بدین جانب توجه نماید که مصالح امور دولت الجناب
تقویت و تمشیت داده امید است که دشمنان دولت متفرقا عادی سلطنت
منکوب و مقهور گردند ان شاء الله تعالی نامه در خواندن کسی بعروسی اقبال نشان
جناب عالی خداوندی فلان بیمن الله علوی سالیان نامتناهی باد داعی مخلص و چاکر
مختص بر عادت معهود وظایف دعاگویی باقامت می رساند درین وقت
چون ترتیب عرس خادم زاده پیش گرفته شد و مخادیم تشریف قدوم ارزانی فرموده
مأمول آن خداوند قدم رنجه فرماید و این عروسی بجمال مبارک منور گرداند که این خادم
رهین منت کرده شود صورت جواب نامه مشرفه شریفه و ملاطفه لطیف
از بندگی جناب عالی ملک ملوک الامرا فی العالم مشهور جهان طالب امور الخیرات و
الحسنات آغای کامران دام دولته رسید باعزاز و اکرام بمطالعه پیوست مراتب
درباب فرستادن خدمت زین الحاج حاجی ابرهیم فرموده بود معلوم شد همین توقع
بود و همچنان بعد الیوم در مابین فرزندی و پدری مؤکد باشد و هرچه از طرفین واقع
باشد بوسع قدر بهم دیگر خبر کرده شود و مفسدان را گوشمال داده امید است که
در میانه چنان دوستی باشد که دوستان شاد شود و باقی بکمال کفایت مخدومی
تعلق دارد و همچنان معلوم باشد که چهار سر اسب و چهار قبضه شمشیر و هشت پاره

فبادو وباره چو قاوبکیان بوشی از ان قوم انجانب مانده است نزد درزی و
بوزجه است اشارت فرمایند که تسلیم کند باقی زبان پیغام را دارند مکتوب مخلص
دبان سیدی در وقت فرصت تقریر کند والقلم **صورت تهنیت ولادت**
فرزند اسحاق بک طال بقاهما از انشاء موسی بک کاتب دیوان اغا بوق دام صدره بحضرت
جناب جنت حضرت ارم نضرت خداوند حیوة بخش ومخدوم ملک وش خلاصه
الماء والطین المخصوص بعنایة رب العالمین سزد اگر بپوشنم تکلف القاب عالیات
حاجت شب تجلی را الکبل الدولة والسعادات الملهم بالصاف الخیرات المخصوص
بعون غایت واهب العطیات انجم کامران وکامیاب خلد الله دولته واعلی شانه
صحایف تحیاتی که چون صفحات صبح سحاب گستر همگی اصدق وصفا ولطایف دعواتی
که چون لمعات خورشید انور همگی نور وضیا بدان جانب معلا ابلاغ واهدی کرده بدع
می آید وباللیل اذا ادبر والصبح اذا اسفر بدعاء مزید اعمال وجاه وجلال مواظبت و
مثابرت می نماید قرین اجابت وضمین استجابت باد بمنه وعینه بعده بر رای عالم آرای
کوکب فروغ زنورش آفتابست عرضه می دارد که مبشر خبر بشارت قدوة الکبری لیم
عیسی رزقت سلامته یعنی از اوج برج اقبال در آسمان جاه وجلال طلوع یافت
آن ماه نو را که دُر صدف شهریاری ونتایج اصل جهانداریست طارایت الهلال ابدی
نمود و ایقنت ان سیصیر بدراً کاملاً لازالت شموس جماله مصونة عن الکسوف وبدور
جلاله محفوظة عن الخسوف در احسن احیان وایمن زمان ورود یافت حق علیمت

وکلّی به

وکلّی به علیما که سلوت وحبور وشادمانی غیر محصور بدین جانب مبتسر ومحصل گشت
شرایط تعظیم ومراسم تبجیل وما یکون من هذا القبیل بحمد الله والمنه بواجبی بجای آورده
حمدی نهایت وشکر بی غایت بدرگاه خدای بیچون وقابل کن فیکون بوسع طاقت
بشری گزارده شد بجهت ادای شرایط این تهنیه کبری که مبارک وخجسته قدم گردد
ان شاء الله تعالی افتخار الحاضرین ومفخر المستعدین چلبی صنع الله را زید قدره سواد ختیم
که در وقت رجعت اخبار صحت وسلامتی ذات شریف وعنصر لطیف را بدینجانب
آگاهی نماید ایزد تعالی آفتاب جلال آن جهانبخت وارایند تاج وتخت را از سمت
زوال ووصمت انتقال مبرا داراد بالنبی وآله الامجاد ولنعم صحیفه تهنیت در شهر ذی الحجه
الحجه صورت تحریر یافت والحمد لله وحده وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه وسلم
رقعه قاضی عسکر آفتاب جلال دولت از برج سعادت تابان ودست الکلام
برکافه انام نافذ وروان باد بمحمد خیر العباد **تهنیت نوروز** مقدم نوروز میمون
که مفتتح سال طبیعی وموسم تحویل آفتاب بنقطه اعتدال ربیعی بر خداوند وبندگان
همایون ومبارک باد **تهنیت برات** وصول لیلة البرات بر ذات ملایک
صفات که منبع خیرات ومظهر مبرات است فرخ وخجسته باد **تهنیت روزه**
صیام که واسطه عقد لیالی وایام ومصباح شهور وأعوام بحضرت همایون متبرک
ومیمون باد وظایف دعوات ومواجب طاعات وتعاقب عبادات باجابت قرون
مامول ومسئول بحصول موصول بحق الرسول وبنبطه والبتول **تهنیت عید**

رباعی ازون قیلسون سنی کی حق تبارک نجی سوروب نوبت تبارک بن وبیرام
کلدک قوللک اولدق بن اولدم مقبل وبیرام مبارک **تهنیت تزویج** ایلیم دولت
خداوندی زید قدرت در امتثال امر باری واحیاء سنت نبی با وفور کامرانی
وسرور شادمانی خیلانی باد که دل بندکان مخلص خواهد خبر بشارت بو خادم
صادق مجلکره شویله ایرشدی که امر باری تعالی موجبجه وسنت نبی مقتضاسنجه اینی
الشمس والقمر عقد نکاح منعقد اولمش الحمد لله والمنة بو مواصلت سبب مزید دولت
اوله قدملرن بربرنه مبارک و بختلو وسعید جاللرن قیلوب اوون ابواب الفت
ومحبت واتحاد الی یوم التناد بر امداد رب العباد مفتوح اوله امید اولدرکم یوسف
عهد له زلیخا وقت اجتماعندن غنچهٔ سعادت حدیقهٔ لطافت ایچندن شکفته اوله
وآیکنش مقارنندن هلال مبارک طلوع قیله که هتلو دوستلر کوز شادمان
اوله ان شاء الله العزیز **تهنیت فرزند** طلوع کرد تابید چون زبرج جلال بر آسمان
نجم اختر مبارک فال الحمد لله والمنة که صدفی در مجمع سیارات زیبا کشت
وبدری از برج سعادت طالع شد اعنی قبهٔ قدوم قرة عین سعادت وغنچهٔ
بوستان کرامت از کتم عدم این دم قدم در عالم نهاده است همایون حضرتکزه
مبارک میمون السعی از حضرت ذو الجلال بتضرع وابتهال بالغدو والآصال شویله
استدعا اولنرکه بو مقدمهٔ خیرات ونتیجهٔ مبرات شیر وشهد قرآنله پرورده اولوب
علم ادب وحکم وکرمله روز قیله آتسنه آفسنه بغشلیوب دنیا آخرت سعادتن

حق تعالی

حق تعالی میسر ایدوب صالحلر دعاسی برکاتندن دوستلر همتندن آبا واجدادی مرتبه سنه
ایرشوب فخر اسلاف وذخر اخلاف اولقلغه توفیق رفیق ایدوب ان شاء الله العزیز **شعر**
در درج کرم در تهنیت بیع نهان المنة لله که کنج کشت عیان **تهنیت قدوم از سفر**
شعر کز آمدن دوست خبر داشتمی برن کورش کل سبب کاشتمی بندا شتمی که پای
برخاک نهد خاک قدمش بدیده برداشتمی حصول موکب میمون وزمن مقدم همایون
با حصول مرادات ونیل سعادات سبب انشراح صدور دوستان وارتیاح قلوب
اخوانت برکافهٔ امم عموما وبرین بنده وسایر خدم خصوصا مبارک وبخته یار
سرنامه قاضی لشکر عتبهٔ مبارک با عظمت خداوند اعظم اقضی قضاة العساکر
المنصوره واعلی ولاة المفاخر المشهوره مجمع الفضایل المأثوره موسس قوانین الشرایع
والیقین منفذ الاحکام الاسلامیه محی مراسم العدل والانصاف ماحی الظلم والاعتساف
المستغنی عن التعریف والبیان والاوصاف مولانا واولانا افندی معظم ادام الله
ظله علینا وعلی کافة للمسلمین الی یوم الدین مقصد العابدین بار بفضل القدیم انه علی
عباد الرحیم **فاضیلن سرنامه** مسند شریعت بقاء ذات مطهر وجود مکبر مجلس
عالی مولی الموالی تاج المفارق والاعالی اقضی القضاة والحکام ممیز الشرایع والاحکام
ممیز الحلال والحرام مفتی الانام قطب دایرة الاسلام معین الضعفاء والایتام ناظر الشریعة
قامع البدعة مرشد الخلق اجمعین حجة الحق علی العالمین مولانا قاضی افندی ضاعف الله
قدرته ونفذ امره مزین باد دعاکوی مشتاق ونیازمند نفاق سلام ذی حد وثنا

بی عد تبلیغ فلقد نصحکم عرضه داریم مورخ سلخ مادام که مستعدان قدسی درس
فردوسی بعلم قدوسی مشتغل و ممارس باشند ذات عالی صفات در کشف مشکلات
وحصول مرادات وشمول سعادات بهجت و راحات کذلک باد

مکتوب که بولد عثمان نوشته شد

مبارک باد بمیمنت بال و فرخ بال و فرخنده وصول کوکب اسعد ببرج نیر اعظم
رایت ظفر و پیروزی والویهٔ نصرت و بهروزی حضرت آسمان مکان کیوان ایوان
خلافت پناه سعادت دستگاه فریدون جاه خرشید سریر جمشید وزیر سلیمان
تخت جوانبخت سایهٔ عاطفت خالق بیچون وظل مرحمت قائل کن فیکون ناشر العدل
والاحسان باسط الامن والامان قاهر الکفرة والمشرکین مدمر الفجرة والمتمردین
المؤید من السماء بالدولة القاهرة المظفر علی الاعداء بالحجة الباهرة رافع لواء الدولة العالیة
محیی مراسم السلطنة الغالیة غیاث الدنیا والدین معین الاسلام والمسلمین المستغنی عن
النعوت والالقاب فرزند کامران و کامیاب اعلی الله تعالی الی یوم الدین نسخ
وبختیاری و نصرت و کامکاری بر قلهٔ سماک و جبههٔ افلاک منصوب و بآیات نصر من الله
و فتح قریب مکتوب باد و ایزد عز اسمه در همه حال ناصر و معین بحق سید المرسلین
وظایف سلام تحایا و لطایف ثنا و مدحت محلیهٔ بالصدق والصفا و متبرئة عن
الرعونة والریا ابلاغ واهدی کرده انهٔ آرزومندی والتیاع و نیازمندی و نزاع
نه در آن نصابیست که شمهٔ از آن قائم اقلام بر صفحهٔ بیاض افهام واوهام مندرج گرده

اسباب

اسباب حصول مقاصد را علی احسن الحال وایمن الفال مهیا کناد انه رؤوف بالعباد
بعد برای جهان آرای که جام جهان نماست اعلام می رود که مدت مدید و عهد بعید
شد که بر صحت و سلامتی ذات شریف و عنصر لطیف و مجاری امور دولت و اقبال
حضرت جهان مطاع خلد الله دولته الی یوم القرار آگاهی نشد اکنون از جانب ممالک
محروسهٔ آنحضرت اخبار سارة باستماع لین طرف جنان افزای که بطالع سعد از سفر
میمنت اثر جهاد همایون بالفتح المبین والظفر المبین باعث سرور و غبطت و حبور
موفور حصول المحامد بر شکرانهٔ این موهبت عظمی که غرهٔ غرای صباح ناطق طراز مطلع
حمدا لا یحصی و لا یعد بحضرت رب العباد گزارده آمد منت خدایرا که بتأیید آسمان آمد
مستقر جلالت خاقان . چون بین الجانبین ارتفاع مخایل مجانبت و شوایب مباینت
واضح و لایح گشته و بین الجنبین نفی متصور نگشت تا مواصلت که میامن برکات
این معرفت دلگشای فرح فزای نتیجهٔ نظم شمل اقاصی و ادانی مشارق و مغارب
کره و جناب نصفت شعار را و معدلت دثار را انواع تمتع استظهار و نصرت
واصناف فتوح استبشار و مسرت یوما فیوما در تضاعف و تزاید باشد انشاء الله
تعالی این معنی موجب ارسال مخزن الخواص منبع الاخلاص المؤتمن المرتضی علاء الدین
علی دام علاه گشته بشرف دستبوس الجناب دولت مآب فرستاده شد بالخیر وصول
یابد و شرایط تهنیت غزو و جهاد را و مراسم مودت و اتحاد بجای آورده بر اخبار سلامت
ذات ملک صفت موقوف یافته در وقت وصول ایجاب السرور و منبهج سازد و بعد همه

چون وسیلهٔ محبت ومودت مؤکدات زیاده چه اطناب واسهاب محکی اطناب الفاظ
دولت باد تا غایت آنجا استوار بمحمد وآله الاخیار واصحابه الابرار
بمقدمک المیمون قد قدم المجد وعاد ونا الاقبال والطالع السعد سلام لواهبت
نسایم لطفه قد روحت الارواح من نسماتها خطاب فرزند امیر اعظم ویگانه
خطیر اکرم افتخار وعمدة الملوک فی العالم المخصوص بعنایه الملک الاحد شمس الدولة والدین
پیر احمد طال بقاه براحم خسروی مخصوص بوده معلوم داند که درین وقت سید الاکابر
والافاضل خلف الکبرا قدوة السالکین بقیة الناسکین جمال الملة والدین جمال الدین چلبی را
رفعت سلامه بولد ولغار فرستاده شد بجهة مهم مبارکی باید که او تربیتش سر اسب
هر یکی با نزده سکه بیرزه خانکی واسب از جهة فرزندی ویک اسب عبد الرحمان بیک ویک
اسب ایاس بیکی ولد خلیل بیک ولد طرغوت ویکی خرشید ار و کتاب بدهند هرچه البتة
زودتر حاضر کنند وشش نفر مردم نیز از نوکر خود ملبس باهم روانه گرداناد ودر بخار
کبری با مذکور جمال الدین چلبی ملاقات شوند ودیگر دو جفت نقاره وصوری وطبال
با ایشان ارسال نماید میباید که تا خیر وتوقف نکند ودیگر خبر ولد خود را اعلام کند که چگونه
بانی آید معلوم شود واز طرف ساحل هر خبری که حادث میشود انها نماید زیاده تاکید
وسپارش بعد ازین در بر خورداری ممتع باد نوع منه فرزند امیر اعظم ویگانه خطیر اکرم
افتخار وعمدة الامرا فی العالم المختص بالطاف الملک الاحد غیاث الدولة والدین محمد طول
عمره بعنایت ومرحمت نهایت اختصاص یافته معلوم داند که افتخار الصدور والکبار

حاجی بابا

حاجی بابا بدرگاه معلای بجانب اقبال غوص مکتوب جناب فرزندی رسانید وبنیت
زیارت مکه شریفه شرفها الله تعالی کمر همت در بست خواست اجازت نمود او را اجازت
انصراف فرموده شد باید که جناب فرزندی نیز او را با همت کامل بخدمت مقصود شد
ارسال نماید درین باب زیاده سپارش محتاج نگشت که در عمر بر خورداری ممتع باد
بالنبی وآله الامجاد نوع منه امیر مکرم وسرور معظم جامع نعت المحاسن والشیم
المخصوص والملحوظ بعنایات الملک الاعلم رب العالمین جل جلاله کامران کام سموع سلام
وعواطفات خسروانه اختصاص یافته معلوم داند که دیه کرنماز از قدیم الایام ابا عن جد
بشیخ محمد ولد خواجه بر سبیل اقطاعیه تعلق داشته است باید که بعد الیوم نیز بدستور
مقرر دارند ودر بندگی بیکار همایون بر موجب حال خویش چنانکه ملازمان قدیمی
شان هرچه لایق باشند او نیز بر همان نسق ملازمت کند زیاده چه سپارش
رود دولت وکامرانی مخلد باد نوع منه جناب عزت نصاب سعادت انتساب
صاحب آیات العز والفخار ساحب اذیال المجد والوقار ذو الادب المهذب والنسب
المنتخب حاوی فنون المفاخر جامع شئون المآثر المستغنی عن الاطناب والاسهاب
فی بث الاوصاف ونشر الالقاب المخصوص باللطف الخفی من حضرة الملک المستعان
بکوم حضرتی کامران ادام الله تعالی اقباله تحیات عنبریة النفحات ودعوات مسکیة
الفوحات که محض وداد وعین اعتقاد ازو منبعث اعلی ومطالعه بیرلوب اشتیاق
غایة بکمال در ملاحظه اولنه ملاقات که اهم مرادات در عن قریب بر وجه اجمل محصل اله

بنبيه النبيه وآله الامجاد بعد ضمير منير مهر اضاءتلری وخاطر عاطر مشتری افاضت جانبنه معروض اولنان بودرکم موصل صحیفهٔ وداد اکمل العلماء وافضل الفضلاء المخصوص بعنایة الله الملک المتعال مولانا کمال دام فضله کندو آستانه کوزن اخلاصلو اختصاص کوسترن دعاجیلر کوزدن در بو بابده زیاده تعریفه خود احتیاج یوق اما غرض بودرکم سابقا بونک خیلی جه اسبابی و جهاتی سلب و نهب اولنمش امش اول ابناء الطاف حالا نهایتکزدن تأمول و مسئول اولنان بودرکم مجلس خاطرکزجون بونک اول اسبابی و جهاتی کرو کندویه واصل اولیحق مستحقنه یتشمسنه همت ایدهسز بونک شاننده هر نه وجله اظهار لطف اولنرسه بو کا دکن بو جنب مخلصکزه اولنمقدرلر شاء الله العزیز شویله همت بیورله که مشار الیه مقضی المرام اولیجق کوزمزدن غطیه حاصل اولا چون غرض عرض محبت و بسط بساط مودتدر بو مقداره اکتفا اولندی والدعاء فی الانتهاء وضعف فی الابتداء ظل وجود ممدود باد برب العباد بحمد رب العالمین

تربیت نامه عقب تجدید مراسم الادعیة الصالحة واثر تحریر معالم الاثنیة الغایة بعضو وجارحه من جانب اضعف العباد بنیة واقوامهم فی الود عقیدة ونیة الی حضرة منبع اللطف والالطاف معدن المحاسن والاوصاف اعنی افندم خدمتلری مکرم شید الله ارکانه احکامه معروض رای انور اولدرکم حامل ورقهٔ دعا و ناقل صحیفهٔ ثنا فخر الاصحاب وذخر الاحباب اخینا و مولانا سیدی احمد اخی افندمزدن در کمال استعداد له ودیانتله مجلی و مزین در ولایت قرمانه صله عزم ادوب مخلصکزدن

ورقهٔ مودت استدله اندکی جهتندن بو ورقه ابتشط تحریر اولندی امیددرکی صدقات شاملکزدن که فضلا بنی دریغ دردریغ اولنمیوب عین عنایتکزله ملحوظ و محظوظ قلاسز و هر احسان که بونلره حقنده واقع اوله ممنون بو دعاجی حقنده واقع بلنه و بر مخدومم زاده کز وجه کلدی تیز اغلمک شرفی وقتنده زهره ساعتنده اجتماع سعدین اولدقده اول سیبدن بردوفی آدنی پیر اسعد و یردکی زیاده تصدیع چه حاجت فان تطویل الکلام تصدیع و ظلام باقی سعادت دو جهانی باد والدعاء بعینه

من افقر العباد محمد الفقیر کم اعتراض نامهٔ فرزند هذا کتاب فی ذکر ما برا انا عرض سعد الدین بن فقیه بن قاسم عن ابنه المسمی خواجه علی لکونه مفسدًا وشقیًا وعاصیا لابیه المذکور و بعد هذا الیوم لو فعل فعلا مکروها لا یعبر لوالده المذکور براءة صحیحة شرعیة او عواضا به صر تمام عنیا تحریرا فی غرة محرم الحرام من شهور سنة سبع ولهم بعض مائة شهد بذلک حاجی ابرهیم بن الحاجی تنکرورش والحاج قاسم بن بلیعه بن نوع منه الامر کاز بر والحال کافر حرت محمد شاه ... پیر القاضی بالعساکر سبحانه الرحمن جانب و باعث تسطیر این کتاب آنست که الحاج مسافر بن طورت بیک مجلس شریعت حاضر آمده و از مسلمانان خواص و عوام کواهان عدول و شواهد مقبول بر خود کرفت و اقرار کرده و باعتراف آورد که از فرزند خود بنام عرب بیش مفسدلک و بیشوای شر برایلیدن بیزار شد والتزام پیری وی نومید کشت زیرا بهیچ وجه قابل صلاح نبوده و دایم آناء اللیل واطراف النهار بمفسدلک و شریرلک قریب شده و شرارت وی درمیان خلایق پیدا شده و والدان

واقارب معه از افعال بد او برنجیده و متألم گشته اند بس که روزی از ایام از دست
وی جنایتی صادر باشد بمال مسلمانان یا بعرض شان باوی تعلق نباشد و از جریت
و جریمت بیزار و بی گناه باشد او را برنجانند و زحمت نرسانند و چیزی نطلبند بعلت
روند و اعتماد نمایند تحریرا فی جمادی الاولی لسنه اثنین وستین و ثمانمایه و بدین قضیه گواه
شدند کی فقیه و حسن قریش و عبد الجلیل سراج و اسماعیل فقیه بزاز و علی فقیه و حسن
فقیه معلم و پسرش الیاس و قو فقیه درزی و بکر کلاه دوز و برادرش عثمان

صورت جوابنامه

جاء البرید ومعه یدیه صحیفة فی غرتها کحاجب القرآن
فلثمتها و فتحتها و قراتها و جعلتها حرزا من الحدثان مشرفه فرح فزای و ملاطفه انشاط
افزای از حضرت امیرزاده کرامی و مخدوم خداوندنیکنای اعنی اعقل و اکمل دوران
پسندیده و برگزیده یزدان خلاصة العناصر والارکان المعزز کانسان العین و عین
الانسان المختص بعواطف الملک المنان جلبی کامران المستغنی عن کثرة التعریف
و وفور البیان جلال الدولة والدین متضمن بانواع استحسان و مقرون کامثال اللؤلؤ
والمرجان ورود یافت و در مقابله آن تحیات فراوان که وظیفه محبان و بندگان است
و دعوات بی پایان که عادت دعاگویان و دولتخواهان است عن صمیم القلب و سویدای
جان ابلاغ و اتحاف کردانیده اشتیاق و آرزومندی بطلعت منیر حضرت خداوندی
از حیز عبارت و مرکز استعارت متجاوز الحد والغایات است توفیق ادراک ملاقات
که اعظم مقاصد است بر خوبترین وجهی مقدر باد بمنه بعد از وظیفه دعوات اعلام رای منیر

میکردانند کی درین وقت زین الحاج والحرمین حضرت حاجی حسن دام سموه رسید اخبار
لن سلامتی ذات عدیم المثال رسانید و هر آنچ که متحمل بود با فصح بیان و املح لسان تقریر
و بیان نمود بهجت و سرور و غبطت و حبور حاصل شد اعتضاد و مفاخرت افزودای
ما الله از کمال الطاف و معالی ایشان چه فوت خواهد شد لا غرو ومن المسک ان یفوح
ومن البدر لن یلوح امید از فضل الهی نامتناهی آنست که همواره در کنف حفظ و امان
الهی و در رعایت خواطر اصدقا و احبا آگاهی باشند نحن من لا ینبغی بعد بواقی اخبار
مشار الیه عند الوصول مشافهه اعلام و استعلام نماید چون اعقل جهانیدر درین صحبت
زیاده ابرام و انبساط خارج ادب دیدکی در مسند دولت بالعز والاقبال مستدام و مستحکم
باد بمنه بخط اسفندیار الملتانی

نوع من

معاوضه شریف و ملاطفه لطیف از بندکی امیر
و امیرزاده مکرم محترم مستجمع فنون المعالی والشیم سلالة الامراء فی العالم جامع المعالی
والمفاخر ذو المناقب والمحامد والمآثر حمید الاخلاق خلاصة الآفاق المخصوص بعنایة
الملک الخلاق جلال الدولة والدین جلبی کامیاب ادام الله تعالی دولته آمنة من
الزوال وارد گشت معزز و مکرم داشت مضمون بمحض معلوم شد و در مقابله
تحیات و دعوات فراوان و محمدت بی پایان از محض محبت و اعتقاد اتحاف
گردانید و اشتیاق حضور پرنور دائم توفیق ادراک ملاقات بر حسن دولتخواهی
بخیر و خوبی میسر گرداد بمنه بعد اعلام ضمیر ملکه درین وقت فخر الاکابر علاء الدولة
والدین علی آغا دام علاه رسید و آنچ که در باب اسباب التماس نمود به عرض رسانید

بمحل رضا و مرکز ارتضا استقرار گرفت ای والله از کمال محبت و حسن استعداد ایشان
چه فوت خواهد کرد همین متوقع بود و دیگر اخلاص و یگانگی ایشان لابد اظهر من الشمس
و ابین من الامس بود دیگر بیشتر و زیاده شده حق مکالمت بجا آورده و چون بشان
الیه اجازت انصراف داده کلمه چند سپارش رفت عند الحضور بالسرور تقریر خواهد
کرد همه اصغا و ارغا نمایند انشاء الله العزیز در عقب این کسی فرستاده تجدید محبت
و تزیید مصادقت نموده بود و چون قواعد مودت از قدیم العهد مؤبد و مؤکد گشت
متوقع که بر دوام ابواب مکاتبات و مراسلات مفتوح داشته سوانح مهمات را
و اخبارات سلامتی ذات عنصر لطیف اعلام و استعلام نمایند که موجب تضاعف
موالات گشته مساعد و معاین دوست و دشمن تواند بود درین محبت زیادت
ابرام و انبساط ترفع و دولت و معالی قایم باد بمنه بالنبی و آله عشرین محرم لسنه
اربع و ثلثین و ثمانمایه

این مکتوب در جواب نامه ولد عثمان نوشته شد

در رسالت سلطان زاده معظم پیر احمد بیک طال بقاه خطاب معانی و کتاب شادمانی
مثال نامه گشای و مسرت بخش افزای از جانب خداوندگار اعظم و شهریار معظم ملجاء
صنادید الامم و ولی الایادی و الالطاف مستجمع کمالات العدل و الانصاف ماحی رسوم
الجور و الاعتساف قاید جیوش الموحدین المؤید بتایید خالق السموات و الارضین
نشر الله معالیه علی صفحات الانام و ربط اوتاد دولته بالخلود و الدوام در اعز حالات
و اشرف ساعات مصحوب افتخار الامرا و الاعاظم جامع المعالی و المکارم ولد بیک و افتخار

العلا اقضی القضاة و الحکام مولانا عبید الله مشتمل بر الطاف محبت و انواع شفقت چون
صحف مکرمه وسعه یافت مراسم تبجیل و اعزاز تمام بمطالعه پیوست کلمه چند جهت تحقیقی
اصلاح ذات البین و مصالح دولت جانبین و معاهده که فرموده اند از ینجانب نیز تجدید
معاهده کرده شد بعد الیوم ان شاء الله تعالی دوستی و محبت یوماً فیوماً در تزاید باشد
درین وقت فرزند اعز اکرم و فرزانه اسعد افخم پیر احمد را بندگی آنحضرت فرستاده
شد که بشرف دستبوس آنحضرت مشرف و مغتنم گشته رسوم حذر خواهی و خدمات را
بجای آورد امید آنست که نظر شفقت و عنایت در باره وی مبذول فرمایند زیاده
ابرام نکشت که دولت و اقبال بالعدو و الآصال
در ترقی باد بالنبی و آله الامجاد

م

صورت مکاتیب مختلفه

سعادت و اقبال دو جهانی که نهایت الامانی و غایت مقاصد ارباب معانی است
و سیادت و افضال و کامرانی که موجب اسباب قهرمانی و حالت بواعث شادمانی
خواهد بود قرین ایام و اوقات و نثار بیایی و نثار خدمت افتخار الامرا فی العالم
سند سلاطین العرب و العجم فرزانه نامدار و یگانه عالی تبار درج شهریاری مهر
برج تاجداری فخر کاشانه شاهی فرخ آشیانه شاهنشاهی کیوان رفعت مشتری
منقبت ناهید طلعت عطارد فطنت منبع مکرمت شعر ابکی و الحکم خضمه و ولیه

بالسیف والقلم الفخر کیالبکی • الدر والدرق خافاجعل • فخحتنا فی البحر والافلاک
فلک جلال حامی سپهر اقبال مرضی الخصال والخلال رضی السیر والفعال برگزیده یزدان
پسندیده دوران مخصوص لطف رحمان خسرو و صاحب قران صاحب خیر و نشان
رفیع القدر والشان افراسیاب پیلتن تهمتن صف شکن نوین اعدل حسیب اعجب
شعر انکه چون تیغ برکشد زقراب • زهره شیر غاب کرده آب • وانکه چون
پای در رکاب آرد • ماده عزم او نیارد تاب • فخر السلاطین ذخر الملوک فی العالمین
قامع الکفرة والمشرکین قالع الفجرة والملحدین عضد المرابطین ملاذ المجاهدین معین
الضعفا والمساکین مغیث الفقرا والملهوفین امیر البحار والبرار المخصوص بعنایات الله
الملک الغفار لازالت جنابه مرتع الامراء والکبار و بابه مرجع الکبرا والنحار آمین یا رب
العالمین بعد بر رای انور و ضمیر ضیا و نور گستر جهان آرای پوشیده نماند که
بنده کمینه و چاکر دیرینه که از قدیم العهد الی الحد من المهد شاخچه کمالش بزلال حسن
تربیت یمن عاطفتش نشو و نما پذیرفته است و آیینه اقبال او بصیقل مرحمت
و مکرمتش صفا و بها گرفته فی اللیل والنهار والعشی والابکار دعواتی که آفتاب
رشد و سداد از مطالع او طالعست و تحیاتی که انوار صدق و رشاد در صفحات او
لامع و سلامی که بلبل امانی وی بر اغصان شادمانی مترنم است و گل نیکنامی در گلشن
کامرانی وی متبسم زمین عبودیت و اخلاص را بلب ادب بوسیده بموقف عرض
میرساند و از جناب جلال کردگاری و حضرت صمدیت عز اسمه در خلوات طاعات

ودرعقب

ودر عقب همه صلوات استحکام دعایم دولت و انتظام قوایم مملکت آن جناب
المکارم والمراتب در یونس می کند بر هدف اجابت غرض اصابت رسیده باد
بمحمد و آله الکبار الامجاد آمین یا رب الخلایق اجمعین و بعد معلوم حضرت خداوندی
میگردد که مدتی متمادی و زمانی متطاول بر آمده است که از مجاری حالات
و اخبار سلامتی ذات شریف به بنجانب آگاهی نفرموده اند یا از موانع روزگار
غدار است و یا از شوریدگی طالع بی قرارست انشاء الله تعالی مانع جز کثرت بهجت
و وفور مسرت نبوده باشد اما متوقع و مامول و ملتمس و مسئول از آن معدن
کرم آنست که ابواب مکاتبات و مراسلات را دایما مفتوح دارند تلاقوا بالکتب و ان
شطت الدیار را بعمل آرند باقی پیغام زبان را دارند رقعه مودت و صحیفه محبت
اخلص الخدام واخص الخواص رضی الاخلاق مرضی الاعراق شمس الدین عند تقبیل العتبه
العالیه والسدة المتعالیه عرض نماید زیاده چه اطناب رود که در عزت و رفعت در
سال بماناد نوعی دیگر از انشاء مرحوم مرگه پاشا خدمت برادر امیر و امیرزاده
معظم قرة العین نجم الفوله بدر الاعالی محمد بیک دام بقاه بسلام و عواطف شامله
اختصاص یافته معلوم دانند که ارطغدی یک توجه کرده که بدینجانب بیاید همچنان حرکت
ناشایسته و ناپسندیده کرده اند حالا بی توقف وی را بدینجانب فرستند
چنانکه بحجه اوی تلف نشود در عقب مکتوب به سفر خازن خواهد رسیدن
البته توقف ننماید مهم داند اهمالی نکند زیاده چه نویسد سعادت دایم باهم و مینه

نوع منه فرزند امیر اعظم و یگانهٔ خطیر اکرم افتخار و عمدة الملوک فی العالم محض
لطف الملک الاحد غیاث الدولة والدین محمد طول الله عمره بعنایت و مرحمت اختصاص
یافته معلوم داند که همه پیادگان ممالک در آخر شهر صفر المیمون بخدمت درگاه عالی
می آیند باید که جانب فرزندی نیز پیادهٔ ولایت نکیت را در میان ایشان از غلامان
خود یکی را نصب کرده در آخر شهر مذکور با یراق بندگی ارسال نماید تاخیر نکند و تشویر
ازین بجانب فرزندی اعلام نموده شد که او نیز بندگی خواهد آمدن حاضر باشد که
در عقب این باو نیز خبر دعوت خواهد رسیدن تا داند درین باب بزیادهٔ سپارش
و تاکید محتاج نگشت عمر در برخورداری متمتع باد دعوت بعروسی
سید القبایل قراعلی و قراکندر و باقی کدخدایان بدانند که مهم مبارک آغاز کرده
می شود باید که چون مکتوب رسد تمامت جمع شده عزیمت اینجانب سازند و بیایند که
در مهم مبارک بهم باشند در آمدن عذر نگویند و مهم دانند نوع منه هو المبتر
اقضی القضاة والحکام ینبوع غوامض الشرایع والاحکام ممیز الحلال عن الحرام المخصوص
بعنایة الله الملک العلام مولانا شمس الدین الحاکم بلدهٔ نکیت ادام الله فضایله بفراوان
سلام و دعا معمور گشته بداند که در دهم ماه صفر ختم الله بالخیر والظفر ابتدا مهم
مبارک یعنی صاحب ختان کردانیدن محمد زاده حسن انبته الله نباتا حسنا کرده
میشود ان شاء الله تعالی اگر زحمت نباشد عزیمت بدین صوب مصمم نموده بتشریف
حضور شریف شان جمعیت عروسی ما را مشرف سازند که ممنون منتهای بی منتها

خواهد

خواهد بودن زیاده ابرام نرفت در فضل دایم باد نوع منه افتخار العلما قدوة
الفضلا جامع فنون الفضایل الموفق من عند الله الملک المعین مولانا نور الملة والدین
زیدت فضایله بسلام و مرحمت مخصوص بوده معلوم داند که درین وقت استماع
افتاد که در لارزن دو مردم کشته اند قضیه خود در آنجا بوده معلوم است تفصیل حاجت
نیست باید که بر موجب شرع نبوی تفتیش و تفحص کند و حکم شرع هرچه باشد
در آن قضیه علی وجه التفصیل بدرگاه عالیه اعلام نماید که با آن عمل خواهد شد تا
داند چنان باشد که بسوال دیگر احتیاج نباشد جواب بتفصیل رسانند درین باب
بزیادهٔ سپارش احتیاج نگشت ظله نوع منه فرزند اعز اکرم اسعد ارجمند
نوباوهٔ شجرهٔ سلطنت قرهٔ باصرهٔ مملکت اسحاق طول الله عمره بمراحم شاهانه اختصاص
یافته معلوم داند که مغنیان و خوشخوانان محروسهٔ نکیت حرسها الله تعالی و مطربان را
نیز هم هرچه تمامتر بدرگاه معلا بیاورد که در خدمات مهم مبارک بهم باشند درین
باب اهمال ننماید که عمر در برخورداری متمتع باد بالنبی و آله الکرام نوع منه
فرزند امیر مکرم و یگانهٔ خطیر معزز و محترم ثمرهٔ دوحة الاقبال المخصوص بعنایت الملک
المتعال اسحاق طول الله عمره بمراحم شاهی اختصاص یافته معلوم داند که درین وقت
بجهت اخراجات مهم مسعود الاوایل محمود الاواخر از جانب ولایت نکیت
مقدار هزار و پانصد سر گوسفند و از گوسفندان جانب فرزندی نیز مقدار هشتصد
سر گوسفند تعیین فرموده شد باید که هرچه زودتر ترتیبش داده علی التعجیل بدرگاه

بدرگاه معلا فرستاده آید بوجه من الوجوه اهمالی ننماید از اهم مهمات دانسته مسامحت
ننماید زیاده چه تاکید رود عمر برخورداری ممتع باد والسلام بدین مهم سید الاماثل محمد
آغا فرستاده شد باید که او را تسلیم نماید اما عوض گوسفندان فرزندی را باز
خواسته آید ان شاء الله تعالی نوع منه فرزند امیر اعز دلبند و فرزانه خطیر اسعد
ارجمند درة فی ما تند المخصوص بعنایت الملک الخلاق جمال الدین اسحاق طول الله
عمره بمراحم خسروانه اختصاص یافته معلوم داند که درین وقت از جهت افتخار الخواتین
سلطان مارت دامت عصمتها بجانب فرزندی عیدانه می برند باید که فرزندی نیز مرحم
زودتر از ملازمان خود یکی را با مقدار شش پاره اجناس از منسوج و کمخاوات
دمشقی و یکرنگ اکراب نیکوی راهوار نیز باشد بهم جهت مبارکباد عید سلطان
مالش ارسال نماید و اگر اسب نیکو یافت نمی شود آن اجناس شش قطعه را از انواع
مذکوره بفرستد و شخصی که ازین طرف عیدانه می برد او را خوشتر بیند مرضی الحال خاطر
شاکر و ذاکر اعادت نماید زیاده چه سپارش رود عمر در برخورداری ممتع باد بجهت
عید مبارک مخزن الاجلا آغی را فرستاده شد و لیکن مبلغ گوسفند را آغی تسلیم باید
داند نوع منه فرزند امیر مکرم و فرزانه خطیر معزز و محترم ثمرهٔ دوحة الاقبال
المخصوص بعین عنایت الملک المتعال اسحاق طال بقاه بمراحم شاهانه اختصاص یافته
معلوم داند که درین وقت مکتوب فرستاده قضیهٔ جاعق که محمد ولد قصون دعوی
میکند او را اعلام نموده است مفهوم گشت اکنون چنانکه در زمان علیبک چلبی و بک ظلم

جماعت

بجماعت قصون منسوب بعضا باشند باز از ان جماعت اند بدو تسلیم نماید و اگر
در آن زمان بجماعت قصون منسوب نرفته باشند بدو نه دهند و بیشتر ازین مردمان
چند که بطرف عثمان تعیین رفته بود باید که ایشان را نیز با متعلقات الای خود
حاضر ساخت که خوردنی عید مبارک را بخورند بدینجانب امسال سالانه بوجه من الوجوه
تاخیر نکند که از اهم مهمات است تا داند زیاده چه تاکید رود عمر در برخورداری ممتع باد
بالنبی و آله الامجاد نوع منه فرزند اعز اکرم اسعد ارجمند نوباوهٔ شجرهٔ سلطنت
قرهٔ باصرهٔ مملکت اسحاق طول الله عمره بمراحم شاهی و عواطف پادشاهی اختصاص
یافته معلوم داند که درین وقت استماع افتاد که از اقطاع اولاد قصون چیزی ستانده است
حالیا تا بدینوقت هر چه بالا بار آنها باید که بعد ازین از اقطاع شان چیزی نستاند
که ایشان نیز از خواد آران و متعلقان اینجانب اند ایشان را رعایت کند که در خلاص
ترقی نماید زیاده چه تاکید رود عمر در برخورداری ممتع باد بالنبی و آله الامجاد نوع منه
فرزند اعز اکرم اسعد ارجمند نوباوهٔ شجرهٔ سلطنت قرهٔ باصرهٔ مملکت اسحاق
طول الله عمره بمراحم شاهانه اختصاص یافته معلوم داند که درینوقت چنان استماع
افتاد که ولد علیخان قزلجه ولد آیش را علف شمشیر ساخته مجروح کرده است اکنون
سبب غورتاش را فرستاده شد باید که آن ولد قزلجه را گرفته بدو تسلیم نماید که بدرگاه
معلا بیاورد زیاده چه تاکید رود عمر در برخورداری ممتع باد نوع منه فرزند اعز
اکرم اسعد ارجمند نوباوهٔ شجرهٔ سلطنت قرهٔ باصرهٔ مملکت اسحاق طال بقاه بمراحم

شاهانه اختصاص یافته معلوم داند که درین وقت ولد بردق صیان ولد کند رخ
باشمشیر زده او را منفکی کرده است باید که قضیه او را هر چه تمامتر تفتیش و تفحص
کرده از حق وی بدر آید که بدان درویشان را زحمت نکند زیاده چه تاکید رود عمر
در برخورداری ممتع باد نوع منه فرزند امیر مکرم و سرور خطیر معزز و محترم
ثمره دوحه الاقبال المخصوص بعنایت الملک المتعال اسحاق طول الله عمره براحم شاهانه
مخصوص بوده معلوم داند که درین وقت سید العلما و الافاضل مولانا محی الدین دام
فضله را بتدریس محروسه نکیده فرستاده شد باید که منقدگاه هر چه که در آنجا متصرف
بوده است فرزندی نیز بدو تسلیم دارد تا در آنجا متمکن گشته بدرس اشتغال نماید
جانب او را من کل الوجوه رعایت کند زیادت چه تاکید رود عمر در برخورداری ممتع باد
نوع منه فرزند اعز اکرم اسعد ارجمند نوباوه شجره سلطنت قره باصره مملکت
جمال الدین اسحاق طول الله عمره براحم شاهی و عواطف پادشاهی اختصاص یافته معلوم
داند که درین وقت چنان ظاهر شد که در ناحیت محروسه نکیده دیههای چند
مثل دیه بسطانه و غیره ملک مشروع اینجانب است باید که محصول شان را گرفته
بنوعی حصول آورد نوعی سازد که از ایشان یک حبه ضایع نباشد و هر گاه دیه بایسته
شود از اینجانب دیه را بر موجب شرع علی سبیل المبایعه بستاند زیادت تاکید محتاج
نیست عمر در برخورداری ممتع باد بالنبی و آله الکرام و السلام نوع منه فرزند امیر
اعظم و فرزانه خطیر افخم اکرم قره باصره مملکت ثمره شجره سلطنت انجب اسعد علاء الدوله

والدین

والدین محمد طول الله عمره بعنایت و شفقت خسروی اختصاص یافته معلوم داند که
درین وقت که او در سرنگار غوغوم بابا حسین شده بود بجهت پیلکان ولایت
نکیده چند بلیغ می نمود که بسلامتی بدانجا که رسیده اقدام می کرد لیکن زمان
چه چیزی مانع شد که از آن وقت تا این غایت هنوز بتقدیم نمی رسید اگر آن چیز
از طرف تیمار خواران بنا خبر سویت چرا همچنین می کند رعایت خاطر اینجانب الطف
است آخر از ایشان و اگر از کاهلی خود در ماندن نوع شایسته از آن امارت
نیست تا داند و الحاله هذه می باید که هر چند زود تر ولایت را نوشته ضبط کند
پیاده را که ارادت کرده نسخه را بدرگاه معلا ارسال نماید و عدد پیادگان بمقدار صد عدد
مقرر شده است می باید که یک نفر مردم ناقص باشد و از رعایا و مسلمان باهم فرمان
شده است و ولایت هندوس نیز بدیشان اضافه کرده او را نیز مهیا سازد
اما درین باب تاخیر و توقف نماند است می باید که با آخر ماه محرم لسنه اثنا … بالکلیه تمام
آید و غلامی چند از غلامان خود بدلمی پیلکان را سس ساختن می باید همچنان که در هر حال
از وی خواهم پرسید تا جواب او دادن قادر باشد زیاده تاکید و سپارش
محتاج نباشد عمر در برخورداری ممتع باد بمنه و علیه نوع منه بجناب معلا
و سدت والا خداوند صاحبقران معار مظلومان و ملاذ ملهوفان مدبر الملک
صلاح العالم قبله ارباب حاجات باد بعد از وظایف عبودیت و ثنا و مدحت و دعای
عالم آرای لازال عالیا که مشارق الارض و مغاربها عرضه میدارد که درین وقت

از درگاه معلا اعلاه الله تعالی چنان اعلام فرمودند که با همه عساکر و خیام و اجتماع
کلی و براغ تمام حاضر و مهیا باشند تا بفرمان اینجانب منتظر بودند لیکن نیز
بر موجب رسم حضرت سلطنت پناه خلافت معدلت مهم اشتغال و مهمات البلوح
و الطاقه بتقدیم رسانید منتظر گشته تا فرمان پادشاه چون خواهد برآن مقتضیات
و دیگر از امرا فواسحه چندی مردم متعین آمدند الحالة هذه در پهلوی این بنده
شب و روز بخدمت میان بسته انتظاری کشند و سید الاماثل و الاقران بابا آ
عارف بدرگاه عالی ارسال نموده تا مجموع قضایا و حالات را اعلام نماید بعد از آن
هر آنچه مرسوم عالی جاری می گردد بر العنوال اقدام رود چون بسلطنت و پادشاهی
آراسته و ممتازاست زیاده چه گستاخی رود دولت ابدی و سعادت سرمدی
دایم و قایم بالحق محمد و آله الامجاد مکتوب معمای حکم داران نایب الرند و کوه جای
او و جماعت شهر و ولایه چون حکم همایون رسد بدانند که معامله شیرغن و بزرگ
بجماعت شهر و ولایت متعلقست باید که لن مصلحت را بجای آورند و اگر از تقدیم
لن مصلحت بر ایشان صعب باشد اکنون آنچه مصلحت بدین نفرکس الحاج کرده بر ایشان
لازم کرده شد که قید او را بینند و در سال مبلغ هزار و دویست سکه در عهده ایشان
است که با خراجات خزانه عامره جواب گویند اما غیر از ایشان هیچ آفرید شیرغن
و بز نگیرد و نفروشد در شهر و ولایت و از جای دیگر نیز اقرای و هر قلیه شیرغن
و بز بحلی شهر و ده و ولایت نیاورند و هر که این چنین حرکت بکند آخر الامر بعتاب
وعقاب

وعقاب و زجر عظیم مستحق خواهد بود تا دیگر اقدام ننماید نوع عرضه حضرت باعظمت
و جناب باجلالت مخدوم معظم منبع الجواهر و الاحسان نیکو سیرت جهان و بزرگ
المخصوص بعنایت الملک المنان شمس الدولة و الدین احمد بک کامران دام الله علوه
و ذا که سموه هزاران سلام و تحیت بی پایان ابلاغ و ایصال گردانیده عرضه میدارد
که چون خبر متواتر بدین طرف رسید چنانک شخصی آمد از روم ایلچی چنان اعلام نمود
که امرای کفار طاغین خذلهم الله تعالی مثل انکروس و افلاق و ولد ولق و لاز وغیرهم
با جمله عسکر خروج کرده و ازین طرف مراد بک عثمان بعساکر روم ایلی و اناطولی
باکلی عبید و احواد باستقبال و رفته با همدیگر مقابل خواهند شدن امید از فیض فضل
ربانی و عنایت سبحانی آنست که همیشه اعادی اسلام مقهور و احبای اعلام مسلمانان
منصور باشد انه علی ذلک قدیر و بالاجابه جدیر ما مول و متوقع از حضرت بزرگواری
آنست که تا که کیفیت و حقیقت آن بسمع مبارک ایشان رسد این محب را نیز از آن
واقف دارند و فرمایند زیاده چه اطناب رود دولت ابدی دایم باد بمحمد و آله الامجاد
محمد ابراهیم مخلص مشتاق عرضه داشت برای جهان آرای خاقان عالم فرمان فرمای
بنی آدم سلطان السلاطین المخصوص بعنایت کریم الاکرمین ظل الله فی الارضین که مخرج آن
آتش بتوزنی مرادی را ظل ظلیل آفرید کارست بنده و بنده زاده که در حجاب
حرمان مانده است حال خویش عرضه میدارد می نماید که پیش ازین از صدق اخلاص
دعاگوی خاص درگاه معظم و بارگاه اعظم بود و بنظر التفات و حسن عنایت

پادشاهانه ملحوظ گشته وارد درجات عالی و مراتب سنی محظوظ شده و بفلان منصب
از دیوان اعلا اعلاه الله متعین بوده و مدت عمر در اوان آن وظیفه خدمت در زمره
می آورد و شب و روز بی مسایه اکنون از دار فنا انتقال کرده و برای بقا ارتحال نموده
بنده زاده که در حریم اقبال آنحضرت جلال نشو و نما یافته است و شربت تربیت
آنجناب در عروق و اعصاب تشرب نموده و پرورده شده از حضرت باری تضرع
و زاری نظام مملکت و دوام سلطنت میخواهد و طمع میدارد که بجای پدر مرحوم منصوب
گرداند و منصبی که داشت مشرف شود تا سرمایهٔ عمر بدعای دولت قاهره لازال
راسخة البنیان شامخة الارکان صرف گرداند حق تعالی ستین مملکت را تا قیامت
بطراز معدلت پادشاه اسلام مطرز و موفر داراد و چهار بالش ممالک را باصناف انصاف
او منور **نوع منه** بخدمت مخدوم و مخدوم زادهٔ مکرم ملک الفتوة و المروة
آغی علاء الدین ادام الله عمره و رحم اسلافه خدمات فراوان و دعاهای بی پایان
ارسال میرود قبول فرموده اشتیاق را بشرف دستبوس فوق الحد و العد فرمایند
شناخت توفیق ملاقات بر وجه احسن روزی باریابنی و آنکه غرض ازین تصدیع
آنست که بعد از رفتن داعی ضعیف از خدمت مخدومی استماع رفت که بعضی
از مخادیم آغای از بهر وقفیت حمام امیر شرف الدین طالب شراه نزاع فرموده اند گر چنانچه
این قضیه واقع باشد اعلام فرمایند تا وقفیه را شیخ بخدمت آن مخادیم رساند
همچنانکه حکم شرع است نگاه کرده شود اگر سخنی داشته باشند بایشان علی ملأ الناس

الشرع جواب داده شود و الدعا جانب شیخ و شیخ زادهٔ حقیقی پادشاه ادام الله برکته بندگی
و دستبوس قبول فرمایند ملک الائمة و الفقهاء امام زاده و مولانا مجد الدین عیسی دام
دام فضلهما سلام قبول فرمایند یاران و خدمتکاران آغای با جمیعهم سلام و دعا
قبول فرمایند و مشتاق دریافت شرف دستبوس شناسند زیاده چه اطناب
رود سعادت دو جهانی دایم باد و دیگر خلف المشایخ و الزهاد و العباد شیخ ظهیر الدین
و شیخ اثر الله و شیخ لطف الله سلام بخوانند و مشتاق دانند [illegible] لدن جانب
آغی عبد الجلیل بندگی میرساند و مشتاق میباشد **نوع منه** بجناب معلا حضرت
جهانپناه خلد الله سلطانه و اوضح علی العالمین برهانه اعلام میرود که درین وقت از طرف
دار الفتح قیصریه خبر رسید که لشکر شام و ترکمان خذلهم الله تعالی منهزم گشته با
شکستگی عودت نموده است سبب آنکه بر سنان التیغ سیف لا آلم فی الحال بر
آمد در عقب ایشان رسیده خیلی جنگ کرده بسیار مردم گرفته است از شاملو و
ترکمان و بدین بنده کمینه مردم فرستاده که بحضرت سلطنت پناه خلدت معدلته اعلام
کنم چنانچه مقدار سی نفر مردم را سر بریده و مقدار پنجاه نفر مردم باز نجیر حبس کرده عنایت
الله تعالی و در دولت پادشاه کارها بر حسب ارادت دولتخواهان ممتاز و مهیا است
همیشه احباب منصور و اعادی مقهور کرده دولت شاه الله تعالی زیاده چه نویسد سلطنت
و پادشاهی مستدام و مستحکم باد **نوع منه** بجناب جنت مآب مکرمت نصاب
ملک الامراء و الاکابر جامع فنون المکارم و الاخلاق حامی الثغور و الاکناف المخصوص

بعنایت رب العطوف ولا اعطاف تاج الملة والحق دال والدا فعظم کامکار ابد الله تعالی

دولته وزیدت شوکته سلام تحایا وفادلش مشتعلی بایان از محض اخلاص ابلاغ

وایصال کردانید اشتیاق بحضور رجیق بحیثی لا تعد ولا تحصی فرمایند شناخت

اسباب ملاقات بخیر مقدر باد بعد اعلام وانها میرود که مجد الاماثل والاکابر عضد

الاماجد والافاخر مجد الدین ملک بک کوج ارسلان دام عزه از خدمت اتابک بخندیار

ابجه معدود غما نیزادو نفر غلام خریده بود بعد از کشف از قبوزی علی میر مطربان بیر

غمانی بمکتوب قاضی وشهود عدول طریق آمدند در حضور قاضی باثبات رسانیدند

که غلامان مذکوران در شهر ادرنه کرنجند قاضی وقت بدوشان بر موجب شرع

نبوی تسلیم کرده شد اگرچه صورت قضیه برین نسق باشد واجب لازم نمود که

کیفیت قضا را بمحل عرض رسانیدن استدعی والتماس از حضرت امارت پناه چنان

اقتضا مینماید که برای خاطر این مخلص از مباشران خدمت عالی مامور فرمایند که محصل

شوند التمس مبلغی که از بهای غلامان مذکور در مکتوب قاضی شهود عدول مسطور است

در ذمه اسبانک باقی ماند که حق بمستحق رسیده باشد درین باب در کار اعلا

مثاب ماجور بدین طرف منت مالا نهایه بحصول رسد انشاالله تعالی المنة که این

لیز دو خاندان بر عادت معتاد آبا واجداد ایک‌بت چون الطاف واعطاف نهایت

پذیرفت سال ابرام واکثار محتاج نه دیدکه دولت ابدی وسعادت سرمدی در تزاید

وترقی باد بحق المشتاق لسعید **نوع منه** بجناب سماسای خداوند عضد الملک

والسلام

المخصوص بعنایة رب العالمین جلال الدولة والدین یار بزید بک ابد الله ایام دولته هزاران

سلام وخدمت وثنا وعدحت لازم والد ومحبت مخلص در محل ارتضا قبول فرمایند ارزو مندی

ونیازمندی را فوق الحد والوصف فرمایند شناخت ملاقات بر وجه احسن میسر و

محصل بحق محمد وآله الطاهرین وبعد از عرض بندگی معلوم مخدومی کرده که چنان استماع

افتاد که سوباشیان ماکی در حدود می باشند فضولی وحرامزادگی نموده اند بنابرین

معنی خدمت بندگی سید الفوارس والاجناد مسول بها در را ارسال کردانیدیم چون

انجا رسد باشان گوشمال داده تهدید وتخویف کند که اعتبار دیگران باشد دیگر آن

چنان فساد اقدام ننمایند وهمچنان خافی وپوشیده نماند که سخنی چند در باب مهم مبارک

گفت وگو کرده بودیم ورسم مهم مبارک را ادا کرده با تمام رسیده بود واستماع رفته که

کدخدایان آن فرزند وخوف اند رسم مهم مبارک تمام رسید چون حال برین منوال است

که معول علیه همچو خدمت مخدوم مکرم محمد بک دام علاه فرمایند فرستادن بواقی

رسم را داده ارسال دعود ودیگر چنان معلوم کرده که در وقت پابیز مهم مبارک را

بعون حق سبحانه وتعالی با تمام رسانیم این والد نیز مامور که انشاالله خواهد رفت

خدمت فرزند گرامی خلیل طال بقاه وبواقی امر مهم بحضور فرزندی خواهند مشرف شدن

باقی مشافهات با خدمت مشار الیه مسول بهادر در وقت شرف دستبوس تقریر وبیان

کند که معانی مستدام باد بحق الملک العلام اوغخان این غمان **نوع منه** بجناب

جنت مآب ایالت شعار نصفت دثار ثمرهٔ شجرهٔ دولت ونوباوهٔ بوستان سعادت

مؤسس اساس بختیاری کهف صنادید عالم پناهی غیاث الملة والدین محمد بک ابدت

دولته زاد الله تعالی ایام دولته را سلام فراوان و اثنیه بی کران و مدحات

بی پایان من صمیم القلب ابلاغ و ارسال گردانیده قبول کند اسباب مواصلت

بخیر مقدر باد عند اعلام رای انور میداند و مینماید که ابا عن جد دوستی و یگانگی

واتحاد و مصادقت و موالات بوعا فیوما در ازدیاد است می باید که دوستی

و مصادقت را بنوعی بظهور رسانیده که مخلوق اولین که صد در بین ولایز واید مضع

شد که دولت ابدی مستدام و مستحکم ما دام والنجم یرسم علی اغار ارسال

شد بوافی کلمات و مشافهات جموع بتقریر اوست اصغی فرموده بکمال کفایه

تعلق دارد مجانب الیسار بجای نیز **نوع منه** بجناب معلا و ستر والای خداوند

صاحب قران معاز ظلوعان و ملاذ طهوعان مدبر الملک صلاح العالم قبلة ارباب

حاجات بعد تقدیم دعاو رواتب ثنا معروض می گرداند که درین وقت یمن

همت مبارک ایشان صحت و سلامتی کلی حاصل است اما مدت مدید و زمان بعید

بر آمده است که هیچ گونه از صحت و سلامتی ذات شریف و عنصر لطیف اعلام

نفرمودند که این محب را تسلی دل و سلوت خاطر حاصل شود مانع خبر شده

باشد ان شاء الله تعالی ماصول از حضرت ربوبیت آنست که دایما بدل حضرت معلا

صحت کلی اعطا دهد تا محبان را سرور و دشمنان تهوری حاصل آید و مخفی نماند

بنده را بدرگاه عالی فرستاده شدکی بخدمت حضرت سلطنت شکوه ابدالله

دولته اقامت کرده مواظبت نماید امیدوار است که حضرت مخدومی عزیزی عظم الله

قدره نظر عنایت و شفقت بزرگواری با نواع الطاف و اعطاف مهیا و ممتاز

زیادت مباسطت چه نوید جاه و جلالت علو حشمت دایم در ترقی باد بنبیه

نوع منه فرزند ابر اعظم و یگانه خطیر اکرم افتخار و عمدة الملوک فی العالم مخصص

بالطاف الملک الاحد غیاث الدولة والدین محمد طول الله عمره بعنایت و رحمت الخاص

یافته معلوم داند که جماعت قاپی را بدرگاه معلا فرستاده است سینه بشریعت

حواله کرده شد بر موجب شرع بجماعت قاپی بمیز متوجه شد خصمان سوگند

نداد بر نحو جواب فرستاده شد تا داند زیاده چه نویسد عمر در برخورداری

متمتع باد والسلم **نوع منه لمراة انشاء مرحوم عیسی بک کاتب** بجناب معاسای خداوند

و مخدوم معظم معدن الجود والکرم اکرم اعاظم الامم ملک الامراء والاکابر جامع فنون

المعالی والمفاخر قاید جیوش الموحدین قاهر الطغاة والمعاندین علی القدر

والمحل والشان المخصوص بعنایت الملک الرحمان علاء الدنیا والدین فرزند

اعظم و کامران ابد الله تعالی دولته و خلد مملکته صد هزاران سلام و تحایا ابلاغ

و ایصال گردانیده اشتیاق و آرزومندی غایت و نهایت ندارد ملاقات بخیر

و خوبی مقدر باد این تحیت و ثنا مسلخ صفر ختم الله بالخیر والظفر از موضع قراغاج

ارپه کوچ صورت عرض یافت از حالی که حمد ربانی واجب بود انها میرود که بدین

وقت بجمعیت لشکر اشارت رفته و بعضی از لشکر مسلمانان و کفار جمع آمده

با استعداد تمام مبنی بر مواعد معهود بدان جانب عزیمت رفت تا وقت وصول
موکب همایون ما بکلی شهر مجموع عساکر جمع خواهد شد و با اهتمام تمام عنقریب متوکلا
علی الله بموضع این اوکی واصل گشته باتفاق و اتحاد فرزندی و رسر اعادی هجوم
رود ان شاء الله تعالی بلاغ زبان پیغام را وارنده بندگی مفخر الفوارس پولاد و خدمه سید
الاماثل دولتیار بیک دام عزهما عند الوصول عرضه دارند زیادت منوشت دولت
وکامرانی ابد الدهر بردوام باد بالنبی وآله الطاهرین مع صحبه وآله وعترته اجمعین نوع منه
بجناب جنت مآب امیر معظم و صاحبقران اعظم مولی ملوک العرب والعجم ناظم مصالح
الامم هادم قواعد الجور والستم مستجمع فنون المعالی والشیم مستخدم ارباب السیف
والقلم المخصوص بعنایات الملک المنعم شمس الدوله وال المستغنی عن الالقاب والتعبیر
محمد بیک ادام الله تعالی دولته مراسم دعوات عنبر نسیم و صنوف تحایاء عبهر شمیم
بابدرقه صبا در نباشیر صباح و مسا اتحاف میرود یافت ملاقات متعاورب بحق
بار عنه بعد از تبلیغ و اداء اعلام رای انور مبارک میرود که در روز تحریر باد و ما از طرف
شهریار رسید و خبر چنین داد که رایات بندگی حضرت معدلت شعاری ظفر نگاری
خاقانی خلد الله سلطنته بسلامت و سعادت در نواحی نزول فرمودند و عزیمت
آذربیجان دارند و در کتابت فرموده اند که در اول جوزا رایات همایون بدان جانب معطوف
خواهیم فرمود چون حال و اوضاع بدین موجب بود واجب نمود اعلام آنجناب گردانیدن
و تحریک سلسله مخالصت رفت تا من بعد ابواب رسل و رسایل مفتوح و طریقه یگانگی

مسلوک داشته اعلام گردانند و مفخر الفیوج خرم فنیج را بخدمت فرستاده شد
تا از احوال آنجا اعلام گردانند و کلمه چند شفاهی رفت که عند الحضور بعز عرض
همایون رساند چون بغیر کم درین ابواب [illegible] و لطایف بتقدیم خواهد رسید تاکید
مبالغه نرفت دولت سعادت مستدام باد بالنبیه بحق المشتاق نوع منه
بجناب جنت مآب معدلت شعار مخدوم زاده اعظم ملک الامرا والاعاظم احسب وانسب
زمان مسعود و برگزیده دوران نور حدقه دولت و نور حدیقه سعادت المستغنی
عن الالقاب والتحسین المخصوص بعنایت رب العالمین شمس الدنیا والدین محمد بیک
زیدت ایامه دولته سلام و تحایاء فراوان مطالعه نموده مشتاق داند ملاقات نهج
بار بعد از تبلیغ اعلام میرود که درین وقت مفخر الخواص والاعیان زکریا آغا از حضرت
خاقان اعظم شهریار اعدل ابراهیم بیک زیدت ایامه دولته فرستاده شد که صورت
اخلاص و هواداری و دوستی این محب را بعز عرض رساند چه ابا عن جد دوستی
و محبت قدیمی در مابین هر دو جانب ارکان دولت معلوم است متوقع از آن مخدوم
زاده گرامی آنکه بعد الیوم بنوعی باین جانب شفقت فرموده صورت تربیت
لازم جانب دریغ نفرماید بحمد الله والمنه بیمن همت آنحضرت سه سال است که حق
تعالی جل جلاله ارزنجان را با توابع باین محب ارزانی کرده و امرای همسایگان همه
باطاعت ما در آمده اند از هیچ جانب نگرانی نیست بصدق الله دوست و محب
لازم خانه انیم یقین دانند هواداران از مردمان نیک شفقت و تربیت از این محب دریغ

نفرماید که موجب مضاعفت افزاید بواقی قضایا را بمشافهه تقریر و ایراد نماید زیارت
نموئت سعادت دو جهانی دایم باد محب المشتاق محمود بن عثمان

نوع منه سایهٔ عالی حضرت خداوندگار معظم و پسندیدهٔ اعظم والد حقیقی نه مجازی اسبغ الله ظلها
علینا و علی کافة المسلمین از سر بنده خالی مباد بندگی و دستبوس قبول فرموده
اشتیاق را اندرون مبارک خودشان قیاس فرمایند ملاقات صوری که عبارت
از آن جسمست میسر و پیروزی نمی روزی بار رجعت اعلام میرود که مدت
مدید و عهد بعید بر آمده است که بنده کمینه را از گوشهٔ خاطر عاطر بیرون انداخته
و هیچ گونه یاد نفرموده حالیا سلامت باشند که سلامت وجود آنحضرت فخر بنده
است امیدوار است که از دعا فراموش نفرمایند که تا برکت دعای آنحضرت این خلط
کلیل انجلا یابد باقی احوالات و افکار بنده را خود واردند عند الحضور تقریر کنند که مشروع

نوع منه بجناب افتخار الاکابر والاعاظم جامع المعالی والمکارم المخصوص
بعنایة الملک القادر العالم اعنی امیر عبید بن المفرج دام عزه من جماعة فاضل السکن
فی صحراء حمص سلام و تحیات ما لا نهایة له ارسال گردانیده اعلام میرود که درین وقت
که بابا محمد برادری کرده و اسب کمیت را بما بخشیده و از الفاظ حمیده وعده
نموده که از خدمتکاران یکی را بفرستید اسب نیکو از برای این محب بخرید زیاده
سعادتش محتاج نیست و بجهت خدمتکاران شما قالیچه فرستاده شد معذور فرمایند

نوع منه فرزند امیر اعظم و یگانه خطر اکرم افتخار و عمدة الملوک فی العالم مخصص

بالطاف

بالطاف الملک الاحد غیاث الدولة حاجی محمد ابقاه الله تعالی بلطفه الصمد مراحم شاهی و عواطف
پادشاهی شرف اختصاص یافته معلوم داند که درین وقت استماع افتاد که از طرف شام
یکچند نفر مردم آمده بجهت خدمت فرزندی اقامت نموده اند میباید که ایشان را نیکو
نظر کند قید و عمومزادگی خودشان را چنان دیده باشد که بهیچ وجه از زندگانی خودشان
منتگی نکرده شاکر و ذاکر سازد که در اخلاص ترقی نمایند درین باب زیاده نرفت والسلام

نوع منه بخدمت برادر گرامی ملک القضاة والحکام مبین الشرایع والاحکام
قامع البدعة حاوی الفضایل والمعانی ناصح الملوک والسلاطین خواجه پاشا عداالله
ظله و خدمت ملک العلما والفضلا بدر المحافل ناشر العلوم خیر الائمة معین الانام سراج
الملة والدین هادی الملوک والسلاطین مولانا مدرس چلبی ادام الله فضایله بعد از
ابلاغ هزاران سلام و تحیت فراوان و اشتیاق بی پایان اعلام میرود که حضرت سلطنت
پناه زیدت معدلته خدمت مفخر الاکابر عمدة المفاخر مقرب الحضرة العالیه امیر یوسف
چلبی دام علوه را ارسال فرموده بانواع استمالتها و نوازشها فرموده در باب الشفا
کلمهٔ چند فرموده اند و قلعهٔ ملدوس را نیز بدین محب ارزانی فرموده اند درین وقت
فرزند عزیز قرة العین شیخ جلال طال بقاه را بمصحوب مشار الیه ببندگی حضرت جهانپناه
خلد الله مملکته ارسال گردانیده میشود که قلعهٔ ملدوس را بوی ارزانی فرماید همت
شریف مصروف فرماید و مثال همایون حضرت امارت پناه را مخدومی ایشان فرستاده
شد مشاهده فرماید باقی الحامل ثنا ستید الخواص همزا آغا دام عزه سپارش تقریر

نماید زیاده تصدیع نداد که سعادت ابدی شان دایم باد بمنه وجوده نوع منه

ابدالله دولته داعی مخلص و دولتخواه خالص بطایف خدمات وعبودیات مرتب

داشته از حضرت باری سبحانه وتعالی مزید عمر و دولت آنحضرت استدعا می کند

باجابت مقرون باد عرضه میدارد که حضرت مخزی الکابر سلیمانشاه بک وطورسان

بک دام عزهما آمده بدین داعی مکالمه کردند که بندگی آنحضرت سفره بهم زندگانی کنند

اکنون خداوندی نیز بشان راه ابهام چگونه استمالت بدیشان فرمایند بمثال همایون اعلام

فرمایند که ایشان نیز واقف بعد در یراق عزیمت باشند باقی برحمت و شفقت

آنحضرت تعلق دارد زیاده تبسط ننمود که در دولت و کامرانی مخلد باد دیگر ازلی

انور پوشیده نماند که بنوکران اشارت چنان فرموده اند که هر که بیمار خانه درآید از ان

ماست و هر کی نیاید ازان جانب است لیکن داعی مصلحت چنان می بیند که درین مرحلت

بعضی در بیمار خانه و بعضی در شهر و بعضی در سلطان باشند بعد از روز چند امید

است که بفضل باری تعالی کارها بر حسب مرادات بحصول پیوندد بعد ازان چگونگی

اقتضا و حال و مصلحت وقت باشد بران نسق کار فرمایند کمعن باقی بکفایت آنحضرت

تعلق دارد نوع منه مظهر امر الهی مصدر فضل نامتناهی ناصر المظلومین قامع

الظالمین ناشر البر والاحسان باسط الفضل بالبرهان ملجا الاکابر والاعیان عظیم

القدر والشان مقصد اهل الدنیا رافع کلمات الله العلیا نور حدیقهٔ آفرینش و نور

حدقهٔ اهل بینش و هو الذی یفتخر الالقاب بذاته الشریفه اعنی چلبی کاملن خلد الله

سلطانه چون لقب را تفاخرست بدو متوسل کرده ذکر القابش که کالبرد الزلال

علی الظماء بدین دیار عبودیت و ولایت محبت وصول یافته و خاک تیره لیل بلا طلعت

شعاع و امارات آن روشنایی دل یافته و بمثابه انی القی الی کتاب کریم بزبان رانده

و تقدیم تعظیم و رعایت آن بر سبیل لزوم استقبال کرده وانوار روشن منهج القلب

شد لمعات معطشانه از محض صدق اخلاص داده و بر مضمونش احاطت کلی یافته

همایون نامهٔ برنفس جانبست جواب آن نوشتن حق جانبست الحاضره

و ورست راست محل من ملك شکسته رکابو سم اصناف الطاف و انواع اعطاف

در مطاوی آن مندرج بود بسلام و دعا مقابل گردانیدن آنچ در باب فتح قلعهٔ

دولو و اخلاص و دولتخواهی امیر معظم مفخر الامرآ و الاعاظم جامع المعالی و المکارم

نجم الدوله والدین جنید بک دام دولته مشفق بوده اند با خلاص تمام بدستبوس آنحضرت

مستعد گشته است محقق گشته شکر رب العباد و کرار ده وشادیها نموده والحمد لله

علی هذه العطیه بزبان رانده تا بار چنین بار همیشه اولیای دولت منصور و اعدای مملکت

مقهور نحق ملک الغفور والتلم نوع منه برادر عزیز سید المحققین والمستعدین

قطب المحققین افتخار السالکین وارث الانبیاء والمرسلین هادی المضلین مولانا و اولانا

و سیدنا و سندنا مولانا ناصر الملة والحق والدنیا والدین حاجی محمد ادام الله عمره

سلام محبت مطالعه نماید آرزومندی و نیازمندی قبول فرماید و مشتاق عظیم شناسد

ملاقات علی احسن الحالات میسر و محصل باد بالنبی و آله معلوم باشد که تعزیت نامه

الدائبة حکم المنیة فی البریة جار ما هذه الدنیا بدار القرار حقعلیمت که چون خبر مطیع
و واقعه جهان سوز بگوش هوش این فرزند و محب رسید نه چندان تاسف و محنت روی
نمود که بوصف گنجد اما چه توان کرد تقدیر یزدانی و حکم ربانی را بجز رضا دادن چاره
و ممکن نیست لا راد لقضائه ولا مانع لحکمه باید که صبر و شکیبایی را پیشوای خود سازند
چندانکه آن مرحوم در تحت تراب محجوب مانده باری تعالی مخدومی را و باقی مخدومزادگان
را عمری طویل و صبری جمیل ارزانی کناد و این مصیبت را آخر مصائب این دیار گرداناد بحق
من لا نبی بعده نحبه وله **نوع منه** هو الجامع بجناب جنت مآب مکرمت
نصاب امیر اعظم اعدل افخم افتخار زمان و مرزبان دوران المخصوص بمزید عنایت
الملک الرحمان شمس الملة والدین فلان زیدت دولته وابدت شوکته خدمات موفور
و دعوات نامحصور ابلاغ گردانیده توفیق ملاقات علی احسن الوجوه مقدر باد انه
رئوف بالعباد بعد از مراسم دعوات اعلام میرود که مدت مدید و عهد بعید بر آمد که هیچ
گونه از احوال ذات شریف و عنصر لطیف بدین بنده مخلص اشتیاق ارزانی نفرمودند و از
جو خبر بنحوه باشد بس واجب نمود سطری چند از دعا نوشتن و بدان طرف اعلام روانه
گردانیدن تا از جمله آن دوستان نفرمایند فراموش مکن مقصود هم آنست فراموشی
شرط دوستان نیست زیاده تصدیع نرفت دولت ابدی و سعادت سرمدی دایم باد
بمنه وکرمه محبت المشتاق فلان **نوع منه** وصول موکب شاه زمانه میمون باد • لوای شاهی او
بر فراز گردون باد • مدام فتح و ظفر همعنان و بیرق اقبالش • زهی خضر و دارا نام خلق فرزند

بهر جا که رفته آید و نشیند او معین و حافظ و یاور خدای بیچون باد کمترین بندگان
زمین تعبد بوسیده بدعای دولت مشغول می باشد قرین اجابت باد برای جهان
آرای عرضه میدارد ارادت چنان بود که بشرف دستبوس مفتخر گردد اما ضعف فراوان
با ضعف ماه رمضان منضم شده و ازان سعادت محروم ماند و امام اعظم غزالی قدس الله
روحه العزیز میفرماید که انسان عبارت است از جوهری ملکوتی که آنرا نفس و روح
و عقل و دل گویند و اختلاف اسامی بسبب اختلاف افعال آن جوهر است مثلا چنانکه شخصی
کتابت کند و تعلیم دهد و قرآن خواند در وقت کتابت و در وقت تعلیم معلم و در
وقت قرائت قاری خوانند اگرچه اسامی مختلف است اما شخص یکی بیش نیست و این
جوهر در بدو فطرت ناقص افتاده و محتاج بود بازالت آن نقصان بس جسم را بسبیل
عرض بدان جوهر آن دادند تا آنچه در ذات آن جوهر بالقوه کامن است بفعل آید و آن
جوهر را کمالی حاصل شود و آن نقص زایل شود و این سخن طولی و عرضی دارد مقصود
ازین مقدمه آنست چون این جوهر اصلی بندگی حاضر است غیبت جسم عرضی فارغ نیست
دیگر عرضه میدارد که لایق این حضرت تحفه نداشتم که رسم از کلک احمد کمترین فردوسی
طوسی رحمة الله علیه در شاهنامه بیتی که گوید دو بیت دیگر بآن منضم کرده دعای
دولت میگویم بباغ جهان چون تو شاهی نرست که و بنه همه کشت ما گوی گشت
جهاندار در بدو فطرت نخست دلت از بدیهای گیتی بشست دلت شادمان
باد و تن تو درست کمال نکاتی مبادا ذات سست آمین یا رب العالمین اگر از

احوال این بجان فرماید پرسیدن حضراتی که بقونیه بودند با تمامت اتباع و اشیاع
از اول رمضان رسیدند و بعضی هجوم اینجا نکاه آوردند ان شاء الله بعد از عید تصفیه
بنده کمترین محمود بیش از ماه رمضان تمام شد چنانکه هیچ زحمتی بنده عاید
نشد بیتی بر سبیل مثل کفته اند نقش نگین خسرو آفاق دیده ام الحاجت
است که این نیز بگذرد باری تعالی ذات مطهر را از جمله نکبات زمانه دون در حرز
کنف حفظ محروس و مصون داراد بمحمد و آله [illegible] **نوع من**

سلام و تسلیم و الف تحیة • علی وجهک المیمون فی کل صباح • همیشه لوای دولت
در جهان مبارک باد • عز و جاه و مملکت در جهان مبارک باد • رفع الله تعالی دولته
الی یوم القیام بحضرت جناب عالی برادر امیر معظم و سلطان زاده خطیر اکرم سلالة
المجد و المعالی خلاصة الفضل و الکمال مطلع الاقبال منبع الافضال جامع انواع المحاسن
و الاعطاف حاوی فنون الجاه و الالطاف ملکی الاخلاق شریف الاعراق الذی
لا نظیر له فی الآفاق بدر الدنیا و الدین شمس الاسلام و المسلمین بکسبای شام کامران
عظم الله تعالی جلال قدره و حرس عن النوایب کمال صدره دعوات نامتناهی
و اثنیه و ده الهی از این برادر قبول فرموده ملاقات بخیر میسر و مقدر باد انه
رؤوف بالعباد و بعد الدعا معروض میدارد که یعلم الله که یکی لحظه در مفارقت خدمت
آن برادر بی غم نبوده است امید از لطف حق سبحانه و تعالی ابواب اسباب
ملاقات فتح میسر کرده ان شاء الله تعالی چون درین وقت که ولایت با حشمت و مملکت

بردولت

بر دولت و حل و عقد آن ولایت که نخلت اخوی تعلق داشت واثق از جناب باری
تعالی و سلطانه آنست که در دولت پادشاه سلطان الاسلام و المسلمین خلدت
معدلته مادهٔ تضاعف پذیرد که اول الغیث قطر ثم ینسکب و تمشیت و استظهار
اهالی آن مملکت قوی تر کردد ان شاء الله تعالی و درین وقت حامل بودت افتخار
الاعاظم عمدة الاکابر سید النقباء لسان الدین یوسف اطال الله عمره بدر جناب
درستان شد که بجهت [illegible] حمیت عن البلیة و الآفات تا عند الحضور بالیمن
و السرور هر مراسی و شرایطی که در میان اخوان است بجای آورد امید است که
در خیر قبول قبال و چون عودت نماید از اخبار سلامتی ذات شریف و عنصر لطیف را
مخبر و میسر کرده امید از حضرت الوهیت جلت قدرته چنان است که همواره در مسند
مبارک و مقام متبرک بخیر و جوانی و خرمی مقرر و مقدر کناد بمنه اهل واثق واجا
صادقت که دایما ابواب مکاتبات و مراسلات مفتوح و مکشوف داشته باشند
مصدوقه نکشد که سعادت ابدی دایم بار بعثه و لطفه مجیب المسائل قاسم **الجواب**
خیالک فی التباعد و التدانی فذاک لیس یبرح عن عیانی و حبک فی فوادی مستکن
و ذکرک لا یفارق عن لسانی مطاوی فرح فزای ترح زدای یعنی مکاتبه در بار
و ملاطفه گوهر نثار از جناب جانب بزرگوار و یگانه روزگار شهریار نامدار نیکو سیرت
جهان حسیب و نسیب دولت جامع اصناف الکرم مجمع انواع المحاسن و الشیم
المخصوص بعین عنایت الملک المنعم اعنی ذات شریف و عنصر لطیف برادر مکرم قاسم بک

کامیاب و کامران آن اظال الله بقاءه وارمواه فی مدارج الکمال از زنها مشحون بانواع
عواطف و مقرون باصناف لطایف از افق اقبال و دولت مصاحبت افتخار الاکارم
سنان الدین یوسف دروقت سلامه بدین محب مشتاق واصل و متواصل گشت بهزاران
اعزاز و اکرام و تعظیم و تبجیل تمام بمطالعه پیوست و از موجب آن بهجت کامل و سرور حاصل
شد **شعر** همایون نامه‌ات چون بر گشادم • گهی خواندم گهی بر سر نهادم •
گهی بر دل که هم چون دلبر • گهی بر سر نهادم همچو افسر • الطاف بی پایان و اعطاف
بیکران که در باب اشتیاق و محبت مبارک بالی این مملکت اعلام فرموده اند الی غایة
از الطاف لانهایت حضرت اخوی بدیع و عجیب نیست که • بجان چه عجب بود
نگار او • واز پرتو مهر فیض انوار • و در مقابله آن تحف تحیات محبانه از سر شوق
و محبت از محض اخلاص و مودت ابلاغ و انهاکرده اند • کر خامه هزار سال تحریر کند •
در قصه اشتیاق تقصیر کند • اما امیدات که مسبب الاسباب مجاری امور بروفق
ارادت و میامن لقای مبارک کرامت کناد انه رؤف بالعباد و درین وقت نیز
بجهة تهنیت اطراف ولایات حمیت عن الآفات که تزاید و ترقی باشد افتخار الخواص
منبع الاخلاص فلان را بخدمت اخوی فرستاده شد که عند الحضور بر نور مراسم
و شرایط تهنیت را بقدر مکنت بجای آورد و چون بدین جانب عودت نماید اخبار
سلامتی ذات شریف برادری اعلام و استعلام نماید بهجت و شادمانی و سرور
کامرانی حاصل شود ان شاء الله تعالی و توقع است که وا بواب مکاتبات و مراسلات را

مفتوح و مکشوف دارند چون وفور محبت و خلوص مودت آنجناب اخوی بر جناب
واضح و لایح است زیاده چه نویسد عمر در ترقی و اقبال و عظمت و جلال مستدام باد
بحق محمد و آله الامجاد **عیادت نامه** خلد الله تعالی سلطانه و اوضح علی العالمین برهانه
بقائکم فینا نعمة الله عندنا فنحن باوفی شکرها نستدیمها مشایع شریعت شاه کافی
حضرت سلطنت پناهی ابداه الله مملکته از شوایب نوایب مصون و محروس باد
و ساحت وفا و دولت باصناف امن و راحت معمور و مانوس بالنبی و آله بنوعی
که بسبب کثرت دواعی همت و حوادث بر حصول مقاصد آن حضرت معقود و مربوط
خدمات و افر و ادعیه متکاثر مقرون باشواق بی انتها بعرض انها رساند
واهب العطایا مسببی که متضمن تحقیق اجتماع باشد کرامت کناد علم الله که درین وقت
چون استماع رفت که ذات شریف و عنصر لطیف را عارضه روی نموده و مزاج محروس
مبارک را تکسری حادث شده چندان تحیر و تفکر بر ضمیر این محب مستولی گشت که بعضی
از آن در بسط بیان گنجد اما حقیقت حال آنست که تا این غایت بفضل ربانی و عون
همت عزیزان آن حضرت بکمال صحت و سلامتی کلی حاصل شده باشد از سر ترددات
و تغیر باطن و ظاهر برین چو فی چند اختصار کرده می گوید هو الله یغنیک للدنیا والدنیا
ولا یجلبک عن عزة وتمکین یعنی بر وجه حکم ممزوج و منفصل وکل حادثة یؤذیکم و بعد
حق عز اسمه از خزانه فضل بی دریغ آن ذات شریف را صحتی کامل و سلامتی شامل عطا
روزی کناد تا این محب مخلص و کمینه مختص را در تحت ظل عنایت آن حضرت فراغ

بال و انتظام حال میسر باشد ان شاء الله تعالی زبان ابرام و تصدیع نموده سعادت ابدی دائم
بادبنه الجواب فرزند امیر اعظم و یگانه خطیر اکرم افتخار و عمدة الملوک فی العالم
مخصص بالطاف الملک الاحد غیاث الدولة و الدین خلج طول الله عمره بعنایت و مرحمت
شاهانه اختصاص یافته معلوم دارند که مکتوب مرغوب و از ایصال مفخر الغلمان الاحرار
وصول یافت هرچه در باب مزاج پرسان اینجانب اعلام نموده است مفهوم گشت
کیفیت علت و اثر زحمت که عارض شد بعنایت الله تعالی سریعا و عاجلا افاقت
کلی حاصل و صحت شامل گشت چنانک خاطر او میخواهد الحمد لله علی ذلک و بصوب قیصریه
نیز اجازت خواسته است و لا آبت او نیست هر وقت که موسم عزیمت باشد بلا تعیین
متوجه شود زبان اطناب احتیاج نیست عمر در برخورداری ممتع باد و السلم انواع آداب
خدمت برادر امیر اعظم مفخر الامرا قدوة الاعاظم مجمع المعالی و المفاخر چلبی علیک ابقاه
تعالی فراوان سلام و اشتیاق مرتب گردانیده اعلام میرود که روز جمعه بجانب بلغار
اوایسی متوکلا علی الرحمن نهضت نمودیم باید که اخوی نیز بالشکر انبوه و استعداد کامل
بصوب اواج پیش ما عزیمت نموده در آن باب اهمال و اهمال را مجال ندهد
اهم مهمات اند جاوید سعادت یار و باید که معانی لحظه ما بوده بندی نزول کرده
بوده است آنجا ما رفتن اینجانب نگار نکند مهم و آنند جهت این مهم علی پیشا را
فرستاده شد نوع منه بندگی امیر معظم مفخر الامرآء و الاعاظم مجمع صنوف المعالی
و المفاخر علیک ابقاه الله تعالی فراوان سلام و اشتیاق مرتب داشته اعلام میرود که

جانب

جانب لایت کرمجی مصالح دولت روی نموده است باید که اخوی مردانگی و غیرت
و مسلمانی را بجای آورده نوعی سازد که تمامت نوکر و حشاکر خود را مستعد و مهیا داشته
چنان سازد که از لشکر اینجانب بهتر و اولیتر باشد و درین اطراف ده روزه مهمی و اردو همانا
بدا بجانب عاجلا بسبب آید ان شاء الله تعالی و باید که برادرزادگان و اولاد اتابکی را که در ترکستان
شد املاک و اسباب ایشان بر موجب وصیت نبوی صلوات الرحمن علیه بدیشان مقرر
دارد زیاده تشویش جاوید سعادت باد بمنه و کرمه نوع منه بعد عبودیات فراوان
و خدمات بیکران بحضرت امیر کامران خلد الله سلطانه و افرح علی العالمین عدله عرضه
دارد که درین وقت دارنده عبودیت دمور خان از نوکران بندگی شتر از کوه
افرا اما الله تعالی یاد کرده است این زمان استماع رفت که شتر مذکوره بشتران خاصه
بندگی خلافت دولة ملحق شده است امل است ملازمان اشارت عالی ارزانی دارند که
آن شتر را باز بصاحبش مسترد گردانند که ثواب جزیل مدخر گردد و چون کفایت
خداوندی اظهر من الشمس است زیاده محتاج زفت سعادت ابدی بدوام مقرون باد
بحقهم [illegible] نوع منه ثمره دولت خدمت ملک القضاة و الحکام مبین
الحلال و الحرام مولانا صدر الملة و الدین دامت صدارته تا ابد الدهر افروخته باد صد هزار
سلام و دعا ازین محب قبول نموده اشتیاقها از درون مبارک خود شان قیاس
فرمایند ملاقات بخیر میسر باد باعث اعلام می شود که پیشتر ازین یعقوب خواجه بن محمد
بکمر اسب خود را بعلی حاجی کلبان بجهت چرانیدن داده بوده است آن اسب را بگاه

ضایع آفرینندگیشان بدعوی رفته مخصور ایشان بنبه فلوری صلح کرده بوده‌اند
بعد از آن یعقوب خواجه از جای دیگر کسی دیگر مبایعه شرعی خریده آن کنیزان کرفته
کفته است که اسب خود را یافته فلوری که از من ستده بودی باز ده حالیا بار دیگر بندگی
رفته‌اند یعقوب خواجه ملتزم شده است که آن شخص که اسب عزیز بوده است آنجا
بحضور آنحضرت حاضر کند اکنون یعقوب خواجه باقرار پیش این جانب آمده آن شخصی
که اسب خریده است آورده بیکی بیک نام شخصی از اتراک قرامان بوده است دو نفر
گواه حاضر آورده گواهی چنان دادند که آن طرف زبان بملک آن شخص بوده است و از
اسب مخلوط متولد گشته است واجب شد بندگیشان اعتنا کردانیدن امید که
لطف فرموده این مکتوب که بر سبیل دعا نوشته شده است قبول فرموده نوعی
فرمایند که با حامل مکتوب نزاع نکنند آن صاحب فرس اسم میخواست نفقه مکر
از دیوان مبالغ اقچه نوشته‌اند از آن سبب نتوانست نفقه و چون الطاف
و اشفاق آنحضرت معلوم است بیک جا ابرام و تصدیع رفته سعادت آنجا
در بن قضیه که صاحب فرس گواهان آورده اثبات کرد که ملک وی بوده
از اسب خود متولد گشته است خدمت حصار بک خضرشاه و سیدی داماد مرحوم
پاشا خلیفه مجموع حاضر بوده‌اند تا دانند نوع منه خدمت برادر
امیر کبیر و ستوده خطیر جامع المعالی والمفاخر عزیز الوجود شریف العناصر والمحامد
والمناقب والماثر زین الدوله والدین فرزند امیر معظم و مکرم دام دولته و زاد

رفعه سلام نما و لوح اشتیاق بی پایان از درون دل و جان ابلاغ و اهدی کرده بنده
قبول فرماید ملاقات که ماورای مقاصد حال است مقرر و میسر باد بحق النبی و آله
بعد ما مخفی نماند که پیش از این مقصود از حضرت رب العباد آن بود تا که حضرت
مخدومی اخوی ملاقات با شد فی الجمله مخدومی نیز صحبت بود و دولت رفته حاصل شد امید
از حضرت رب العزة آنست که ملاقات را علی احسن الوجوه میسر گرداند و بعد چون بر رأی
منیر عرضه دارد که دارنده دعا کسیدا الاماثل والنجاح محمد آغا از خدمت مخدومی
درستان شده امید است که مخدومی اخوی لطف فرمایند آن جوان را بخاطر این برادر
نیکو گرفته و تیمار کرده قبول فرمایند که دولت و کامرانی محمد باد نوع منه
فرزند امیر اعظم و یگانه خطیر اکرم افتخار و عمدة الملوک فی العالم مختص بالطاف الملک الاعلم
غیاث الدولة والدین محمد طول الله عمره بعنایات و عواطف اختصاص یافته معلوم
دانند که دارنده علامات شریف پاشا و الد شمس الدین بدرگاه معلا آمده چنان اعلام
نمود که او را جماعت یعنی با امامت جامع که در بود مینیت طلب کرده‌اند حال آنکه
آن امامت در دست حسن فقیه او خلو میبود باید که از جماعت بود تفتیش و تفحص
کند از امامین کدام که بطلبند او را مقرر رسانند امامت را در بن باب بزبان
بسیار بیش محتاج نیست عمر در بر خورداری ممتع باد والسلام نوع منه فرزند امیر
اعظم و یگانه خطیر اکرم افتخار و عمدة الملوک فی العالم مختص بالطاف الملک الاحد غیاث
والدین محمد طول الله عمره بعنایت مرحمت خسروی اختصاص یافته معلوم دانند که بر

وقت بیستماع آنجانب خان رسانیدند که در قیصریه زنان بسیار جوه پیدا کرده‌اند
آنرا از افعال قبیحه و حرکات ناشایسته است معلوم است که بدنامی این کار از غایت
او زیان تر است باید که ایشان را از انجا محو و زایل کند بوجه من الوجوه دهشت و همه
چنان سیئه در آنجا باشد بجناب فرزندی معلوم است که در زمان یوسف لالام
ایشان را چگونه قلع کرده شد هیچ گونه بر چنین قباحت مجال ندهد که عند الله و الناس
محمود و ممدوح شود ان شاء الله تعالی در این باب بزیاده سپارش و تاکید محتاج نگشت
عمر در برخورداری ممتع باد والسلام **نوع منه** فرزند امیر اعظم و یگانه خطیر اکرم افتخار
و مفخر الملوک فی العالم مخصص بالطاف الملک الاحد غیاث الدولة والدین محمد طال الله
عمره بعنایت و مرحمت اختصاص یافته معلوم داند که اکنون مسن بیک و مسن بهای
قیصریه را بسید الغلمان شدون فرستاده است رسید و هرچه ارسال بوده است
رسانید در این باب زیاده تطویل احتیاج نگشت که عمر در برخورداری ممتع باد **نوع منه**
فرزند امیر اعظم و فرزانه خطیر اکرم قرة باصرهٔ مملکت ثمرهٔ شجرهٔ سلطنت غیاث الدولة
والدین پیر احمد طول الله عمره بعنایت و شفقت اختصاص یافته معلوم داند که در این
وقت از طرف عثمان ایلچی بزرگ آمد بجهت ... خواهرت هرچه از قالیک و قرار
قول شده بود بالکلیه آورده چنانچه طلب کند ما نیز بر آن موجب اقدام خواهیم نمود
می باید که فرزندی نیز بعد از عید مبارک ان شاء الله العزیز بیلاقی بدین جانب عزیمت نماید
تا بهمه نواکر خود هرچه داده بهم بیاید و نیز بداند که چهار سر اسب خاصه که دو نا بغایت

نکو

نیکو و پسندیده بود و دونا نیز میانه هر کجا که باشد بیابد بهم بیاید و ده پارچه کمخاوت
چهار پارچه ولی تاسیح نقیل و شش پاره کمخای مشتی نیکو بجهت قعریم با هم بیاورد
و همه برادرانش را همچنان بیرق شده است مهم مبارک نیز بعد الآمی در اول شهر
ذی القعده ابتدا خواهد شد ان شاء الله و بدین مهم سید النقباء والملازمین الیاس
یساول را فرستاده شد در خدمت فرزندی با هم بیاید اما تا خبر و توقف نکند از
وقت معین که گفته شد زیرا که مصلحت و دیگر جهت نامه‌ای ضرورت خواهیم کرد و برادر
امیر مکرم اسحاق آمده است و همه برادرانش جمع آمده همانا خود ماند انتظار
آنجانب می‌بوی است زبان تاکید و سپارش نمود عمر در برخورداری ممتع از ...
نوع منه در بندگی امیر معظم ملک الامراء والاعاظم جامع اصناف المحامد والمحاسن
طرفدار و پسندیده دوران المخصوص بعنایة الرحمن معز الدولة والدین ... دام دولته
و زادت رفعته سلام و بندگی قبول فرماید بعد از مراسم بندگی با حضرت اعلام ...
از حضرت امیر معظم دام معظماً مخدمه معز الامراء والاعاظم خضر بیک جهت دعوت
آنجانب را حکم صادر فرموده اند مقبول کرده شد این بنده معلوم می کند که در این
اطراف از املاک و غیره خیلی تیمار داشته‌ام مقصود آنست که با امیر معظم دام علاه
تیمار این بندگان را همچنین شیئی معین فرمایند که اطمینان دل کرده و چنان می فرماید
اقدام کرده شود و دیگر معلوم باشد که پیش از این امیر معظم بدین بنده یک
قلعه وعده فرموده بود آنرا نیز مسخر شده باتمام رسانند که بعد از فتح این بندگان

بوسع طاقت چنان کند که بندگی بجا آید باقی کلمهٔ چند از حامل عبودیت سیدی الرجال
پاشا و داود عند الحضور تقریر نمایند زیاده ننوشت که معالی مستدام و مستحکم باد **نوع منه**
بحضرت بندگی مکرم و شفیق معظم فخر الفضلا افضل العلما ادام الله بقائه و رزد تمنا
عنقریب لقائه صد هزار تحیت سلام تحایای بی پایان از درون دل و جان محل قبول
بیفتد و بعد اعلام میرود که کرارا از طرف پرسیدن میشود بحمد الله و فضله و بسبب
دعاء خدمتشان در صحت و سلامتی و مقاصد کلی و جزوی حاصلست غیر از مفارقت
مخدومان چیزی اندوه نیست رجا بفضل یزدانی و عنایت [...] واثق است که در اسرع ساعات
و اقرب اوقات بصحت و صلاح و یمن و نجاح علی احسن الحال و اوفق البال ملاقات
روزی گردد بمنه و یمنه و هذا دعاء للقلوب مفرح تریاق و للعین اثمد و مطلب اعلی
و مقصد اسنی از خدمت مبارکشان آنست که از دعا فراموش نفرمایند خصوصا در
میان اوراد و اوقات صلوات زیرا که سبب بقای این ضعیف دعاء خدمتشان است
والسلام محب المشتاق حاجی احمد **نوع منه** بحضرت امیر معظم ملک الامرا و الاعاظم جامع صنوف
المعالی و المکارم عمدة الاعالی و الاکارم یگانهٔ کشور و آفاق سرافراز باستحقاق
حاوی محاسن الشیم مکارم الاخلاق المخصوص بفضل عنایت الملک الخلاق علاء الدولة
والدین برادرم علیک [...] ولله محب مشتاق سلام و تحایا و فراوان و اثنیهٔ بیکران
از درون دل و جان ابلاغ و ایصال گردانید اشتیاق و آرزومندی بلقاء منیر درجهٔ
اعلی و مرتبهٔ قصوی دارد توفیق ادراک تلاقی علی احسن الاتفاق عنقریب بخیر و خرمی

روزی بار منه بعد منهوای منیر میگرداند که درین وقت خدمت مولانا مکرم مفخر العلما
قدوة الفضلا رضی الملة والدین عبد اللطیف و آن فضل انحضرت برادرم امیر اعظم غیاث
الدولة والدین خلدت معدلته ارسال کرده واجب شد این مجمع محبت را اصدار کردن و از
سانح سلامتی ذات شریف عفو لطیف بیان شدن و کلمهٔ چند در باب مصالح
امور دولت مشار الیه تفویض کردن عند الوصول از زبان او مبین و معین خواهد شد
درین صحیفه زیان تصدیع زیادت دولت دوام باد محب المسالی اسعد [...] **نوع منه** مفخر الاکابر
عمدة المفاخر نعیم الجیوش والعساکر شیخ چلبی دام سموه بسلام و پرسش مخصوص
بوده معلوم گردد که دایما خاطر بجانب او تعلق و تفکر است بعد میخواهد که لا ینقطع از
کیفیت قضایا و احوالات وقتی باز نماید که غمخوارگی او را بر موجب اراده [...] بکفایت رسانیده
آید دیگر از احوال خدمت مفخر الاکابر بخشایش ولد سوباشی دایما پرسان بوده هر قیدی
داشته باشند در هر باب ساند که عذرها [...] با نواع خواسته آید دیگر معلوم گردد
بجهة این مصلحت که خدمت خلف الاکابر ملک محمد را فرستاده است در این قضیه ایجاب نیز
ارادت غایت اما بحضرت خاقان اعظم خلد الله سلطانه با نواع عرضه کرده اند درینج
مکتوب آن را یاد فرموده اند وقتی که هیچ جانب باشد گرفتن آن مشکل است اما قید آن از جانب
خاطر خدمتش است ایجاب را تمام رسانیده آید لطف کرده در آن معنی تقصیری نداده
دیگر خدمت مفخر الاکابر عمدة المفاخر شیخ حسن بک دام سموه را مدت چند موقوف لطف
کرده شد بسبب آنکه بعد که تنگ جان آمده خیلی زحمت کشیده شد از آن سبب روز چند

بتاخیر افتاد و دو سه بار یراق کرده بود که در صحبت شیخ خسنبک مشار الیه آن وجه
تعیین کرده شد و فرستاده شود عوض آنکه مانع شد امید است که در عقب مشار الیه ارسال
گردانیده آید می باید که جوانان را استمالت داده مهربانی نوازش کنند که بعد از دو روز چند
تمامت عذرها را خواسته آید و دیگرهای اسپش و بهای بازها از سادجی تعیین گردیده شد
اروجه کوشسند فرستاده شود زیاده چه نویسد سلام **نوع منه** فرزند امیر اعظم و
فرزانه خطیر اکرم انجم انجب اسعد قرة العین ثمرة الفواد قلدة الاکباد محی الدولة والدین
محمد طول الله عمره سلام و مرحمت و شفقت مخصوص بوده معلوم کرده که مدت مدید
است که از آن طرف هیچ گونه از اخبارات احوالات امرای اتراک و نواحیها اعلام نکردانید
چرا مانع شد معلوم باشد اما می باید که مهمات مکتوب واصل شود بلا توقف مراخبار از قدیم و حادث
بتقدیم رسیده است ارسال نماید چه از آنکه در زمان وقت عنان موکب همایون بدان صوب
معطوفست هرچه زودتر روی سه باید تا در آنجا چندین مصالح و مهمات پیش آمده است
فوت نشود و دیگر معلوم کرده که پیشتر از این سید الاکابر والافاخر احمد پاشا را جهت این
مهمات فرستاده بودیم الحالة هذه برهان قول ارسال مفوض شد متوقع و مامول از انجناب
فرزندی آنست که مشار الیه هرچند زودتر اعلام نماید بواقی اخبار بمشار الیه متحمل بار وی
استفسار کرده تقریر نماید زیادت نشود عمره برخورداری متمتع باد بمنه و کرمه والسلام **نوع منه**
بندهٔ مخلص و هواخواه مختص که شب و روز بدعای دوام دولت آنحضرت اشتغال مینماید
و از حضرت باری جل ذکره امید دارد که ذات شریف و عنصر لطیف دایما در صحت و سلامت

ابدی

ابدی کام رانی گذرد بعد بر رای انور لازال منورا فی الافاق عرضه میدارد که در این ایام
که در تخت سایه همای آسای حضرت سلطنت پناهی خلد الله تعالی سلطانه و اوضح
علی العالمین عدله و احسانه این کمینه ضعیف زندگانی میگذرد و بخدمت پادشاهی
بالوسع والطاقة قیام مینمود اما مدت مدید است که هیچ گونه از شفقت جهانپناهی
اثری واضح و لایح نشد بیچاره در تنگی گذران و حیرت بی پایان عاجز و فرومانده
شده مجال دم نمی تواند یافت گذران خیر از جوع و فطای این کمینه است تا سبب کو شمار
بوی بتقدیم رسانیدن از انواع الطاف آنجناب متمنی است ارزانی فرمایند تا که در وقتی
که در قلب جناب عالی منعقد شده است متحمل گردد و گرنی از التفات علم آنحضرت
است ما را چه کنایت وقتیکه بشارت حاصل آید انشاء الله تعالی و چون بانواع
الطاف آراسته و پیراسته است زیاده چه اطناب رود معالی ایام و قواعد ارکان قایم
بمنه و یمنه **نوع منه** خلد الله تعالی سلطانه و اوضح علی العالمین برهانه بعد از مراسم
بندگانه و دعوات مخلصانه و خدمات چاکرانه و تحیات مشتاقانه صادقانه بحضرت
علیا لا زال عالیا فی مشارق الارض و مغاربها معروض رای عالم آرای میگرداند که در این
وقت از طرف حضرت سلطنت شکوه چنان استماع افتاد که بصحت و سلامتی طالع
سعد علائیه مینماید مجموع مقاصد بر حسب اراده و دولتخواهان انشاء الله تعالی میسر و مقدر
گشته اما این کمینه را هیچ وجه اعلام خدمت نفرمودند تا که در قید بیکار بیهوده مینا
باشد و الحالة هذه افتخار الاکارم سنان ولد تاتلقشاه را بدرگاه معلا فرستاده شد تا رقعه

هرچه گونه خدمت فرمایند از آن خبردار شدن بار بتعجیل بباید زیان چه گستاخی رخوه سلطنت
و پادشاهی مستدام و مستحکم باد بمن الله بعد **نوع منه** فرزند اعز اکرم و فرزانه خطیر
معزز و محترم نوباوهٔ شجرهٔ سلطنت فرع باصرهٔ مملکت جمال الدین اسحق طال بقاه بمراحم
شاهی مخصوص بوده معلوم داند که درین وقت سید العلما خواجه فرزندی را فرستاده شد
باید که درباب تحصیل قرآت و کتابت باهتمام تمام اشتغال نماید هیچ گونه تقصیری
و تساهلی نکند و رضای اینجانب که در خواندن و نوشتن جناب فرزندی است سعی
بلیغ نماید که بباید تا آثار دولت و برخورداری و ثمرات سعادت و دولتیاری بروی
لایح گشته بحصول آید ان شاء الله تعالی زیادتی تاکید و سپارش محتاج نگشت عمر و برخورداری
ممتع باد بمنه وجوده **نوع منه** بجناب جنت مآب امیر اعظم افتخار الامرا فی الزمان
جلال الدوله والدین طال ابدیت دولته سلام فراوان و دعوات بی پایان و ابلاغ
و ارسال گردانیده قبول فرمایند ملاقات بخیر محصل باد بمنه اعلام میرود که فخر الدین
ناصر را بطرف فرمان فرستاده شد باید که او را بر حسب المراد و المرام بمقصد روانه کنند
که از آنجا مصادقت و موالات کرده زیادت ننوشت که دولت دایم باد بحق قضایا
دارند تقریر و ابرآن نماید والسلام محب المشتاق **نوع منه** فرزند امیر اعظم و کیا
خطیر الخم افتخار و جمع الملوک فی العالم مختص بالطاف الملک الاحد غیاث الدوله
والدین محمد طول الله عمره بعنایت فی نهایت شرف اختصاص یافته معلوم داند که درین
وقت سید الکتاب افتخار المحررین ضابط الامور ارکنز کاتب دام اقباله بمنصب انشا

نصب

نصب کرده بخدمت فرزندی فرستاده شد باید که نظر ترتیب خود او را شامل داشته
بنوعی باشد که درباب محاسبه ضبط اموال دیوان معرفت او چیزی نباشد از تغیر و قلم مرجع
محصولات خزانهٔ عامرهٔ فرزندیست جملتاً با ضبط و معرفت او شود فی الجمله از بندگان
فرزند اعظمیت قصد او را چنان ببیند که بخدمت مستعد باشد درین باب زیادت سفارش و تاکید
محتاج نگشت که عمر در برخورداری ممتع باد بالنبی و آله الامجاد **نوع منه** مفخر العمرا و الکبرا
جامع المعالی والمفاخر زعیم الجیوش والعساکر بدر الدوله والدین عیسی آغا دام اقباله فراوان
سلام تحایای و آرزومندی قبول فرمایند شناخت اشتیاق غالب است تا ملاقات بخیر مقدر
باد اعلام میرود که پیشتر ازین که حضرت بندگی سلطنت شکوه خلد ملکه بمحاصرت دولو
مشغول بود خدمتش نوشته بود که خدمت امیر و امیرزادهٔ معظم علاء الدوله والدین
علیشاه بک دام دولته از جوار شفقت و مرحمت الحضرت ابدی نداده و دست بدامن
الحضرت زده است بنا برین مقدمات حضرت خلد الله ملکه بخدمت امیر معظم مالک الامرا
والا عاظم علاء الدوله والدین ولد قرامان چیزی نوشته اعلام داد که بخدمت امیرزادهٔ معظم
علیشاه بک مشار الیه مخالفت ورزند و بقلاع و منصب او مدخل سازند حضرت خلد ملکه نیز
مخالفت نموده بدفع آن قیام نماید درین وقت که درمابین حضرت و علاء الدین بک قرامان
خلد ملکه اتحاد و دوستی و موافقت شده خدمتش مخالفت نموده بمشار الیه بجنگ
و خصومت مشغول شد آخر از آنجا اعراض کرده پیش ولد عثمان رفت حالیا بندگی حضرت
حضرت سلطنت شکوه درباره امیرزاده مشار الیه هیچ تقصیری نفرموده نخواهند فرمودن

دیگر قاصد خدمتش که رسید مکتوب را خواندم مضمون معلوم شد نوشته است که بیوک
علاء الدوله والدین علی پاشا بک دام دولته را محافظت و رعایت نفرمودند برای آنکه
پیش ولد عثمان رفت درین وقت که حضرت سلطنت شکوه و خدمت امیر معظم
شجاع الدوله والدین سلیمان پاشا ابدت دولته ملاقات کرده با جمعیت و غلبه تمام و لشکر
انبوه از اتراک و اکراد و تومیشالان و کدخدایان الوس متفق کرده بموضع اقرب رسند
خدمتش نیز سعی نموده بندگی امیرزاده علی پاشا بک دام دولته را با رسیدن سلطنت
شکوه آنجا آورد و چنانکه برقرار اول در رعایت و مراعات مشار الیه تقصیری نخواهد
رفت لیکن معنی را یقین داند که شخصی که در چنین وقت پیش ولد عثمان باشد دیگر در روم او را
جای و مسکن نخواهد بود که دولت مستدام باد والسلم **نوع منه** امداد فیض الهی
اعداد نامتناهی پادشاهی نثار روزگار حضرت خداوندگار نامدار مخدوم کامکار مالک
ازمة الامرآ والاعاظم کهف قاطبة الکبرآ والافاخم فلکی الهمم ملکی الشیم معدن الالطاف
جامع الاعطاف قاهر الکفرة قامع الفجرة قاتل المردة قامع العندة شهریار دیار السواحل
والاوجات رفیع المنازل والدرجات عالی الشان پاشا رکامران اعز الله انصاره وضاعف
اقداره باد صد هزاران سلام و خدمات فراوان و تحیات بیکران با عالم صدق و صفا
مبرا از کدورت و ریا اهدا میرود آرزومندی و نیاز بملاحظهٔ زیبای آن یگانه سرافراز
از حد و غایات متجاوز است ملاقات علی احسن الحالات بخوبی میسر و محصل باد
بعد از ادای جهان آرای آنحضرت عالیا خافی نماند که درین کم حضرت ملک الامرا والاعاظم

حسام الدین بیک چلبی دام دولته بمقام مالوف خود وصول یافت بدین محب خالص مردم
و رستاق اعلام کرده بود و عدم رفت که سید العلمآ والفضلا جامع الفضایل مولانا امین
الدین را دام فضله بدانصوب روانه کرد اما از شدت سرما و برف میسر نشده بود
الحالة هذه ارسال رفت متوجه آنحضرت است تا که در صحت و سعادت و مجاری امور
دولت پاینده زایل الطایب و اسباب رفت جاوید کامرانی باد **نوع منه** محب و مشتاق
فرزند امیر اعظم و سرور خطیر اکرم افتخار و عمدة الملوک العالم مختص بالطاف الملک الاحد
غیاث الدولة والدین محمد طول الله عمره بعنایت و مرحمت خسروی اختصاص یافته
معلوم ما اند که وارد علامت شریف صادق بدرگاه اینجانب آمد بر موجب شرع
نبوی علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات اثبات نسب کرد باید که هرچه از وستد الله
بر حد عذر و تعلل نباشد تا حق بمستحق رسد درین باب بزیاده سفارش و تاکید
محتاج نیست عمر در برخورداری ممتع باد بمنه وعمیه **نوع منه** بفرقها جسمانی نگردد
منقطع نسبت   میان دوستان چون هست الفتها روحانی   سلام محبانه و تحیات
مخلصانه بجناب خدمت صاحب اعظم جامع مکارم الاخلاق المستحق للصداقة والمحبة
علی الاطلاق المخصوص بعنایت الملک العلام سنی حسب الله علیه التحیة والسلام آتی احمد
اطال الله عمره و رزقنا لقاءه و وجه ابلاغ و ارسال کردانیده شد با جابت مقرون باد
بعد اعلام میرود که درین مدت از این بیچاره تقصیر است بسیار صادر شده اما عذر این
مفوض بکرم و لطف آن جناب است احوال این مملکت چنانست که ایشانرا معلوم است حالیا

مقصود اصلی که لتن مبلغ ۵ فلوری که بدارنده رقعه اویس چلبی داده بودند کردن
این فقیر است توقع آنکه ازوی مطالبه ننمایند زیراکه درین چند روز این فقیر بجا کسی
میفرستد بدلش مهم است چنانچه بنشانه تقصیر دارند نمایند چون اعتماد بر کرم ایشان
است زیاده مصدع نرفت والسلام نوع منه امیر معظم و شاهنشاه
اعظم مولی ملوک العرب والعجم ملک ملوک الامرا فی العالم جامع ارباب فنون العلم والقلم
مستجمع اصحاب السیف والطبل والعلم کیخسرو زمان صاحب قران دوران غیاث الدولة
والدین شمس الاسلام والمسلمین حضرت بیک پاشا کامران خلد الله دولته وابد سلطنته و
شوکته بعد از مراسم دعا و وظایف ثنا و دست بوس مبارک قبول فرمایند و مشتاق عظیم
دانند که از سلامتی ذات آن جناب دام علاه باین بنده کمترین اعلام کاهی نفرمودند الحمد لله
مانع خبر باشد و معاشرت چیزی دیگر نبود باشد واجب بود که سلامتی و تندرستی آن
حضرت را اشتغال طلبیدن امیدست که تندرستی آن خداوندگار مرا باین بنده مشتاق
اعلام فرمایند تا تسلی خاطر بکونه حصول انجامد که جاوید معانی بار جواب نامه مثال
واجب الامتثال از بنده کی جناب عالی و سدة معالی خداوندگار اعظم مخدوم معظم و یگانه
مکرم ملک الامرا فی العالم کهف الامم فلکی الهمم ملکی الشیم منبع اللطف والاشفاق کریم
الاخلاق المؤید من الخلاق المحقق بعنایت رب الرزاق عالی القدر والشان همایون
کامران فرماندار جهان چلبی امیر معظم لو أدام الله انصاره وضاعف اقتداره بدین بنده مخلص
وهوا خواه مختص ورود یافت بوسیدم بهزاران تعظیم و تبجیل و تفخیم بر بالای ایستادم بعطا الله

بپوست و حصول سلامت و شمول سعادت آن خداوند شکر رب العباد گزارده تقدیم رسید والله اعلم
واحکم رقعه ای ذات تو بوجود دایم اندر حسنات از لطف تو هر سنه بر کس
صدقات بنده طالب علم غریب الوطن قلیل الحال دارد توقع از خدمت تو نفقات
دولت و کامرانی مستدام و مستحکم باد منه بعد از اداء دعا بخدمت خداوندی معلوم باشد
که این بنده داعی چندین زمانست که در کنج مدرسه بعلوم دینی مشغولست و اوقات خود را
بعجز و ضرورت میگذراند توقع آنست از انعام عام که بر عالمیان عامست در حق این بنده
نیز مخصوص فرمایند تا سد رمقی باشد عند الله ضایع نشود ان الله لا یضیع اجر المحسنین نوعی
دیگر خداوندگار دولت یار و مخدوم کامکار ممالک انعام آن اکابر دوست پرور و دشمن
شکار المخصوص بعنایت الملک الجبار ایزد تعالی در همه حال یار و نگهدار محمد و آله الاخیار
غرض ازین تصدیع آنست که دارنده رقعه طالب علم است هیچ وجه از وجوهات خرجی
ندارد اگر جناب مخدوم معظم ارشد توجه بحد رذل حالی اعلام فرمایند که عند الله ضایع
نشود سایه عالی مستدام و مستحکم باد نوع منه سوالحاح تا کنون که چه از تهاون وقت
هیچ خدمت ندست بنده نخاست بعد ازین کرنجوح مهل بود عذر تقصیر نه خواهم
خواست بخدمت برادر جانی و محبوب جهانی نتیجة الشیخ مولانا بدر الدین خلیفه
زاد حلمه و علمه و فخر الاقران سید الاخوان مولانا قاسم دام عزه سلام نامحدود و ثنای
بی عد بخوانند شرح اشتیاق بنوک خامه در ضمن نامه راست نمی آید باری سبحانه و عظم
شانه اسباب تلاق علی احسن الاتفاق مهیا و میسر کناد انه رؤف بالعباد بعد معروض

می شود که زنهار زنهار بتحصیل علم اقدام نمایند تا نفس مطمئنه از ظلمت جهالت
نجات یافته باشد ان شاء الله تعالی و الدعا کالاول و علی الله المقبول زیاده چه تصدیع و ابرام
رود که عمر در فضل دایم و قایم باد بالحرمة محمد لم یخلق مثله فی البلاد و آله الامجاد فهو المرام و المراد

اضعف العباد پیر محمد بن حاجی خدا داد **نوع منه** فرزند عزیز بجان مشتاق شاه سلطان دامت عصمتها
سلام مشتاقانه فراوان قبول نماید حقا که شب و روز اشتیاق و آرزومندی نه چندانست
است که شرح توان داد توفیق مواصلات بخیر باد بعد ما اعلام می رود که اگر از طرف این
پدر پرسد لله الحمد و المنة صحت و سلامتی کلی حاصل است درین وقت در شهر انکوریه
رسیدیم و چند وقتی درین جانب موقوفیم متوقع است که احوال سلامتی و کیفیت
حالات فرزندی باز نماید که خاطر نگرانست و دیگر انها می رود که این زمان بما معلوم
شد که حق سبحانه و تعالی ترا فرزندی حوالت فرموده شاد مانی تمام حاصل شد امید است که
چون مکتوب رسد از صحت و سلامتی فرزندی مکتوب نوشته اعلام کند که تا تسکین
قلب حاصل کرده و انشاء الله تعالی ازین جانب استاد شیخی و خواجه آغا و شمس و اهل این
جانب سلام مشتاقانه فراوان قبول نماید حقا که آرزومندی چنین است که نهایت ندارد
توفیق همین آرزو بخوشی روزی باد بحق محمد و آله الامجاد ازین جانب زین العابدین سلام
مشتاقانه قبول نماید و دیگر ازین جانب والده عزیزه محبه خاتون و محبوبه خاتون مع عوض
خاتون سلام مشتاقانه او وافر می فرستند قبول نماید حقا که شب و روز اشتیاق و آرزومندی
حضور نه چندانست که شرح توان داد ملاقات بخیر باد ازین جانب سید فخر الدین حسن

کمکر

کمکر سلام مشتاقانه می رساند قبول نماید و السلام محب المشتاق لسان الله نعمة الله العجمی **جواب نامه از انشاء پیری کاتب**
مشرفه شریف و ملاطفه لطیف از خدمت پدر مکرم سید المغتنمین انیس الملوک
و السلاطین پدرم استاد قطب الدین احسن الله خصایله و دام ظله و فضایله رسید
خواندم با عزاز تمام مطالعه نمودم هرچه در باب اشتیاق و کیفیت حال خود اعلام
نموده است معلوم گشت در مقابله آن غلام اخلاص سلام و آرزومندی و دستبوس
و نیازمندی ازین محبه مخلصه قبول فرماید و مشتاق داند ملاقات بخیر و خوشی مقدر باد
انه رؤف بالعباد بعد از مراسم دعا انهامی رود که اقبال مفخر الامراء و الاکابر جامع فنون
المعالی و المفاخر شاهین آغا دام دولته بصحت و سلامتی ذات شریف در بیستم ماه
جمادی الثانی بسفر حجاز مبارک عزیمت خواهد کردن حیدری نیز بهم میرود توقع آنکه
چون مکتوب برسد لطف و کرم نموده درین دو سه روز علی التعجیل بیاید مرا در یابید
نگذارید که شب و روز چشم براه انتظار میدارم البتة البتة بیاید درنگ نکنید مرا دریابید
غلامی سازد بحق محمد و آله الکرام زیاده چه نویسد و السلام محب المشتاق دختر شاهی **نوعی دیگر**
پدر عزیز مکرم سید المغتنمین انیس الملوک و السلاطین استاد قطب الدین احسن الله خصایله
معلوم دارند که درین وقت مکتوب فرستادن سلامتی پدر را اعلام نموده است تسلیات
کلی بحصول پیوست و مشتاقی خود را نیز بیان کرده است مبین گشته در مقابله آن غلام اخلاص
سلام و آرزومندی ازین محبه مخلصه قبول فرماید و مشتاق داند و دیگر پوشیده نماند که اقبال
مفخر الامراء و الاکابر جامع فنون المعالی و المفاخر قلندر آغا دام دولته **نوع منه** بخدمت پدر عزیز

نور چشم و راحت دل و جان سلام و دعای بی پایان از این مسکین اذ بپذیرد و ما ز دور
افتاده و بیکس مانده با بابام سنان قطب قبول فرماید و بداند که اکر یکبار دیکر و دیدار آید یم را
ببینم تا زنده باشم سر از پای بزدم بر نخاستم بزدم لطف کند مرا در غریبی نکذارد که شب و روز
چشم بر راه انتظار دارم که کی بزدم و حالیم و نزد ام بیاید و مرا از غریبی خلاص سازد
بیت ای غریبی جان بسختی می دهم دستم بکیر   واغریبی واغریبی واغریبی واغریب آه اکر
من باز بینم روی یار خویش را   تا قیامت شکر کویم کردکار خویش را   بزدنم را معلوم
باشد که بعد از این اثلن ناوانیها در کذشتم من کنیزک توام و حیدری غلام نیست ی غرض ... است
باشی یکبار دیکر خود را بما برسان که طاقت ما برسید از کریه و زاری خود را نکاه نمی توانیم
داشت حق الله تعالی دست غریبان را بکیر زنهار زنهار زنهار بحق محمد و علی که ما را در انتظار
مکذارید والسلام محب المشتاق درویش شاهی و معلوم باد که بادشاه قرامان بطرف سواحل برای
غزا میرود حیدری نیز بهم میرود باید که خود را زودتر برسانید که من تنها نمانم اکر کل در ...
مشوق دکر کل در دست داری مشوقی نوع من برادر عزیز حیدر سلام و دعا زین
درویش خود قبول کند و بداند که هیچ تشویش ندارم الا آنکه از تو دورم کرم بکنی و خود را
بلا دیدن انداز و از دست ... هتمان خلاص شو درویش قلندر باغچه دارد و درویش ...
خوب ده تو ... سال چندانکه معاش بکند و حاصلت ... باک برای که خواهم شاهی را
بردارد و بیا که پنج روز از عمر خود بیا آسایی سخن ما را قبول کن حق تعالی کو ... خیر و بیا البته البته
والسلام محب المشتاق درویش سلطان عرضه داشت الله تعالی حضرت اغلا و خاندان او را و خادمان

درگاه را از بلا و وبا و بهتان و غرض در حفظ خود نگاه دارد و سلطانهای دراز عمر
بک و محمود بک را با وارثانی فرماید این ضعیف فقیر هم جایز رحم کرده است و می
خواهد که بخویشان و اقربای خود بپیوندد و حضرت سلطان ابراهیم و محمد بک همه
در باب این بیچاره شفقت کردند بحضرت آغا دعا آورده ام با اخلاص ان شاء الله که
در دنیا و آخرت همه مرادت بکام دل باشد و فرزندان هم قرة العین بکمال بپیری برسند
آمین یا رب العالمین نوع من بخدمت عزیزی اکرمی خواجه امیر علی آدم علیانه
آنجان بتو مشتاقم ای بهشتی روی که یاد نوشتنم در ضمیر نیاید اکر چه حرف
فرقت و نار اشتیاق جان کداز است امید بکرم عمیم الهی آنست که بزودی دیدار
مبارک دیده شود ان شاء الله تعالی حضرت مخدومی لاجورد طلب کرده اند که نوشته اید
شاید فرستاده شد اما این لاجورد را بر نوی و کاشی سبز ... و یک کاشی سبز دیکر برابر
بالایی او یک لحظه او را اصلاح بسازد بعد از این اندک صمغ در وی بریزد و بکار برکه اینجا
کاشی یافت نشد اما لاجورد بسیار نرم کرده است و بکاشی نیز محتاج نیست شما
نیز کرم کنید و مقصود اقصا را بدین حقیر بفرستید که میخواهم بخوانم چند بار کفتم و از اغاب
تقصیر شد چه سبب شد دایم سخن ما درویش شما معتبر بود لکن چه شد لطف کرده
دریغ مدارید خاصه که ما خود بکدیکر جدا ایم و یکانکی داریم والسلام محب المشتاق نوع من
فرزند اعزاحق مخدوم کرامی برکزیده سبحانی سپهدار آنا مدار حسام الملة والدین
حسین بک زاده الله قدره سلام و دعا از این جانب قبول فرمایند و مشتاقی اغا ب

و باعث شناسند ملاقات عن قریب میسر باد بعد از مراسم عبودیت اعلام فرزندی

کرده که چون نوشته برسد معلوم کرده که آنچ از مهم اشارت فرموده اند بتقدیم

رسانیده شد تا معلوم باشد و باقی آنکه برادر حسن کمال اللقب اسمعیل بدین طرف عزیمت

می کرده است چون خدمتش واسطه شده از این مذکور را گرفته خیلی از مواشی وغیره

غارت کرده بستده اند ولی بموجب شفاعت می کند آنچ که از مذکور ستده باشند بخاطر

این محبت باز گردانند که منت عظیم است و بدین مهم سید الخواص علی پاشا ارسال

شده هر چه زبانی پیغام گفته تقریر خواهد کرد والسلم محب المشتاق **فی جواب**

مشرفه شریفه از خدمت امیر الامرا و الاکابر حاوی فنون المعالی و المحاسن زین

الحاج و الحرمین زاید الصفا و المروتین حاجی محمد دام خلقه رسید خواندیم باعزاز تمام

مطالعه نموده و در مقابله آن سلام و تحیت قبول فرمایند و مشتاق دانند معلوم خداوندی

باشد آنچ در باب قضیه اسمعیل فرموده اند معلوم شد هیچ چیزی از مواشی وغیره

نستده اند و در جای دیگر نیست می چون شفاعت خواهد کردن اشارت فرمایان

بندگی و شفاعت حضرت مولوی را قبول کردیم تا دانند زیادت چه نویسد والسلم **نوع**

بعد بسط بساط عبودیت بجناب حضرت خداوندی عرضه میکرده که حضرت مثنوی

معنوی را ارسال شد مطالعه فرمایند اگر پسندیده شود از آن ایشانست و برای

هدیه هر چه آمد خوش آمد باقی رفعت و فضایل دایم باد بمنه والسلم رب **نوع من**

در بندگی مخدوم گرامی ملک الامرا و الاکابر زعیم الجیوش و العساکر طرفدار نامدار امیر زاده

اعظم پیر احمد بیک عظم الله قدره و نظم امره سلام و دعا محمل آید و واصل آید محب مخلص قبول

فرمایند و آرزومند دانند ملاقات بخیر باد غرض از این تصدیع آنست که چون نوشته برسد

معلوم خداوندی گرده که حضرت بندگی علی بیک چلبی دام دولته اتراک دو نفر لور را بنده

محب اشارت فرموده جمع کردانیدیم فی الجمله دهسالکی خزینه مخدومی خانه چند بوده است

دوستی و مخدومی کرده است قوم را در نزد خود شان خوش گرفته خشنود و شاکر

کردانیدن انوای واقعه بچنان شایسته بود و از الطاف لا نهایت انجناب همچون باشد

زیاده چه نویسد معالی دایم باد والسلم **نوع من** درین وقت چنان استماع افتاد که اقحام

اخوانی که جامعه اوامر ایشان بمعراض فنا بر بیت باد در حق بنده زادگان چند بی حرمت و هذیان

گفته اند حق علیمست که ایشان بری الساحه اند بنده امیدوار است که لطف فرموده کرم کرده

مساعی جمیله نموده بر سبیل استشفاع از بندگی ملک الامرا و الاعاظم مستجمع المعالی و المکارم

آغاء کامران اسعده الله فی عاجله و ارشده فی آجله بنده زاده کان را شفاعت کرده نوع

فرمایند که دیده منتظر گشته نیاز مند این مستمند را که با سبب تنفیذ تعجیل خبر و تیز مشاع است

مشاهده دیدار ایشان منور و مکحل کرده که عند الله ضایع نماند **رباعی**

کتسینک طشلاندن قلسالی اینی طنیغ اولز الوز تولی کنسی ایلک ابشتیا با کلیا

ادی دایم ایلدو کلیا اکلیا او نیجا او نتیا ییم اول ایلکی تم ایلک ایند کتشلر کمی زیاده

چه تصدیع دهد که حق سبحانه و تعالی فبار حوادث روزگار را از صفحات اقبال خداوندی

دور دارد آمین بمنه وجوده والسلم **نوع من** لازمت حضرت برکات دعوات میامن

طاعات علم عامل مجاهد محقق متقی متقن زبدة الاصفیا خلاصة الاتقیا ابو الکرم و الوفا مولانا

فخر الملة و الحق و الدین همیشه بر اهل اسلام پاینده باد و ذات عزیزش از حوادث

ایام مصون هزاران سلام و آرزومندی و اشتیاق و تعطش قبول فرمایند و مشتاق

حضور پر نور شناسند بعد معلوم باشد که درین وقت حامل صحیفة الدعا زین

الحاج الحاج اینه بک کتب الله سلامته آمد تمسکی در دست دارد عوض نمود تا آن

واقف مضمون او معلوم گشت حکم و تحکم افتاد با آنک حکام و الشهود جملة حاضر بودن

و آن وقف نامها هم در الطرفین در خدمت شما محروس معلوم است لیکن نداند عجب چگونه

وقفیة اقبال باشد که وقف لازم داشته و ملک تزییف کنند آن بیچاره مذکور

الحاج اینه بک اینجا آمد چند لیالی بی و تضرع نمود که بالله العظیم دل سوختگی حاصل شد

امیدست که عند الوصول بدیدار پر نور سعی دریغ نفرمایند عند الله ضایع نماند و هم حضرت

شما معلوم است که بسیار دنانیر تلف کرده است و تحصیل تلف دنانیر خود از ایع

متصور نیست تا دانند بزیادت زرفت سعادت مساعدت یار باد بالنبی و حق بیته محمد المعصوم

نوع منه خدمت خلف الامرا نتیجة الکبرا و الاعاظم حاوی فنون المعالی و المکارم

المستغنی عن النعوت جانی بک دام معظما فراوان سلام و تحیت با وفور شوق

و آرزومندی مطالعه کرده اعلام میرود که درین وقت برادر داریندگان شیخ علی

در آنجا وفات یافته است ایشان بجهت زیارت و دیدن احوال یتیمان او بدان طرف

متوجه شده اند که رفته آن یتیمان را جمع کنند امید آنک نظر عنایت و شفقت درباب

ایشان مبذول فرمایند تا کسی زحمت ندهد زیادت پیوست معالی دایم باد **نوع منه**

تعطش و تشوق بحضرت ملک العلما بقیة الفضلا مربی الفقرا ملجا المساکین وارث

الانبیاء و المرسلین فخر الالقاب **بیت** ترا بکثرت القاب فخر چون باشد

که ذات پاک تو خود افتخار القابست ◦ مولانا صفی الملة و الحق و الدین مد ظله

العالی صد هزاران سلام مذهب و پیام مطیب ازین بندهٔ مخلص و هواخواه بتحقیق

قبول فرموده اشتیاق را حالا نهایه تصور فرمایند در لطف دیرست تا تو نظر نکند **بیت**

شوقی که مرا بدیدن روی شماست ◦ با کاغذ و قلم کجا آید راست ◦ الملتمس که

مبشر الانوار لطیفه سانه که متضمن ملاقات کرده غرض ازین تصدیع آنک کمینه ایکدو

مد غله در بابت غله در شهر متعذر بود یافت نشد بهاء الدین را بخدمت روانه که

از آنجا ستده بیاورند نوعی آنکه هر کدام بعد باشد لطف کرده بستانند مذکور را

تعجیل تمام بار کرده اند که منت عظیم باشد امیدست این گستاخی را معفو فرمایند که

الاصاغر یهفون و الاکابر یعفون ملازمان بندگی قبول فرمایند اگر خطایی رفته باشد

معفو فرمایند که وقت تنگ بود قاصد مستعجل بالیت اگر بجای تو من بودمی رسول

فرزندان عزیز نور دیده و سرور سینه محمدی طال بقاه سلام تحیت خوانند و مشتاق دانند

عبد الفتاح [illegible] **نوع منه** ملک التجار سایر الابرار و التجار حاجی احمد الافرایی

اطال الله عمره و عز له اقباله و دولته صد هزاران سلام عاشقانه و تحایای مخلصانه ازین

محب و دعاگوی مخلص و هواخواه مختص قبول فرموده آرزومندی را حالا نهایه تصور

فرمایند استماع افتاد که بطالع اسعد بقونیه وصول فرموده‌اند شکر باری تعالی را گزارده
و سجدات دعا کرده شد — قدومش بر دلم فرخنده آمد • در و دیوار دل در خنده آمد
شدم سلطان دار الملک شادی • چو این دولت بسوی بنده آمد • واجب نمود خود را
بفرا یاد خاطر عاطر آوردن تا از جملهٔ منسیان نشمرند پیوسته بدعا مشغول فرمایند و اشتیاق
فراموشم مکن مقصود آنست • فراموشی نه کار دوستانست • امید است که جمیع
مقاصد بر حسب ارادت محصل و میسر باد بالنبی و آله الامجاد جواب دیگر نامه
توقیع رفیع عالی بیسار و تشریف شریف خطاب بزرگوار که از جناب معالی مآب
مکرمت نصاب امیر اعظم روزگار و تهمتن عدو بند و خصم شکار جامع اصناف العز
والکرم حاوی فنون اللطف والنعم فرمان فرمای جهان واضع مراسم العدل والاحسان
منشا المعالی فلک الاعالی المؤید من السماء وبالدولة الباهرة المنصور علی الاعداء بالقوة
القاهرة حیدر صلابتی که بسرهای دشمنان شمشیر او نشان سر ذو الفقار داد عز
الدولة والدین ناصر الاسلام والمسلمین لازالت شموس بهائه محروسة عن الکسوف
واقمار دولته مصونة عن الخسوف آراسته بفنون لطایف خسروانه و پیراسته
بصنوف عواطف شاهانه بدین محب مخلص مشتاق از مطلع دولت و اقبال [illegible]
استقبال نمود وصولش سبب شادکامی و ارباب بهجت گشت • زهی دقایق
لطفش فخ چو جرم سها • و کیک گشته چو خورشید در جهان مشهور • شکرانه آن
بشارت را در وظایف محمدت افزوده لوایح اشتیاق و لوامع افتراق از معارج انجم

و مدایح اوهام بیرون است ادراک نتوان که فهرست ابواب شادمانی و دستور اسباب
شادمانیست نفخهٔ وحی مبشر بآن جهت معروض رای عالم آرای می‌گرداند که درین وقت
خدمت خلف الاکابر والاعاظم محیی المجد والکرم بدر الدین محمود آغا را در رقت سلامت ارسال
فرموده بسیادت متحمل عهد با فصح بیان و املح لسان تقریر نمود محل اصغا رسانید
مقبول و مستحسن دید با تمام انجامید چون مشار الیه را بالعز والاقبال اجازت انصراف
گشته در مصاحبت مشار الیه قدوة الفوارس الواثبک ولد مسعود به عتبهٔ علیا فرستاده
و کلمه‌ای چند در باب صداقت اتحاد و تضاعف محبت سپارش رفت عند الوصول از غایت جوش
بکمال نهایت آن حضرت امارت پناه منوط است زمان انبساط از شرف که سعادت ابدی
بالخلود مؤبد باد بمنه و یمنه نوع منه افتخار الافاخم والاعاظم خلف الاکابر والاکارم
رضی الحضرة العالیه مؤتمن الملوک والسلاطین جلال الملة والدین ادکز آقا دام عزه بسلام
و تحیت مخصوص بوده معلوم کرداند که طادوی فرزند اعز شهزاده جوانبخت طال بقاه
کزینک ملکشاه اینجا آمده و در آنجا بسخن صاحب غرض اعتماد نمودن و بیار بجانبین و هرچه
کرده شده است شده اند و در اینجا آمد احوال عجز و ضرورت خود عرض نمود موجب
شفاعت شد واجب گشت بدیشان اعلام کردن توقع میرود که چون مکتوب بمطالعه
رسید در انجام سخن شدن و بجهت خطا اینجانب شفاعت کرده از کردهٔ مذکور در گذرانید
یا تا آنجا بر بنده و بخدمت مشغول دارند و چندین سال خدمت کرده است و بسخن صاحب
غرض اعتماد نمودن و برا محروم کردن از عقل دور است بدین سبب حسام الدین حسن را

دوستان یقین که درین مهم سعی بلیغ دریغ ندارند و شفاعت ایجاب مرعی و تقدیم دولته
باقی حسن تقریر خواهد بودن مقضی المرام مراجعت گردانند که معالی دایم باد والسلام
عطیها نوع منه خدمت افتخار خلف الاعاظم والاکابر مؤتمن الملک نیکو سیرت
عالیشان خواجه پاشا دام معالیه سلام و تحایا فراوان قبول کرده معلوم دارد که پیشتر
ازین سید الاقران حاجی اسمعیل ولد جولاه غله و مواجب باغ گفته بودیم باید که از [illegible]
شهر مبلغ ده [illegible] کفایت کنند و نیمه باغ امیرشاه و مقدار ده مد غله از محصول شهر [illegible]
بوی رسانند درین باب عذر ننمایند زیادت ننوشت معالی دایم باد والسلم نوع منه
در بندگی برادر عزیز ملک الامرا جامع الکبرا [illegible] العلاء افتخار المستحظین حبیب نسیب زمان
پسندیده دوران کهف الحاج زاید الحرمین الحاج محمد قرنداش ادام الله عمره فراوان
بندگی و خدمات ارزومندی و اشتیاق متجاوز از حد شناخت توفیق ملاقات [illegible]
بار بالنبی و آله بعد از مراسم عبودیت عرضه میدارد که متوقع این محب آن برادر است
بوداي واقعاً از لطف شفقت اخوی بجای آورده بود که اسب نیکو فرستاده است
همه منت بر جان افتاد انشاء الله تعالی که بیمن همت آن برادر بجهت موالات دیگر
زبان می باشد بالله العظیم که دوستی با دنیاوی نیست الآخره الغروی سبب بعد مع هذا
دیر ماندن و نفرستادن مصلحت آنست که فرمان بندگی خلد ملکه آمد که داود بیک [illegible]
کیرا آمدن بودند ما نیز آنجا می رویم شما نیز احتیاط می باید کردن البته انشاء الله درین دو سه روز
براق کرده بفرستم بالله العظیم و کفی به شهیدا که محبت موالات ببینند که چگونه می شود که

دوستان بشنود شاد شود و دشمنان مقهور شود چون در مابین اتحاد و یگانگی کلفت
زبان ننوشت که سعادت جاوید باز بحق حقه و آن حقه برادر مخدوم معظم و یگانه جهان بخش
که خدا سلام قبول فرمایند و مشتاق عظیم شناسند محبت شاهی نوع منه
در بندگی حضرت خداوند ملک ملوک الامرا و الاکابر زعیم الجیوش والعساکر نیکو سیرت
زمان پسندیده دوران حسیب نسیب جهان المخصوص بعنایت الملک المنان علاء
الدنیا والدین علی پاشا بک ادام الله ظلاله هزاران سلام و تحایا ازین محب مخلص قبول نموده
مشتاق دانند ملاقات بخوبترین وجهی میسر و حاصل باد بالنبی و آله بعد از مراسم تبلیغ اعلام
میرود که درین وقت چون خبر مبارک بگوش این محب مخلص رسید شکرها کرده شد الحمد لله
علی ذلک چنانکه بایستی باتمام رسانیده شود و گرفتن شهر و قلعه نیز مبارک باشد همواره ابواب
مکاتبات و طریق مراسلات مفتوح فرموده مصادقت و مخالصت آبا و اجداد مسلوک
فرماید داشتن و بعد ازین تا عالم اتحاد و یکجایگی مؤکد گردانیده شود باقی زبان پیغام
حامل حروف ابراهیم شاه تقریر خواهد کردن زیارت جناب [illegible] که سعادت ابدی قرین
حال عزیز باد نوع منه بندگی امیر معظم مکرم افتخار الامراء الزمان خلاصة العظماء والاکابر
سرور سرافراز جهان المختص بعواطف الملک المستعان جهانشاه میرزاده ادام الله تعالی
دولته سلام فراوان و تحایای بی پایان مهدی گردانیده اشتیاق و تشوق و نیازمندی
نهایت ندارد و شرف ملاقات بخیر و خوبی مقدر باد بعد از سلام اعلام میرود که این جانب
از جمله بندگان مخلص آن وجود آن حضرت بدولت منسوب بوده وظیفه هواداری

واخلاص اباً عن الجد میراث یافته مبنی بر تقدمات مخزن الخواص سیف امیر مقبل انجم تهنیت
مهم مبارک بعتبه بوسی بوظایف عبودیات متوجه گردانیدن امیدکه بنظر عنایت حسن
تربیت در محل قبول افتاد ما بقی کلمات را چون وصول خدمة باید تقریر و ایراد سازد بصفی
و اعتمار کلی نماید زبان تطویل کلام و تصدیع ابرام چه رود که دولت و جهانی بکام مستدام
باد بمنه محمد الملک شیخ حسن نوع منه جناب مفاخر نصاب امیر و امیرزاده اعظم
اعلى الشیخ الامیرزادکان فی الزمان افتخار الصنادید و الاقران المخصوص و الملحوظ بعنایات
الملک المنان شرف الدولة والدین امیرزاده جهانشاه ادام الله تعالی دولته وابدت
سعادته سلام و محامد ما لا کلام مبلغ و مهدی گردانیدن اشتیاق و آرزومندی بدریافت
شرف مواصلت بغایت و نهایت از توفیق ملاقات معذر بانه جهت معروض رای
انور میرود که درین وقت مخزن الخواص و شرف الاصحاب محمد آقا را بخدمت فرستاده شد
و کلمهٔ چند بر سبیل دولتخواهی و هواجوی باشار الیه محمول کرده چون بشرف دستبوس
مشرف شود عند شرف الملاقات بمشافهه تقریر نماید استماع فرمایند و اعتماد نمایند و چون وثوق
بر الطاف خداوندی بوده زیارت ابرام نمود دولت و سعادت در مسند عز و جاه مستدام
و مستحکم باد بالنبی و آله الامجاد محب المخلص حسن العبد نوع منه از انجناب سعادت گرچه جدا دورم
شد دلم بهوای کسی دگر مسرور. چو جان و دل بغلامی ملازمند آنجا چگونه باشم یکدم بغیر خدمت
مهجور. خیال خدمت آن قبله برد و چشم منت. بهرچه چشم نهم شکل آن بتست منظور. دو رعا
کنی مرا ای دلبر جهان شکن. من بدان خدمتم که بدعوی نی و فا بندات کیست. بر تو آفتاب

دولت و حدایق ریاض مملکت خورشید طلعت کیوان رفعت دارای تاج و تخت
پادشاه پیروز بخت حضرت خداوندگار مخدوم برادر جانی و محبوب وجهانی ملکی الهیم
ملکی الشیم خوب اخلاق المؤید بتایید الملک الخلاق اتابک نظام ملک کمبهاود چه شرف و تمکن
دوام عمر را دولت او کند چو از ادام الله تعالی بقاء و رزقنی عاجلا لقاه از مطلع کامرانی
طالع و منتور بادعیه صدهزاران بندگی و تحیات بندگانه و دعوات چاکرانه رسانیدن
تعطش زلال بندگیش متجاوز الحد و العد شناسند ملاقات علی احسن الحالات میسر
و مقدر باد بجهت اعلام رای عالی میرود که مدت مدید و زمان بعید است که از عواطف روزگار
بخدمت مخدومی کس نفرستاده استفسار نرواد و وظایف خدمت نشد بدین سبب
الشباب احمد پاشا را دستبوس بامیدی که العذر عند کرام الناس مقبول ارسال کرده
شد که رفته تجدید عبودیت و اظهار اخلاص مودت باقامت رسانیدن در وقت
مراجعت اخبار سلامتی ذات شریف و عنصر لطیف بدین محب مخلص کاهی [illegible] حیات
شوق انگیز و دعوات اشتیاق امیز از روی شکر [illegible] و واقف [illegible] رسانیدن آید ان شاء الله
تعالی زیادت چه تصدیع رود که در دولت ابدی و سعادت سرمدی موید و مخلد باد نوع منه
خلف الامرا و الاکابر جامع المعالی والمفاخر زعیم الجیوش مقدم العساکر مستجمع دام عزه
بمراحم شاهانه اختصاص یافته معلوم دارند که احمد چلبی دائما اینجانب را تقاضا میکند که با شما
دعوای شرعی داشته ام و در ذمت شما حق میراث مانع است می گوید باید که اگر جوابی
دعوای شرعی و یا حق موروث داشته باشند بدهند و یا خود وکیل مطلق ارسال نمایند که

دعوی باوی بفیصل رسانید از تقاضای او خلاص باشد درین باب اهمالی ننماید اجتناب
نیز بسلامتی وطالع سعد بصوب القرای توجه خواهد نمود باید که عساکر را هرچه زودتر
روانه سازد اما با سنجاق بفرستد اعتماد ننماید زیرا که چه تاکید رفته والسلام وجاهت
منقفالکه بعثمان تغییر رفته بود ایشان گریخته اند اما خرج ایشان صد بست یخ نگاه داشت
از ایشان ستده تمامتا غا تسلیم نماید تعزیت نامه هذا اصلها الحیوة غرور
والدهر بعد تارة وجور • ان الخلایق للحوادث مرجع • سهد الصباح بذلک والدیجور •
بقای ذات خدمت برادر امیر معظم وامیرزاده مکرم جامع جمیع المعالی والمحامد والمکارم
محبوب الخصال مرضی الفعال المخصوص بعنایت الملک الجلال عالی الشان برادرم
کامران دام معظما وعلی الاعاظم الوزرا مقدما بعد از عرض تحیت چنان استماع افتاد که مرحوم
مغفور سعید وشهید عجم غفر الله ضجیعه از دار فنا بدار بقا رحلت کرد داعی بجوار حق
پیوست الحکم لله العلی الکبیر چندان تاسف وپریشانی وجزع وفزع وکریه حاصل شد که
در طی اوراق وصحایف نامعدود نگنجد لیکن الحال در کلام مجید نظر کرده که والله یحکم لا معقب
لحکمه وکل نفس ذائقة الموت صبر وسکون را در دل مجروح افکنده می باید که خدمت
برادری نیز صبر وسکون را پیش آورند واز باری سبحانه وتعالی عز سلطانه چنین امید
واریم مادام که آن مرحوم مغفور تحت التراب محجوب است خدمت برادری را عمر طویل
وصبر جمیل واجر جزیل ارزانی فرماید باقی دولت وسعادت دایم باقیه وعینه وکرمه وجوده
محبت نامه نوع من عز التجار فلان الدین اعزه الله سلام بخواند ومشتاق دانند

ملاقات بخیر بار اعلام میرود که برین مشروح وتفصیل جامها احتیاج شده است در وقت
آمدن تحفه را بخدمت فرستاده شد توقع میرود که از هر نوعی نیکو وپسندیده بهای موافق
خریده بزودی ارسال کردانند قاصد را در توقف نخواهد وهر یکی را بهای در زیر معین ومفصل
بنویسند که منت فراوان خواهد نمود چون الطاف خدمتش معلوم ومحقق است
زیاده چه سپارش رفته معالی دایم باد

کمخا — پنج پاره
سنخ — پنج پاره
مخملات — سه پاره
صوف — ده پاره
اسکاری [illegible]
ابریشم [illegible]
ورسایه — ده پاره
طغرلوی [illegible]
لالی [illegible]

همانا که در خریدن این اجناس لطف دریغ نفرماید که انتظار بسیار رفته جواب
مشرفه شریف از خدمت مخدوم معظم آغا کارلن جال اغا دام دولته چون وحی آسمانی
رسید بوسید خوانده شد اشارتی که در باب اجناس فرموده بود معلوم شد در حال بموجب
اشارت عالی خریده ارسال رفت

کمخا [illegible]
سنخ [illegible]
مخمل — دو هزار [illegible]
صوف — ده پاره
[illegible]
ابریشم [illegible]
لالی [illegible]
دستارچه — ده پاره
طغرلوی [illegible]

هر یکی بدین بها خریده ارسال رفته امید است
که بمحل قبول افتد معذور دارند نوع من برادر عزیز شفیق مهربان فلان الدین
اعزه الله تعالی سلام بخواند ومشتاق دانند ملاقات بخیر بار اعلام میرود که درین وقت
حضوری احتیاج شده است توقع میرود که تا قل فرخ واستظهار کامل هرچه زودتر
عزم اینجانب سازند ودر آمدن استعجال نماید اگر از اینجانب دوست میدارند زنهار
زنهار در آمدن تقصیری ننماید که استظهار هرچه تمامتر است چون کفایت خدمتش

محقق است دانم درین باب مسارعت نماید و معاونت به نیابة و بخشش فرموده طلبد
چنان سازد که با عادت محتاج نگردانند اگر نیابد بیقین داند که من بعد دوستی و محبت
بزبان خواهد رفتن باقی رای عالی باد **الجواب** مثال همایون از بندگی بارفعت
مخدوم کامران اعز الله انصار دولته چون روح آسمانی رسید مشحون بانواع بنده نوازی
بوسیده خوانده شد هر آنچ در باب استفسار بنده کمترین فرموده بود معلوم شد
غبارها متجدد گشت در حال بجانب مرزقان عزیمت نمود که جای شراب خریدن درین
روزی چند علی استخارة الله تعالی بندگی شاید دست نمی رفت رواند بد امید است
که درین دو سه روز بیش مستعد خدمت کند اگر از جمله نوکران یکی را بدینجانب فرمایند
دوستان که بنده کمترین بهمه وجه مصلحت باشد زانها عظیم مخوف است می بدرقه تنها
بجای دور نتوان رفتن همانا که این معنی را از جمله لوازم فرماید که انتظار میرود که چون
الطاف مخدومی عز نصره اظهر من الشمس است زیادت ابرام نمی دهد همیشه دو جهان بکام
دوستان باد بمحمد و آله **نوع من** برادر عزیز و یار موافق و دوست صادق جمال
الدولة والدین دام عزه سلام نموده مشتاق داند ملاقات خیر بادا اعلام میرود که
آنچه مکتوب اعز اکرم سیف الدین ارکت الله سلامته از نخجوان دوستان رسید
و معهودی املاک چند که بخدمت معلوم است که بنام وی تقریر کرده شد که محصولات
شهور سنه ثلاث و عشرین و سبعمائه را مخزون حصول آورد اگر خدمتش
دست رسی باشد از سر تلطف بهم رفته نظر مبارک مصروف فرماید زیرا که اکثر اعمال

بخدمتش کرده شد البته البته درین باب لطف دریغ نفرمایند و غله خاص را نیز جای
دیگر کار ولی باجرت گرفته اشارت فرمایند که هر چه زوده تر گرفته بانبار نهند و احتیاط
بجای آورند تا آنچنانکه از اندک و بسیار چیزی بمصرف تلف نرود چون الطاف مخدومی
معلوم است و محقق زیادت محتاج سپارش نیست سعادت مساعدت باد **الجواب**
مشرفه شریف از خدمت خداوندگار مشفق مهربان خوب اخلاق نیکو سیرت جمال
ادام الله شرفه رسید راحت رساند هر آنچ در باب سپارش کردن اعز اکرم فخر المقربین
فلان اعزه الله و باقی غلهای خاص فرموده بود معلوم شد در حال بر موجب اشارت
خدمتش مذکور را فرستاده بجانب املاک مبارک رفت و مذکور را با رعایا سپارش
کرده شد هیچ آفریده نمی اجازت مذکور را یکدانه غله بر ندارد و هر که تخلف نماید غله او را
مستهلک سازد و غله خاص در انبار نهند همچنان غله خاص را نیز مشتاق جمع کرده
و بعضی را با تمامی تحصیل کرده بخرمن آورده بکوفتن مشغول اند اعز اکرم فلان را نیز
در سر غله خاص بتفرقت شب و روز ملازم می باشد می باید که ازین قبل فارغ البال
باشد بفضل حق و یمن همت و اقبال خدمتش هیچ مصالح از مصلحتها فوت نشود و از
خدمت خجالت نبرد و لله الحمد تعالی **نوع من** بخدمت برادر عزیز یار جانی
و محبوب دو جهانی ملک الامراء والاکابر زعیم الجیوش والعساکر جامع جمیع المعالی
والمفاخر شمس الاسلام والمسلمین اختیار الملوک والسلاطین ادام الله علوه و زاد کل یوم
سموه صد هزاران سلام و دعا از بن محبت مخلص قبول فرمایند مشتاق عظیم شناسند

ملاقات بهجت سمات بدیع اعلام میرود که ما نیز بهجت شمادرین نزدیکی بحضرت امیر
خواهیم رفت برای مصلحت ملاحیه واز شما نصیحت جوییم که بچه وجهی باید گفتن
که خاطر ایشان خوش آید و باقی اخبارات را وارث مکتوب خوش قدم آقا عند
الحضور تقریر کند زیاده ننوشت سعادت در مسند شاهی سالهای نامتناهی مستدام
و مستحکم باد **بیت** شاد اولی یا کی کل قاسیتی شنشاه شاه داد ونیکه خلقه ورم
کرده شنی بی داو آدو **نوع منه** بجناب معالی مآب جلالت نصاب دستور
اعظم اعدل الوزراء فی العالم آصف زمان وبزرجمهر دوران مقرب الحضرة العالیه
المخصوص بعنایة الملک المتعالیه اغای کامیاب کامران دام معظما وضاعف الله
له الاقتدار بالنبی وآله الاخیار صد هزاران سلام واوفر وثنا رمتکاثره تحف مخلص
و دولتخواه مختص از درون دل و جان اهدی و اتحاف کردانیده عرضه میرود که
نوع منه بغیر النقی یأمر الناس بالتقی . طبیب یداوی الناس وهو مریض .
عاشق زهمه کار جهان فرد بود . وز هر دو جهان بکدره مرد بود . پیوسته دلش
گرم ودمش سرد بود . از ناخن پای تا بسر درد بود . گر باد کری به زمین وای بمن .
گر با همه کس بجوشی وای بمن . بجای دعا آن دلبر پر عشوه و ناز . که دلم دربی او رفت
بصد گونه نیاز . یک بوسه اگر بعاشق خویش دهی . بهتر که هزار نان بدرویش دهی
ما از تو بیک بوسه قناعت کردیم . عمر تو دراز باد اگر بیش دهی . حضرت بزرگوار
و یگانه روزگار مخدوم مکرم مالک رقاب الامم صاحب السیف والقلم افتخار الاکرم

والاکا

والاکابر زعیم الجیوش والعساکر مطلع لوامع العزة والتمکین مظهر مآثر الملک والدین
الامیر الکبیر ذو الرأی المنیر والشان الخطیر لازالت اقطار الارض مشرقة بانوار
معدلته واغصان الخیرات مورقة بسحایب رأفته بعد از دعوات که قوة محرکه انسانی
در استقصاء اقصای آن قاصر وعبودیات عنبر نسیم و خدمات عبهر شمیم که از
بوی صدق وصفا و درج آن ولا و وفا و از بهر جزئی و روایح روح پرور نسایم
مشام معطر و معطرات که انهام ابناء انام بکنه کمالش نرسد منظور نظر و مقبول
قبول باد بمحمد وعترته الامجاد همیشه دوام دولت و نظام شوکت تا قیام قیامت منتظم
و منصور باد بمنه وجوده . اشتیاقی که مراهمت بی‌غفت ز خش . بقلم راست نیاید
بزبان نتوان گرفت . بچه کار آیدت ز گل طبقی . از گلستان من ببر ورقی . گل همین
پنج روز و شش باشد . وین گلستان همیشه خوش باشد . ای کرده ز خزانه غیب
گبر و ترسا وظیفه خور داری . دوستان را کجا کنی محروم . تو که با دشمنان نظر داری
نظر کردن بجنس خط یاقوت . بصر را نور بخشد دیده را قوت **نوع منه**
حضرت مخدوم معظم و بزرگوار اعظم منبع اللطف والکرم و معدن الخلق والشیم
فلکی الهمم ملکی الکرم حاوی المناقب والمآثر نکوسیرت جهان و برگزیده دوران المخصوص
بعنایت الملک الدیان شمس الملة والدین احمد چلبی کامران ادام الله اقباله سلام
و دعای فراوان از درون دل و جان ابلاغ کردانیده شد بعد معلوم رای انور
کرده که مدتی مدید و زمانی بعید بر آمده است که از صحت و سلامتی ذات شریف

و عنصر لطیف اعلام بخشید نه مانع مخبر باشد ان شاء الله تعالی و اگر از جانب بنده پرسند
لله الحمد والمنه صحت و سلامتی کلی حاصلست بهیچ وجه اکراه نیست غیر از دیدن ایشان
اما توقع از الطاف عمیمه ایشان آنست که دایما اخبار سلامت خداوندی بدین داعی
مخلص و هوا خواه مختص رسانید بعجب و خرمی افزاید و مخفی نماید که از جانب کاری
پیش آمده است تا اتفاق اعداء خذلهم الله تعالی امید از حضرت بزرگواری
واثق است که نظر مرحمت از سر این جانب دریغ نفرمایند سزاوار علانیه عتبه علیا مکتوبی
و رسلی فرستادن از زبانی دارند تا لبیز (?) داعی نیز بوسیله آن مستظهر و مقوی گشته
زیارت ابرام ننوشت و مصدع نگشت معالی دایم باد بمنه و منه نوع منه چشم رضا
با هنر هرگز نبیند عیب را • چشم حسود بی هنر معیوب داند خوب را • من از بس نامه
که کنم نیز نوشتم • با آب چشم پر خون می نویسم • بعذر از درد و داغ می نمایم (?)
بلبلی حال مجنون می نویسم • نگارا قصه خود را بخدمت • نمی دانم که تا چون می نویسم
بجناب امیر اعظم و امیرزاده مخدوم معظم ملجاء الضعفاء فی العالم ملاذ الاسلام معز الامراء
والمجاهدین کهف المرابطین قاتل الکفرة والمشرکین صاحب السیف والقلم المخصوص
بعنایة خالق النور والظلم ادام الله علوه و زاد سموه هزاران تحف تحیات و ثنا و
مدحت از این محب قبول فرماید بعد برای جهان آرای لا زال منورا فی الآفاق معلوم
و مبین گردد که درین وقت سید الاکارم قدوة الخواص سنان الدین یوسف بدرگاه
معلا الرسال نموده و کلمات چند در باب اتحاد و مخالصت بمشار الیه تفویض کرده

لق

شد

شد تا عند الحضور بالسرور عرضه نماید اصغا و ارتجا نمودن بالطاف آن جناب بمنعت
امل واثق و رجا صادق است که ابواب مکاتبات و مراسلات مفتوح داشته لا ینقطع
اعلام و استعلام فرمایند که موجب ازدیاد مودت گشته و چون حضرت مخدومی
بزرگواری بانواع کفایت آراسته و ممتاز است زیاده چه اطناب رود سعادت
ابدی و سیادت سرمدی دایم و قایم باد محب ابراهیم الحبانی (?) نوع منه خدمت خواجه
مخدوم صدر صاحب معظم سید الصدور شرف الاکابر مجمع الافاضل والاعیان
حسیب جهان نیکو سیرت ولی مجد الدولة والدین چلبی کامران ادام الله علوه
و زاد فی الانام سموه دوستی که تخم هوا داری در زمین جان کاشته است با توکل
نسیم اسحار لیلا و نهارا روانه می گردانند و پیش از این آن دو مند مجاورت خدمت که
دیده عقل بسا لطاشته (?) از این دفتر خیال تواند آورد و بازیافت ملاقات روح
افزای علی احسن الحال و ایمن الفال میسر باد لیزید عاشر ذی الحجه روز عید مبارک در
اوقات شریفه مشغول می باشم و دیگر شمار از خوش نکند ابواب دولت و اقبال
سعادت مفاتیح مجد کشاده باد از جانب مخزن الاعیان شیخ پاشا و مایلین دوستان
سلام قبول فرماید و مشتاق عظیم شناسد سرور ده بیاض ضعیف نحیف بنده کمینه
محمد بن شیخ علی دستبوس قبول فرماید و مشتاق داند والحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا
و باطنا نوع منه فرزند عزیز نور دیده و سرور سینه لطف الله طال بقاه بعد از
سلام و پرسش عرضه میدارد که علی شاه رفته آمد چنان عرضه نمود که دیهها را با تمام رفته

از طرف وقف تفحص کنند و نحوی حصول آرند هر چه حاصل باشد قبض نمایند زیاده مبالغه
زیادت سعادت مساعد باد بحق الداعی نوع منه در حکمت اگرچه علم القلوب
یا مملکت ملک سلیمان داری کر دیو پری جمله بفرمان تو آیند چون مرگ رسد بکوچه
درمان داری نوع منه فرزند عزیز نور دیده و پسر و سینه راحة الارواح و ثمرة
الفؤاد لطف الله ابقاه الله تعالی سلام و آرزومندی و اشتیاق و تعطش قبول نموده
ملاقات باحسن الحالات میسر و مقدر باد بالنبی و آله و اهل خانه دامت عصمتها سلام
قبول کنند و پسرکان قرة العیون محمد و پیر احمد و اسماعیل ابقاهم الله تعالی جمیع
قبول فرمایند و برادر عزیز مفخر الاخوان فی الاوان الحاج ابنه بک دام عزه و اهل خانه و پسرکان
سلام بخوانند و فرزند مخدوم محمود و سعد الدین و محمد و احمد باشتر هم سلام بخوانند و
مشتاق دانند و باقی قوم و قبیله از خرد و بزرگ سلام قبول فرمایند و بعد اعلام
میرود که ان شاء الله تعالی در بزرگی و دستور خجسته بخدمتشان رسیده مشرف
شویم لعاله هذه خبرها را شنیده باشند احتیاط کنند غافل نباشند زیاده مبالغه نرفت
سعادت دو جهانی مستدام و مستحکم باد بحق من لا نبی بعده والسلام تحریر فی غره …

نوع آخر من انشاء المرحوم ملک پاشا مفخر الاعاظم رضی الحضرة العلیا علاء الدین
پاشا دام معظماً بسلام و مرحمت خسروانه ما مخصوص بوده معلوم داند که عزحال …
محمد چلبی کرنجی بزستان بعد … بجهت مواشی منهوب همه را داده اند خبر خبان آنکه
محمد چلبی خواهد که بطرف … بقا توجه میکند وی نیز تعجیل باید که در موضع سلطانی

ییلاقی

ییلاقی علف و غیره نماند روز یکشنبه بیست سوم ماه ربیع الاول عزیمت
خواهد کردن بباید درنگ نکند مهم داند اهمالی نماید زیاده چه نویسد والسلام و دیگر
مودت … و … مواضع و بلغار در قید بوده لشکری را مستقیم کرده باید
مهم داند که درنگ کردیم ولیکن دویست نفر پیاده را که … فرستاده شد و سی نفر دیگر …
اهمالی نماید نوع منه … علامت رسد بداند که چندین بار … جامکیات
حاجی عوض مکتوب فرستاده شده که بدهد غلا و ثمره … تا یکجبه غیر از غله
قلعه و جبه تمامه تسلیم نماید و این زمان نیز یکبار استر و دو نفر جاریه و دو …
ستده است چند انک سنت … فرماید که بدهد و دیگر چیزی مطلبه وی ستاند
حق علیم است یکجبه مذکور حاجی عوض را حقی نمی خواهیم البته بدهد والا از …
بدر می آییم تا داند این سخن را باعمال محتاج نکرداند والا در … مطالعات
اعتبار نمایند تحریر … و کشبوغا … فرستاده شد همه را تسلیم نماید مهم داند

[illegible] لیب … بشیر … صابون … [illegible]
[illegible] … کوسفند … عاق … اهمالی و عذر نکوید بدهد و الا غیر …

بجهت ایلچیان ارسال نماید مهم داند جواب نامه خطاب عالی
و کتاب سامی بندگی خداوند مخدوم مفخم حاوی صنوف الکرم ملک ملوک الامم و معاذ
الامم و نخبة روضة دولت ثمرة شجرة حشمت آسمان رفعت خورشید بهجت در
… سعادت خلاصة الماء والطین المنصور بنظر رب العالمین غیاث الدولة والدین

فلان اعلی الله شانه وعدتی اعلا الاسلام ظلاله متجلی بصنوف الطاف ومزین
بانواع اعطاف ورود وصول یافت موده منیرش با مراسم تبجیل واکرام وشرایط
توقیر واحترام ملتقی بوده بوسیدن و بر عین جهان بین مالیدن بر مضامین ومحاوی
آن وقوف واطلاع حاصل شد در ازای آن خدمات وافره وتحف وثنایای سکان
از محض القلب ابلاغ واتحاف میگرداند حقا که اشتیاق وآرزومندی وتعطش
ونیازمندی بطلعت منیر وچهرهٔ دلپذیر زیادتر از آن حساب است که بچنین مختصرات
مندرج گردد توفیق سعادت وصال علی احسن الحال عاجلا غیر آجل براجل وجوه
بخیر وپیروزی وبهروزی مقدر مقدر گناد علی حسب المرام والمراد انه رئوف بالعباد
نوع منه بجناب عالی امیر معظم طرفدار مکرم ملک الامراء والاعاظم حاوی فنون
المعالی والمکارم یگانهٔ جهانیان خلاصهٔ نوع انسان المخصوص بعنایة الرحمن امیر علاء
الملة والحق والدین علی بک ادام الله علاه خدمات وافر ودعوات متکاثر با جهانی
صبابت وآرزومندی ابلاغ وایصال گردانیده محل قبول افتد ملاقات بخیر وفرح
مقدر ومیسر باد بعد از عرض دعا معروض میگرداند که مدتی شده است از سلامتی ذات
همایون اعلام نفرموده مانع جز خیر نبوده باشد درین وقت جهت اعلام واستعلام
اخبارات یگانهٔ اعظم سیف الدین ماریک بدان حضرت گسیل گردانیده شد اخبار
ووقایع آنجا بی واسطه هر نوع متحمل است تقریر خواهد نمود متوقع که دمبدم بیان
بندگان باشند زیارت ابرام نفرموده که دولت ومعالی مستدام باد بنده مشتاق
یعقوب

نوع منه ادام الله تعالی فضایله بجناب شریف یاقوت دوران خواجه عبدالله ظرف زمان
بنده کمینه دعاگوی دیرینه خدمات مالانهایات با عالم تعطش والتیاع قبول فرموده
معروض ملازمان میگرداند این کمینه همواره بذکر محامد ونشر مفاخر رطب اللسان وعذب البیان
است حقا که آرزومندی وتحنن ونیازمندی بمدارج ارتقا داده واز جناب معالی مآب مخدومی
امیدوارست که دربارهٔ این کمترین علم سیاقت ومعاملات ووجوهات دیوانی واز خطوطات
خط ثبت سعی بلیغ نماید که بیمن همت عالیه نفس خط المحصول موصول گردد زیارت
خسارت نمود معالی وفضایل در ترقی وتزاید باد بمحمد وآله نوع منه در بندگی حضرت
با عظمت خداوندگار عالمیان ومخدوم جهانیان عمدة الوزراء مالک دولت العرض فی الممالک
اعز الله اعوانه بنده کمترین زمین عبودیت بلب اخلاص بوسیده عرضه میدارد که پیش ازین
درباب قضیهٔ قبجه نغان که بر بنده کمینه حیفها رفته است احوال آن تراکمه که بجهت
استمالت ایشان حکم مثال ارسال فرمایند عبودیتی نوشته بخدمت سید الامراء برادر
گرامی رکن الدین دام رفعته داده بود که در بندگی آنحضرت عرضه داده حالا بشرف مطالعه
مخصوص شده باشد بنده کمینه بر موجب قراری که بحضور عرضه داشته بود وکمر طاعت
میان بسته بعبودیت می آید ناگاه از نوکران امیرزادهٔ معظم شعبان بیک دام اقباله کمند
عمش وبعضی بشادی امت نوکر جهت تحصیل مغول اعلا سلطانیه رسیده بنام
بنده کمینه حکم را بکار آورده که باتفاق مغاول واعیان شهر ابستا که منعا آنرا وجه
با تمام رسانیده وچون از دست ایشان امکان خلاص نشد از بندگی آنحضرت محروم

ماند هماناکه حمل بر تقصیری نفرمایند بندهٔ کمینه اگر محل قبول یابد دست بدامن بندگان آنحضرت
نقابت و ما جان در تن است باوامر و نواهی آنحضرت مطیع و منقاد خواهد بودن اگر اصحاب
اغراض بخلاف حال سخنی گویند بسمع نفرمایند بنده پروری عظیم باشد دیگر عرضه می دارد که
وجه معهود الوکالة السلطانیه را تفرقه کردند پنجهزار عدد از حاجی علم الدین و پنجهزار عدد از بدر الدین
امیر الیاس و باقی را از جماعت معتبران قرب الف الا عدد معتبر شد در آخر خطه امیر بدر الدین
الیاس را بموجب اشارت آنحضرت اجتهاد نمود بپنج هزار عدد مقرر کرده اند چون بسمع ملک
معظم خواجه مجد الدین رسید از سر عنف مبلغ پانصد هزار عدد بنام بدر الدین الیاس و
خواهرش ملکه خاتون برات نوشته حواله کرده بنده کمینه ملکه خاتون را خبر کرده گریزانید
بعد دو روز نخشش کالا گرفته اند و نوکران امیر کند غش محصل بر سرش حواله شده
در حال که بنده کمینه خبر شد نزد امیر کند غش رفته ضامن شدم و بنده خانه آوردم
خدمت خواجه سیف الدین یعقوب که از جملهٔ بندگان خالص و دولتخواهان آنحضرت است
تقصیر نکرده در میان آمد شفیع شد و ترتیب نهصد عدد بدین بعض برفرا آمد

معهود وکالة السلطانی — کمینه غش — علوفه — مهلمان — کاولب

کمینه بیکار مال بیحاصل — هنوز برات در دست ایشان و از جهت بنده کمینه می دهند اگر احکام
علی باستمالت امرا کرده و جهت این قضیه حاصل کرده ارسال فرمایند که از متعلقات برادر
گرامی رکن الدین چیزی طلبند غایت بنده پروری باشد دیگر عرضه می دارد که از قنقور خان
بنده کمینه قرب شش هزار عدد رسانیده است هنوز محصل بر جان بنده کمینه نشسته اند

نوع منه

امیر اجل کبیر سید النواب والحکام مخلص الدوله مقرب الحضرة جلال الدین
الغ کافی ملک معظم ادام الله علوه بسلام و پرسش مخصوص بوده اعلام دارد که هر سال
داعی مکتوب مظفر الدین سلطان بجان بهادر دوام عزم را مبلغ شصت و ضروری وظیفه
است و مذکور هوس را نظر داشته میرسد چون مکتوب مخواند مذکور را چند کنگ
اقامت باشد علوفه و علیق رسانید در ملازمت جلال الدین بعد از اقدام نمودن و وظیفه
بی مضایقه رساند که مذکور رشاکر و خوشنود کرداند چنانکه شکرها مذکور بدینجانب مستوجل
کرده پیوسته بفرستد و مهمات نماید تا باتمام رسد انشاء الله تعالی

نوع منه

هو العدل نور حدقهٔ جلال سلطنت و نور حدیقهٔ کمال مملکت خدایگان عالم پادشاه
بنی آدم ظل الله علی الخلق مالک ملوک العرب والعجم سلطان الاسلام والمسلمین حافظ بلاد
الله حامی عباد الله جلال الدولة القاهره کمال الملة الزاهره خلد الله سلطانه واعلی شانه
همواره بر امتداد روزگار و تعاقب ادوار ناصر و ناصر الموالی منصور و مسعود
و معادی مقهور و مردود باری جل ذکره حامی و حارس محمد و آله هزاران بنده کیهاد
خدمات و دعا از این داعی مخلص و بنده متخصص قبول فرمایند و لقاء مبارک شان مشتاق
دانند بعد تبلیغ بندگی معروض میرود که این بنده امید ندارد جز خدای عز وجل معلوم است
که این بنده در غربت مضطر و مفلس مانده هیچ چیزی ندارد و نتواند کار کردن حالیا
الحمد لله علی کل حال توقع از حضرت معلا اعلاه الله آنست که چون مکتوب بحضرتش رسد
لطف کرده آنرا معهود را که جلبی پا پسال وعده کرده با عطاء این بنده و زمینها که دارد گجا

مست فرمایند که بنده زادگان را نان باشد بدعاء دوام دولت مشغول باشم والا

فرو مانده شدم این بنده زادگان گرسنه و عریان مانده اند اگر آنرا انعام نکنند باری

مارا دستوری فرمایند که بغربت دیگر روم در دعاء دوام دولت مشغول باشم

بنده بحمله المستغنی علی **نوع منه** امیر معظم فرمان ده روی زمین المعین باعانة الله

رب العالمین معز الدنیا حامی علماء الاسلام والمسلمین باسط الامن والامان المظفر علی الاعداء

المتمردین المقسم صدر اولاد آدم بین الماء والطین عضد الدولة والدین لازال معظمًا ادام

عدیم المناقش انجاح ایام محروس از عیون میشود که بنده علی الدوام مراسم

دعاء دوام دولت مشغول است **نوع منه** خلد الله تعالی سلطانه واوضح علی

العالمین برهانه سر بسجده بندگی نهاده بر رای منیر عالم آرای عرضه میدارد که **نوع منه**

بعد از ادعیه مستجابه و اثنیه مستطابه بحضرت عالی لازال عالیًا عرضه میدارد که

نوع منه بجناب امیر مکرم و سرور خطیر معزز و محترم افتخار الامراء فی العالم

جامع فنون المحامد و محاسن الشیم مستجمع جمیع المعالی والمفاخر ذو المناقب والمآثر

المخصوص والمخصوص بعنایت الملک القادر قتلغ تکین کامرکن ادام الله علوه

سلام و تحایا بنهایت درقه و ثنایا ابلاغ و ایصال گردانید معلوم باشد که

صورت **عتاق نامه** لله الحمد این تذکره ناطق است بذکر آنکه من که

محمد بن سعد الدین ام کرده سنقر بن عبد الله را که غلام من است طلبا لرضاء الله وابتغاء

لمرضاته وخلاصا من الیم عقابه آزاد کردم و اسم حریت بروی نهادم هیچ کس را از فرزندان

واقربا

واقربا و وارثان من بعد از من نرسد که او را تعارض نمایند و یا در باب آزادی وی

سخنی گویند و در بطلان آن سعی طلبند و هر که درین باب بطلان جوید در فروختن

وی اجازت و فتوی طلبد مسخوط بسخط الهی و ملعون باشد بگواهی جماعتی که اسامی

ایشان بخط من که محمود بن سعدام ذکر می رود عز الدین علی حسن بن ... سیف الدین ... الفطان

جمال الدین ابو بکر الوزار | بهاء الدین ... | ... کمال الدین محمد بن ... جعفر بن ابی بکر البزاز | بدر الدین ابو الفتح المعالی

مبارک بن عبد الله ... | ... | عمر بن ... | شهاب الدین ... عمر قلانسی

... اقرار آورده ... در این باب گواه گرفت کتبه ... | ... اقرار او ... در این باب گواه گرفت کتبه

فی التاسع عشر من ربیع الآخر سنه خمس وثمانین وستمائه تحریرا والحمد لولیه والصلوة علی

محمد وآله الطاهرین اجمعین **اقرار نامه** یکپاره زمین که ملکیت تعلق بدین جانب

دارد معروف بزمین بکلاربکی برادرم برادر عزیز قرة العین جلال الدین قصدوام علوه

بمبلغ دویست عدد که نیمه آن ... باشد یکصد عدد فروختم و بهاء آن تمام و کمال ...

محمد بک سابکلارم سید من بعد اگر دعوی کنم باطل باشد بگواهی جماعتی که حاضر بودند تحریرا

فی الرابع محرم الحرام سنه احدی و سبعین و سبعمائه الهلالیه گواه ... از اقرار مذکور محمد بک بن بکلار ...

... **نوع منه** مبلغ ششصد ... العبد قتلو شاه ... از اقرار ... بن بکلارم

عدد که نیمه آن باشد سیصد عدد از ... بابا تودروس بن ... برمنت و بیدون منت

منت ... که ... لازم و فرض و واجب کرامتی دارم ...

تمام از غره شوال سنه خمس و سبعین و سبعمائه وجهه مبلغ مذکور یکپاره باغ که در دیه ...

کاین است در هوای کوشک سنعی از عود و جه کردم اگر در مدت مذکور مبلغ مذکور را
ادا نماید محصول باغ مذکور را تصرف نماید بگواهی جماعت که حاضر بودند حرر فی التاریخ المذکور اعلاه

خطاب جهت کواه شد کواه شد
الفقیر علاء الدین محمد بن عثمان — الله عبده محمد بن محمد — عن شیر الکاتب الخطیب
جهت عمارات امور

فرزند اعز اکرم اسعد محترم نوباوهٔ شجرهٔ سلطنت غرهٔ باصرهٔ مملکت جلال الدین اسحاق
طول الله عمره بمراحم شاهی و عواطف پادشاهی اختصاص یافته معلوم داند که درین وقت تولیت
مدرسه عموم را بسید العلما قدوة الفضلاء بهاء الدین عمر فقیه زید فضله فرموده شد
باید که فرزندی نیز او را مقرر دارد که هیچ آفریده او را مانع و مزاحم نکردد و منازع نشود
تا بفراغت تمام تصرف نموده بدعاء دوام دولت اشتغال نماید از آن تاکید بخواهد
نکشت که عمر در برخورداری متمتع بالبقی ملقا الاجلال **جواب نامه** جاء البرید
وفی یده صحیفة • فی عرضها کصحایف القرآن • فلثمتها وفتحتها وقراتها • وجعلتها بر ارس
الحدثان • ففهمت منها کل معنی رایق • بخفی لدقته عن الاذهان • سنا شارق از لمعهٔ بروج
سعادت جلال و در ردرج سعادت کمال که شافی الصدور والاشباح است وکافی الافراح
والارواح است اعنی خطاب فرح بوج ودوای دل مجروح حضرة جنة الماوی وحضرت
سدرة المنتهی بهجة الصدور والخواطر نزهة الریاض والضمایر آراسته باصناف الطاف
پیراسته بانواع اوصاف اشرف فی الدهر ما رات عینی ولا سمعت اذنی ولا خطر علی
بالی مثل صحیفتکم الکامل لا برح شروق سعادته عن مطلع الاقبال وقرص رتبه محفوظ
من الکسوف والافلال موشحة کروضة الفرادیس والجنان ومشحونة اغصانه من قطف الالوان که

قطوفها دانیة واکلنا منها فاکهة کثیرة چون ثغور صبح کامرانی خندان وطیب عرف
وخفت نعمت که زبان بحسن محبت چون تنزیل ربانی و وحی آسمانی واضح ولایح
شعر چو مهر نامه کرفتم زنکتهای شریف همه جوانب من کشت در معانی بیاض معنی آن
در سواد الفاظش چو آفتاب که تابد از ابر ظلمانی کتابی یافتم بانوار جواهر ومعانی
منقود و بازهار اسرار معانی منضود حقا که دل ضعیف وضمیر نحیف منور ومرضع کشت
لا زال انوار جواهرکم من معانیها لامعة وانوار شموس ضمایرکم من مطالعها طالعة بتعظیم
تمام معزز ومکرم داشته بر مضمون روح افزای ومطاوی دلکشای شریفش اطلاع
افتاد و فصاحت کلام الفاظش فی اعجاز انها بنهایة الهام یافته شد وکشفا عن وجه الغرر
وطراز نقابه وعلما حقیقة ومجازه اما آنچ در باب اخلاص ومحبت ومودت فرموده
مسلم ومصدق داشته شد واما آنچ در باب اعتذار تاخیر اعلام مهم بواسطهٔ ظلم ظلمه
دمرهم الله قبول کرده شد واما آنچ در باب فرستادن بعضی مهر معجل فرموده بودند عظیم
مصلحت داشته شد باقی قوم وقبیله دعا و سلام قبول فرمایند آرزومندی ونیازمندی
فوق الحد شمر ند از بهر آنک مکتوب مختصر نباشد فرستاده شد وسبب یک
قوتی جوارش ویک مندیل ویک طاقیه ویک شانه دان ویک پیرهن بحسب تمام
فی جواب امداد تحیتی که ضوع موج آن از صفو اعتقاد زاید واعداد تحیتی که
ضوع بر لمع صفو اخلاص جنان انبعاث واستنباط واقتراح می یابد نسیم سحری که رسول
شوق و برید شوق ولوع محبان ومشتاقان است بحر از و مبلغ نیاز و مفتح ابواب

اسرار نی دلان است عجایب از ینبوع اللطف والعرفان افتخار الاحباب والاصحاب مرتع
القلوب محبوب قلطبة الخلان الذی طبعه صحیح فی الاوقات والازمان الطافه وخیاله
مریح فی الساعات والازمان مولانا عماد الدین متع الله عین المحبین الصادقین بنور
طلعته اللوذعی اتحاف واهدی کردانیت تیسیر اجتماع از حضرت ملک المنان استدعا نموده
میسر باد بمحمد وآله الملیح خلاصه تدبیج وغرض از عرض تصدیع آنست که پیشتر ازین چون
انامل عم ندای ومفاوضه فرح افزای محتوی فنون عواطف ومنطوی را بانواع لطائف
واشواق بی پایان ازان عالم مکرمت وموضح بوجوه المناقب والمآثر منبع اللطائف
والعرفان ایراد شده بود کمایرد الربیع الی المیت والزلال علی الظمآن سبب اطلاع
بر فحاوی ومضمون اصوب آن حاصل گشته بشرح آرزومندی که مندرج بود معلوم شده
وازورود آن اوجاع والآلام خاطر محزون اندمالی پذیرفته مشروع گشته اشارتی که
درباب [illegible] معجل فرموده اند مطلع شد حقا که از هنگام وزمان اتصال در قید [illegible] تعلل
صحیح بود که جمع کرده عزم صوب آنحضرت مقرر دفع ملالت دوری [illegible] گشته اما حکم
تجری الریاح بما لا تشتهی السفن بواسطه حوادث ووقایع روزگار وزحمات گوناگون
اصناف علایق وفنون ایراج بازماند واز دیدار آنحضرت متمتع نگشت امید که چون
[illegible] بمطالعه شریف مشرع نظر کرده [illegible] مراد در [illegible]
صورت مکتوب سعادت دوجهانی قرین ایام ورهین اعوام خداوندگار یگانه
روزگار مخدوم بزرگوار اعلم الهدی علامة الوری ملک العلماء سلطان المحققین مولانا

وماوانا

وماوانا سیدنا وسندنا المستغنی عن النعوت والصفات مجد الملة والحق والدین ادام
علینا وعلی کافة المسلمین ظله وبرکته با صد هزار آن بندگی وزمین بوس از درون دل
وجان ابلاغ میرود که چون محل قبول نزول یابد آرزو نیاز وتحیت واشواق نه در لین
مثاب است که در شرح ووصف گنجد توفیق تلاقی علی رغم الفراق باحسن الاتفاق میسر
ومقدر باد بمحمد وآله ازین جانب اگر فرمایند پرسیدن نعمه الحمد والمنة سلامتی حاصلست
بجز فراق مخدومی مخی والمی دیگر نیست سبب تصدیع بندگی آنست که مدتی مدید بر آمده
است که بنده را بپیغامی یا بمکتوبی فرا یاد خاطر عاطر نیاورده اند ودرجریده نسیا منسیا
ثبت فرموده اند املست که چون بندگی بشرف دستبوس مشرف گشته از جهت بجهه برجهه
ونه درستی مزاج محمود واعلام فرمایند تا تسلی دل وجان بحصول موصول گشته از جانب
والده سلام میرساند وخضر بالی وشیخ کنک وباقی درویشان باسرهم واجمعهم بندگی وزمین
بوس میرسانند والسلام علیکم اولا وآخرا ظاهرا وباطنا نوع منه فرزند امیر اعظم
یگانه خطیر اکرم افتخار وعمدة الملوک فی العالم مختص بالطاف الملک الاحد غیاث الدولة
والدین محمد طول الله عمره اختصاص یافته معلوم واندکی پیشتر ازین مردم [illegible] سلطان
وبهای منجنیق که در قیصریه بود دیده شد او درباست است باید که آلاق بدر آورده
[illegible] منجنیق را بلارنده بفرستد تا خیر نکند درین باب بزیاده سپارش وتاکید
محتاج نگشت وعمر در برخورداری ممتع باد نوع منه فرزند امیر معظم وفرزانه خطیر
مکرم فخر الاولاد وعمدة الاکابر المخصوص بعنایت الملک العالی بیر احمد طال بقاه بعواطف

ورا قم شفقتنامه اختصاص یافته بعد از شوق و نیازمندی معلوم دانند که **نوع منه**

موالجامع بین المتنافین لا زالت نظام الممالک مزینة بآثار الطافه و سحاب المعالی ممطرة

با مطار اعطافه سلام فراوان و محامد بیکران که از محض اخلاص ودود ولتخواهی و صفاء عقیدت

واعتقاد مرسل و مبلغ داشته از کرم عمیم و احسان جسیم قبول و مقبول فرمایند لوایح اشتیاق

بجناب عزیز جلالت نصاب لا زال ملجأ الانام و مقصد الکرام خارج از دایره حد وعد

فرماید شناخت توفیق ملاقات که مآرب مخلصان است میسر الآمال میسر گرداناد

انه رؤف بالعباد بحرمة من لم یخلق مثله فی البلاد و آله الامجاد وغب اداء مراسم **نوع منه**

در باب مبارکباد قلعهٔ المنورله انشاء حاجی بابا چلبی سلمه الله چون ایزد تعالی عز

سلطانه و عظم شانه رقم اختصاص خویش بر ناصیهٔ روزگار حضرت سلطنت پناهی

ابد الله ظلال مملکته نموده و ارتقاء مدارج دولت فرموده و در جامع احوال و مصارف

اعمال دنیوی و اخروی آنحضرت پادشاهی خلدت معدلته ید بیضا داده ظلاجوم هر روز

مقدرت با وشیدتر و مبانی جهانبانی اکیدتر می شود و هر ساعت ابواب ملک

و دولت بر آنحضرت اعزه الله انصاره کشاده تر و اسباب فتح و نصرت و ظفر آماده

که وبهر مهمی و مصالحی که می شتابند و عنان عزیمت بهر سمتی که می تابند اقبال رایات

عالیه او را استقبال نماید و تباشیر صبح کامرانی از مطالع فضل ربانی بدید آمده و حصول

مقاصد علیا با وصول مناصب اسنی مقارن و توفیق یزدانی موافق و معاون می باشد

و تحقق این کار و مصداق این مقال آنست که با حکام عسکر اعادی مخذول این ظرف

[illegible]

عمان و روم و بین و از بلاد مصر و شام و ابلستین بقصد قلع و قمع جمع حضرت سلطنت

شکوهی شید الله ارکان دولته و اعلی علی الخافقین حجته و برهانه مجتمع گشته ملازمت

و مصابرت می نمودند عاقبة الامر با پشیمانی مایوس و محروم و مقهور و منکوس

سعی باز گردانید منهزم و متفرق گشتند همیشه اعلای حضرت مقهور و اجداد دولت

مسرود بالا تا بالا چنین باد و همچنان است هر قلاعی و بقاعی را که همت مبارک خود شان

مقرون و مبذول و مصروف فرمایند بهیچ وجهی و نوعی مجهول و متروک نمی ماند

و علی الدوام والاستمرار منفتح و متعرض می کردد و علی الخصوص بالخلوص در اعز

اوقات و ایمن ساعات بالعز والتمکین و بالفضایل والتحسین بنیاد قلعهٔ متبرکه و بقعهٔ

محضی متبرکه را شروع و اقدام که فرمودند مبارک باشد ان شاء الله تعالی رجا از فیض فضل

الهی و استمداد غایت پادشاهی واثق و متامل است که بزودی و خوبی بر حسب

ارادت اجابه و دولتخواهان و علی رغم اشرار و بدگویان بتقدیم رسانیده مهیا گرداناد

انه رؤف بالعباد و این بنده کمینه و چاکر کمترینه میخواست که بخدمت آید و شرایط و مراسم

خدمتکاری مهما امکن بجای آورد اما بی اجازت حضرت سلطنت پناهی ممنوع

داشت ادب نمیدید و لقد قدرت علی الاتیان زرتکما سحبا علی الوجه لا مشیا علی

القدم و الحالة هذه بتهنیة اساس مبارک فلان را بدرگاه اعلی اعلاه الله تعالی مادامت

الشمس فی القبة الخضراء روانه گردانید تا اعذار این بنده از حضرت پادشاهی التماس

و استدعا نماید و استمداد از حضرت ربوبیت جل علاه چنان است که دایما بنا و خیر

وبنیاد خانهٔ خداوندی را مبارک و میمون و فرخنده و همایون گردانید باشد ان شاء الله

و چون حضرت سلطنت پناهی بانواع کفایت آراسته و الطاف بی نهایت پیراسته

و ممتاز است زبان چه اطناب بعد و چه گستاخی نماید سعادت ابدی و سیادت سرمدی

دایم و قایم باد بمحمد و آله الامجاد بمنه و کرمه
بمنه و کرمه تعالی محمد

نوع منه خلد الله تعالی سلطانه و اوضح علی العالمین بر هانه و احسانه

بعد از مراسم بندگانه و دعوات مخلصانه و خدمات چاکرانه و تحیات مشتاقانه بحضرت

عالمپناهی لا زال عالیا فی مشارق الارض و مغاربها معروض میدارد که درین وقت

فرزندان او رخانیک یحیی بدرگاه معلا متوجه گشتند تا رفته در عتبهٔ اعلا مستعد

بازعودت نماید زبان چه نوید سلطنت و پادشاهی مستدام باد بمنه و جوده نوع

منه خطاب شریف و کتاب منیف از حضرت امیر اعظم اعدل اکرم افتخار الامرا

فی العالم جامع المحامد محاسن الشیم ولی الایادی و ینبوع الحکم ملکی السیم ربکی النعم ..

وانب دوران المخصوص بعون عنایت الملک المستعان عالی القدر رفیع المحل عظیم

الشان برادرم امیر معظم و کامران خلدت دولته و ابدت معدلته مشتمل بفنون تلطفات

و محتوی بصنوف تعطفات در صحبت افتخار الاعاظم و الاکارم زین الحاج و الحرمین

شاهین بک زفت سلامة و رود یافت مورد شریفش را باعزاز هر چه تمامتر تلقی

نموده بر مضامین و مطاوی آن اطلاع افتاد صورتی که در باب مخالصات و موالات

نموده بودند مفهوم و مصور گشت از ینجانب نیز اضعاف و آلاف آن تصور فرمایند

معلوم

معلوم رای شریف باشد که این محب با عساکر منصوره عنان عزیمت بجانب ... معطوف

گردانید و بمحاصرت مشغول گشت چنانچه که امید بفضل الله تعالی واثق بود که باری

تعالی عنقریب فتح آن بقعه میسر گرداند که ناگاه خبر آمد که کرنجی موسی باکشت و کشت

چون صورت برین منوال دست داد ما نیز بهمین و سروری باروی کامکار با جمیع

لشکریان که تفزع من فی السموات و الارض تا بخلاج مقابل شدیم که با او محاربه و مقاومت

نماییم چون بدان دیار رسیدیم بوجود آن نکد گذشته بود و باز جمیع لشکریان انجب

بحمت و خامت سواحل منحرف المزاج شدند بدین سبب رایات نصرت سعدا را

بجانب ولایت کرمیان مصروف و معطوف گردانیدیم درین وقت مشار الیه را جازت

انصراف داده مشافهاتی چند محمل که تقریر نماید زیارت مصدع نگشت دولت مخلد باد

نوع منه حضرت امیر کبیر خلف الامرا و الاعاظم نتیجة الاعالی و الاکارم نایب بیت الله

الحرام الحاج خضر بک ادام الله معالیه سلام و تحیت و افر باوفور اشواق مطالعه کرده

اعلام میرود که استماع رفت که از خدمت مخدوم اعظم ولی الایادی و التعم نوینی ونوی

زادهٔ مکرم شهزادهٔ معظم اعز الله انصاره دولته دلمانکی حاصل شده هوس رفتن شام

کرده اند این معنی را مصلحت ندیدیم بایدکه از آن هوس بازگذشته تکلف نمش رجعت

کنند و الا بدینجانب با جل فسیح عزم کرده بیاید که همهٔ اقطاعات که پیش از ین بحکم بریش

مقرر کرده بودیم باز مهیا بوده بلکه زیاده کرده شود زیاده نوشتن صعالت الا ان شاء الله

وحده العزیز بحت ترکیب مولانا دولتخان مدرس محروسهٔ قیصریه بحت
علاء الدین

تهنیت ولادت مصطفی بیک بن محمد بیک بن ابراهیم بیک بن قرامان خلد الله سلطانه

وا وضح علی الخافقین برهانه بندهٔ کمترین بندگان سر بسجدهٔ عبودیت نهاده زمین
تعبد را بلب ادب بوسیده معروض رای عالم آرای لازال عالیا فی مشارق الارض و مغاربها
عرضه میشود که چون از عواطف احکام ابار ملکی و لطایف انعام انوار ملکی و فیضان
آلاء قدسی و بوارق شوارق حدایق فردوسی بهبوب ریاح شادمانی و نسیم
حبور شادکامی شنوده آمد که دری از صدف منقبت صادر شد و بدری از بروج
مهتری طالع گشت و ثمرهٔ از شجرهٔ معالی بالغ آمد و فرعی جلیل از اصلی اصیل متفرع
شد و زبدهٔ از خلاصهٔ آسمان قدر بهرام مهابت عزم کیوان ناهید شهامت سریر
کرامت ظاهر شد و سیبرهٔ شخصی از دیار یهب لمن یشاء ذکورا بهزار یمن و خجستگی
بعضه جامع عالم شهادت رسیده است و ستارهٔ اسعد اکبر از مشرق فخر و فر طالع
میمنت و اغترجا یعنی طلوع کنعا بشر افقدا نجم الاقبال ماه وغدا و کوکب المجد فی افق العلی
صعدا و با کورهٔ هنرواد ثمرهٔ فواد و قلادهٔ الاکباد بر شجرهٔ طیبهٔ حسب و نسب که اصلها
ثابت و فرعها فی السماء است ادراک پذیرفته و گل سعادت وجود از گلستان عالم غیب
بر شاخ وجود بشکفته چندان مراتب در حال حصول انجامید که شرح نتوان داد اما
وظیفهٔ نثار و لوکنت انثر ما یستحق نثرت علیک سعود الفلک بهتر از آن نبادکه
نثار دعای دستاویز فقر آن نسخه چون آن نباشد فرستاده آید ایزد تعالی مدت عمر
جناب اعلی را با ستجماع سعادت هر دو جهانی و انجاح مطالب و امانی با امتداد اولاد و اباء افلاک

مقرون گرداناد و مناقب و مراتب بعیوق و سماک رساناد و بزلال انبته الله نباتا
حسنا سیراب داراد و بنبات خیر و صلاح و فوز و نجاح اثبات کرده و منتهای همت
آباء و اجداد کرام رساناد انه علی ذلک قدیر و بالاجابة جدیر زبان چه کستاخی رود سعادت
ابد دایم باد بالنبی محمد و آله الامجاد فهو المرام و المراد من اضعف العباد صورت

تعزیت نامه از انشاء مذکور مولانا دولتخان سلمه الله و ابقاه بعد از اهداء انواع تحیات
عنبر نسیم و ارسال اصناف تسلیمات عبهر شمیم بجانب جناب عزیز مخدوم معظم و محترم
مبجل و مکرم معدن العز والشیم منبع اللطف والکرم جامع المعالی والمفاخر حایز المناقب
والمآثر مفخر الاماجد والاعاظم قدوة الاکارم والافاخم الفایز بمکارم الاخلاق المخصوص
بعنایة الملک الخلاق فلان پاشا ادام الله معالیه منتقل می‌سازد که خبر فاجع و مقلق
و مصیبت موجع و محرق که رعب و لعله و لهیب لوعهٔ آن زیر زمین و در دل سبع الاکیا من
نشت و پیوست یعنی وفات مرحوم مغفور سعید شهید ذی الحسب الطاهر و النسب
الباهر الدارج الی رحمة الله تعالی اعنی مرحوم شیخ پاشا تغمده الله بغفرانه لستماع افتاد
و معلوم شد که آن طلیعهٔ شادمانی و ذخیرهٔ زندگانی بجوار حق پیوست و ندای ارجعی
مدارک شنید و آن آفتاب اقبال از افق شرف در مهبط زوال منحط گشت فصارت
الی الفردوس تبغی نزولها بمقعد صدق فی جوار المهیمن مواد مسرت منحسم
و امداد مضرت متراکم شد و نه چندان تاسف و تلهف خورده شد که شرح آن در قلم
آید اما حکم ربانی و قضاء آسمانی را چاره نیست لا راد لقضائه ولا مانع لحکمه وانعکاس

موت بجزع کردن ناگزیر است کل نفس ذایقة الموت و دنیا جای گذرا ست نه مقام
اقامت و منزل گذراست نه محل استقامت فما المعزّی بباق بعد صاحبه
ولا المعزّی وان عاشا الی حین باری سبحانه و تعالی وعم نواله و توالی آن مخدوم
صبری جمیل و عمری طویل ارزانی داراد و اولاد و اسالها بسیار وارث اعمار کناد و آن
مرحوم را غریق رحمت کرداناد و هر ساعت از نور سعادت صبح آن سعید رساناد
و این مصیبت را آخر مصایب کرداناد ان شاء الله تعالی انه علی ما یشاء قدیر و بتحقیق
رجاء المؤملین جدیر و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین و حسبنا الله
ونعم الوکیل محب

رسالهٔ مرحوم مولانا بهاء الدین المراغی

عواطف کرام
ابرار فلکی و را است والعلو [illegible] ذکی و غرایر انوار آلاء قدسی و بوارق و سوابق
حدایق فردوسی حبیب اللبق و قرین رفیق و مصابیح مآرب و مفاتیح مطالب آمال
و اعمال فایق و افعال و اقوال رایق صدر آسمان قدر آفتاب دقایق و نظم و نثر عطارد
فلک فصاحت برجیس دوران و حاجت بهرام میدان عزم کیوان ایوان حزم
ماه پیشگاه شهامت ناهید سریر کرامت فلان الدوله والدین فلان الاسلام
والمسلمین ادام الله ایامه بالرای بینش مشیر ارباب مسند و قلم و حزم متینش ظهیر
اصحاب تخت و علم محمد و آله اما بعد در فطرت عقول سلیم و جبلت افهام مستقیم
واضح و لایح است چنانک سروری که در مجاری فضایل مجاری ندارد و در تشی (?)
بر سوابق سواری کند و عصمتش بر مغتنم فتوت سواری نماید نزیبد که خاطر عاطر

ومنت

و همت فایق سابق و رای مشرق مبرق اند عایت جانب مستمع آن ایادی و نقدی به
آن قدوهٔ هادی و از حمایت نهال آن افضال و غرس جلال آن اقبال و از کفایت
نشئهٔ زلال آن سحاب هطال و مترقب نسیم قرب آن قبلهٔ اقبال از عادت
مالوف مصروف و از لقا یون معرفت موقوف کرده اند سبحان الله مکر خود این طالع
شوریده و بخت بسته دیدهٔ مانست تا سحابت [illegible] از انسکاب طبیعی انجام نموده آفتاب
منیر طالع اشعهٔ جهانگیر از اقدام باز داشت و فایح مشک بار ریاحین و ازهار و نفود نفحات
اسحار از مشام مهجوران بی قرار در کنج غربت نشاند علم الله که دیدهٔ ستم
دیده و روح مجروح و جان ناتوان و فواد [illegible] سداد و خواتم [illegible] اساس انقطاع [illegible]
ایام فراق و خصاولت اضطرام شواق خاطر پرغم کنعان استعار رجوع مهجور
وار نشو و دستور طالب نظری و مترقب خبر طیبی [illegible] ملاحظتی و منتظر محافظتی
متوجه دایم و متصدی ملامت [illegible] در قابله ای بر سر راه تو من دل خسته
با گریه و ناله روز و شب نشسته تا کی بپرسشی زبان بگشای بگشاده دو دیده
و دل اندر بسته اما چون از جانب آن بزرگ اهمال با اهمال رسید و اعطال اغفال
پیوسته و لال بر بال انجامید و جرح آمال اندمال گذشت و از قطرات اخلال سیل
هوال بر خاست لاجرم این نموده تحیت نشان قدوهٔ از تحیت و این لطیفهٔ سلام
بدل صد با سلام و این خلاصهٔ بندگی بنان عامهٔ زندگی و این عنوان اشواق بدان سرفرو
آمد [illegible] و نوع بدان نسبهٔ متنوع و فضایل مجموع و این عهد [illegible] مطهر [illegible]

روح مصور و عقل منور صادر شد آن صدری بناب نواب فراق کلیم و تطلب
تعذیب اشواق قدیم سقیم و افکاری از صدمات هجران افکار و باطل و نفی التماس
مناقب مطلوب علل تا اساس استیناس ممهد و قواعد عقاید تشیید یابد و معاقد
مواخات بعقود مصافات موثق شود و سفارت مراسلت ببشارت مواصلت
مرشح گردد و سال ماضیه که تبرز عنایت شعار اکبر و مصاحب آل و نبیه و مشرفه وحی آسا
و مکاتبه روح افزا ارسال فرموده بود و بنده را بنا بر مکتوب با عظم ذنوب منسوب
گردانید و تعزیری که در تبلیغ دعا و ثنا رفته بود جوابی اهل شقاوت یحفظ [illegible] داشته
بالکلیه حبل مودت منصرم و اساس محبت محکم بود • ودی آنرا مهد العفو و سبیل جدید
وامر و زجر بر طالع الشام مجز گشت و در معنا بود که شب [illegible] باهتمام وفاق و صدق
تلاقی معمر و نهال امانی تقویم [illegible] همچو بوی شفاعت [illegible] جزم شدند [illegible] جدید
و تبرز اغراض تخلل و انقباض [illegible] موافقت مخطوبی با مخالفت یا موجب اخصال حمید
و کمال عقیدت تبرز [illegible] دعوی ثبت • فان لم یکن ذنب فنعم تجرتی • وان کان
لی ذنب فقد جئت تائبا • در صدد در دود فرماید و ابواب فتوح مفتوح گرداند و تواصل
و درود و ضا و طائر معروض فرماید تا باهتمام تمام در محل استخدام باتمام ترشیح نماید و بنت
بالتزام و نهمت باغتنام آن نعمت بیش صدق مقرون و از غمزه مصون فرما • کمه
همواره در ضمان سلامت و حمایت حراست حق باد بمنه و خفی لطفه :
نقیبا مناظرا • بغیر غبار و اجفون فنون • [illegible] الکتاب بسال دون مشقه • تجهل حکمه

